

PROPERTY OF
University of
Michigan
Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

NEDERLANDSCH—MADOEREESCH

WOORDENBOEK

DOOR

H. N. KILIAAN,
CONTROLEUR BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR OP JAVA EN MADOERA.

BATAVIA
LANDSDRUKKERIJ
1898.

VOORWOORD.

Voornamelijk aan schrijvers streven om met 't oog op een nadere bewerking van een Madoereesch-Nederlandsch woordenboek de beteekenis van synoniemen door een afzonderlijke behandeling zoo nauwkeurig mogelijk te bepalen, heeft dit werk zijn ontstaan te danken gehad. Tot dat doel werd namelijk het Nederduitsch-Soendaasch woordenboek van den Heer *H. J. Oosting* als basis op den voet gevolgd. Trouwens, het was te voorzien dat althans van verreweg de meeste daarin behandelde Soendaneesche woorden het equivalent in het nauwverwante Madoereesch zou kunnen worden opgespoord. En te minder bezwaar kon de gevolgde werkwijze inhebben omdat aan het Nederduitsch-Soendaasch woordenboek op zijn beurt het reeds omvangrijke Soendaasch-Nederduitsch woordenboek van denzelfden schrijver ten grondslag was gelegd. Toch laat zich dit Nederlandsch-Madoereesch lexicon omgekeerd ook nog wel aanvullen met menig woord dat langs anderen weg verkregen mede den inhoud van het Madoereesch-Nederlandsch woordenboek zal uitmaken. Maar voorshands moest elke poging daartoe achterwege blijven aangezien laatstbedoeld werk waar het immers vooral om te doen was eerst na verloop van nog vele jaren in druk kan verschijnen terwijl dit lexicon, zooals het daar ligt, ook voor anderen reeds van nut kan zijn. (1)

Behoudens enkele noodzakelijk voorgekomen veranderingen is de inrichting van dit werk dan ook dezelfde als van genoemd Nederduitsch-Soendaasch woordenboek. Zoo werd, om nu meer in 't bijzonder over het Madoereesch gedeelte te spreken, (en onder Madoereesch worde hier uitsluitend de taal van het hoofdeiland Madoera en niet mede het Kangeansch verstaan) de beginletter van het grondwoord wanneer zij anders was dan die van het afgeleide werkwoord, hierachter tusschen

(1) Voor zooveel mogelijk zijn in de »Verbeteringen en Bijvoegsels" de elders bekend geworden verschillen in woordenkeus tusschen de hoofddialecten toch aangegeven.

haakjes opgegeven. Daarentegen was de plaatsing van een korte streep achter een open woord, hetzij een stamwoord of een slechts door middel van een prefix gevormde afleiding, mits geen ander woord onmiddellijk voorafgaande (zie bijv. onder **Aalmoes**, sanḍhĕkka-), een gevolg van een eigenaardigheid der West-Madoereesche uitspraak. De streep duidt namelijk aan dat het woord nooit (anders in bedoeld dialect te minste, wel) een geparagogeerde h achter zich kan hebben. Wat de taalsoorten betrof, het kwam onnoodig voor van een woord nevens het Kasar het Alos op te geven daar waar dit zich slechts kenmerkte door het gebruik van het possessief suffix èpon in plaats van a of na aan het woord. Hetzelfde gold doorgaans van een omschrijving waarvan het Alos immers opgemaakt kan worden uit dat van elk der deelen waaruit zij bestaat. — Over de transscriptie zie men de spraakkunst. (2)

Batavia, December 1898.

H. N. KILIAAN.

(1) Verkortingen: K. = kasar, A. = alos, T. = tĕngngaqan, A. T. = alos tengghi; B. = Bangkalansch, P. = Pamĕkasansch, S. = Soemĕnĕpsch.

A.

Aaien, zie *Liefkoozen.*

Aak, *prauw voor afvoer van produkten, afvoerprauw*, s a m-p a n.

Aaks, *aakse, aks*, b ą d d h ú n g.

Aal, zie *Paling.*

Aalmoes, *vrijwillige gift*, d h ą n a ook s a n ḍ h ĕ k k a-. *Een aalmoes geven, vrijwillig beschenken met iets*, a d h ą n a, enz.

Aam, *vat*, l è g ĕ r.

Aambeien, m e n d j h ĕ n.

Aamborstig, zie *Asthma.*

Aamechtig, zie *Hijgend.*

Aan, zooals in »*geven aan iemand*" zoomede: »*hij kwam aan een plaats*", ḍ ą q of k a ook ḍ ą q-k a.

Aan, in opschriften van brieven aan minderen of jongeren, ḍ ą-t ĕ n g n g a ḍ ą q; in zulke die gericht worden aan meerderen of ouderen, k a ' a t o r ḍ ą q, mede met voorvoeging van: m ò g h ą-m ò g h ą, ook: k a o n d j h ú k ḍ ą q.

Aanaarden, *dichtwerpen, ophoopen, dempen*, zie *Ophoogen.*

Aanbeeld, p a r r o n.

Aanbelang. *Van —*, zie *Belangrijk.*

Aanbelangen, *wat aanbelangt*, zie *Wat aangaat.*

Aanbetrouwen, zie *Toevertrouwen.*

Aanbidden, *zie Gebed.*

Aanbidding, i. d. z. van *het verrichten* of *de verrichting van het gebed* of *de gebeden*, è b ą d ą t. Zie ook nog *Gebed.*

Aanbieden, *geven, overgeven, afgeven, presenteeren* iets aan een meerdere of aanzienlijke, ook *als geschenk*, n g a t o r r a g h i (a).

Een meerdere of aanzienlijke iets *aanbieden*, enz., n g a t ò r è.

Aanbieding, zie *Mededeeling. Het aanbod doen van iets*, zie *Bieden.*

Aanbinden, zie *Binden.*

Aanblaffen, zie *Blaffen.*

Aanblazen, zie *Blazen.*

Aanbod, wat als geschenk aangeboden wordt aan een meerdere of aanzienlijke, t o r-a t o r. Zie ook *Belofte.*

Aanbonzen, zie *Aanstooten.*

Aanbouwen, een of ander gebouw tegen een grooter of het hoofdgebouw, ĕ n g g à n ḍ o q a g h i. Zie verder *Bouwen.*

Aanbranden, *aangebrand*, p o ṭ ṭ o n ook p o r r o n.

Aanbreken, van den dag, *dageraad*, s i j a n g.

Aanbrengen, *aanvoeren,* ĕ n g g h i-b ạ met ĕ m b h ạ k t a A. *Aanbrengen, plaatsen, insteken, inzetten,* enz., m a s a n g (p). Ergens iets *aanbrengen. plaatsen,* enz., m a s a n g è.

Iets *aanbrengen, plaatsen,* enz., m a s a n g n g a g h i. Zie ook *Aangeven.*

Aanbrullen, van een tijger, ĕ n ḍ ạ-r ạ n g è.

Aandachtig, *nauwkeurig, achtgeven,* n è t è n è (t).

Aandeel, zie *Deel.*

Aandenken, *geschenk tot aandenken, souvenir, gedachtenis,* t a n ḍ h ạ m a t a.

Aandoen een haven of eiland, n j ĕ p p ĕ r r è (s). Zie ook *Kleeden.*

Aandoening, ook *aangedaan,* ĕ n-n ĕ s ook n g ĕ n n ĕ s. Zie ook *Geroerd.*

Aandragen, zie *Brengen.*

Aandrang, p a k s a.

Aandrift, *begeerte, drift,* h ạ w ạ-.

Aandrijven, zie *Aanzetten.*

Aandringen, *dringen, aanhouden met vragen om iets,* a m e l m e l. Zie ook onder *Vragen.*

Aandringen, aanhouden met vragen naar iets, t j ò m e l of n j a n j e l.

Aandringen, aanhouden, opdat men iets zal doen, m a t t j ò (p).

Aanduiden of *voorspellen* iets, van een voorspellenden vogel of droom, ook van een aardbeving of ander natuurverschijnsel, a l a-m a t.

Aanduiding, zie *Aanwijzing.*

Aandurven, zie *Durven.*

Aaneen, *zonder interruptie, al maar door, steeds,* t a ḍ ạ q t j o k b ạ n a B. P. = — t j o q b ạ n a S.

Aanfokken, *er op nahouden* dieren, n g ò b u- (ò).

Aangaan, n j ĕ p p ĕ r (s). *Bij* iemand of ergens, n j ĕ p p ĕ r r è.

Aangaande, zie *Betreffende* en *Wat aangaat.*

Aangedaan, zie *Aandoening.*

Aangehaald, zie *Strak.*

Aangelegenheid, zie *Zaak.*

Aangenaam, *pleizierig,* ook van een lokaal, zoomede *aangenaam voor het gehoor,* van muziek of zang, n j a m a n; *aangenaam* of *pleizierig gestemd,* van het gemoed, s ĕ n n ĕ n g.

Het iemand *aangenaam* of *pleizierig maken,* m a s ĕ n n ĕ n g (p).

Aangenaam van smaak, zie *Lekker.*

Aangenomen, zie *Gesteld.*

Aangeschoten, zie *Schampen.*

Aangetrouwd. Zie hiervoor *Behuwdbroeder* en *Behuwdzuster.*

Aangeven, *aanbrengen, een zaak brengen voor den rechter* of *het hoofd van bestuur,* m a r k a r a q-a g h i (p).

Iemand *verklagen,* ĕ n g g h i-g h ạ t. Zie voorts *Aanklagen* en *Toereiken.*

Aangezicht, *gelaat,* m u w a met r a r a ė ook b ą d h ą n a A. T. Mede voor *gelaat, gelaatstrekken,* ò l a t.

Aangezien, zie *Omdat.*

Aangieren, zie *Schieten.*

Aangifte, i. d. z. van *verslag, rapport,* enz., a t ò r a n of p ê a- t ò r a n.

Aangluren, *gluren naar* iemand of iets, n g e n t e p (ė). Zie ook *Gluren.*

Aangorden, *aandoen,* bijv. een zwaard, n g a n g g h ú j (a) met n g a g ḝ m (a) A. T.

Aangrenzen, zie *Grenzen.*

Aangrenzend, zie *Grenzen.*

Aangrijpen, zie *Grijpen.*

Aangrijpen (*zich*), *zijn best doen zooveel mogelijk iets doen,* b h ą- d j h ḝ n g.

Aangrimmen, m a n t j ò r ḝ n g- n g ė (p).

Aangroei, zie *Groei* en *Aangroeiing.*

Aangroeien, *vermeerderen, meerder worden, toenemen, meerder,* a- s e m b u ook a t a m b ą.

Al meer en meer toenemen of *aangroeien,* a b ą-t a m b ą, enz.

Aangroeiing, *aanwas, toename,* s e m b u w ą n of t a m b ą q ą n.

Aanhaken, zie *Haken.*

Aanhalen een geliefd persoon ook een kind, n ė m a n g (t). Zie ook *Vleien.*

Aanhalig, *vriendelijk, lief,* m a n e s.

Aanhaling, *van goed,* t a n g k ḝ b- b h ą n.

Aanhangen iemand, n g a n ò d h i (a).

Aanhangsel, *bijvoegsel,* zie *Aangroeiing.*

Aanhebben, *dragen, ophebben,* n g a n g g h ú j (a) of n g a'a n g- g h ú j (k) met n g a g ḝ m (a) A. T.

Aanhechten, *aaneenhechten,* zie *Lasschen.*

Aanhef, van een brief bijv., ḍ ą q- a ḍ ą q.

Aanheffen, m ò l a ė. Zie ook *Begin.*

Aanhitsen, *aanzetten* honden, ḝ n g g h ú j j u w a g h i.

Aanhoorder, zie *Hoorder.*

Aanhooren, zie *Hooren.*

Aanhoorig, *onderhoorig aan, onder,* k a b h ą b ą-.

Aanhoorigheid, zooals van een huis, d. w. z. het geheele erf, p a k a r a n g a n.

Aanhouden, iemand *niet toestaan zich te verwijderen* of *naar huis te gaan,* n a g h ḝ n n ė (t) ook n g a n ḍ h ḝ k (a). Zie ook *Aandringen* en *Arresteeren.*

Aanhoudend, *steeds,* zie *Aaneen* en *Onophoudelijk.*

Aanjagen *schrik,* zie bij *Schrikken.*

Aankanten (*zich*), *zich verzetten tegen* iemand of *tegen* gegeven bevelen, m ò g h ú k (p).

Aankijken, zie *Zien.*

Aanklacht, zie *Klacht.*

Aanklagen, *een aktie instellen, eischen,* ḝ n d ą q w ą- ook ḝ n g- g h u g h ą t.

Iemand ***betichten, beschuldigen, een civiel proces aandoen,*** ĕ n g g h u g h ạ t.

De beschuldigde, de beklaagde, **sè** **è d ạ q w ạ -;** in een civiel proces *de gedaagde,* s è è g h u g h ạ t. *De openbare aanklager,* zie *Fiscaal.*

Aanklampen. — *en vasthouden* iemand, met zijn tweeën, drieën, enz., ĕ n r ĕ d d j h ĕ n g.

Aankleeden, zie *Kleeden.*

Aankleefsel, zie *Gevolg.*

Aankleven, zie *Kleven.*

Aankloppen, zie *Kloppen.*

Aanknoopen, zie *Lasschen* en *Verlengen.*

Aanknooping, zie *Knoop* en *Lasch.*

Aankomeling, *nieuweling in een dorp,* ò r e n g a n j a r.

Aankomen, zie *Komen.*

Aankondigen *het gebed,* a d h ạ n.

Aankoop, zie *Koopen.*

Aankoopen, zie *Koopen.*

Aankweeken dieren, planten en gewassen, n g ò b u -(ò).

Aankweeking, zie *Kweekbedding.*

Aanlanden, zie *Aan wal komen.*

Aanlasschen, zie *Verlengen.*

Aanleeren, zie *Leeren.*

Aanleg, zie *Natuur.*

Aanleggen, zie *Ontginnen. Aanleggen een geweer of pijl, op* het doel, n g è l ĕ n g (è). Zie ook *Mikken. Vuur aanleggen,* n g ò ḍ í q i (ò) a p o j.

Aanleiding, a s a l. Zie ook voor *naar aanleiding van,* bij *Oorzaak*; voorts nog bij *Begin* en *Weg.*

Aanlengen, m a' a n n j o n g (p) B. P. = m a' a n j o n g (p) S.

Aanleunen, n j a n ḍ ạ r (s).

Zich iets *laten aanleunen,* n a r è m a (t).

Aanlichten *van den dag, ochtendkrieken,* p a d d j h ạ r.

Aanloeien, zie *Aanbrullen.*

Aanlokkelijk, *bekoorlijk,* van een kleine vrouw of van iets kleins, k a d j ú n d j ú n.

Aanlokken, zie *Lokken.*

Aanloksel, zie *Lokaas.*

Aanloopen, *tegen* iemand of iets, ĕ n ḍ h ú m p a k.

Aanloopen, *aangaan, bij* iemand of ergens, om iemand of iets af te halen, zie *Aangaan.*

Aanloopen, wat duren, wat aanhouden, a b í t.

Aanmaken, zie *Maken.*

Aanmanen, zie *Manen.*

Aanmatigend, *verwaand,* r a d j ạ t j è ṭ a k.

Aanmelden (*zich*), bij een meerdere, a t j a b í s.

Aanmengen iets met een of ander vloeistof, ĕ n l ĕ d d j h ú r.

Aanmerkelijk, *belangrijk,* van een zaak, r a d j ạ.

Aanmerken, *opmerken,* iemand op iets *wijzen,* n ò d h u w i (t).

Aanmerken, *in aanmerking nemen* n e m b h ạ n g (t).

Aanmerking. — *maken op* iets of iemand, njatjat(tj). Zie ook *Afkeuren*.

Aanminnig, raddhín.

Aanmoedigen, *wat moed inspreken*, matĕggĕr(p).

Aannaaien, zie *Naaien*.

Aannaderen, *nabijkomen*, *naderbij komen*, maraqè(p).

Aannagelen, *vastnagelen*, makò(p).

Aannemelijk, *doenlijk*, kĕnneng (kèngeng A.) èlakònè.

Aannemelijk, *geloofwaardig*, kĕnneng (kèngeng A.) èpartjadja̧.

Aannemen iets dat wordt toegestoken of toegereikt, nampanè(t). *Van* iets *het bewezen zijn aannemen*, nĕptĕppaghi(t) ook nĕttĕppaghi(t). Iemand *aannemen*, *behandelen als*, *verklaren te zijn*, bijv. zijn eigen zoon, ngakò(a) ook ngangkĕn(a).

Een kind *aannemen en verzorgen als eigen kind*, ngalaq(k) anaq. *Aangenomen kind*, *voedsterling*, anaq kalaqan met pottra pondhudha̧n A. T. *Aangenomen worden*, *met welgevallen aangenomen worden en geapprecieërd*, katarèma.

Aannemen, *op zich nemen*, asangghúp. Iets *aannemen te zijn als iets anders*, bijv. de hoogte van een plaats gelijk aan de bekende of gemeten hoogte van een andere plaats, mada̧qaghi(p). Zie ook *Nemen* en *Ontvangen*.

Aanpakken, zie *Grijpen*.

Aanpassen, ngoddhi(ò).

Aanplakken, zie *Kleven*.

Aanplant, *geplante boomen* of *planten*, tatamĕnnan.

Aanplanten, zie *Planten*.

Aanporren, *aanzetten*, *aanprikkelen* iemand, bijv. om zijn tegenpartij te lijf te gaan, dhungaddhu(a).

Aanpraten, *aanpreeken*, *bij* iemand *aan blijven houden* om het te koopen of te nemen, maksa(p).

Aanpreeken, zie *Aanpraten*.

Aanprijzen, ngalĕm(a).

Aanprijzing, *lofspraak*, pangalĕm.

Aanprikkelen, zie *Aanporren*.

Aanpunten, *aanscherpen*, nadjhĕmmè(t) ook matadjhĕm(p).

Aanraken, zie *Raken*.

Aanranden, *aanvallen*. *Onverwachts* —, njempè(s).

Aanrechten, *opbrengen het eten*, kaq-ngangkaq(a).

Aanreiken, zie *Toereiken*.

Aanrennen, da̧tĕng bĕrkaq.

Aanrijden er tegen, *moeietijkheid er mede hebben* of *krijgen*, nĕmmò(t) sossa- of — pakèbu-.

Aanrijgen, zie *Rijgen*.

Aanroepen *den naam des Heeren*, njĕbbhút(s) asmana Pangèran. *Aanroepen, op weg of om binnen te komen*, ngatôwè(k) met ngatòrè(a) lengghi- B. P. = — longghu- S. P. A. T. (een' meerdere).

Aanroeping, *verzoek, bede*, panjoqon. *Aanroeping, gebed*, dhuwą ook du'à.

Aanroeren, met den vinger of de hand of wel met iets, bijv. een stok, njĕddhíng(s).

Aanrukken, *naderen*, maraqè(p). *Aanrukken, voorwaarts trekken*, van troepen, madju-.

Aanschaffen, *voor geld*, zie *Koopen*.

Aanscherpen, zie *Aanpunten*.

Aanschijn, zie *Voorkomen* en *Uiterlijk*.

Aanschouwen, zie *Zien*.

Aanschreeuwen, zie *Schreeuwen*.

Aanschrijven, zie *Aanzeggen*.

Aanschrijving, sòrat parenta-.

Aanslaan, *begrooten*, nakser(t). *Aanslaan*, van honden, aghą-úng ook akengkeng.

Aanslag, *het zwart dat zich zet aan potten en pannen zoomede in het gat van een fornuis*, lêsĕng B. P. = lèngĕs B. S. = langĕs S. = lètjĕng B. P. Id. van een walmende lamp ook aan kookgerij of aan de pit, lamos. Id. aan het dak, ąngos.

Aanslagbiljet, ter zake van landrente, pèpel.

Aansluiten, rapĕt ook rakĕt. *Zich aansluiten*, zie *Bekende*. *Aansluitende aan*, een term in dienstbrieven, sambhungan-na.

Aansnellen, zie *Aanrennen*.

Aanspannen, *inspannen*, masang (p).

Aanspijkeren, zie *Spijker*.

Aansporen, ngatak(a). Zie ook *Aanporren*.

Aansprakelijk. — *gesteld worden voor iets, aangesproken worden*, katĕmpôwan.

Aanspreken, zie *Spreken* en *Aansprakelijk*.

Aanstaan, sòkaq ook ĕnḍąq met pòron A. en kasòkan A. T.

Aanstaande, zie *Straks*.

Aanstampen de prop met den laadstok, ngadjhĕk(a).

Aanstaren iemand of iets, *zijn oogen niet afwenden van* iemand of iets, mandhĕng(p). Zie ook *Staren*.

Aansteken, *ontsteken* een licht, de lamp, de kaars, njòmĕt(s) ook njòlĕt(s). *Aansteken, besmetten, besmettelijk*, nòlarè(t).

Aanstellen, *verheffen tot*, mangkat(p) ook ĕndjhĕnnĕngngaghi. Zie ook *Gebruiken*.

Aanstoffen, zie *Afstoffen*. *Met een bezem* den grond, njapôwè(s).

Aanstonds, zie *Straks*.
Aanstoot, *ergernis*, s a s è k ò.
Aanstooten, *aanbonzen*, *tegen elkander botsen*, t a ḍ h ú m p a k. *Aanstooten* iemand of iets met den vinger, met de hand of met iets, bijv. een stok; *een tikje geven met den vinger*, ĕ̦ n d h u l í t.
Aanstooten met den elleboog, n j e u g k o l (t j).
Aanstrijken, *bepleisteren*, ĕ̦ n l è p a.
Aanstroomen, zie *Stroomen*.
Aanstuiven, zie *Zich storten*.
Aansturen iets, zooals een schip op iets, m a l ò r o s (p).
Aantal, b a̧ n n j a q. *Het aantal*, b a̧ n n j a q n a.
Aantasten, zie *Aanvallen* en *Grijpen*.
Aanteekenen, zie *Opteekenen* en *Schrijven*.
Aanteekening, *notitie*, t j a t ĕ̦ d-d h a̧ n.
Aantoonen, zie *Bewijzen*.
Aantooning, zie *Opgave* en *Staat*.
Aantreffen iemand ergens, t a-p a p a k ook a t ĕ̦ m m ò of t a̧-t ĕ̦ m m ò of wel t a g h ĕ̦ p p o k met a p a n g g h i- of t a p a n g-g h i-(b a̧ n) A. Zie ook *Vinden*.
Aantrekkelijk, zie *Aanlokkelijk*.
Aantrekken, van aangespannen paarden, n a d j h a̧ q (t) ook n a-r e k (t). Zie ook *Kleeden*. *Zich iets aantrekken*, zie *Bekommeren*.
Aanvaarden, zie *Aanvangen* en *Ontvangen*.
Aanvallen, *aantasten*, *op het lijf vallen* iemand of een dier, *met zijn velen*, n g a r ò b h ú t (k).
Verwoed aanvallen, n g a m o k (a).
Aanvallig, *bekoorlijk*, m a n e s ook s ĕ̦ ḍ ḍ h a̧ q.
Aanvangen, zie *Begin*.
Aanvankelijk, zie *Begin*.
Aanvatten, zie *Vatten*.
Aanvegen, zie *Aanstoffen*.
Aanverwant, *aanverwanten*, *maagschap*, met uitzondering van ouders, kinderen, broeders en zusters, zoomede ooms en tantes, s a n a q b h a̧ r a̧ d j a̧. Zie ook *Verwante*.
Aanvliegen, zie *Schieten*.
Aanvoerder, k a p a l a.
Aanvoeren, zie *Aanbrengen* en *Brengen*. *Aanvoeren*, *als bevelhebber* troepen *geleiden*, n g a-p a l a n è (k).
Aanvraag, zie *Verzoek*.
Aanvragen, zie *Verzoeken*.
Aanvullen iets, bijv. een aangesproken som geld met ander geld, n g ò r ò g h i (ò). *Aanvullen*, *vullen*, *vol maken*, n g e s s e q è(è). Zie ook *Completeeren*.
Aanvulsel, r o k - ò r o k.
Aanvuren, zie *Aanzetten*.
Aanwaaien, zie *Bewaaien*.
Aanwakkeren, *grooter doen worden* de vlam van een vuur, m a-d h a̧ d d h i (p). Id. het licht van een lamp, m a r a d j a̧ (p).

Aanwas, zie *Vermeerdering*. *Aanwassen*, zie *Vermeerderen*.

Aanwenden, n g a n g g h ú j (a) of n g a ' a n g g h ú j (k) met n g a g ĕ m (a) A. T.

Aanwennen, m a t ò m a n (p).

Aanwensel, zie *Hebbelijkheid*.

Aanwezen, ook *aanwezig*, b a ḍ a.

Aanwezig, zie *Aanwezen*.

Aanwijzen iemand of iets, n ò d h u w a g h i (t). Iemand *aanwijzing doen* van iets; iemand iets *wijzen*, n ò d h u w i.

Iemand *aanwijzen* of *designeeren* voor iets, om iets te doen of te zijn (van een aanzienlijke gezegd), n g a r s a q a g h i (k).

Aangewezen voor, zie *Bestemd voor*.

Aanwijzing, *bericht*, b ĕ r t a. *Aanwijzing*, *aanduiding*, a l a m a t ook l a m a t.

Aanwinnen, o l l è o n t o n g.

Aanwinst, o n t o n g of k a o n t ò n g a n. In den zin van hetgeen iemand die van elders terugkeert, vandaar medebrengt, l è o l l è-.

Aanwippen, n j ĕ p p ĕ r (s) s a k ĕ d d j h a q.

Aanwitten, zie *Witten* bij *Kalk*.

Aanwrijven, *betichten*, n a r k a (t).

Aanzakken, *langzaam naderen*, m a r a q è (p) r è-r è r è- of — o n-l a o n.

Aanzeggen, *kennis geven*, a b ĕ r r i q t a ò met m a t o r ò n e n g (aan een meerdere).

Aanzeggen om te komen of te vergaderen aan velen, d j h a n g n g o n d j h a n g (ò).

Aanzegging, zie *Aanschrijving*.

Aanzetten, *aansporen*, *aandrijven*, *aanvuren*, *het er niet bij te laten*, *aanhitsen*, *warm maken*, n g a d d h u (a). Een paard *aanzetten*, *doen loopen*, n g ĕ ṭ ṭ ĕ g g h i (k). Zie ook *Aanhitsen* en *Slijpen*, zoomede *Verlengen*.

Aanzien, zie *Zien*.

Aanzien, *stand in de maatschappij*, *eer*, d h a r a d j h a t. Zie ook *Aanzienlijk* en *Voorkomen*.

Aanzienlijk, *zeer aanzienlijk*, m o l d j a. Mede voor *aanzienlijk*, *voornaam*, *hoog in rang*, a g h ú n g. Zie ook bij *Groot*. *De aanzienlijken*, *de edelen*, ò r e n g a g h ú n g.

Aanzienlijken en geringen, k è n e q r a d j a of r a d j a k è n e q.

Aanzijn, b a ḍ a.

Aanzitten, aan een feestmaal, van velen, a ḍ h a b u-.

Aanzoek, zie *Verzoek*.

Aanzoeken, zie *Verzoeken*. *Aanzoeken tot een huwelijk*, *ten huwelijk vragen*, n a n j a q a g h i (t).

Aanzoeten, zie *Zoet*.

Aanzuiveren een schuld, n j ĕ r r a- (s). *Aangezuiverd*, van een schuld, l ò n a s ook b h i b h a s.

Aap, *de gewone bruine aap*, k ĕ ṭ ṭ a n g B. P. = m ò ṭ a k S. P.

De zwarte aap, k ĕ ṭ ṭ a n g è r ĕ n g n g a n, enz.

Aapachtig, *op de wijze van een aap*, tjara kĕṭṭang, enz.; zie *Aap*.

Aar, *halm, padiaar* bijv., bulir. *Uit den bos gevallen padi-halmen*, ghúrghúrrạ paḍi.

Aard, *hoedanigheid, kwaliteit*, bạtĕk. *Van den aard van*, martabhạt. Zie ook bij *Natuur* en *Soort*.

Aardappel, kĕnṭang.

Aardbeving, lenḍhu.

Aardbodem, *aardbol, aardrijk*, bhumè of djhạghạt.

Aarde, *grond, aarden, van aarde*, tana-. *De aarde* of *grond die bij het maken van een put* of *vijver wordt uitgegraven*, ook *die een beest bij het graven van zijn hol* of *kuil aan den kant uitwerpt*, roq-kòroqan. Zie ook nog *Grond*.

Aarden, *gelijken, lijken op* iemand, bijv. zijn vader, hetzij in voorkomen, hetzij in wijze van doen, maḍhại of maḍhạnè(p). *Precies gelijken in voorkomen*, ŋopples.

Aarden. — kunnen ergens, pĕrna-.

Aarden, *van aarde*, zie *Aarde*.

Aardewerk, bhạrạng tana-. *Verglaasd aardewerk, porcelein, van verglaasd aardewerk* of *porcelein*, bhạrạng bhĕllíng.

Aardig. — *en vreemd*, anè-.

Aardkrekel, zie *Krekel*.

Aardmuis, zie *Veldmuis*.

Aardnoot, katjang.

Aardrijk, zie *Aardbodem*.

Aardrijkskunde, elmò bhumè.

Aardsch, *aardsche, het aardsche*, dhúnnja.

Aäron, eigennaam, hạrún of hàrún.

Aars, *fondement, aarsgat*, lòbạngnga buríq. Zie ook *Achterste*.

Aarsdarm, tombúng.

Aartsgierigaard, *aartsvrek*, ratòna tjĕrreq.

Aarzelen, èbu-.

Aas, *voedsel voor dieren*, pakan met tĕḍḍhạ A. Zie ook *Lokaas*. *Aas*, het figuur van dien naam op een speelkaart, ĕngngas.

Abraham, eigennaam, íbbràhim.

Ach, uitroep, ah.

Achillespees, seq-biseq.

Acht, bạllúq of bạbạllúq.

Achteloos, *onachtzaam*, zie *Nalatig*.

Achteloosheid, *nalatigheid*, zie *Achteloos*.

Achten, *eeren, waardeeren*, ngadjhíqi(a).

Achten, *meenen te zijn*, zie onder *Gissing*.

Achter, *achteraan*, è-buḍi met è-bingkeng A.

Heel achteraan, ḍi-buḍijạn. *Naar achteren*, ka-buḍi. *Van achteren*, (naar voren), ḍạri-buḍi.

Achterafhouden (*zich*), *uit het gezicht trachten te blijven*, l e n g-n g a l e n g(a).

Achterblijven, *terugblijven*, *bij ongeluk achterblijven*, *achteruitraken*, t j e t t j e r ook m o n t e q of m ú n t e q(b). *Achterblijven, achteruitblijven uit eigen beweging*, n j e t t j e r ook m o n t e q of m ú n t e q.

Achterdeel, *achtereinde*, s è è-b u ḍ i.

Achterdeur, l a b ̥a n g b u ḍ i.

Achterdocht, *argwaan*, *achterdochtige gedachten*, t a m b h u-r u ẇ ̥a n. *Gauw* of *dadelijk achterdocht voeden*, d h u d j ̥a n t a m-b h u r ụ w ̥a n. Zie ook nog *Verdenking*.

Achterdochtig, zie *Achterdocht*.

Achtereen, zie *Onophoudelijk*.

Achtereenvolgens, *successievelijk*, *niet allemaal te gelijk*, t è-g h ̥a n t è.

Achtereinde, zie *Achterdeel*.

Achterelkander, *achter elkander gaan*, l e r-n g ê l e r of l e r-k è-l è r a n.

Achterhalen, zie *Inhalen*.

Achterhouden, zie *Verbergen*.

Achterkamer, s ̥ĕ n ṭ o n g b u ḍ i. De kamers worden echter ook naar de windstreken waarin zij zich bevinden benoemd.

Achterklap, *laster*, p è t ̥ĕ n n a-.

Achterkleinkind, p i j o q. *Achterachterkleinkind*, k a r ̥ĕ p p ̥ĕ k. *Achterachterachterkleinkind*, g h ̥a r u-b h ̥a k.

Achterlaten *aan* iemand iets, bijv. geld om te leven, ̥ĕ n d h i n a è. Iemand of iets *achterlaten*, m a-t j e t t j e r(p).

Achterlijk, van menschen en dieren, ook wel van planten, k ̥ĕ r-n e t. *In hooge mate achterlijk in het loopen*, van een kind, ò l è = ò l ê j ̥ĕ n.

Achterloopen, van een horloge, t j e t t j e r.

Achterna, zie *Naderhand*.

Achternagaan iemand die vooruitgaat, ook *om hem in te halen* of *weder te vinden* of *om hem terug te halen*, n j ò s o l(s).

Achternazitten iemand of iets, n o l t o l(t).

Achteropkomen iemand, zie *Achternagaan*.

Achteropvolgen, zie *Volgen*.

Achterover, van staan of zitten, n g a d j ̥a n g(k).

Achteroverliggen, in een stoel of canapé, ̥ĕ n g g h ̥ĕ n t a n g.

Achterste, *aars*, b u r í q met d j h u b h ú r A. T.

Achtersteven, zie *Voorsteven*.

Achteruit, k a-b u ḍ i.

Achteruitdeinzen, n j ò r o t(s).

Achteruitduwen, m a n j ò r o t(p).

Achteruitgaan, *achteruitwijken*, zie *achteruitdeinzen*.

Achteruitraken, zie *Achterblijven*.

Achteruitschoppen, *achter zich uitschoppen, achteruitslaan*, ngĕt-teq(k).

Achteruitschuiven, bijv. een kast, tafel of derg., manjòrot(p).

Achteruitslaan, zie *Achteruitschoppen*.

Achteruitwijken, zie *Achteruitgaan*.

Achtervolgen, zie *Vervolgen*.

Achterwaarts, zie *Achteruit*.

Achtgeven, èngaq met èmot A. In acht nemen, betrachten, ngèngaqè(k). *Geef acht, pas op*, sèngaq.

Achtig, onze uitgang *achtig* zooals bijv. in roodachtig, abąk of sĕmmò.

Achting, *eerbied*, hormat.

Achtmaal, *achtvoudig*, bąllúng kalè.

Achttien, bąllu-bĕlląs.

Adam, eigennaam, adàm of adąm.

Adamsappel, het vooruitstekende bovenste gedeelte van het strottehoofd, nek-manèghąn.

Adder, òlar.

Adel, bhąngśa aghúng.

Adellijk, *van adellijke geboorte*, òreng aghúng.

Adem, *ademhaling*, njabą of napas.

Ademen, *ademhalen*, anjabą, enz.; zie *Adem*.

Diep ademhalen van verbazing, ontsteltenis, verontwaardiging, enz., ook van een drenkeling die bijkomt; *adem scheppen*, zooals van iemand die dook en weder boven komt, aondjhúq njabą.

Ader, òraq. *Aderen, lijnen* op een wapen zooals bijv. een kĕrres (ponjaard), pamor.

Adjudant, adjidàn.

Administrateur, beheerder van een onderneming, zie *Fabrikant* en ook nog *Onderneming*.

Admiraal, djendràl laùt of — laot.

Adres, van een brief, alamat ook lamat.

Advocaat, *prokureur*, pùkkrùl = pokkrol.

Af, *van af*, ḍąri. *Er af*, bijv. van de tuit of het oor van een ketel, van de navelstreng van een pas geboren kind, van de horens van een hert, tjolpak of tjopplak; van vingers of teenen door afkapping, kottong; *afgebroken*, zooals een brok van een pilaar, ghĕmpal. *Af* en *toe*, tarkaḍhąng. Zie ook *Klaar*.

Afbakenen, met steenen, een graf, ĕmbhątòrè. *Rij steenen tot afbakening*, bhąbhątor. Zie ook bij *Baken*.

Afbakening, zie *Afbakenen*.

Afbeelden, *malen*, ĕngghąmbhąr.

Afbeelding, *beeldtenis*, ghąmbhąr.

Afbetaald, zie *Betalen*.

Afbidden, zie *Gebed*.

Afbijten, zie *Bijten*, zoomede *Afknabbelen*.

Zijn woorden *afbijten*, mğk-kğk (p).

Afboenen, ngòsok (k).

Afborstelen, njğkkaq (s).

Afbranden, zie *Branden*.

Afbreken, zooals een huis, brug of derg., ğnrombàq of ğnrombąq. *Afbreken, uit elkander nemen*, zooals bijv. een tafel, stoel of huis dat men wil verplaatsen, ğnlòtjòdhi.

Afbreken of *breken iets van* (*uit*) een voorwerp, mòtğl (p). Idem *een stukje*, mòţek (p). Uit of van bijv. den rand van een bord *gebroken stukje of stukjes*, bing-ghúmbing.

Zijn met een stukje er af of *er uit*, van een voorwerp zooals bijv. een bord, ghúmbing. *Zijn met een stuk er af* of *uitgebroken*, bijv. van een tafel, ghğmpal. *Afgebroken stuk*, bijv. van een tafel, enz., pal-ghğmpalan. Idem van een tak, enz., pal-sğmpalan. *Afgebroken, afgebroken worden*, van een verhaal of mededeeling, è-sğmpal. *Afgebroken*, van de stem van een zwaar zieke of stervende ook van iemand die weent, ghąq-ğgghąqąn.

Afbrengen, *omlaagbrengen, omlaaghalen*, matòron (p).

Afbreuk, *schade*, rògi- of tòna. *Afbreuk doen, schade veroorzaken*, maròghi (p), enz.

Afdak, zijnde een verlenging van het dak, vooraan of achteraan, per-amper. Idem aan den kant van het huis, angkor B. = peq-ampeq P. = ampek S

Afdalen, *afklimmen, afgaan, afstijgen, afkomen*, tòron. Zie ook *Dalen*.

Afdammen, zie *Dam*.

Afdanken, *gedaan geven*, van een onderhoorige, ğnlğppas of malğppas (p) ook malòtjot (p). Zie ook *Ontslaan*.

Afdeelen, zie *Deelen*.

Afdeeling, bągiją n of bàgijàn. *Afdeeling van een besturend ambtenaar*, bhąbą-. Ook wel voor *afdeeling van een residentie* of *assistent-residentie*, apḍéling of apḍélğng.

Afdeinzen, *achteruitwijken*, zie *Achteruitgaan*.

Afdingen, nabąr (t).

Afdoen een geldschuld, ğnlònasè. Een schuld *afdoen bij gedeelten*, njètjel (tj). Zie voorts *Afhouden* en *Beslissen*.

Afdoening, zie *Betaling* en *Beslissing*, zoomede *Uitspraak*.

Afdragen, zie *Betalen*. Voor *afgedragen*, zie ook aldaar.

Afdrijven, stroomafwaarts, van iets dat door den stroom wordt

medegevoerd, êanjoq — of èlanjoq aeng. *Afdrijven, afgedreven worden, uit zijn koers geslagen,* van een vaartuig bijv., njalèṭong(s). *Afdrijven,* van regen, kasijabhạn.

Afdrogen, zie *Afvegen.*

Afdruipen, zie *Druipen.*

Afdruk, van een stempel of cachet ergens op, zie *Stempel.*

Afdrukken een pijl, ngòtjol(ò) of ĕ̤nlĕ̤ppas.

Afdruksel, *spoor,* lòlos of lampat.

Afdruppelen, zie *Druppel.*

Afdwalen, zie *Verdwaald.*

Afeischen, zie *Eischen.*

Afgaan, zie *Afdalen. Afgaan, ontlasting hebben,* zie *Kakken. Afgaan,* van een kanon, een geweer of pistool, amònjè.

Afgedaan, zie *Klaar* en ook *Betaling.*

Afgedragen, *kaal, onoogelijk er uitzien,* van kleederen, ladju.

Afgelegen, djhạu-.

Afgeloopen, *geëindigd,* zooals van een vergadering, lòbạr ook òbùs. Zie ook *Verstreken.*

Afgemat, zie *Vermoeid.*

Afgepast, zie *Krek.*

Afgeschrikt van iets, zoodat men het niet weder wil doen of zijn, djhĕ̤rrạ.

Afgeslepen *aan de snee,* zoodat het heel scherp is, van een wapen, ngènjep B. = nganjap B. = njènjep S. P.

Afgetakeld, wat de positie betreft, van menschen, apĕ̤s.

Afgevallen, *vermageren,* van menschen en dieren, songsot.

Afgeven, zie *Aanbieden, Geven* en *Overgeven.*

Afgewaaid, *afgevallen zijnde, bij menigte op den grond* of *onder den boom* of *struik liggen,* van vruchten, bloemen en bladeren, njalapa- of ĕ̤ndjhạlạpa-.

Afgezant, zie *Bode.*

Afgezet, zie *Ontslagen.*

Afgezonderd, *eenzaam, schaarsch bezocht,* sĕ̤ppè ook sòbùng.

Afglijden, bijv. op den vinger, van het mes waarmede men iets hards aan plakjes of schijfjes wil snijden, ĕ̤nlattjar of talattjar. Zie ook *Uitglijden. Afglijden, naar beneden glijden,* bijv. van een pan van het dak; van een haarwrong; van het kleedje of van den broek; bij het afdalen *afglijden van een gladde* of *glibberige hoogte, zich laten afglijden,* ngalòsot(k).

Afgod, *steenen afgodsbeeld,* brạhạlạ- ook artja.

Afgooien, zie *Smijten* en *Afslingeren.*

Afgrauwen, *toesnauwen* iemand, njĕ̤ntak(s).

Afgrijselijk, zie *Afschuwelijk.*

Afgrijzen, zie *Afkeer.*

Afgrònd, zie *Ravijn.*

Afgunst, zie *Afgunstig.*

Afgunstig, *wangunstig op* iemand, èrè (ka).

Afhakken, bijv. een hand, een geslacht beest, nattaq(t) of ngĕṭṭok(k). Zie ook *Afsnijden.*

Afgehakt, afgesneden, afgeknipt, van den staart van een dier ook van de staartvin van een visch, bhúttong of bhúttĕng. Een dier dat geheel of ten deele doen, mabhúttong(p), enz. Zie ook bij *Spaander.*

Afhalen, *tegemoet treden* iemand; iemand of iets *een eindweg tegemoet gaan*, ngambąq(a) of mapaghi(p). Zie ook *Halen* en *Villen.*

Afhandelen, mamarè(p).

Afhandig. — *maken* (met geweld), ĕnrĕbbhúq. *Afhandig maken op slinksche wijze*, ĕndjhąląsottra.

Afhangen, van het tafelkleed van de tafel, van de sprei van het bed, akondąng. Zie ook *Overhangen.*

Afhankelijk, *onder, onderhoorig aan*, kabhąbą-.

Afheinen, zie *Heining.*

Afheining, zie *Heining.*

Afhellen, zie *Afloopen* en *Hellen.*

Afhelpen, nòlòngè(t).

Afhooren, zie *Afluisteren.*

Afhouden, *afdoen van* iets, zoodat er aan wat ontbreekt, *van* een verhaal iets *afdoen*, ngòrangè(k).

Iemand *afhouden, terughouden* van iets, ĕnlarang of ĕnlarangè. Zie ook *Weerhouden.*

Afhouwen, zie *Afsnijden.*

Afhuren, zie *Huren.*

Afjagen, zie *Wegjagen.*

Afkappen. *Schuin* —, njangrat(tj). Het zich ergens bevindende gras *afkappen*, ĕnrabąs. Een boom, bijv. koffieboom of wel rozestruik *tot op zekere hoogte afkappen, op stomp kappen*, opdat de stomp weder zal uitloopen, nòkoq(t). Zie ook nog *Afhakken, Afsnijden* en *Uitkappen.*

Afkeer, *afschuw, voorwerp van afkeer, afschuw of ergernis*, kabądjhiqąn. *Een afkeer, afschuw* of *tegenzin hebben van* iemand of iets, bądjhíq (ka). *Voorwerp van afkeer*, de persoon of de zaak waarvan men afkeer heeft, ook djhíq-bądjhíqąn. Zie ook nog *Afschuw.*

Afkeeren, zie *Afwenden.*

Afkeerig, bądjhíq.

Afkeuren, *laken* iets, *aanmerking maken op* iemand of iets, njatjat(tj) of njalè(tj).

Afkeuring, panjatjat of panjalè = tjatjalen.

Afklappen, zie *Uitschudden.*

Afklimmen, zie *Afdalen.*

Afkluiven, zie *Afknabbelen.*

Afknabbelen, *afkluiven, afknagen* iets, zooals bijv. een djagongvrucht of een mangga, nges-

kes(k) B. P. = ĕngghís-ghís S.

Afknagen, zie *Afknabbelen*.

Afknevelen, zie *Afpersen*.

Afknijpen, met den nagel iets, zooals een bloem of blad, zie *Knijpen*.

Afknippen, ĕngghúnteng.

Afkoelen, zooals van water dat men koud laat worden, dhạd-dhi tjĕllĕp.

Afkomen, zie *Afdalen*. *Afkomen* of *afstuiven op* iemand om aan te vallen, van een hond, varken, enz., njandhĕr(s). *Op* iemand of iets *toegaan* of *afkomen*, maraqè(p). *Afkomen*, *de rivier stroomafwaarts volgen*, *afzakken* met een vaartuig of vlot, ka ondjhúr.

Afkomst, *herkomst*, asal. Zie ook *Overblijfsel*.

Afkomstig, asal. *Afkomstig van*, *uit*, ook ḍạri.

Afkondigen bevelen van de overheid, ngonḍhạngngaghi(ò) of ĕnlarappaghi.

Afkorten, zie *Korten*.

Afkrabben, zie *Schrapen*.

Aflaten, *neerlaten*, ook in den zin van: iemand *aflaten*, bijv. van een schip in zee, matòron(p). Iets *aflaten aan een touw*, ngò-lor(ò).

Afleggen. Het — tegen iemand, kala-. De kleederen *afleggen*, *zich ontdoen van* zijn kleeding, ĕnlòtjòdhi. *Afgelegd* en bijv. *weggegeven kleeding*, dju-ladju-wạn.

Iets dat afgelegd is of *niet meer wordt gebruikt door een voornaam persoon*, niet altijd juist omdat het versleten is, longsòran.

Een lijk *afleggen*, een lijk *bekleeden*, ĕmbhúngkos. *Alle schaamte afgelegd hebben*, taq taò birạng.

Afleiden water, zie bij *Stroomen*. Iemand *trachten af te leiden*, bijv. iemand die boos is; een kind dat wil gaan huilen; iemand die werkt of het gebed verricht, enz., djạq-ĕngghạ-djạqi. *Middel om af te leiden*, paghạdjạq.

Afleveren, zie *Brengen* en *Zenden*.

Aflezen, zie *Afkondigen*.

Aflikken, zie *Likken*.

Afloeren, ngentep(è).

Afloop, van een zaak, kadhạd-dhijạn.

Afloopen, *dalen*, zooals van een weg, tòron.

Aflossen, zie *Vervangen*. *Afgelost*, *afbetaald*, zie bij *Betalen*.

Afluisteren, ngèḍíngngaghi(è).

Afmaken, *ombrengen*, mateqè(p).

Afmatten, ook *afmattend*, ĕnlĕs-sôwaghi.

Afmeten, zie *Meten*.

Afmeting. *De* —, van iets, ra-djạna.

Afnemen, *van het hoofd nemen* het hoofddeksel, ĕmbúkkaq. Zie voorts *Nemen* en ook *Scheur*.

Afpalen, zie *Afperken*.

Afpellen, zie *Schillen*. Djagongkorrels (van de kolf), ngorbíng(k) B. P. = ngorpeng(k) S.

Afperken, *afpalen*, ĕmbạtŏssè.

Afpersen, *afknevelen* het geld van velen, niet juist door dwang, maar door zijn overwicht, njalar(s).

Afplukken, zie *Plukken*.

Afpunten, zie *Punten*.

Afreis, zie *Vertrekken*.

Afreizen, zie *Vertrekken*.

Afrekenen, *een schuld vereffenen*, ĕmbhạdjạr òtang.

Africhten, *dresseeren*, ngadjhạri(a).

Afrissen, *afristen*, *van den tak stroopen* bladeren of vruchten, ngòrot(ò).

Afroffelen werk, alakò sabhạrạng.

Afschaffen, *vaarwel zeggen* een wijze van handelen, ĕmbuwạng.

Afschaven, zie *Schaaf*.

Afscheid. — *geven*, zie *Ontslaan*. *Afseheid nemen van* iemand, apa'amèdhạn (ka). *Id. van elkander*, patang amet.

Afscheiden, *afzonderlijk plaatsen*, *afzonderen* iets, malaen(p). Zie ook nog *Scheiden*.

Afscheren, zie *Scheren*.

Afscheuren, *afnemen*, met de hand njĕbbhít(s). *Afscheuren*, *afbreken*, *breken* een tak van een boom, mòtĕl(p). *Afscheuren*, *afgescheurd worden*, van iets langs, bijv. van een lid van het lichaam, sĕmpal.

Afschieten een kamer, door middel van een beschot, en er zoo twee van maken, ngatĕs(a). Zie *Afvuren*.

Afschilferen, *losschilferen*, bijv. van pleisterkalk, akolbạq.

Afschillen, ngombíq(k).

Afschrapen, zie *Schrapen*.

Afschrift, *copy*, tòrònan.

Afschrijven, *copiëeren*, nòron(t).

Afschrik. — *van iets hebben en het niet weder willen doen*, zie *Afgeschrikt*.

Afschrikken, ook *afsehrikkend* ngadjhĕrrại(k).

Afschrikwekkend, zie *afschrikkend*.

Afschudden, zie *Afslingeren*.

Afschuieren, zie *Schuieren*.

Afschuren, zie *Schuren*.

Afschutten, maghạr(p) of maghạri.

Afschuw. — of *afkeer voeden van* iemand, sòmĕngnget (ka). Zie ook *Afkeer*.

Afschuwelijk, *afgrijselijk*, *ijselijk*, *afgrijzen wekkend*, marènges saghi.

Afslaan, zie *Weigeren*. *Afslaan*, *in prijs verminderen*, tòrot

rĕgghạna. *Den prijs van* iets *verminderen, lager stellen,* matòron(p) rĕgghạna. Vruchten bijv. *afslaan* met een stok of derg., ĕnggghĕrpas. Iemand *het hoofd afslaan,* nòghĕl(t) tjèṭagghạ of — leqerra. *Afslaan, afdraaien, op zijde afdraaien,* van een voertuig bijv., njèrang(s).

Afslingeren, *afgooien* iets *van zich;* een dier dat zich bijv. op de hand heeft geplaatst, *door een krachtige schudding van de hand, half zijdelings, half benedenwaarts, er afschudden,* ngètĕssaghi(k).

Afsluiten, zie *Slot.*

Afsluitingsteeken, een touw ergens gespannen, zooals op een weg, bhạlạbhạr. Iets, bijv. een weg *daarvan voorzien,* ĕmbhạlạbhạr.

Afsmeeken, zie bij *Gebed* en *Verzoeken.*

Afsnijden, *afhakken, afhouwen, afkappen,* ngĕṭṭok(k), Zie ook nog *Afbijten* en *Wegsnijden.*

Iets *schuin afsnijden* of *afhakken,* njangrat(tj).

Afspannen een gespan, ngòṭaq(ò).

Afspoelen, *wasschen* de handen of de voeten, ĕmbạssôwè met nòrôwè(t) A. T.

Afspraak, zie *Overeenkomst.*

Afspreken, adjhạndjhi.

Afspringen, *niet doorgaan,* bùrúng ook kaḍḍhu.

Afstaan iets iemand, onder verplichting dat hij er voor moet zorgen, maar met verlof het te gebruiken als was het zijn eigendom, matòroq(p) met ĕngghạḍhuwaghi A. T.

Afstammeling, *afstammen van,* tòrònan ook tĕḍḍàq.

Afstand, *verte,* djhạu-.

Afstappen, zooals van een paard, *afstappen, uitstappen,* zooals uit een rijtuig, tòron.

Afsteken, zie *Afvuren.*

Afstijgen, zie *Afdalen.*

Afstoffen, met een doek bijv., ĕngghĕbbhạsi.

Afstraffen, *kastijden* iemand, njeksa(s).

Afstralen, *een straal afzenden* of *laten vallen op* iemand of iets, van zon of maan, een licht, enz., nèraqè(t).

Afstroopen, zie *Villen.*

Afstuiven, zie *Afkomen.*

Aftappen een palmboom, ngĕrradhi(ĕ).

Afteekenen, ĕngghạmbhạr.

Aftillen een kind ergens van, matòron(p).

Aftrek. — of *debiet hebben, in den smaak vallen, gewild,* van een koopwaar, ghạrús ook lakò.

Aftrekken, een getal *verminderen* met een ander, ngòrangè(k). *Aftrekken,* voor *trekken* aan de

trekker van een geweer of pistool, m ĕ t t e q (p). Zie ook *Trekker* en voorts *Inhouden.*

Aftroggelen, zie *Afzetten.*

Afvaardigen, n j ò r ò - (s) met m a k o n (p) of n g o n k o n (k) A. T.

Afval, *vuilnis,* alles wat men bij elkaar veegt om het weg te werpen of te verbranden, s a r p a q a n B. P. = p a - s a r p a - S. P.

Afvallen, bijv. van de navelstreng of van een nagel, zie *Er af* bij *Af.*

Afvallig, *afvallige, ongehoorzaam aan de bevelen van den profeet, verzaker van diens geboden,* m o r t a d of m o r t a b.

Afvaren, *afzeilen,* a l a d j a̧ r.

Afvegen, *afdrogen,* met een lap of derg., n g ĕ s s o t (k).

Afvegen, afwisschen iets van geringe hoeveelheid, zooals tranen of zweet, ook het water dat op de tafel is gemorst, n g ò s a p (ò).

Afvijlen, zie *Vijl.*

Afvillen, zie *Villen.*

Afvoeren, zie bij *Stroomen.*

Afvorderen, zie *Eischen.*

Afvuren, *afsteken, afschieten, lossen* een kanon of lontgeweer, n j ò m ĕ t (s) ook n j ò l ĕ t (s).

Een geweer of pistool, m a m ò n j è (p).

Afwachten, zie *Wachten.*

Afwasschen iets dat bevuild is bijv. een bord dat door een hond is afgelikt, n j a r t ò (s).

Afwegen, n e m b h a̧ n g (t).

Afwenden, *afkeeren* het hoofd, a p è n g ò -. *Voor* iemand *het hoofd afwenden, afkeeren,* omdat men hem niet zien wil, niets van hem wil weten, ĕ m b a̧ l a̧ u d h i. Zie voorts *Pareeren.*

Afweren, zie *Pareeren.*

Afwerken, m a m a r è (p).

Afwerpen zijn ruiter, van een paard gezegd, m a l a b u - (p).

Een zaak, bijv. door te loochenen dat men er last toe gaf, *van zich afwerpen,* m o n g k e r (p).

Afweten, zie *Weten.*

Afwezend, *afwezig, niet te huis, er niet zijn,* t a ḍ a̧ q, ook s ò b ú n g S. P.

Afwijken *van* iets, *zich aan* iets, bijv. het gegeven model *niet houden,* t a q n ò r o q (t). Zie ook *Overtreden* en *Verschillen.*

Afwijzen, *afslaan, weigeren,* n a m p e k (t).

Afwisschen, zie *Afvegen.*

Afwisselen, *afwisseling brengen in* iets, n j ĕ l l a è (s). *Afwisselen, elkaar afwisselen, beurt om beurt, om en om,* t è - g h a̧ n t è.

Afwrijven, zie *Schuren* en *Wrijven.*

Afzakken de rivier met een vaartuig of vlot, k a - o n d j h ú r.

Afzeilen, zie *Afvaren.*

Afzenden iets, n g è r e m m a g h i (k).

Afzetten, *beet nemen,* iemand *iets aftroggelen, afhandig maken,* ook wel *door een ruiling, tegen iets van mindere waarde,* n è p ò - (t).

Een tak van een boom *afzetten*, njangkok(tj).
Afzetter, *bedrieger*, tòkang nèpò-. *Afzetter, tak of loot van een boom dien men afzet*, tjangkòghan.
Afzichtelijk, zie *Afschuwelijk*.
Afzitten, *afstijgen*, tòron.
Afzonderen, zie *Afscheiden*.
Afzonderlijk, *ieder afzonderlijk*, rang-sòrang.
Afzuigen met de tong, iets, bijv. den vinger waarin men zich prikte, ngĕnnjot(k); zulks doen smakkende, ngĕttjot(k).
Agaat, *agaatsteen*, akek.
Agent, *gemachtigde, gevolmachtigde*, bakkel.
Agĕr, zeker zeewier, gàr-agàr.
Agurk, *kleine komkommer*, tèmon bukò.
Ai, *auw*, als uitroep van pijn, aḍu of aḍó.
Ajakkes, zie *Foei*.
Ajuin, bhabang.
Akelig, *naar*, zie *Afschuwelijk*.
Aker, *wateremmer*, temba.
Akker, zie hiervoor *Rijstveld* en ook bij *Grond*.
Akkerbouw, lakò tanè.
Akte, *akte van bevestiging die aan een dorpshoofd bij zijn optreden wordt uitgereikt; akte van verheffing tot een aanzienlijk ambt en waarvan bij de installatie voorlezing wordt gedaan*, bìsslìt.
Aktie, zie *Zaak*.
Al, *reeds, alreeds, bereids*, ĕlla- met ĕmpon T. en ampon A. *Al*, in bijv. »al schreiende", sambi. *Al heel mooi* of *al heel wel is het dat*, bhara.
Alang-alang, *imperata arundinacea*, lalang.
Alarmklok, zie *Signaalblok*.
Albino, òreng pòtè-.
Aldaar, zie *Daar*.
Aldus, zie *Zooals dat*.
Aleer, zie *Alvorens*.
Alexander, eigennaam, ískandàr.
Algemeen, *volgens usantie, natuurlijk en niets bijzonders*, omdat het de regel is, *algemeen gebruikelijk*, lommra- of kappra-. *Het is de algemeene regel, het is natuurlijk*, la lommrana, enz. *Algemeen bekend*, zie bij *Bekend*. Bevelen van de overheid *door afkondiging algemeen bekend maken*, ngonḍhangngaghi(ò).
Alhier, zie *Hier*.
Alhoewel, zie *Ofschoon*.
Alle, *allen*, *alles*, kabbhi- met sadhadja A. *Alle, allen te gelijk*, paḍa. *Alle, allen zonder uitzondering, alle soorten van, allerlei, al die, al de, al het*, sakabbhina, enz.

Alles, ook saneskarana.
Alledaagsch, zie *Gewoon*.
Alleen, kadhibiq of bíq-dhibíqan ook kasòrang of rang-sòrangan. Iets *alles*

bezitten of doen, njòrangè of ngadhibíqi. Zie ook *Enkel.*

Alleenlijk, *enkel, alleen maar, slechts,* neng of njeng K. A., ameng of among A.

Allemaal. — *te gelijk, door elkaar,* bijv. van het spreken van velen, abhąrę̆ng met asarę̆ng A.

Alleman, *alle,* sakabbhina òreng, enz.; zie *Alle.*

Allengs, *zoetjes aan, van lieverlede, al met der tijd,* abít-abít.

Allerhande, zie *Allerlei.*

Allerheiligste. *De* —, t. w. God, sè maha sottjè.

Allerlei, *allerhande, allerlei soort,* abą-ròbą ook ana-bąrna. Zie ook bij *Soort.*

Allerliefst, *mooi en aangenaam voor het oog,* zie *Mooi.*

Allerminst, *op zijn allerminst,* zie *Minst.*

Alleruitstekendste. *De* —, *de eerste,* bijv. *in geleerdheid,* ratòna òreng pentę̆r.

Allerwegen, *heinde en ver in het rond,* zie *Alom.*

Alles, zie *Alle* en *Geheel.*

Allicht, zie *Wellicht.*

Allooi, *gehalte, van goed allooi,* ook blijkbaar door de donkere kleur, van goud, tuwa.

Van slecht allooi, vermengd met zilver, ngòḍą.

Almacht, *macht* van God, kúddràt of kúddrąt.

Alom, è-ḍímma-ḍimma.

Alombekend, *vermaard, berucht,* kaòtara ook kalonta of kaònang = mashùr.

Alphabet, tjarakan of anatjaraka.

Alreeds, zie *Al.*

Als, *indien, bijaldien, in geval dat,* lamon of kalamon met manabi A. *Als maar,* soq. Voorts: *als, zoo, gesteld dat,* saòpama of saòpamana. *Als, bij wijze van,* ma-ra ook akanṭa. Zie ook *Dan.* *Als gesneden uit dat van zijn vader of moeder,* bijv. van iemands gelaat, nopples.

Alsnu, zie *Nu.*

Alsof, *het is alsof, evenals,* masè.

Altijd, *immer, voor altijd, levenslang,* sa'abíddhą of sa'abítabíddhą.

Aluin, tabąs.

Alvorens, *aleer,* sabę̆llúnna.

Alwaar, zie *Waar.*

Alweder, zie *Wederom.*

Alwetend, *voor wien niets bedekt of verborgen is.* De *Alwetende,* d. i. God, sè asèpat samaq bąsar.

Alzoo, zie *Zooals dat.*

Amandel, kanari-.

Ambacht, lakò of ghąbąj ook wel pangghąbąj.

Ambachtsman, tòkang.

Ambassadeur, zie *Bode.*

Ambt, zie *Waardigheid.*

Ambtenaar, amtę̆nnar of antę̆nnar ook pardją̆dji.

Ambtgenoot, *collega,* kantja, ook bhḁrĕ̥ng.

Amen, amín. *Op* iets *amen zeggen,* iets *beamen,* ngaminè of ngamini.

Amfioen, *opium, heulsap. Ontoebereide* —, attjon. *Toebereide* —, tjandhu.

Amfioenpijp, padhudhḁn.

Amulet, zie *Talisman.*

Ananas, lanas, ook nanas S.

Ander. *De* (*het*) *andere, de anderen,* laenna. *Anders, een ander,* bḁnnè-.

De ander tegenover *de een,* zie bij *Een.* Zie ook bij *Vreemde.*

Anderhalf, settong-satĕ̥ngnga-. Van realen en van maten of gewichten, kaḍuwḁ-lĕ̥ngnga-.

Andermaal, sakalè pòlè-.

Anders, zie *Ander. Anders maken,* zie *Verschillen. Anders nooit, dat gebeurt anders nooit,* dhĕ̥ngngaren B. = bhuru satija S. P.

Angel van een bij, wesp, enz., sĕ̥ngngaq.

Angel, voetangel, bhḁrḁdjhḁk, ook songghḁ S. Een dier, bijv. een wild varken, *met behulp van een angel vangen,* ĕ̥mbhḁrḁdjhḁk, enz.

Angst, *vrees, beduchtheid,* takoq.

Angst, ongerustheid, en zoo ook: *angstig, ongerust, bezorgd* in hart en gemoed, kabḁter of kòbḁter. *Met een doodelijken vrees bevangen,* zoodat men sprakeloos blijft, bḁgĕ̥ggĕ̥nnĕ̥n B. = bhḁghĕ̥gghĕ̥nnĕ̥n P. = tabhḁghĕ̥gghĕ̥n S. P. Zie ook *Bang.*

Angstig, *beangst, bang, bezorgd, in den angst zitten,* kabḁter, ook maras of ook wel ĕ̥mmang=mangmang. Iemand of een dier *angstig* of *bang maken,* zoodat hij (het) zich uit de voeten maakt, ĕ̥ngghĕ̥ḍḍhĕ̥k. *Angstig worden* of *zijn, door angst bekropen worden,* bijv. bij het zien van een diepte, ghijḁng. Zie ook nog *Angst.*

Anijs, addhḁs.

Anker van een vaartuig, djhḁngkar ook mangghḁr. *Ankeren, voor anker komen,* alabbhu djhḁngkar, enz. *Het anker winden,* nadjhḁq(t) djḁngkar, enz.

Ankeren, zie *Anker.*

Ankerplaats, zie *Reede.*

Antwoord, *het antwoorden,* saot of sambhit ook òtjaq.

Voor *antwoord* bij een gerechtelijk verhoor of bij een examen, djḁwḁb.

Antwoorden, iemand die iets gezegd heeft, *een antwoord geven* njaot, enz.; bij een gerechtelijk verhoor, enz., ĕ̥ndjḁwḁb.

Antwoord op een brief of op een boodschap, bḁlĕ̥ssḁn.

Antwoorden, zie *Antwoord.*

Apostel, rasol.

Apotheek, kamar — of tuku òbhặt.

Apotheker, tòkang òbhặt.

April, apprìl.

Arabië, tana arab.

Arabier, òreng arab.

Arabisch, arab.

Arafat, zekere heuvel, omstreeks zes uren ten noordoosten van Mekka gelegen, arfa-.

Arak, een soort sterke drank, arak.

Arbeid, zie *Werk*.

Arbeiden, zie *Werken*.

Arbeidsloon, zie *Loon*.

Arbeidzaam, *vlijtig, naarstig*, kĕ̥ntjĕ̥ng ook bhặdjhĕ̥ng. Zie ook *IJverig*. *Arbeidzaamheid*, zie *IJver*.

Architraaf, pamèkol.

Arenpalm, arren. *De vrucht van dien palm in de schil*, bặlulúq. *Arenpalm die afgetapt wordt*, ĕ̥rradhặn. *Arenpalmsap*, laqang.

Arglistig, zie *Bedriegelijk*.

Argwaan, zie *Achterdocht*.

Aria, *liedje*, kèdjhúng.

Arm, lichaamsdeel, ook *arm* of *mouw* van een kleedingstuk, lĕ̥ngngĕ̥n; *arm* van een stoel, ḍhặng-aḍḍhặng. Iemand *omhelzen, den arm slaan om* den hals van iemand, ĕ̥ngghĕ̥llúq. *Aan den arm* van iemand die zijn arm heeft gegeven, èkanţeqè. *Gearmd, arm in arm*, aţeq-kanţeq.

Arm, *behoeftig, armoedig*, mesken of malarat ook taq anḍíq. *Armelijk, armzalig, hulpbehoevend*, sara sè taq anḍíq. *Arm, doodarm, zoo arm als de mieren*, tampòrat. Zie ook *Versleten*.

Armband, ghĕ̥llặng. *Zekere zwarte armbanden die van Mekka worden aangebracht*, ghĕ̥llặng hàr-bàhar. *Armband om den bovenarm*, kĕ̥llap-bhặu.

Arme, òreng mesken.

Armelijk, zie *Arm*.

Armhuis, ròma-mesken.

Armoede, *armoedigheid*, kameskènan of kamalaradhặn.

Armoedig, zie *Arm*.

Armslengte. *Een* —, salĕ̥ngngĕ̥n.

Armzalig, zie *Arm*.

Arrest, administratieve straf, ĕ̥rres.

Arrestant, pasakèdhặn.

Arresteeren, *oppakken, aanhouden, in hechtenis nemen* iemand, mèghặq(p). Zie ook *Vatten*.

Arrowroot, arùt of salarùt B. = laru- P. = larùt S.

Artikel, zie *Hoofdstuk* en *Zaak*. *Artikelen, diverse artikelen*, zie *Goed*.

Arts, inlandsche, man of vrouw, ḍhukon.

Artsenij, zie *Geneesmiddel*.

As van een rijtuig of een kar, entjĕ̥r.

Asch, overblijfsel van een verbrand voorwerp, lòlong.

Aschkleur, *aschkleurig*, *grauw*, *grijs*, kalabu-taèna-pateq.

Aschwater, landhą.

Assistent-resident, assísten of assísten-rèsiden.

Asthma, *aamborstig*, waardoor men bij de ademhaling een fluitend geluid maakt, mĕngngè; zonder fluitend geluid, ampĕk.

Astroloog, zie *Sterrekundige*.

Attent, zie *Voorzichtig*.

Attest, zie *Getuigschrift*.

Augustus, agûstùs of agústús.

Auw, uitroep, zie *Ai*.

Averij, haverij, karòsaghąn.

Avond, bhąríq. 's *Avonds*, ghíq-bhąríq. *Gister avond*, malĕmma ghíq-bhąríq. *Morgen avond*, lagghuna malĕm ghíq-bhąríq.

Door het donker of den avond overvallen worden, kamalĕmmĕn of kamalĕmman.

Avond, *nacht*, maar altijd met bijvoeging van den naam van den volgenden dag, malĕm; bijv. *zaterdagavond*, *zaterdagnacht*, malĕm ahad. Zie ook nog *Nacht*.

Avondrood, pĕrreng saḍàpùr.

Avondschemering, zie *Schemering*.

Avontuur, *avonturen*, zie *Wedervaren*.

Azijn, tjokka.

Azijnflesch, bąḍḍhąna tjokka.

Azuur, *hemelsblauw*, bhiru langngeq.

B.

Baak, zie *Baken*.

Baal, voor rijst, karong; voor geld, kampèlan.

Baan, zie *Weg*.

Baar, zie *Golf*.

Baard, *kinbaard*, djąnggúq. *Die hebben*, adjąnggúq.

Baardscheerder, *barbier*, tòkang tjòkor.

Baardtangetje, angghúq.

Baargeld, *klinkende munt*, pessè kĕntjèngan. Iets *in klinkende munt betalen*, ngĕntjeng.

Baarmoeder, bąḍḍhąna bhądjiq of — naq-kanaq.

Baas, zie *Patroon*.

Baat, zie *Nut* en *Voordeel*.

Baatje, *buisje*, *jakje*, kalambhi met rasòghąn A. T.

Kort baatje of baatje met zeer korte mouwen, voor mannen, kalambhi koṭṭòngan.

Baatje, van vòren en achteren dicht, zoodat men bij het aandoen het hoofd er in steekt, voor vrouwen, kalambhi sòn

id. voor mannen, kalambhi kòrong. *Baatje met lange mouwen, een kraag en een of twee halsknoopen,* voor mannen, kalambhi taqwò-.

Mĕt een baatje aan, akalambhi of akalambhijąn. *Geen baatje aan hebben,* abąngkang kalambhi.

Iemand *een baatje aantrekken,* ngalambhiqi.

Baatzuchtig, zie *Inhalig.*

Babbelaar. *Een — zijn, een babbelkous zijn, zijn mond niet kunnen houden,* ngatjĕbbĕk ook ngĕbbhĕs.

Babbelen, *zijn mond roeren,* zie bij *Babbelaar.*

Bad, *badkamer,* djĕḍḍing.

Baden, *zich baden,* manḍi(p) met asèram A. T. Iemand *een bad geven, baden,* manḍiqi. *In zijn bloed baden,* manḍi ḍąrą-.

Badkamer, zie *Bad.*

Badwater, aeng panḍi.

Bagage, bhąrąng.

Bajonnet, bènet of binet.

Bak, *mand, zak, doos, kist,* enz., in 't algemeen *alles waar iets wordt ingedaan,* bąḍḍhą- ook ḍhą-bąḍḍhą-. *Houten bak,* ḍuląng.

Baken, *baak,* bijv. voor het uitbakenen van een weg, tatjĕr B. P. = atjĕr S. Een weg *uitbakenen,* natjĕrrè, enz.

Baker, zie *Vroedvrouw.*

Bakeren. *Zich in 't zand —,* vaneen kip of derg., aghąlubhúk.

Bakje, van hout, metaal of palmbladeren, *voor de ingredienten van den sirihpruim,* mènangan B. P. = pènangan S. Zie ook *Nap.*

Bakkebaard, bąrĕngngos ook gąrąmbis. *Bakkebaarden hebben,* abąrĕngngos of abąbrĕngngos, enz.

Bakken, zie *Braden. Zoete broodjes bakken, zijn best doen weder in genade te worden aangenomen,* sè-ngasè-(a). *Bij* iemand, sèngaseqè.

Bakker, *broodbakker,* tòkang ròtè B. P. of — ròti- S. P.

Baksteen, bhąta.

Bal, *biljartbal,* bôlà-.

Bal, *danspartij,* pesta.

Balans van een weegschaal, bhąu.

Baldadig, djhubąq-atè.

Bali en *Balineesch,* bhąli.

Balk, zijnde een gevelden boom, nog slechts ruw tot een vierkanten balk bekapt, bàloq of bàlùq.

Ballen de hand, ook iets *in de gebalde of gesloten hand houden,* ngĕppĕl(k). Zie ook *Zaadballen.*

Ballingsoord, *plaats van ballingschap,* kĕnnĕngnganna buwąngan.

Baloorig, meer bep. i. d. z. van *misnoegd, gemelijk,* ghighirĕn.

Balzak, *scrotum,* pĕller.

Bamboe, *bamboeriet,* pĕrreng. *De eetbare jonge spruitjes van bamboe,* rĕbbhúng.

Bamboelat, *latten van gespleten bamboe,* zooals zij bijv. voor een gevlochten heining worden gebruikt, bilą-.

Bamboestoel, kĕrrĕng of kĕrrĕngngan.

Banaan, *pisang,* ghĕḍḍhąng.

Band, *hoepel,* sempaj. *IJzeren band* of *hoepel,* bingkĕr. Iets *van een band* of *hoepel voorzien,* njempaj. *Band* van een boek, kòleq. *Band aan het juk bevestigd en te zamen daarmede tot haam dienend* van een rund of buffel, raet. *Band, banden waarmede iemand gebonden is,* pèkot. Zie voorts *Lint* en *Touw.*

Bandelier, zooals de oppassers dragen, salempang.

Bandiet, bàngsat of bąngsat ook bhąngsat.

Banen, zie *Openkappen.*

Bang, *beangst, vreezen, duchten voor* iemand of iets, takoq(ka). Iemand of iets *vreezen,* ngatakoqè(k). Iemand *bang* of *angstig maken* of *zoeken te maken,* matakoq(p). Zie ook nog *Angstig.*

Banier, zie *Vlag.*

Bank, van bamboe of hout gemaakt, om op te zitten of te slapen, lentjak. *Bank, rustbank, canapé,* bàngku-.

Bankbiljet, zie *Geld.*

Banket, bąngket of bàngket.

Bannen, *van zich doen* iets, zooals de hartstochtelijke begeerte tot iets, maèlang(p).

Bar, *onvriendelijk in het spreken,* kĕrrĕng ook bh̄ĕngnges.

Barak, *caserne,* tangsi-.

Barbier, zie *Baardscheerder.*

Baren, *bevallen,* een kind of kinderen *baren,* aranaq of aranaqan met bhąbhąr A. T.

Barmhartig, *genadig, mededoogend* van God, rahman.

Barmhartigheid, *genade* van God, rahmat. Zie voorts *Medelijden.*

Barsch, *hard,* zie *Bar.*

Barst, *berst, naad,* ook: *met een barst, gebarsten,* van aardewerk, porcelein en derg.; *naden, scheuren* of *barsten gekregen hebben, als begin van splijten,* tĕnnar.

Barsten, *bersten, splijten, zich in tweeën scheiden, gespleten, gebarsten,* bĕllą-. *Barsten, gebarsten,* van vruchten aan den boom, maròka-. *Gebarsten, van onderen met diepe barsten,* van de voeten, rĕgghąs of rĕgghąsĕn. *Barsten, openscheuren,* van een zak, als men dien te vol gestopt heeft, tĕrḍąq. Iets,

zooals hout of bamboe *kloven*, *splijten*, n j è b ą q (s). *Barsten met een slag, knappen, springen,* bijv. van kastanjes in het vuur, a l ĕ t t e q.

Bast van een boom of struik, b h ą b h ą g h ą n ook k ò l e q. Zie ook *Schil.*

Bàsta, *genoeg*, *afgedaan*, ĕ l l a-met ĕ m p o n T. en a m p o n A.

Batavia, ook *Bataviaasch*, b à-t a w i- of b ą t a w i-.

Baten, zie *Nut.*

Batikken, lijnwaad, bestemd voor kleedjes enz., *beschilderen*, ĕ m-b h ą ţ e k met n j ĕ r r a t (s) A. T. *Gebatikt, beschilderd*, ook *dergelijke kleedjes*, in 't algemeen *dergelijk lijnwaad*, b h ą ţ e k of b h ą ţ è g h ą n.

Batonneeren, met de rottan, a ò-d j h ú n g.

Bazin, zie *Patroon.*

Bazuin, zie *Trompet.*

Beambte, zie *Ambtenaar.*

Beamen iets, ook iemands woorden, n j ò t j ò g h i (t j).

Beangst, zie *Angstig.*

Beantwoorden een brief, ĕ m b ą-l ĕ s s i.

Bearbeiden, *bewerken*, *omwerken* grond, ĕ n g g h ą r ą p. Een stuk grond *beginnen te bewerken*, ĕ n r ĕ m b h ą n g.

Iets, zooals bijv. een woordenboek *bewerken*, n g a r a n g (k).

Bebloed, zie *Bloed.*

Beboeten, *in de boete slaan* iemand, ĕ n ḍ h ĕ n ḍ h ą.

Bebouwen met een huis een stuk grond, m ò b u w i (p) b ĕ n g k ò, enz., zie *Huis.* *Den grond bebouwen, landbouwen*, a t a n è of a t a t a n è ook a l a k ò t a n è.

Bed, zie *Slaapplaats.*

Bed, *perk*, k ò ţ a g h ą n.

Bedaagd, zie *Oud.*

Bedaard, *zacht*, *bezadigd*, s a b-b h ą r.

Eenigszins bedaard, beginnen te bedaren, van iemands gemoed, l è p o r.

Zie ook *Gestild* en *Rustig.*

Bedanken, *danken*, *dankzeggen*, m a t o r g h ą l ą n o n of — t a-r è m a.

Bedauwd, k a ĕ b b h u n a n.

Beddelaken, zie *Sprei.*

Bedding van een rivier, *rivierbed*, ḍ h ą s a r.

Bede, zie *Verzoek.*

Bedeesd, *verlegen*, zie *Beschaamd.*

Bedekken, zie *Bedekt.*

Bedekt, *toegedekt*, in dezer voege dat het geheel aan het gezicht is onttrokken, k a t ò p ô w a n.

Iets *zóó bedekken* of *toedekken* met iets zooals bijv. een zakdoek bijv. een glas met een bord, met de hand of wat ook *bedekken* iets *bedekt houden*, n ò p ô w of n g ò ḍ u n g è (k).

Bedekt met zweet, k ò p i (b i q).

Bedekt, besmeerd, vol, volzitten met modder, bloed, olie, wijn, enz., in 't algemeen met iets dat er niet bij behoort, a ḍ h ą k-b ú ḍ ḍ h ą k.

Bedelaar, ò r e n g a b h u r u m a e n of — n g ĕ m m e s (ĕ).

Bedelen, a b h u r u m a e n of n g ĕ m-m e s (ĕ). Zie ook *Gebed.*

Bedenkelijk, zie *Ernstig.*

Bedenken, zie *Denken.*

Bederf, *rottend;* b u ḍ u.

Bederven, zie *Bedorven, Beschadigd, Verwend* en *Zuur worden.*

Bedevaart. *Ter — gaan* naar Arabië, o n g g h ą h a d d j h i. Id. naar een gewijde plaats, bijv. een heilig graf om daar gebeden op te zenden, bijv. ter verkrijging van iets, a z i j ą r ą- of a z ą r ą- ook a d j h ą r ą-. Zie ook *Bezoek.*

Bedevaartganger, *bedevaartgangster* naar Arabië, h a d d j h i.

Bedgordijn, k a l a m b u of g h u-b h ą-.

Bediende, b h ą r ĕ n g met s a-r ĕ n g A. en a b d h i A. T. *Huisbediende* van een Europeaan, d j ò n g o s.

Vrouwelijke keukenbediende, t ò k a n g b h ĕ ṭ ṭ ĕ k. *Helper of helpster om bij een feest de gasten te bedienen,* t ò k a n g l a d h í n.

Bedienen, aan tafel iemand, ook iemand *bedienen,* zooals bijv. de knecht van den metselaar zijn baas bedient, of een kooper, ĕ n l a d h i n è. *Zich van* iemand of iets *bedienen,* zie *Aanwenden.*

Bediening, zie *Rang.*

Beding, zie *Voorwaarde.*

Bedingen, iemand *een verplichting opleggen,* ĕ n d j h ą n d j h í q i.

Bedoeien, *woestijnbewoner,* b ą-d u w i of b å d u w i ook b i d u w i.

Bedoelen, *beoogen,* n g a r a-(a) of n j a d d j h ą (s) ook n j o p-p r è-(s).

Bedoeling, *oogmerk, doel, oogwit, voornemen,* s a d d j h ą of p a-n j a d d j h ą.

Wat iemand bedoelt, voorheeft, zegt of *heeft te zeggen; bedoeling* van een fabel of vertelling, tot leering, m a k s o d ook m a q-n a-. Zie ook *Plan* en *Beteekenis.*

Bedorven, ook *bederven; verrot, vergaan,* b u ḍ u.

Bedotten, *foppen, beethebben* iemand, zooals door anders te spreken dan men inderdaad meent, zich anders voor te doen dan men is, n g a p ò s è (a). Zie ook *Beetnemen.*

Bedrag, zie *Veel.*

Bedragen, *beloopen,* b ą ḍ ą.

Bedreigen, zie *Dreigen.*

Bedremmeld, *bedeesd,* t ò ḍ ú s ook m a l ò.

Bedreven, *handig,* p e n t ĕ r. *Bedreven, bekwaam in zijn vak,* a h l i; bijv. *in het weven,* a h l i a t ĕ n n o n.

Bedriegen, *misleiden*, *arglistig*, *beetnemen*, n g a p ò s è (a). Zie ook *Bedrog*.

Bedrijf, zie *Gedrag* en *Werk*.

Bedrijven, *doen*, *plegen*, *verrichten*, a l a k ò ook a g h ą b ą j.

Bedroefd, s o s s a-. Zie ook *Kommer*.

Bedroeven, m a s o s s a- (p). Ook evenals *bedroevend*, n j o s s a q-a g h i.

Bedrukt, van het gelaat of uiterlijk, t j a o n g. *Bedrukt nederzitten*, n g a r ę̆ n g k ę̆ n g.

Bedruktheid, zie *Kommer*.

Bedruppelen, zie *Druppel*.

Beducht, *bezorgd*, *ongerust*, *zich — maken*, k a b ą t e r of k ò b ą t e r.

Beduchtheid, *ongerustheid*, *bezorgdheid*, zie *Beducht*.

Beduiden, *aanwijzen*, a l a m a t.

Bedwang, p a k s a.

Bedwelmd, zie *Misselijk*.

Bedwelmen, m a m a b ú q (p) of m a m ę̆ n d h ę̆ m (p). Idem *door het ingeven van fijngestampte doornappelpitten*, n g a t j ò b h ú n g (k).

Bedwingen, *intoomen* een begeerte of lust, n g o n ţ ę̆ t (ò). *Zich bedwingen*, *zich geweld aandoen*, m a k s a (p).

Beëedigen, zie *Eed*.

Beek, zie *Stroom*.

Beeld van iemand of iets in een spiegel of in het water, d j ą n g-d j ą n g a n. *Beeld van een mensch in iemands oog*, in betrekking tot den laatsten, n a k-a n a g h ą n.

Beeld, *pop*, n a q-a n a q a n. Zie ook *Gelijkenis*.

Beeldhouwen, n g ò k e r (ò).

Beeltenis, zie *Afbeelding*.

Been, *gebeente*, *beenderen*, *knok*, t ò l a n g.

Been, lichaamsdeel, zie *Voet*.

Beer, het dier van dien naam, b h ą r u w ą n g.

Beest, zie *Dier*.

Beestenstal, k a n ḍ h ą n g.

Beetgenomen, *zich leelijk vergist hebben*, zie *Beetnemen*.

Beethebben, zie *Bedotten*.

Beetje, *een beetje*, *een weinig*, s a-k ò d h i q. Ook s a ḍ h í ḍ ḍ h i q B. P. = s a k ò n e q S. P. = s a d j h í m b í q S. P.

Beetnemen, *verschalken*, *misleiden*, n g a k k a l è (a) of n g a k a l è (a) ook n g a r è n a- (k).

Beetpakken, zie *Grijpen*.

Befaamd, zie *Bekend*.

Begaan, zie *Doen*.

Begaan, *betreden*, *bewandelen*, *gaan door*, *op* of *over* iets dat niet betreden mag worden, n ę̆ r-r a k (t). *Begaan een fout*, s a l a-. *Begaan zijn met* iemand of iets, *medelijden* of *deernis hebben met* iemand of iets, n g a n è s ę̆ r r è (k).

Begeeren, zie *Verlangen*.

Begeerig, *belust*, *haken*, *hunkeren*, *tuk*, g h í n d h r ą n g ook g h í n-

trang. Iemand door iets *begeerig, tuk maken*, maghindhrąng(p), enz. *Begeerig, alles wat men ziet*, onverschillig wat, *verlangen te hebben en er om vragen*, lames.

Begeerlijk, ĕngghindhrąngngaghi, enz.

Begeerte, zie onder *Verlangen* en zie ook *Drift*.

Begeleiden, *vergezellen* tot eerbewijs of tot staatsie, ngèreng(è). Een of meer personen *begeleiden, convoyeeren*, ngèrengngaghi.

Verg. bij *Geleiden*. *Begeleiden, accompagneeren* iemand die bijv. danst, *met muziekinstrumenten*, nabbhuwi(t).

Begenadigen, zie *Vergiffenis* en *Ontfermen*.

Begeven (*zich*), *naar* iemand, om hem te bezoeken of te ontmoeten, njapot(s) ook njanḍąq(s). Is de bezoeker de meerdere in rang of een aanzienlijke, dan behoort men ĕnlengghiqi B. P. = ĕnlongghuwi S. P. te bezigen. Zie ook *Gaan*.

Begieten, *besproeien* iets zooals den weg, de wielen van een rijtuig enz., ook planten en bloemen, njèram(s).

Iets *met kokend water begieten* of *daarin dompelen*, bijv. de geslachte kip om de vederen gemakkelijk te verwijderen, ĕmbiddhąng.

Begiftigen, ĕngghąndjhąr.

Begin, *aanvang, aanleiding*, asal ook asal mòla. *Begin, aanvang*, ook awwąl.

Van het begin tot het einde, ḍąri awwąl napaq ka acher.

Van den beginne aan, ḍąri bąq-lambąqna. *In den beginne, aanvankelijk*, asalla.

Zie ook *Oorsprong*. *Beginnen er te komen*, van een vruchtsoort; *begonnen zijn met de rijst* ergens *te snijden*, zoodat het nog niet algemeen geschiedt, ngantjaqè.

Beginnen, *een begin maken met* iets, mòlaè.

Begluren, zie *Gluren*.

Begoocheld, zie *Verblind*.

Begraafplaats, *kerkhof*, makam ook kòbhúr met pasarêjan of astana A. T.

Begraven, *ter aarde bestellen* iemand, een lijk *aan de aarde toevertrouwen*, ngòbhúrraghi of makammaghi ook mĕtpĕt(p).

Iets *begraven, onder den grond stoppen*, ĕmbhĕnḍĕm.

Iets dat in den grond is begraven, bijv. een begraven schat, bhĕnḍĕmman.

Begrijpelijk, *duidelijk*, tĕrrang.

Zeer begrijpelijk, bevattelijk, van iemand gezegd, landhĕp B. = lanḍhĕp S. P.

Begrijpen, *verstaan*, *bevatten*, *de meening* of *beteekenis van* iets *vatten*, *begrip hebben van* iets, *bij* iets *kunnen*, ngartè(a). *Alles goed begrijpen*, paham.

Niet vaardig zijn in het begrijpen of *vatten*, zie *Dom*. *Ik begrijp het nog niet goed, het is mij nog niet duidelijk*, sengkoq ghiq-taq tĕ̦rrang.

Begrip, zie *Beteekenis*, *Verstand* en ook nog *Begrijpen*.

Begroeten, *groeten*, iemand *zijn eerbiedigen groet brengen*, *eerbiedig begroeten* (op inl. wijze), ngòdjhungè(ò) ook njongkĕ̦mmè(s). *Een groet wisselen* met iemand, *elkander groeten*, of *begroeten* (op inl. wijze) bij komen of gaan, asalaman of asasalaman. *Begroeten met de woorden: Vrede zij U* of *Vrede zij ulieden*, aòlok salam.

Begrooten, zie *Aanslaan*.

Begunstigen, ĕ̦ngghạndjhạr.

Behaagziek, *altijd er op uit om conquêtes te maken*, van een vrouw, ngandjhiq.

Behaard, *met haar bedekt*, abulu.

Behagelijk, njaman ook sĕ̦nnĕ̦ng.

Behagen, *believen*, *gevallen* iets te doen, bijv. iets te ontvangen, sòka of sòkaq, enz., zie *Aanstaan*. *Behagen* of *groot behagen hebben*, *ingenomen* of *zeer ingenomen zijn*, *veel op hebben met* iemand of iets, ngalèbúr(k). *Behagen*, *lust*, kalèburạn.

Behalen, zie *Verkrijgen*.

Behalve, *behoudens*, *uitgezonderd*, *uitgenomen*, *tenzij* (in een ontkennenden zin), kadjhạbhạ.

Behandelen, *verrichten*, *doen*, aghạrạp ook alakò. *Behandelen*, *bejegenen als*, ngakò(a) ook ngangkĕ̦n(a).

Behangen, zie *Hangen*.

Behangsel zie *Gordijn*.

Behartigen, zie *Zorgen*.

Beheerder, zie *Administrateur*.

Beheeren, *zorgen voor* iets, ĕ̦nraksa.

Beheeren, *beheerschen*, zie *Besturen*.

Beheerschen, zie *Besturen*.

Behelpen (*zich*), *met* iets, dhungaraddhuwaghi(k).

Behelzen, *luiden*, van een brief, amònjè met aònggĕ̦l A.

Behendig, zie *Vlug*.

Behoeden, zie *Beschermen*.

Behoedmiddel, zie *Talisman*.

Behoedzaam, zie *Voorzichtig*.

Behoef. *Ten behoeve van*, zie *Bestemd* (*voor*) bij *Bestemmen*.

Behoefte, zie *Gebrek*. *Zijn behoefte doen*, zie *Kakken*.

Behoeftig, zie *Arm*. *Behoeftig persoon die geacht wordt tot den geestelijken stand te behooren*, faker.

Behoeven, zie *Behooren*, *Gebrek* en *Noodzakelijk*. *Niet behoeven*, zie bij *Niet* en ook *Onnoodig*.

Behooren, *behoeven* of *moeten* iets zijn of doen; *behooren* te geschieden, gezegd van iets; ook *behooren* te hebben of te bezitten, als voren gezegd van iets, kòdhu.

Behooren of *ressorteeren onder*, kaètong ook masoq. *Het behoort* of *moet volstrekt, het is absoluut noodig*, taq ngĕnneng ĕndjąq met taq kèngeng bhúntĕn A. Zie ook *Bedienen* en *Voegzaam*.

Behoorlijk, *billijk*, zie *Goed* en ook *Voegzaam*.

Behouden, *ongedeerd, zonder ongeval* of *onheil*, salamĕt. *Behoud, behoudenis, uitredding*, nevens salamĕt ook kasalamĕddhąn. Iemand *behouden, uitredding geven*, van God gezegd, marèngè(p) kasalamĕddhąn.

Behoudens, zie *Behalve*.

Behulpzaam, zie *Hulp* en ook *Gedienstig*.

Behuwdbroeder, ook *behuwdzuster*, èpar.

Behuwdzuster, zie *Behuwdbroeder*.

Beide, *alle beide*, ḍuwąqna. *Beide te zamen, met zijn beiden*, kaḍuwą.

Beijveren, zie *IJverig*.

Beitel, paqaq.

Beitelwerk, paqaqan.

Bejaard, zie *Oud*.

Bejammeren, *betreuren, beklagen*, ngaèmanè(k).

Bek van een beest zooals een hond, een paard, tjonţong.

Bek, snavel van een vogel, tjottjoq. Zie ook *Snater*.

Bekaf, *op*, lompò-.

Bekend *met* iemand of iets, taò met òneng A. (ka).

Bekend zijn met iemand, door dat men hem kent, ook met iemands schrift, sarmò-(ka).

Bekend, alombekend, beroemd, befaamd, zie *Alombekend*.

Algemeen bekend, van iets, kappra-.

Iets *overal bekend maken*, makappra-(p), enz. *Zich bekend maken*, atòtòran njamana. Zie ook *Zeker*.

Bekende, *kennis*, mò-sarmôwan.

Kennis aanknoopen, zich aansluiten bij iemand, njarmò-(s).

Bekendmaken, zie *Bekend* en ook *Bekken*.

Bekennen, *belijden, erkennen*, ngakó(a) ook ngangkĕn(a). *Erkennen, belijden schuld*, arasa — of arassa sala-.

Duidelijk of *volmondig bekennen, een volmondige bekentenis afleggen*, ngakò(a) tĕrrang. Zie ook *Gemeenschap hebben*.

Bekijken, *bezien, bezichtigen, beschouwen*, nengghu(t) met nèngalè(t) A. en ngòladhi(ò) A. T.

Iets, bijv. de verschillende zaken die men gekocht heeft, *stuk voor stuk bekijken*, n e k t e k (t) of n a l e k t e k (t). Iets *goed bekijken*, iemand *goed bekijken, eens goed aankijken*, om te zien of men zich herinneren kan wie het is, m a n d h ĕ̥ n g (p).

Bekijven, zie *Beknorren*.

Bekken, zooals wel hier en daạr door den omroeper wordt gebruikt, t j a n a n g. Iets *bij bekkenslag bekend maken*, n g o n ḍ h ḁ n g-n g a g h i (ò).

Bekkeneel, b h ḁ l u ṭ ò g h ḁ n ook b h ḁ ṭ o k.

Beklaagde, zie *Aanklagen*.

Beklagen, zie *Bejammeren*.

Beklauteren, zie *Klimmen*.

Bekleeden een lijk, ĕ̥ m b h ú n g-k o s.

Bekleeden een rang, d h ḁ d d h i met d j h u m ĕ̥ n n ĕ̥ n g A. T.

Bekleeding, zie *Bekleeden*.

Bekleedsel, *bekleeding*, in den vorm van een zakvormig overtrek voor iets, ò l ĕ̥ s. *Bekleedsel, bekleeding van den klapperboom*, waarvan men wel zakken maakt, t a p e s.

Bekleedsel, voering, l a m e n of l a p e s. Zie ook *Beslag*.

Beklemd, in de ademhaling, t a-p ĕ̥ g g h ḁ.

Beklemd, *benauwd*, van hart of gemoed, s o m p ĕ̥ k.

Beklimmen, zie *Klimmen*.

Beknopt, *zonder omhaal, met* ... *weinig mogelijk woorden*, r e ... k ĕ̥ s. *Beknopt zijn* bij het sch... ven van een brief of dergel... *zich bekorten*, ĕ̥ n r e n g k ĕ̥ s of m a r e n g k ĕ̥ s (p) ò t j a q.

Beknorren, *bekijven, berispen*, ... *pittelen*, iemand *een standje* ... *ken*, n g o m b h ḁ n g (ò) met d h u k a n è A. T.

Bekoelen, zie *Koel*.

Bekomen, zie *Verkrijgen*.

Bekommerd, zie *Droevig* en *K*...*mer*.

Bekommeren (*zich*), *zich bekreu*... *om* iemand of iets, m a r ... l i j a g h i (p) ook m e k k è r è ...

Bekomst. *Zijn — hebben van* i... zie *Tegenzin*.

Bekoord *door* een vrouw, k ... d h ḁ n a n (k a).

Bekoorlijk, zie *Aanvallig*.

Bekoren, zie *Lokken*.

Bekorten, m a p a n ḍ ḁ q (p) ... m a p e n ḍ ḁ q (p). Zie ook ... *knopt*.

Bekostigen iets, ĕ̥ m b ḁ r ḁ g h... d h i.

Bekrabt, *zijn met een krab of kr*... *ben*, bijv. van de hand, b h ḁ n... r a t of b h ḁ l ḁ n g r a t.

Bekrachtigen iets, n ĕ̥ p t ĕ̥ p p... g h i (t) ook n ĕ̥ t t ĕ̥ p p a g h i (t...

Bekreunen, zie *Bekommeren*.

Bekrompen, zie *Nauw*. *Een b*... *krompen verstand hebben*, z... *Dom*.

kruipen een dier, bijv. een hert dat men wil schieten of pakken, ngònoq(k).
kwaam, zie *Bedreven* en *Kundig*.
kwaamheid, kapentğrran.
l, *metalen, rond en gevuld met glas, steentjes en derg.*, waardoor ze geschud wordende geluid geeft, ghùngseng. *Houten bel,* zooals men een buffel om den hals hangt, ţek-kèlèţek (klein) of ţok-kòlòţok (groot). Een buffel of rund *zoo'n bel omhangen,* ţek-ngèlèţèghi, enz. *Belletje van koper*, ghğnţa. Iets, ook een dier *een belletje aandoen, met belletjes behangen,* ğngghğnţaè.
lachelijk, zie *Lachen*.
laden, zie *Laden*.
lagen, iemand *een strik* of *strikken spannen,* nanğnnè(t), enz. zie *Strik*.
elang, zie *Nut*.
elangrijk, *van aanbelang,* van een zaak, radją.
elangstellend, *belangstelling betoonen*, zie *Bekommeren*.
elasten, *beladen*, zie *Laden*.
elasten, zie *Gelasten* en *Opdracht*.
elasteren, *zwartmaken* iemand, ğndjhubąqaghi of madjhubąq(p).
elasting, zooals bijv. de belasting op de rijtuigen, bhiją.
eleedigen, *te schande maken* iemand, mamalò(p). *Zich beleedigd* of *gekrenkt gevoelen*, malò. Zie ook *Gekrenkt*.
Beleefd, *heusch, minzaam, hoffelijk, voorkomend*, atata of taò tata, enz.; zie *Weten*.
Beleefdheid. — *bewijzen* ngormadhi(ò).
Belegeren, zie *Omsingelen*.
Beleggen, bijv. een kamer met matten, ngamparè(a).
Zie ook *Dekken*.
Belegsel, zie *Passement* en *Beslag*.
Beleid, zie *Oordeel*.
Belemmeren, zie *Beletten*.
Belemmering, zie *Beletsel*.
Beletsel, *belemmering, wat in den weg komt* of *iemand gelegd wordt, verhindering, hindernis, spaak in 't wiel*, ùdùr.
Beletten, *belemmeren iets te doen, hinderen*, rok-ngèrok(è).
Beleven, *nog beleven*, iets *nog halen*, njapoq(tj). Zie ook *Ondervinden*.
Belhamel, kapala.
Belichten, *bijlichten, voorlichten, het schijnsel* of *het licht*, bijv. van een lamp, in 't algemeen van een licht dat men in de hand houdt, *doen vallen op* iemand of iets, ğndhąmarè ook njòlòwè(s) of ğndhiląi.
Beliegen, zie *Liegen*.
Believen, zie *Behagen*. *Als het u belieft*, zie *Komaan*. *Wat belieft je (u)*, als antwoord wanneer

men geroepen wordt of een ander niet verstaat, apa met napè T. en kaqíntò of tò A. Als antwoord wanneer men geroepen wordt, ook ḍínnaq met koqíntò T. en kaqíntò = kaqḍíntò of tò A. Meer familiaar, bijv. tot zijn verwanten zegt men in beide gevallen, non als A.

Belijden, zie *Bekennen* en ook *Ronduit*. *Belijder zijn van* een godsdienst, nòroq(t).

Belijdenis, zie *Getuigenis*.

Belikken, zie *Likken*.

Beloeren, zie *Bespieden*.

Belofte, sangghúp. *Belofte van* zijn schuld op een bepaalden tijd te zullen betalen of een vrouw te zullen trouwen, ook djhạndjhi. *Beloven*, asangghúp, enz. Iemand iets *beloven* of *toezeggen*, njangghubhi, enz. Zie ook *Aannemen*.

Beloonen iemand, ngòpaè(ò).

Belooning, *loon*, òpa-.

Beloopen door een storm, zie *Overvallen*. Iets zooals straf, kĕnneng òkòman met kèngeng — A.

Beloven, zie *Belofte*.

Beluisteren, njenḍhĕmmè(s), ook njĕnḍhĕmmè(s) B. P.

Belust, zie *Begeerig* en *Happig*.

Bemachtigen, *overmeesteren*, *machtig worden* iemand of iets, ngĕnneng(k) ook ngaollè-(k).

Bemanning, *scheepsvolk*, panḍhighạ.

Bemerken, zie *Zien*.

Bemesten, zie *Mest*.

Bemiddelaar, zie *Tusschenpersoon*.

Bemiddeld, *rijk*, sòghi-. *Voldoende bemiddeld*, *genoeg hebben om te leven*, ngangkat(a) ngakan met — nĕḍḍhạ A., ook anḍíq of bạḍạ.

Bemiddelen, zie *Bijleggen*.

Bemind, zie *Geliefd*.

Beminde, *minnares*, *minnaar*, búrlèburạn.

Beminnen, zie *Liefhebben*.

Bemoedigen, zie *Moed*.

Bemoeielijken, zie *Moeite*.

Bemoeien (*zich*), *met* iemand of iets, ĕnlòghạbại. Van iemand die zich ergens onverzocht of ongevraagd mede bemoeit, bhĕllu nòroq asĕnnen.

Benaarstigen, zie *IJverig*.

Benadeelen, zie *Schade*.

Benaming, zie *Naam*.

Benard, *moeielijk*, *verlegen*, èbu-.

Benauwd, *benauwd gestemd*, van het gemoed, sĕksĕk. *Benauwd*, *in het nauw gebracht* door de vijanden in een gevecht, tapĕrpĕk = taprĕppĕk of taprĕkpĕk. *Benauwd*, in een lokaal of rijtuig, bijv. omdat alles dicht is, tapĕgghạ. Zie ook *Beklemd*.

Bende, zie *Hoop*.

Beneden, zie *Laag*. *Beneden, punt* van de rivier *lager dan dat waar men zich bevindt*, o n d j h ú r.

Benedenwaarts, zie *Laag*.

Benemen *het leven*, zie *Sterven*.

Beneveld door geestelijken drank, zie *Dronken*. *Beneveld in denkvermogen* of *verstand, simpel*, s a s a r.

Benevens, zie *Met*.

Benijden, *afgunstig*, p a n a s a t è (k a). Zie ook *Afgunstig*.

Benjamin, eigenn. b u d j ą m e n.

Benoemen, *noemen* iemand of iets zus of zoo, met den een of anderen naam, n j a m a è.

Benoodigd *voor*, è k a g h ą b ą j ą ook b h ą k a l met b h ą ḍ h i A.

Het benoodigde voor iets, ook om dat te maken, b h ą k a l l a, enz.

Benoodigdheden, dat waaraan iemand behoefte heeft, p a r a b h ú t of b h ĕ k k a k a s = p a k a k a s.

Benoorden, zie *Noord*.

Benzoïn, m e n n j a n.

Beoogen, zie *Bedoelen*.

Beoordeelen, n e m b h ą n g (t).

Beoorlogen, *bevechten*, m ĕ r r a n g è (p).

Beoosten, zie *Oost*.

Bepaald, *onvermijdelijk, als zijnde voorbeschikt*, k a p a s ṭ è. Zie ook *Zeker*.

Bepalen, zie *Vaststellen* en *Verordenen*.

Bepaling, zie *Verordening*.

Bepissen, zie *Pissen*.

Beplakken, zie *Kleven*.

Beplanten, zie *Planten*.

Bepleisteren iets, bijv. een huis, m a l e s t e r (p).

Beploegen, zie *Ploeg*.

Bepraten, zie *Vleien*.

Beproeven, zie *Proef*.

Beraad, zie *Overlegging*.

Beraadslagen, *raad houden*, a r ĕ m b h ą k ook a r ĕ m b h ą g h ą n. *Over* iets, ĕ n r ĕ m b h ą k k a g h i. Zie ook *Voorstel*.

Beraden, zie onder *Denken*.

Berechting, zie *Rechtspraak*.

Beredderen, n a t a (t).

Bereddering, p a n a t a.

Bereid, zie *Gereed*. *Bereid*, van leder, s a m a g h ą n.

Bereiden, zie *Gereed*. Een dierenhuid *bereiden*, n j a m a k (s). Spijzen, bijv. de toespijzen bij de rijst *bereiden, klaarmaken*, n g ò l a - (ò). *Bereiden*, of wel *koken*, *eten* —, a b h ĕ ṭ ṭ ĕ k of ĕ m b h ĕ ṭ ṭ ĕ k.

Bereids, zie *Al*.

Bereidwillig, g h ĕ l l ĕ m ook ĕ n ḍ ą q met p ò r o n A. en k a r s a of k a s ò k a n A. T.

Bereiken, n a p a q met s a m p è A.

Berekenen, *uitrekenen*, n g è t o n g (è) of ĕ m b i t o n g. *Berekenen, in aanmerking nemen*, t a n g - è t o n g.

Berekening, è t ò n g a n ook b i t ò n g a n.

Berg, g h u n o n g.

Berg op, berg af, o n g g h ạ g h u n o n g t ò r o n g h u n o n g.

Bergbewoner, ò r e n g g h u n o n g of — g h u n ò n g a n.

Bergen, *wegbergen, bewaren, wegsluiten, wegleggen*, n a r ò-(t) ook n j e m p ĕ̤ n (s). Iets, bijv. de bezem die ergens op den grond is blijven liggen *bergen*, m a n j e n g g h ạ-(p). Zie ook *Inwikkelen*. Iemands woorden of uitlatingen *in het hart bewaren* of *in het geheugen houden* voor later, n g è n g a q è (k) met n g è m ò d h i (è) A. *Zich bergen, zich verschuilen, vluchten, een schuilplaats zoeken* ergens, n g e r r ĕ̤ m (è) ook n g è t ĕ̤ k (è).

Bergplaats, p a n a r ô w a n. Zie ook *Schuilplaats*.

Bergspits, zie *Top*.

Bericht, *tijding, bescheid, boodschap, mare, melding*, b ĕ̤ r t a ook k a b à r = k a b h ạ r.

Bericht of *tijding krijgen*, o l l è — of n ĕ̤ m m ò (t) b ĕ̤ r t a, enz. *Van iets bericht inwinnen*, a s a r è b ĕ̤ r t a, enz. of — k a t ĕ̤ r r a n g a n.

Berichten, zie *Kennis geven*.

Berijden, zie *Rijden*.

Berispen, zie *Beknorren*.

Berisping, *les, vermaning*, p a b u r ú k.

Beroemd, zie *Bekend*.

Beroep, en *Beroepsbezigheden*, zie *Werk*.

Beroerd, zie *Onaangenaam*.

Berokkenen. *Kwaad* —, m a t j è l a k a (p).

Beroofd, *kwijt*, k a è l a n g a n.

Berooken de rijst op het veld met padi-schillen, tot verwijdering van hetgeen aan het gewas schade zou kunnen toebrengen n g a m p ô w è (k).

Berooven *op den weg*, ĕ̤ m b h i g h ạ l

Berouw, zie *Spijt*.

Berst, zie *Barst*.

Bersten, zie *Barsten*.

Berucht, zie *Bekend*.

Beruiken, zie *Ruiken*.

Berusten *in* iets zoodat men niet murmureert, n a r è m a (t).

Berusten in hetgeen God over ons beschikt, ook a s s r a- of p a s s r a-.

Beschaafd, *beleefd, eerbiedig*, a d ạ b ook a d h ạ t of a t a t a.

Beschaafdheid, a d ạ b of a d h ạ t = t a t a.

Beschaamd, *bedeesd, bleu, bloode, beschroomd, verlegen, confuus*, t ò ḍ ú s ook m a l ò. Iemand *beschamen, beschaamd maken* of *beschaamd zoeken te maken*, m a t ò ḍ ú s (p) of m a m a l ò (p). Zie ook *Beleedigen*.

Beschadigd, *bedorven*, r ò s a k.

Beschadigen, *bederven, havenen, vernielen, verwoesten*, m a r ò s a k (p).

Beschaduwen, *schaduw geven*, n g a ò b h i (a) ook è k a n a o n g.

Beschaduwd, in de schaduw (door gebladerte), van een plaats, a o p of n a o n g. *Beschaduwd*, als zich bevindende op zulk een plaats, ka'aòbhạn of kanaòngan.

Beschamen, zie *Beschaamd*.

Bescheid, zie *Bericht*.

Bescheiden, *eerzaam*, *ingetogen*, atata. Zie ook bij *Komen*.

Beschenken, zie *Geschenk* en *Schenken*.

Beschermen, *bewaken*, *behoeden*, *beveiligen* iemand of iets, ĕ n-raksa.

Bescherming, *bijstand*, *hulp*, tòlong. Zie ook *Beschutting*.

Beschieten, zie *Bestoken* en *Schieten*.

Beschikken, zie *Beschikking*.

Beschikking, *voorbeschikking*, takdir. *Beschikt*, *voorbeschikt*, *vooruitbepaald* door God, ètakdir. *Laatste beschikking*, *uiterste wil*, *testament* (mondeling medegedeeld), bạsijat. *Gods wonderbare wijze en weldadige beschikking*, hekmat.

Beschilderen iets, ĕngghạmbhạr.

Beschimmeld, *uitgeslagen*, *beschimmelen*, *uitslaan*, van eetwaren, bijv. brood ook van kleeren en derg., ambúng.

Beschot, houten, ghĕddjhúk B. P. = ghĕbbhlúk S.

Beschouwen, *beoordeelen*, iemand *beschouwen en behandelen* bijv. als een vriend, ngangghĕp(a).

Beschouwen, *bezien*, zie *Bekijken*.

Beschouwing, *gedachte*, *meening*, pekker of kapekkèran.

Beschouwing, *overweging*, *consideratie*, tembhạngan.

Beschreien, zie *Schreien*.

Beschrijven, zie *Schrijven*.

Beschroomd, zie *Verlegen*.

Beschuit, biskuwit.

Beschuldigde, zie *Aanklagen*.

Beschuldigen, *betichten* iemand, narka(t). Zie ook *Verdenking*.

Beschutten *tegen regen* of *zonnewarmte*, van een plaats, ngaòbhi(a). Zie voorts *Beschaduwen*.

Beschutting, *beschutsel*, ook fig. en dan ook tegen iemand, longaleng.

Besef, *begrip*, zie *Verstand*.

Beseffen, *gevoelen*, arassa.

Besje, *bestje*, *oude vrouw*, òrong neq-nèneq.

Beslaan, iets, zooals het handvat van een wapen *geheel beslaan*, *overtrekken*, bijv. met zilver, ĕnlapèsè. *De ingredienten voor* een gebak *beslaan*, ngadhunè(a). *Goed beslaan*, zie *Worden*.

Beslag, *belegsel* van goud, zilver, enz., lapes.

In beslag nemen, *confisqueeren*, naongkĕp(t) of ĕnrampas.

Beslagen, zie *Beslag*.

Beslapen, zie *Gemeenschap hebben* en *Denken*.

Beslechten, zie *Beslissen*.

Beslissen, *afdoen, beslechten, uitwijzen* een zaak, m ò t ò s è (p). *Beslist, afgedaan, afgeloopen,* p ò t o s.
Beslissing, *afdoening,* p ò t ò s a n.
Beslommering, zie *Moeite.*
Besluit, van het Gouvernement of van een Europ. hoofdambtenaar, zooals resident, b î s s l i t.
Besluit, *slot* van iets, zie *Einde.*
Besluiteloos, è b u-.
Besluiten, *bepalen,* zie *Vaststellen.*
Besluiten, zie *Eindigen.*
Besmeren, zie *Bevuilen* en *Bestrijken.*
Besmettelijk, ook *Besmetten,* n ò-l a r è (t) of n g a l l e q è (a).
Besnijden, *bewerken* hout, bamboe of rotting *met een mesje,* ĕ̥ n r a o q. *Besnijden* iemand, n j o n n a t (s).
Besnijdenis, s o n n a t.
Besnuffelen, zie *Snuffelen.*
Bespannen, m a s a n g (p).
Besparen, zie *Sparen* en *Opsparen.*
Bespat, en *Bespatten,* zie *Spatten.* *Bespat door terugspattend regenwater,* k a t a m p ĕ̥ s s a n.
Bespelen een viool, n g ò s o k (k).
Bespeuren, zie *Zien.*
Bespieden, *beloeren,* n g e n t e p (è).
Bespoedigen, m a l ĕ̥ k k a s (p) of m a g h a̧ n t j a n g (p).
Bespotten, *uitlachen* iemand, t j ò-n g ò t j ọ (k).
Bespreken, *overleggen,* ĕ̥ n r ĕ̥ m-b h a̧ k k a g h i. Zie voorts *Spreken* en ook *Voorstel.*
Bespreking, *redeneering, overlegging,* r ĕ̥ m b h a̧ k.
Besprenkelen met de hand, zooals men bijv. doet bij het vochten van goed of met behulp van iets, zooals bijv. een in het water gedoopten bezem of veger, n g ĕ̥ t-t è s è (k) = n g è t ĕ̥ s s è (k) = n g ĕ̥ t t ĕ̥ s s è (k).
Met water of ander vloeistof, n g ĕ̥ t t e s s a g h i, enz.
Besproeien, *bewateren* een veld, m ò b u w i (p) a e n g. Iemand of iets *besproeien* of *overstorten met water, op* iets *storten,* n j è l è n è (s) a e n g. Zie voorts *Begieten* en *Bevochtigen.*
Bespuiten, zie *Uitspuiten.*
Bespuwen, zie *Spuwen.*
Best, *voortreffelijk, zeer goed,* ò t a m a. Zie ook *Beter.*
De beste, de fraaiste, p a n g-b ĕ̥ t t j e q n a.
Bestaan, *zijn,* b a̧ ḍ a̧. Zie ook *Kostwinning* en *Wagen.*
Bestaande in, a r ò b a̧.
Bestand, *het kunnen uithouden,* van iemand of van iemands krachten, bijv. in het worstelen tegen iemand, b ĕ̥ t t a-.
Besteden, *uitgeven* geld, m e s-s è j a g h i.
Bestelen, zie *Stelen.*
Bestellen, *laten maken, een bestelling doen,* a s ò r ò a g h a̧ b a̧ j ook ĕ̥ m b ĕ̥ k k a s.
Bestelling, *besteld goed,* b ĕ̥ k k a s a n.

Bestemmen iemand of iets voor iets, ngaghąbąj(k) of ĕng-ghąbąj. *Bestemd voor, gedestineerd om te, om te dienen tot, tot, voor, om,* èkaghąbąją of èghąbąją.

Bestemd voor een betrekking of ambt, *bestemd om te worden* bijv. districtshoofd, ghąḍhąng.

Bestempelen, zie *Stempel.*

Bestendig, zie *Voortdurend.*

Bestendigen, bijv. een gebruik of gewoonte, mapagghún(p).

Bestijgen een berg, ongghą-.

Bestoken iemand, met steenen (steenworpen), ngaròtop(k) ook ngaròtòbhi.

Bestoven, *ook met stof, vuil,* tjalèrong, van iemand; kĕddhąq, van de kleederen bijv. Zie ook *Stof.*

Bestraffen, zie *Straf.*

Bestraffing, zie *Straf.*

Bestrijden, *weerstaan* iemand, ĕnlabąn.

Bestrijken iets met iets, geheel en al, ngòrap(k) of ngòrabhi. Iets *bestrijken, besmeren* met iets zooals modder, anders: ĕmbĕḍḍhąqi.

Bestrooien, zie *Strooien.*

Besturen, *regeeren* een rijk, marenta-(p).

Besturen, sturen (als koetsier) een rijtuig, madjhąląn(p).

Bestuur, *bewind,* parenta-.

Betaalmiddel, zie *Betalen.*

Betalen, iets *betalen, afdragen,* ĕmbądjąr = ĕmbhądjąr. Iets *in betaling geven* voor iets anders, ĕmbądjąrraghi, enz. *Afbetaald, afgedaan, aangezuiverd, afgelost,* van een schuld, zie bij *Aanzuiveren.*

Hetgeen strekt tot betaling, betaalmiddel, pambądjąr, enz.

Betaling, *afdoening, aanzuivering, aflossing,* bądjąrąn, enz.

Betamelijk, zie *Voegzaam.*

Betamen, zie *Voegzaam.*

Betasten, *bevoelen* iemand of iets, ĕngghąghą- ook ĕnraghą-.

Beteekenen, zie *Beteekenis* en ook *Wijzen.*

Beteekenis, *zin, meening, begrip, bedoeling* van iets, artè ook tĕgghĕs. *Beteekenis* van een beeld of beeldspraak, bibąrąt.

Betel, zie *Sirih.*

Beteldoos, zie *Sirihdoos.*

Betelnoot, *pinangnoot*, pènang.

Rijpe, geheel droog geworden noot, djhĕbbhúk.

Betelnootschaar, katjep.

Betelpruim, zie *Sirihpruim.*

Beter, *vooruitgaande, wat beter,* ook *beterschap*, penḍhąq. *Beter, best, zeer goed,* lĕbbi bĕttjeq. Zie ook *Verkieselijk.*

Beterschap, zie *Beter.*

Beteugelen, zie *Inhouden.*

Beteuterd, zie *Verward.*

Betichten, zie *Beschuldigen, Aanklagen* en *Verdenking.*

Betiteling, *term,* gezegd van de wijze waarop men iemand bijv. een bloedverwant toe- of aanspreekt, b h ą s a.

Betoog, *bewijsgrond,* t a n ḍ h ą ook k a t ĕ r r a n g a n.

Betoogen, zie *Bewijzen*.

Betoonen, zie *Teeken.*

Betooveren, door tooverij boeien, m a r ò b u-(p).

Bet-overgrootmoeder, zie *Bet-overgrootvader.*

Bet-overgrootvader, ook *bet-overgrootmoeder,* zie *Overgrootvader*.

Betrachten, zie *In acht nemen* bij *Achtgeven.*

Betrapt, *op de daad betrapt,* k a-t ĕ m m o n.

Betreden, zie *Begaan.*

Betreffen, zie *Aangaan.*

Betreffende, *nopens, aangaande,* b h ą b ook p a r k a r a. Zie ook *Aangaan.*

Betrekken een huis of derg., zie *Bewonen.*

Een onschuldige ook een medeplichtige *betrekken* in de rechtszaak waarin men zelf is betrokken, n j a n g k o t (s). *Betrokken* of *gewikkeld raken* in een rechtszaak, k ĕ n n e n g (k è n g e n g A.) p a r k a r a ook n ĕ m m ò (t) — met m a n g g h i- (p) — A.

Betrekking, zie *Werk. In betrekking van bloedverwantschap* waarin iemand staat tot een ander, 'a b u- of p ĕ r n a-.

Betreuren, zie *Bejammeren* en *Schreien.*

Betrokken, zie *Betrekken* en *Bewolkt.*

Betten, *nat maken, bevochtigen,* ĕ n d h ĕ d d h ĕ l l i a e n g.

Betuigen, te kennen geven aan een meerdere, m a t o r.

Betwisten, elkander iets, met elkaar *twisten* of *vechten om* iets, m a-p a r d h ú n d h i (p).

Beu, zie *Genoeg* en *Tegenzin.*

Beukelaar, zie *Schild.*

Beuken, *ranselen, afrossen* iemand of iets, met iets zooals een eind bamboe, hout of rotting, m o p-p ò-(p).

Beuken met de vuist, zie onder *Slaan.*

Beul, *scherprechter die de menschen ophangt,* t ò k a n g g h ą n t o n g ook k a p p r è.

Beuren, zie *Optillen* en *Ontvangen.*

Beurs, p o n d j h í n. *Beurs,* gehaakt of geknoopt, r a d j h ú t.

Beurt, g h i l i r ą n. *Aan de beurt* bijv. om te wąken, ĕ n g g h i l i r. Iets, bijv. het maken van inspectie-reizen *om beurten doen plaats hebben,* m a t è-g h ą n t è (p). Iemand *de beurt geven,* ĕ n g g h i-l i r i. *Ik op mijn beurt,* bijv. wensch te vragen, g h ą n t è s e n g k o q.

Beurtelings, *met geregelde afwisseling* of *aflossing,* t è-g h ą n t è.

Beuzelpraat, ò m o n g k ò s o n g.

Bevallen, zie *Baren*.
Bevallig, zie *Welgemaakt*.
Bevalligheid, zie *Welgemaaktheid*.
Bevangen door drank, zie *Dronken*.
Bevattelijk, zie *Begrijpelijk*.
Bevatten, zie *Begrijpen* en *Inhouden*.
Bevechten, zie *Beoorlogen*.
Beveiligen, zie *Beschermen*.
Bevel, zie *Last*.
Bevelen, zie *Last* en *Zeggen*.
Bevelhebber, zie *Hoofd*.
Bevelschrift, sòrat parenta-.
Beven, *trillen*, *bibberen*, *rillen*, van het lichaam, *sterk beven*, *trillen*, van een lichaamsdeel, bijv. van de hand, ngĕttĕr(k). *Inwendig sidderen* of *beven van toorn*, ngĕttĕr atèna.
Bevestigen iemand in iets, zooals een bediening, nĕptĕppaghi(t). Op aan of tegen iets, iets *bevestigen*, bijv. op een flesch een etiket, ĕndjhilittaghi.
Bevinden, *zich ergens bevinden*, bąḍą. *Bevonden zijn in het bezit van* iets, ka'angghunan. Zie ook *Gevestigd* en *Vinden*.
Bevinding, iemands *bevinding*, panĕmmò.
Bevlijtigen, zie *IJverig*.
Bevloering, zie *Vloer*. *Bevloering op een modderige plaats van naast elkaar gelegde palen* of *stukken bamboe*, opdat men daar droogvoets zal kunnen overgaan, tètè. Idem *van bladeren en takjes*, aram.

Bevochtigen iets, bijv. een voorwerp dat men wil schoonmaken, ngaèngè(a). Een gepleisterde vloer, enz. *bevochtigen*, *nat maken* tegen het stof, njèram(s). Iets *bevochtigen*, *besproeien* met iets, bijv het sap dat men uit een djeroek drukt, mĕrrĕssè(p). Zie ook *Nat* en *Nat maken*.
Bevoegd, *gerechtigd*, bĕnnang ook wądjib. *Bevoegd*, *geschikt*, pantĕs.
Bevoelen, zie *Betasten*.
Bevolking, òreng.
Bevoordeelen, *voordeel aanbrengen aan* iemand, maontong(p).
Bevorderen, *behulpzaam zijn*, atòlong. *Bevorderen*, *in rang verhoogen*, manaeq(p) pangkat.
Bevorens, sabĕllúnna.
Bevrachten, zie *Laden*.
Bevragen, nanjaqaghi(t).
Bevredigd, tarĕmtĕm. Zie ook *Voldaan*.
Bevreemden, maghĕtton(p) ook mahèran(p).
Bevreesd, takoq.
Bevreesdheid, katakòdhąn.
Bevriend met iemand, bhĕttjeq of asòbàdhąn.
Bevrijd, *ontkomen*, *verlost* uit een gevaar, òrep ook ollè òḍiq.
Bevrijden, *in vrijheid stellen*, ĕnlĕppas of malĕppas(p).
Bevroeden, ngèra(k) of njangghu-(s).
Bevrucht, zie *Zwanger*.

Bevuilen, *vrontreinigen, besmeren* iemand, bijv. de moeder van het nog niet zindelijke kindje, makĕddhąq(p).

Bewaaien, *frissche lucht toewaaien* met iets zooals een waaier; vuur of kolen *aanwaaien, wind* of *lucht toedrijven*, ngĕppaj(k).

Bewaarplaats, *pakhuis, magazijn*, gûḍàng = guḍąng. Zie ook *Provisiekamer*.

Bewaken, zie *Waken* en ook *Beschermen*.

Bewandelen, zie *Begaan*.

Bewaren, zie *Bergen*.

Bewaring. *In — geven aan* iemand, nètèbhi(t) of matòroqè(p). Iets *in bewaring geven*, nèteppaghi of matòroq. En katètèbhąn zegt men van den persoon wien iets in bewaring is gegeven. *Het in bewaring gegevene*, tètèbhąn of patòroqan.

Bewateren, zie *Bevochtigen*.

Beweegrede, *drijfveer*, zie *Oorzaak*.

Beweenen, nangèsè(t).

Bewegen, *zich verroeren, een beweging maken*, aghuli. *Met veel beweging* (armgezwaai) *op zijn lijf*, ook van de handen gezegd, atjèkò-. *Verwarde beweging met de armen* of *voorpooten maken*, zooals van iemand of van een hond die vreezende te verdrinken op het droge tracht te komen, ook van iemand die slecht danst, arakaj of kaj-rakajan.

Zie ook *Doen*.

Beweging, ghuli. Zie voorts *Bewegen*.

Beweren iets, njangghu-(s).

Bewerken, zie *Bearbeiden* en *Besnijden*. Iets *bewerken met zijn velen*, iets zooals een weg *met zijn velen in orde maken*, ngaròbhbút(k). *Bewerkt*, van leder, samaghąn. *Bewerken, verwekken, opwekken; maken* dat iets gebeurt, *veroorzaken*, aghąbąj.

Bewesten, zie *Westen*.

Bewierooken, iets *houden boven wierookdamp*, ngòkop(ò).

Bewijs, zie *Betoog*.

Bewijsgrond, zie *Betoog*.

Bewijsstuk, *stuk van overtuiging*, bhúktè.

Bewijzen, *aantoonen, betoogen, klaar en duidelijk bewijzen*, matĕrrang(p). *Bewijzen met een bewijsstuk*, ĕmbhúkteqè. Zoo *bewezen, aan het licht gebracht*, kabhúktêjan.

Zie ook *Duidelijk*.

Bewikkelen iets dat vuil of vies is ten einde het niet met de bloote hand te moeten aanvatten, met een boomblad of doek of wat ook, nempal(t). *Hetgeen men zóó gebruikt*, paltempal.

Bewilligen, zie *Toestaan*.

Bewilliging, zie *Toestemmen*.

Bewimpelen, zie *Verbloemen.*

Bewind. — *voeren,* zie *Besturen.*

Bewind, zie *Bestuur.*

Bewoelen (met touw), zie *Omwoelen.*

Bewolkt, *betrokken,* zie *Lucht.*

Bewonderen, ngaghĕttònè(k) ook ngahèranè(k).

Bewonderenswaardig, zie *Verwonderlijk.*

Bewonen, *occupeeren*, *betrekken* iets, ngĕnnĕngngè(k) met ngalengghíqi(k) A. T., enz.; zie *Blijven.*

Bewust, *bekend,* zie hiervoor *Die.*

Bewust. *Zich — zijn*, *gevoelen*, bijv. schuld, arasa of ròmasa ook arassa.

Bewusteloos, *zijn bewustzijn verliezen, bezwijmen, bezwijmd, in zwijm vallen, flauw,* kalĕngngĕr ook tasèlĕp of taq èngaq met taq èmot A. en kasambhĕt A. T.

Bezaaid *met gouden loovertjes*, van een kleedingstuk of derg., èmĕrtji-.

Bezadigd, zie *Eerzaam* en *Bedaard.*

Bezeeren, zie *Zeer doen.*

Bezegelen, zie *Stempel. Bezegelen, gestand doen,* nĕptĕbbhi(t).

Bezem, pò-sapò. *Bezem, gemaakt van de middelnerven van kokospalmbladeren,* pò-sapò lentè.

Bezembinder, tòkang pò-sapò.

Bezending, zie *Zenden.*

Bezet, *geen tijd hebben*, taq kòbhĕr. Zie voorts *Zwanger. Bezet, ingelegd met* edelgesteenten, ètaratas.

Bezichtigen, zie *Bekijken.*

Bezielen, zie *Vervullen.*

Bezien, zie *Bekijken.*

Bezig, *juist aan* iets *zijn,* lagghíq of ghiq. *Aan den arbeid* of *het werk zijn*, ghíq alakò.

Bezigen, zie *Gebruiken.*

Bezigheid, zie *Gedrag.*

Bezijden, zie *Zijde. Bezijden de waarheid,* taq sabhĕnḍĕrrạ, enz.; zie *Waar.*

Bezingen iets uit het hoofd, bhạng-tĕmbhạngan.

Bezinken, van een vloeistof om helder te worden, ĕddhĕt. Iets *laten bezinken,* maĕddhĕt(p).

Bezinksel, *het grondsop,* bạlĕt.

Bezinnen, zie *Denken.*

Bezit, *bezitting,* anḍiq met ghạḍhuwạn A. en ka'aghungan A. T. Zie ook *Goederen.*

Bezitten, *hebben, de eigenaar zijn van* iets, nga'anḍíq(k) met ĕngghạḍhuwi A. en ka'aghungan A. T.

Bezitter, *de bezitter, de eigenaar,* sè anḍíq, enz.

Onwettig bezeten, op onrechtmatige wijze door diefstal en derg. *verkregen,* van goederen, pĕttĕng of gĕllàp.

Bezitting, zie *Bezit.*

Bezoarsteen, m a s t è k a.

Bezoedeld, en *bezoedelen*, zie *Verontreinigd.*

Bezoek. *Een bezoek brengen*, zooals aan de graven of wel aan oudere bloedverwanten die pas zelf de bedevaart hebben gedaan, zie *Bedevaart.*

Een bezoek gaan brengen aan een zieke of *aan* iemand na een ongeval, bij sterfgeval, ook *aan* een aanplant, n j a n ḍ ą q (s) of n j a p o t (s).

Bezocht door een ramp, k a-t j è l a k a q a n ook k a k a l è r a n.

Bezoeker, zie *Gast.*

Bezoeking, zie *Ongeluk.*

Bezoldigen, en *Bezoldiging*, zie *Traktement.*

Bezondigen (*zich*), d h u r ą k a = d h ą r ą k a.

Bezorgd, zie *Angstig* en *Beducht.*

Bezorgdheid, zie *Beduchtheid.*

Bezorgen, *heenbrengen* iets ergens, n g a t ę̆ r r a g h i (a). *Bezorgen, doen toekomen* iemand iets, n g a-t ę̆ r r è.

Bezuiden, zie *Zuid.*

Bezuren, o l l è s e k s a.

Bezwaar, zie *Moeite.*

Bezwaarlijk, zie *Moeielijk.*

Bezwangeren een vrouw, n g a n-ḍ u n g è (k). Zie voorts *Gemeenschap hebben.*

Bezwaren, *zwaar maken*, *verzwaren*, ook fig., m a b ę̆ r r ą q (p) *Bezwaard* of *gedrukt worden*, *zich bezwaard gevoelen*, door de zwaarte, het gewicht van iets, ook door iets zooals bijv. zijn werk, a r a s a — of a r a s s a b ę̆ r r ą q. *Al te zeer bezwaard*, bijv. van een dakspant door de pannen, k a b ę̆ r r ą q ą n.

Bezweren, m a t j a (b) d h u w ą. *Den regen bezweren om niet te vallen*, terwijl het in den regentijd is, m a s a n g (p) p a ṇ a n g k e s.

Bezwering, d h u w ą.

Bezwijken van vermoeienis, l o m-p ò-.

Bezwijmd, en *Bezwijmen*, zie *Bewusteloos.*

Bibberen, zie *Beven.*

Bidden, zie *Gebed* en *Smeeken.*

Bidgeld, geld dat bij een sterfgeval aan den priester wordt gegeven om te bidden, s a l a b ą t. Iemand *bidgeld geven*, n j a l a b ą d h i.

Bidhuisje, *kapel*, l a n g g h ą r.

Bidkleedje, ook *bidmat*, p a s a m-b h ą d j ą n g a n met p a s a l a-d h ą n A. T.

Bidplaats, *bidmat*, zie *Bidkleedje.*

Bieden, *er op bieden*, *op* iets *een bod doen*, n a b ą r (t). Iemand *het aanbod doen* van iets, n a b ą-r i (t). *Bod dat iemand ergens op doet* of *heeft gedaan*, p a n a b ą r.

Bier, ę̆ b b i r. *Bierglas*, g ę̆ l l à s b i r.

Bietebouw, zie *Boeman.*

Big, b u ḍ ú q n a b ą b i of — t j è l e n g.

Biggelen, zie *Rollen.*

Bij, è. In een uitdrukking als »Bij God", »God is mijn getuige", dumi-.

Bij, tabuwan B. P. = tambuwan S. *Honigbij*, njèruwan B. = njaruwan S. P. Een soort bijtje, lang en dun, njang-manjang. Zie ook *Hommel.*

Bijaldien, zie *Als.*

Bijbel, meer bepaald het Evangelie, kètab îndjîl.

Bijbetalen, njembuwi(s) badjaranna.

Bijdoen, *aan* iets *toevoegen*, njembu of njembuwi(s) ook namba of nambai(t).

Bijdrage, tot een feest, sombhangan. Iemand *een bijdrage geven* of *komen brengen*, *bijdragen* voor een feest, njombhang(s).

Bijdragen, zie *Bijdrage.*

Bijeen, zie *Verzameld. Bijeen doen, bij elkander doen*, bijv. wijn en water; personen, bijv. gevangenen in een vertrek *bij elkaar plaatsen*, njampor(tj).

Bijeenhalen, *bijelkaar halen* of *naar zich toehalen* iets, zooals bijv. asch, de ergens verspreid liggende mest, met behulp bijv. van een houweel, ngaòdhi(k).

Bijeenkomen, bijv. om te beraadslagen, akompol ook apòlong.

Bijeenrapen, zie *Nemen.*

Bijeentellen, *bij elkaar tellen*, ĕngghúngghúng ook ĕndjûmblà-.

Bijeenvoegen, mapòlong(p).

Bijelkaar, zie *Verzameld.*

Bijelkaartellen, zie *Bijeentellen.*

Bijenkorf, bharúkbhughan.

Bijgevolg, zie *Gevolg.*

Bijhangen, *er bij neerhangen*, akondang of akattong.

Bijkans, *bijna*, *haast*, bijv. *dood*, kòrang lagghiq — of paraq matêja. *Bijkans als*, *haast gelijk aan*, sasat.

Bijkomen uit een flauwte, èngaq met èmot A. Zie ook *Gelijk.*

Bijl, waarvan het fatsoen hetzelfde is als van den Europ. bijl, kapaq B. P. = kapak S. Een grootere soort is baddhúng. *Bijl*, *dissel*, *bijltje*, patel B. = paṭel S. P.

Bijleggen *het geschil*, zie *Vereffenen.*

Bijlichten, zie *Belichten.*

Bijna, zie *Bijkans.*

Bijpad, zie *Zijweg.*

Bijpassen een zeker bedrag, njòsoq(s). *Voor* iemand *het ontbrekende bijpassen*, nambĕngngè(t). Zie ook *Bijvoegsel* en *Toegeven.*

Bijpleisteren, *bijwerken* een muur, nambĕl(t).

Bijslapen, zie hiervoor *Gemeenschap hebben.*

Bijstaan, zie bij *Hulp.*

Bijstand, zie *Hulp*.
Bijster, *verdwaald*, pòsang. —, *verbijsterd*, ook bhingong.
Bijten, *op* of *in* iets *bijten*, *de tanden zetten in* iets, iets *tusschen de tanden nemen*; *op* iets *bijten* om het te verbreken, iets, bijv. een been of derg. *doorbijten;* ook *bijten*, van een slang, mier, muskiet, enz., ngekkeq(k).
Bijten, van een vogel, zie *Pikken*. *Bijten*, van een paard ngopkop(k). Van een gans of eend, njòtjor(tj). Van een hond, ĕmbhạngngĕl.
Bijtend, zie *Scherp*.
Bijvallen, *de partij kiezen van* iemand (met woorden), ngèlònè(è).
Bijvoegen, *aan* iets *toevoegen*, zie *Bijdoen*.
Bijvoegsel, *het bijgevoegde* of *bijgepaste*, sembu. Zie ook *Toegift*.
Bijvoorbeeld, *zooals*, òpamana ook mara of akanṭa met kadhi A.
Bijwijf, sĕller of ampêjan met kalangĕnnan A. T.
Bijwijlen, zie *Soms*.
Bijziende, rabĕng. *Erg* —, tjongngoq.
Bijzit, *inlandsche huishoudster* van een Europeaan of Chinees, gùnḍiq ook njai- of njaè.
Bijzonder, *buitengewoon*, zie *Zeer*.
Bil, *billen*, zie *Achterste*.
Biljart, mèdjạ bôlà-.
Biljartbal, bôlà-.
Billijk, *behoorlijk*, bhĕnḍĕr met lĕrrĕs A. *Billijk*, *overeenkomstig den aard van het misdrijf* of *de overtreding*, van een straf, atembhạng. *Billijkerwijze*, sabhĕnḍĕrrạ met salĕrrĕssèpon A.
Bindbalk van een huis, pangĕrrĕt.
Binden, iemand *binden*, iets *dichtbinden*, naleqè(t). Iemand *binden*, ook mèkot(p) B. P. = mengkot(p) S.
Een dier *binden* of *vastbinden*, bijv. aan een paal of boom, njangtjang(tj).
Iemand de handen *op den rug binden*, ook een kip de vleugels *op den rug*, nalèkong(t).
Bindlat, bijv. aan de daksparren, kèpeq.
Bindtouw, zie *Touw*.
Binnen, *binnen in*, *inwendig*, è-ḍạlĕm. Zie ook *Inwendig*.
Binnendringen, ĕnlĕbbhunè of masoqè.
Binnengaan, zie *Ingaan*.
Binnenhalen, *weer in huis halen* iets dat men in de lucht gezet, gelegd of gehangen heeft, nòlong(t).
Binnenkomen, zie *Ingaan*.
Binnenschil, zie *Schil*.
Binnenste, zie *Hart*.
Binnentreden, zie *Ingaan*.

Bits, *norsch*, zie *Bar*.

Bitter, paeq. De drank van dien naam, ook fig. *leed*, *moeielijkheden*, paet. *Boven alle beschrijving bitter*, bijv. van een vrucht, paeqna arassa bhĕrta B. = — — ambhĕrta S. P. *Bitter*, *bitterlijk*, van weenen, kapatè-patè.

Bizarre, *vreemd*, *zonderling*, *anders zijn* of *handelen dan de geheele wereld*, bhidha̤.

Blaadje, zie onder *Blad*.

Blaam, *gebrek dat iemand* of *iets aankleeft*, tjatjat. *Op* iemand *een blaam werpen*, njatjat ook madjhuba̤q(p).

Blaar, zie *Kol*. *Geblaard*, *met een blaar* of *blaren*, bijv. van iemands hand, malĕnṭeng. Idem *met een groote blaar*, malĕnṭong.

Blaas van een buffel of van een rund, waarin de olie ter markt komt, mè-kĕmmêjan.

Blaasbalg, ghĕrbhús.

De blaasbalg hanteeren, *daarmede werken*, ĕngghĕrbhús.

Blaaspijp, *blaasroer*, tòlop. *Met een blaasroer schieten op* iets, bijv. een vogel, *daarmede schieten*, nòlop. *Blaaspijp* om het vuur mede aan te blazen, saròpong.

Blaasroer, zie *Blaaspijp*.

Blad van een boom of plant in 't algemeen, ḍa̤ḍa̤unan of úndaunan. *Blad* in betrekking tot den boom, ḍa̤ún. *Afgevallen en dorre bladeren*, ḍa̤ḍa̤r. *Verdord pisangblad*, kalaras. *Rond blad van hout*, om eetwaren, enz. op te plaatsen, ḍula̤ng.

Blaadje, *presenteerblaadje*, *schenkblad*, lampan. *Blad*, zoomede van zink, koper, enz., als hulptelwoord, lamba̤r. Voor *blad* van een boek, lĕmper.

Bladerloos, *ontbladerd*, *zijn bladeren allen laten vallen*, van een boom, ngartjang. Zie ook *Kaal*.

Bladknop, *nieuw uitspruitend blad*, *jonge spruit*, ompos, ook pòpos S.

Bladscheede van den pinangpalm, òpè-.

Blaffen, *keffen*, van een hond, agha̤úng, ook, doch met een scherp geluid, akengkeng B. P. = akaek S. Iemand of iets *aanblaffen*, ĕngghaunge̊, enz.

Blank, zie *Wit*.

Blanketsel, *welriekend rijstmeel*, pòpor.

Blaten, beq-ĕmbeqan.

Blauw, bàlàu. *Hemelblauw*, *lichtblauw*, bhiru-langngeq.

Blauw, *stukjes blauwsel*, nèla. *Blauw*, *blauw zien*, van de plek aan het lichaam, waar een slag of stoot is toegebracht, bĕddhĕng. *Blauw*, van de lippen

van een opiumrooker, tjĕllĕng of angos. Iemand *een blauwtje laten loopen*, nampek(t). *Veel blauwtjes laten loopen, moeielijk zijn in haar keuze*, van een vrouw of meisje, nampèghạn. Zie ook *Donkerblauw*.

Blazen, *op* of *in* iets, vuur *aanblazen*, njĕrrrop(s), ook njarèpò(s) B. P. *Hevig blazen, loeien*, van den wind, bhạrạt.

Bleek, van het gelaat, *bleek worden, verbleeken*, pòtè-. *Bleek*, tengevolge van doorgestane ziekte, pòtjĕt. Zie ook bij *Blos*.

Blijde, zie *Verheugd*.

Blijdschap, zie *Vreugde*.

Blijgestemd, sĕnnĕng ook sòkaq atè met kasòkan pangghạlijạnna A. T.

Blijk, *blijken geven*, en *doen blijken*, zie *Teeken*.

Blijkbaar, zie *Duidelijk*.

Blijven, ĕnnĕng met alengghi- B. P. = alongghu- S. P. A. T. *Aan een stuk door, pal blijven* ergens, taq aghindjhĕk.

Blijven staan op iets, *bij* iets, bijv. een beschuldiging *blijven*, in weerwil van hetgeen er tegen wordt aangevoerd, ook *blijvend, duurzaam*, pagghùn. *Maar blijven en niet heengaan, hardnekkig blijven*, van iemand die om iets te vragen heeft, bijv. van een manenden schuldeischer, nòghuwi(t). *Blijver, blijvers zijn*, van iemand of mensc... die geen trekvogels zijn, m... blijven waar zij zich eenn... gevestigd zijn, tanĕt.

Blijvend, zie *Blijven*.

Blijver, zie *Blijven*.

Blik, tímbrà- of dímbrà-. ... bijv. *een blik petroleum*, m... njaq tana satímbrà-, ... *Voor blik, blikje* verduurzaa... levensmiddelen, bijv. groen... ook ĕbblek. Verg. *Bus*.

Bliksem, zie *Onweder* en *W... lichten*.

Blikslager, tòkang tímbr... enz.; zie *Blik*.

Blind, met open oogen, kètj... — met gesloten oogen, bu... *Blind*, in dezen vorm dat, ... wijl de oogen niet verloren ga... het licht er uit is, bulạr. *Bl... aan een oog*, kètjèk — of bu... saladjạ. *Blind*, bijv. van ve... trouwen, mabuta(p) of m... tèngĕl(p).

Blinddoek, waarmee men de oog... van een paard, buffel of rund b... dekt, opdat het dier zich gewill... zal laten leiden, tòpong. *Zoo... blinddoek voordoen*, nòpòngè...

Blinken, *glanzen, glimmen, gla... zend, glimmend, schitterend*, ng... rĕḍḍhạp(k).

Bloed, ook *gestold bloed* van e... geslacht dier, hetgeen wor... gegeten, ḍạrạ-. *Met bloe... bebloed, bloeden*, aḍạrạqạn.

oeddiarrhee. — *hebben, bloed afgaan,* ataè ḍạrạ-.
oeden, zie *Bloed.*
oedkoralen, mardjàn.
oedspuwend, *bloed braken,* aòta ḍạrạ-.
oedverwant, broer of zuster, tarètan. Anders: sanaq of sanaq bhạrạdjạ.
oedzuiger, lenta-. Iemand, ook ergens *een bloedzuiger* of *bloedzuigers zetten,* ĕ̥nlenta-.
oedzweer, bu'dhún B. P. = bubudhún S..
oei, en *bloeien,* zie *Bloem.*
oem, *bloei, bloesem, bloemen,* kĕ̥mbhạng. *Met bloemen, bloeien,* akĕ̥mbhạng. *Bloemen in alg. zin, het gebloemte,* kakĕ̥mbhạngan ook bhạngkĕ̥mbhạngan. *Bloem* of *bloemen* tot hoofdversiersel, tjondhùk. *Bloemen, enz. brengen op de graven van voorouders of afgestorven betrekkingen,* zooals bij sommige gelegenheden wordt gedaan, njalasè-(s) met njĕ̥kkar(s) A. *Bloeien, bloeiend,* van een plaats, zie *Levendig.*
oesem, zie *Bloem. Bloesemknop die zich tot vrucht heeft gezet,* pòtjet.
Bloesem van een palmboom, manjang.
ok, houten toestel waarin iemands beenen worden gesloten, bhạlạkbhạghạn. Iemand *in het blok sluiten,* iemands beenen *daarin sluiten,* ĕ̥mbhạlạkbhạk.
Bloode, zie *Beschaamd.*
Bloot, *ontbloot, naakt, spiernaakt,* abạngkang.
Bloot liggen, bloot, door bijv. in den slaap te hebben gewoeld, van een onderkleed, asengkap.
Bloot, den bovengrond verloren hebben, door wegspoeling, van gronden, lènjè of ĕ̥nlènjè.
Blos, tjadjạ. *Bleek, zonder blos,* taq atjadjạ.
Blozen, zie *Rood.*
Bluffen, *veel praats hebben, hoovaardige praat uitslaan,* ghĕ̥nḍhạk.
Bochel, zie *Gebocheld.*
Bocht, zie *Draai.*
Bochtig, zie *Krom.*
Bod, zie *Bieden.*
Bode, *zendeling, afgezant, heraut,* sòrôwan met konkònan A. T.
Bode te paard, gezonden om ergens bericht te geven van iemand die op weg is om er te komen, lap-òlap. *Door middel van zulk een bode kennis geven van* het zullen komen ergens van iemand, ĕ̥nlap-òlabhi. *Bode die een brief, schriftelijke last* of *oproeping overbrengt,* pasòradhạn.
Bodem, ḍhạsar.
Boedel, *inboedel,* essèna bĕ̥ngkò.
Boef, zie *Booswicht.*
Boei, zie *Gevangenis.*
Boeien iemand, zie *Ketenen.*

Boek, *boekwerk*, buku- ook ĕbboq. *Boek* of *boekwerk* dat handelt over zaken van godsdienstigen aard, kètab. *Boek* of *geschrift in gebonden stijl*, bąbątjan.
Boekbinden, ngòleqè(k) buku-, enz.
Boekbinder, tòkang ngòleqè buku-, enz.
Boeman, *bietebouw*, gùndóruwó- = goudòruwò-.
Boer, zie *Landbouwer*.
Boeren, *oprispen*, adĕrrąp.
Boersch, *dorpsch*, *zonder vormen*, ĕndhisanė.
Boerten, zie *Gekscheren*.
Boete, *geldboete*, ḍhĕnḍhą.
Boezem, zie *Borst*.
Boezemvriend, sòbàt kĕnṭĕl.
Bogen, zie *Hoovaardig*.
Bok, *manneljes geit*, ĕmbeq — of ĕmbiq lakeq. Zie ook *Schraag*.
Bok van een rijtuig, pagusirąn = pagusiràn.
Boksen, zie *Vechten*.
Bokshorenkruid, *fenegriek*, kalabhĕt.
Bol, en *bolrond*, zie *Rond*.
Bolstaan, van de wangen, ook *bol uitstaan*, van een met lucht gevulde blaas, kĕmbúng.
Bolstaartkip, adjąm tokkong.
Bolster, zie *Schil*. *Rijstbolster*, sĕkkĕm; *zemelen*, ḍhĕkḍhĕk. *Fijne zemelen*, waarvan men gebak maakt, búqúq B. P. = búqbúq S.
Bondgenoot, *vriend*, kanṭeq.
Bondig, *kort*, panḍąq = penḍąq.
Bons, klanknabootsend woord, bijv. bij het zich stooten, ghąḍhúk ook kaṭok.
Bont, *gevlekt*, van een viervoetig dier, bhĕlląk.
Bont, *witbont*, maar zoo, dat het wit de overhand heeft, van een paard bijv., bhĕlląk pòtė-.
Bonzen, zie *Kloppen* en *Stooten*.
Boodschap, zie *Bericht*.
Boodschappen, zie *Kennis geven*.
Boog, zie *Pijl*.
Boom, in een concreeten zin, bepaalde boom, bhúngka ook kadju. *Boom* in 't algemeen, kaq-bhúngkaqan of bhubhúngkaqan ook dju-kadjuwąn of kakadjuwąn.
Boom, *disselboom*, van een rijtuig of van een buffelkar, ĕbbong. *Boom* in een paardenstal, salòrok. *Den boom* of *de boomen inschuiven*, *er voor schuiven*, njalòrokkaghi. *Boom om een vaartuig mede voort te duwen*, bątang.
Boomgaard, kĕbbhún.
Boomolie, mennjaq salaḍà.
Boomschors, zie *Bast*.
Boomslak, zie *Slak*.
Boomstam, zie *Stam*.
Boomwol, kapò.
Boon, zie *Peulvrucht*.
Boonenstaak, pandjhĕrrąn.

Boor, ĕ b b o r. *Boren*, n g ĕ b b o r.

Boord, p e n g g h í r.

Boordevol, *overloopend vol*, *tot den rand toe gevuld*, bijv. van een waschtobbe, p a r a s.

Boordsel, zie *Passement*.

Boos, *toornig*, *kwaad*, s ĕ ḍ ḍ h i- met b h ĕ n d h u of d h u k a A. T. *Boos op* iemand, met hem niet willende spreken, s ò k ĕ r (k a). *Boos, geraakt, gevoelig, verstoord op* iemand, n g a m b h ú l (a). *Boos*, van iemands gemoed of van de gedachten die iemand vervullen, d j h u b ą q. *Een boos gezicht zetten, kwaad* of *zuur kijken*, m a r ò ḍ u (p). *Tegen* iemand *een boos gezicht zetten*, m a r ò ḍ u w i. Zie ook *Grimmig*, *Toorn*, *Slecht* en *Stuursch*.

Boosaardig, *kwaadaardig*, *kwaadwillig*, *verraderlijk*; *kwaadwilligheid*, enz., d h ĕ n g g h i. Zie ook nog *Kwaadaardig*.

Boosaardig handelen of *te werk gaan ten aanzien van* iemand of *van* iemands eigendom, n g a- d h ĕ n g g h í q i (k).

Boosdoener, zie *Booswicht*.

Boosheid, zie *Slechtheid* en *Wrevel*.

Booswicht, *boosdoener*, *schurk*, *boef*, *schelm*, *snoodaard*, *dief*, b à n g- s a t = b ą n g s a t = b h ą n g- s a t ook d h ú r d j h ą n a.

Boot, *sloep*, zie *Prauw*.

Bord, *tafelbord*, p è r e n g. *Plat bord*, p è r e n g t j e m p e r.

Borduren, iets, bijv. een sigarenkoker, een kleedingstuk *met borduursel beleggen*, n j o n g k e t (s) ook n j ò l a m (s).

Borduursel, b û r ḍ i l = b o r ḍ e l ook s ò l a m a n, enz.

Boren, zie *Boor*.

Borg. — *zijn*, *borg staan*, *instaan voor* iemand of iets, n a n g- gh ú n g (t).

Borgen, zie *Crediet*.

Borrel, zie *Jenever*.

Borrelen, bijv. van apollinariswater, n g o l b ú q (k) of n g o l- b ĕ k (k).

Borst, ḍ ą ḍ ą. *Borst*, *borsten* van een vrouw, *boezem*, s ò s ò met b h ą d j ĕ m = b h ą d j ĕ m m a n A. T. *Borst*, *borststuk* van een geslacht beest, ḍ ą ḍ ą m ĕ n ṭ o k. *Borst* van een paard, a n ḍ h ĕ m of a n ḍ h ĕ m m a n. Dit ook wel een enkele maal voor de *borst* van andere viervoetige dieren. *De armen voor de borst gekruist hebben*, a s a n ḍ h ą k ĕ p.

Borstel, zie *Schuier*.

Borstelig, *ruig*, zoodat de haartjes nagenoeg opstaan, van knevels bijv., g h ĕ r r ą-.

Borstrok, geweven, witte katoenen *onderbuis*, k ò t a n g.

Bos, *garve* rijst, *groote bos*, g h ą l ą- d j ú n g; *kleine bos*, *halve bos*, g h ą p a n. *Een zoo'n halve bos*, s a g h ą p a n = s a t ĕ n g n g a g h ą- l ą d j ú n g.

Rijst (padi) *bossen*, ĕnggh**ạ**l**ạ**djungè. De rijst *samenbinden tot halve bossen*, ĕnggh**ạ**panè.

Bos, *bundel* van brandhout, pennen, enz., talêjan.

Bosch, *wildernis*, *woud*, alas.

Boschhoen, tarata.

Bot, zie *Stomp* en *Dom*.

Boter, mantègh**ạ**.

Botervaatje, tongnga mantègh**ạ**.

Botsen, zie *Aanstooten*.

Bottelier, zie *Hofmeester*.

Botvieren, zie *Toegeven*.

Bouillon, *vleeschnat*, kaldu-.

Bout van een geslacht dier, sampel.

Bouw, vlaktemaat = 500 vierk. Rh. R., bh**ạ**u.

Bouw, zie *Lichaamsbouw*.

Bouwen, *aanbouwen*, zie *Maken*.

Boven, ê-attas. Zie ook *Hoog*. *Te — gaan*, *overtreffen*, pondjhúl = bhúndjhúl.

Bovendien, zie *Daarenboven*.

Bovengemeld, *voormeld*, sè la èsĕbbhút ê-attas.

Bovenkomen, *weder boven komen*, van iemand of iets in het water, moqdúl(p).

Bovenmate, *overmatig*, ḍ**ạ**llu = ḍíllu ook dh**ạ**llu = dhíllu. Zie ook *Zeer*.

Bovennatuurlijk. — *vermogen*, *bovennatuurlijk*, *het menschelijk verstand te bovengaande; bovennatuurlijke geneeskracht* van iets, bijv. van een wapen, chasijat of asijat ook kasijat.

Bovenop, *er bovenop komen*, van een erge zieke, gh**ạ**nggh**ạ**ng.

Braadpan, van ijzer, b**ạ**djh**ạ**n. — van aarde, kab**ạ**li of kòb**ạ**li. Zie ook *Braden*.

Braaf, *degelijk*, *deugdzaam*, alem. *Braaf*, *eerlijk*, *oprecht*, bijv. van het gemoed, djhudjhúr. Zie ook *Goed*.

Braafheid, *degelijkheid*, ka'alèman. Zie ook *Deugd*.

Braak, *onbebouwd*, van een rijstveld bijv., b**ạ**nḍúng.

Braden, *bakken* iets met of in olie, boter of eenig vet, ĕngghuring. *In* of *onder de heete asch*, *in* of *bij het vuur braden*, nònò(t). Taart of brood *bakken*, amassaq.

Brak, van water, assen = attjen. Id. in minderen graad, anta.

Braken, aòta- of ngòta-.

Brand. — *zijn ergens*, b**ạ**ḍ**ạ** katònon. *In brand*, katònon.

Branden, *verbranden* iets, wierook *branden*, ngobbh**ạ**r(ò). *Branden*, *afbranden*, *den brand steken in* iets, njòlĕt(s) of njòmĕt(s).

Koffie bijv. *branden*, njangngar(s). *Flauw branden*, van een licht, òrĕm. *Branden van verlangen*, bijv. om iets te bezitten of iets te beproeven, radj**ạ** — of bh**ạ**ngĕt pangatĕrròna.

Branderig, zie *Geschroeid*.

Brandewijn, b r e n ḍ i- ook b ą r-d u w e n.

Brandhout, k a d j u t ò n ò. Zie ook *Hout*. *In* of *van den vuurhaard overgebleven stomp brandhout*, t o n g g h ą q.

Brandklok, zie *Signaalblok*.

Brandnetel, l a t ĕ n g B. = n j a-l a t ĕ n g S. P.

Brandspuit, k o m p a.

Breed, *ruim*, l è b ą r ook k ĕ b-b h ą n g. De *breedte* van iets, l è b ą r r ą, enz. *Breed*, bijv. van iemands borst, alleen k ĕ b-b h ą n g. Zie ook *Wijd*.

Breedte, zie *Breed*.

Breekbaar, *breekbare waar*, zie hiervoor *Bros* en *Teeder*.

Breekijzer, zijnde een lange ijzeren roede, r a d j h ą n g.

Breeuwen, ĕ n ḍ h ĕ m p o l.

Breeuwmateriaal, ḍ h ĕ m p o l.

Brein, zie *Hersenen*.

Breken, *gebroken*, tot scherven, b h ą s a-. Van een tak, s o l p a t. *In stukken gebroken*, t ò g h ĕ l.

Iets, bijv. een potlood *breken*, *in stukken breken*, n ò g h ĕ l. Iets *breken*, *stuk trekken*, m ĕ g-g h ą q(p). Iets *breken* tot scherven, m a b h ą s a-(p). Iets met de hand rukkend en wringend *breken*, m ò t ĕ l (p).

Breken of *zich een doorgang banen door* een heining of derg., n j ò n o q è (s). Zie ook *Afbreken* en *Afscheuren*.

Brengen, *voeren*, *medevoeren*, *medenemen*, *medebrengen*, *aandragen*, *aanvoeren*, *met zich nemen* of *bij zich hebben* iemand of iets, ĕ n g g h i b ą met ĕ m b h ą k t a A. *Met zich voeren*, *bij zich hebben*, a g h i b ą, enz.

Niets medevoeren of *medebrengen*, t a q a g h i g h i b ą, enz. Hetgeen iemand die van elders terugkeert van daar medebrengt, l è-ò l l è-. Zie ook *Geleiden*.

Brief, *briefje*, zie *Schriftuur*.

Briefkaart, zie *Kaart*.

Brieschen, *snuiven*, van een paard, zie *Hinneken*.

Brievenbesteller, p a s ò r a d h ą n. Idem, van het postkantoor, ò p a s ĕ p p o s.

Brievenbus, ĕ b b i s.

Brieventasch, zie *Portefeuille* en *Tasch*.

Brij, zie *Pap*.

Bril, t a s m a k met p a n g ò l a-d h ą n A. T.

Brilhuisje, b ą ḍ ḍ h ą n a t a s m a k.

Brillen, a t a s m a k, enz., zie *Bril*.

Broeden, *op* eieren *broeden*, n g e r-r ĕ m m è (è).

Broeder, t a r è t a n l a k e q.

Volle broeder of *zuster*, t a-r è t a n s a b ĕ ḍ ḍ h ĕ l. *Oudere broeder*, k a k a q met r a k a A. T. en als vocatief k a q-ĕ m m a s A. T.

Oudere zuster, ĕ m b h ú k met k a q-ĕ m b h ú k A. T.

Oudere broeder of *zuster* van iemands echtgenoot, èpar atuwaqan. *Dv oudere broeder* of *zuster*, en wel onmiddellijk boven (hem, haar), kakakaqan. *Jongere broeder* of *zuster*, aleq met radji A. T. en als vocatief ook djądjíq A.

Jongere broeder of *zuster* van iemands echtgenoot, èpar angòḍąqąn.

Jongere broeder of *zuster*, en wel onmiddellijk onder (hem, haar), ka'aleqan. *Halfbroeder* of *halfzuster*, waar de kinderen denzelfden vader hebben, tarètan sadulúr; waar de kinren dezelfde moeder hebben, tarètan tongghąl ę̆mbúq.

Broek, *lange, wijde*, tot op de voeten neerhangende, ook een zoogenaamde *nachtbroek*, tjalana.

Korte, niet tot de knieën, of wel tot aan of even over de knieën reikende, salę̆bbąr. *Korte*, met een koord om de beenen, salę̆bbąr kabàndjen B. = — kapandjhín P.

Broeksband, talèna tjalana of — salę̆bbąr.

Broekzak, kanṭongnga tjalana.

Brok, *brokje, stuk, stukje* papier, blad, enz. sę̆bbhit. *Brokje, kluitje* in pap, kalèter.

Mede voor *stuk, stukje, brokje, klompje*, rembhąk. *Een geheel stuk* suikerriet of bamboe, salondjhúr.

Brokkelen iets zachts,, bijv. brood, nòbíq(t). — iets droogs, bijv. beschuit, mòṭek(p).

Brommen, zie *Knorren*.

Bron, zie *Wel*.

Brood, ròtè B. P. = ròti- S. P.

Broodbakker, zie *Bakker*.

Broodboom, sòkon.

Broodsuiker, zie *Suiker*.

Broodvrucht, zie *Broodboom*.

Broodwinning, *middel van bestaan*, pangèḍûbhąn.

Broos, zie *Bros*.

Bros, *broos, breekbaar*, van hout, aardewerk, glas, porcelein of derg., ghę̆ttas.

Brug, houten of steenen, ghąląḍhąk.

Bruid, kamantan bineq of kòmantan — ook mantan —.

Bruidegom, kamantan lakeq, enz.

Bruidsgift, de som die voor een vrouw betaald wordt om haar tot vrouw te hebben, mas kabín.

Bruikbaar, kę̆nneng (kèngeng A.) èka'angghúj.

Bruikleen. *In — geven* iets, voor onbep. tijd, zie *Afstaan*.

Bruiloft, zie hiervoor bij *Feest*.

Bruin, zie *Rood*.

Bruineeren goud, nję̆mpò-(s).

Bruischen, *met kracht, met groot geraas stroomen*, van water, aḍę̆rrúk.

Brullen, van een tijger, aḍḁrúng.
Brutaal, *geen vrees kennen* voor iemand; *niemand* of *niets vreezen*, bḁngalan.
Bubo, bhḁrḁ-.
Buffel, kĕ̥rbhúj.
Buffelhuid, gedroogde, kòleqna kĕ̥rbhúj.
Buffelkalf, gûdil.
Buffelkraal, kanḍhḁngnga kĕ̥rbhúj.
Buffelwed, pamanḍijḁnna kĕ̥rbhúj.
Buidel, zie *Zak*.
Buigen *het hoofd*, nonḍúq(t). *Het hoofd achteroverbuigen*, aḍḁngaḁ-.

Zich buigen, zich herhaaldelijk vooroverbuigen, zooals men bijv. bij het rijststampen doet; *gebogen; herhaaldelijk gebogen staan*, ḍúq-nonḍúq. *Gebogen een halven cirkel vormen, een boog vormen*, malĕ̥ngkong(p). *Met een gebogen* of *krommen rug*, mĕ̥rkong(p). *Buiging van het lichaam*, bij het verrichten van het gebed, rakaqat. Zie ook *Bukken* en *Ombuigen*.
Buiging, zie *Buigen*.
Buigzaam, *souple*, lĕ̥mmĕ̥s.
Buik, tabúq met paḍhḁqḁrḁn A T. *Een dikken buik hebben*, van een zwangere vrouw gezegd, mondjit tabúqna, enz. *Een dikken buik hebben, een dikbuik zijn, dikbuikig*, pĕ̥nding tabúqna, enz.
Buikband, breede, *buikgordel*, sabbhúq met panjengsĕ̥t A. T. *Buikband* van goud of zilver, voor vrouwen, pĕ̥ndhing. Van passement of leder, met een haak van voren gesloten, voor mannen, katèmang.
Buikloop. — *hebben*, mòros. Zie ook *Buikpijn*.
Buikpijn, ook — *hebben*, sakeq tabúq. Verg. *Buikloop hebben*.
Buikplaat, metalen, voor vrouwen, bhḁḍhúngnga pĕ̥ndhíng.
Buikriem, zie *Singel*.
Buiksingel, zie *Singel*.
Buikworm, zie *Worm*.
Buil, *huidopzetting*, *met een buil*, bijv. van het hoofd, als men dat gestooten heeft, mĕ̥ntjol. Zie ook *Bultje*.
Buis, zie *Goot*.
Buisje, zie *Baatje* en *Dienstbuis*.
Buit, ollè-. *Vrouwen als buit in den oorlog*, bhudjungan.
Buitelen, zie *Duikelen*.
Buiten, è-luwar. *Even buiten, aan, voor* of *bij de stad*, ḍi-luwarra koṭṭa. *Buiten, voor* of *aan de deur*, ḍi-luwarra labḁng.

Naar buiten, naar buiten komen, voor den dag komen, kaluwar met mèdjhíl A. T.

Naar buiten komen uit een diepte of *een gat*, bijv. van de ingewanden tengevolge van een wond in den buik, moqdúl(p) of moddúl(p). Iemand of iets

naar buiten brengen, makaluwar(p).

Van buiten kennen, apal = afal. Iets *van buiten leeren*, ngapallaghi, enz.

Buiten adem, zie *Hijgend*. *Buiten kijf*, tĕ̥rrang.

Buitengemeen, *buitengewoon, niet om te bepalen, in hooge mate*, taq ra-kèra ook taq sakèra-kèra. Zie ook *Zeer*.

Buitengewoon, zie *Buitengemeen*.

Buitenlandsch, sabbhrang.

Buitenman, *dorpeling*, òreng dhisa.

Bukken, *zich bukken*, zie *Buigen* en *Gebukt*.

Buks, zie *Geweer*.

Bul, zie *Stier*.

Bulderen, van kanonnen, djĕ̥ḍḍuran = djhĕ̥ḍḍhuran of bhijuran.

Bult, zie *Gebocheld*.

Bultje, *puistje*. *zwelling*, tengevolge van een muskietenbeet of derg. bíntol. *Volzitten met zulke bultjes of puistjes*, tol-bintol ook ngabíntòlan.

Bultzak, zie *Matras*.

Bundel, zie *Bos* en *Pak*.

Bureau, bepaaldelijk *het bureau van het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur*, kantor.

Bus, *groentebus*, *groenteblik*, ĕ̥bblek.

Buskruid, òbhat.

Buur, *buurman, buurvrouw, buren*, tanggha of tatanggha.

Buurman, zie *Buur*.

Buurt. *In de* —, *dichtbij*, sĕ̥mmaq ook paraq.

Buurvrouw, zie *Buur*.

C.

Cacao, zie *Chocolade*.

Cachemir, kasmer.

Cachet, zie *Stempel*.

Cacheteeren, zie *Sluiten*.

Canapé, zie *Bank*.

Caserne, *barak*, tangsi- B. P. = tangsè S.

Cassave, tĕ̥nggang. Ook pòhùng B. P. = sabbhrang balandha B. P. = sawi- B. P. = mènjoq B. = bàlàndong B.

Cassette, zie *Kist*.

Castorolie, kastròli-.

Casuarisboom, tjamara = tjòmara.

Casuarisvogel, manoq sôwari-.

Cedel, zie *Overeenkomst*.

Ceintuur, zie *Gordel*.

Cement, lòlò- of lóló-.

Cent, ĕ̥ssen. *Een centstuk*, senĕ̥ssènan. *Twee en een halve centstuk*, benggol. *Bij de cent*,

van het koopen of verkoopen van iets, ghąn saĕssen. *Een voor een halve duit*, ghutok. *Dood blijven* of *dood vallen op een cent*, zie *Gierig*.

Chadidja, eigennaam, chatidjà-.

Chef, zie *Hoofd*.

China, naghąrą tjèna.

Chinees, tjèna ook òreng tjèna. *In China geboren Chinees*, djhíngkeq B. = sĕngkeq S. P. = sengkeq S.

Zoon van een Chinees en een inl. vrouw, tjèna paranaghąn.

Chineesch, tjèna. *Chineesche schimmen, schaduwbeeldenvertooning*, de vertooning, met behulp van poppen die achter een verlicht scherm worden bewogen, bądjąng. *Dat vertoonen*, ĕnḍhąląng.

Chocolade, *cacao*, sokklat.

Cholera, kòlèra = kalèra of morbís ook sasalat.

Christen, *Christelijk*, saranè-.

Christus, nabbhi èsa-.

Cijfer, angka.

Cijferen, en *Cijferkunst*, zie *Rekenen*.

Cijns, zie *Schatting*.

Cilindrisch, zie *Rond*.

Cipier, kapala sĕppìr.

Circulaire, *rondgaande brief*, aan militairen, buku udĕr. *Circulaire* waarvan ieder een exemplaar ontvangt, sòrat parenta-.

Ciseleerwerk, tataqan.

Citatie, zie *Dagvaarding*.

Cither, *guitar*, tjalĕmpong.

Citroen, een kleine soort, djhĕrrúk pĕttjĕl.

Citroensap, aengnga djhĕrrúk pĕttjĕl.

Civetkat, zie *Muskusdier*.

Clandestien. — *verkregen*, van iets, gĕllàp ook pĕttĕng.

Clitoris, djhĕllliq.

Collationneeren, d. w. z. hem die opleest volgen en zoo noodig verbeteren, njòtjokkaghi(tj).

Collega, zie *Ambtgenoot*.

Commandant, kòmĕnḍàn of kumĕnḍàn.

Commissie, kumisi- = kòmisi-.

Commisvoyageur, zie *Zetbaas*.

Compagnie, de voorm. O. I. Compagnie, kompĕnnè.

Compagnon, zie *Metgezel*. *Te zamen en ieder voor de helft*, van het iets koopen of betalen, bąséró- of bàséró-.

Compleet, *voltallig, volledig*, ghĕnnaq.

Completeeren, *aanvullen* iets, ĕngghĕnnaqè.

Compliment, salam. *Zijn compliment* of *opwachting maken*, atjabís.

Concubine, zie *Bijwijf* en *Bijzit*.

Conditie, zie *Voorwaarde*.

Confisqueeren iets voor goed, ĕnrampas. —, tijdelijk, nangkĕp(t).

Confituren, *konfijt*, manèsan.

Confuus, zie *Beschaamd*.

Constantinopel, eigennaam, sĕttambùl.

Construeeren, zie *Maken*.

Contract, kontrak. Zie ook *Overeenkomst*.

Controleur, kontròlìr of kontĕllìr.

Copiëeren, zie *Afschrijven*.

Copy, zie *Afschrift*.

Corpulent, *zwaar*, van iemand, ginoq.

Costuumbuis, zie *Dienstbuis*.

Couplet, *strofe* van een in gebonden stijl geschreven stuk, paddhạ.

Courant, *dagblad*, sòrat kabàr.

Creatuur, zie *Schepsel*.

Crediet, iets *op — koopen, borgen*, ngòtang(ò). Goed *op crediet koopen van* iemand, ngòtangè. Goed *op crediet* aan iemand *geven*, maòtang(p). *Al maar door op crediet koopen*, aòtangan.

Croquant, zooals van kraakbeenderen, rangngoq.

Curieus, *aardig en vreemd*, anè-.

D.

Daad, zie *Werk*. *Op de daad betrapt*, zie *Betrapt*.

Daags, en *per dag*, zie *Dag*.

Daar, *aldaar*, ḍissa met koqíssa T. en kaq-ḍissa = kaq-íssa À. *Derwaarts, daarheen*, kassa met koq-assa T. en kaq-kassa = kaq-assa A. *Van daar*, ḍạri-ḍissa, enz. Zie ook *Omdat*.

Daarbij, *en dat daarbij, terwijl, en dat terwijl*, tor. *Daarbij, daar komt bij*, bạn pòlè-. *Daarbij, daarenboven, daar komt nog bij, de zaak* (of *het*) *wordt nog erger door* (*doordien*), rok-tòrok ook bu-sembu. Zie ook nog *Met*.

Daardoor, *daarom, om die reden*, ijạ djạrijà sabạbbhạ ook mangka = maka.

Daarenboven, *bovendien, nog daarenboven, ten overvloede*, zie *Daarbij*.

Daarentegen, *omgekeerd, van den anderen kant*, zie hiervoor *Maar*.

Daarom, zie *Daardoor*.

Daarop, zie *Voorts*.

Dadel, korma. *De dadelpruim*, zekere vruchtboom, sĕmmĕk.

Dadelijk, zie *Terstond*.

Dag, arè. *Dag*, in tegenstelling van nacht; *daglicht; dagen, dag worden, de tijd dat het dag is; het midden van den dag*, in tegenst. met den avond of den morgen, *over dag*, sijang.

Dag en nacht, i. d. z. v. onophoudelijk, sijang malĕm.

Op een tijdstip dat het reeds dag is; te laat; door het dag-

licht verrast worden; het daglicht krijgen, kasijangĕn of kasijangan. *Op den dag van morgen* bijv., arè lagghuna. *Den geheelen dag door, den godganschelijken dag, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat,* sa'arè bhĕnteng. *Iederen dag, dagelijks,* sa'arè-arè of sarè-arè. *Daags, per dag,* sa'arèna of sa'arè-sa'arèna. *'s Anderdaags,* saḍumalĕm. *Een dag of wat,* bijv. drie of vier dagen *geleden,* ríq-bąriqna.

Dagblad, zie *Courant.*

Dagelijks, zie *Dag.*

Dagen, zie *Dag.* Iemand *ten strijde dagen,* nangtangè(t) pĕrrang. Zie ook *Dagvaarden.*

Dageraad, zie *Aanbreken van den dag.*

Daglicht, zie *Dag.*

Dagloon, *werkloon,* ombhąląn.

Daglooner, òreng ombhąląn. Zie ook *Koelie.*

Dagreis, *dag* in dien zin, arè.

Dagteekening, zie *Datum.*

Dagvaarden, *dagen,* njita(s).

Dagvaarding, *citatie,* sita of sòrat —.

Dak, *dakbedekking,* ataq.

Lang gras tot dakbedekking, dakriet vastgemaakt aan een bamboezen latje, bĕlliq.

Als van een leien dakje, van spreken, tjattjel.

Dakgoot, zie *Goot.*

Dakpan, van gebakken aarde, ghĕnteng. —, van hout, sèrap.

Dakriet, zie *Dak.*

Dakspar, òsok.

Dal, zie *Vlakte.*

Dalen, *afdalen, naar beneden gaan;* ook *dalen* van een terrein of weg, of wel van een prijs, tòron. *Dalend gedeelte* van een terrein of weg, ron-tòrŏnan. Zie ook *Pad.*

Dam, *schutsweer,* tambhąq; een groote soort aan den kant bijv. van een weg, tangghúl. *Dien aanbrengen* of *stellen,* een rivier *afdammen,* nambhąq, enz.

Damasceersel, van een wapen, pamor.

Dame, zie hiervoor *Mevrouw* en *Juffrouw.*

Damp, *stoom,* ook *damp die 's morgens uit den grond opstijgt,* kòkos. Zie voorts *Rook.*

Dampen, van warme spijzen, ngòkos.

Dampkring, *luchtruim,* bąngabąng.

Dan, *als,* in een vergelijking, bąn, zelden ḍąri. *Dan, dan pas, eerst dan,* bhuru of anders uitgedrukt door een woordherhaling: zie de spraakkunst § 204.

Dank, *dankzeggen, danken; ik dank u, ik breng u mijn dank toe,* kasoqon ook ghąląnon. *Dank, dankzegging* aan God

sokkor; *dankzeggen* of *dank toebrengen aan* God, njokkor ook mòdjhi(p).

Dank toebrengen voor iets aan God, njokkorraghi. Tegenover menschen: ergens *voor dankzeggen, danken voor* iets, *dankbaar, erkentelijk,* narèma(t) of tarèma.

Dankbaar, zie *Dank.*

Dankbaarheid, *erkentelijkheid,* panarèma ook katarèma.

Danken, en *Dankzeggen*, zie *Dank.*

Dansen, op Europ. wijze, aḍàngsa = aḍa̧ngsa. Zie ook *Tandakken.*

Danseres, van beroep, *dansmeid,* tanḍa̧q. *Dansmeid zijn, het beroep van dansmeid uitoefenen,* nanḍa̧q. *Danseres* van een vorst, paḍha̧dja̧.

Dansgeld, het geld dat men geeft aan de dansmeid, als men zal gaan tandakken, pòbuwa̧n.

Dansmeid, zie *Danseres.*

Dapper, zie *Moedig.*

Dapperheid, zie *Moed.*

Darm, *darmen,* pḝrroq.

Dartel, *jolig,* zie *Dartelen.*

Dartelen, *spelen, springen, dartel,* van dieren, tjeng-lḝttjèngan. Zie ook *spelen.*

Das, *dasje, halsdoek,* dàsi- B. P. = ḍàsi S.

Dat, zie *Die.*

Datum, zie *Dagteekening.*

Dauw, ḝbbhún. *In den dauw leggen* of *zetten* of *in den dauw gelegd* of *gezet,* aḝbbhún. Iets *in den dauw leggen* of *zetten,* ngḝbbhúnnaghi of maḝbbhún(p).

Dauwworm, *ringworm,* pòraq.

Daveren, van de brug waarover een rijtuig rolt, aga̧ludúr.

David, eigennaam, dàùd of da̧úd.

Debet, zie *Schuldig.*

Debiet, zie *Aftrek hebben.*

Debiteeren, zie *Verkoopen.*

December, ḍèsembḝr of ḍisembḝr.

De, *het,* bepalend lidwoord, zie de spraakkunst § 286 *Aanm.* 2, § 290 en § 291.

Deeg, *beslag* van gebak, zie hiervoor *Beslag.*

Deel, *afdeeling*, panṭaqan. — *aandeel*, *portie*, dhúquman ook ba̧gija̧n of bha̧ghija̧n. *Deel, taak, toebeschikt deel, lot,* ba̧gija̧n of bha̧ghija̧n. *Deel, deelen, gedeelten* van een brug, een huis, enz., parabhút. *Deel, gedeelte,* bijv. kwart, van een in stukken gespleten bamboe, sèba̧q. *Zoo'n gedeelte bamboe,* sasèba̧q. *Deels, een deel, een gedeelte,* saba̧nnè-.

Deelen, afdeelen, manṭa. — *verdeelen, uitdeelen,* iets iemand *toedeelen, uitdeeling houden van* iets, ḝndhúqúm ook evenals een getal *deelen,* ḝmba̧gi- of

ĕ m b h ạ g h i-. Iemand *een deel geven* van iets, ĕ ṅ d h ú q u m è, enz. *Een deel* of *aandeel gekregen hebben*, k a d h ú q u m a n, enz. Iets *met zijn beiden* of *samen deelen*, n g a ḍ u w ạ i (k). *Deelen in* iets. *deelnemen aan* iets, n ò r o q (t). *In allen deele, in alle opzichten, te eenenmale*, s a k a l è.

Deelen, zie *Deel.*

Deelgenoot, zie *Metgezel.*

Deelnemen, zie onder *Deel.*

Deels, zie onder *Deel.*

Deemoedig, zie *Nederig.*

Deerlijk, zie *Bedroevend.*

Deernis, *medelijden*, *ontferming*, n è s ĕ r ook n j è s ĕ r.

Met iemand *deernis* of *medelijden hebben; te doen hebben met* iemand, iemand *ontferming betoonen; zich over* hem *ontfermen* of *erbarmen*, n g a n è s ĕ r-r è (k), enz. *Door medelijden* of *deernis bewogen worden*, van het gemoed, n g ĕ n n ĕ s of ĕ n-n ĕ s. Zie ook *Medelijden.*

Deferentie, die men iemand betoont of die men voor hem heeft, h o r m a t.

Deftig, zie *Waardig.*

Degelijk, zie *Braaf* en ook *Goed.*

Degelijkheid, zie *Braafheid.*

Degen, zie *Zwaard.*

Degene, s a p a of ò r e n g. Zie voorts de spraakkunst § 293.

Deining, zie *Golfslag.*

Deinzen, zie *Achteruitdeinzen.*

Dek, zie *Deken.*

Deken, s a p o q met ò l ĕ s A. T.

Met een deken gedekt of *toegedekt*, a s a p o q met a ò l ĕ s A. T.

Dekhengst, zie *Paard.*

Dekken, een huis, schuur en derg. *beleggen met dakriet* bijv., n g a-t a q è (a). Van vee, bijv. een merrie *dekken*, n g a n d j h í n (a). Een merrie *laten dekken*, m a'a n-d j h í n (p) of n g a n d j h í n n a g h i. Een hengst een merrie *doen dekken*, m a n g a n d j h í n ook n g a n d j h í n n a g h i. Zie ook *Deksel.*

Dekkleed, *schabrak*, s a b b r à k.

Dekmantel, zie *Voorwendsel.*

Dekriet, zie *Dak.*

Deksel, alles waarmede men iets toedekt of overdekt, t ò p ò of t ò t o p ook wel k ò ḍ ú n g. *Aarden deksel* op een pot, („p ò-l o q"), l a n g k a q. *Van palmbladen gemaakt deksel*, om de gereedstaande spijzen, in afwachting dat ze zullen worden genuttigd, mede toe te dekken, t a n g g h i. Iets *dekken, toedekken, overdekken*, n ò p ô w è, enz. *Met het deksel er op, gesloten*, van een pot of derg., k a t ò-p ô w a n.

Delven, zie *Graven.*

Demon, *reus*, b h u t a.

Dempen, zie *Aanaarden.*

Denkbeeld, zie *Gedachte.*

Denkelijk, *vermoedelijk, naar gissing*, r a-k è r a. *Het als denkelijk* of *vermoedelijk achten*, n g è r a ook n j a n g g h u- (s).

Denken, *uitdenken*, iets *bedenken; aan, over* of *om* iets *denken; nadenken, peinzen over* iemand of iets; iets *overdenken, zich op* iets *beraden* of *beslapen*, m e k k e r (p) of m e k k è r è.

Denkwijze, zie *Gedachte*.

Deponeeren, zie *Leggen*.

Derde, zie *Drie*.

Deren, zie *Schade*.

Dergelijk, zie *Zooals*.

Derhalve, zie onder *Gevolg*.

Dermate, zie *Zooals*.

Dertien, t ĕ l l ò-b ĕ l l a̧ s.

Dertienmaal, t ĕ l l ò-b ĕ l l a̧ s k a l è.

Dertig, t ĕ l l ò p ò l ò-.

Derven, zie *Ontbreken*.

Derwaarts, zie *Daar*.

Desgelijks, *eveneens, evenzoo, zoo ook*, b a̧ r i j a̧ k i j a met b a̧ r i n t ò k i j a T. en s a p a n è k a d j h u g h a̧ n A.

Desniettemin, *evenwel*, p a r a n d h i n e n g.

Deswege, zie *Oorzaak*.

Deugd, k a ò t a m a q a n ook k a ò t a m a n.

Deugdzaam, zie *Braaf* en *Goed*.

Deugen. *Niet —, een deugniet zijn*, b h a̧ n g s a t.

Deugniet, zie *Fielt* en het voorgaande woord.

Deuntje, zie *Liedje*.

Deur, *deurtje, luikje*, l a b a̧ n g. Zie mede bij *Opening*.

Deurslot, zie *Slot*.

Dewelke, zie *Die*.

Dewijl, s a b a̧ b = s ĕ b b a̧ b ook a m a r g h a̧.

Deze, *dit, deze hier, dit hier*, r i j a of a r i j a met n è k ò of a n è k ò T. en p a n è k a A. Zie voorts de spraakkunst § 289. *Deze, de loopende* van een maand, s è a d j h a̧ l a̧ n r i j a.

Dezelfde, r i j a (r u w a) k i j a.

Diadeem, zie *Kroon*.

Diamant, *edelgesteente, juweel*, e n t ĕ n. *Met een diamant* of *met diamanten er in gevat*, bijv. van een ring, a m a t a e n t ĕ n.

Diamantslijper, zie *Juwelier*.

Dicht, bijv. van heiningen, vlechtwerk, de treden van een trap of ladder, k ĕ r r ĕ p. Van personen die ergens zitten waar het nauw is, a r è k e q. *Dicht aan elkander*, r a p ĕ t ook r a k ĕ t. Zie voorts *Gesloten*. Een heining of vlechtwerk *dichter maken*, door er tusschen te voegen, m a k ĕ r r ĕ p (p). *Zich de ooren dicht houden*, n j o m p ĕ t (s) k ò p e n g.

Dichtbij, *nabij, naburig, in de nabijheid* of *nabuurschap van* iemand of iets zich bevinden; *dicht toe aan* iets, è s ĕ m m a q n a. *Dichtbij, in de onmiddellijke nabijheid van* iemand of iets, è s ĕ d d h í q n a, bijv. *zet dien*

stoel dicht bij de tafel, korsè ruwa pòbu è sĕddhiqna mèdją.

Dichtbinden, zie *Binden* en *Samenbinden.*

Dichtdoen, zie *Sluiten.*

Dichten, *dichtgooien* een vijver, een berst of scheur ergens in *dichten,* nòpôwè(t). Een gat of lek *dichten,* ĕnḍhĕmpol. Een gat in een rijstblok (lĕssong) *dichten,* nalombĕng(t). Zie verder *Dichtmaat.*

Dichter, *schrijver,* bhudjhąnghą.

Dichthalen, *ruwweg dichtnaaien, aan elkander halen* iets waar het gescheurd is, ĕndjhąludjhúr.

Dichtmaat, *zangwijze,* tĕmbhąng.

Iets *in dichtmaat brengen, in dichtmaat* of *gebonden stijl schrijven, dichten,* ngaghąbąj(k) panĕmbhąngan ook manĕmbhąngè(p). *Een in dichtmaat geschreven stuk zingende lezen,* nĕmbhąng met maos A. T.

Dichtslaan, van een deur, luik, aentĕp.

Dichtspijkeren iets, zie *Spijker.*

Dichtstuk, *geschrift* of *boek in gebonden stijl,* bąbątjan.

Dichttrekken, *zich dichttrekken, dichtgaan,* van een strik, sèrĕt ook sĕrrĕt.

Dichtvallen, zie *Dichtslaan,*

Dichtvouwen, zie *Vouwen.*

Dichtwerpen, zie *Aanaarden.*

Dicteeren, zie *Voorzeggen.*

Die, *dat, wat, hetgeen, hetwelk,* sè. *Die, gene, dat, die daar, dat daar, ginds, gindsche,* ruwa of aruwa ook djąruwà met ghąruwà T. en panèka B. = kaqruwa P. = engghąruwà S. P. A. Zie voorts de spraakkunst § 289 en § 291 *Aanm.*

Dief, *dieven,* maleng.

Diefachtig, zie *Kaapziek.*

Diegene, zie *Degene.*

Dienaar, *dienstknecht,* abdhi ook kabulą. Zie voorts nog *Bediende, Geringe* en *Dienen.*

Dienares, zie *Dienstmeid.*

Dienen, *dienaar zijn* van, *in dienst* bij iemand, ngabdhi ook ngabulą.

Iemand *tot dienaar zijn,* ngabdhiqi, enz. *Dienen,* nĕgghúq(t) pangghąbąj. *Dienen als,* mènangka. Zie ook *Dienst.*

Dienst, ḍinĕs. *Dienstbrief,* zie *Schriftuur.* *Diensten,* door iemand in zijn betrekking gepresteerd, zie *Werk.* *Te dienst staan, bevelen hebben af te wachten,* iemand *te dienst staan om zijn bevelen uit te voeren,* aḍąnteq parenta-. *In dienst, in landsdienst,* nĕgghúq(t) ḍinĕs. *In dienst treden,* zooals van een bediende, masoq ghąbąj.

Dienstbare, zie *Ondergeschikte.*

Dienstbuis, *costuumbuis,* kalambhi sèkĕbbhąn.

Dienstig, zie *Voordeelig.*

Dienstmeid, *dienares,* kalèdha̧n.

Dienstplichtige, door het dorpshoofd verstrekt, òreng parentaqan. Zie ook *Heerendienstplichtige.*

Dientengevolge, zie *Gevolg.*

Diep, ḍa̧lḝm. *Diep in het hoofd liggen,* van de oogen, ook tjḝlkong.

Diepte, *terreingedeelte lager dan het aangrenzende terrein, laagte,* lḝmba̧-.

Zie ook *Ravijn.*

Dier, *beest,* hèwan. *Dieren die iemand er op nahoudt,* bu-òbuwa̧n.

Dierbaar, zie *Geliefd.*

Dierlijk, tjara hèwan.

Dij, *de dijen,* pòkang.

Dijen, zie *Uitzetten.*

Dijk, langs den weg, tangghúl. *Aarden dijkje, dijkjes,* zooals op een rijstveld, tabún.

Dik, van iets, kandhḝl ook tḝbbḝl; van een vloeistof, kḝttjḝng.

Dik geworden, van de suikerstroop, door voortgezette koking, tuwa. Zie ook *Groot, Lijvig* en *Stijf.*

Dikbuikig, zie *Buik.*

Dikwerf, zie *Dikwijls.*

Dikwijls, *dikwerf, vaak, menigmaal, herhaaldelijk, meermalen,* sḝgghút met sḝrreng A.

Ding, *dingen,* zie *Goed.*

Dinsdag, salasa of arè —.

Dissel, een timmergereedschap, zie bij *Bijl.*

Disselboom, zie *Boom.*

Distrikt, ḍìstrìk. *Het distrikt, de afdeeling* van een distriktshoofd, bha̧ba̧-.

Distriktshoofd, ba̧dha̧na. *Onderdistriktshoofd,* assísten-ba̧dha̧na.

Distriktspriester, *distriktspangoeloe,* naqeb. Zie ook *Hoofdpriester.*

Dit, zie *Deze.*

Ditmaal, *voor ditmaal,* sakalrija.

Djamboe, een vrucht met talrijke kleine pitten, djha̧mbhu. Een vrucht die van binnen hol is en slechts eenige pitten heeft, djha̧mbhuwír ook kalanpok. Een vrucht waarvan de pit zich buiten het vruchtvleesch bevindt, djha̧mbhu mònjet.

Dobbelen, zie *Spelen.*

Dobbelsteen, ḍa̧ḍu.

Doch, zie *Evenwel.*

Dochter, anaq bineq met potra bineq A. T.

Doek, *katoen,* labún. Voor *Hoofddoek* en *Zakdoek,* zie aldaar.

Doel, *bedoeling, oogmerk, voornemen,* saddjha̧ of panjaddjha̧. *Zich* iets *ten doel stellen,* de *intentie hebben tot* iets, njaddjha̧. Zie ook *Mikpunt.*

en, *bedrijven, begaan, ten uitvoer leggen, verrichten* iets, ĕnlaòonè ook ĕnggharap.

Doen hetgeen wordt gezegd, *handelen overeenkomstig* iets, bijv. een bevel,; *doen, handelen,* zooals iemand doet of zooals iets werd gedaan; hetgeen iemand zegt of *naar* iemands woorden *doen* of *handelen*, nòroq (t). Iets *door overhaasting slecht doen*, ĕndús-garudús. *Doe, doet,* zooals bijv. in: »*doe* het vlug”, sè; zie de spraakkunst § 291 *Aanm.* Zie ook *Bedrijven.*

rian, *durio zibethinus, de vrucht,* dhurín.

f, van gebatikt goed, taq morsaq. *Dof, niet helder, mat,* van een diamant of ander edelgesteente ook van een spiegel, burĕng.

Niet helder schijnen, van de maan ook van een licht, sòrĕm of òrĕm. *Dof, duizelig,* bijv. ten gevolge van het rooken van een sigaar, als men dit niet gewend is, kapèlĕngngĕn = kapèlĕngngan. *Dof, onverstaanbaar spreken*, ĕngghalĕmghĕm B. = ngalĕmkĕm P. Zie voorts *Zacht.*

kter, *geneesheer*, ḍoktĕr ook doktĕr. Verg. *Arts.*

l, krankzinnig, ook van een dier, ghila.

Dolen, *gaan dolen in de bosschen,* las-ngalas(a).

Dolheid, *dwaasheid,* ghila.

Dolk (*inlandsche*), *kris,* kĕrres met abinan A. T.

Een soort dolk, is de bàḍiq. *Het bovenstuk aan het lemmet* van een kris, ghantja.

Dom, *onwetend,* ook *domheid,* enz., bhuḍhu. —, *bot,* gĕnḍĕng of bughúng.

Meer dan dom, de onkunde in eigen persoon, ratòna òreng bhuḍhu.

Domheid, zie *Dom.*

Domicilium, kĕnnĕngngan.

Dommelen, d. w. z. in den halfslapenden toestand verkeeren die aan het vast ingeslapen zijn voorafgaat, lĕllĕp.

Dompelen, *indompelen, indoopen, doopen, stippen* in een vloeistof, bijv. een pen in de inkt, ĕndhĕddhĕl. Iets, ook een dier, om het te verdrinken, *dompelen* in (onder) het water, njabbhúr(tj). *Zich dompelen in een modderpoel,* van buffels en varkens, aempor. *Plaats waar zij zulks plegen te doen*, paempòran. *Dompelen* in, *in aanraking brengen* met het water, bijv. iemands beenen of voeten, njarbúkkaghi(tj).

Donder, *gedonder, een donderend geluid, donderslag,* ghaluḍhúk.

Donderbus, dúrbús.

Donderdag, kĕmmes of arè —.
Donderdagavond, *donderdagnacht*, malĕm djhumaqat.
Donderen, zie *Rammelen*.
Donderslag, zie *Donder*.
Dondersteen. ghighina kèlap.
Donker, van den dag, bijv. omdat het dreigt te regenen, pĕttĕng. *Donker, betrokken, zwart*, terwijl het dreigt te regenen, van de lucht; *zwart, dreigende zich te ontlasten*, van regenwolken, onpersoonlijk gebruikt, ondĕm. *Donker, niet helder branden*, van een lamp, zie *Dof*. Zie ook nog *Allooi* en voorts bij *Duister*.
Donkerblauw, bàlàu tuwa.
Dood, *overleden*, *gestorven*, zie *Sterven*.
Doodarm, *zoo arm als de mieren*, zie bij *Arm*.
Dooddrukken, zie *Drukken*.
Doode, zie *Lijk*.
Doodelijk, zie *Dooden*.
Dooden, ook *doodelijk*, mateqè (p).
Doodkist, alleen gebruikelijk bij Chineezen en Europeanen, pandhusa. Een lijk *kisten*, mandhusaè.
Doodkleed, zie *Lijkkleed*.
Doodknippen, *met de nagels* een vloo, luis of derg., nendĕs (t).
Doodloopend, van een weg, *niet doorloopen*, van een gat of holte, tjottoq.
Doodmager, zie *Mager*.
Doodmoede, zie *Vermoeid*.
Doodsch, *verlaten* door den bewoner of de bewoners; *zonder vertier*, sòbùng.
Doodschieten, zie *Schieten*.
Doodsengel, malaèkat maot.
Doodslaan, zie *Dooden*.
Doodslag, zie *Manslag*.
Doodstraf, òkom patè of — kèsas. Iemand *met den dood straffen*, ngòkom (ò) patè of — kèsas.
Doodvlek, zie *Moedervlek*.
Doof, *hardhoorig*, tèngĕl. Ook kòpok S. P. Plat: ghupĕk. *Het is bij hem aan een doovemans deur geklopt*, taq èkĕnneng pentaè budjana.
Dooier van een ei, raq-mèraqan of neng-kònèngan.
Doopen, zie *Dompelen*.
Door, *wegens, vanwege, tengevolge*, dari. *Door, door middel van*, dari ook lantaran of dari. —. Bij een passief: ban of biq.
Door, *recht doorheen*, *doorheen*, *door en door*, *aan een stuk door*, tĕrros. *Aan een stuk door*, van regenen, en *aan een stuk door vallen*, van den regen, raqbhĕrrĕng; van praten, van huilen, djhubĕt. *Al maar door*, zie *Onophoudelijk*. *Door en door*, *geheel en al er doorheen*, van een gat, malollong of bhalùllong. Zie ook *Doorbreken*.

Doorbijten, zie *Bijten*.
Doorbladeren een boek, zie *Openen*.
Doorboren, *doorsteken, een steek geven door en door in* iets dat men wil aanrijgen; de ooren *doorboren*, teneinde oorsieraden te kunnen dragen, noddhúq(t). Een buffel of rund den neus *doorboren*, om er vervolgens een touw door te halen, njòngar(tj) B. = nòngar(t) S. P. *Doorboord, met een gat er in, door en door*, alòbąng.
Doorbreken, van een zweer, ook tengevolge van doorprikken of derg., tĕḍḍhąs.
Doorbuigen *doorgebogen*, bijv. van een poot van een meubel, bilúq. Ook malèta B.
Doordien, *uit*, ḍąri sabąb. Zie voorts *Omdat*.
Doordrijven, *toch maar aanhouden op* iets in weerwil van hetgeen er tegen wordt ingebracht, maksa(p).
Doordringend, *schel, helder*, van het geluid (het slaan) van een klok, tjĕrnangan.
Dooreen. — *liggen*, bijv. van boeken, het haar, salbút. *Door elkander zitten*, van haar of een touw, asalengkaq. *Door elkander werken* grond, ĕmbąlíq. *Goed door elkaar gewerkt*, van grond, bąlíqąn.
Doorgaan, van iets dat zou gebeuren, *er toe komen, gebeuren*, tòlos. *Niet doorgaan, niet plaats hebben, niet geschieden*, burúng.
Doorgaans, zie *Gemeenlijk* en *Gewoonlijk*.
Doorgang, zie *Weg*.
Doorgelegen, zie *Doorgereden*.
Doorgereden, ook *doorgelegen*, bhąbhąk.
Doorgieten, zie *Doorzijgen*.
Doorheen, zie *Door*.
Doorknagen, zie *Knagen*.
Doorkneed *in* iets, paham (ka).
Doorkruisen, *afloopen* een bosch bijv., om een wild op te sporen, *er doorheen gaan*, nĕrrak(t).
Doorlaten water of vocht, bhąrĕsbhĕs.
Doorloopen, zie *Doorgaan*.
Doorn, *stekel*, ḍuri. *Doornen* of *stekels hebben, doornig, stekelig*, aḍuri.
Doornappel, *datura*, katjòbhúng.
Doornig, zie *Doorn*.
Doorprikken een zweer, njongkeq(tj).
Doorschijnend, naraḍąng(t).
Doorschrappen, *uitschrappen*, bijv. letters, njòrek(tj) of njòret(tj).
Doorslikken, zie *Slikken*.
Doorsnijden een berg of heuvel, van een weg, mĕgghąq(p).
Doorsnuffelen een huis, een huis *doorzoeken*, i. d. z. van huiszoeking houden, ĕndjhąluḍhąk.
Doorsplijten, zie *Splijten*.

Doorstaan, *lijden, verduren,* njan-ḍhąng(s).

Doorsteken, *openen in* de sawahdijkjes de dichtgemaakte gaten of openingen tot afvoer van water, nattaq(t).

Doorstikken een bultzak, inl. zadel, enz., ĕngghĕndhir.

Doorstooten iets, bijv. in een bamboezen koker twee of meer der er zich in bevindende schotten, norbús(t) B. = nĕbbús(t) P.

Doorwaadbaar, *ondiep,* ḍhąkaj. Ook ḍąrąq S. P.

Doorwaden *een water* of *stroom,* adjhąląn ê aeng.

Doorweekt, bijv. van den grond onder een watervat, van een mat enz., tĕmmĕs, ook bhinjè- S. P. = bhĕnnjè- B.

Doorzetten een zaak, matĕr-ros(p).

Doorzicht, pangartêjan of pangataò.

Doorzichtig, *niet dicht,* van stoffen bijv., naraḍąng(t).

Doorzien, *begrijpen welke de motieven zijn* of *wat de portée is,* ngartè(a) of taò met òneng A. (ka). *Doorziende,* zie *Scherp.*

Doorzijgen, *doorgieten, filtreeren, klenzen,* njareng(s). *Filter,* panjarèngan.

Doorzijpelen, *uitzijpelen, uitvloeien,* bijv. van het water door een dicht gemaakten dam, bhąrĕsbhĕs.

Doos, zie *Bak. Doosje,* papĕṭṭen.

Dop van een ei, zie *Eierdop.*

Dor, zie *Droog.*

Dorp, dhisa.

Dorpeling, *dorpsbewoner,* òreng dhisa.

Dorpsch, zie *Boersch.*

Dorpshoofd, kalèbún. *Onderdorpshoofd, dorpsbeambte,* apel.

Dorpspriester, naqeb.

Dorst, — *hebben, dorsten,* pĕlkaq ook ardjhąng. *Zeer dorstig, vergaan van dorst,* alhang B. P. = ahang S.

Dorstig, zie *Dorst.*

Dozijn, lûsìn.

Draad, waarmede men naait, bĕnnang of bólà- = bólàq. *Draad van metaal, telegraafdraad* ook *telegraaf,* kabąq. *Telegraafkantoor,* kantor kabąq. *Een draad van de deelen* of *draden waarvan een touw is gedraaid,* sarambu.

Draagbaar (overdekte), waarin men ligt, zie *Draagstoel.*

Draagkoets, zie *Draagstoel.*

Draagstoel, *draagkoets, draagbaar,* tanḍhu. *Zoo een die in een optocht wordt meegedragen,* van aanzienlijken, djhąmpana.

Draagstok, stok om daaraan iets over den schouder te dragen, pèkòlan.

Draagzeel, *draagzeelen,* van touw of rotting, waarin aan een draagstok de vracht wordt gedragen, salang of lang-salang.

Draai, *bocht*, *kromming* van een weg of water, lùk-bhilùk. *Een draai*, *bocht* of *kromming maken*, abhilùk. *Met bochten loopen*, van een weg of water, alùk-bhilùk.

Draaibank, pabhùbbhùqạn.

Draaien, *ronddraaien*, bijv. van een rad, van de wijzers op een horloge, apeddhȩl.

Draaien om de hen die hij wil treden, van een haan, akèrek. *In een kring zich bewegen* of *draaien*, van het water waar een kolk is, mòsȩr(p).

Draaien op een draaibank, ȩmbhùbbhùq. Iets, zooals bijv. een touw *in elkander draaien*, met de handen, maleq(p); idem door met de handpalm er overheen te strijken, mèlȩs(p); met een werktuig, ngobbhạl(ò). Iets *tot een pil*, *balletje* of *ronde klont tusschen de vingers* of *de palmen der handen draaien*, mòsot(p). Iets *heen en weer draaien*, bijv. een deurknop of een kurk in den hals van een flesch, willende die er uithalen, dhȩl-meddhȩl.

Buiten heen en weer staan te draaien of *blijven draaien*, omdat men niet binnen durft gaan, djạr-kalendjạrạn. Zie ook *Omdraaien* en *Wrijven*.

Draaier, tòkang bhùbbhùq.

Draaikolk, *stroomkolk*, lùq-ghulùq-lȩssong.

Draak, zie *Griffioen*.

Drabbig, zie *Troebel*.

Dracht, zie *Kracht*. *Dracht*, *mode*, adhạt.

Drachtig, van beesten, ngandùng(k).

Dragelijk, ook *niet hevig*, zoodat men verademing krijgt, van een kwaal, dhạmmang.

Dragen, *over den schouder*, *aan het eene uiteinde van den stok*, zonder tegenwicht of met iets zooals een steen aan het andere uiteinde, nangkuwet(t). Iets *op het hoofd dragen*, njoqon(s). Een geweer of een vracht *op schouder dragen*; een vracht *dragen aan de twee uiteinden van een draagstok die op den schouder is gelegd*, *dragen met tegenwicht*, mèkol(p). *Op het binnenvlak van de hand* of *de handen dragen*, nampa(t). Iemand *met zijn beiden op de saâmgevoegde handen* of *armen* of wel *alleen op de voorarmen dragen*, nemmong(t). Iemand *in een draagstoel dragen*, nandhu(t). Iets *op de beide handpalmen* en *voorarmen dragen*, ȩnrampa. Van iets, zooals bijv. de poot van een tafel, het blad van de tafel *dragen*, nahan(t). *Met zijn tweeën* of *velen* iemand *dragen*, ȩnrèbing. Een vracht *met zijn tweeën* of *meer dragen aan een draagstok*, ngòsong(ò).

Iemand *dragen op den schouder* of *de schouders*, njongghúj(s). Iemand of iets *op den rug dragen*, ĕngghíndhúng. *Dragen aan de neerhangende hand*, iets kleins, nengteng(t); idem, iets groots, nongtong(t). Iets en bep. kleedingstukken, bijv. een baadje dat men om de warmte uit heeft gedaan of wel een zakdoek voor de chic *over den schouder geslagen, dragen*, ngasandạng(k). Iets *dragen over den schouder aan een koord* of *riem*, zooals bijv. een geldtasch, ngendọng(è). Een wapen *dragen in den gordel* of *in den buikband*, njongkel(s). *Onder den arm dragen*, ngĕppeq(k). Een kind *dragen* met of zonder een doek, of iets *dragen in een doek*, ngĕmbhạn(ĕ). Een kind *in een doek dragen*, ook ngandjhu (a). Iets *dragen, bij zich hebben, geborgen in het kleedje onder den buikband*, ĕngghạndhúq. *Pas beginnen te dragen, voor het eerst dragen*, van een vruchtboom, anaghạn. Zie ook nog *Aanhebben*.

Drager, *sjouwerman*, kuli- of kòli-.

Dralen, zie *Talmen*.

Drang, zie *Dwang*.

Drank, *dranken*, mènòman of ènòman.

Drankje, geneesmiddel, djhạmò met lòlò- A. T.

Drankzetje, bạḍḍhạna mènòman.

Dras, zie *Poel*.

Draven, van een paard, adjúkdjúk. Mede van een mensch, *loopen in den draf*, adjíkdjík.

Dreigen, *bedreigen, een dreigende houding aannemen*, nganar(a) of ngaghạq(a). Iets zooals een stok, zweep, enz. *dreigende opheffen*, nganarraghi, enz.

Drek, *excrementen* van mensch en dier, taè met tjĕmmĕr of tjatjĕmmĕr A. en tendjhạ A. T. Van een paard, rund of buffel, ook tjalaṭṭong. Van een vogel of kip, ook tamantjoq.

Drenken een beest, zie onder *Drinken*.

Drentelen, *staan te drentelen*, ergens bij *omdrentelen, om staan te draaien*, djạr-kalendjạrạn. Zie ook nog *Kuieren*.

Dresseeren een dier, zooals een paard, ngadjhạri(a).

Dreunen, *schudden*, aghúndhĕk. Iets *doen dreunen, aan* iets *een dreuning mededeelen*, maghúndhĕk(p).

Drie, tĕlloq ook tatĕlloq. *Drietal, met hun drieën*, katĕllò. *Ten derde, in de derde plaats*, katĕllò parkara.

Driest, zie *Stout* en *Vrijpostig*.

Drift, *begeerte, hartstocht*, hạwạook napsò- = naksò-. Zie ook bij *Toorn*.

Driftig, *opvliegend, oploopend van aard*, ḍhuson. *Driftig worden*, zie bij *Toorn*.

Drijfhamer, zie *Hamer*.

Drijfveer, zie *Oorzaak*.

Drijven, *drijvende*, kambạng of ngambạng. *Drijven, ronddrijven op de wieken*, van een vogel, ngatang(k). Vee *drijven*, bijv. naar huis of naar de weide, ook wild *drijven*, ĕngghĕrrạ of ngagghạ(a).

Dringen, zie *Dwingen*. *Dringen* om in de nabijheid te komen, ĕnḍhĕssĕk of njĕḍḍhĕk(s).

In den grond dringen, wegzakken, van regenwater of besproeiingswater; *er in dringen*, d. w. z. in dat waarop ze is gestort, van een vloeistof, sĕrrĕp. Zie ook *Aandringen* en *Drukken*.

Dringend, *spoedvereischend*, kasòsò B. = kasusu S. P. Ook kabhuru. *Dringend, van groot belang*; van een bericht of tijding, van een verzoek of bede; farlò of parlò. *Dringend, op den man af*, van iemands vragen, tjòmèl ook njanjel. Iemand *op den man af vragen, dringen tot openbaren, doorvragen*, njòmèlè, enz. Zie ook *Vasthoudend*.

Drinkbak, van hout, voor een paard, rund of buffel, palòngan.

Drinken, iets *drinken, van* iets *drinken*, ngènòm(è) met ngĕḍḍhạ(t) A. en aḍhạqạr (intransitief) of ĕnḍhạqạr (transitief) A. T. Iemand iets *te drinken geven*, iets *laten drinken*, ngênòmè of mangènom(p). Een beest *te drinken geven, drenken*, ngènòmè of mnè-nom(p). Iets iemand *te drinken geven*, ngênommaghi, enz.

Drinken met den bek of *snoet* of *den mond in het water*, njalòngop(tj). Iets *drinken uit de flesch* in plaats van het eerst te schenken in een glas, iets *drinken uit den theepot*, njontang(tj).

Drinkglas, zie *Glas*.

Droefgeestig, zie *Droevig* en ook bij *Kommer*.

Droefheid, zie *Leed* en *Kommer*.

Droes, paardenziekte, salèkàrang = sèlèkarang.

Droevig, *treurig*, sossa-.

Drogen *boven een vuur*, manggháng(p). Iets *in de zon te drogen leggen*, ĕndjhĕmmor.

Drom, *hoop, partij*. *In een drom*, van vertrekkende of wel onderweg zijnde menschen, ook van dieren, zooals bijv. paarden, runderen, enz., agạrĕbbĕk.

Dronk, *slok, teug*, tjĕlgĕgghạn.

Dronken, *beneveld door geestrijke dranken, bevangen door drank*, mabùq. Idem, doch in ergere mate; mĕndhĕm.

Droog, *verdroogd, uitgedroogd,* bijv. van hout, kĕrreng ook ghąring. Van kleederen, alleen kĕrreng. Van wat gebraden is, alleen ghąring.

Een rijstveld bijv. *droog leggen*, een vijver bijv. *droog maken*, makĕrreng(p). *Droog*, in den zin van *opgehouden hebben met regenen*, tĕrrang.

Droogkoord, *drooglat*, padjhĕmmòran.

Drooglat, zie *Droogkoord.*

Droom, mempè met sòpĕnna A. T.

Droomen, amempè met asòpĕnna A. T. Iets —, ngamempè(k), enz. *Hardop droomen*, ngadjhąq.

Droppel, zie *Drup.*

Droppelen, zie *Druppelen.*

Drossen, *zich heimelijk wegmaken*, bijv. van een gevangene, buru.

Druipen, *druipnat*, kòpò- of kèpè-. *Druipen van bloed, volzitten met bloed*, djhąr- ghądjhir ḍąrą-.

Druipen, afdruipen, in druppels nedervallen, njaptjap(tj).

Druk, *volhandig, druk in de weer*, èmoq of rèpot. Van het bereiden van spijzen, ook ṭakkèṭok.

Drukken *op* iets, nĕkkĕt(t). Een insekt *met den nagel dooddrukken*, nenḍĕs(t). *Drukken, dringen* iemand, ook tegen iets aan, bijv. tegen den muur, zie *Dringen*. *Drukken* een boek of wel lijnwaden, ngĕttjap(ĕ).

Drukkend. — *en zorgelijk*, bijv. van een betrekking, bĕrrąq. *Drukkend, uitermate, grootelijks*, van de zonnewarmte, zie *Stikkend.*

Drukker, *boekdrukker*, ṭòkang ngĕttjap.

Drukkerij, kantor pangĕttjabhąn.

Drukletter, aksara ĕttjabhąn.

Drup, *druppel*, tjaptjap. *In druppels vallen, afdruppelen*, zie bij *Druipen*. Iemand of iets *bedruppelen* en iemand iets *indruppelen*, njaptjabhi. Iets *doen neerdruppelen*, iets *bij druppels* aan iemand *ingeven*, njaptjappaghi. *Zich een oogwater* of *oorwater indruppelen*, apĕrra. Iemand enz., mĕrraè.

Druppelen, zie *Drup.*

Dubbel, *over-* of *op elkander, tegen elkander aan*, atangkĕp. Iets *dubbel nemen* of *maken*, ĕnrangkĕp.

Voorts *dubbelvoudig*, lèpĕt of — ḍuwąq. *Drie dubbel*, lèpĕt tĕlloq.

Dubbelhartig, *onoprecht*, taq tĕmmĕn ook taq djhudjhur.

Dubbeltje, étjé-. *Een dubbeltjestuk*, étjéjan. *Een dubbeltje koper*, t. w. tien duiten, zie bij *Duit.*

Duchten, zie *Angstig* en *Bang*.
Duel, zie *Tweegevecht*.
Duf, zie *Muf*.
Duidelijk, *bewezen*, tĕrrang. *Duidelijk, klaar, blijkbaar*, tètèla. Iets *duidelijk maken*, matĕrrang(p), enz. Zie ook nog *Scherp*.
Duiden, zie *Wijzen*.
Duif, *tamme duif*, dhąrą. *Jonge* —, pĕddji-.
Duikelen, *over het hoofd buitelen*, adjhúngpalet of adjhúmpalet.
Duiken, njellĕm(s). *Naar* iemand of iets *duiken*, njellĕmmè. *In elkander gedoken*, *saamgedoken neerzitten*, bijv. van een zieke, markòkoq(p).
Duiker, *watercommunicatie*, ĕggot. *Duiker onder een weg*, kalòbungan. *Onder* een weg *een duiker maken*, ngalòbungè.
Duim van de hand, ĕmpol of pol-ĕmpòlan. *Een duim als maat*, saĕmpol. *Uit den duim gezogen*, èbąj-ghąbąj. *Duim*, onderdeel van een palm, ĕddim B. P. = ĕḍḍim P. = ĕḍḍim S.
Duin, zie *Zand*.
Duister, *donker*, *duisternis*, *het donker*, pĕttĕng. *Stikduister*, *pikdonker*, pĕttĕng alèmònan of — tjalèmòdhąn. *Door de duisternis overvallen worden*, kamalĕmman of kamalĕmmĕn. Zie ook *Verward*.
Duisternis, zie *Duister*.
Duit, ḍuwit B. = ḍuwit S. P. *Halve duit*, kèṭeng. *Een voor een halven duit*, ghutok. *Tien duiten*, saòbąng B. *Vijftien duiten*, saòbąng S. P. *Geen rooden duit bezitten*, taq anḍiq pessè saḍuwidhą (of sakèṭènga).
Duivel, *setan*, sètan ook îbblis of bhĕllis.
Duivelsdrek, *asa foetida*, engghu.
Duivelskunstenaar, tòkang sèher of — njèher.
Duivendief, een vogel kleiner dan kiekendief, ĕllang.
Duizelig, bijv. door zwakte, kalang-pĕttĕngngĕn B. = kapĕttĕngngĕn S. P. *Duizelig* door het zien in een diepte of van een hoogte, ghijąng. *Duizelig, misselijk van* iets als sterk tabak, mabúq of mĕndhĕm. *Duizelig en misselijk*, *duizelig en braken*, door buiten, bijv. op het veld, in de brandende zon te hebben vertoefd, mabúq panas. Zie ook *Dof*.
Duizend, saèbu. *Duizendtal*, èbu. *Bij duizenden*, aèbuwąn of aèbún.
Duizendpoot, *de roode, niet vergiftige*, rąng-birąng. *Kleine duizendpoot*, die stuk gewreven een phosphorachtig licht verspreidt, lĕnna B. = bhąqbhĕnnar P. = rĕnna S.

Groote duizendpoot, de vergiftige, kalabhąng ook bhąq-sangghĕr.

Duizendtal, zie *Duizend*.

Dulden, zie *Uithouden*.

Dun, tèpes. *Dun*, (niet gebonden), *waterig*, annjong, ook anjong S. *Gedund*, van strijdende troepen, ook van geld, tempes.

Dunk, zie *Gevoel*.

Dunken, zie *Meenen*.

Duren. *Làng —, lang van duur*, abít. *Lang duren*, voordat het zoover is, tangè-. Zie ook *Lang*. Iets *doen duren*, tot een zeker tijdstip, zie *Komen*.

Durven *iets te doen, er aan durven*, asanggh ùp of asangghĕm. Mede, en dit ook voor: *aandurven, het hart* of *de courage hebben tot iets*, bąngal. Iemands *durven*, kabąngalan.

Duur, *lang van duur*, zie *Duren*. Zie voorts *Hoog*.

Duurzaam, *sterk*, abit.

Duwen, *stompen, een duw* of *stomp geven*, bijv. een deur, ĕndhúmpak. Idem met meer kracht, ĕmbhĕntor. Iemand of een dier *een duw* of *een stomp geven, stompen*, njòtok(s); idem met meer kracht, om iemand te doen vallen, bijv. bij het worstelen, ĕndjhüngkàqàghi.

Dwaas, zie *Dom* en *Mal*.

Dwaasheid, zie *Dolheid*.

Dwalen, iets *verkeerd doen, een misslag, fout*, enz. *begaan*, sala-.

Dwaling, *verkeerdheid, misslag, fout*, kasalaqan.

Dwang, *drang, geweld, dwingelandij*, paksa.

Dwangarbeid, pangghąbąjąn paksa of — papaksan.

Dwangarbeider, sĕttrabhąn. *Dwangarbeider, veroordeelde tot dwangarbeid, op een andere plaats dan die waar hij is berecht*, buwąngan.

Dwarlwind, zie *Wind*.

Dwars, *overdwars, overdwars liggen* of *hangen*, malang.

Dwarsboomen, maląng(p).

Dwarslat, *dwarslatten* in een bamboezen beining, kèpeq.

Dwerg, òreng tjabhúl.

Dwerghert, ongeveer zoo groot als een haas, kantjil.

Dwingelandij, zie *Dwang*.

Dwingen, *dringen, niet aflaten*, iemand *dwingen, er toe forceeren*, maksa(p).

Dwingerig, zie *Verwend*.

E.

Eau. *— de Cologne*, mennjaq kalònjò.

Eb, *ebbe*, aeng njòrot(s).

Ebbenhout, kadju arĕng.

Echo, rò-sarôwan ook rò-nja-rôwan.

Echt, *huwelijk*, kabín met nè-ka- A. *Buiten echt verwekt*, van een kind, lamdhąghą- B. P. = lamdjądą- S. P.

Echt, *zuiver, onvermengd*, van goud of zilver, sokkla.

Echter, zie *Evenwel*.

Echtgenoot, zie *Man*.

Echtpaar, zie *Paar*.

Echtscheiding, ĕssa-. — *gaan vragen*, van een vrouw, menta(p) ĕssàna. Zie voorts *Scheiden*.

Eclips, zie *Eklips*.

Edel, *edele van geboorte, edelman*, asal aghúng.

Edelgesteente, zie *Diamant* en *Steen*.

Edelman, zie *Edel*.

Edelmoedig, zie *Goedertieren*.

Eed, sompa-, met sòpata A. T. *Een eed doen, zweren*, asompa-, enz.

Iemand *beëedigen, laten zweren*, njompa- of njompaè met njòpataè A. T. (een' aanzienlijke).

Eekhoren, ĕbbhúq.

Eelt, sossò-. *Vereelt*, bijv. van iemands handen, asossò-.

Een, ook *een zekere*, settong. Ook sittùng B. P. = settor B. *De eene ..... de andere*, settongnga .... settongnga. *Een voor een*, tè-ghąntè. *Zich bepalen tot één, slechts één*, ook van jongen krijgen van dieren, die in den regel meer krijgen, *het* (*de*) *eenigste*, nongghąl(t). *Een, een en dezelfde, van een en dezelfde*, tongghąl.

Een, van de handen, voeten, enz., saladją. *Ieder één, één aan ieder*, settong èbąng. *Een van beiden* ook *een van allen*, sala settong.

Eend, bhibhík B. = ètek S. P. *De manilla eend*, entok. *Jong van een eend*, rè-mĕrrè, ook ètek B.

Eender, zie *Gelijk*.

Eendracht, en *eendrachtig*, zie *Eensgezind*.

Eenenmale. *Te* —, sakalè. In een ontkennenden zin, sapèsan of sapèsan-pèsan.

Eenigst, zie *Een*.

Eenigszins, *min of meer, wat*, abąk ook sĕmmò.

Eenmaal, *eens*, sakalè.

Eenoogig, zie bij *Blind*.

Eenparig, zie *Een van zin* en *Het eens zijn* of *worden*.

Eens, *op zekeren tijd*, è settong bąktò. Zie ook *Eenmaal*. *Het eens zijn* of *worden, overeenkomen, eenstemmig denken, van hetzelfde gevoelen zijn, instemmen* met iemand of iets; *eenstemmig, eenparig*, sarĕmbhąk ook saròdjúq. *Met* iets, bijv. hetgeen iemand zegt, *instemmen*,

met iemands wil of verlangen *in overeenstemming zijn*, ĕnrĕmbhąghi.

Eensgezind, *eendrachtig*, *in vrede leven*, bijv. van echtgenooten, atong. *In harmonie*, van muziekinstrumenten, sannjak mònjèna B. P. = terghąq — S.

De vrede weten te bewaren, *eendracht doen heerschen*, *vrede stichten*, ma'atong(p).

Eensgezindheid, zie *Eensgezind*.

Eensklaps, *plotseling*, zooals van iemands ziek zijn, kaghit.

Eenstemmig. — *denken*, zie *Het eens zijn* of *worden* en *Een van zin*.

Eenvormig, saròbą ook paḑą.

Eenvoudig, *zonder grillen* of *kuren*, *geen babbelaar noch kwaadspreker zijn*, djhimĕt. *Eenvoudig weg*, *ronduit*, zonder er doekjes om te winden, van vertellen, sadjhąrbąna.

Eenzaam, *onbezocht*, *schaarsch bezocht*, van een plaats, sĕppè ook sòbúng.

Eer, zie *Aanzien* en *Eerbied*.

Eerbaar, zie *Eerzaam*.

Eerbetoon, *huldebetoon*, zooals bijv. saluutschoten, ormat. *Eerbetoon*, *respect*, ormat of hormat.

Eerbewijs, *huldebewijs*, zie *Eerbetoon*.

Eerbied, *eer*, *hulde*, zie *Eerbetoon*.

Iemand *den verschuldigden eerbied bewijzen*, *eeren*, *geven wat hem toekomt*, ngormadhi (ò) of ngadjhíqi(a). *Hulde*, *eerbiedige hulde*, bhąktè.

Eerbiedsbetoon, zie *Groet*.

Eerder, zie *Veeleer*.

Eeren, *hulde bewijzen* iemand of iets, zie bij *Eerbied*.

Eerepoort, palĕngkòngan.

Ereteeken, *ridderkruis*, bintang.

Eergisteren, kaḑumalĕmmanna.

Eerlang, *welhaast*, *weldra*, *eerstdaags*, taq abít pòlè-.

Eerlijk, djhudjhúr.

Eerlijkheid, kadjhudjhurąn.

Eerrooven, zie *Lasteren*.

Eerrooving, zie *Laster*.

Eerst, dhąllu of dhíllu ook ghąllu of ghillu. *Het* (*de*) *eerste*, ḑąq-aḑąqna. *Het eerst*, *in het eerst*, kabidhąn ook mòlana. *Ten eerste*, *primo*, saparkara. Een kleedingstuk *voor het eerst aanhebben* of *dragen*, nganjarè(a). *Eerst dan*, zie *Dan*.

Eerstdaags, zie *Eerlang*.

Eerstgeborene, zie onder *Kind*.

Eerstkomende, zie *Straks*.

Eertijds, *voorheen*, *vroeger*, lambąq of ghiq —.

Eervol, bijv. van ontslagen worden uit den dienst, kalabąn hormat.

Eerzaam, *zedig*, *eerbaar*, *ingetogen*, *bezadigd*, òtama.

Eetbaar, kĕnneng èkakan met kèngeng ètĕḍḍhą A.

Eetlust, *hongerig, honger hebben,* lapar.

Eetwaren, *lekkernijen,* kakanan ook djhądjhąn met tĕḍḍhąq-ąn of tatĕḍḍhąn A. en ḍhąqąr A. T.

Eeuwig, zonder begin, oud, kadim.

Effen, zie *Gelijk, Glad* en *Vlak.*

Effenen, *overal gelijk maken,* marata(p).

Eg, *egge,* salaghą.

Egel, *stekelvarken,* lanḍąq.

Eggen een stuk grond, njalaghą(s). Een stuk grond *voor de eerste maal eggen,* ĕngghąrąbhąk.

Eggig, *stomp geworden,* van tanden, tampaq.

Egypte, en *Egyptisch,* mĕsser.

Ei, tĕllor. *Een ei* of *eieren leggen,* atĕllor. *Eieren hebben,* atĕllòran.

Ei, *ei!* ai of aíh. *Ei! ei zoo!, is het er zoo mede gelegen?* bąddhijąnna.

Eierdop, kòleqna tĕllor. *Eierdop,* in zijn geheel, zonder inhoud, bhąluţòghąn.

Eigen, dhibíq.

Eigenaar. *De —,* sè anḍíq met sè aghąḍhuwąn A. en sè ka'aghungan A. T. *De eigenaar zijn van* iets, nga'anḍíq(k) met ĕngghąḍhuwi A. en nga'aghungan A. T.

Eigenaardig, zie *Voegzaam.*

Eigenbelangzuchtig, zie *Inhalig* en *Zelfzuchtig.*

Eigendom, *rechtmatige eigendom,* anḍíq met ghąḍhuwąn A. en ka'aghungan A. T.

Eigendunkelijk, ngangghúj(a) — of ngalaq(k) kabąsa(na) dhibíq.

Eigenlijk, saongghuna met salĕrrĕssa A.

Eigennaam van iemand die niet naar zijn (haar) kind genoemd wordt, njama dhąghíng.

Eigenschap, *kracht, werking, nut,* hasijat of asijat.

Eigenwijs, *waanwijs,* tĕr-mapentĕr(p).

Eigenzinnig, taq ghĕllĕm atòroq òtjaq.

Eik (Indische), djhątè.

Eilaas, zie *Helaas.*

Eiland, pòlò. Zie ook *Land.*

Eilieve, koddhi of koddhíq, ook djhądjhąl B. P. = tjatjak S. P. met naḍḍhą T. en dhąbĕk of tòrè A.

Einde, *slot, besluit,* van een werk of wat tot besluit gegeten wordt, pangmarêjanna. *Einde* van een boek, een verhaal, zoomede *ten einde,* van iemands vertellen, enz., tammat. *Het einde, het uiteinde, de afloop, het besluit, de eindtoestand van* iets, bĕkkasanna ook ḍibuḍina. *Aan* iets *een einde*

maken, iets *doen ophouden*, mamarè(p). *Ten einde*, zie bij *Oogmerk* en *Opdat*.

Eindelijk, *ten slotte*, bĕkkasanna ook abít-abít.

Eindeloos, zie *Onbegrensd* en *Onophoudelijk*.

Eindigen, *een einde maken*, zie *Einde*.

Eindje van een sigaar, bhutjĕng ook tongghąq.

Eindtoestand, zie *Einde*.

Eisch, *vordering* van een aanzienlijke, pamonḍhút.

Eischen, *vorderen*, van iemand iets *afeischen* of *afvorderen*, van een aanzienlijke, monḍhút(p). Zie ook *Aanklagen*.

Eischer, zie *Aanklagen*.

Eiwit, tè-pòtêjanna tĕllor.

Eklips, *verduistering van de zon* of *van de maan*, ghąrąqą.

El, èlò.

Elastisch, zie hiervoor *Medegeven*.

Elders, kĕnnĕngngan laen of laen kĕnnĕngngan.

Elf, sabĕlląs. Zie ook *Geest*.

Elft, de Indische, ook *zijn gezouten kuit*, tarùbùq.

Elk, zie *Ieder*.

Elkaar, *elkander*, salang of saleng = patang of pateng ook ghąntè.

Elkander, zie *Elkaar*.

Elleboog, tjengkol. Iemand *stooten met den elleboog*, njengkol.

Ellende, *ellendig*, zie *Lijden*.

Ellendeling, *boos* of *slecht mensch*, kaparat of bhąngsat.

Elpenbeen, *ivoor*, *ivoren*, ghąḍḍhíng.

Els, kleine boor, taròbhąn B. P. = tòròbhąn S. P. Iets daarmede *boren*, naróbhąn, enz.

Elstok, èlôwan.

Emmer, *schepper*, loq-tjĕlloq. *Emmer*, aan een touw, om water te putten, tembą. Water daarmede *putten*, nembą.

En, zie *Met*. *En, en ook, en daarbij*, sarta.

Eng, zie *Nauw*.

Engel, malaèkat.

Engeland, tana ìnggrìs of — enggrìs.

Engelsch, ìnggrìs.

Engelschman, *Engelschen*, òreng ìnggrìs.

Engte, zie *Ravijn*.

Enkel, boven den voet, tjĕṭṭek. *Enkel, alleen, zonder iets er bij*, bhąi. *Geen enkele*, taḍąq settònga.

Enkel, niet dubbel, ongevoerd, bijv. van een buis, taḍąq lapessa of — lamenna. Zie ook nog *Alleenlijk*.

Ent, tak of loot die men afzet, tjangkok.

Enten, namelijk het eerste gedeelte der bewerking, t. w. een tak van een boom *afzetten*, njangkok(tj).

Enveloppe, zie *Omslag.*

Epaulet, zie *Schouderbedekking.*

Epidemie, met betrekking tot menschen en dieren, kamaran.

Erbarmelijk, van iemands smeeken en jammeren, mĕllassaghi.

Erbarmen, zie *Medelijden. Zich erbarmen*, zie *Deernis.*

Erf van een huis, pakarangan ook pamĕngkang. *Het gedeelte voor of achter het huis, voorerf, achtererf*, tanijan.

Erfdeel, *erfenis, aandeel van 's vaders vermogen dat een kind ontvangt*, bąrisąn ook pòsaka. Zie ook *Erfgoed, Erfland* en *Erven.*

Erfenis, zie *Erfdeel.*

Erfgenaam, ahli-wąris.

Erfgoed, sangkol.

Erfland, tana sangkol.

Erfstuk, pòsaka.

Erfvijand, *aartsvijand*, sattrò bhudjudhąn.

Erg, zie *Zeer. Het al te erg maken met iemand*, kąḍillúqĕn.

Ergeren. *Zich — aan iemand of iets*, ngapĕgghĕl(k). *Geërgerd, met ergernis vervuld*, van hart en gemoed, pĕgghĕl.

Ergernis, kapĕgghĕlląn. Zie ook *Ergeren.*

Erkennen, zie *Bekennen.*

Erkentelijk, zie *Dank.*

Erkentelijkheid, zie *Dankbaarheid.*

Erlangen, zie *Verkrijgen.*

Ernst. *In ernst, met ernst, ernstig*, ongghuwąn. Ook tarongghu- B. P.

Iets *met ernst doen, met iets het ernstig meenen*, narongghuwi B. P. *In allen ernst*, saongghuna ook saestòna.

Ernstig, *oprecht*, tĕmmĕn. Zie ook *Ernst. Ernstig, bedenkelijk*, van een ziekte, sara ook parana met sangĕt A. T.

Ervaren, zie *Kundig* en *Ondervinding.*

Ervaring, zie *Ondervinding.*

Erven, *een erfdeel* of *erfportie krijgen*, ollè bąrisąn.

Erwt, zie *Peulvrucht.*

Eten, *voedsel, mondbehoeften, mondkost*, kakan met tĕḍḍhą A. en ḍhąqąr A. T. *Eten, spijzen*, ook iets *eten*, ngakan met nĕḍḍhą A. en aḍhąqąr (intransitief) of ĕnḍhąqąr (transitief) A. T. *Spijzen* (gereedgemaakte), *gerechten, lekkernijen*, zie *Eetwaren.* Zie ook *Klaarmaken.*

Het eten vóór het vasten, saor; *het eten na het vasten*, 's avonds, bhuka. Een rauw ei *eten, het in den mond leeg latende loopen*, ngèroq(è).

Etiket, zie *Stempel.*

Etmaal, zie *Nacht.*

Ettelijke, zie *Veel.*

Etter, nana-.

Europa, erròpa.

Eva, eigennaam, bąbúq- (of bàbúq-) bąwą-.
Evangelie, îndjìl. *Het Evangelie, het nieuwe Testament*, kètab îndjìl.
Even. *Het is om het —, het komt er niet op aan*, taq dhąddhi apa (of pa-'apa).
Even, *eventjes, maar eventjes*, zie *Oogenblik* en *Ternauwernood. Zoo even*, zie *Onlangs*.
Evenaar, van een weegschaal, èlat of lat-èlat ook lat-èladbąn.
Evenals, *alsof, het schijnt alsof*, masè. Zie ook *Zooals*.
Evenaren, zie bij *Gelijke*.
Evenbeeld, zie *Gelijke*.
Eveneens, zie *Desgelijks*.
Evengoed, *het staat precies gelijk*, paḑą. Ook sami- als facultatief A.
Evenknie, zie *Gelijk*.
Evennaaste, zie *Medemensch*.
Eventjes, zie *Even*.
Evenveel, zie *Gelijk*.
Evenwel, *nochtans, maar, doch, echter*, angeng ook nangeng. Zie ook *Desniettemin* en *Slecht*.
Evenwicht. *In —*, van hetgeen men weegt met dat waartegen men het weegt, atembhąn bĕrrąqna.
Evenzoo, zie *Desgelijks* en *Zoo als*.
Excerceeren, van soldaten, abhèris.
Excursie, zie *Tocht*.
Expedieeren iemand of iets, zie onder *Vertrekken*.
Ezel, hèmar.
Ezelin, hèmar bineq.

F.

Faam, *gerucht*, bĕrta.
Fabel, *verhaal, vertelling*, in proza, dhungeng B. P. = dhúngngeng S. P. Idem, in dichtmaat, tjarèta.
Fabriek, pabbrîk of pabbriq.
Fabrikaat, ghąbąjąn met bhąḑhijąn A.
Fabrikant, tuwan pabbrîk, enz.
Factoor van een koopman, zie *Zetbaas*.
Fakkel, *toorts, flambouw*, òbhú. Iemand of iets *met een fakkel bijlichten* of *belichten*, ng bhuri.
Falen, zie *Verkeerd*.
Familie, zie *Verwante*. *Volstrekt geen familie zijn van hem* (haar) tadąq u-bąuna sanaq ka
Fatima, eigenn., fatima- of p tima-.
Fatsoen, zie *Snid* en *Vorm*.

oenlijk, zie *Gepast.*

terig, zie *Kwasterig.*

ruari, febbruwari- of pebruwari-.

st, bij besnijdenis, huwelijk of bij het vijlen der tanden, ghąbąj. *Groot, luisterlijk feest, feest op groote schaal*, kardją. *Een feest geven* of *aanrichten*, andíq ghąbąj. Idem, op groote schaal, akardją. *Voor een* kind *een ghąbąj geven* of *aanrichten*, njalamĕddhi(s), idem *een kardją*, ngardjąi. Zie ook *Bal* en bij *Verzameld.*

estdag, Europeesche, arè bĕssar.

eestvieren, akan-sòkan. Zie ook *Feest.*

eil, zie *Misslag* en *Schuld.*

eilen, zie *Verkeerd.*

eit, *daad, bedrijf*, lalakon ook pangghąbąj.

el, zie *Zeer.*

ielt, *deugniet*, bhąngsat ook kaparat.

ier, zie *Hooghartig.*

iguur, *figuren*, bhąng-kĕmbhągan. *Een goed figuur maken, er goed uitzien*, met betrekking tot de kleeding of wel het geheele voorkomen, van een man, zie *Waardig.*

ijn, alos. Van schrift, ook lĕmbhút of lĕmbhúq.

Heele maal fijn, tot moes geworden, van iets, bijv. door koking, antjor.

Fijne, *vrome*, santrè.

Fijnhakken, zie *Hakken.*

Fijnmaken, *fijnwrijven*, tot gruis, malĕssa-(p). Idem, tot poeder, malĕmbhút(p).

Fijnslaan, zie *Fijnmaken.*

Fijnwrijven, zie *Fijnmaken.*

Fiksch, zie *Vlug* en *Welvarend.*

Filter, zie *Doorzijgen.*

Filtreeren, zie *Doorzijgen.*

Firmament, zie *Uitspansel.*

Fisionomie (iemands), als spiegel van zijn aard, biràsat. Zie ook *Gelaatkunde.*

Fiskaal, *openbare aanklager, inlandsch officier van justitie*, djhąksa. *Hoofdfiscaal, inlandsch hoofdofficier van justitie*, djhąksa radją ook biskal.

Fladderen, *voortfladderen, wegfladderen*, van een vogel die bijv. is aangeschoten, pĕr-kalĕppĕrran.

Fladderen en vliegen, van een nog wilden vogel in zijn kooi, als men daarbij komt, en *fladderen en spartelen* van een kip, die gekeeld is, maar waar het leven nog niet uit is, aghąlubhúk.

Flambouw, zie *Fakkel.*

Flanel, kaen panas.

Flapuit, gezegd van iemand die maar alles wat hem voor den mond komt zegt, die alles maar

in het gezicht zegt, ò r e n g l ò t j e r.

Flarden. *Aan flarden, overal gescheurd, terwijl de lappen er bij nederhangen,* van kleeren, r a r r a- B. = r a q r a q S. P.

Flauw, *smakeloos, laf,* door gebrek aan kruiderijen, ook van tabak, verder *waterachtig*, van vruchten, t j i j a-. Zie voorts *Bewusteloos* en *Onduidelijk.*

Fleemen, zie *Vleien.*

Flesch, *wijnflesch,* b h u t o l. *Vierkante flesch, kelderflesch,* ĕ p p l e s. *Kleine flesch, fleschje,* k ò p è.

Flets, *flets er uitzien,* m ĕ s s o m.

Flikflooien, zie *Vleien:*

Flikkeren, *flonkeren, blinken, lichten, schitteren, stralen schieten,* n g a r ĕ ḍ ḍ h a p (k). *Flikkeren, flonkeren,* van de sterren, *flonkeren*, van een veelheid van edelgesteenten, *flikkeren,* van een veelheid van lichten, s a l a n g k a r ĕ ḍ ḍ h a p.

Flink, *krachtig en sterk,* ţ ĕ n g- ţ ĕ n g.

Flonkeren, zie *Flikkeren.*

Fluim, k ĕ r r a k met k a b a d j a- B. = d h u b a d j a- P. A. T. *Een fluim of fluimen ophalen, rochelen,* a k ĕ r r a k, enz.

Fluisteren, *toefluisteren,* a k ò t o q. Iets *in-* of *toefluisteren aan* iemand, n g ò t o q è.

Fluit, van bamboe, s ò l e n g. Een speciaal soort van hout is s a r ò n e n. *Op de fluit spelen,* n j ò l e n g, enz.

Fluiten, a s i j o l. *Op de vingers fluiten,* a n j è-m ò n j ê j a n. *Door fluiten* iemand of een dier *roepen, tot zich roepen,* n j i j ò l è.

Fluiten, van een kogel, t j u w ĕ n g n g a n. *Fluiten,* van vogels, zie *Zingen.*

Fluks, g h a n t j a n g.

Fluweel, en *fluweelen*, g h a l ù d d h r u.

Fniezen, zie *Niezen.*

Fnuiken, bijv. iemands trots, m a è l a n g (p).

Foei, *ajakkes,* i of h i ook i h of h i h.

Foelie van een spiegel, r a s a.

Fokken vee, n g ò b u- (ò).

Folteren, k e q-m a s a k e q (p).

Fondement, *grondvesten, grondslag,* p a n ḍ ĕ m m e n. Zie ook *Aars.*

Fonds, *kapitaal,* m ò ḍ à l ook b h a n ḍ h a.

Fonkelen, zie *Flonkeren.*

Fooi, p ĕ r s e n ook ò p a-,

Foppen, *beetnemen* iemand, t j ò n g ò t j ò (k). *Gefopt, beetgenomen, gedupeerd,* k a ' a p ò s a n. Zie ook *Bedotten.*

Forceeren, m a k s a (p).

Formaat, *vorm. fatsoen,* b h a n g o n ook ḍ h a p o r.

Formeeren, *scheppen,* m o r b h a.

Fornuis, *smeltfornuis* van een goudsmid, m ò s a-.

Forsch, *forsch gebouwd, groot en zwaar*, ghąndhą-bąsa.
Fort, bhínteng.
Fortuin, zie *Geluk* en *Zegen* ook *Voorspoed*.
Fortuinlijk, zie *Gelukkig*.
Foudraal, òlĕ̹s. Zie ook *Scheede*.
Fourage, aan hofbeambten, tjatò; aan gestraften, djàḍong.
Fouragères aan een monteering, puwas.
Fout, zie *Gebrek*, *Misslag*, *Schuld* en *Verkeerd*.
Fraai, zie *Mooi*. Aldaar ook *Fraaiheid*.
Franco, zie *Franko*.
Franje, *franjes*, zie *Kwast*.
Franko, prangku-.
Frankrijk, naghąrą parasman.
Fransch, parasman.
Franschman, *Franschen*, òreng parasman.
Frikkadel, zie *Gehakt*.
Frommelen, *in elkander frommelen*, marĕ̹kkĕ̹s(p).
Front, *voorzijde*, aḍąq.
Frontieren, zie *Grens*.
Fruit, zie *Ooft*.
Fuik, bubu. Zie ook *Val*.
Fust, zie *Vat*.

G.

Gaaf, *heel, nog in zijn geheel*, butò-.
Gaan, *zich begeven, marcheeren, op weg* of *op reis gaan, er op uit zijn*, adjhąląn met alòmampa- A. T. *Ga! ga heen, ga weg!* la kassa. *Het mocht eens gaan met . . . als*, mara met kadhi A. *Voor pleizier* ergens heen *gaan, een uitstapje maken*, entar amaen. *Gaans, te gaan*, djhąląnan. Ergens *heengaan, zich begeven* of *daar komen* om er iets te doen, andhún. *Naar* iemand *zich begeven*, bijv. om met hem te eten, te stoeien of gekheid te maken, ngandhunè.

Aan den haal gaan, buru.

Gaan langs iets, bijv. langs den muur van een huis, mèpet(p). *Gaan* of *loopen met haastigen tred*, kaq-bĕ̹rkaq. *Gaan, gezet worden* in de gevangenis, masoq of lĕ̹bbhu. *Gaan* of *loopen achter* iemand *aan*, múnteq of monteq(b). *Te water gaan*, bijv. van iemand die in het water gaat, om met een schepnetje vischjes te vangen, tòron ka'aeng. *Gaan, waar geen weg is*, zooals door struiken, een aanplant, riet of een ongebaand woud, naratas ook nĕ̹rrak(t). *Gaan over* iemand of iets *heen*, van ee

voertuig, ĕngghilis ook ĕnlempet. *Gaan halen,* zie *Halen. Te voet gaan,* zie *Voet. Er niet in gaan,* van een voorwerp dat men bijv. in een koffer wil pakken, ngompĕng. Zie ook nog *Begaan* en *Koers zetten.*

Gaanderij, gevormd door een afdak, amper = per-amper of palemper; gevormd door een aanhangsel van een afdak, tĕppas.

Gaandeweg, abit-abit. Zie ook *Van lieverlede.*

Gaar, massaq. *Niet goed gaar worden, niet gaar willen worden,* van rijst bijv., ngatĕt.

Gaarne, *met genoegen, als het u belieft,* kalabạn sòkaq atè.

Gabriel, eigenn., djàbàrà'il of djạbbrạ'il.

Gade, zie *Man.*

Gader. *Te —,* zie *Gezamenlijk.*

Gadeslaan, zie *Zien.*

Gaffel, *de lange —,* zooals men in ieder wachthuis vindt, tjangghạ B. = tjaṭak S. P.

Gal, zie *Galblaas.*

Galblaas, met den inhoud, kalang-maddhu B. P. = kaleng-maddhu S. Ook kalang-patten P.

Galg, paghạntònganan.

Galmen, *met een galm,* van het spreken ergens, zooals bijv. in een kerk, agạruwĕng of ĕnggạruwĕng.

Galon, zie *Passement.*

Galop, tjongklang. *Galoppeeren,* van een paard, njongklang. *Korte galop,* bĕḍḍhạr. *Loopen in een korten galop* of *handgalop,* ĕmbĕḍḍhạr.

Een paard *doen galoppeeren,* manjongklang(p).

Gambir, zekere heester, nanclea gambir, die het bekende ingredient voor den betelpruim levert, ghạmbhìr.

Gamĕlan, Javaansch orkest, tabbhuwạn. *De gamĕlan slaan,* nabbhu-.

Gang, *tocht, reis, marsch,* djhạlạn ook padjhạlạn.

Iemand of een dier *stilletjes zijn gang laten gaan,* ĕnlantor.

Gangbaar, van een betaalmiddel, zie *Geldig.*

Gans, bhạnjak. Ook ghạngsa P.

Gansch, zie *Geheel.*

Gapen, *geeuwen,* auwaj. Zie ook *Open.*

Gaping, ook *met een gaping,* bijv. van de planken van een kist, bhĕngghạng.

Garen, labạj. — op een klos of aan een kluwen, zie *Draad. Garen maken, spinnen,* ngantè-(k).

Garenwinder, ondhạr.

Garen *op een garenwinder winden,* ngondhạr.

Garf, *garve,* zie *Bos.*

Garnaal, òḍ₈ng. *Gezouten en gedroogde garnalen*, èbi- B.
Garstig, t₈ngngè.
Gast, *bezoeker*, tamoj. Ergens *zijn als gast* of *bezoeker*, namoj ook matamoj of manamoj. Iemand *als gast bezoeken*, namôjè. Iemand *als gast bij zich krijgen*, katamôjan.
Gastheer, *eigenaar van het huis, heer des huizes*, sè anḍíq b₈ngkò. Zie ook *Gast*.
Gat, *opening, groef, kuil*, lòb₈ng. *Met gaten*, van den grond, ab₈ng-lòb₈ng. Idem slechts hier en daar, ook kaq-lokkaq. *Groote kuil* in den grond, djhúgghl₈ng ook djhur₈ng. *Gat* in een muur bijv., ghúrb₈ng. Ergens *een gat* of *gaten maken*, ₈nlòb₈ngè. *Het eene gat met het andere stoppen*, spreekw., nòpôwè(t) djhúgghl₈ng, ngòroq(k) djhúgghl₈ng. Zie ook *Opening*.
Gauw, spoedig gebeuren, bijv. van iemands komst, spoedig af van een werk, l₈kkas, ook gh₈llís B. of l₈gghis B. *Gauw, haastig*, van het loopen of werken, gh₈ntjang, ook k₈bbh₈t B. P.

Gauw, licht, van toornig worden, radj₈. Iets *sneller laten gaan, versnellen*, magh₈ntjang(p). *Haastig, met spoed, haast maken*, bijv. om weer heen te gaan, kabhuru, ook kasòsò B. = kasusu S. P. *Zonder haast te maken, zonder er spoed achter te zetten, op zijn doode gemak*, lèrè-, ook lèmet B. P.
Gave, zie *Geschenk*. *Goede gaven*, zoowel die God schenkt, als die men van zijn medemenschen ontvangt, radjh₈kkè of rèdjh₈kkè.
Geaardheid, zie *Natuur*.
Geadresseerd, zie *Gericht*.
Geagiteerd, zoodat men niet kan blijven zitten, b₈ríngsang.
Gearmd, zie onder *Arm*.
Gebabbel, zie *Babbelen*.
Gebak, zie *Eetwaren*.
Gebarsten, van een bord, glas en derg., t₈nnar. *Gebarsten*, van een bamboe of hout, al₈tteq.
Gebatikt, zie *Batikken*.
Gebed, *verplichte gebeden*, sambh₈dj₈ng of sombh₈dj₈ng met salat A. T. *Bidden, God aanbidden*, asambh₈dj₈ng, enz. Voor *gebed, aanroeping*, anders du'à of dhuw₈. *Bidden, smeeken* tot God, adhuw₈, enz.

Het morgengebed, sambh₈dj₈ng sobbhu-. *De tijd voor het morgengebed*, circa 4½ uur in den morgen, b₈ktò — of sobbhu-.

Zie voorts bij *Tijd*. *Gebed, verricht buiten en behalve de ver-*

plichte gebeden, dus ook buiten den gebedstijd, sambhạdjạng taqat, enz.

Gebedsaankondiger, alleen voor het middaggebed op Vrijdag, daar er in andere tijden of dagen geen afzonderlijke persoon daarvoor wordt aangewezen, bèlal.

Gebedstrom, bhĕḍḍhúk.

Gebeente, tòlang.

Gebelgd, zie *Boos*.

Gebergte, zie *Berg*.

Gebeuren, *wedervaren*, *overkomen* iemand, mij of hem, iets, een ongeluk bijv., nĕmmò(t) met mangghi-(p) A. Zie voorts *Doorgaan* en *Geschieden* en ook *Uitgevoerd*.

Gebied, zie *Last*.

Gebiedenis, *groet*, salam.

Gebieder, en *Gebiedster*, zie *Heer*.

Gebit van een paard, zie *Trens* en bij *Tand*.

Geblaard, zie *Blaar*.

Gebladerte, zie *Blad*.

Gebloemd, abhạng-kĕmbhạngan.

Gebloemte, zie bij *Bloem*.

Gebluscht, *uit*, van een brand of vuur, zoodat men geen vlam meer ziet, matè(p). Zie ook nog *Uit*.

Gebocheld, *met een bochel*, búngkoq.

Gebod, zie *Last*.

Gebogen, *een halven cirkel*, *een boog vormen*, malĕngkong(p); *gebogen*, *gebukt staan*, *met een gebogen* of *krommen rug staan*, malĕngkong tĕngngana. *Gebogen*, *niet recht*, bilúq.

Buitenwaarts omgebogen, van een been of arm, mĕlkot(p). *Naar beneden gebogen*, van een boom of heester, onḍúng; van een tak, bijv. door de zwaarte der vruchten, rĕnḍạ-.

Geboomte, zie *Boom*.

Geboorte, *dag van* —, onafhankelijk van den datum, bijv. de dingsdag voor hem die op een dingsdag is geboren, katĕrbiqạn of katĕrbidhạn met kalahirạn of kalahiràn A. T. *Van adellijke geboorte*, zie *Adellijk*. *Van geringe geboorte*, òreng kèneq ook — ḍumeq.

Geboren. — *worden*, *het daglicht zien*, tĕrbiq met lahír A. T.

Gebouw, *gebouwtje*, bijv. keuken, *aangebouwd tegen* of *naast een grooter gebouw* of *hoofdgebouw*, gànḍoq of gànḍùq.

Gebraad, djhukòq ghuringan.

Gebrek, *mangel* van iets, van dier of mensch, tjĕlla ook tjala of tjalè. *Gebrek*, *fout*, *gebrek* dat iemand aankleeft, *lichaamsgebrek*, *gebrekkig*, *verminkt*, van iemand, ook tjatjat. *Gebrek*, *behoefte*; *gebrek hebben aan* iets, iets *behoeven*, *verlegen om* iets, kakòrangan ook bhutò-.

Gebrekkig spreken, *sommige*

letters slechts verkeerd kunnen uitspreken, zooals kinderen, pè-lat. *Geen r, maar in plaats daarvan een l uitspreken*, zooals Chineezen, loqlaq. *Verminkt*, *geheel* of *gedeeltelijk er af*, van een lichaamsdeel, kottong. *Gebrekkig van lijf* of *leden*, taq ḍhĕ̦ssa.

Gebrekkig, zie *Gebrek*.

Gebroken, *stuk*, *aan stukken*, tòghĕ̦l ook pòtong. — zonder dat de stukken gescheiden zijn, alleen pòtong. *Gebroken*, d. w. z. *dat er een stuk* of *splinter uit* of *af is*, van aarde- of houtwerk, ghúmbing. Zie ook *Breken*.

Gebruik, zie *Gewoonte*. *Ten gebruike geven*, zie bij *Gebruiken*.

Gebruikelijk, kappra- of lommra-. Zie voorts *Gewoon*.

Gebruiken, *bezigen*, *gebruik maken* of *zich bedienen van* iemand of iets, ngangghúj(a) of nga'angghúj(k) met ngagĕ̦m(a) A. T. Iets *ten gebruike geven* aan iemand, ngangghújjaghi, enz. Iemand *gebruiken*, *bezigen*, *aanstellen*, bijv. tot schrijver, aghạbạj met ĕ̦mbhạḍhi A.

Gebukt, ngònoq(k). *Gebukt loopen*, *bukkende*, *zich bukken*, noqngònoq. *Gebukt staan*, zie onder *Gebogen*.

Geconstateerd, *deugdelijk aangetoond*, tĕ̦rrang.

Gedaagde, zie *Aanklagen*.

Gedaan, zie *Klaar*. *Gedaan hebben met* spreken, zie *Uit*.

Gedaante, *het uiterlijk* van iemand of iets, ròpa of ròbạ. *Van dezelfde gedaante*, saròpa, enz.

Gedachte, *denkbeeld*, *denkwijze*, *meening*, pekker ook pekkèran of kapekkèran met ghạli- of pangghạlijạn A. T. *Denkbeeld dat men zich van iets vormt* of *heeft*, panjangka ook panjana-. Zie ook *Opvatting*.

Gedachteloos, zie *Onnadenkend*.

Gedeelte, zie *Deel* en ook nog bij *Half*.

Gedeeltelijk, *ten deele*, sabạnnè-.

Gedenken, zie *Herinneren*.

Gedicht, op rijm, kèdjhúng ook saer of pantùn. —, niet op rijm, tĕ̦mbhạng. *Zulk een zingende lezen*, nĕ̦mbhạng. *Zulk een uit het hoofd zingen*, atatĕ̦mbhạngan = abhạngtĕ̦mbhạngan.

Gedienstig, *behulpzaam*, atòlòngan of nòlòngan.

Gedierte, zie *Dier*.

Gedijen, dhạddhi. *Gedijd*, zie *Uitzetten*.

Geding, zie *Rechtsgeding*.

Gedoogen, zie *Toestemming*.

Gedrag, *gedragswijze*, *levenswandel*, *bedrijf*, *verrichting*, *werkzaamheden*, *bezigheid*, iemands *wijze van handelen* of *manier van doen*,

handel en wandel, k a l a k ô w a n. Zie ook *Zich gedragen*.

Gedruisch, zooals ruigte en derg. dat kan maken, als mensch of dier er door loopt, k a r a k s a k of k a r a s a k. Idem, doch doffer, k a r o k s o k of k a r ò s o k. *Gedruisch, leven* of *rumoer maken*, è n g ĕ̥ r of g h i g h i r.

Zie ook nog *Leven maken*.

Gedrukt, zie *Ontveld*.

Geducht, *te duchten*, n g a b ḁ t è r è (k). Zie voorts *Zeer*.

Geduld, *geduldig, geduld hebben*, s a b b h ḁ r. Zie ook *Lankmoedigheid*.

Geduldig, zie *Geduld*.

Gedurende, *voor den duur van*, b ḁ t ĕ̥ s ook ĕ̥ n g g h ḁ n. *Gedurende, al den duur dat*, s a' a b i d d h ḁ.

Gedurig, zie *Telkenmale*.

Gedwee, zie *Onderworpen*.

Geëindigd, zie *Afgeloopen*.

Geel, k ò n e n g. *Lichtgeel* zoomede *matgeel*, van iemands kleur, n e n g-k ò n e n g p ò t è- of — p ĕ̥ l l a j. *Mooi geel*, van iemands kleur, k ò n e n g n g a m ò r ĕ̥ m m ò.

Geen, *niet een*, b ḁ n n è- ook l a e n. *Geen, niet één*, t a ḍ ḁ q s e t t ò n g a.

Geenszins, zie *Volstrekt niet*.

Geërgerd, *geërgerd worden*, van iemands hart of gemoed, zie *Boos*. Zie voorts *Ergernis* en *Gekrenkt*.

Geest, *ziel*, s o k m a. *Geest, genius*, ĕ̥ d d j h i n of ĕ̥ d d j h i m. *Geest, elf, berggeest*, zie *Boeman*. *Heilige Geest*, ĕ̥ r r ò s o t t j è. Zie ook *Spook*. *Geest, verstand, vernuft*, b h ú d d h i ook p e k k e r.

Geestelijke, *leeraar* en *asceet*, p a n ḍ h i t a.

Geestig, zie *Verstandig*.

Geestvermogens, *verstand, oordeel*, zie *Geest*.

Geestverschijning, zie *Spook*.

Geeuwen, zie *Gapen*.

Geëvenredigd aan, *in overeenstemming* met iets of een ander, a t e m b h ḁ n g of s a t e m b h ḁ n g (b ḁ n).

Gegoed, zie *Bemiddeld*.

Gegriefd, zie *Gekwetst*.

Gegroefd, *met een groef, ingekeept, met een inkeping*, bijv. van de pooten van een meubel, tot verfraaiing, a l ĕ̥ g g ĕ̥ t.

Gehaat, è k a b ḁ d j h í q i ò r e n g.

Gehakt, *bal van gehakt vleesch, frikkadel*, b ĕ̥ l g ĕ̥ d d e l of b à r g ĕ̥ d d i l.

Gehalte, zie *Allooi*.

Gehavend, *beschadigd door te zijn ver-* of *ingescheurd, verfrommeld*, enz., r ò s a k.

Gehecht aan iets, zoodat men er geen of slechts moeielijk afstand van kan doen, è m a n (k a).

Geheel, *gansch, geheel en al, in allen deele*, k a b b h i- met s a d h ḁ d j ḁ A. *Heel, geheel, in zijn*

geheel, d. w. z. dat er niets is afgenomen, bijv. van een brood, butò-.

Zie ook *Vol.*

Geheim, ròsija- of sírri ook ĕhhem. *Een geheim* of *geheimen kunnen bewaren*, taò njèḍhĕm(s).

Gehemelte, zie *Verhemelte.*

Geheugen, zie *Herinnering*. *Een goed* of *sterk* — *hebben*, èngaq-an met èmòdhạn A. *In het geheugen hebben*, afal of apal. *Zich* iets *in het geheugen prenten*, ngafallaghi, enz.

Gehoorzaam, zie *Gehoorzamen.*

Gehoorzamen, zie *Volgen.*

Gehucht, zie *Dorp.*

Gehuwd, zie *Getrouwd.*

Geit, ĕmbíq ook ĕmbeq. *Jong geitje* of — *bokje*, mònò.

Gejaagd, *gealarmeerd*, *angstig*, kères. Zie ook *Onrustig.*

Gek, zie *Krankzinnig*. *Met* iemand of iets *den gek steken*, tjò-ngò-tjò(k).

Gekheid. — *maken met woorden, boerten*, aghạdjạq. *Met* iemand *gekheid maken*, ĕngghạdjạqi. Zie ook *Grap.*

Gekko, zie *Hagedis.*

Gekraai, van een haan, karonnoq B. P. = kongkoq S.

Gekras van een raaf of kraai, kuwak.

Gekrenkt, *geërgerd, beleedigd, gegriefd*, zie *Beleedigen* en *Boos.*

Gekreukt, *met valsche vouwen*, kĕrsoq ook kèroq.

Gekroesd, zie *Wollig.*

Gekromd, bijv. van ouderdom, ngònoq(k).

Gekronkeld, *zich kronkelen*, van een weg, een stroom, alúk-bhilúk. Van een slang, alengkĕr ook, doch vooral van een groote slang, alongkĕr.

Gekruld, van het hoofdhaar, palekkĕr.

Gekscheren, *kortswijlen, boerten, gekheid maken*, zie bij *Gek* en *Gekheid.*

Gekwetst, zie *Gewond* en *Gekrenkt.*

Gelaat, zie *Aangezicht* en ook *Uiterlijk.*

Gelaatkunde, elmò biràsat. Zie ook *Fisionomie.*

Gelaatsvorm, zie *Voorkomen.*

Geladen, zie *Laden.*

Gelasten, of *zeggen te doen, belasten* iemand, asòrò- ook njòrò-. Zie ook *Last* en *Opdracht.*

Gelatenheid, *berusting*, panarèma.

Geld, in 't algemeen, pessè- ook òbạng. *Geld, muntstuk*, pessè-. *Goudgeld*, pessè ĕmmas. *Zilvergeld*, pessè salaka of — pòtè-. *Kopergeld*, pessè tambhạghạ of — mèra- ook — tampĕs. *Papierengeld, munt-* of *bankbiljet*, pessè kĕrtas of — dhạlubạng. *Voor* iets *geld geven*, messeqè of ngòbạngè.

Gelden, (wat het waard is of men er voor geeft), padju.

Geldgebrek, ook — *hebben*, kakòrangan pessè- of — òbąng ook bhąntjang.

Geldig, *gangbaar*, van een betaalmiddel, padju ook lakò.

Geldkist, pęttè bąḍḍhąna pessè- of — — òbąng.

Geldswaarde van een voorwerp, adjhi ook arghą = ręgghą.

Geldzak, kampèlanna pessè- of — òbąng.

Geleden, *na verloop* of *ommekomst van*, lèbąt ook ęlla ollè-, enz., zie *Al*.

Geleding van een plant, bukò.

Geleerd, bep. in de godsdienstwetenschap, *buitengemeen geleerd*, alem.

Geleerde, *letterkundige*, bhudjhąngghą of bhidjhąngghą.

Gelegen, *zich bevinden*, bąḍą. Zie ook onder *Tijd*. *Als het zoo gelegen is*, lamon bąriją, enz. *Zich niet laten gelegen liggen aan* iemand of iets, taq marduli-(p) ook taq ngijasè(k).

Gelegenheid, *occasie*. *Geen gelegenheid hebben, niet gelegen komen*, zie *Geen tijd hebben* bij *Tijd*.

Gelei, uit vruchten bereid, sęllè-. —, uit visschen bereid, pęttes.

Geleide, de persoon of de stoet menschen die iemand in zijn gevolg medevoert, pangèreng.

Geleidebrief, sòrat antęrran. *Geleidebriefje, geleidebiljet* dat men bij de verzending of het laten afhalen van goederen door middel van koeli's medegeeft, pèpel.

Geleiden, ook *begeleiden* iemand of een lastdier, ngèrengngaghi(è). Iemand die anders zelf niet zou durven of kunnen gaan *geleiden, brengen* of *voeren* ergens heen of naar iemand, ook iemand *slechts tot op zekeren afstand geleiden*, ngatęr(a).

Verg. bij *Begeleiden*.

Gelid, van meer dan een paar, djhąrdjhąr of djhęrdjhęr. —, van een paar, djhądjhąr. *In het gelid* (hetzij staande, hetzij loopende), adjhąrdjhąr, enz.

Geliefd, èkalèburí ook èkanèsęrrè.

Geliefde, *minnaar, minnares*, búrlèburąn ook kabhęttjèghąn.

Gelieven, zie *Behagen*.

Gelijk, *effen, vlak*, rata. *Gelijk maken*, marata(p). *Gelijk, vlak, gelijk af, in één plat vlak*, papak. Zie ook *Vlak*. *Gelijk als, evenals, gelijkerwijs*, tjara of mara ook akanṭa met kadhi A. *Gelijk*, in een zeker opzicht, bijv. in aantal, in

grootte, van gedaante of wel van kleur, paḍạ met sami-als facultatief A. Iemand of een dier *gelijk zijn*, daarop *gelijken*, maḍhại(p) of maḍhạnè(p). Iemand *gelijkstellen* met of *evenzoo behandelen* als iemand anders, mapaḍạ(p). *Gelijk van vorm*, van twee voorwerpen, ook kĕmbhạr. *Gelijk, gelijk hebben*, bhĕnḍĕr met lĕrrĕs A.

Gelijke, *evenknie, wedergade*, tanḍhingan. *Zonder wedergade*, taq patanḍhingan. *De wedergade, de andere, de erbij behoorende*, pasanganna. *De gelijke zijn* van iets of iemand, atanḍhing ook atembbạng of satembhạng (hạn).

Gelijkelijk, zooals van verdeelen, rata. *Gelijkelijk, gezamenlijk*, abhạrĕng met asarĕng A.

Gelijken, zie *Gelijk* en *Aarden*.

Gelijkenis, *beeld, leering*, èbạrạt = èbhạrạt ook bibạrạt of bhạrạt. *Met een beeld van* iemand of iets *zeggen*, dat hij (het) is als of zooals, ĕmbhạrattaghi, enz.

Gelijkerwijs, zie *Gelijk*.

Gelijkmatig, *geregeld, niet ongelijk*, van een schrift bijv., djhĕk-djhĕk. Van het loopen van een troep soldaten bijv., rampak.

Gelijktijdig, zie *Gezamenlijk*.

Gelijkvormig, zie *Gelijk*.

Gelofte, nadhạr ook kaol. *Onder een gelofte zijn*, anḍiq nadhạr, enz. *Een gelofte doen*, anadhạr, enz.

Geloof. *Het* —, èman.

Geloofbaar, *vertrouwbaar*, kĕnneng èpartjadjạ, enz.

Gelooven, *geloof slaan* aan iets, zooals bijv. iemands woorden; *er geloof aan slaan*, partjadjạ.

Geloovige, tw. een Mohamedaan, moqmen.

Gelubd, *ontmand, gesneden*, kabhiri of kòbhiri. *Lubben, ontmannen*, een dier *snijden*, ngabhiri, enz.

Geluid, *stem*, sôwara. Het *geluid* van iets, ook *het geluid* dat een dier maakt, mònjè. *Geluid geven, zich laten hooren*, van iemand, asôwara; van iets of een dier, amònjè.

Geluk, *voorspoed, fortuin*, ook *gelukkig*, enz., bhạddjhrạ of dhulàt ook ontong. *Geluk hebben* of *gelukkig* in den handel, alleen ontong.

Zie ook *Zegen*.

Gelukken, zie *Worden*.

Gelukkig, zie *Geluk*.

Gelukwenschen, bijv. op Nieuwjaarsdag, abhĕrriq salamĕt met ngatòrè(a) salamĕt A. T. (een' meerdere).

Gemaal, zie *Man*.

Gemachtigde, *gevolmachtigde*, bạkkel. *Gebruik maken, zich be-*

dienen van een gevolmachtigde, een gevolmachtigde zenden, abąk-kel. *Optreden, ageeren als gevolmachtigde, dat zijn voor* iemand, ĕmbąkkèlè.

Gemak, kasĕnnĕngngan. *Op zijn gemak, op zijn doode gemak,* vooral van werken, zie onder *Gauw.*

Gemakkelijk, *niet moeielijk,* ghąm-pang. Mede voor *gemakkelijk, licht, zonder dat het inspanning kost,* ḍhąmmang of nam-mang.

Gemalin, d. w. z., vrouw van den eersten rang, van een aanzienlijke, padmè-. Zie voorts bij *Vrouw.*

Gemaskerd, zie *Mom.*

Gematigd, zie *Middelmatig.*

Gember, djhąi.

Gemeen, zie *Min, Schandelijk, Slecht* en ook nog *Kwaliteit.*

Gemeenlijk, *gewoonlijk, doorgaans,* kapprana ook lommrana.

Gemeenschap. — *hebben met* een vrouw, een vrouw *beslapen,* ngabinè(k) ook ngapòlong (k) tèḍúng. Een plat woord is: ngantjoq(a). Een maagd als zijn vrouw *beslapen,* ma-tot(p) ook mabhĕttjeq(p). *Gemeenschap met elkaar hebben,* apòlong tèḍúng met aka-rasmen A. T. Idem, van honden, akaleng. *Gemeenschap hebben met* het wijfje, van vee, zie *Dekken;* van andere dieren, bijv. van vogels, njakè(s).

Gemelijk, zie *Knorrig* en *Wrevelig.*

Gemengd, *vermengd,* atjambúr.

Gemerkt, zie *Merken* en *Ontdekt.*

Gemiddeld. *Het gemiddelde nemen,* ngalaq(k) — of ĕmbitong paḍąna ook mòkol(p) rata.

Gemoed, zie *Hart.*

Genade, *gunst,* asè-. Zie ook *Vergiffenis.* — *Gods,* rahmat tùllà-.

Genadig, zie *Barmhartig* en *Liefderijk.*

Genaken, njĕmmaqè(s) ook maraqè(p).

Gene, zie *Die.*

Geneesheer, zie *Dokter.*

Geneesmiddel, *medicijn, artsenij, medicament,* tambhą. —, inwendig, zie *Drankje.* Iemand *een geneesmiddel toedienen,* nam-bhąi, enz. Iets *als geneesmiddel gebruiken,* nambhąqaghi, enz.

Genegen, zie *Willig.*

Genegenheid, zie *Liefde.*

Geneigd, zie *Willen.*

Generaal, djìndràl.

Genever, djąnèwĕr ook sòpi-.

Genezen, *geheeld,* van een kwaal, bąrąs met saè- als facultatief A. Iemand *genezen van een ongesteldheid* of *ziekte,* iets, bijv. iemands oogen *genezen* of *heelen,* mabąrąs(p), enz.

Genieten, *het volop hebben,* moktè. *Zitten te genieten* bijv. *van* een sigaar, ĕnrassaqaghi.

Genoeg, zie *Voldoende. Genoeg er van hebben, beu er van zijn, zijn bekomst er van hebben,* bhusĕn. Zie ook *Tegenzin. Genoeg, laat het er bij, genoeg daarvan, genoeg van die zaak,* ĕlla- met ĕmpon T. en ampon A.

Genoegelijk, sĕnnĕng.

Genoegen, *pleizier, genot,* ook — *hebben*, enz., sòka-bhunga- ook kabhungaqan. *Er mede genoegen nemen, voor lief nemen, er in berusten*, tarèma of narèma.

Genot, zie *Genoegen.*

Geoorloofd, door de godsdienstige wetten, halal. Iemand *geoorloofd zijn, vrijstaan,* bĕnnang.

Geopend, zie *Open.*

Geordend, ka'ator.

Gepaard *met*, van een kwaal, atjambúr.

Gepast, *passend, van pas, goed* of *zooals het behoort te wezen, geschikt* met betrekking tot grootte, ruimte, fraaiheid, enz., patot ook pantĕs.

Gepeins, *overdenking,* pekker.

Gepraat, *gesnap,* òtjaq.

Geraakt, zie *Raak* en *Boos.*

Geraamte, van een vlieger of van een huis, rantjangan. *Als een geraamte,* zoo mager, karè rantjanganna.

Geraas, zie *Gedruisch.*

Geradbraakt. *Als* —, van het lichaam, bijv. door het berijden van een stootend paard, masè njonnjò-.

Geraken, zie *Verkrijgen.*

Gerecht, zie *Eten. Het priesterlijk gerecht,* rat aghąma.

Gerechtigd. — tot iets, bĕnnang.

Gerechtigheid, zie *Recht.*

Gerechtsdienaar, òpas.

Gered, *behouden,* salamĕt ook òrep.

Gereed, *in gereedheid, klaar, bereid, er mede klaar,* saḍiją- of saḍijà- ook ranta. Iets *in gereedheid brengen* of *houden, klaarmaken, bereiden,* maranta(p), enz. Zie ook nog *Klaar.*

Gereedmaken, zie *Gereed.*

Gereedschap, *instrumenten*, bąkakas = bhąkakas of pakakas ook parabhút.

Geregeld, zie *Vast* en *Gelijkmatig.*

Gerezen, zie *Uitzetten.*

Gerieven, zie onder *Hulp.*

Gerimpeld, *met rimpels,* van de huid, kèroq. Zie ook *Gekreukt* en *Vertrokken.*

Gering, zie *Klein* en *Min.*

Geringe, *mindere, onderhoorige,* zie *Dienen. De mindere, de kleine man,* tegenover de hoogere standen, zie *Van geringe geboorte.*

Geritsel, zooals kreupelhout, struikgewas of bamboestoelen dat kan maken, als een mensch of dier

er eventjes door loopt, k a r ĕ k-s ĕ k of k a r ĕ s s ĕ k.

Geroerd, *getroffen*, *aangedaan*, van het hart of gemoed, zie onder *Aandoening*.

Gerucht, zie *Bericht*. *Een los gerucht*, k a b à r a n g e n.

Geruïneerd, bijv. door het spel, b à n g k r ù t.

Geruit. *Geruite* of *gestreepte stof*, inlandsch, p ò l e n g.

Gerust, *gerust en tevreden*, *kalm*, *op zijn gemak*, s ĕ n n ĕ n g. *Niet gerust*, *maar half vertrouwen*, *vreezen* iets *niet te krijgen* of *gedaan te krijgen*, zie *Angstig*.

Geschaafd, *geschramd*, *opengereten*, bijv. van de hand, k o l s a t. Ook g h ą l ą r s a t B. P.

Geschaard, *met schaarden*, *met een stuk* of *stukjes er uit*, van een mes, r o n g g h ą n g.

Gescheiden, bijv. van zijn vrouw, a p è s a- (b ą n). Zie voorts bij *Scheiding*.

Geschenk, *gift*, *gave*, p a b ĕ r r í q = p a b h ĕ r r í q of r i q-b ĕ r r í q, enz. met p a p a r e n g A. T. Voor *geschenk*, *cadeau*, ook p ĕ r-s e n. *Geschenk*, *tot blijk dat men iemand nog indachtig is*, t a n ḍ h ą m a t a ook p a n g e s t ò. — *tot belooning* of *uit gunst*, g h ą n-d j h ą r ą n. — *gegeven met de intentie om een verdienstelijk werk te doen* of wel *om een gave uit te reiken*, d h ą n a ook s a n-ḍ h ĕ k k a-. *Geschenk* ook *een geschenk brengen* uit eigen beweging t ĕ r-a t ĕ r met t o r-a t o r A. T. (aan een meerdere). *Vrijwillig beschenken met* iets, *een geschenk geven*, a d h ą n a of a s a n ḍ h ĕ k-k a-. Iemand *beschenken* met iets, n j a n ḍ h ĕ k k a è, enz.

Gescheurd, zie *Scheur*.

Geschied, zie *Geschieden* en *Uitgevoerd*.

Geschiedboek, b h ą b h ą t.

Geschieden, *gebeuren*, *plaats hebben*, d h ą d d h i. Ook, zoomede voor *geschied*, *gebeurd*, k a l a k o n.

Geschiedenis, zie *Verhaal*.

Geschiedschrijver, *dichter*, zie hiervoor *Geleerde*.

Geschikt, *van pas*, *goed te gebruiken*, met betrekking tot grootte of ruimte, s ĕ ḍ ḍ h ĕ n g. Zie voorts *Gepast*.

Geschiktheid, *bedrevenheid*, *bekwaamheid*, k a p e n t ĕ r r a n.

Geschil, zie *Twist*.

Geschramd, zie *Geschaafd*.

Geschrijf, zie *Schrift*.

Geschroeid, *verschroeid*, *gezengd*, *branderig*, zie *Aanbranden*.

Geschubd, zie bij *Schub*.

Geschut, zie *Kanon*.

Geslacht, zie *Stam*.

Geslachtsregister, a s a l-ò s o l ook a s a l-u s ù l.

Geslepen, zie bij *List*.

Geslonken, bijv. van een lichaamsdeel dat opgezet was, of van

een zweer of gezwel ten gevolge van doorbreken, k ĕ l p e s. *Geheel geslonken*, k e l p ĕ s.

Gesloten, *dicht*, *niet open*, bijv. van een deur, a e n t ĕ p of a l ò t o p. Van een bloem, a k è k ĕ p. Van de oogen, en dan ook *zich sluiten*, *dichtgaan*, *met de oogen gesloten*, *de oogen dicht hebben*, m ĕ d-d h ĕ m (p).

Gesnedene, zie bij *Lubben*.

Gesneuveld, zie *Dood*.

Gesp, metalen, aan een metalen buikband voor vrouwen, zie *Buikplaat*.

Gespikkeld, zie *Gevlekt*.

Gespleten, zie *Gebarsten*.

Gespoord, zie bij *Spoor*.

Gesprek, zie bij *Spreken*.

Gest, zie *Gist*.

Gestadig, zie *Aaneen*.

Gestalte, zie *Voorkomen*.

Gestand. — *doen* iets, n ĕ p t ĕ b-b h i (t) of n ĕ t t ĕ b b h i (t).

Gesteente, zie *Steen*.

Gesteld. — *eens dat*, *aangenomen*, ò p a m a ook s a ò p a m a (n a). Zie ook nog *Als*.

Gesteldheid, zie *Staat*.

Gestelpt, van bloed, a m p ĕ t.

Gesternte, zie *Ster*.

Gestold, van bloed, olie, enz., k ĕ t t j ĕ n g.

Gestorven, zie *Dood*.

Gestreept, bijv. van gelinieerd papier, a g h ạ r í s. Zie ook nog *Geruit* en *Gevlamd*.

Gestreng, zie *Streng*.

Getakt, van de horens van een hert, ook *zoo getakt*, van een boom en een weg, a t j a n g k a-. Zie ook bij *Gevorkt*.

Getijde, zie *Saizoen*.

Getroffen, ook *getroffen worden door* een boete, *getroffen*, *geraakt*, *gevat worden door* den wind, è k ĕ n n e n g met k è n g e n g A. Zie voorts *Geroerd*, *Overvallen* en *Schrikken*.

Getrokken. — *en in de hand*, van een wapen zooals een zwaard, a l a b ú n g.

Getrouw, n g a ḍ h ĕ p (a) — *zijn aan* zijn meester, n g a ḍ h ĕ b b h i.

Getrouwd, *gehuwd*, van een man en zijn vrouw, a l a k è-b i n è. *Getrouwd*, i. d. z. v. *een eigen huishouding hebben*, a k ò-b ĕ n g-k ò. *Getrouwd*, van een man, a b i n è met a r a d j i A. T.; van een vrouw, a l a k è met a r a k a A. T. Zie ook bij *Huisgezin*.

Getuige, s a k s è. Ook wel d u m è, namelijk in de uitdrukking d u-m è a l l a-, *God is mijn getuige*, *bij God*. *Van* iets *getuige zijn*, *de getuige zijn van* iemand, bij een handeling van laatstgenoemde; iets *getuigen*, *als getuige bevestigen*, n j a k s e q è. Iemand *als getuige nemen*, n g a s a k s è (k).

Getuigen, zie bij *Getuige*.

Getuigenis, ò t j a q n a s a k s è. *Getuigenis*, *belijdenis*, s a h ạ d ạ t ook s a d h ạ t.

Getuigschrift, *attest*, tanḍhą tanang met tanḍhą asta A. T.

Geur, zie *Reuk*.

Geurig, *welriekend*, ook gezegd van den geur van iets, roqom.

Gevaarlijk, bhądją-patè. —, *bedenkelijk*, *te vreezen* of *te duchten*, ngabątèrè(k).

Gevallen, zie *Behagen*.

Gevangen, zie *Pakken*.

Gevangene, sakèdhąn. *Ontvluchte* —, bhurún.

Gevangenis, *boei*, *kerker*, sĕppìr ook patanḍhąn. *In de gevangenis* of *boei*, *in hechtenis*, èsĕppìr of èpatanḍhąn.

Gevangenisbewaarder, zie *Cipier*.

Gevangen. — *zetten*, zie *Opsluiten*.

Gevat. — *worden*, *opgelicht*, *er afgelicht*, bijv. het dak *door* den wind, ètanjoq.

Gevecht, zie *Oorlog*.

Gevederd, zie bij *Veer*.

Geveinsd, *huichelend*, *huichelachtig*, mònafek. Voor *veinzende*, *veinzen*, *kwanssuis*, ṭa-kanṭą = ḍhą-kenḍhą of pè-apè, ook wa-kuwa B. P.

Gevel, *zijgevel* van een huis, van gevlochten bamboe en den vorm hebbende van een gelijkbeenigen driehoek, tong-antong.

Geven, *schenken*, abĕrriq = abhĕrriq met apareng A. T. Iemand iets *geven*, met iets *beschenken*, ĕmb(h)ĕrriq o ĕmb(h)ĕrriqi met mar... ngè A. T. Iets iemand *geven* iets *laten voor den geboden pr...* ĕmbąghi- met marengngą... ghi A. T.

Geven, *afgeven*, *ter hand stellen aan* iemand, manampa(...)

Geven, in onbepaalden zi... aríq-b(h)ĕrríq. Iets *op crediet geven* aan iemand, zie bij *Crediet*. Zie ook nog *Aanbieden* en *Toestaan*.

Gevest, *greep* van een kris, lanḍhijąn. — van een mes o... zwaard, dhąnangan ook dhąląnangan.

Gevestigd, *zich ophouden* ergens, *zich* ergens *vestigen*, ergens *verblijf houden*, abĕngkò K. o... ĕnnĕng ook bąḍą.

Gevlamd, van hout, apèlet.

Gevlekt, *gespikkeld*, toltol. Zie ook *Bont*.

Gevoegelijk, zie *Voegzaam*.

Gevoel, *gewaarwording*, *smaak*, rassa. *Zich gevoelen*, bijv. onwel of gelukkig, ook *smaken*, bijv. lekker, arassa. *Ik heb een gevoel alsof*, masè. *Op het gevoel af*, *met de hand* iets doen, bijv. visch vangen, araghą-.

Gevoelen, *meening*, *dunk*, rasa. *Van gevoelen zijn*, *meenen*, arasą of ròmasa.

Gevoelig, zie *Boos* en *Dankbaar*.

Gevogelte, noq-manoq.

Gevolg, *daar* iets *op uitloopt, resultaat,* tĕmma of tĕmmaqan ook kadhąddhiją n. *Met het gevolg dat,* tĕmmana, enz. *Gevolg, uitwerksel,* ook dhąddhi. *Ten gevolge van,* ḍąri. *Bijgevolg, derhalve, dientengevolge, mitsdien, ten gevolge waarvan,* dhąddhi.

Gevolmachtigde, zie *Gemachtigde.*

Gevorkt. *Gevorkte tak,* tjangka-. *Met een gevorkten tak,* van een boom, atjangka-.

Gevuld, zie *Vol.*

Gewaad, zie *Kleeding.*

Gewaand, *zoogenaamd, pseudo,* palsu-.

Gewaarwording, zie *Gevoel.*

Gewapend, asandjhąta.

Gewas, *plant, planten en gewassen,* bu-tombuwąn = tatombuwąn.

Geweer, *vuurwapen, buks,* sanapan. Ook bhĕḍḍhil B. P. = tengghąr S. P.

Geweerkogel, zie *Kogel.*

Geweerloop, zie *Loop.*

Geweermaker, tòkang aghąbąj sanapan, enz.

Gewei, tjangka-. *Met gewei,* van een hert, atjangka-.

Geweld, *dwang,* paksa. *Zich geweld aandoen,* zie *Bedwingen.*

Gewelddadig, kalabąn paksa.

Geweldig, zie *Buitengemeen.*

Gewend, *gewoon,* tòman ook bijàsà. —, *er op afgericht,* bijv. om voor den ploeg te worden gebruikt, van een rund, sasa. Zie ook *Gewoon.*

Gewest, zie *Rijksgebied.*

Gewezen, *voormalig,* sè dhąllu met sè ḍhimen A.

Gewicht, waarmede men weegt, tembhąng. *Gewicht,* waarmede men weegt bij een unster, anteng. *Het gewicht* van iets of iemand, bĕrrąq. — van een voorwerp van edel metaal, bhubhùt ook bĕrrąt.

Gewichtig, radją.

Gewijd, zie *Heilig.*

Gewild, *van de hand gezet worden voor* een zekeren prijs, lakò ook padju. Zie ook *Aftrek hebben.*

Gewillig, ghĕllĕmman ook ĕnḍąqąn met pòròuan A.

Gewin, zie *Winst. Vuil gewin, oneerlijk verkregen goed,* bhąrąng pĕttĕng of — gĕllàp.

Gewis, zie *Zeker.*

Gewond, *gekwetst,* tatò. Zie ook *Wonden.*

Gewoon, *gebruikelijk, gemeenlijk,* kappra- ook lommra-.

Op alledaagsche wijze, zooals de heele wereld, sakapprana, enz. *Gewoon aan* of *met* iets, *er aan gewend,* tòman ka.

Gewoonlijk, zie *Gemeenlijk.*

Gewoonte, *gebruik, de gewone manier van doen, hetgeen van ouds gebruikelijk is,* adhąt. Zie ook nog *Hebbelijkheid.*

Gewricht, bukò. Ook lèsôwan B. = rèsôwan S. P. — van handen en voeten, gĕ̦l-ògĕ̦llạn.

Gezag, *autoriteit*, pangabạsa. *Gezag* of *autoriteit hebben*, kabạsa = kòbạsa.

Gezagvoerder van een vaartuig, djhurạghạn = djhạrạghạn. — van een schip, kapten ook katten.

Gezakt, zie *Zakken*.

Gezamenlijk, *tegader*, *gelijktijdig*, paḍạ. Zie ook *Te zamen*.

Gezang, zie *Liedje*.

Gezant, in de uitdrukking *de Godsgezant*, t. w. Mohamad, rasûllûllà-. Zie voorts voor *Afgezant* bij *Bode*.

Gezegde, zie *Spreekwoord* en *Zeggen*.

Gezel, zie *Metgezel*.

Gezelschap, kompòlan.

Gezengd, zie *Geschroeid*.

Gezet, zie *Lijvig*.

Gezicht. *In het* —, bijv. van iemand die aankomt, ombạr. *Een kwaad* of *boos gezicht zetten*, marĕ̦ngngot(p) of maròngoq(p). Zie ook bij *Boos*.

Gezichteinder, *horizon*, *kim*, pengghirrạ langngeq ook kontjoqna —.

Gezin, *vrouw en kind*, anaq-binè.

Gezind, *van zins*, of *voornemens* iets te doen, *met het voornemen* of *de intentie om*, akarĕ̦p ook asaddjhạ met kasòkan A. T.

Gezocht, *in trek*, zie bij *Aftrek*.

Gezond, zie *Heilzaam* en *Welvarend*. *Gezond en sterk van lijf en leden*, bạrạs met saè- als facultatief A.

Gezondheid, zie *Gezond* en *Welvarend*.

Gezouten, zie *Zout*.

Gezwel, *zwelling* op de schouders en in den nek, tengevolge van het drukken van den draagstok, pònok. *Gezwel* in de lies, aan den hals of in den oksel, kalendjhĕ̦rrạn.

Gezwets, *grootspraak*, òtjaq ghĕ̦nḍhạk.

Gezwind, zie *Spoedig* en *Vlug*.

Gezwollen, *dik opgezet*, bijv. van den wang bij kiespijn, van een lichaamsdeel waarop zich kwade sappen hebben gezet, bạrạ-. Van de oogen zooals door schreien, *gezwollen oogen hebben*, bạkoq. Van den buik, kĕ̦mbùng. Van een rivier, bạqạ- ook bạndjir. Zie ook nog *Opgeloopen*.

Gids, *wegwijzer*, tòkang atĕ̦r.

Gieren, *snorren door de lucht*, van iets dat met kracht geworpen wordt, tjuwĕ̦ngngan.

Gierig, *vrekkig*, *schraapzuchtig*, tjĕ̦rreq, ook bạríkkeng S. P. = bạrĕ̦kkeng B. of bạrítbít B. P.

Gierigaard, òreng tjĕ̦rreq, enz.

Gieten, zie *Begieten* en *Schenken*. Kogels *gieten*, njèṭaghi(tj).

Gift, *schenking, liefdadige stichting, fonds tot een liefdadig doel*, wạkaf = wạkap.

Zie voorts bij *Geschenk*.

Giftig, ṃandhi. Zie ook *Venijnig*.

Gij, voornaamw. v. d. 2° persoon, dhibíqna (veelal B.) of bạqna S. P. met dhika T. en sampêjan A. Hoffelijker dan sampêjan is: pandjhĕnnĕngngan of pandjhĕnnĕngngan-sampêjan. Zie voorts de spraakkunst § 278.

Gillen, *het uitgillen*, zie *Schreeuwen*.

Ginder, zie *Ginds*.

Ginds, *ginder*, zie *Daar*. Zie voorts *Die*.

Gissen, zie onder *Gissing*.

Gissing, *vermoeden, meening, opinie, oordeel*, pangèra ook panjangka of panjana-.

Naar gissing, denkelijk, naar ik zou denken, ten naasten bij, kèra ook ra-kèra. Voor *naar ik gis, naar gissing*, ook nog ḍhạmoq B. P. Iets *gissen, vermoeden* of *onderstellen, bij onderstelling bepalen* of *zeggen van* iets of iemand; *oordeelen, zich een oordeel vormen*, ngèra ook njangka(s) of njana-(s).

Gist, *gest* van »tapaj", raghi.

Gisteren, bạríq B. P. = bạ'ạriq S.

Glad, *goed, effen*, bijv. van een weg in den drogen tijd, rata. *Mooi glad, glimmen*, van een paard, *glad en netjes*, van iemands hoofd (doelende op het zitten van zijn haar), *glad*, van het gelaat, d. w. z. *zonder baard of knevels en niet puistig, glad*, van hout, tengevolge van hanteering of bewerking, lènjè. *Glad, glibberig*, van een visch, ook van een weg, een boom, enz., als het heeft geregend, lètjen.

Glagah, *saccharum spontaneum*, ghạlạghạs.

Glans, *luister*, tjadjạ.

Glanzen, *glanzig maken* iets zooals leder, een kleedje, enz., ĕngghĕrrús. Zie voorts ook voor *Glanzend* bij *Blinken*.

Glas, *glazen, van glas*, bijv. van een kommetje, *glas om uit te drinken, drinkglas*, gĕllàs. —, voorwerp waardoor men ziet, zooals: *brille-, venster-, rijtuig-, spiegelglas*, katja.

Glashelder, zie *Rein*.

Glasruit, zie *Vensterglas* onder *Glas*.

Glazenmaker, *juffertje*, sèset.

Gleuf, *gleuven, groef, groeven*, soms op wapens tot versiering aangebracht, lĕggĕt.

Glibberig, zie *Glad*.

Glijden, zie *Glippen*.

Glimlachen, *liefelijk lachen*, zacht of onhoorbaar, mèsĕm.

Glimmen, zie *Blinken* en *Glad.*

Glippen, *glijden*, bijv. van een boom bij het afklimmen, ook *onder uit glijden*, van een ladder, n g a-l ò s o t. Van geldstukken, ook van rijst, koffie en derg. uit den zak, n g a l ò t j o r.

Gloeien, *gloeiend*, bijv. van houtskolen, m a r o n g.

Glooien, bijv. van een weg, a n ḍ ḁ r.

Glorie, *heerlijkheid, majesteit*, k a-m o l d j ḁ q ḁ n.

Gluipen, *ter sluiks links en rechts kijken*, r e k-l è r è g h ḁ n.

Gluren, zoomede *gluren naar* of *loeren op* iemand of iets; iemand *begluren* of *beloeren, gluren en loeren* door een opening, n g e n-t e p (è).

God, a l l a-. *God de Allerhoogste*, a l l a t a'a l a-. *Om Godswil*, k a r a n a a l l a-. *God weet het, het is God bekend*, (*maar ik weet het niet*), w ḁ l a h ú q a l a m. —, *godheid* uit de fabelleer, d h i b ḁ ook b h ḁ ṭ a r a.

Goddank, s o k k o r.

Godsdienst, *religie*, a g h ḁ m a of è g h ḁ m a. *Godsdienst, Godsvereering*, i b ḁ d ḁ = è b ḁ d ḁ of i b ḁ d ḁ t = è b ḁ d ḁ t.

Godsdienstig, *vroom*, n j a n t r è (s).

Godsdienstplichten, (*de noodzakelijke van den Mohammedaan*), r ò k ò n.

Goed, *ding, goederen*, b h ḁ r ḁ n g. *Goederen, bezittingen, geld en goed, have en goed*, a r t a. *Door iemand bij zijn verscheiden nagelaten goederen*, (b h ḁ r ḁ n g) s a n g k o l.

Goed, *braaf, degelijk, deugdzaam*, b (h) ĕ̥ t t j e q ook ò t a m a. *Braafheid*, k a ò t a m a q a n. *Goed, behoorlijk, billijk*, b h ĕ̥ n ḍ ĕ̥ r met l ĕ̥ r r ĕ̥ s A. *Het goed met elkander kunnen vinden*, van menschen of van dieren, p a ḍ ḁ a s è- ook a t o n g.

Goedaardig, zie *Goedhartig* en *Handelbaar.*

Goedaardigheid, zie *Handelbaar.*

Goedertieren, m ò r a-.

Goedgeefsch, *gevensgezind*, l a m-b h ḁ q. Ook b h ḁ l ḁ b h ḁ- B.

Goedhartig, *goedaardig*, b (h) ĕ̥ t-t j e q a t è n a.

Goedheid, *voortreffelijkheid*, k a-b (h) ĕ̥ t t j e q a n. Zie voorts onder *Goed.*

Goedkeuren, *goedvinden* iets, *aan* iets *zijn goedkeuring hechten*, ĕ̥ n r ĕ̥ m b h ḁ g h i. *Het goedvinden, er mede instemmen*, bijv. met een voorgenomen huwelijk, a r ĕ̥ m b h ḁ k.

Goedkoop, m ò ḍ ḁ- of m ò r a-. *Iets goedkoop stellen, den prijs van iets laagstellen*, m a m ò ḍ ḁ- (p), enz.

Goedstaan, *groeien en bloeien*, van aanplantingen, d j h ú r b h u.

Goedvinden, zie *Goedkeuren, Toestaan* en *Willen.*

Golf, *baar*, ombạq.
Golfslag, *deining*, panampĕgghạ ombạq.
Golfstroom, aros.
Golven, van de zee bijv., ook van de vloeistof in een kom, emmer of bak, terwijl men dien bijv. draagt, aghúndjạk.
Gom, zie *Hars* en *Lijm*.
Gomelastiek, karet. Zie ook *Hars*.
Gonzen, zooals van een muskiet of een hommel, agạruwĕng of ĕnggạruwĕng.
Goochelaar, tòkang sanòlap.
Goochelen, asanòlap.
Gooien, zie *Werpen*.
Goor, zie *Vuil*.
Goot, *buis* of *pijp van bamboe*, *hout* of *zink*, *waarmede men water van de eene plaats naar de de andere leidt*; *dakgoot*, pantjòran. Zie ook *Leiding*.
Gordel, sabbhúq met panjengsĕt A. T. Iets *bij wijze van gordel omdoen*, *doen* om de lendenen, njabbhúqaghi. *Ceintuur van metaal*, met een buikplaat gesloten, voor vrouwen, pĕndhíng.
Gordijn, *venstergordijn*, *ledikantsgordijn*, *ledikantbehangsel*, van gaas, kalambu. —, van wit ondoorzichtig lijnwaad, ghubhạ-.
Gorgel, zie *Strot*.
Gorgelen, zie *Spoelen*.
Goud, *gouden*, *van goud*, ĕmmas. *Goud- en zilverwerken*, bhạrạng ĕmmas salaka. *Onverwerkt, maar reeds gezuiverd* of *weer gesmolten goud in stukjes* of *brokjes*, lantaghạn.
Gouddraad, kabạq ĕmmas.
Gouden, *van goud*, zie *Goud*.
Goudsmid, kĕmmasan ook tòkang ĕmmas.
Goudvisch, djhukoq mas-ĕmmasan.
Goudwerk, zie onder *Goud*.
Gouvernante, bij een familie, nòna tjíppró- of — djíppró-.
Gouvernement, *de N. I. Regeering*, gufĕrnĕmmen of gupĕrnĕmmen ook gufĕrmen of gupĕrmen. Een benaming voor *het N. I. Gouvernement* is ook kompĕnnè. Zie ook *Compagnie*.
Gouverneur, gufĕnnor of gupĕnnor. *Gouverneur-generaal*, gupĕnnor djindràl, enz.
Graad, zie *Rang*.
Graat, tòlangnga djhukoq.
Grabbelen, arĕbbhúq.
Gracht, *sloot*, waardoor water wordt afgevoerd, li-ghilijạn ook kè-lèkêjan.
Graf, kòbhúr ook makam met pasarêjan A. T. *Heilig graf*, karamat. *Een graf delven*, ngalè(k) makam ook — lòbạng.
Grafkuil, paluwadhạn.

Grafplankjes, de twee verticaal geplaatste, een aan het hoofd- en een aan het voeteneinde van een inlandsch graf, maèsan B. = paèsan S. P.

Grafstede, tjongkop met pasarêjan A. T.

Gramschap, zie *Toorn.*

Gramstorig, pĕgghĕl.

Granaatappel, dhalima.

Grap, *grappen*, paghadjaq. *Die uithalen* of *vertoonen*, bijv. onder 't werk, zoodat men er niet behoorlijk bij is, aghadjaq. *Uit de grap, voor de grap*, sakeng aghadjaq.

Grappig, lòtjò.

Gras, rĕbbha-. *Gras dat een paard in den stal heeft laten vallen* of *liggen*, rapen of penrapen.

Grasmand, d. w. z. zeker van bamboelatten vervaardigd toestel waarin een grassnijder zijn gras pakt en transporteert, karendjhing.

Grasmes, van den vorm van een sikkel, areq B. P. = saḍaq S. Een groot soort heet saḍaq B. P.

Grassnijden, en in 't algemeen iets *met een grasmes snijden*, ngareq(a), enz.

Grassnijder, *grasjongen*, pangareq, enz.

Gratig, *vol graten, veel graten hebben*, van visch, rĕssĕm. Ook ròsĕp B. S.

Graveelsteen, *graveelsteentje*, batò ghinènggĕn.

Graveeren, ngòker(ò).

Graven, *delven, uitgraven*, ngalè (k). *Een graf graven* of *delven*, zie onder *Graf.*

Grazen, zie *Weiden.*

Greep, met van elkaar gespreide vingers, ranggĕm. *Een zoo'n greep* of *handvol*, bijv. van ongekookte rijstkorrels, saranggĕm. *Zoo'n greep nemen*, ĕnranggĕm. *Greep*, met de vingertoppen, djhúmbúq ook djhúddjhúq. Enz. Zie ook *Gevest.*

Grendel, zoo een die men opschuift of laat vallen, garenḍel. *Grendelen*, ĕnggarenḍel.

Grens, *grensscheiding, frontieren*, batĕs. Van een land, ook tapĕl-batĕs.

Grensscheiding, zie *Grens.*

Grenzenloos, zie *Onbegrensd.*

Grenzen, *aangrenzen, liggen aangrenzend* aan een ander, van een stuk grond of erf, nangkò-(t) (ka).

Greppel, *sloot*, rondom een aanplant, bĕllurán. Meer bepaald, om de wilde varkens er uit te houden, djhúgghlang ook djhurang.

Gretig, *met graagte*, van iemands eten, mĕllak. *Gretig en in groote hoeveelheid*, van drinken, aḍakḍak B. P. = ḍakḍak S. Zie voorts *Happig.*

Grief, zie *Hartzeer*.

Grievend, zie *Gekrenkt* en *Kwetsen*.

Griezelen, zie *Gruwen*.

Grif, zie *Vlug*. *Grif van de hand gaan, zeer in trek*, van waren, ghąrús ook lakò.

Griffel, ĕggrip.

Griffioen, *draak*, ghąrudhą.

Grijpen, *vatten*, *aangrijpen*, *aanpakken, aantasten, pakken, beetpakken*, bijv. zijn vijand, van iemand, njandhąk (tj). **De** prooi *grijpen, aangrijpen met de klauwen*, van roofdieren, zooals een tijger, een kat, enz. ook van iemand, een kip bijv. *grijpen*, njarghĕp(s).

Van een roofvogel, ook wel njaop(s).

Grijs, zie *Aschkleur*. Voor *grijsharig*, zie *Haar*.

Gril, zie *Kuur*.

Grimlachen, *meesmuilen*, *kwaadaardig lachen*, aghĕlląq sangnger.

Grimmig, *boos*, *norsch*, bhĕngnges ook kĕrrĕng.

Grind, *kiezel*, *kiezelsteen*, bąliker. Een weg of pad *begrinden*, ĕmbąliker.

Groef, *keep*, bijv. aangebracht rechts en links op een draagstok om het verschuiven der touwen te beletten, ghĕṭṭĕt. *Ingekeept, met een keep*, aghĕṭṭĕt. Een boom, om er de gom of het sap uit te doen vloeien, hier en daar *inkepen*, voorzien van een *groef* of *inkeping*, mĕddhąng(p). Zie ook *Gleuf*.

Groei, of *aangroei*. *In aangroei, aangroeien, in den groei*, van menschen en dieren, ghiq radjąqą. *Belemmerd worden in den groei* of *aangroei*, *lang werk hebben om groot te worden*, van menschen, dieren en planten, kĕrnet.

Groeien, zie bij *Groei*.

Groen, bhiru. *Er groen uitzien*, ngabhiru.

Groente, *groenten*, *moeskruiden*, sajùran. Gekookte of op een andere wijze bereide, *niet afgegoten groente*, ghąngan, ook djhąngan B.

Groep, panṭa. *Groep struiken, boschje*, rombu.

Groet, zie *Begroeten*.

Grof, *ruw*, *niet fijn*, bijv. ook van werk, zooals dat van den ijzersmid, vergeleken bij goudsmidswerk, kasar.

Grommen, zie *Knorren*.

Grommig, zie *Norsch*.

Grond, *soort van grond*, *aarde*, tana-.

Stuk grond, beplant met iets anders dan rijst, binnen de kom der gemeente, talon. Idem, buiten de kom der gemeente, tĕgghąl. Iemands — waarop of waarvan hij te zeggen heeft, tanaof bhumè. Zie ook nog *Aarde*.

Grond, *grondkleur, veld* van een gebatikte stof, latar of natar.
Grondbelasting, padjhĕ̦k.
Grondeloos, zie *Peilloos.*
Grondig, *gegrond, op goeden (vasten) grond steunende*, tĕ̦rrang.
Grondslag, zie *Fondement.*
Grondsop, zie *Bezinksel.*
Grondstof, *stof*, bhą̦kal.
Grondverf, ĕ̦ttjet ḍhą̦sar.
Groot, — *van omvang, dik*; —, van een ramp, ongeluk, gevaar, enz., *aanzienlijk, belangrijk*, radją̦.
Al te groot, bijv. van het afgesneden stuk vleesch, taradją̦ ḍą̦llu met — ḍhimẹn als facultatief A. *De grootste, de allergrootste*, in rang, pangradją̦na.
Groote lui, groote meneer, voornaam persoon, òreng aghúng.
Groot, van iemands ooren, narbhing. *Groot voor zijn jaren* of *ouderdom*, ook van dieren, djhúrbhu. *Buitengewoon groot*, van iemands oogen, bhuwą̦r ook bą̦lą̦lą̦k.
Grootbrengen, ngòbu-(ò). Zie ook *Aannemen.*
Grootelijks, zie *Rijkelijk* en *Zeer.*
Groothandelaar, zie *Handelaar.*
Grootheid, zie *Hoog.*
Grootmoeder, ĕ̦mbà- of ĕ̦mbą̦- ook njai of njaè. Zie ook *Grootvader.*
Grootspraak, zie *Gezwets.*
Grootspreken, zie *Zwetsen.*
Grootte. *De* —, radją̦na.
Grootvader, ĕ̦mbà- of ĕ̦mbą̦- ook kaè.
Grot, zie *Hol.*
Gruis, zie *Poeder.*
Gruwel, zie *Gruwen.*
Gruwen, *griezelen*, marènges of ook wel takoq. *Hetgeen iemand doet griezelen* of *gruwen; gruwel*, sè èkamarèngèsè, enz.
Guitar, zie *Cither.*
Gul, *royaal, mild*, zie *Goedgeefsch.*
Gulden, *van 100 centen, ropij*, ròpija- of rìspìs. *Een gulden*, saròpija- of sarîspis ook sadjhą̦mpĕ̦l.
Gulzig, rakos ook rakùs.
Gunnen, *gaarne geven*, sòka lella.
Gunst, zie *Weldaad.*
Gunsteling, *begunstigde bediende* of — *onderdaan*, kakasè-.
Gunstig, *goedgunstig gezind, gunstig genegen*, zie *Liefderijk.*
Gutsen, zie *Stroomen.*
Guur, zie *Koud.*

H.

Haag, zie *Heining.*
Haai, mondúng of djhukoq —.
Haak, kaeq ook tjanṭoq. *Haak, waarmede gordijnen worden opge-*

houden, tjanṭèlan. *Haak, in den vorm van een liggende acht*, ĕ̥ggàq of ĕ̥hhaq. *Winkelhaak, haak*, instrumenten van timmerman en metselaar, sèkò.

Haam van een paard, kalong B. P. of long-kalong B. P. = kakalong S.

Haan, padjhḁntĕ̥n. *Een nog niet volwassen haan*, tjor-lantjor of lantjòran.

Haan van een geweer, pamòkol.

Haar, voornaamw., zie *Hij*.

Haar, op het lijf van menschen en dieren, zoomede aan een rijstaar, bulu. *Hoofdhaar*, òbúq met rambhút A. T. *Met haar begroeid, met haar*, abulu. *Een grijs haar, grijze haren*, òbḁn. *Grijs worden, grijze haren hebben*, aòbḁn. *Zich het haar opmaken, zich kappen*, ook *het haar opgemaakt hebben*, aghĕ̥llúng met aòkĕ̥l A. T. Iemand *kappen, het haar opmaken*, ĕ̥ngghĕ̥llúng of ĕ̥ngghĕ̥llungè met ngòkĕ̥l A. T. De haren *los om het hoofd laten hangen*, ĕ̥mbhḁbbhḁr. *Met de haren op den rug recht overeind*, van een hond, ook *op den rug steil overeind zitten*, van de haren van een hond, njarĕ̥ngsĕ̥ng. *Er is geen haar verschil*, spreekw., sakontjoqna òbúq taḍḁq katjegghḁ.

Haard, *kookfornuis*, tòmang.

Haarkam, zie *Kam*.

Haarknippen, ĕ̥ngghúnteng òbúq.

Haarnaald, *naald* of *pen met een knop*, bijv. van goud, tot sieraad in het kapsel, tjòtjoq ook súq (of tjúq) kúnḍé-.

Haarwrong, *kapsel*, ghĕ̥llúng met òkĕ̥l A. T.

Haast, zie *Bijkans* en *Spoed*.

Haasten (*zich*), *zich spoeden, zich reppen* iets te doen, kabhuru, ook kasòsò B. = kasusu S. P.

Haastig, zie *Gauw*, *Spoedig* en *Vlug*.

Hachelijk, zie *Moeielijk*.

Hagedis, *groene tuinhagedis*, kaḍḍhḁl. *De kleine huishagedis*, tjĕ̥ktjĕ̥k. *De groote huishagedis, de gekko*, tĕ̥kkeq, ook tĕ̥kkoq S. P. *De vliegende hagedis*, katkat.

Hagel, pantjaruta ook panabúr. *Grove hagel*, mèmes of — panabúr = — tabúr.

Hageltasch, *hagelzak*, bḁḍḍhḁna pantjaruta. Zie ook *Kruidhoorn*.

Hak, zie *Hiel*.

Hak, groote, met houten steel en een gedeeltelijk ijzeren blad, lanḍúq. *Met zoo'n hak werken*, alanḍúq.

Haken, *aanhaken, inhaken, gehaakt* of *vasthaken*, van iets, ngaeq(k). *Vastgehaakt raken* aan of door

iets, *blijven haken* aan iets, takaeq(ka). Iets *haken, inhaken, vasthaken* aan een ergens aangebrachten haak, ngaeqaghi.

Haken, *een hevig verlangen koesteren* naar iets, talèbąt tĕrrò-(ka). Naar iemand, om hem weer te zien, kĕrrong(ka); naar het bezit van iemand, tot geliefde of echtgenoot, ghímbhąng, of ghíndhrąng(ka) B. P.

Zie ook *Begeerlijk*.

Hakkelen, zie *Stotteren*.

Hakken, *fijnhakken*, bijv. vleesch, njattja-(tj).

Hakmes, zoo een waarvan het lemmet gebogen is, tjaloq. Idem, doch kleiner, kòḍhíq.

Halen, *gaan halen*, bijv. water uit een put, bamboe uit het bosch, iets uit den winkel, ngalaq(k) met monḍhút(p) A. T. Iets als zijn eigendom *halen*, bijv. een brief van het postkantoor, de rijst die voorloopig ergens is gebleven, ook iemand *halen*, van de politie gezegd, ngòneqè(k). *Ten behoeve van* iemand iets *halen*, *zoeken*, enz., ngalaqaghi (èngalaqaghi). Iets *naar zich toe halen met een rukje* of *stootje*, bijv. het potlood dat gevallen is door den penhouder er achter te brengen en vervolgens een rukje naar zich toe er aan te geven, ngòṭek(k).

Half. *Een half, een halve, de helft* van een eenheid, satĕngnga-; van iets, saparò. *Ieder de helft*, saparò èbąng, ook — èḍąng B. P.

Halm, zie *Aar*.

Hals, ook *kraag* van een buis of derg., leqer met ghulu A. T. Iemand *den strop om den hals doen*, naleqè(t) leqerra. *Een heel korten hals hebben*, van iemand, ook *kort*, van den hals, pĕrkĕt. *Hals over kop*, zie *Haasten*.

Halsband, bijv. van leer vervaardigd, o. a. voor een hond, kalong B. P. of long-kalong B. P. = kakalong S.

Halskwabbe, *kossem*, van een rund, kalèper B. = kalèbír S. P.

Halssieraad, *collier*, zie *Halsband*.

Halsstarrig, zie *Koppig*.

Halsstuk van een geslacht dier, kĕrrĕddhąn.

Halthouden, ambu- met lèren A. T.

Halveeren, zie onder *Twee*.

Halverwegen, è-ngaq-tĕngngaqanna djhąląn.

Hamer, tòkol. *Drijfhamer, groote hamer, slegge*, tòkol ghąnḍíng. *Met een hamer kloppen*, nòkol.

Hamerslag, afval van het ijzer bij het smeden, altoqna bĕssè.

Hand, tanang met asta A. T. *Met leege handen*, bijv. komen, ghąbąng.

De handen op de borst over of *op elkaar leggen* of *houden,* zooals men o. a. doet bij de verrichting van het gebed, asandhąkĕp. Iemand, bijv. een doode, *de handen zoo plaatsen*, masanḍhąkĕp(p). *De handen in de zijden zetten, met de handen in de zijden staan,* asèkĕt bingkeng. *Hand aan hand* of liever *elkaar bij de hand houden*, aṭeq-kanṭeq. *Twee handen op een buik; dat zijn, het eens zijn,* saradjúq ook sarĕmbhąk. *De handen verkeerd hebben staan* met betr. tot iets, ghúgghúq. *Kort op handen*, van iets, bijv. van een feest, parĕppĕk of parĕkpĕk ook parĕppĕgghąn, enz. Iets *niet met rust laten, maar er onophoudelijk met de handen aan zitten,* loq-ngaloq(a). Een zaak *van de hand wijzen,* na voorafgaand onderzoek door den rechter, nòlak(t).

Handboei, *handboeien,* houten of bamboezen, sekkon. —, ijzeren, kalenṭong. Iemand *handboeien aandoen,* njekkon, enz.

Handbreedte, tĕbbhą-. *Een handbreedte,* satĕbbhą-. Iets *meten met handbreedten,* nĕbbhąi.

Handdoek, sap-muwa ook anḍùk.

Handel, *koophandel*, lakò dhąghąng. *Handelen, handeldrijven als koopman* of *koopvrouw, te koop hebben* een of ander artikel, adhąghąng of adjhądjhuwąl of awąl-djhuwąl. *Met* iets *handeldrijven, handelen,* iets *trachten te verkoopen, trachten aan den man te brengen,* ĕndhąghąng ook adjhuwąl. *Handeldrijven, handelen, gaande of reizende met zijn waar* of *waren naar andere plaatsen*, adjhądjhą B. = aeddhĕr S. P. *Handel en wandel*, zie *Gedrag.*

Handelaar, dhąghąng. *Handelaar, koopman in 't groot*, sòdhąghąr of sadhąghąr.

Handelbaar, *mak*, *goedaardig*, ook *handelbaarheid*, *goedaardigheid*, enz., van dieren, tòtot.

Handeldrijven, zie bij *Handel.*

Handelen, zie *Doen* en bij *Handel.*

Handeling, zie *Werk* en *Handelwijze.*

Handelsartikelen, *handelswaren*, (bhąrąng) dhąghąngan.

Handelshuis, Europ. of Chin., *toko,* tòkò- of tuku-.

Handelskapitaal, *kapitaal*, geld om handel mee te drijven, bhąnḍhą ook mòḍàl. Iemand *dat geven* of *verstrekken,* ĕmbhąnḍhąi, enz.

Handelswaren, zie *Handelsartikelen.*

Handelwijze, *handeling*, *handelingen*, *wijze van handelen* of

doen, iemands *verrichtingen*, pa-ĕnnĕng ook pòla-tengka- of partengka-.

Handgeld, *geld op hand*, bij koop van te veld staande rijst, pan-djhĕr. Zie ook *Voorschot*.

Handig, zie *Bedreven*.

Handmolen, t. w. het werktuig, waarmede men de pitten uit de katoenwol verwijdert, ghili-ngan. Katoen *daarmede zuiveren*, ĕngghilingè.

Handpalm, zie *Palm*.

Handschoen, *handschoenen*, ĕkkos tanang.

Handteekening, tanḍhạ tanang met — asta A. T. Zie voorts *Kruisje*.

Handvat, dhạnangan of dhạ-lạnangan. *Handvat* van een emmer, gemaakt van het schutblad van een kokospalm (òpè-), kèpeq. Zie ook *Hengsel*.

Handvol, (de hand gebald of gesloten) van iets, zooals bijv. gekookte rijst, kĕppĕl. *Een zoo'n handvol*, en van daar ook *een bal gekookte rijst in de hand of vuist samengedrukt*, sakĕppĕl. *Handvol* van iets, zooals ongekookte rijst, koffie, zout, kiezelaarde en derg., pĕrghĕm ook ranggĕm of ranggĕmman. *Een handvol*, sapĕrghĕm, enz. *Van* iets, zooals de zoo straks genoemde artikelen *een handvol nemen*, ĕnranggĕm.

Handwerk, *bedrijf, werkzaamheid*, zie *Werk*.

Hanengekraai, zie *Gekraai*.

Hanenkam, zie *Kam*. De bloem, djhạngghạr adjạm.

Hanenspoor, zie *Spoor*.

Hangen, iets of iemand *ophangen*, ĕngghạntong. *Aan* iets iets *hangen*, iets *behangen* met iets, bijv. den halsband van een kat met een of meer bellen, ĕng-ghạntòngè. Iets bijv. een baadje of derg. over een touw, tak, stok of derg. *hangen*, masampaj(p). *Hangen*, bijv. van lampen, aghạntong of aghạt-tong ook akattong. *Ergens tegen aan hangen*, bijv. van een schilderij aan den wand, njan-ḍạr(s). *Zich ophangen*, alleen aghạntong. *Op den grond hangen*, van het tafelkleed dat te groot is voor de tafel, ngèlet(è) ook ngèber = ngèbir = ngèbhir. Van vruchten ook van vleermuizen aan de boomen, alleen akattong. *In overgroote menigte hangen*, van vruchten aan den boom, akarenḍạt. *Hangen*, van de ooren van een Europ. hond, lòpok. Idem, doch in sterkere mate, geheel en al, ook *laag hangen*, van de borsten van een vrouw, akalarbet = agàlàrbet. *Er bij hangen*, van de huid, ter plaatse waar men gewond is,

akoldąq; idem, van een groot lap vleesch, akalarbet = agàlàrbet. *Hij hangt mij dag en nacht als een klis aan het lijf*, akompĕ̤l ka sengkoq bhąi sijang malĕ̤m.

Een zaak *hangende houden*, zie onder *Aanhouden*. *Zich hangen*, zie *Zich vastklemmen*.

Hangslot, kontol.

Hangstolp, *lantaarn*, satòlĕ̤p.

Hansworst, ook *voor — spelen*, lalòtjon, ook tjon-lòtjon B. P.

Hap, *mondvol*, van rijst, enz., ompaqan. *Een mondvol, een hap*, saompaqan.

Haperen, *ontbreken*, kòrang.

Happen, *den mond vullen*, *een hap nemen*, ngompaq(ò). *Happen*, *ophappen*, van een visch, ĕ̤ndjhúddjhúq.

Happig, *belust*, *verlekkerd*, *dol* op iets, dhudjąn (ka). Zie ook *Gretig*.

Hard, bijv. van grond, hout, de schil van een vrucht, enz., tijar. Van slaan of trappen, bhąngĕ̤t of kadją. Van hard loopen (bĕ̤rkaq) ook van vliegen, bhąngĕ̤t. Van regen, radją of dhĕ̤rrĕ̤s. Van wind, radją of tandĕ̤s. *Om het hardst loopen*, djhúng ghąntjangan. *Hard, nog hard*, van allerlei eetwaren die na de bereiding zacht moesten zijn, *stijf*, *niet zacht*, taq lordu-. Van een gezwel, als het niet of nog niet door wil breken, bąntĕ̤t. *Hard*, *moeielijk te kloven*, van hout, salèkĕ̤t. *Hard, moeielijk*, van kakken, sĕ̤kkèlĕ̤n. Zie ook *Onrechtmatig*.

Harden ijzer of staal ook een wapen, njĕ̤mpò-(s).

Hardhoorig, zie *Doof*.

Hardlijvig, *verstoppingen hebben*, zie *hard*, van kakken.

Hardnekkig, zie *Koppig*.

Hardop, zie *Luid*.

Hardvochtig, *ongevoelig*, van hart of gemoed jegens iemand, tèghą (ka).

Harig, *ruigbehaard*, van het lijf ook van de handen, gąrąmbis of gąrimbis.

Hark, houten, sorkot. Grind *daarmede gelijk maken*, njorkot.

Harmonie, zie *Eensgezind*.

Harnachement, alles wat het dier, hetzij als tuig, hetzij als versiersel draagt, van een paard bijv., saparadhĕ̤gghą angghújją.

Harrewarren, *twisten*, *in slechte verstandhouding leven*, apadhuwąn. Zie ook *Kibbelen*.

Hars, *gom*, ghĕ̤tta-.

Hart, kol-tongkòlan. *Hart*, in figuurlijken zin, *gemoed*, ook — van boomen, atè met ghąli- A. T.

Voor *gemoed*, *binnenste* ook

ngĕn-angĕn en pekker beide met ghali- A. T.

Het binnenste zachte gedeelte van den stam of stengel van sommige gewassen, ghabhús. *In zijn hart, in zijn binnenste,* è-ḍalĕm atè, enz. *Van harte, van harte gemeend,* tĕrros ka atè. *Een kwaad hart toedragen* aan iemand, djhubaq atè of — pĕrroq(ka). *Een van hart en zin,* sarĕmbhak ook saradjúq.

Harteleed, zie *Kommer*.

Hartelijk, zie bij *Oprecht*.

Hartelust, *hoogst genoegen, oogappel,* ghantong-atè ook baíqḍalĕm. *Naar hartelust,* sakarĕp-karĕbbha.

Hartevriend, zie *Boezemvriend*.

Hartig, zie *Hart*.

Hartklopping, tĕk-kĕttĕk. Zie voor *kloppen, bonzen,* van het hart, bij *Kloppen*.

Hartstocht, zie *Drift*.

Hartzeer, *grief; hartzeer hebben,* sakeq atè(na).

Haten, zie *Verfoeien*.

Have, *have en goed,* zie onder *Goed*.

Haven, zie *Reede*.

Havenen, zie *Beschadigen*.

Haverij, zie *Averij*.

Hazenlip, zie *Gespleten*.

He, uitroep van verwondering, aḍu; bijv.: *he, wat een mooi kind,* aḍu tjeq bhaghússa kanaq djarijà. Zie ook *Hei*.

Hebbelijkheid, *gewoonte,* adhat.

Hebben, zie *Bezitten*. *Hebben*, bijv. in: »voorspoed hebben”, nĕmmò(t) met mangghi-(p) A.

Hecht, zie *Stevig*.

Hecht, bijv. van een mes, zie *Handvat*.

Hechten, *zich hechten* en *gehecht*, zie onder *Zitten*.

Hechtenis. *In* —, zie *Gevangenis*. *In — nemen,* zie *Arresteeren*.

Heden, *vandaag,* arè satija of — tija ook — rija, enz. *Heden*, in: *heden avond, van avond,* zie *Nu;* en 's morgens sprekende: kèḍiq riq-bhariq, enz.; zie *Straks*. *Heden zoo, morgen weer anders, niet te vertrouwen,* van iemands woorden, lat-djàlìt = lat-djalít.

Heelal, *hemel en aarde, hier en hier namaals,* dhúnnja achèrat.

Heelen, zie *Genezen* en *Repareeren*.

Heen. — *en weer;* — *en terug loopen,* lak-tjalek B. = lakkalek P., ook li-balijan. *Heen en weer gaan* of *loopen, op en neer gaan,* van komende en gaande personen, bijv. langs een weg, bat-lèbadhan. *Heen en weer gaan, slingeren,* van een last aan den draagstok, aondjàn; *heen en weer gaan,* van iemands billen onder het loopen, ḍĕkgiḍĕgghan. Iets, zoo als een

in den grond gestoken paal of een ergens ingeslagen spijker *heen en weer bewegen* of *wrikken*, ĕngghuḍhĕk.

Heengaan, zie *Vertrekken*.

Heenspringen *over* iemand of iets, bijv. van een hert *over* een heining, ĕnlontjaqè.

Heenwerken iets, bijv. eieren door meel, ĕngghubhĕk.

Heer, *meester, gebieder, meesteres, gebiedster*, lòra-. *De meester*, lòra lakeq. *De meesteres*, lòra bineq. *Heer*, als betiteling van God, in 't algemeen van zijn chef, ghústè. *De Heere, God*, ghústè alla-. *De Heer* voor *God*, pangèran. *Heer, Mijnheer*, door inlanders tot Europeanen, Arabieren, zoomede zulke die de bedevaart hebben gedaan, tuwan. *Jonge heer*, zoontje van een Europeaan, sinjò- of sínnjò-. *De Groote Heer*, betiteling van den Gouverneur-Generaal, tuwan bĕssar. *Heer des huises*, sè anḍíq bĕngkò. *Heer*, in het kaartspel, bạlạndhạ.

Heerbaan, zie *Weg*.

Heerendienst, pangghạbạjạn naghạrạ.

Heerendienstplichtige, zooals was toegekend aan een inlandsch ambtenaar of beambte (òreng) kĕmmet.

Heerenpaard, zie *Paard*.

Heerlijk, zie *Verheven*.

Heerlijkheid, zie *Glorie*.

Heerschappij, zie *Macht*.

Heerschen, van een ziekte of kwaal, òsom. *Er heerscht een epidemie, het heerschen van een sterfte* onder de menschen of een diersoort, òsom kamaran of — kòmaran. Zie voorts *Besturen*.

Heerweg, zie *Weg*.

Heesch, *schor*, van de stem, radjạ.

Heet, zie *Warm* en *Verhittend*.

Heeten, *genaamd, genoemd worden*, anjama met asma A. T.

Hefboom, *wat men bezigt als hefboom*, ùnḍil.

Heftig, van twisten, rammè.

Heg, zie *Heining*.

Hei! *heila!* é of ih.

Heiden, d. w. z. *iemand die geen Mohammedaan is*, kaper of kafer.

Heien, zie *Inheien*.

Heil, *vrede, heilgroet*, salam. *Heilgroet en respect, respect*, groete van een jongere aan een oudere, songkĕm of sĕmbhạsongkĕm.

Voor *heil* ook salamĕt en kasalamĕddhạn. *Heilbede, zegenbede, voorbede*, du'à of dhuwạ ook pandhuwạ, enz. *Zijn zegen en heilbede meegeven aan* iemand, njangònè(s) (pan)dhuwạ. Zie ook nog *Voorspoed*.

Heilbede, zie *Heil*.

Heilgroet, zie *Heil*.

Heilig, van God, s o t t j è. Van een plaats waar men een gelofte gaat doen, bijv. een graf of begraafplaats, b ḁ b ĕ̥ r r i. *Heilig*, *geweid*, zooals van een woud, omdat er geesten in huizen, ook b ĕ̥ r r í t of s è n g e t.

Heilloos, zie *Verkeerd*.

Heilzaam, zie *Nuttig*.

Heimelijk, *in het geheim*, *stilletjes*, *op een bedekte wijze*, ḍ h ĕ̥ m-m e t of ḍ h ḁ ḍ h ĕ̥ m m è d h ḁ n ook t ĕ̥ k-n g è t ĕ̥ k of wel t a q s a q-k a s a q.

Heinde. — *en ver*, zie *Allerwegen*.

Heining, *afheining*, *haag*, *heg*, *omheining*, p a g h ḁ r. *Die aanbrengen*, iets *afheinen*, enz., m a g h ḁ r. *Heining van gevlochten bamboelatten* van een gebouw, t a b í n g. *Zoo'n heining aanbrengen* ergens, n a b i n g è.

Hekel. — *hebben* aan iemand, b ḁ-d j h i q (k a).

Hekelen, zie *Afkeuren*.

Hekwerk, *traliewerk*, *het bamboezen vlechtwerk aan een klapperboom een eind onder de kroon*, tot bescherming der vruchten, t a n ḍ ĕ̥ n g; de *tralies* van een raam, r a t j a q. Iets *voorzien van een vlechtwerk*, *in* een kozijn of derg. *tralies aanbrengen*, ĕ̥ n-r a t j a q è.

Hel, het verblijf der niet gezaligden, n ò r a k a ook n a r a k a. Zie ook *Helder*.

Helaas, *eilaas*, zie *Jammer*.

Held, vertaal: *moedig mensch*.

Helder, *licht*, van een plaats, p a ḍ ḍ h ḁ n g. —, i. d. z. van niet regenen, t ĕ̥ r r a n g. *Helder*, *onbewolkt*, van de lucht, d. w. i. dat de zon schijnt, s è n a ook s e r ḍ ḁ n g; *helder* van zon of maan ook van een licht en *helder zien*, van de oogen, s è n a t ook t è r a q. *helder zien*, van de oogen, ook p a ḍ ḍ h ḁ n g of s e r ḍ ḁ n g. *Helschel*, *helder schijnen*, van zon of maan, ook van een licht, m a n t j ò r o n g.

Zie ook *Doordringend* en voort. *Niet helder*, zie *Dof*.

Helderheid, *klaarheid*, zie *Helder*. Fig. zooals met betrekking tot een zaak, k a t ĕ̥ r r a n g a n.

Heldhaftig, zie *Moedig*.

Heldhaftigheid, zie *Moed*.

Helen, zie hiervoor *Verhelen* bij *Verzwijgen*.

Helft, zie bij *Half*.

Hellen, *schuin staan*, bijv. van een meubel, m è r e n g. *Schuins afloopen*, *afhellen*, *hellend*, d. w. z. dat die aan de eenen kant hooger is dan aan den anderen, van een weg bijv., a n ḍ ḁ r. *Schuins afloopen onder een grooten hoek*, d h ú r d j h ĕ̥ t.

Hellend, zie *Hellen.*

Helling van een berg of heuvel bijv., anḍa̧r. *Groote —*, dhúr-djhḝt.

Helpen, zie *Hulp, Redden* en *Voorspreken.*

Hem, zie *Hij.*

Hemd, *overhemd*, kamèdja̧ of kòmèdja̧. *Het lange witte hemd,* dat door hadji's en priesters wordt gedragen, djuba̧- of djûbà-.

Hemel, i. d. z. van *het paradijs, het verblijf der gelukzaligen*, sôwargha̧. — van een ledikant, van bamboe, gha̧-ba̧ngan; van geweven stof, tenḍà of tinḍà. *Hemel en aarde*, bḥumè langngeq.

Hemelnimf, bidha̧ddha̧ri. Ook bida̧dda̧ri S.

Hemelsblauw, zie *Blauw.*

Hemelvaart. — *van Mohammed*, mehhrad of meqrad.

Hen, *kip*, pangorbhi.

Hengel, pantjeng. *Hengelen, met den hengel visschen*, mantjeng. *Met den stok in den wal gestoken hengelen*, in plaats van dien in de hand te houden, manggghḝng(p) pantjeng.

Hengsel, van een waterketel, emmer, enz., panḝgghúqa̧n = panḝgghudha̧n of ghúq-tḝgghúq. Zie ook *Handvat.*

Hengst, zie *Paard.*

Henoch, eigennaam, eddrìs of îddris.

Heraut, zie *Bode.*

Herberg, *logement*, losmen of rosmen = rúsmen. *In het gebergte* of wel *niet aan den grooten weg* of *op een hoofdplaats*, pasangghra̧qa̧n. Zie ook *Logies.*

Herbergen, zie *Logeeren.*

Herdenken, zie *Herinneren.*

Herder, van beroep, pangôwan. *De herder, de persoon die het weidende vee in 't oog houdt, er op past*, sè ngôwan.

Heremiet, zie *Kluizenaar.*

Herhaaldelijk, zie *Dikwijls.*

Herhalen, *voor de tweede maal doen, overdoen*, menḍhu gha̧ba̧j.

Herinneren (*zich*), *heugen, herdenken, gedenken*, èngaq met èmot A. Zie ook *Herinnering.*

Herinnering, *geheugen*, ngaq-èngaqan met mot-èmòdha̧n A.

Herkennen, *de herinnering hebben bewaard* aan iemand of iets, taq samar ròba̧na. *Niet* of *niet meer herkennen*, pangleng.

Herkomst, zie *Afkomst.*

Herleven, *zich herstellen van het proces van overplanten*, van planten, ook fig. van iemand die rijk begint te worden, akalèdjha̧q.

Hermitage, zie *Kluizenaarsverblijf.*

Herroepen, *intrekken*, iets wat men gezegd heeft *wijzigen*, ngòbą-(ò).

Hersens, *de hersenen*, *het brein* van mensch of dier, òtĕ̥k.

Zijn hersens pijnigen, zich half gek denken, bijv. om het verlangen of de bedoeling van iemand te raden, bhingong.

Hersteld, *genezen, weer beter*, bąrąs met saè- als facultatief A. en als A. T.

Herstellen, zie *In orde brengen.*

Herstellende *van een ziekte zijn, reconvalescent zijn*, ghąngghąng.

Hert, mandjhąngan.

Hervatten, *andermaal* of *op nieuw beginnen*, mòlaè pòlè-.

Hervormen, *de regeling, bepaalde wijze waarop wordt gedaan* of *gehandeld*, bij het doen van iets, *vervangen, verwisselen, vernieuwen*, ĕ̥ngghąnteqè atòran.

Herwaarts, zie *Hier.*

Herzien een boek of brief; *aan* iets dat bereids is afgewerkt, maar niet heeft voldaan, *eenige veranderingen aanbrengen*, matĕ̥ppaq(p) ook mabhĕ̥ttjeq(p).

Het (lidwoord), zie *De.* Zie voorts *Hij.*

Hetgeen, zie *Die.*

Hetwelk, zie *Die.*

Hetzelfde, zie *Dezelfde* en *Gelijk.*

Hetzij, *laat het zijn, het moge zijn, al .... ook*, sanaddjhąn = sanaddją̆n of maskè, ook masghi B.

Heugen, zie *Herinneren.*

Heuglijk, van een tijding, b(h)ĕ̥ttjeq met saè- als facultatief A.

Heul, zie *Hulp.*

Heulsap, zie *Amfioen.*

Heup, teng-kĕ̥ntèngan B. = teng-ĕ̥ntèngan P. = teng-kĕ̥ltèngan S.

Heusch, zie *Beleefd.*

Heuvel, *bergje*, ghunong kèneq. *Heuveltje*, *terreinverhevenheid*, *hoop aarde*, ghumoq.

Hevig, van de zonnewarmte, zie *Stikkend*; van een oorlog ook van regen of wind, radją; van slaan of trappen, bhąngĕ̥t. Zie voorts *Buitengemeen* en *Zeer.*

Hiel, *hak*, *de hielen* of *hakken*, tongkaq B. P. = tombĕ̥t S. P.

Hier, *alhier*, ḍinnaq met koqìntò T. en kaqìntò of kaqḍintò A. *Hier heen, herwaarts, hier naar toe*, kannaq met koqantò T. en kaqantò of kaqkantò A. *Van hier*, ḍari ḍinnaq, enz. *Hier, zie hier*, in antwoord op de vraag waar iemand of iets zich bevindt, ḍinnaq, enz. Als toeroep bij het iemand iets geven of ter hand stellen, rijaq met nèkoq T. en panèkaq A. Zie voorts de spraakkunst § 302. *Hier en hier namaals*, dhùnnja achèrat.

Hij, *zij, ze, hem, haar,* gemeenlijk onuitgedrukt, soms ruwa of òreng ruwa, enz.

Hijgen, van vermoeienis of van een aamborstige, ngangsor. Idem in meerderen graad, ngaq-ĕngngaqan.

Hijgend, *buiten adem, aamechtig,* zie *Hijgen*.

Hijschen, *zich hijschen op* een paard, een buffel of rund, njekklak(s).

Hikken, als gevolg van te veel eten, adĕrrap. *Hikken, den hik hebben,* niet als een gevolg van te veel te hebben gegeten, tjĕkkoqĕn.

Hinde, mandjhangan bineq.

Hinder, zie *Last* en *Schade* en ook nog *Hinderen*.

Hinderen, *onaangenaam aandoen, lastig vallen, hinder veroorzaken* iemand, door het leven of het geraas dat men maakt als anderszins, njalĕndhu(s) of rokngèrok(è).

Hindernis, zie *Beletsel* en *Moeielijkheid*.

Hinken, teppang. Idem, doch in ergere mate, bhíndjhat. Spelende *hinken* met een been van den grond, adjhitteng.

Hinneken, van een paard, abijĕm.

Hitte, zie *Warmte*.

Ho! houd op! houd stil! tot iemand, ambu-. Tot een trek- of lastdier, bû-.

Hobbelig, zie *Ongelijk*.

Hoe, *hoedanig, hoe is het er mee gelegen,* baramma ook daq-baramma of daq-ramma met mara napè T. en kadhi panapa A. *Hoe groot, hoeveel,* sabarampa of barampa ook sa'apa met sanapè T. en sapanapa A. *Hoeveel ieder* of *hoeveel van ieder,* (sa)barampaqan of sa'apaqan, enz. *Hoe langer hoe meer, al meer en meer,* sadjan of saloq. *Hoe groot zal (zou) zijn, wat moet het wel zijn met* bijv. *zijn vreugde,* mandhaq bhungana.

Hoed, *pet,* tòpi- of tupi-. *De inlandsche hoed,* tjapeng.

Hoedanig, zie *Hoe*.

Hoedanigheid, zie *Aard*.

Hoeden, *weiden* vee ook pluimvee, zooals ganzen of eenden, ngôwan(ò).

Hoef van een paard, buffel, rund, geit of een schaap, kòkot.

Hoefijzer, tarompa-.

Hoefsmid, zie *Smid*.

Hoek, bijv. van een huis, dhupaddhu. Zie verder *Ooghoek*.

Hoektand, sijong.

Hoen, zie *Kip*.

Hoepel, zie *Band*.

Hoer, *lichtekooi, straathoer,* sondhĕl ook djàlàng of lùnté-. *Dat zijn,* njondhĕl, enz.

Hoereeren, njondhĕl, enz.

Hoerenwaard, ook *hoerenwaardin,* g̥ a r m ò-.

Hoerenwaardin, zie *Hoerenwaard.*

Hoest, (s a k e q) b g̥ a t o q.

Hoesten, a b g̥ a t o q.

Hoeveel, zie bij *Hoe.*

Hoewel, zie *Ofschoon.*

Hoffelijk, zie *Beleefd.*

Hofkleed, zie *Staatsiekleed.*

Hok, *kraal,* voor beesten zooals buffels, k a n ḍ h a̧ n g.

Hol, *grot,* g h u w a̧. — van boomen, g h a̧ r ú g g h u-. — waarin muizen of vogels zich nestelen, ook in boomen, r o n g- k a n g. Zie ook *Komvormig. Hol staan, zeer gedund,* door aanhoudende uitkapping, bijv. van de bamboe ergens, l o g- g h a̧ k.

Holla! *heila!* é! *Holla! houdop!* é! a m b u-!

Holland, *Nederland,* n a g h a̧ r a̧ b a̧ l a̧ n d h a̧.

Hollander, *Nederlander,* ook *Hollandsch, Nederlandsch,* b a̧ l a̧ n- d h a̧.

Hollen, zie *Rennen.*

Holte, zie *Ingedrukt* en *Opening.*

Hommel, groote, zwarte of bruinzwarte, die gaten in het hout maakt en dan daarin nestelt, k o m b a̧ n g.

Hond, p a t e q met b h u r ú s B. P. = p a m b h u r ú s S. als A. *Wilde hond* (canis rutilans), p a t e q a l a s a n. *Jonge hond,* r e q-k è r e q. *De vliegende hond,* groote, van vruchten levende vleermuis, k a l u w a n g.

Honderd, s a t o s of s a r a t o s. *Honderden,* zie *Honderdtal.*

Honderdduizendtal, k ḝ ṭ ṭ è. *Honderdduizend,* s a k ḝ ṭ ṭ è.

Honderdtal, a t o s of r a t o s; zie de spraakkunst § 263. *Bij honderden,* a t ò s a n.

Hondsvot, zie *Fielt.*

Honger. — *hebben, hongerig,* l a p a r. *Honger lijden,* k a l a- p a r a n of ook wel k a l a p a r ḝ n. *Van honger sterven,* m a t è k a- l a p a r a n, enz.

Hongeren en *Hongerig,* zie het voorg. woord.

Hongersnood, zie *Rijstgebrek.*

Honing, m a d d h u.

Honingbij, zie *Bij.*

Honingraat, k a l a p k a p = k a- l a p k a b h a̧ n.

Hoofd, ṭ j è ṭ a k met s è r a- of m o s t a k a- A. T. *Hoofd, chef, bevelhebber, overste, hoofdman,* k a p a l a ook l ò r a-. *Als hoofd, chef of bevelhebber staan of gesteld zijn over,* bijv. een legerafdeeling, n g a p a l a è of n g a p a l a n è ook ḝ n l ò r a è. *Het hoofd op de borst laten hangen,* n j ò k ḝ l. *Het hoofd leggen op* iets; van dieren: *den kop,* enz., n g a t è ḍ u n g è (k) met n g a s a r e q è (k) A. T.

Hoofdbedekking der vrouwen bij

het verrichten van het gebed, ròkò-. —, de witte doek die door de vrouwelijke hadji, in het dagelijksch leven, in huis, tot vervanging van den sluier wordt gedragen, bùrkùq of bùrgùq.

Hoofdbeschutting, alles wat men over het hoofd slaat of waarmede men het hoofd bedekt om het te beschutten tegen zon of regen, ḍùng-kòḍùng.

Hoofddjaksa, *hoofdfiscaal*, zie bij *Fiskaal.*

Hoofddoek, òḍhĕ̤ng met sènggĕ̤l A. T.

Hoofdelijk, *één voor één*, tong-parsettong.

Hoofdeneind van een bed, rustbank, enz., òlò.

Hoofdfiscaal, zie *Hoofddjaksa.*

Hoofdhaar, zie *Haar.*

Hoofdkussen, zie *Kussen.*

Hoofdluis, kòtò.

Hoofdman, zie *Hoofd.*

Hoofdpangoeloe, zie *Hoofdpriester.*

Hoofdpijn, of — *hebben*, sakeqtjèṭak met songkan- sèra-, enz. A. T.

Hoofdplaats, koṭṭa.

Hoofdpriester. — *van een district*, pangòlò ḍìstrik. *Van een regentschap*, pangòlò nagha̤ra̤.

Hoofdschudden, *het hoofd schudden*, auweng.

Hoofdsieraad, dat gedragen wordt door een kind dat besneden zal worden, ook door bruid en bruidegom, djha̤mang. Zie ook *Kroon.*

Hoofdsom, *kapitaal*, zie *Handelskapitaal.*

Hoofdstel van een paard, saròngan.

Hoofdstuk, *kapittel, artikel*, fasal of pasal. *Hoofdstuk van den Koran*, sòrat. *Grootere afdeeling van den Koran*, ĕ̤ddjùs.

Hoofsch, van een woord of uitdrukking, alos.

Hoog; *hoogte*, tengghi. *Uit de hoogte; boven uit*, bijv. den boom, *van hooger hand*, ḍa̤ri attas.
Iets *hooger maken*, *verhoogen*, matengghi (p). *Hoog*, van den prijs van iets, ook *hoog in prijs*, larang. *Hoog gezwollen*, door de regens, van een rivier of vloed, radja̤ ook ba̤qa̤- of ba̤ndjir. Idem door den zeevloed, sòrong. *Hoog*, van een woord, alos ook tengghi.

Hoogachting, *betuiging van respect*, taqlim of taqlem.

Hoogbejaard, nònoq.

Hooghartig, *fier*, radja̤-atè. Zie ook *Hoogvaardig.*

Hoogheilig, van God, maha sottjè.

Hoogland, *bergland*, *bergstreek*, tana ghunòngan.

Hoogmoedig, zie *Hoogvaardig.*

Hoognoodig, *volstrekt noodzakelijk,* farlò ook parlò.

Hoogstens, njaq-bąnnjaqna.

Hoogte, zie *Hoog.* — van den bindbalk tot aan den nokbalk, djhúng-andjhúng. Iets *in de hoogte steken* of *houden, omhoog steken,* nongghúl(t).

Hoogwater, *vloed,* zie onder *Hoog.*

Hooi, pen-rapen of rapen.

Hoon, zie *Smaad.*

Hoop, zie *Stapel* en *Hopen.*

Hoorbaar. *Van de verte —,* lantò. Ook lantè B. P.

Hoorder, sè ngèḍingngaghi(è). Zie verder onder *Hooren.*

Hooren, *luisteren naar* iemand of iets; *aanhooren,* ngèḍingngaghi(è) met mèrĕngngaghi A. en mêjarsaqaghi(p) A. T. Voor *hooren, te hooren krijgen,* ngèḍíng(k) met mèrĕng A. en mêjarsa A. T. *Gehoord, vernomen,* èkèḍing, enz. *Hooren zeggen, hooren vertellen,* ngèḍing bĕrta. *Hooren* of *luisteren naar een vermaning,* nòroq òtjaq. *Zich laten hooren,* in onderscheiding van verwoed brullen, van een tijger, aḍĕrrĕng. *Hoor! hoor eens! wel!,* als toeroep, ih.

Hoorn van een buffel, hert, geit, enz., tanḍúq. *Hoornen hebben,* atanḍúq.

Hoovaardig, *trotsch, hoogmoedig,* ngkò-. *Op* iets *zich laten voorstaan* of *zich verhoovaardigen,* ngèdhirraghi(è) ook ngadhirraghi(a).

Hoozen, zie *Leeghoozen.*

Hopen, *vurig verlangen op* of *naar* iets, ngarĕp(a) met ngadjhąp(a) als facultatief A.

Horde (*bamboezen*), waarop men zand, steenen of derg. transporteert, katèpè. *Bamboezen horde,* die men op een brug legt of waarop men gesneden tabak aan de lucht blootstelt, saksak.

Horizon, zie *Gezichteinder.*

Horizontaal, van een vlak terrein, lapang.

Horologie, erlòdji ook wel erròdji.

Horologieketting, rantaj-erlòdji B. P. = kètĕng S.

Hospitaal, *ziekenhuis,* ròma-sakeq.

Hou! *houd op!* ambu-. Zie ook *Genoeg.* Tot een trek- of lastdier, bû-.

Houden, *er op na houden, hebben, onderhouden* menschen of dieren, ngòbu-(ò). Zie ook *Onderhouden.*

Houden iemand *tusschen zich,* van twee personen gezegd, ngapeng(a). Zie ook onder *Huis.*

Houden van iemand of iets, lèbúr(ka). *Er van houden* iets te zijn of iets te doen, dhudjąn. Zie ook *Lusten.*

Houding, die iemand of *air*, dat men aanneemt, pòla- of tengka- ook lèlèbạ. *Een houding* of *air aannemen*, bijv. zijnde een gering persoon, van een aanzienlijke te wezen, apòla-, enz. Zie ook *Voorkomen*.

Hout, *boom*, kadju. *Hout van verschillende soorten als materiaal voor een huis*, bhibhirún. *Brandhout*, kadju-tònò.

Houtskool, arĕ̤ng.

Houvast, wat dient om er zich aan vast te houden, ghúq-tĕ̤g-ghúq of panĕ̤gghúqạn = panĕ̤gghudhạn.

Houweel, lanḍúq.

Houwen, *hakken*, *een hak geven*; met iets, zooals bijv. een zwaard, *een houw* of *hak geven op* iets, bijv. *op* iemands hoofd, mĕ̤d-dhạng(p).

Houwer, zie *Zwaard*.

Hovenier, tòkang-kĕ̤bbhún.

Hu! uitroep van huivering, bijv. bij het zien in een diepte, aḍu of aḍúh.

Huichelachtig, zie *Huichelen*.

Huichelen, zie *Veinzen*.

Huid, zie *Vel*.

Huig, nel-manel of nel-manèlan.

Huilen, zie *Schreien* en *Janken*.

Huis, *woning*, *woonhuis*, bĕ̤ngkò of ròma- met tjompoq A. en dhạlĕ̤m A. T. Nederig voor *huis*, d. i. in alos voor *eigen huis*, is poq-rompoq of rúng-bạrúng. Ergens *wonen*, ergens *zijn huis* of *te huis hebben*, abĕ̤ngkò met atjompoq A., terwijl als A. T. van een omschrijving wordt gebruik gemaakt, namelijk: ka'aghungan dhạlĕ̤m. *In een holte*, in een boom, in een muur of derg. *huizen*, van een vogel of een muis, arongkang. Ergens *pleizierig*, *aangenaam*, *naar zijn zin wonen*, pĕ̤rna-. Iemand *in huis houden*, *niet toestaan uit te gaan* of *zich te vertoonen*, ngòkĕ̤p(ò).

Huisbediende, zie *Bediende*.

Huiselijk, bep. i. d. z. dat men er van houdt te huis te zijn en niet uit te wezen, taq kalôwaran.

Huisgezin, saòma- B. *Een huisgezin hebben*, *getrouwd zijn*, akò-bĕ̤ngkò met apoq-tjompoq A.

Huishoudgeld, bạlạndjhạ. Iemand *huishoudgeld geven*, *het noodige geld geven voor eten en kleederen* of *voor eten*, ĕ̤mbạlạndjhại. *Het huishoudgeld dat de man verplicht is zijn vrouw te geven*, nefka- of nepka-.

Huishuur, òbạng sèwana bĕ̤ngkò.

Huisraad, *meubelen*, essèna bĕ̤ngkò ook parabhúddhạ bĕ̤ngkò.

Huisvesting. — of *woning verleenen* iemand, ĕmbhĕrríqi kĕnnĕngngan.

Huisvrouw, zie *Vrouw.*

Huiszoeking. — *doen* ergens, ĕndjhạlùḍhạk B. P. = ĕngghạluḍhạk S.

Huizen, zie *Huis.*

Hulde, zie *Eerbied. Hulde bewijzen,* zie *Eeren.*

Huldebetoon, zie *Huldebewijs* en *Eerbewijs.*

Hullen, zie *Hulsel.*

Hulp, *bijstand, heul, assistentie,* ook *help!* een uitroep, tòlong. Voorts voor *hulp, bijstand* van iemand, pètòlong. *Hulp* of *bijstand Gods,* waardoor men voldoende heeft voor zijn behoeften en gespaard blijft voor ziekte of smart, sapa'at of safa'at. *Helpen, bijstaan, gerieven, bijstand verleenen, hulp bieden,* nòlong of nòlòngè. Iemand *een handje helpen, behulpzaam zijn, mede helpen* aan of in iets, ĕmbhạntò. Iemand die een feest of offermaal moet geven, *helpen* met geld of handenarbeid, njombhạng(s). *Hulp inroepen, een dienst vragen,* menta(p) tòlong.

Hulpbehoevend, zie *Arm.*

Hulsel, iets waarmede men zich omhult of inhult, laken, deken, sluier, enz., kòḍúng of ḍúngkòḍúng. *Zich omhullen,* akòḍúng, enz. Iemand of iets *omhullen, hullen* in iets, bijv. een laken, ngòḍungè. Zie ook *Pak.*

Hulsel *van de klapperbloem* of *van de pàs zich gezet hebbende klappervrucht,* karòtjok.

Humeur *Uit zijn* —, *uit het — raken,* ngĕn-rèngĕn.

Hunkeren, zie *Haken.*

Huppelen, zie *Springen.*

Hupsch, zie *Mooi.*

Huren, *afhuren* iets, njèwa-(s). Iets *verhuren, in huur geven,* masèwa-(p). *Huur, de huur* voor iets, òbạng sèwa- ook wel — sèwaqan. Een sawah *huren,* zie *Koopen.* Een sawah of sawahgrond *verhuren,* zie *Verkoopen.*

Hurken, *op de hurken zitten, gehurkt zitten,* nengkong(t). *Met de armen heengeslagen om de opgetrokken knieën,* markong.

Hut, poq-rompoq of rúngbạrúng. *Hutje op bouwveld,* bạrúng.

Huur, *huurschat,* zie bij *Huren. Huur, jaarlijksche* of *maandelijksche bezoldiging,* gạdji- B. P. = ghạdjhi- S. P. *Dagelijksche bezoldiging,* bạlạndjhạ.

Huurhuis, bĕngkò sèwan of — sèwaqan.

Huurrijtuig, *huurwagen,* rata sèwan of — sèwaqan.

Huwbaar, bhạllik ook akelbhạllik.

Huwelijk, zie *Trouwen*.
Huwelijksonderpand, d. i. het geld, bij de lagere standen tegenwoordig veelal *f* 5, maar bij de hoogere is het meer, dat door iemand die trouwt, aan zijn vrouw wordt gegeven, of dat hij verklaart wettig aan haar schuldig te zijn en dat dan ook door haar bij verstooting kan worden geeischt, ğmmas kabín. *Onderpand*, bijv. een kleedingstuk, *na een huwelijks-aanvraag gegeven*, pamòghi.
Huwen, zie *Trouwen* en ook *Getrouwd*.

I.

Ieder, *elk*, sabbhąn; zie de spraakkunst § 340. — bijv. *ieder de helft*, saparò èbąng, ook — èḍąng B. P. *Ieder afzonderlijk*, *ieder op zich zelf*, ranǵ-njòrang(s).
Iedereen, *een iegelijk*, sabbhąn òreng.
Iegelijk. *Een* —, zie *Iedereen*.
Iemand, òreng.
Iemand uit het volk, *iemand*, *niet behoorende tot de hoogere lagen der maatschappij*, òreng kèneq ook òreng ḍumeq. *Zekere iemand*, sè anò.
Iets, *eenig goed*, *eenige zaak*, bhąrąng.
IJdel, *onnut*, *voor niet*, bijv. van werk, omdat het niet wordt geteld of omdat men er niet voor wordt betaald, taq-pa'asel. *IJdel*, *vruchteloos*, *ongeldig*, van een religieuse verrichting, bijv. in sommige gevallen van het gebed, bhąttal. Zie voorts *Verwaand*.
IJdelheid, zie *Verwaandheid*.
IJlen, *ijlhoofdig*, *in de war praten*, matjètjot. Van een ziekte, njaramtjam B. = njaratjam P. = ngarònjam S.
IJlhoofdig, zie *IJlen*.
IJlings, zie *Spoed*.
IJs, es.
IJselijk, zie *Afschuwelijk*.
IJver, *arbeidzaamheid*, *vlijt*, *naarstigheid*, zie *IJverig*.
IJverig, *arbeidzaam*, *vlijtig*, *naarstig*; *ijver*, enz., bhądjhğng. *Met onverdroten ijver aan iets werken* of iets *doen*, mabhądjhğng(p).
IJzen, ghąrimèsğn.
IJzer, ook *ijzeren*, bğssè. *Magnetisch ijzer*, zie *Magneet*. *Gehard ijzer*, *staal*, bądjhą. *Wit staal*, onder het andere staal van een ponjaard bijv. gesmeed, pamor.
IJzerdraad, kabąq bğssè.
IJzeren, zie *IJzer*.
IJzerhoutboom, kòsambhi of kasambhi.

IJzerroest, zie *Roest.*,

IJzersmid, zie *Smid.*

IJzerwerk, bhąrąng bĕssè.

Ik, *mij*, ĕngkoq of sengkoq met bulą T. en kaulą A. Het laatste wordt ook verbonden met bhądhąn of djhąsad tot bhądhąn-kaulą of djhąsad-kaulą, hetgeen een weinig nederiger is dan kaulą. Zie voorts de spraakkunst § 277.

Immer, zie *Altijd*. *Immer, ooit*, taò met òneng A.

Immers, mapan ook òreng. Anders uitgedrukt door de ontkennende partikel taq; zooals: taq la èbąląi, *heb ik het je niet gezegd?* d. i. *ik heb het je immers al gezegd.*

Impost, bhiją.

Impotent, van een man, lèpaq.

In, *binnen*, è-ḍąlĕm. *In eens* alles op of verteerd, bhąbhąr pèsan. *In eens* bijv. rijk zijn, door het trekken van een hoog lot uit de loterij, dhądhąk sakala. *In eens*, om er af te wezen, *in eens*, zoodat het geheel afgemaakt of de zaak geheel is afgedaan, sakalè.

Inbakeren iemand, bijv. een kind, ĕngghĕḍḍhúng.

Inbeelden, zie *Verwaand*.

Inbeelding, zie *Verwaandheid*.

Inboedel, zie *Huisraad*.

Inboorling, *oorspronkelijke bewoner van* een streek, òreng patòbin of — tòbin.

Inborst, zie *Natuur*.

Inbreken, *een gat in den muur maken* om in een huis te komen, aghurąng of aghubąng. *Tot een bende vereenigd, diefstal met braak plegen en desgevorderd moord*, ngampaq(k).

Inbrengen iemand of iets ergens; iemand of iets *naar binnen brengen*, masoqaghi of ĕnlĕbbhuwaghi met mamalĕbbhĕt(p) A. T. (een' aanzienlijke).

Indachtig, èngaq met èmot A.

Inderdaad, sanjatana. Zie ook *Waarheid*.

Indien, zie *Als*.

Indienen iets aan een meerdere, ngatorraghi(a) of njabissaghi(tj).

Indigo, nèla.

Indigoplant, tarom.

Individu, zie *Persoon*.

Indoen iets ergens, zie *Inbrengen*. Iets ergens *indoen en daarmede geheel* of *gedeeltelijk vullen*, ngessèjaghi(è). Voorts ergens iets *indoen*, ngesseqè.

Indompelen, zie *Dompelen*.

Indoopen, *instippen, insoppen* iets, bijv. zijn rijst of lekkernijen in de saus, ĕndhĕddhĕl. Zie ook *Dompelen*.

Indrijven, zie *Inslaan*.

Indrukbaar, *medegevend*, bijv. van een kurk, ĕnḍhút.

Indrukken, zie *Samendrukken*.

Indruksel van den voet van een mensch of dier, lampat of lòlos.

Indruppelen, zie *Drup*.

Ineendraaien vezels of schil van een boom of struik tot touw, ngengkal(è). Garen tot knoopgaren, ngobbhḁl(ò).

Ineengedrongen, zie *Kort*.

Ineengerold. — *liggen*, bijv. van de koude, malĕkkoq(p).

Ineenvoegen, *in elkaar zetten*, bijv. de stijlen van een huis, twee aan twee, met de twee verbindingsbalken of dwarsleggers, ĕnrasop of masang(p).

Inenten, zie *Vaccineeren*.

Inentpokstof, bhibhit.

Influisteren, zie *Fluisteren*.

Ingaan, *binnengaan*, *binnenkomen*, *inkomen*, *intreden*, *binnentreden*, masoq, of lĕbbhu B. P. = alĕbbhu S. met malĕbbhĕt A. T.

Ergens, bijv. een huis *binnenkomen*, *ingaan* of *binnengaan*, masoqè of ĕnlĕbbhunè met malĕbbhĕddhi A. T.

Ingang, zie *Opening*.

Ingedeukt, *uitgehold*; *holte*, tjelgĕm of tjolgĕm. Iets *zóó maken*, matjelgĕm(p), enz.

Ingekeept, zie *Gegroefd*.

Ingelegd met edelgesteenten, zie *Bezet*.

Ingenomen, zie *Behagen*.

Ingescheurd, zie *Scheur*.

Ingestort, van een huis, robbhu-. Idem *naar één kant*, ròdjúng. Idem *in elkander*, tèrĕp. *Ingestort*, *ingevallen*, *ingezakt*, d. w. z. dat er een gat is, waardoor instorting van den grond, van een graf of derg., djhurúk.

Ingetogen, zie *Eerzaam*.

Ingevallen, van de wangen, door het kwijt zijn van de kiezen, *ingevallen wangen hebben*, om die reden, kelpong of kĕlpong.

Ingewand, bḁiq-ḍḁlĕm.

Ingewikkeld, *verward*, *duister*, zie *Moeielijk*.

Ingeworteld, *onveranderlijk*, van een gebruik of gewoonte, pagghún.

Ingezetene, òreng. Bijv. van de hoofdplaats, òreng koṭṭa. Van een dorp, òreng dhisa.

Ingieten, njèlen(s).

Inhaken, zie *Haken*.

Inhalen, *achterhalen* iemand, ngoddhḁk(ò), ook nabḁng(t) B. P. *Ingehaald*, *achterhaald*, katjapoq sè èoddhḁk. Iemand — *door hem een eindweegs te gemoet te gaan*, bijv. tot eerbewijs, ngambḁq(a) of mapaghi(p).

Inhalig, *baatzuchtig*, *begeerig*, *eigenbelangzuchtig*, *vrekkig*, zie *Gierig*.

Inham, *put*, door menschen gegraven, ten behoeve der vischvangst of anderszins in een rivier (aan den kant), sòroq.

Inhebben, zie *Inhouden*.

Inheien, *heien*, *in den grond heien*, ngantjĕppaghi(a).

Inhoud, ook van een boek, essè. —, wat zich in iets bevindt door iemands toedoen, bijv. van een geldbeurs, ook òsoq. — van een brief, mònjè met òngĕl ook mòngĕl A.

Inhouden, *inhebben*, aessè ook aòsoq; zie *Inhoud*. Iets dat vervoerd moet worden *inhouden* of *bevatten*, muwàq(b). *Inhouden*, *vermelden*, van een brief, amònjè met aòngĕl of mòngĕl A.

Inhouden, *bedwingen*, *beteugelen*, *beheerschen*, ook zijn hartstochten *bedwingen*, zijn lachen *bedwingen*, den adem *inhouden*, ngampĕt(a).

Een paard *inhouden* (langzamer doen loopen), *beteugelen*, ook den teugel *aanhalen* om het paard te beteugelen, njĕngkĕt(tj) of njontĕt(tj).

Inhouden, *aftrekken*, een zeker gedeelte *korten op* iets, bijv. *op* iemands loon, mòtong(p).

Inhoudsmaat, zie *Maat*.

Inkapping, *inkappingen* in een kokosboom om dien gemakkelijk te kunnen beklimmen, antat S. P. = antat S. = tataran B. *Voorzien van zulke inkappingen*, ngantadhi, enz.

Inkeepen, zie *Groef*.

Inkeeren. *Tot zich zelf* —, zie *Spijt*.

Inkomen, zie *Ingaan*.

Inkomst, zie *Opbrengst*.

Inkoopen. — *doen*, *koopen* in onb. zin, lè-mĕllè(b). Iets *in groote hoeveelheid inkoopen*, om het weder te verkoopen of voor eigen gebruik, mĕllè bhurungan. Zie ook *Koopen*.

Inkoopprijs, kabĕlli.

Inkt, mangsè B. = mangsen S. P.

Inktkoker, baḍḍhana mangsè, enz.

Inktvisch, ĕnnos of djhukoq —.

Inkwartieren, *logeeren* iemand ergens, maĕnnĕng(p) (ook een' meerdere) of njabaq(s) (alleen een' mindere).

Inladen, zie *Laden*.

Inlander, zie *Inboorling*.

Inlaten, *binnen laten* iemand, ĕmbhĕrríq labang.

Inlaten, *zich ergens mede*, ngataôwè(k) K. of marduli-(p).

Inleg, zie *Inzet*.

Inleveren, *aanbieden*, *geven*, *overgeven*, *afgeven aan* een meerdere, ngatorraghi(a). Iets *inleveren*, *inbrengen* ergens, bijv. de wasch, masoqaghi.

Inlichting, zie *Opheldering*.

Inmengen, zie *Mengen.*
Inmiddels, zie *Middelerwijl.*
Innaaien, zie *Naaien.*
Innemen iemands plaats of verblijf, n e n ḍ i -(t) of n e n ḍ h i-(t).
Innemen, *nauwer maken* een kleedingstuk, n è r o s (t) of n e n g-r o s (t).
Innemen, *inladen, lading innemen,* zie *Laden.*
Innemend, zie *Minzaam.*
Innen, *invorderen* gelden, zooals o. a. pacht, landrente, contributie, enz., n a r e k (t).
Innerlijk, zie *Inwendig.*
Inoogsten, zie *Plukken* en *Rijstoogst.*
Inpakken, zie *Inwikkelen.*
Inrekenen iemand, n a n g k ĕ p (t) of m è g h ạ q (p).
Inrichten, zie *Schikken.*
Inrichting, zie *Regeling.*
Inroeping, bijv. van zegen, p ò-d j h i. Zie voorts *Gebed.*
Inruilen, n g ò r o p (ò) of m ò r o p (p). Zie voorts *Wisselen.*
Inschenken, zie *Schenken.*
Inschepen (*zich*), o n g g h ạ k a k a p a l.
Inschroeven, zie *Schroef.*
Inschuiven, *er voor schuiven* den boom of de boomen van een paardestal, n j ò r o k (s).
Inschuld, wat men te vorderen of uitstaande heeft, p ê ò t a n g.
Insgelijks, zie *Ook.*
Inslaan, *inhameren met een hamer, indrijven* iets, bijv. den sluitboom van een paardestal, met een stuk hout of derg., m ò-k o l (p) of n ò k o l (t).
Inslag van een weefsel, p a k a n.
Inslapen, zie *Slapen.*
Inslikken, zie *Slikken.*
Inslokken, zie *Slikken.*
Insluimeren, zie *Slapen.*
Insluiten, zie *Omsingelen.*
Insmeren. *Zich heelemaal* of *slechts het bovenlijf* —, met een geneesmiddel, a k ò r a p. *Zich de slapen* —, bijv. met een zalf, a t a p ĕ l. *Zich het voorhoofd* — met iets, a p è l e s. Iemand *heelemaal* of *slechts het bovenlijf* —, n g ò r a b h i. Iemand *de slapen* —, n a p ĕ l l è. Iemand *het voorhoofd* —, m è l è s è. Iets *insmeren met olie, olieën,* ĕ m-m e n n j a q of ĕ m m e n n j a q è.
Insnede, *insnijding,* zie *Keep.*
Insoppen, zie *Indoopen.*
Inspannen paarden of rijtuig, zie *Aanspannen.*
Inspanning. *Met alle* —, *met* — *van alle krachten* iets doen, bijv. omdat men ongesteld is; ook iets koopen, terwijl men arm is, d j ạ-n g a d j ạ (k).
Inspecteeren, zie *Onderzoek.*
Inspecteur, s a p e k t ù r of s a p i k-t ù r.
Insteken, *inbrengen, indrijven,* bij het lasschen van houtwerken, in de opening de houten pen,

n j a l ĕ̤ t (s). Ergens *de hand insteken* of *ondersteken* om iets te grijpen of er uit te halen, n j ĕ̤ ḍ ḍ h ú k (t j).

Instelling, *regeling*, a t ò r a n.

Instellingen, *de bepalingen* of *voorschriften van de Moh. godsdienst*, s a r è' a t.

Instemmen, *van dezelfde meening*, s a r ĕ̤ m b h a̤ k.

Zie ook *Het eens zijn* of *worden*.

Instijgen, zie *Stijgen*.

Instorten, zie *Inzakken*.

Instorten, van een zieke, k a p ò-l ê j a n.

Instructie, bij de barisans, s ĕ̤ t-t r o k s i- of s ĕ̤ t t r ù k s i-.

Instrumenten, zie *Gereedschappen*.

Intentie, zie *Opinie* en *Voornemen*.

Intiem, zie *Vertrouwelijk*.

Intoomen, zie *Bedwingen*.

Intreden, zie *Ingaan*.

Intrekken, *zijn intrek nemen bij* iemand, ook *dat doen tijdelijk bij* iemand, m o n ḍ h u g h i (p). Ergens, bijv. in een loods, in afwachting dat het huis zal zijn voltooid of gerepareerd, n g a m-p e q (a). Zie ook *Herroepen*.

Intrest, zie *Rente*.

Intusschen, zie *Middelerwijl*.

Inval. — *doen*, zie *Overvallen*.

Inventaris, *aantooning*, *opgave*, k a t ĕ̤ r r a n g a n.

Invloed van een paard, een vogel, een kat, de vrouw of een wapen, zoodat het bezit geluk aanbrengt, p a n g a r ò-. *Invloed ten kwade*, zoodat het bezit ongeluk aanbrengt, 't j a t j a t.

Zie voorts *Macht*.

Invloedrijk, zie *Macht*.

Invochten, *vochten*, zie *Besprenkelen*.

Invoegen, zie *Invoegsel*.

Invoegsel, om een gat te vullen, s o m p ĕ̤ t. Een gat of een reet *zoo vullen*, n j o m p ĕ̤ t.

Invoeren, *instellen een gebruik*, a m ò ḍ e l.

Invorderen, zie *Innen* en *Manen*.

Invullen de kolommen van een staat of aantooning, n g e s-s e q è (è).

Inwachten, zie *Wachten*.

Inwendig, *innerlijk*, *van binnen*, *in het hart*, b h a̤ t e n. Zie voorts *Binnen*.

Inwikkelen, *inpakken*, *pakken*, *bergen*, *knoopen*, enz. iets, zoodat het een pak of pakje wordt, ĕ̤ m b h ú n d h ú q. In een doek, ook ĕ̤ m b h ú n t ĕ̤ l of ĕ̤ m b h ú n-t e l. In een blad of in papier, ook ĕ̤ m b h ú n g k o s.

Inwilligen, *voldoen aan* iemands begeerte, wil of verlangen, n ò-r ò d h i (t).

Inwinnen, *berichten inwinnen omtrent* iemand of iets, n j a r è (s) k a t ĕ̤ r r a n g a n n a.

Inwisselen, zie *Wisselen*.

Inwonen bij iemand, m o n-ḍ h ú k (p). *Bij* iemand voor

korten of langen tijd *inwonen*, m o n ḍ h u g h i.

Inwrijven, zie *Wrijven*.

Inzakken, *instorten*, bijv. van een weg bij een doorbraak, d h ą d d h i l ĕ m b ą-. *Inzakken*, *wegzakken*, bijv. van den grond, als men er den voet opzet, b h ú r ḍ ú q. *Ingezakt*, *weggetrokken*, van den buik, door niet te hebben gegeten of door gebrek aan voedsel, k ĕ l p e s.

Inzamelen vruchten, m ò l o n g (p). *Bladen*, *kruiden*, enz. *die bij de rijst worden gegeten* —, a r a m b h ą n.

Inzeepen, zie *Zeep*.

Inzet, *inleg*, t a r ò-.

Inzicht, zie *Bedoeling*.

Inzitten, *er mede inzitten*, *er mede verlegen zijn*, è b u-.

Inzouten, zie *Zout*.

Inzwelgen, zie *Slikken*.

Islam, *het Islamisme*, e s l a m of e s s l a m ook s ĕ l l a m. *Islamiet worden*, *Mohammedaan worden*, m a s o q e s l a m, enz. Iemand *tot den Islam* of *tot den Moh. godsdienst bekeeren*, m a e s l a m (p), enz. *Islamiet*, *Mohammedaan*, *Muzelman*, ò r e n g e s l a m, enz.

Israëliet, *jood*, (ò r e n g) j ą h u d i of dj ą h u d i. *Joodsch*, j ą h u d i, enz.

Ivoor, en *ivoren*, zie *Elpenbeen*.

J.

Ja, i j ą met ĕ n g g h i- T. en e n g g h i- A. *Ja, wel is waar*, *ja waarlijk*, b h ĕ n ḍ ĕ r met l ĕ r r ĕ s A.

Jaar, t a o n. *Tal van jaren*, *jaren en jaren lang*, p a n-b ą r ą m p a n t a o n met p e n-s a n a p e n — T. en p a n-s a p a n a p a n — A.

Jaargetijde, ò s o m of m a s a.

Jaarlijks, s a b b h ą n t a o n.

Jaartal, *jaartellen*, nam. *de Moh.*, t a o n i z z r ą t of — i d d j r ą t.

Jaarwedde, g ą d j i t a ò n a n, enz.; zie *Huur*.

Jachtmaken *op iemand*, m è g h ą q (p) b h u r ú n. *Op de jacht gaan*, zie *Jagen*.

Jagen, op vogels, s a n g-p a s a n g. Ook ĕ m b h ĕ ḍ ḍ h í l of a b h ĕ ḍ ḍ h í l B. P. = n e n g g h ą r (t) S. P. *Jagen*, op wild, a b h u r u-. Zoo bijv. *op herten jagen*, a b h u r u m a n d j h ą n g a n. Zie ook *Jachtmaken*.

Jager, t ò k a n g-s a n g-p a s a n g, enz. of — a b h u r u-.

Jaloersch, t a m b h u r u w ą n.

Jammer, zie *Lijden*.

Jammer, *'t is jammer*, *jammer is het maar dat*, è m a n n a.

Jammeren, zie *Klagen*.

Janken, *huilen*, van een hond, a t a n a l ò. Idem, van pijn, a k a e n g.

Januari, djànuwari- of djạnuwari-.

Japan, *Japansch*, d j h ĕ̥ p p a n g.

Jas, ĕ̥ d d j à s.

Java, d j h ạ b ạ.

Javaan, ò r e n g d j h ạ b ạ. *Javaansch*, d j h ạ b ạ.

Jenever, *borrel*, zie *Genever*.

Jeruzalem, b à è t a l m u k a d d à s of — m u k a d d ạ s.

Jeugdig, zie *Jong*.

Jeuk, *jeukte, jeuken, jeuk hebben*; ook *het jeukt*, g h ạ t ĕ̥ l.

Jeuken, zie *Jeuk*.

Jeukte, zie *Jeuk*.

Jezus, n a b b h i è s a-.

Jicht (vlíegende), e n t j o q.

Jokken, zie *Liegen*. Voor *Boerten*, zie *Gekheid maken*.

Jolig, zie *Dartel*.

Jong, *jeugdig*, n g ò ḍ ạ met a n o m A. T. *Van jongs af aan*, ḍ ạ r i n g ò ḍ ạ.

Jong van een beest, b u ḍ ú q.

Jongeheer, zoontje van een Europeaan, s i n j ò- of s í n n j ò-. *Jongeheer*, als betiteling van een inlandschen knaap, k è n e q of ĕ̥ n n e q.

Jongeling, l a n t j e n g.

Jongen, zie *Knaap*.

Jongen, *huisjongen* v. e. Europeaan, d j ò n g o s.

Jongen, *jongen werpen*, van een dier, a b u ḍ ú q. — *hebben*, ook a b u ḍ ú q ạ n.

Jonggetrouwden, k a m a n t a n = k ò m a n t a n of m a n t a n ook p a n g a n t a n. Eigenlijk zijn het woorden voor *Bruid* of wel *Bruidegom*, maar deze benaming behoudt men nog gedurende eenige dagen na het huwelijk.

Jonggezel, zie *Jonkman*.

Jongmeisje, *jonge dochter*, p a r a b ạ n.

Jongs. *Van — af*, zie *Jong*.

Jongste. *De —* , *het — kind* in een huisgezin, b ú n g s ò.

Jonkman, *jonggezel*, zie *Jongeling*.

Jood, zie *Israëliet*.

Jubelen, zie *Juichen*.

Juffer, zie *Juffrouw*.

Juffertje, zie *Glazenmaker*.

Juffrouw, *mejuffrouw*, *mejuffer*, *juffer*, als betiteling van Europ. en Chin. meisjes zoomede ongehuwde vrouwen van dien landaard, n ò n a-. *De juffrouw*, *de gouvernante* in een familie, zie *Gouvernante*. *Juffrouw* of *mejuffrouw*, als betiteling van een inlandsch meisje, k è n e q of ĕ̥ n n e q.

Juichen, *jubelen*, a s ò r a k. Iemand of iets *toejuichen*, *juichen om* iemand, n j ò r a k. Zie ook *Verheugd*.

Juist, *terwijl juist*, ook *juist aan* iets *zijn*, l a g g h í q of g h í q. *Juist*, *precies*, bijv. *juist tien*,

sapòlò bhĕndĕr of — tĕppaq. Zie ook *Toevallig* en *Waar*.

Juk van een span runderen, pangònong.

Jukpen, rechts en links een, in het juk van een rund, samèla.

Juli, djuli-.

Juni, djuni-.

Juweel, *edelgesteente*, sòsòtjan. Zie ook *Diamant*.

Juweeldoosje, papĕtten.

K.

Kaaiman, *krokodil*, bhạdjạ.

Kaak, zie *Onderkaak* en *Wang*.

Kaakslag, tampèleng. *Iemand een kaakslag geven*, nampèleng.

Kaal, *bladerloos*, van een boom of struik, ngartjang. *Kaal, kaalhoofdig, het haar kwijt*, gùnḍùl ook ghûnḍùl of ghùnḍùl. *Geheel kaal*, bijv. door afschering van het haar, van iemands hoofd, kalonnjen of kòlonnjen ook kònjong.

Kaalhoofdig, zie onder *Kaal*.

Kaapziek, *diefachtig*, ngètjoqan (k).

Kaars, *waskaars*, lîlìn. *Waslicht, aangestoken waskaars*, dhạmar lîlìn. *Kaarsje*, gemaakt van olie houdende aaneengeregen kalèkè- pitten of van een geolied stuk doek, tjòlok.

Kaarspit, zie hiervoor *Pit*.

Kaart, geografische, ĕkkar. *Briefkaart*, kartu pos. *Speelkaart* ĕkkar of kartu-.

Kaartspelen, amaen ĕkkar of — kartu-.

Kaas, kèdju-.

Kabaai, kabàjàq.

Kakelen, van een hen, wanneer zij pas een ei gelegd heeft, akòtak.

Kakken, *afgaan*, *afgang hebben, zijn behoefte doen, ontlasting hebben*, ataè met kabĕrrạdhạn of akòpaḍạng A. en atendjhạ A. T. *Al ontlasting hebben, terwijl men zich rept om te komen waar men moet wezen*, atjarettjèdhạn. *Bij ongeluk een weinig dunne stof ontlasten*, atjèreq.

Kakkerlak, de gestreepte soort, ngèrèngè. —, de niet-gestreepte soort, met langere vleugels, ratjara.

Kalebas, de ronde soort, labu. —, de langwerpig-ronde soort, kondùr. —, de groote, langwerpig-ronde soort, bhạlighu B. of labu tjèna P.

Kalf van een koe, ĕmpeq. Ouder is pĕḍḍhít. Nog ouder: djạgír.

Kalk, *gebluschte*, kapor. *Witten*

met kalk overstrijken, n g a-por. *Ongebluschte kalk*, g h ą m-pen.

Kalm, zie *Gerust* en *Rustig*.

Kalmus, d j h ą r ą n g ò.

Kalot, k o t t j a- of s o n g k o q.

Kam, *haarkam*, s ò r o j met d j h ú n g k a t P. = s ĕ r r a t B. S. = s è s e r S. als A. T. *Zich kammen*, a s ò r o j. Iemand het haar *kammen*, n j ò r o j. *Fijne haarkam*, s ĕ r r e t. Enz.

Kam van een haan of hen, d j h ą n g-g h ą r.

Kameel, o n t a.

Kameleon, k a m o n ḍ u r ą n.

Kamer, zie *Vertrek*.

Kameraad, b h ą r ĕ n g of r ĕ n g-b h ą r ĕ n g n g a n ook k a n t j a. Zie ook nog *Metgezel*.

Kamerschut, zie *Schut*.

Kamfer, k a p o r b h ą r ú s.

Kamizool, vest zonder mouwen, voor mannen, r o m p i- of r ú m-p i-. —, vest zonder mouwen, voor mannen of vrouwen, k ò t a n g.

Kammen, zie *Kam*.

Kampen, zie *Vechten*.

Kan, aarden, voor water en met een hals. De vorm is verschillend, sommige hebben een tuit, andere niet, g h ĕ n ḍ h i, ook k ĕ n ḍ h i B. S.

Kanaal, zie *Waterleiding*.

Kanapé, b à n g k u-.

Kaneel, k a n j è n g a r B. P. = k a n j è n g a l S.

Kanon, *stuk geschut*, m a r i j ĕ m. — *van zeer klein kaliber*, l è l a.

Kansel, in een moskee, m e m-b h ą r.

Kant, zie *Rand* en *Zijde*.

Kantelen, *overzij gaan*, bijv. van een steen waar het rad van een wagen overheengaat, a b ą-l í q ook a b h ą l í k.

Kantoor, k a n t o r.

Kantwerk, zie *Passement*.

Kap van een rijtuig, ĕ k k a p.

Kapas, katoen van den katoenheester, k a p a s.

Kapel, *vlinder, uiltie*, k a p p ĕ r B. = k a k a p p ĕ r S. = g h ą p-p ĕ r P.

Kapen, zie *Stelen*.

Kapitaal, zie *Handelskapitaal*. *Kapitaal*, van een rechtszaak, r a d j ą of b ĕ r r ą q.

Kapitein, van het leger, k a p t e n of k a t t e n. —. chineesch officier, k a p i t a n of k a p è d h ą n.

Kapittel, zie *Hoofdstuk*.

Kapittelen, zie *Beknorren*.

Kapmes, b ĕ ḍ ḍ h ú n g of b h i r ą n g. — van den soldaat, ook k a s-m e s. Zie ook *Hakmes*.

Kapoen, a d j ą m k a b h i r i j ą n of — k ò b h i r i j ą n.

Kapok, de kortvezelige, in de vrucht van den boom groeiende katoen, k a p ò.

Kappen takken van een boom bijv. doode takken, geschikt voor brandhout, n o t t ò-(t).

Kappen. *het haar knippen*, zie hiervoor *Haarknippen.*

Kapstok, wat als zoodanig dienst doet, gewoonlijk een horizontaal opgehangen touw, s a m p a j a n.

Kar, *op veeren als voertuig voor menschen*, ĕ p p i r of ĕ b b h i r. —, *als voertuig voor goederen met een kap en door een paar koeien getrokken*, t j i k a r of d j i k a r. —, *als voertuig voor goederen zonder kap en slechts door één koe getrokken*, g h a l ĕ b-b h ĕ k B. = g h a r u b h a k P.

Karakter, *inborst*, iemands *doorgaande wijze van zijn* of *handelen*, a d h a t.

Karakter, *letter* van het Javaansch-Madoereesch schrift, a k s a r a. *Arabisch schrift in Madoereesche werken*, a k s a r a p è g h u.

Kardamom, k a p ò l a g h a.

Karig, ook *karigheid*, zie *Gierig*.

Karigheid, zie *Karig*.

Karpet, *tapijt*, b à b ù t.

Karvoerder, ò r e n g ĕ p p i r a n of — d j i k a r a n.

Karwats, *zweepje*, t j a m ĕ t t è of t j ò m ĕ t t è. *Met de karwats slaan*, n j a m ĕ t t è, enz.

Kas, *geldkas in een kantoor*, ĕ k-k a s.

Kast, l a m a r è of l ò m a r è.

Kastanjebruin, van een paard, d a r a g ĕ m S. P. = d h a r a-g h ĕ m B.

Kastijden iemand, n g a d j à r(a) B. P. = n g a d j a r(a) S. = n g a d j h a r(a) P. Een mensch of dier *wreedaardig kastijden*, n j e k s a(s).

Kastijding, *straf*, opgelegd door den rechter, ò k ò m a n of h ò-k ò m a n. *Straf krijgen, gekastijd worden*, o l l è ò k ò m a n ook k ĕ n n e n g — met k ë-n g e n g — A.

Kat, k ò t j e n g. *Kat met een langen staart*, ook k ò s a. *Wilde kat*, m ò s ĕ n g. *De kat leeren muizen vangen*, ĕ m b u d j a i s a g h a r a.

Katela, een soort eetbare wortel, t è l a. Ook s a b b h r a n g S. P.

Kati ($1^1/_4$ Amst. pd. of $^1/_{100}$ pikoel), k a t è.

Katern, postpapier (gew. 6 vellen); id. schrijfpapier (gew. 12 vellen), k ò r a s.

Katoen, zie *Kapas* en *Kapok*. *Wit* —, l a b ú n. *Gestreept* —, niet ingevoerd, inheemsch, p ò-l e n g. Zie ook *Doek*.

Katoenboom, *eriodendron anfractuosum*, k a d j u k a p ò of b h ú n g-k a n a k a p ò. Zie *Kapok* en verg. *Kapas*.

Katoog, een half edelgesteente, b i d u r i S. P = b i d h u r i B.

Katrol, k è r è g h a n.

Kauwen, *vermalen*, a k a e l. Iets *kauwen, fijnkauwen*, n g a e l.

Keel, *keelgat*, g h ĕ r r u n g a n. *Het eten in de keel hebben zitten*,

palĕddhĕn B. P. = malĕddhĕn S. Iets, zooals een graat of been *in de keel hebben*, tapĕllang. *In de keel blijven zitten, niet naar binnen willen glijden,* van iets, njanḍhĕt(s).

Keelpijn, en *keelpijn hebben,* kantjèngĕn.

Keep, *kerf, insnede,* zie *Groef. In* iets, bijv. een stok *een keep, kerf* of *insnede maken,* ĕngghĕṭṭĕt. Visch *kerven,* ĕndhĕlli-.

Keer, zie *Maal.*

Keffen, zie *Blaffen.*

Keg, zie *Wig.*

Keisteen, zie *Steen.*

Kelderflesch (vierkante), waarin de jenever wordt ingevoerd, ĕpples.

Kelen, *den hals afsnijden* een dier, njambhĕlli-(s) of ĕmbhĕlli-.

Kelk, *kelkje,* zie *Roemer.*

Kenmerk, tòra- of tanḍhạ ook tĕngngĕr = tatĕngngĕr.

Kennelijk, zie *Merkbaar.*

Kennen, zie hiervoor *Bekend* en voorts *Weten.*

Kennis, zie *Kunde* en voorts ook voor *kennis aanknoopen* bij *Bekende.*

Kennisgeven, *berichten, melden,* abạlạ- of abĕrta ook ab(h)ĕrríq taò met mator òneng A. T. (aan een meerdere) en apareng òneng A. T. (van een meerdere). Iets *kennisgeven,* ngabạlạ-(k) of ĕmbĕrtaqaghi met ngatorraghi(a) A. T. (aan een meerdere). *Boodschappen,* iemand iets *berichten, mededeelen, vertellen,* ĕmbạlại of ĕmbĕrtaè ook ĕmb(h)ĕrríq taò met ngatòrè òneng A. T. (aan een meerdere) en marèngè òneng A. T. (van een meerdere).

Kennismaken, zie *Een ontmoeting hebben* bij *Ontmoeting.*

Kenteeken, alamat of lamat.

Kerf, zie *Keep.*

Kerk, zie *Moskee.*

Kerkendienaar, Moh., wiens werk het is de Moskee te bewaken en o. a. ook de bhĕḍḍhúk te slaan, kĕtteb.

Kerker, zie *Gevangenis.*

Kerkeren, zie *Opsluiten.*

Kerkhof, zie *Begraafplaats.*

Kermen, *kreunen,* asĕrrò. Zie ook *Klagen.*

Kern, *pit, korrel, zaadkorrel,* bạíq of bighi. *Kern,* waaruit de klapperboom ontkiemt, bhurúq. *De pit* van een nangka of doerian, bighilạn B. = pandjhilạn P. = mandjhilạn S. *Pit* van alle vruchten die tot het mangageslacht behooren, pĕllok. *Korrel* zout, bukò.

Kernhout, het hout van een boom, dat om het hart zit, ghạli-.

Kerrie, *kerriesaus*, kari- of karè.
Kerven, zie *Keep* en *Snijden*.
Ketel, *waterkookketel*, *bouilloire*, tjèret.
Keten, zie *Ketting*.
Ketenen, zie *Ketting*.
Ketsen, van een geweer, taq amònjè. *Eerst ketsen, daarna toch afgaan*, aghąntong.
Ketting, *keten*, *kluister*, rantaj. Iemand *ketenen*, *kluisteren*, *boeien*, *in den ketting slaan*, ĕnrantaj.
Kettingganger, *kettingjongen*, *veroordeelde tot dwangarbeid in den ketting*, parantajan.
Keuken, ḑąpor ook pabhĕţ-ţĕgghąn.
Keukengereedschap, parabhúd-dhą ḑąpor.
Keukenmeid, zie *Kokkin*.
Keur, *merk*, ĕttjap.
Keuren (edele metalen), zie *Toetsen*.
Keurig, en *keurig net*, zie *Net*.
Keursteen, zie *Toetssteen*.
Keuze, iets waarop de keuze valt, pèlêjan.
Kever, de soort die 's avonds rondvliegt, wąng-ghuwąng.
Kibbelen, *kijven*, *harrewarren*, *twisten*, apadhu ook atòkar.
Gezegd van iets: *een twistappel zijn* of *worden*, sè èkapadhu, enz. Iets *tot een twistappel maken*, ngapadhu, enz.
Kieken van een kip, pèteq.
Van een eend: ètek B. = rè-mĕrrè S. P. Het laatste woord is ook B., maar beteekent kieken van een eend dat jonger is dan ètek.
Kiekendief, *wouw*, sèkaq.
Kiel, lange, zooals de mannelijke bedienden van Europeanen bij wijze van liverij dragen, kalambhi tûrùq B. of — kòrong.
Kiemgat van een klapper, mata. Een kokosnoot *te kiemen leggen*, marsè(p). *Kiemen*, *te kiemen leggen op een kweekbedding*, om later te verplanten, matar(p).
Kies, *kiezen*, ghĕrrĕm.
Kieskeurig, apek. *Niet kieskeurig*, *van alles lusten*, van menschen en dieren, ghąrumôwan.
Kieuw, *kieuwen*, tjaqang.
Kiezel, en *kiezelsteen*, zie *Grind*.
Kiezen, *een keus doen*, iets *verkiezen*, mèlè-(p).
Kijk, toeroep bij het iemand iets geven of ter hand stellen, rijaq met nèkoq T. en panèkaq A. *Kijk! zie!* als toeroep om iemand op iets attent te maken of te wijzen, djhĕlling B. P. = abąs of abą S. P.
Kijken, zie *Kijker* en *Zien*.
Kijker, *verrekijker*, kèkĕr ook sĕmprong. *Daardoor kijken*; *door een kijker naar* iemand of

iets *zien*, ngèkĕ̥r of njĕ̥mprong.

Kijven, zie *Kibbelen*.

Kikvorsch, kataq. *Boomkikvorsch*, kataq atapa. *Groote kikvorsch*, kataq sĕ̥ldúng, ook kòḍoq B.

Kil, zie *Koud*.

Kim, zie *Gezichteinder*.

Kin, tjangkem.

Kina, kina-.

Kind, *telg*, anaq met pottra A. T. Sprekende van eigen kind tot een meerdere, zegt men buḍúq B. P. *Pas geboren kind, heel jong kind*, bhḁdjíq of bhḁbhḁdjíq. *Het op een na het jongste kind*, kakakaqanna búngsò. *Het oudste kind, het eerstgeborene* in een gezin, sarijang. *Van kind af aan, van jongs af aan*, zie bij *Kindsbeen*. Zie ook *Aannemen, Knaap* en *Zich vermenigvuldigen*.

Kinderachtig, makanaq of naqmakanaq.

Kinderloos, — *blijven, geen kinderen krijgen*, van een vrouw, djhubĕ̥ng.

Kindermeid, ĕ̥mbhḁn ook mongmong. *Kindermeid voor een Europeesch kind*, bàbu-.

Kinderpokken, tjatjar of ḁbuook parèngan.

Kindje, *pasgeboren kind*, zie *Kind*.

Kindsbeen. *Van — af*, mòlaè ghiq kanaq of — — kèneq.

Kindsch, *suf*, *door ouderdom*, ngalòlè.

Kindskind, zie *Kleinkind*.

Kinketting, rantajja kaḍḍhḁli.

Kinnebakslag, zie *Kaakslag*.

Kip, *hoen*, adjḁm. — *die nog niet gelegd heeft*, adjḁm panḍḁrḁqḁn. — *wier veeren achterover liggen*, adjḁm bḁlik. — *wier veeren rechtop staan*, adjḁm sòrong.

Kippenhok, kanḍhḁngnga adjḁm.

Kippenvel. — *krijgen van de koude*, gḁrimeng. — *krijgen* of *hebben van angst*, ghḁrimèsĕ̥n.

Kirren, van een duif, abḁkkor B. P. = apaggĕ̥r S. P.

Kist, pĕ̥ṭṭè. *Heele groote kist op rollen*, ten einde die gemakkelijk te kunnen verplaatsen, ghĕ̥rbhúng P. = pĕ̥ṭṭè-kalottrò B. *Kistje* voor geld of bijouterien, papĕ̥ṭṭen. Zie ook *Bak*.

Kisten een lijk, zie *Doodkist*.

Kittelachtig, ghḁlijḁqḁn.

Kittelen, *krieuwelen* iemand, ĕ̥ngghḁlitjĕ̥k, ook ĕ̥ngghḁlidjĕ̥k B.

Kittelig, *kittelend*, ghḁlijḁq.

Klaar, *af, afgedaan, gedaan, voltooid, afgemaakt*, marè met rampong A. T.

Iets *afmaken, voltooien*, mamarè(p) met marampong(p)

A. T. Zie ook *Gereed* en voorts nog *Helder* en *Scherp*.

Klaarblijkelijk, tĕrrang.

Klaarheid, zie *Helderheid*.

Klaarmaken, *in gereedheid brengen*, van iets of van hetgeen op een zeker tijdstip klaar zal moeten zijn en dan zal worden gebruikt, bep. ook: *eten klaarmaken, het eten klaarmaken*, asaḍijà- of asaḍiją. Iets *klaarmaken*, njaḍijàqaghi, enz. of maranta(p). *Voor* iemand die verwacht wordt, iets *klaarmaken*, njaḍijànė of njaḍijąnė. Zie ook *Bereiden*.

Klaarstaan met iets, ook met de de handen *om* iets *te ontvangen*, naḍą-(t) B. S. = naḍhą-(t) B. S. = nanḍą-(t) P. Idem, *om* iets *op te vangen*, zooals bijv. regenwater, naḍą- B. S. = naḍhą- B. S. = naraḍą-(t) P.

Klaarzetten, zie *Klaarmaken*. Zie ook *Opzetten*.

Klacht, *aanklacht*, ghughąt ook kĕlla. *Tegen* iemand *een klacht, aanklacht* of *beschuldiging inbrengen*, iemand *verklagen*, ĕngghughąt ook ngĕlla.

Klad, zie *Laster*.

Klagen, *weeklagen*, asĕrrò.

Klagen, *een klacht indienen*, aghughąt. Zie ook *Morren*.

Klam, zie *Vochtig*.

Klander, kapang.

Klank, *geluid*, sôwara.

Klankteekens, zie *Klinkerteekens*.

Klant. *Vaste* —, laghąnan of langghąnan. *Een vaste klant* of *vaste kooper worden bij* iemand, ook: *een vaste verkooper worden aan* iemand, alaghąnan ka, enz.

Klaploopen, *een tafelschuimer zijn*, om zijn eigen geld niet te behoeven aan te spreken, martabhąt ḍurina panḍąn.

Klappen *in de handen*, akòpaq.

Klapper, *klappervrucht*, *kokosnoot*, njijor ook ijor. *Het vruchtbeginsel*, bhąlulúk. *Jonge klapper*, tjĕngker. *Halfrijpe* —, bĕgghąn B. P. = dhúgghąn S. P. = dhubígghąn S. *Uitgeloopen* —, parsè. *Klapperwater*, aengnga njijor, enz. *Klappermelk*, het sap geperst uit het geraspte vleesch van een kokosnoot, paţè. Die verkregen bij de eerste persing, paţè kanè; die bij de volgende persingen, paţè kabhąr. Zie ook nog *Kiemen*.

Klapperboom, *kokosboom*, bhúngkana njijor, enz.

Klapperdop, bhąţok.

Klappertanden, ngòţak.

Klapwieken, *met de vleugels klappen*, van een hoen; van een haan die wil gaan kraaien, aghĕbbhĕk.

Klarinet, saròneu.

Klasse, *afdeeling*, panṭa. *Klasse op de school*, ĕkklas of kĕllas.

Klatergoud, paradhạ.

Klauw van een kip of een kat, tjakar. Zie ook *Poot*.

Klaveren (in het kaartspel), bhạng-tjĕngkè-.

Kleed, *kleederen*, zie *Kleeding*.

Kleedborstel, zie *Schuier*.

Kleeden, *zich aankleeden*, *gekleed*, *aandoen*, *aantrekken* iets, ngangghúj(a) of nga'angghúj(k) met ngạgĕm(a) A. T. Zie ook *Tooien*.

Kleeding, *kleed*, *gewaad*, *plunje*, *kleederen*, angghúj met agĕmman A. T.

Kleedje, een soort rok, zie *Sarong*. —, een lange smalle strook waarmede een vrouw uit het volk of anders een bruid de borsten bedekt, *borstkleedje*, pendjhúng met sĕmmĕgghạn A. T.

Kleermaker, ghạrdjhi of tòkang djhạíq. Zie ook *Naaister*.

Klei, *leemaarde*, lĕmpong. *Zekere geele kleiaarde, die tot verfstof wordt gebruikt*, atal.

Klein, kèneq ook lĕmbhút. Het eerste ook voor *klein*, *gering*, *onaanzienlijk*, *onbeduidend*. *Klein*, van iemands oogen, pèleq.

Klein, *niet lang*, van iemand, panḍạq of penḍạq. *Klein gebleven*, *niet volgroeid*, van vruchten, asa. *Zich krommen*, *zich klein maken* hetzij staande, hetzij loopende, nonḍúq(t). *Klein maken*, makèneq(p), enz. *Klein en gracieus*, *klein en net*, van een vrouw, panḍạq ḍumeq. *De kleine man*, *de geringe man*, òreng kèneq of — ḍumeq.

Kleindochter, zie *Kleinkind*.

Kleinkind, kompoj met bạdjạ- A. T. *Kleinzoon*, kompoj lakeq met bạdjạ lakeq A. T. *Kleindochter*, kompoj bineq met bạdjạ bineq A. T. Zie ook *Achterkleinkind*.

Kleinmoedig, *verslagen*, *ter neer geslagen*, *mismoedig*, kèneq-atè met kèneq-ghạli- A. T.

Kleintje. *Een — hebben*, van een vrouw, aranaq of aranaqan ook wel rembiq met bhạbhạr A. T.

Kleinzoon, zie *Kleinkind*.

Klemmen *knellen* iets, ĕndjhipeq of ĕngghipeq. *Klemmen*, *drukken*, van hetgeen aangebracht is, om iets gedrukt of geklemd te houden tegen iets anders, napĕt(t).

Klenzen, zie *Doorzijgen*.

Klepel van een klok, kol-tòkol of kol-pòkol. Van een bel, naq-pènaq.

Klerk, zie *Schrijver*.

Kletsen, *kwaken*, *kakelen*, zie *Babbelen*. Zeer plat, ook asĕbbhạl of aghạúng.

Kletteren, zooals van zwaarden in een gevecht, patang karongsang.

Kleuren, *rood worden* van kwaadheid of dronkenschap, *een kleur krijgen*, mennar = menḍạr.

Kleven, iets *doen kleven, aanplakken, plakken* of *lijmen* aan op of tegen iets anders, ĕndjhilit. Iets *beplakken* met iets, ĕndjhilidhi.

Klevend, *kleverig, kleven, aankleven*, rĕkkaq.

Kleverig, zie *Klevend*.

Klieken, *kliekjes*, rè-karè met patĕḍḍhạn A. T. *Kliekjes rijst van den vorigen dag*, sĕgghạ ook naseq bạḍhạng. *Zijn maal doen met zulke kliekjes*, njĕgghạ.

Klier, *klierachtig gezwel* ergens, bijv. aan den hals, kalendjhĕrrạn B. P. = kalendjhĕr S. *Dat hebben*, ook van de ziekte, een steenpuist bijv., die dat ten gevolge heeft, akalendjhĕrrạn, enz. Zie ook *Kliergezwel*.

Kliergezwel, op zij van den hals, bhạbhạghùs. Ook bạbạgùs S.

Klieven, *splijten, in stukken deelen* iets, njèbạq(s). Hout of bamboe *in de lengte klieven*, ook njèghiq(s).

Klimmen in een boom, tegen iets *opklauteren*, naeq. *Klimmen* op den berg; ook —, van een weg, onggh̤ạ-. *Opklimmen* in rang, naeq of ongghạ-. *Opklimmen, toeklauteren naar* iemand of iets, naeqè. Iets, zooals een berg, heuvel of steilte *beklimmen, op* een tafel bijv. *klimmen*, ngongghại. *Zacht klimmen, zacht klimmend*, van een weg, anḍạr.

Klimmen, stappen, gaan staan op iets, bijv. een steen, nongkoq(t).

Klimplant, *kruipplant*, bu-tombuwạn sè nalar. *Klimplant waarvan de stengel tot touw kan dienen*, rabĕt.

Klinkerteekens, *Klankteekens in het Jav.-Mad. schrift*, panganghùj. *Id. bij het Arab. schrift*, bhạris. *Zijn zonder zulke teekens*, van Arab. schrift gezegd, ghùnḍùl of bhùnḍùl.

Klip, zie *Koraal*.

Klisteer, zie *Lavementspuit*.

Kloek, *vermetel*, bạngalan.

Klok, *pendule*, sapandùl of lontjeng. Zie ook *Uurwerk*.

Klokje, *belletje*, ghĕnṭa.

Klokkemetaal, het mengsel van metalen, waarvan muziekinstrumenten zijn gegoten, ghạngsa.

Klokken, van een bedorven ei, van een vrucht met een losse pit, zooals van een kamèrèvrucht, ngatjòpok.

Klomp, *kluit*, *brok*, rembhąk. *Een klomp*, sarembhąk.

Klontjes (suiker), ghulą bątò.

Kloof, zie *Ravijn*.

Kloppen, *aanbonzen*, *bonzen*, *met de hand aankloppen*, bijv. *tegen* een deur, noktok(t).

Op iets *kloppen* of *slaan* met iets hards, bijv. een stuk hout of bamboe, mòkol(p) of nòkol(t).

Kloppen, *bonzen*, van het hart, bijv. van schrik, ḍhĕk-ghąḍhĕgghąn.

Kloppen, *overeenkomen*, *van punt tot punt hetzelfde zijn*, tjòtjok.

Klos waarop men garen windt, lĕng-ghulĕng. *Een klos*, saghulĕng of saghulĕngngan.

Kloven, zie *Barsten*, *Klieven* en ook *Wig*.

Kluis, zie *Kluizenaarsverblijf*.

Kluister, en *Kluisteren*, zie *Ketting*.

Kluitje, zie *Brok*.

Kluiven, zie *Knabbelen*.

Kluizenaar, *heremiet*, òreng atapa. *Kluizenaar zijn*, *een kluizenaarsleven leiden*, atapa.

Kluizenaarsverblijf, *kluis*, *hermitage*, patapan of patapaqan.

Klutsen, zie *Omroeren*.

Kluwen, ghulĕng.

Knaap, *jongen*, lantjeng kanaq. Als vocatief: katjong.

Knaap, *knaapje*, *tafeltje op een poot*, kĕnnap.

Knabbelen, zie *Knagen*. *Knabbelen*, *kluiven*, *knagen aan* een been bijv., zie *Afknabbelen*.

Knagen, *aan* iets *knagen*; iets *doorknagen*, *knagende bijten op* of *in* iets, van een rat of muis, ngèkè(k). Zie ook nog *Knabbelen*.

Knap, *zijn zaken goed kennen*, ahli. Zie voorts *Mooi* en *Verstandig*.

Knaphandig, zie *Vlug*.

Knappen, van zwermen, karataghąn. Van een zweep, van hout in den haard, enz., tjettèraŋ of tjĕttòran (doffer). *Knappen*, van vingers, tjĕttèdhąn of tjĕttòdhąn (doffer). Zie ook *Barsten*.

Knarsen, *knersen*, van een deur of derg., kĕrridhąn, ook ghĕrridhąn B. Van de tanden, karĕddhąn.

Knecht, zie *Bediende*.

Kneden, de ingredienten voor iets *samenkneden*; ook: het meel, bijv. voor gebak; de grondstof voor baksteenen *kneden*, ĕnlĕttjaq of ngòmĕk(ò).

Knellen, zie *Klemmen*.

Knersen, zie *Knarsen*.

Knetteren, *knitteren*, van vleesch of visch in de pan, ĕssĕngngan.

Knevel, *snor*, sòngot met kòmes A. T.

Knevelen, iemand *geld* of *goed afpersen*, nèpò-(t).

Knie, toqot.
Knieholte, dúq-kĕddúqạn. Iemand *in de — schoppen,* ngĕd-dúq.
Knielen, *geknield liggen,* aḍhĕk-kong, ook adhĕkkong S. P. *Knielen, aanbiddend knielen voor God,* asòdjúd.
Knieschijf, lạng-bhạlạngan.
Knijpen *met de nagels,* ook *van* iets *een brokje afknijpen, afhalen,* nĕllaq(t). — *met de toppen der vingers,* nòbíq(t). De borsten van een vrouw *met de volle hand* of *handen knijpen* of *kneden,* mĕttjĕl(p). *De handen kramp-achtig samenknijpen,* ook *zoo samengeknepen,* van de handen, njangkĕṭṭĕm(tj). *Met de volle hand* of *tusschen duim en vinger* of *vingers drukkende knij-pen,* njombĕl(tj) B. = njò-bĕl(tj) P. = ngòbĕl(k) S. Idem, de dij, ook mèkang(p). Iemand of een lichaamsdeel *zóó knijpen,* als een pijnstillend mid-del of wel de matte leden tot opwekking, mètjĕt(p) of mè-let(p) met ngòrot(ò) B. = ngòroq(ò) S. P. als A. T.
Knikkebollen, njaronḍút(s) of tasaronḍút B. = tasaronḍúp P. = tasaronḍúk S.
Knikken, aonggúq.
Knikker, èkĕr of lèkĕr B. P. = tanèkĕr S.
Knip, zie *Val.*
Knipoogen, mĕllaq-mĕddhĕm. *Met de oogen knippen,* omdat het licht te scherp is, ngè-tjĕr(k).
Knippen een stuk goed of stof, om een kleedingstuk er van te maken, ṇjèkot(s).
Inknippen, met een schaar een knip of *snede geven in* iets, ĕngghúnteng.
Knippen *met duim en vinger,* zoo-dat het geluid geeft, apètaq.
Knitteren, zie *Knetteren.*
Knobbel, *eeltknobbel,* zie *Eelt.*
Knods, ghạdhạ.
Knoflook, bhạbạng pòtè-.
Knok, zie *Been.*
Knoop, bijv. van een kleedingstuk, kantjeng. Iets *door toeknoo-pen sluiten,* een jas of derg. *toe-knoopen,* ngantjeng. Iets, bijv. een kleedingstuk *voorzien van knoopen of knoopjes,* ngạn-tjèngè.
Knoop, *zooals men dien legt in iets,* zooals bijv. het touw waaraan een dier met den hals staat ge-bonden, opdat de lus zich niet zal dichttrekken of zooals men dien legt in een zakdoek om zich iets te herinneren, ook *zulk een knoop met iets dat niet groot van stuk is,* bijv. geld, *er in besloten,* bhughĕl of bhu-ghĕllạn. In het laatste geval ook: bhúntèlan of bhún-tĕllan. *In het oor knoopen,*

fig iemands woorden, ĕmbhùn-tel. *In* iets, zooals een zakdoek of derg. *een knoop leggen*, ĕm-bhughĕl. *Een knoop hebben, met een knoop*, bijv. van een door de naald gestoken draad, aan een der uiteinden, abbu-ghĕl.

Knoop, *achter tegen het hoofd aan*, van het samengerolde haar, door het om de hand te hebben ge-wonden, ghĕllúng gùndé- of — kùndé-, enz.; zie *Haar-wrong*.

Knoopsgat, pangantjèngan. Een jas of baadje *voorzien van knoopsgaten*, mangantjèngè.

Knop van een wandelstok, cachet en derg., mĕnnòran.

Knop van een bloem, mĕkkò. Ook sĕkkò B. *In knop staan, nog niet ontloken*, van bloemen, mĕkkò, of njĕkkò B. Zie ook *Ring*.

Knorren, *brommen*, *mopperen*, angonngònan. *Tegen* iemand *knorren* of *brommen*, ngon-ngònè. *Knorren*, van een var-ken, ĕngngòghan.

Knorrig, ngĕn-rèngĕn ook rèrèngĕn. Iemand *knorrig ma-ken*, mangĕn-rèngĕn(p), enz.

Knuppel, zie *Knods*.

Knuppelen, ĕngghadha ook mĕntong(p).

Koe, zie *Rund*. *Wilde koe*, sapè alasan ook bhanteng.

Koek, *lekkernij*, zie hiervoor *Eet-waren*.

Koekraal, kandhangnga sapè.

Koel, door lommer of schaduw; *koud*, bijv. van water, tjĕllĕp. Ook tjellĕp B. Zie ook *Koud*.

Koeli, *daglooner*, *sjouwer*, kòli- of kuli-. Iets *door dagglooners doen uitvoeren of verrichten*, iets *laten doen door koeli's*, ngòli-jaghi. Zie ook *lastdrager*.

Koen, bangalan.

Koepel, *koepeltje*, gebouwtje, afge-scheiden van het huis, maar daar-van een aanhoorigheid, gebouwd boven den beganen grond; men ontvangt er wel gasten, bhalaj.

Koers. — *zetten*, *zich richten*, *gaan naar* iemand of iets, *naar* iemand of iets *zijn loop* of *vlucht direct nemen*, ĕndjhudjhughi.

Koesteren, *zorgvuldig voorzien in de behoeften van* iemand of iets, ĕnrabadhi. *Zich koesteren in het zonnetje*, zie *Zich warmen*.

Koetsier, gùsir B. P. = kò-ser S. *Koetsier zijn van* een rijtuig, ĕnggùsiri, enz.

Koevoet, houten, lengghis B.P. Idem, maar met een ijzeren punt, salèpeng B. = sarèpeng S. P.

Koffer, zie *Kist*. Lederen —, kòpĕr.

Koffertje, zie *Kistje*.

Koffie, kupi- of kòpi- ook kaq-ba-. *Koffieboom*, bhúngkana

kupi-, enz. *Koffiedrinken*, ngò-pi- of ngupi-. *Bereide koffie*, (zoodat ze kan worden gedronken), bíddhąng kupi-, enz. *Koffie* of *thee drinken* (eig. warm water *drinken*), ngènom(è) bíddhąng.

Koffieboom, zie bij *Koffie*.

Koffieboon, zie *Koffie*.

Koffietuin, pakupijan = pakòpijan = pakupijąn, enz.

Kogel, pèlor.

Kojan, *last*, gelijk aan 30 pèkol, kòdjąn.

Kok, ook *kokkin*, kòki- ook tòkang bhĕţţĕk.

Koken iets, zooals een visch, ngòla-(ò). *Bezig met iets te koken*, aòla-. Iets, bijv. groente *koken*; vleesch, visch of wel iets, om bij wijze van groente te gebruiken, *koken* of *stoven*, ngĕlla(k). Voorts nog *koken*, *eten koken*, abhĕţţĕk. *Koken*, *kokende zijn*, van water, fig. ook van gemoed, ngalkal(k). Water, suikerrietsap ook lood *koken*, ngandhĕl(a). Zie voorts bij *Rijst*.

Koker, zie bij *Naald* en *Watervat*.

Kokkin, zie *Kok*.

Kokosbloem, mangghąr.

Kokosboom, zie *Klapperboom*.

Kokosnoot, zie *Klapper*.

Kol van een paard, buffel, enz., tjonḍąq.

Kolf van een geweer of pistool, pòpor.

Koliek, sakeq tabúq òlarĕn, enz.; zie *Ziek*.

Kolom, kòlom of kòlong.

Kolossaal, talèbąt radją. *Zich kolossaal vertoonen*, adjúrgĕt ook manḍĕrrĕk.

Kom, *kommetje* (aarden), kolmong of ghúlbhúng. — van verglaasd aardewerk of van porcelein, tòbúng. —, groot en diep, van aarde, wel als badkuip voor een kind, pĕnnaj. — van geelkoper, tjĕnneng. Een groote soort van geelkoperen kom is bhukor.

Komaan! *toe! welaan! als het u belieft!* aju of maju ook adju of madju met naḍḍhą T. en dhąbĕk ook tòrè of èatòrè A.

Komedie, *komediespel*, kòmèḍi. Zie ook *Misleiding*.

Komen, *aankomen; komst*, *aankomst*, ḍątĕng met rabu- A. T. Voor *komst*, *aankomst*, ook paḍątĕng. Iemand of iets *doen komen*, *bescheiden*, maḍątĕng(p).

Komen, *komen opzetten*, *komen aanzetten*, ngombąr(ò). Ergens van daan *komen*, *te voorschijn komen* uit een schuilplaats, mĕddhąl. Iets ergens uit *te voorschijn* of *voor den dag doen komen*, makaluwar(p). *In onophoudelijke opvolging te voor-*

schijn komen, van menschen en dieren, atjoltjòlan of tjolnjoltjol. *Komen, staan* op een weg, veld, enz., van het water uit de rivier die buiten de oevers is getreden, amber. *Komen over* iemand, van een geluk, zegen, ongeluk of ramp, tèbhą ka. Van iemand wien een ongeluk is overkomen als gevolg van eigen handeling, katĕmmaqan. *Komen in* aanplantingen, van dieren die door vreten daaraan schade toebrengen, zooals runderen, buffels, schapen en paarden, ngambhą-(a). *Komende van, uit, van*, ḍąri.

Komfoor, aarden, kĕrrĕn.

Komijn, *komijnzaad*, djhíntĕn.

Komkommer, tèmon B. P. = antèmon S.

Kommer, *treurigheid, bedruktheid, droefheid, leed, harteleed; lijden, kommer hebben, bekommerd, treurig, droevig*, sossa-. Ook nog voor *leed, kommer*, kasossaqan.

Kommerlijk, *arm*, malarat.

Kompas, pandhuman.

Kompasnaald, djhąrúmma pandhuman.

Komst, zie *Komen*.

Komvormig, *hol*, kòmoq of kòbúng.

Konfijt, zie *Confituren*.

Konijn, tarwèlu-.

Koning, zie *Vorst*.

Koningin, zie *Vorst*.

Koningrijk, zie *Rijk*.

Koningskind, zie *Prins*.

Koningstijger, zie *Tijger*.

Kontant, kontan.

Kooi, kòrong. Een dier *in een kooi doen, in een kooi er op na houden*, ngòròngè.

Kookfornuis, zie *Haard*.

Kookketel, ijzeren, kentjeng. Aarden —, katta-. Ook tjèṭè B. P.

Kooksel, van vleesch of visch, kĕlla of la-kĕlla.

Kool, *bloemkool*, ĕkkùl ook gûbis of kubìs.

Kool, zie *Houtskool*. *Gloeiende* of *vurige kool*, marḍą.

Koop. *Te* —, èdjhuwąlą. Iets *te koop aanbieden*, matabąr(p).

Koopen, iets *koopen, aanschaffen, aankoopen*, mĕllè.

Bij (*van*) iemand *koopen*, mĕlleqè. Geld *besteden om iets te koopen* of *voor den aankoop van iets*, ngabĕlli(k). *Voor* of *ten behoeve van* iemand iets *koopen*, mĕllêjaghi (èmĕllêjaghi). Iets voor iemand *koopen*, mĕllêjaghi (èbĕllijaghi). *In het groot koopen, opkoopen*, mĕllè bhurungan. *Gezamenlijk* iets *koopen*, of iets *voor denzelfden prijs overnemen*, matong(p). Iets *en bloc*, de geheele massa die gepresenteerd wordt, bijv. al de vruchten in

den boom of het nog te veld staand gewas *koopen*, nĕbbhạs(t). *Op crediet koopen*, aòtang. *Koopen op een vendutie*, ngalaq(k) lêlang of ngĕmmen(ĕ).

Kooper, sè mĕllè.

Koophandel, zie *Handel*.

Koopman, zie *Handelaar*.

Koopmanschap, zie *Koopwaar*.

Koopvaardijschip, kapal dhạghạng.

Koopwaar, *koopmanschap*, dhạghạngan.

Koord, zie *Touw*.

Koorts, ook *de koorts hebben*, sakeq panas.

De koude koorts, die hebben, sakeq ghumèghil. Ook — kòmèghil P.

Koortsig, ghạrĕsghĕs.

Koortsmiddel, tambhạ(na) sakeq panas.

Kop van een beest, tjèṭak.

Koper, tambhạghạ of dhímbhạghạ. *Geel koper, messing*, kònèngan.

Koperdraad, kabạq kònèngan.

Kopergeld, pessè tambhạghạ, enz. ook pessè mèra-.

Oud kopergeld, uit duiten, enz. bestaande, pessè ladju.

Nieuw kopergeld, uit centen, enz. bestaande, pessè anjar.

Kopergroen, taèna tambhạghạ. *Kopergroen, Spaansch groen*, tarósè.

Koperslager, pandhighúng.

Koperwerk, bhạrạng tambhạghạ.

Kopje, *drinkkommetje*, tjangker. *Een kopje*, bijv. *thee*, ĕttè satjangker. Thee bijv. *in een kopje schenken, gieten*, njangkèrè. *Een kopje met bijbehoorend schoteltje*, tjangker satangkĕp.

Koppel, *paar*, pasang. *Een koppel*, sapasang.

Koppen (op inlandsche wijze) een lichaamsdeel, bijv. de hand, njanḍhúk(tj) B. P. = njanḍúq(tj) S.

Koppig, *halsstarrig*, *hardnekkig*, *niet willen toegeven*, pĕngkò- ook tjĕngkal of tambĕng.

Kopwerktuig, bestaande uit de punt van een hoorn, van boven doorgestooten, tanḍúq panjanḍhughạn B. P., enz.; zie *Koppen*.

Koraal, *rif, klip, rots*, bạtò karang. *Koralen*, die aangeregen kunnen worden, zie hiervoor *Kraal*.

Koran, kor-'an of kòraqan. *Koran lezen met zijn velen*, adàrús of adàrusạn = adạrús, enz.

Korf, zie hiervoor *Mand*.

Koriander, katombhạr of tombhạr.

Korporaal, koppral.

Korrel, zie *Kern*.

Korst, bijv. van brood, k ò l e q. — *op een wond*, g h ĕ r r ą n g.

Kort, *niet lang*, ook van iemand, p a n ḑ ą q of p e n ḑ ą q.

Kort, te kort, van de mouwen of het lijf van een baadje en van de pijpen van een broek, t o p p a l of n j e t t j e n g. *Kort, te kort*, van een onderkleed ("samper"), alleen n j e t t j e n g. *Zeer kort, veel te kort*, van het lijf van een baadje, t o k-k o n g B. P. = t ò k o n g S. P. *Om kort te gaan*, p a n ḑ ą q n a ò t j a q. *Te kort komen, gebrek hebben aan* iets, k a k ò r a n g a n. *Te kort schieten in* iets, bijv. eerbied, k ò r a n g.

Kortelings, *onlangs*, g h ĕ l l ą q.

Korten, *afkorten* bijv. *op* iemands loon, zie *Inhouden*.

Kortswijlen, zie *Gekscheren*.

Kortwieken, *de vleugels korten van* een vogel, n a t t a q(t) b ą n g-b ą n g n g a.

Korzelig, zie *Wrevelig*.

Kossem, zie *Halskwabbe*.

Kost, *voedsel, eten*, k a k a n met t ĕ ḑ ḑ h ą A. en ḑ h ą q ą r A. T. Iemand *den kost geven, geven wat voor zijn onderhoud noodig is*, n g è n g ò n è (è). *Kost en kleederen, deksel en voedsel*, s a n-ḑ h ą n g-p a n g a n.

Kostbaar, *van waarde, precieus*, a r ĕ g g h ą ook a k a b ĕ l l i (r a-d j ą).

Kosteloos, t a q a b ą r ą g h ą t.

Kosten, *uitgaven*, voortspruitende uit den aankoop van levensmiddelen bijv., ook voor een arbeid, bijv. voor het ontginnen van een stuk grond, ook *de kosten* van een procedure, b ą r ą g h ą t. *Dagelijksche uitgaven* voor den aankoop van levensmiddelen, b ą-l ą n d j h ą. Zie ook *Prijs*.

Kostwinning, *bestaan; dat, wanneer iemand zich erneert*, p a-k ò l è- = p a k o l l è- ook b ą-d b ą l.

Koud, *guur, het koud hebben*, t j ĕ l l ĕ p. Ook t j e l l ĕ p B.

Kous, *sok*, ĕ k k o s ook k a o s.

Kouseband, t a l è n a ĕ k k o s, enz.

Kouter van een ploeg, g h í g g h ą n. Ook d j h í g g h ą n S.

Kraag, zie *Hals*.

Kraai, *raaf*, ḑ ą n g ḑ ą n g.

Kraaien, van een haan, a k a-r o n n o q B. P. = a k o n g-k o q S.

Kraal, *kleine glazen rijgkraal, kraaltjes*, van allerlei kleuren, m a n e q.

Kraal, voor beesten, k a n ḑ h ą n g.

Kraam, *winkeltje*, b ą r ú n g.

Kraamvrouw. — *zijn, een kleintje hebben*, zie *Baren*.

Krabben, *een krab geven*, van dieren ook van menschen, bijv. van vechtende vrouwen, ĕ n g-g h ą r ą m a q. Van een kip, een vogel of een kat, n j a k a r (t j)

Zich krabben, a g h ạ r u. Het hoofd bijv., van de jeukte, ĕ n g g h ạ r u.

Krabben of *woelen in het zand met de voorbeenen*, van een paard, een kat, een hond ook van een kip, a k a r k a r. Vuil *met behulp van een krabber* (s o r k o t) *bij elkander krabben* of *halen*, n j o r k o t.

Krabber, zie *Haak*.

Kracht, *krachten*, *sterkte; krachtig*, *sterk*, k u w a t ook k ĕ l-l a r. *Krachten*, *levenskrachten*, k a k u w a d h ạ n ook k a k ĕ l-l a r a n.

De krachten hebben, ook in meer algemeenen zin: *in staat zijn om* iets te doen, k a b ạ b ạ. *Zijn krachten hebben*, *krachtig en sterk er uit zien*, b h ạ n ţ ĕ n g-ò r ĕ n g B. = b h ạ n g k ò l ĕ n g P.

Van zijn krachten het allerui-terste vergen, *zich bovenmenschelijke inspanning getroosten*, d j ạ-n g a d j ạ (k). *Krachtig*, van een tooverformulier of derg., m a n-d h i. *Bovennatuurlijke kracht* of *vermogen*, k a s a k t ê j a n. *Buitengewoon sterk en moedig; bovennatuurlijk sterk en van daar niemand vreezende, maar door ieder gevreesd*, s a k t è. *Sterk, vlug en vurig*, van een paard, k ĕ r r a s.

Krachteloos, *zwak*, *loom*, *mat*, *uitgeput*, g h ĕ d d h ú r. *Krachteloos geworden* of *verzwakt door ziekte* of *van den honger*, erger dan g h ĕ d d h ú r, l o m p ò-. *Krachteloos, tengevolge van ouderdom*, r ò g h u-.

Krachtig, zie *Kracht*.

Krak, klanknabootsing van het omstorten van een (grooten) boom, d j h ạ g g h û r.

Krakeel, zie *Tweespalt*.

Krakeelen, zie *Twisten*.

Kraken, bijv. van een brekenden tak, k a r ò p è g h ạ n ook k a r ò-p a g h ạ n. Zie ook *Knappen*.

Kram, *haak*, e q-k a e q.

Kramen, zie *Baren*.

Krank, zie *Ziek*.

Krankzinnig, *gek*, g h i l ạ. *Zich gek* of *krankzinnig houden*, l ạ-m a g h i l ạ.

Af en toe gek, *bij buien gek*, l ạ-g h i l ạ ĕ n ook s a r-s a s a r ĕ n. *Van* iemand *beweren dat hij gek is*, iemand *voor gek uitmaken*, ĕ n g g h i l ạ q a g h i.

Kras, en *krassen*, zie *Streep*.

Krassen, van een raaf of kraai, a k u w a k of k u w a g h ạ n.

Kreeft, zie *Garnaal*.

Krekel. De groote soort die zich in den grond ophoudt, d j h ĕ r r í n g. De kleinere soort die men gewoonlijk met elkander laat vechten, g h ạ n t a q B. P. = d j h ạ n g-k r e k S. *Aardkrekel*, de soort, bij de Javanen òrong-òrong genoemd, a n g g h ạ j.

Kreng, *lijk*, b h ḁ ţ a n g of b h ḁ-b h ḁ ţ a n g.

Krenkelen, *zich in elkander krenkelen, gekrenkeld* bijv. van een bamboezen touw, p a l e ţ ţ ĕ n g.

Krenken, *zeer doen, kwetsen*, m a-s a k e q(p) a t ė.

Krenten, k î s m ì s = k i s m i s.

Kreunen, zie *Kermen*.

Kreupel, *mank, hinkende* ook door een been te hebben verloren, t e p p a n g.

Kreupelboschje, *groep struiken, struikgewas*, r o m b u of b u-r o m b u.

Krib, *voederbak der beesten*, p a-m a k a n a n.

Kribbig, *altijd ruzie maken* of *plukharen*, a t ò k a r a n.

Krielkip, a d j ḁ m k a t è.

Kriewelen, zie *Kittelen*.

Krijg, zie hiervoor *Oorlog*.

Krijgen, zie *Verkrijgen*.

Krijgen, *halen* iets, iets *krijgen* of *nemen* uit een zak of tasch, n g a-l a q(k) met m o n ḍ h ú t(p) A. T. Iemand *bij zich krijgen, een bezoek krijgen van* iemand, k a t a-m ô j a n. Een brief *krijgen*, k a ḍ ḁ-t ĕ n g n g ḁ n. Straf *krijgen*, o l l è-ook k ĕ n n e n g met k è n g e n g A.

Krijgsgevangene, b h u d j u n g a n. Iemand *krijgsgevangen maken*, ĕ m b h u d j ú n g.

Krijgsgewaad, p a n g a n g g h ú j p ĕ r r a n g.

Krijgshaftig, zie *Moedig*.

Krijgsvolk, b h ḁ l ḁ.

Krijt, k a p o r b ḁ l ḁ n d h ḁ.

Krijten, *klaaglijk schreien*, van een ziek kind, a t j ĕ r r e n g.

Krimpen, *samenkrimpen*, bijv. van vleesch onder het braden, van goed door wasschen of verven, k ĕ r k ĕ r. *In elkander krimpen*, van angst, van pijn of van de koude, m a r k è k e q(p).

Kring, *door toeschouwers gevormd*, p a k a l a n g a n. *Kringen beschrijven*, van een vogel in de lucht, a l e n g l e n g. *Kring om de maan*, ook *met een kring er om heen*, van de maan, k a'a l a n g a n.

Krioelen, van bijv. rupsen; *wemelen, er van krioelen* of *wemelen, in groot aantal er zijn*, van muskieten en derg., a k o m p ĕ l

Kris, zie *Dolk*.

Krisscheede, t. w. de tweede, van geelkoper, zilver of goud, p ĕ n-ḍ h ú k. Houten krisscheede, g h ḁ n d h ḁ r of b ḁ r ú n g b u n g a n. Het dwarshout bij het gevest van een kris, ook het dwarshout en de houten scheede te samen, b ḁ r ḁ n g k a.

Krisscheedenmaker, maker van houten scheeden, m a r a n g g h i.

Kroes, zie *Wollig*.

Krokodil, b h ḁ d j ḁ.

Krom, *niet recht, gebogen*, b i l ú q. *Gekromd* van ouderdom, b ú n g-k o q. *Kromstaan*, van een arm, ḍ h i n g k o l.

Krommen, mabilúq(p). *Zich krommen*, van een slang, zie *Kronkelen*.

Kromming, zie *Draai*.

Kronkelen, zie *Slingeren*. *Zich kronkelen, ineengekronkeld*, van een slang, zie *Gekronkeld*.

Kroon, *vorstenkroon*, makòṭa. *Kroon, diadeem, hoofdsieraad*, bijv. van een bruid of een bruidegom, djhạmang.

Kroonhart van een palmboom, ombúq. *Aan* een palmboom *zijn kroonhart ontnemen*, ngombúq.

Kroonprins, pottra ghạghạnten.

Krop van een vogel, bhúngĕmbhungan. *Groote* — van een kropperduif, gonḍoq.

Kropgezwel aan iemands hals, rèsa.

Kruiden, *voorzien van kruiderijen* iets, malappaè(p).

Kruiderijen. — *en specerijen*, een collectieve benaming voor de kruiderijen en specerijen van verschillenden aard, die in de keuken worden gebruikt, palappa-.

Kruidje-roer-mij-niet, als benaming van zekere grassoort waarvan de blaadjes zich om den stengel sluiten, als men ze slechts even beroert, rĕbbhạ lò-malôwan B. P. = rĕbbhạ tjeng-kòtjèngan S. = rĕbbhạ ḍús-tòḍusạn S. *Een kruidje-roer-mij-niet zijn*, ngambhulạn(a).

Kruidnagel, tjĕngkè-.

Kruien, zie *Schuiven*.

Kruik, zie *Pot*.

Kruimelen, zie *Kruimelig*.

Kruimelig, *kruimelen, in kruimels* of *korrels vallen*, van rijst, sĕgghạr.

Kruimels, *gemorste*, van de rijst, op den grond of op tafel, buter. *Kruimels van de rijst* op den grond of op de tafel *morsen*, abutèran. *Kruimels* van gebak, tjettjer.

Kruin *van het hoofd*, ĕmbún-ĕmbunan. Van een berg of boom, tjek-ontjek ook njong-mĕnnjong.

Kruipen, *rondkruipen* op handen en voeten (of knieën), arangkaq.

Rondkruipen, voortkruipen, van een gewonde ook van een kindje, aghạrsot. *Kruipen*, op den grond, van een rups, een worm, of een slang, nalar(t). *Opklimmen*, van slingerplanten, ook arambhạt.

Kruipplant, zie *Klimplant*.

Kruis, *stuit, stuitbeen*, montĕng ook buríq-kataq.

Kruis, *ridderkruis*, bintang.

Kruisboot, paraò kruwis.

Kruisigen iemand, *door hem met de armen rechts en links uitge-*

strekt vast te binden, tot schandstraf, nangtang(t).

Kruisje, bij wijze van handteekening, tapa-ḍangḍang P. B. = tapak-ḍangḍang S.

Kruisweg, zie *Viersprong*.

Krulhaar, òbúq bhalíntek of — tek-bhatíntek. Idem, doch in sterkeren graad, *wollig haar*, òbúq apalekkĕr of — atjalekkĕr.

Kuieren, *drentelen*, alan-djhalanan of tjong-malantjong(p). *Heen en weder drentelen*, laktjalek B. = lak-kalek P.

Kuif, bijv. van een vogel zooals de pauw ook van een kind, ghúntjong. Ook gùntjùng B. of gúntjong B. —, vlok haar op het achterhoofd, ghúndhíq, ook gúndíq B. —, boven de slapen van een vrouw, súnggàràn.

Kuil, in den grond, djhúgghlang of djhurang. *Grafkuil*, paluwadhan met pasarêjan A. T. Zie ook *Gat*.

Kuiltje, in den wang, ook *met zulk een* —, patjĕk. Als iets dat achter is gebleven uit een huidziekte, ook *met zulk een kuiltje*, tjongngeq.

Kuip, *groot vat*, *groote ton*, lègĕr.

Kuit, *vischkuit*, tĕllorra djhukoq. *Met — zijn*, van visch, atĕllor. Zie ook *Elft*.

Kuit, *kuiten*, tabúqna bĕttes.

Kunde, *kundigheden*, *kennis*, kapentĕrran. Voor *kunde*, *wetenschap*, en *de kunst van* iets, als een wetenschap, elmò.

Kundig, *bekwaam*, *ervaren*, pentĕr.

Kunnen, *het kunnen*, *in staat* of *bij machte tot* iets, taò' met òneng A. *Niet kunnen* voor altijd, taq taò. *Niet kunnen*, door tijdelijke verhindering, taq ngĕnneng met — kèngeng A.

Kunst, zie onder *Kunde* en ook onder *Kuur*.

Kunstgreep, zie *List*.

Kurk, *stop*, sompĕt.

Kurkdroog, zie *Droog*.

Kurken een flesch, zie onder *Stop*.

Kurkentrekker, òler ook kottrek = pottrek.

Kurkuma, kònjeq.

Kus, tjiijom, ook sijom S. P., met ambhúng A. T.

Kussen, *zoenen*, iemand *kussen*, iemands hand of voeten *kussen*, njiijom(tj), enz. met ngambhúng(a) A. T. *Elkander kussen*, ajom-tjiijom, enz. Iemand *herhaaldelijk kussen*, *met kussen bedekken*, njiijòmè, enz.

Kussen, *hoofdkussen*, bhantal met djhangsèra- A. T. *Rolkussen*, ghulíng. *Rijtuigkussen* of ander derg. kussen om er op te zitten, bijv. van een bank, kussentje dat men soms onder

het dekkleed legt om het gedrukt worden van het paard te voorkomen, k a s ò r a n.

De kussenvormige bekleeding aan den onderkant van een zadel of van tuigen, l a m p e n.

Kussensloop, ò l ĕ̤ s.

Kust, *zeeoever*, s è r è n g a n ook p e n g g h i r - s è r e n g.

Kuur, *gril, luim*, p ò l a- ook t e n g k a-. *Kuren hebben, lastig zijn, kunsten en kuren verkoopen*, van een paard bijv., a p ò l a-, enz.

Kwaad, zie *Boos* en *Slecht*. *Duid het mij niet ten kwade*, d j h a̤ q d h a̤ d d h i a t è n a, enz.; zie *Hart*.

Kwaadaardig, *boosaardig*, bijv. van een hond, g h a̤ l a̤ k. Zie ook *Boosaardig*.

Kwaadspreken, m a d j h u b a̤ q (p).

Kwaadstoken, *stoken*, d h u - n g a d d h u (a).

Kwaal, *ziekte*, p a n j a k e q = p a n j a k e t ook g h a̤ g h ĕ̤ r r í n g.

Kwaken, van eenden en ganzen, a k u w e k. —, van kikvorschen, a ţ i j o t.

Kwalijk. — *nemen*, t a q t a r è m a of t a q n a r è m a (t).

Kwaliteit. *Van slechte —, gemeen, niet veel zaaks*, van goederen, d j h u b a̤ q.

Kwansuis, *quasi*, ḍ h a̤ - k e n ḍ h a̤ of p è - a p è. Ook w a - k u w a B. P. Zie ook *Voorwenden*.

Kwart, *vierde*, p a r a p a t. *Een kwart, een vierde*, s a p a r a p a t.

Kwartel (het wijfje), p ò r ò- B. = g h ĕ̤ m m ĕ̤ k S. P. Het mannetje, p ò r ò n e k n e k B. = k e q k è k e q P.

Kwartje, *kwart gulden*, s a t a l è = s a t a l e n. *Het muntstuk*, t a t a l e n.

Kwast van een boom, dikte van onderen aan den voet van een boom, g h ĕ̤ n n o k. Van een muts en derg., ook *franjes*, bijv. aan een sjaal, aan het dekkleed van een paard, d j h ĕ̤ b b h u g h a̤ n. Een muts *voorzien van een kwast*, iets *voorzien van franjes*, ĕ̤ n d j h ĕ̤ b b h u g h i. *Kwast aan een tulband*, r a m b a̤ j.

Kwast, Kwastje, dat men o. a. bezigt bij het van tijd tot tijd bevochtigen van hetgeen men weeft, s o r - s ò s o r. Zie ook *Penseel*.

Kwasterig, *fatterig*, l ĕ̤ n g n g o s B. = ţ è n g e l P.

Kweekbedding *van padi*, p a m è n ê j a n.

Kweeken, padi *te kiemen leggen op een kweekbedding*, om later te verplanten, m è n è-.

Kwellen, zie *Kwetsen*.

Kwestie, zie *Zaak*. *Geen kwestie er van* dat, *wat een vraag, geen denken er aan* dat, t a q k è r a.

Kwetsbaar, *te kwetsen*, p ĕ̤ ḍ ḍ h r

Kwetsen, *wonden, een kwetsuur toebrengen,* van een houw-, snijdend- of steekwapen, ook van een pijl en kogel, pĕḍḍhạs.

Kwetsen, *grieven, kwellen* iemand, masakeq(p) atèna.

Kwetsuur, zie *Wonde.*

Kwijl, die iemand in wakenden toestand of terwijl hij slaapt uit den mond loopt, djhạil.

Kwijlen, van kinderen en oude menschen, adjhạilạn.

Kwijnen, meer bepaald *van verdriet mager worden, zonder echter eigenlijk ziek te zijn,* van iemand die bijv. ergens niet aarden kan, palòròsĕn = paròròsĕn.

Kwijnen, niet voort willen, armoedig staan, van boomen en planten, kĕrnet.

Kwijt, *kwijtgeraakt,* zie *Verliezen.*

Kwijtraken, zie *Verliezen.*

Kwijtschelden, *vergiffenis schenken,* ngapòra(a).

Kwijtschelding, *vergiffenis* apòra.

Kwispeldoor, patjòpaqan met paèdhuwạn A. T.

Kwispelen, van den staart, akòṭĕk = ṭĕk-kòṭĕgghạn. *Kwispelstaarten,* van een hond bijv., ṭĕk-kòṭĕgghạn búntoqna.

Kwistig, zie *Rijkelijk.*

Kwitantie, tanḍhạ lònas = sòrat kuwitangsi-.

L.

Laadje, bijv. in een schrijftafel, rok-sòròghạn ook latji-.

Laadstok, djhĕk-djhĕkdjhĕk of djhĕk-adjhĕk. Ook lastop B.

Laag, *niet hoog,* bijv. van een heining, panḍhạp of manḍhạp. Van een dier, zooals een paard, hond of een kip, panḍhạq. *Omlaag, benedenwaarts, naar beneden,* ka-bạbạ-. *Laag, laag hangen,* bijv. van een lamp; *laag,* van het iets ophangen, mabạ-. *Laag, Laagstaan,* van water, zie *Zakken.*

Laag, Laaggelegen, bijv. van een rijstveld, lĕmbạ-. Zie ook *Laagte.*

Laag. *Laagsgewijze liggen,* bijv. van eenige in een ledikant gelegde matrassen, asòson.

Laaghartig, zie *Slecht.*

Laagheid, zie *Slechtheid.*

Laagte, zie *Diepte.*

Laakbaar, *te laken, zeer te laken,* nesṭa.

Laars, zie *Schoen* en *Stevel.*

Laat, zoowel i. d. z. van *te laat, over den tijd,* als in dien van *later in den tijd,* bijv. van

het beginnen te regenen ergens, kasep ook ĕllat. *Hoe laat is het?* pòkǫl bąrąmpa satija? *De* (*het*) *laatste,* sè ḍi-buḍi of sè ḍi-buḍijąn. *Ten laatste, ten langen laatste,* bit-abit.

Laatdunken, *verwaand, hoogmoedig,* angkò-.

Laatrijpend, van rijst of maïs, ḍąbĕr.

Lachen, aghĕlląq met kasòkan A. T. *Van harte lachen, hartelijk lachen, lang en smakelijk lachen,* ngĕlkĕl. *Min of meer confuus lachen,* sĕm-kalèsĕmman B. = sĕm-palèsĕmman P.

Iemand *uitlachen*, ĕnląq-ghĕlląq ook ngaląq-ghĕlląq(k). *Om* iemand *lachen,* ngaghĕlląq(k). *Schateren van het lachen, lachen dat het schatert,* ngalakkak(k) of ngakak(k). *Belachelijk*, maghĕlląq(p).

Ladder, anḍhą. De soort die slechts één boom (van bamboe) heeft, èteng.

Lade in een tafel, kast enz. Zie *Laadje.*

Laden goederen op een lastdier of in een vaartuig of voertuig, ook *geladen*, ĕmbuwąq = muwàq.

Een vuurwapen *laden,* ngan-ḍungè(k) of ngesseqè(è). *Geladen*, van een geweer bijv. akanḍúng of aessè.

Lading, *vracht*, bijv. van een schip, buwądhąn = wąq-buwąq.

Laf *van smaak,* zie *Flauw.*

Laf, in tegenstelling van moedig, zie *Lafhartig.*

Lafhartig, *laf*, takoqan = takòdhąn.

Lak, *zegellak*, ĕllak. Iets, bijv. een brief *lakken, met lak sluiten,* een huis *verzegelen,* ngĕllak.

Laken, zie *Afkeuren.*

Laken, de stof van dien naam, *zwart* —, lakĕn. *Laken van een andere kleur,* sangkĕllat. Voor *beddelaken,* zie bij *Sprei.*

Lakensch, zie *Laken.*

Lakken, zie *Lak.*

Lam, *jong schaap,* mònò-.

Lam, zoodat men niet kan loopen, empon. *Lam*, *verlamd*, bijv. aan een kant van het lichaam, matè sasèbąq. *Lam, zonder veerkracht* of *fermiteit,* van het besturen, het politie houden, lĕmbeq.

Lamp, lampu-. *De inlandsche* —, waarin men katjang-olie brandt, (dhąmar) talòpaghąn B. P. = (—) tjalòpak of (—) tjalòpaghąn S. *De inlandsche* —, waarin men petroleumolie brandt, van blik, (dhąmar) talĕmpeq.

Lampeglas, sĕmprong of tjòrong. Ook saròpong S. P.

Lampenjongen, padhąmaran of tòkang lampu-.

Lampet, zie *Waschkom* en ook *Kom.*

Lampolie, mennjaq dhąmar. Een lamp *van olie voorzien*, mòbuwi(p) mennjaq.

Lampzwart, lètję̆ng B. P. = langę̆s S. Ook lèngę̆s S. B. = lamos B.

Land, in tegenstelling met water, *vaste wal*, dhąrąt S. P. = ḍhąrąt B. P. *Het vaste land, vast land*, ḍhąrądhąn, enz. *Over land gaan*, adjhąląn ḍhąrąt of aḍhąrąt, enz. *Aan land gaan, landen*, ongghą ka ḍhąrąt, enz. Een boot *op het land* of *den wal halen*, maongghą-(p).

Land' landstreek, gewest, tana- ook bhumè. *Ver van bewoonde plaatsen verwijderde landstreek*, tę̆gghąl-ra-'ara-. *Het platte land*, in tegenstelling met de hoofdplaats, dhisa. *Een land* of *het land aan de overzijde van de zee, de overwal, een ander eiland*, tana-sabbhrąng. Van daar dit ook voor: *land* of *landstreek buiten Java en Madoera, vreemd land.* Iemands *land, de streek* of *de plaats waar hij te huis behoort, land, rijk*, naghąrą.

Landbouwen, atanè. Zie ook *Bebouwen.*

Landbouwer, *landman, boer*, òreng tanè.

Landen, zie onder *Land.*

Landkrab, de geelachtige soort (in rijstvelden), bąląţţang. De zwarte soort (in rivieren), biḍḍhę̆ng.

Landlooper, òreng palantjòngan.

Landman, zie *Landbouwer.*

Landmeten, iets, bijv. een rijstveld *opmeten*, nję̆ngkal(tj).

Landmeter, tòkang òkor of — tję̆ngkal.

Landraad, landràt. *Met 't oog op* een zaak *de landraadzitting bijwonen als lid*, ngę̆llìdhi(ę̆). Een beklaagde *in de landraadzitting berechten*, ę̆nlandràt.

Landrente, padjhę̆k.

Landschap, zie *Rijksgebied.*

Landstreek, zie *Land.*

Landstroom, zie *Rivier.*

Landtong, tandjhúng.

Landvolk, zie *Landbouwer.*

Landweg, in tegenstelling met zeeweg, djhąląn ḍhąrąt, enz.; zie *Land.*

Lang, ook van iemand: *hoog van gestalte*, landjhąng. *Lang en klein van gestalte*, van menschen, lûndjùr B. = landjùr P. *Lang, groot en zwaar*, van personen, bhąnţę̆ng-òrę̆ng B. = bhąngkòlę̆ng P. *Lang*, van ontbolsterde rijstkorrels, langmalang. *Lang*, van een touw waaraan een dier staat gebonden, lanḍúr. *Te lang*, langer dan het gebruik medebrengt,

van een kleedingstuk, bijv. een baatje, ngèber(k). Van een baatje, ook landhúng. *Onmatig lang,* van menschen, akanṭa lamdàùr of — lamdạúr. *Lang van lijf,* van iemand, een viervoetig dier of een kip, lastang. *Lang, hangend,* van de mammen, ngalarbet of akalarbet. *Lang,* van tijd, *langdurig, lang duren,* abit. *Lang,* van de nagels, lanṭek, ook lanṭok B. P.

Langdurig, zie *Lang.*

Langharig, bijv. van honden, gạrạmbis = gạrímbis.

Langs, *volgen,* atòroq of nòroq.

Langzaam, *zoetjes aan*, laon of lèrè-.

Langzaam in zijn bewegingen, slaperig, niet vlug, niet rap, bijv. van een paard, kĕṭṭot. Iets *langzaam aan doen,* malaon(p), enz.

Lankmoedig, ook *lankmoedigheid*, sabbhạr.

Lankmoedigheid, *geduld*, zie *Lankmoedig.*

Lans, zie *Piek.*

Lantaren, lantèra = lontèra.

Lanterfanten, zie *Rondslenteren.*

Lap, op eenig kleedingstuk enz. gezet, tambĕl B. = tambhạl S. P. —, *snipper*, bingrambingan. *Lap* of *doek om af te vegen* of *af te drogen*, sot-kĕssot.

Lappen, *verstellen*, nambĕl(t) B. = nambhạl(t) S. P. *Overal gelapt*, bĕl-tambĕl B. = bhạl-tambhạl S. P.

Lasch, *aanknooping*, sambhungan = sabhungan.

Lasschen, *samenlasschen*, *aanhechten*, *aaneenhechten*, *knoopen*, njambhúng(s) = njabhúng(s). *Aan* iets *een stuk lasschen, zetten, knoopen, aanknoopen*, njambhungè, enz. Zie ook *Verlengen.*

Last (dertig pikol), kòdjạn. Zie voorts *Lading.*

Last, *moeielijkheid*, zie *Moeite. Ten laste komen van* iemand, dhạddhi ghạbạjjạ.

Last, *bevel*, *gebod*, *order*, *verordening*, parenta- met ḍhạdhạbuwạn A. T. *Algemeen bevel, last aan allen, verordening, die bij bekkenslag wordt bekend gemaakt*, ḍhạng-onḍhạng, ook pĕlkat B. Iemand iets *gelasten, gebieden, last geven* tot iets, marenta- met ĕnḍhạbuwi A. T. *Bevelen geven* of *uitdeelen*, *zijn orders geven*, aparenta- met aḍhạbu- A. T. Een last of bevel *mededeelen, geven*, ook *overbrengen, geven namens den lastgever*, marentaqaghi met ĕnḍhạbuwaghi A. T. *Op last van* iemand, tĕrrang ḍạq. Zie ook *Opdracht.*

Lastdrager, kòli- of kuli- B. P. = guli S.

Laster, *betichting, klad, eerrooving,* pètĕnna- = patĕnna-.

Lasteren iemand, *eerrooven*, mètĕnna-(p), enz.

Lastig, *stout*, van een kind, nakal. Zie ook *Moeielijk.*

Lastpaard, zie *Pakpaard.*

Lat, *latten, waar de dakpannen aan hangen en op rusten of de sirappen aan vastgemaakt worden*, ĕrreng = reng-ĕrreng.

Laten iets, voor den geboden prijs, zie bij *Geven. Laat maar, laat maar blijven*, dhina met dhíngghąl A. *Laten we het er nu maar bij laten*, la dhina, enz.

Later, *in het vervolg*, ghúq-làgghúq of ghúq-lągghúq ook ghúq-àgghúq = ghúq-ągghúq B. P. = làgghúq S. —, *naderhand, vervolgens*, pas ook ladjhu of wel pas ladjhu.

Lauw, angaq. *Lauw*, juist zoo warm, dat men er de hand nog in kan houden, van een vloeistof, ngaq-angaq kòkò. Zie ook *Onverschillig.*

Lavement, zie *Lavementspuit.*

Lavementspuit, *klisteerspuit*, sĕrpot. Iemand *een lavement of klisteer geven*, njĕrpot.

Lawaai, zie *Levenmaken.*

Ledekant, zie *Slaapplaats.*

Leder, *van leder, lederen*, kòleq.

Ledig, *onbezet*, kòţong of ngalonţong ook kòsong. *Ledig of zoo goed als leeg*, van rijst, peulvruchten, enz., kèpaq. Van een kamèrè-vrucht, kòpong ook kòbhąng.

Ledigen, makòţong(p), enz.; zie *Ledig.*

Ledighoozen, *ledigscheppen* iets zooals een put, ook het water *hoozen* of *scheppen* bijv. uit een boot of put, ngòras(k). Het water *ledighoozen* van een plaats waar men vischt, nabu(t).

Ledigloopen, zie *Ledigzitten.*

Ledigscheppen, zie *Ledighoozen.*

Ledigstorten, zie *Overstorten.*

Ledigzitten, *ledigloopen, niets uitvoeren, niets te doen hebben*, ngangghúr.

Leed, *smart, droefheid, hartzeer*, sossa- ook kasossaqan.

Leeftijd, òmor met jùswa- A. T. *Nagenoeg van denzelfden leeftijd* (zoo ongeveer een maand of twee verschil), ḍhąt-enḍhít òmorra ook ḍhąq-anḍhi —. *Van middelbaren leeftijd*, d. w. z. een goede dertiger, (òmorra) satĕngnga tòbu-.

Leeftocht, zie *Levensonderhoud.*

Leelijk, zie *Slecht.*

Leem, (tana-) lĕmpong. Zie ook *Klei.*

Leenen, *te leen vragen* geld of goed aan iemand, ngendjhąm(è) met njambhút(s) A. Geld *leenen, te leen vragen*, ook ngòtang(ò). Iemand geld of

goed *te leen vragen*, ngendjhąmè. Iemand geld *leenen, te leen vragen,* ook ngòtangè. Geld of goed *leenen* of *te leen geven,* maendjhąm(p). Geld *te leen geven,* ook maòtang(p). Iemand iets *leenen, te leen geven,* ĕmbhĕrriq ngendjhąm. Zie ook *Schuldig.*

Leep, zie *Slim.*

Leeraar, *leermeester*, *godsdienstleeraar* ook *onderwijzer, schoolmeester,* ghuru.

Leeren, iemand *terechtwijzen*, *onderrichten, onderwijzen,* ngadjhąr(a) ook ĕmburúk. Iets *iemand leeren,* ngadjhąrraghi, enz.

Leeren, *onderwezen worden, onderwijs genieten, aanleeren,* adjhąr. *Onderwijs ontvangen* of *genieten* in iets, aghąghuru.

Leergierig, kĕntjĕng(sè)adjhąr.

Leering, zie *Les.*

Leerling, *discipel,* mòred = mòrid = mùrid. Zie ook *Priesterleerling.*

Leermeester, zie *Leeraar.*

Leerstuk, pasal = fasal.

Leerzaam, zie *Leergierig* en *Nuttig.*

Leesboek (in gebonden stijl), bąbątjan ook kanḍhą of tjarèta.

Leest, *gestalte,* bhąngon. Ook bąngon B.

Leeuw, liju.

Legaat, bąrisąn.

Legende, *verhaal*, *geschiedenis*, (in gebonden stijl), kanḍhą of tjarèta. Idem (in gebonden stijl), dhungeng B. P. = dhúngngeng S. P.

Leggen, zie *Plaatsen.* Bijv. matten *leggen,* ngampar(a). Iets *leggen* of *zetten* op iets anders, nompangngaghi(t). *Op* iets iets *leggen* of *zetten,* nompangè. Iemand of iets *op zijn zijde leggen,* mamèreng(p). Iemand *op* den mond *de hand leggen,* naĕp(t) B. = nongghĕm(t) S. P.

Legger, zie *Vat.*

Leghen, adjąm bhibhít of (adjąm) pangorbhi.

Leguaan, bąrąkaj. Ook bhąląḍhąs S. P.

Lei, waarop men met een griffel of potlood schrijft, ĕllè- of lèi-. Ook sabhąk S. P.

Leiden, *voeren* een mensch of dier, nonton(t). Iemand *om den tuin leiden,* pos-ngapòsè(a). Water *leiden* in iets, zooals een vijver, maghili-(p). Een dier, bijv. een paard *met zijn tweeën leiden*, ngĕntjang(k). Zie ook nog *Loopen.*

Leider, zie *Aanvoerder.*

Leiding, waardoor het water van een erf wordt afgevoerd; *sloot, goot,* voor derg. doel, li-ghilijąn.

Leidsman, zie *Voorganger.*

Leisel, *leisels*, ĕ l l e s.

Lek, *lek zijn*, zonder een zichtbaar gat, k a t ò r o q. —, met een zichtbaar gat, b h u t j o r.

Lekken aan iets, van (de vlam of de vlammen van) een vuur, n g ò l a p (k).

Lekker, *smakelijk*, *aangenaam van smaak; met smaak; lekker*, van een geur ook van slapen, n j a m a n met s a è- A. *Lekker vet*, *vet*, van vleesch, p ĕ l l ĕ m. Iemand *lekker maken*, zie *Paaien*.

Leksteen, p a s a r è n g a n of p a n j a r è n g a n.

Lel, *lellen* van een kip, k a l è p e r B. = k a l è b i r S. P.

Lemmer (van een mes), b ĕ s s è n a t ò ḍ i q, enz.; zie *Mes*.

Lenden, *zijden*, zie hiervoor *Heup*.

Lendewater, dat een vrouw kort voor de geboorte van haar kind ontvloeit, k a k a b a̧-.

Lengte, *hoogte*, l a n d j h a̧ n g.

Lenig, *buigzaam*, l ĕ m m ĕ s.

Lens, zie *Ledig*.

Lepel, s ò ḍ u met l a n t a r a n A. T. *Metalen lepel*, *eetlepel*, ook s e n ḍ o q. *Theelepel*, t è s i- B. P. = t i s i S. *Rijstlepel*, met een korten steel om op te scheppen, t j e n ṭ o n g. Zie ook *Pollepel*.

Les, *leering*, *vermaning*, *voorschrift*, *onderrichting*, *inzegging*, b a̧ b ĕ k k a s ook b u b u r ú k. Zie ook *Gezegde* en *Leeren*.

Lessenaar, *schrijflessenaar*, m è d j a̧ p a n ò l è s a n met — p a n j ĕ r r a d h a̧ n A. T. —, *blikken trommel met verscheidene kleine vakken en laden*, l e s n a r.

Letsel, zie *Schade*.

Letten, *nauwkeurig* op iets, *nauwkeurig achtgeven*, t è t è-. *Op* iets *nauwkeurig letten* of *achtgeven*, n è t e q è.

Letter, *karakter* van het Javaansch-Madoereesch schrift, a k s a r a — van het Arabisch schrift, h ò r o p = h ò r o f. — van het Latijnsch schrift, l è t ĕ r.

Letterarbeid, *opstel*, k a r a n g a n.

Lettergreep, *syllabe*, k ĕ t t j a p. *Een syllabe*, s a k ĕ t t j a p.

Leugen, ò t j a q l è t j e k.

Leugenaar, ò r e n g d h u d j a̧ n (of t ò m a n) l è t j e k.

Leunen, n j a n ḍ a̧ r (s). *Leunen*, *staan te leunen tegen* iets, n j a n ḍ a̧ r i. *Met een arm* of *de armen leunen* op of aan iets, bijv. op den stoel waar men achter staat, a s a n a n ḍ ú t B. P. = a s a n ḍ a̧ ḍ ú t S. P. *Op* iets, enz., n j a n a n ḍ u d h i, enz.

Leuning van iets, bijv. van een stoel, p a s a n ḍ a̧ r a̧ n = ḍ a̧ r s a n ḍ a̧ r a̧ n = p a n j a n ḍ a̧ r a̧ n. Van een brug en *de zijleuningen* van een armstoel, ḍ h a̧ n g a ḍ ḍ h a̧ n g. Van een vlonder, l a r l a r of l a r-l a r a n.

Leuteren, zie *Talmen*.

Leven, *levend*, *in leven*, ò ḍ í q. *De levenden*, sè òḍíq. Iemand *het leven laten*, n g ò r e p (ò).

Kunnen leven, het noodige juist voldoende hebben, a n ḍ i q s a k a k a n a n of t j ò k ò p —.

Een zuur of *hard en kommervol leven hebben, het zuur en moeielijk hebben*, m a l a r a t. *Het leven hiernamaals*, in tegenstelling tot het aardsche leven, a c h è r a t. *Al wat leven heeft*, van dieren gezegd, s a k a b b h i n a g u m ĕ l l i p B. Zie ook *Gedruisch*.

Levend, zie *Leven*.

Levendig, *lustig*, *vroolijk*, *luidruchtig*, *druk*, r a m m è. Zie ook *Vurig*.

Levenseind, *stervensstond*, p a t è ook a d j ą l of d j h ą n d j h i of wel p a s ṭ è. *Aan zijn levenseind gekomen, overleden, dood*, n a p a q k a p a t è n a, enz.

Levenslang, s a ò m o r î ḍ ù p ook s a ' a b í d d h ą ò ḍ í q. Zie ook *Altijd*.

Levensmiddelen, zie *Levensonderhoud*.

Levensonderhoud, *levensmiddelen*, hetgeen tot levensonderhoud dient, r a d j h ĕ k k è of r è d j h ĕ k k è.

Voorzien in het levensonderhoud van iemand, n g è n g ò n è (è) ook, en dit mede van een dier, m a k a n è (p).

Levenstijd, zie *Leven*.

Levenswandel, zie *Gedrag*.

Lever, a t è.

Leverancier. *Vaste* —, l a n g g h ą n a n of l a g h ą n ą n. *Een vaste leverancier zijn van* iemand, a l a g h ą n a n k a.

Leveren iets aan een meerdere, n g a t o r r a g h i (a).

Lezen in een boek, enz., ĕ m b ą t j a = m a t j a met m a o s A. T. Zie ook *Dichtmaat*.

Lichaam, *lijf*, a b ą q K. of b h ą d h ą n A. K. met s a l è r a A. T. *Over het geheele lijf*, s a ' a b ą q, enz.

Lichaamsbouw, *statuur*, b h ą t a n g. Van iemand, ook d h ŏ k d h ĕ k.

Lichaamgebrek, zie *Gebrek*.

Licht, zie *Helder*.

Licht, van kleuren, n g ò ḍ ą.

Licht, *een licht*, d h ą m a r. Voor een om een stokje gewonden en vervolgens in olie gedoopten lap, om, na te zijn ontstoken, de lichten of het licht mede aan te steken of wel om eventjes mede heen te loopen naar een ander vertrek, bijv. om van daar iets te halen, t j ò l o k.

Licht, *niet zwaar*, ook fig. van werk, ḍ h ą m m a n g of e n ṭ e n g. Een te verrichten werk *te licht achten*, n g e n ṭ e n g n g a g h i.

Lichtblauw, zie *Blauw*.

Lichtbruin, zie *Rood*.

Lichtekooi, zie *Hoer*.

Lichten, *dag worden*, *dagen*, paddjhąr.

Lichtgeloovig, *goed van vertrouwen, al te goed van vertrouwen*, partjadjąqąn.

Lichtgeraakt, ḍhuson.

Lichtscherm, ḍĕng-tanḍĕng-nga dhąmar.

Lichtstraal, zie *Straal*.

Lichtvaardig, *lichtzinnig*, *zoo maar*, *alles en allen vergetende*, *zonder overleg* of *nadenken*, taq anḍíq dhughą-kèra of taq anḍíq ra-kèra. Zie ook *Zorgeloos*.

Lichtzinnig, *onoplettend*, *onachtzaam*, *onbehoedzaam*, tebbhír. *Lichtzinnig*, van een vrouw of van een man, abàndreqan B. P. = amettraqan S. P. Zie ook *Lichtvaardig*.

Lid, *leden*, bijv. van den landraad, ĕllid.

Lidteeken, kòlaq. *Zoo een waarbij samenschrompeling van de opperhuid onder het dichtgroeien heeft plaats gehad*, ghąriṭĕt. *Zijn met lidteekens*, *naden* en derg., van hevige huidziekte, ṭĕt-ghąriṭĕt.

Lied, zie *Gedicht*.

Liedje, *deuntje*, *gezang*, kèdjhúng of ook paparèghąn. *Zingen*, *een liedje zingen*, akèdjhungan, enz.

Lief, *vriendelijk*, *aangenaam*, manes of sĕḍḍhąq. *Zich lief aanstellen*, nes-mamanes(p), enz. *Voor lief nemen*, zie *Genegen*.

Liefdadig, amal.

Liefde, *genegenheid*, nèsĕr. *Die koesteren voor* iemand, nganèsĕrrè(k).

Liefdedienst, zie *Liefdewerk*.

Liefdegift, zie *Liefdewerk*.

Liefderijk, *genadig*, van God, rahmat.

Liefdewerk, *liefdedienst*, *liefdegift*, amal. Iets *op dien voet geven*, ngamallaghi.

Liefhebben. *beminnen*, nèsĕr.

Liefhebberij. Iemands —, búrlèburąn.

Liefkoozen, nèmang(t).

Liefste, *minnaar*, *minnares*, búrlèburąn ook kabhĕttjèghąn.

Lieftallig, zie *Lief*.

Liegen, *jokken*, lètjek met tjeddhrą A. T.

Lies, *de liezen*, kang-pèkang of kang-pèkangan.

Lieveling. *De meest begunstigde* — van iemand in betrekking tot een zijner kinderen of vrouwen, sè èkanĕmmòwè.

Liever, zie *Veeleer* en *Verkieslijk*.

Lieverlede. *Van* —, zie *Allengs*.

Liggen, van iemand, ḍúng-tèḍungan. Van viervoetige dieren, arenḍu. Van voorwerpen, bąḍą. *Op den rug liggen* ook *op den rug gaan* of *komen te liggen*,

aghĕ̥ntang of ĕ̥ngghĕ̥ntang. *Op den rug liggen,* ook tangghĕ̥ntangan. *Op den buik liggen* ook *op den buik gaan* of *komen te liggen,* napang(t) = njalpang(s). *Op den buik liggen,* ook pang-tapangan, enz. *Lang uit liggen,* zooals van een lijk of anders van een slapende, ngĕ̥ndjhĕ̥r. *Nederliggen te slapen,* van velen, adjhạlạmpĕ̥r of ĕ̥ndjhạlạmpĕ̥r. *Op zijn zijde liggen,* mèreng. *Ineengedoken liggen met opgetrokken knieën;* en van dieren: *in elkander gerold* of *met de vier pooten bij elkaar,* malĕ̥kkoq(p). *Met den bollen kant naar boven,* bijv. van een groenteschaaltje; *met den kiel naar boven,* van een boot, nongngĕ̥p(t). *Liggen* of *staan,* van iets op iets anders, nompang(t). *Liggen* of *rusten* op iets, bijv. van den elleboog op het boek waar men met den elleboog op ligt, asanandạ̇út B. P. = asandạ̇dạ̇út S. P. *Liggen, aanwezig zijn* ergens *bij stapels* of *hoopen,* bijv. van steenen, atompoq. Idem, van de vruchten in een boom, akarendạ̇t ook ngarendạ̇t. *In menigte liggen* ergens, bijv. van vruchten op den grond, njalapa- = ĕ̥ndjhạlạpa-. Idem, van lijken of wel krengen van dieren, adjhạlutor = adjhạlutòran. Ergens *in de lengte liggen,* bijv. *in de lengte in den stroom,* van een drijvenden boom of derg., mòdjhúr. *In de richting liggen,* bijv. *van West naar Oost,* aòlò ka bạrạq. *Liggen op* iets, bijv. van een steen *op* het deksel van de pot, waar men hem heeft opgelegd, om het opgelicht worden van het deksel te voorkomen, njettjeq = njettjeqè(tj). *Achterover liggen,* van de ooren van een paard dat de ooren in den nek legt, kentjop. *Liggen* of *gaan liggen* aan de oppervlakte van het water, van visschen en krokodillen, ngantang(k). Idem, *liggen,* ook tang-kantangan. *Met zijn kop over zijde liggen,* van een vlieger, tèleng. Zie ook *Zitten.*

Ligging, bijv. van een stuk grond, *plaats,* waar zich iets bevindt, kĕ̥nnĕ̥ngngan.

Ligplaats, zie *Reede.*

Lijden, *smart, jammer,* zie *Kommer.* Iemand *smartelijk doen lijden, martelen,* njeksa(s).

Lijdzaam, sabbhạr.

Lijdzaamheid, kasabbhạrạn.

Lijf, *menschelijk lichaam,* zie *Lichaam. Lijf,* van een kleedingstuk, bhạdhạn. *Lijf aan lijf, te lijf gaan, de tegenpartij aangrijpende,* atjarok ook atòkar.

Lijfje, **voor** vrouwen, kòtang.

Lijk, *doode,* madjít of majjít. *Zie* ook *Kreng.*

Lijkbaar, òsòngan. — van hout, kaṭel P.

Lijken, zie *Aarden* en *Voegzaam.* *Het lijkt, het is alsof,* masè.

Lijkkleed, *doodkleed,* bhúndhúq.

Lijm, *gom,* in 't algemeen *kleefmiddel,* van daar ook de *gekookte rijstkorrels,* waarmede bijv. een brief wordt dichtgemaakt, djhilít.

Lijmen, zie *Kleven.* Iemand *met mooie praatjes lijmen,* ĕndjhaḷaḷasottra.

Lijn, zooals de metselaars gebruiken of zooals men spant bij het aanleggen van een weg, sèpadhaṇ. *Bij* iets *dergelijke lijn gebruiken,* njèpat. *Een lijn trekken, gemeene zaak maken,* hetzij ten goede, hetzij ten kwade, saradjúq. Zie ook *Rij, Streep* en *Touw.*

Lijnkoek, *katjangkoek,* ampassa katjang.

Lijst, *rand, buitenste omtrek,* ĕlles. Van een schilderij, een spiegel, talamaghaṇ S. P. = talapaghaṇ B. —, van een inlandsche bank (»lentjak") en van een lei, baṭton.

Lijvig, *vet, dik, gezet, goed in 't vleesch,* lĕmpò- ook gĕmmoq. Van een kind, ook gaḷĕmpĕng.

Likeur, zie *Drank.*

Likken, *aflikken;* een droppel v[an] een of ander vloeistof *oplikke[n]* ĕndjhilaṭ. Iemand *belikke[n]* iets *op-* of *aflikken,* ĕndjh[i]ḷadhi.

Limoen, djhĕrrúk pĕttjĕl.

Liniaal, gharisaṇ of panggh[a]ris ook linjar.

Linieeren, ĕngghaṛís, enz.

Linker, zoomede *linkerkant* en *aa[n] den linkerkant,* zie *Links.*

Links, *aan den linkerkant* v[an] iemand, è katjerra.

Linksch, zie *Ongemanierd.*

Lint, *band,* pita.

Lip, *lippen,* bibír met laṭè A. [—] *Een lip zetten* van verwondering[,] boosheid of verdriet, asan[g]ghĕttĕm. Om vervolgens i[n] schreien uit te barsten, ngĕ[m]bi- = bi-kĕmbijaṇ. *Een dik[ke] en vooruitstekende onderlip heb[ben],* dhaḷbi-.

Liplap, *inlandsch kind,* liplap [=] leplap = paranaghaṇ b[ĕ]ḷandhaḷ.

List, *vond, kunstgreep,* akal [=] akkal. Iemand *met een li[st] zoeken te krijgen,* ook *op ee[n] listige wijze zoeken te krijgen* t[ot] iets, ngakalè, enz. *Listig, g[e]slepen, loos,* pentĕr kal-ng[a]kalè, enz.

Listig, zie *List.*

Loeien, van den wind, z[ie] *Blazen.*

Loeien, *bulken* van een rund, aĕngngar of aĕngnga- B. = aĕmma- S. P.

Loensch, zie *Scheel.*

Loeren, zie *Gluren.*

Lof, *lofspraak*, *loftuiting*, pangalĕm. *Lof zij God!* of *God zij geprezen!* alhamdulíllà- ook subà-hanalla-. Iemand *lof toezwaaien*, *loven*, *den lof van* iemand *verkondigen*; iets *loven*, ngalĕm(a).

Loffelijk, zie *Prijzenswaardig.*

Lofspraak, zie *Lof.*

Loftuiting, zie *Lof.*

Log, *vadsig*, kĕṭṭot.

Logeeren, mondḥúk(p). *Bij* iemand *logeeren*, ergens *logeeren*, bijv. *in* het wachthuis op het rijstveld, mondḥughi. Iemand *elders, niet in eigen huis, logies geven, huisvesting verleenen, herbergen*, mondḥúkkaghi.

Logeergast, zie *Gast.*

Logement, zie *Herberg.*

Logies, *tijdelijk verblijf*, pondḥúk ook pamondḥughạn.

Lokaas, *aas*, *aanloksel*, bhạnè- B. P. = ompan S.

Lokken *door aas*, ĕmbhạneqè, enz.; zie *Lokaas.*

Lokken, *verlokken, aanlokken, verleiden*, *verzoeken* tot kwaad doen, ṭoq-ngĕṭṭoqè(k) P. = ṭùq-ĕnggĕṭṭùqi B. Zie ook *Vleien*, *Verstrikken* en *Verleiden.*

Lokvogel, *lokvink*, *lokduif* (*wijfjes-tortelduif*) ook fig., pettrang. *De kooi met den lokvogel*, djhĕbbhạk.

Lombard, zie *Pandjeshuis.*

Lombardhouder, zie *Pandjeshuishouder.*

Lommer, zie *Schaduw.*

Lommerrijk, zie *Schaduwgevend.*

Lomp, zie *Ongemanierd* en *Onbeleefd.*

Long, *de longen*, bhạrạ-.

Lonk, zie *Oogwenk.*

Lonken, *kwijnende blikken rondwerpen* of *toewerpen*, amaen mata.

Lont, zie *Vuurtouw.*

Lontarboom, tarèbúng.

Lontarvrucht, taqal.

Loochenen, zie *Ontkennen.*

Lood, ook *looden*, tèma-.

Loodrecht, van den stand of het opgericht zijn, van een stijl, paal of derg., mandjhĕng (bhĕnḍĕr).

Loods, *stuurman*, djhuru-mòḍhi.

Loods, van bamboe en gedekt met riet, op stijlen en rondom open, voor of aan den kant van een huis geplaatst, om te dienen tot feestlokaal, tatarop.

Loodsen, *sturen* een vaartuig, ngamòḍhíqi(k).

Loof, zie *Gebladerte.*

Loog, *aschwater*, in 't algemeen, tòlò. —, *keukenaschwater*, ook landḥạ.

Looien, d. w. z. *op inlandsche wijze* een dierenhuid *bereiden*, njamak(s).

Loom, zie *Krachteloos*.

Loon, *arbeidsloon, werkloon, maakloon, betaling*, òpa- of ombhalan ook dhĕrrĕp. Iemand *loon geven, betalen* voor door hem gepresteerden arbeid, ngòpaè = ngombhali = ĕndhĕrrĕbbhi. *Aan* iets iemand *tegen loon laten werken*, ngòpaqaghi, enz. Zie ook *Beloning*, *Traktement* en *Vergelding*.

Loondienaar, zie hiervoor *Lastdrager*.

Loop. *Met* iets *op den loop gaan*, ĕmbhuruwaghi. Aandriften, lusten of neigingen *den vrijen loop laten*, ĕnlantor.

Loop van een geweer of pistool, bulu-.

Loopen, *te voet gaan*, adjhalan met alòmampa- A. T. *Recht toe recht aan loopen*, ngĕntjong. *Loopen* door struiken, rijst of derg., naratas(t).

Heen en weer loopen, zich bewegen tusschen en door ruigte of struiken bijv., nĕrrak(t). *Overal loopen*, zoekende iets dat weggeraakt is, apeddhĕl. *Met de armen zwaaiende loopen*, alimbàj B. P. = alembaj S. P. (padjhalanna). *Vliegend snel loopen, loopen als een haas* of *als een pijl uit den boog*, padjhalanna mara pèlor. *Alleen loopen*, van een aanzienlijke, not-salònòdhan. *Loopen achter* een dier dat men weidt of hoedt, ngèrengngaghi(è). *Loopen, leiden, voeren*, van een weg of water ergens heen, tĕrros ka. Een kind, zonder kindermeid of iemand anders die het oppast, *laten loopen en spelen, waar het wil*, ngòtjol-padju(ò). *Loopen* of *stroomen met een straal*, bijv. van de pis uit de roede, van de thee uit de tuit van den trekpot, enz., nantjĕl(t). *Er uitloopen* of *uitstroomen*, van water, ngaluwa-. Zie ook nog *Kruipen* en *Rennen* en onder *Rond*.

Looper, bediende die achter op de looperspiank op het rijtuig staat, lòpĕr.

Loopsch, van dieren en menschen, ghalak. Van mannen en mannelijke dieren, ook kĕrrè.

Loos, zie *List*.

Loot, *uitspruitsel* van een stam, solbhúq of sĕlbhiq.

Los, *losgaan*, bijv. van een touw dat vastgemaakt is, van een haarwrong, het hecht van een mes, van een ergens ingeslagen spijker, enz., lòtjot. Van een touw, ook nog aloslos. Zie ook *Mul* en *Open*.

Los, *vrij, in vrijheid, niet in een kooi opgesloten*, van een vogel, òtjòlan.

Losbandig, *genegen om het met iemand buiten het huwelijk aan te leggen*, abàndreqan B. P. = amettraqan S. P.

Losbarsten, zie *Uitbarsten*.

Losbreken steenen, met een breekijzer of derg., ĕmbhúngkar.

Losgaan, zie *Los. Losgaan*, zoodat het zich afscheidt en afvalt, bijv. van soldeersel, tjolpak = tjopplak.

Losgeld, zie *Losprijs*.

Loshangen, *niet opgestoken*, van het haar, àbhạbbhạr. Het haar *los doen nederhangen*, ĕmbhạbbhạr.

Loskoopen, *vrijkoopen*, *vrijmaken* iemand of iets, nĕbbhús(t).

Loslaten iemand of een dier of wel iets dat men vasthoudt, ngòtjol(ò). Een beest *los laten loopen*; een vogel dien men opgesloten heeft, ten einde hem mak te maken of te doen wennen, *loslaten, uit laten vliegen*, ĕnlombhạr. Zie ook nog *Losgaan*.

Losloopen, *in het vrije rondloopen*, alombhạr.

Losmaken, bijv. de touwen waarmede iets gebonden is, het touw dat ergens om heen zit, ĕmbĕttjat = ngokkal(ò) of ĕmbúkkal ook ĕnlòtjòdhi. — den in een zakdoek gelegden knoop, alleen ngokkal of ĕmbúkkal.

Lospeuteren, zie *Uitsteken*.

Losprijs, *losgeld*, panĕbbhús.

Losraken, zie *Los*.

Losrukken (*zich*), *zich loswor-stelen*, of wel *dat trachten te doen*, terwijl men vastgehouden wordt, malòtjot(p).

Lossen de lading, matòron(p). Van een vaartuig of schip, ĕmbhúngkar.

Lossen een pand, nĕbbhús(t). Zie ook *Afvuren*.

Losstaan, *loszitten*, van tanden en van palen, òghạ-.

Lostornen, zie *Tornen*.

Loswrikken, *aan* iets *wrikken om het los te doen gaan* of *te doen zitten*, njongkat(tj).

Loswringen iets met iets dat men als hefboom bezigt, ngùndìl(ù).

Loszitten, *niet stevig* of *vast zitten*, bijv. van de kurk in een flesch omdat de kurk te dun is, lorghạ-. Zie ook *Losstaan*.

Lot, zie *Deel. Lot, nieuw lot*, zie *Uitspruitsel*.

Loterij, lùttré-. *Een lot trekken uit de loterij*, mĕnnang lùttré-.

Lotgevallen, zie *Wedervaren*.

Louter, *zonder iets er bij*, *onvervalscht*, *zuiver*, van zilver of goud, sokkla. In den zin van *zuiver*, gezegd van winst, bhĕrsè-.

Loven, *prijzen*, *vleien* iemand,

ngalĕm(a). Zie ook *Lof* en *Prijzen.*

Lubben, *ontmannen,* een dier *snijden,* ngabhiri(k) = ngòbhiri(k). Een viervoetig dier, ook ĕmbąntoq.

Lucht, *wolkenhemel,* langngeq. *Gedekte lucht, betrokken lucht,* onḑĕm. Zie voorts *Reuk.*

Luchten, *aan de lucht blootstellen* een kleedingstuk of een doek, ĕnḑhąing ook ngenḑąng(k).

Luchtpijp, ghĕrrungan.

Lucifer, *luciferhoutje,* kòrek = kòret ook tjòret = tjòrek.

Lui, *vadsig,* lĕmmos. Ook dhąlmos B. P. = ḑhąlmos S.

Luid, *hardop, hard, forsch,* van een stem, tanḑĕs of bhąngĕt. *Luid, luidruchtig, hardop,* van het praten of lachen van velen, van twistenden, enz., èngĕr of ghighír.

Luiden. *Het —, de inhoud* van iets, bijv. van een brief, mònjè met òngĕl A.

Luidruchtig, zie *Levendig* en *Luid.*

Luier, windsel voor een klein kind, bĕḑḑhing. *Luier, zwachtel,* doek waarin een klein kind met de armpjes tegen het lijf stijf gezwachteld wordt, ghĕḑḑhúng.

Luierstoel, korsè malĕs B. P. = — bàlĕs S.

Luiheid, zie *Lui.*

Luim, zie *Kuur.*

Luis, *hoofdluis,* kòtò. *Kleerluis,* tòma. Iemand *luizen,* njĕlleq of njĕlleqè(s).

Luister, zie *Glans.*

Luisteren *naar iets, iets niet in den wind slaan,* atòroq òtjaq. Zie voorts *Hooren.*

Luitenant, letnan = leqnan.

Luizen, zie *Luis.*

Lurken, zie *Zuigen.*

Lus, zie *Schuifknoop.*

Lust, zie *Behagen. Met lust* ook *lustig* iets doen, sarĕgghĕp.

Lust, *zinnelijke,* zie *Drift.*

Lusteloos, *het air hebben van een halfzieke,* taq njaman kòleq ook — — rassana.

Lusten, *houden van iets;* iets *lekker vinden,* dhudjąn(ka) met kasòkan (ka) A. T. *Belust zijn op* iets, *er op belust zijn om* iets te doen, ngadhudjąnè(k) met ngasòkanè(k) A. T.

Lusthof, taman of patamanan.

Lustig, *vroolijk, opgewekt, pleizier hebben in zijn leven,* bhunga. Idem, blijkbaar uit het lachen, pèrak. Zie voorts *Opgeruimd, Levendig* en *Lust.*

Luttel, zie *Weinig.*

M.

Maag, bąḍhùk.
Maag, zie *Bloedverwant.*
Maagd, parabąn.
Maagschap, zie *Aanverwant.*
Maakloon, zie *Loon.*
Maaksel, *werk; hetgeen gemaakt* of *vervaardigd is door* iemand, ghąbąjąn met bhąḍhijąn A.
Maal, *keer*, kalè. *Eenmaal, een keer*, sakalè.
Maalstroom, zie *Draaikolk.*
Maan, buląn. *Volle maan*, buląn pornama. Zie verder *Maand.*
Maand, buląn. *Van den* 16en *tot en met den* 19en, panglong. *Tegen het einde van de maand, na den* 19en, paraq matèna buląn. *Een maand, per maand, maandelijksch*, sabuląn. *Aanstaande maand*, buląn ḍątĕng. *De vorige maand*, buląn aḍąq. *De eerste dag van de maand, het begin van de maand*, panangghąląn.
Maandag, sĕnnen of arè sĕnnen.
Maandelijksch, zie onder *Maand. Maandelijksch loon, maandelijksche betaling, maandgeld*, bądjąrąn buląnan.
Maandstonden, *maandstondenbloed*, kĕddhąq. *De maandstonden hebben*, kaḍątĕngngan ook kĕddhąq of ĕhhel. *De maandstonden niet krijgen, zoodat zij geacht kan worden zwanger te zijn*, anḍhĕk.
Maaneklips, buląn-ghąrąqą.
Maanlicht, *lichte maan*, sènat-buląn ook tèraq-buląn.
Maansverduistering, zie *Eklips.*
Maar, *slechts*, bhąi met b(h)isaos A.
Maar, *evenwel*, aneng = angeng = anangeng A. K. ook wel tapè K.
Maart, marĕt.
Maat, *maatstok, meetroede*, òkor = òkòran = kor-òkor. *Maat, inhoudsmaat*, bijv. een zoutmaat, panakĕrran. *De afstand van den top van den middelsten vinger tot aan den elleboog, bij wijze van lengtemaat*, asta.
Maat, *makker*, zie *Metgezel.*
Maatregel, *regeling, bepaalde wijze waarop*, ter zake van iets, *wordt gehandeld*, atòran.
Maatschappij. *O. I. maatschappij* of *Compagnie*, als benaming door de inlanders nog wel gegeven aan de N.-I. regeering, kòmpĕnnè.
Maatstok, zie *Maat.*
Macht, *heerschappij, invloed, machtig, invloedrijk, vermogend*, kabąsa = kòbąsa. Mede voor *macht, vermogen*, pangabąsa, enz. Zie ook *Almacht.*

Macht, *vermogen*, *maat*, kadhąr. *Naar vermogen*, *zooveel als waartoe in staat* of *bij machte*, sakadhąrrą. *Bij machte*, *in staat iets te koopen*, mampò. *Niet bij machte* of *niet in staat* iets te doen, taq ngĕnneng met — kèngeng A.

Machtbrief, sòrat kabąsa, enz.

Machteloos, zie *Krachteloos* en ook *Zwak*.

Machtig, zie *Macht*.

Machtigen, *vergunnen*, *vergunning verleenen aan* iemand of *tot* iets, ĕnlellanè.

Machtiging, *vergunning*, kabąsa = kòbąsa met èdhi A. T.

Made, òlaq. *Met maden*, aòlaq. *Maden in den buik en in den aars*, karèmè ook bijąr.

Madoera, ook *Madoereesch*, madhurą.

Madoerees, òreng madhurą.

Madoereesch, zie *Madoera*.

Magazijn, zie *Pakhuis*.

Magazijnmeester, zie *Pakhuismeester*.

Mager, van een mensch of dier; *magerheid*, kòros. *Vermageren*, songsot. *Vel en been zijn*, reggik S. P. ook karè tjangkèlònganna S. P. = — tangkòlongnga B.

Magerheid, zie *Mager*.

Magneet, bĕssè brâni-.

Maïs, *turksche tarwe*, djhąghúng.

Majesteit, zie *Glorie*.

Majesteit. *Zijne — de Koning*, maharadjhą.

Majoor, major of majùr.

Mak, zie *Handelbaar* en *Tam*.

Maken, *aanmaken*, *construeëren*, *vervaardigen* iets, *van* iets iets *maken*, ĕngghąbąj of ngaghąbąj(k) met ĕmbhąḍhi of ngabhąḍhi(k) A.

Makker, zie *Metgezel*.

Mal, *dwaas*, *verstandeloos*, *gek*, zie *Krankzinnig*.

Maleier, ook *Maleische vrouw*, òreng maladju.

Maleisch, maladju. *De Maleische taal*, bhąsa maladju ook òtjaq —.

Malen, iets *malen*, ĕngghiling.

Malen, zie *Afbeelden*.

Malen, *lastig vallen*, zie *Hinderen*.

Maliënkolder, kalambhi kabąq, enz.; zie *Baatje*.

Malkander, salang = saleng of patang ook ghąntè.

Malsch, van spijzen, puwa-. — *vleesch*, puwĕr.

Man, *persoon van het mannelijk geslacht*; *mannetje*, van dieren, sè lakeq of sè lalakeq. *Man*, *echtgenoot*, *gemaal*, *gade*, lakè met raka A. T. *Man en vrouw*, lakeq-bineq. *Een man nemen*, *huwen*, van een vrouw of meisje, alakè met araka A. T. *Niet aan den man kunnen komen*, van vrouwen, kabąng.

Manbaar, b h ạ l l i k of ĕ c h c h e l-b h ạ l l í k.

Mand, van bamboe gemaakt en trechtervormig, waarin de rijst wordt gestoomd, r a b u n a n. *Mand met deksel,* zooals reizende kooplieden voor hun waren gebruiken, k ĕ p p e k. *Groote mand zonder deksel,* van ruw saamgevlochten bamboe, b h u-ḍ h ạ k. *Groote en komvormige mand,* om gevogelte onder te houden of te bewaren, k ò r o n g. *Groote bamboezen — zonder voet,* voor gekookte rijst, b à k ù l. *Bamboezen —,* mede voor gekookte rijst, van boven rond en van onderen vierkant, met vier onderling verbonden en aan de mand bevestigde plankjes, die als voet dienen, t j ĕ ṭ ṭ e n g. *Ronde lage bamboezen — met deksel* voor spijzen, t è n o n g; *zulk een waarvan het deksel bolvormig is,* t è n o n g t ĕ l l o r s a s è b ạ q. *Mandje van lontar-bladeren met deksel,* t a t o m b h u B. = k a t o m b h u P. = k ĕ b-b h ĕ n S. Zie ook *Bak.*

Mandoer, m a n ḍ o r of m a n ḍ ù r. Zie ook *Opziener.*

Manen, *aanmanen* iemand, *van* iemand *invorderen* een schuld of het geven van iets dat hij beloofd heeft te zullen geven, een schuld- of iets als geschenk van iemand *invorderen,* n a g h i-(t).

Manen. *De* — van een paard, *de lange haren op den nek* van een bok of geit, b h ạ-g h ú m-b h ạ.

Maneschijn, zie *Maanlicht.*

Mangel, zie *Gebrek.*

Mangga, zekere vrucht, p a ò-.

Manggistan, zekere vrucht, m a n g-g i s = m a n g g h í s.

Mangkoedoe, *de vrucht* of *de wortel van de morinda citrifolia,* k o ḍ ḍ h ú q.

Manhaftig, zie *Moedig.*

Manier, *manieren, gedrag,* t a t a. Zie ook *Wijze.*

Mank, zie *Kreupel.*

Manmoedig, zie *Moedig.*

Mannelijk, (l a) l a k e q.

Mannetje, van dieren, zie *Man.*

Manslag, *doodslag. Een manslag* of *doodslag begaan,* m a ṭ e q è (p) ò r e n g.

Manslengte, als benaming van maat om daarin de diepte, bijv. van een vijver uit te drukken, s a p a m a n d j h ĕ n g n g a n.

Mantel, *plaid waarin de vrouwelijke hadji's zich hullen,* o. a. gaande naar de moskee, b ù r-g ù q.

Manwijf, *hermaphrodiet,* b ạ n d h u.

Manziek, van vrouwen, zie *Loopsch.*

Marcheeren, zie *Gaan.*

Mare, zie *Bericht.*

Markt, *marktplaats,* p a s a r.

Marktdag, a r è p a s a r a n.

Marktprijs, a r g h ạ n a è p a s a r.

Marmer, b a t ò m a r m a r. Ook — m ĕ r m ĕ r S. B.

Marmot, t è k o s b a l a n d h a.

Marsch, zie *Gang.*

Marskramer, d h a g h a n g a n d j i n. *Chineesche* —, t j è n a k a l o n t o n g.

Martelen, zie *Mishandelen.*

Martevaan, g h ĕ n t o n g.

Masker, zie *Helm, Mom* en *Voorwendsel.*

Massa, *de geheele hoeveelheid* van iets, s a k a b b h i n a (ook s a k a b b h i n n a B. P.) met s a d h a d j a n a A.

Masseeren, *wrijven, drukken* iemand, m è t j ĕ t (p), ook m è l e t (p) B. P., met n g ò r o t (ò) B. = n g ò r o q (ò) P. als A. T.

Mast van een schip, *vlaggemast,* t i j a n g.

Mat *van nipah-* of *kawoengpalmbladeren, tot bewanding,* k a d j h a n g. *Mat, matje, om op te zitten* of *te slapen, van rottan,* l a n t a j; idem, *van pandan-bladeren,* t è k ĕ r. *Van bamboe gevlochten mat tot bewanding,* t a b i n g; idem, zonder de buitenschil van de bamboe, b i d h i k.

Mat, zie *Krachteloos* en *Vermoeid.*

Mat, zie *Dof.*

Mat. *Spaansche* —, een benaming voor rijksdaalder, r î n g g i t = r e n g g î t.

Materialen, b h a k a l; bijv. *voor den bouw van een huis,* b h a k a l b ĕ n g k ò.

Matig, bijv. van een prijs, s ĕ d d h ĕ n g.

Matras, *bultzak,* k a s o r.

Matroos, m a t t r ù s = m a t t r o s.

Mattenmaker, t ò k a n g l a n t a j, enz.; zie *Mat.*

Mauwen, *miauwen,* van een kat, a m a o n g of a m i j o n g. *Al maar door* of *aanhoudend mauwen,* o n g-m a ò n g a n, enz.

Mazelen, t a m p ĕ k.

Medebrengen, zie *Brengen.*

Mededeelen, *verklaren, zich wenden tot* een meerdere, n g a t ò r è (a) ò n e n g. Zie ook bij *Kennisgeven* en *Spreken.*

Mededeeling, *aanbieding, verklaring, verslag,* p ê a t ò r a n. *Van* iets *mededeeling doen,* iets *bekend maken,* zooals aan den volke, n g o n d h a n g n g a g h i (ò).

Mededoen, *medegaan met* iemand, n ò r o q (t) met n g è r e n g (è) A. T. (*met* een meerdere).

Mededoogen, zie *Medelijden.*

Mededoogend, zie *Barmhartig* en *Medelijden.*

Mededrijven. *Met den stroom* —, *door den stroom medegevoerd worden,* ê a n j o q of è l a n j o q. Iemand of iets *door den stroom doen medevoeren,* n g a n j o q a g h i, enz.

Medegaan, zie bij *Mededoen* en ook bij *Volgen.*

Medegesleept (door het water), *in een draaikolk*, èpòlĕ̤s.

Medegeven, *elastisch, rekken*, ornjat. *Medegeven* iets aan iemand, bijv. geld met opdracht om daarvoor iets te koopen, matòroq (p). *Het medegegevene, iets dat zoo wordt medegegeven*, patòroqan. Voorts voor: iemand iets *medegeven*, bijv. hem die op reis gaat, het noodige reisgeld, njangònè = njangôwè (s). En voor: iets *medegeven* aan iemand, bijv. om weg- of over te brengen, nèteppaghi (t).

Medelijden, *mededoogen, meêwarigheid, barmhartigheid, erbarmen, deernis; medelijden hebben*, enz., nèsĕ̤r. Ook njèsĕ̤r = nĕ̤rsĕ̤r = njĕ̤rsĕ̤r B. *Over* iemand *zich erbarmen* of *ontfermen*, *deernis* of *mededoogen hebben met* iemand, *barmhartigheid oefenen tegenover* iemand, nganèsĕ̤rrè (k), enz. Zie ook *Begaan*.

Medemensch, *medemenschen, evennaaste*, sapapaḍhḁna manossa.

Medenemen, zie *Brengen*.

Mederijden, ook *medevaren*, nompang (t).

Medeslepen, *in een rechtszaak betrekken, mede doen deelen* iemand, njangkot (s).

Medevaren, zie *Mederijden*.

Medevoeren, zie *Brengen*.

Medevrouw, *mede-echtgenoot*, maḍu.

Medicijn, zie *Geneesmiddel*.

Meel, *van rijst*, tĕ̤ppong. *Tarwemeel*, tĕ̤ppong (nga) dḁrigu of — gàndùm. — verkregen van sommige boomen, zooals van sommige gewassen, bijv. de cassave, saghu. *Van* rijst *meel maken*, nĕ̤ppong. *Van* cassave bijv. *meel maken*, njaghu.

Meenen, *dunken, van meening zijn*, arasa of ròmasa. *Van* iemand of iets iets *meenen* of iets *er voor houden*, njangghu-(s) ook njangka(s) of ngèra(k). Verder voor *ik denk, ik meen, ik dacht, ik meende*, ḍhḁmoq B. P. Zie ook *Gissing* en *Wanen*.

Meening, zie *Bedoeling, Beteekenis, Gedachte, Gevoel, Gissing, Overweging* en *Toeleg*.

Meer, lĕ̤bbi-. Zie ook *Te boven gaan*. *Wat meer is*, rok-tòrok ook bu-sembu of wel lamala-. *Des te meer*, sadjḁn ook saloq.

Meerdere. *De — in rang zijn van* iemand, *staan boven* iemand, ngattasan bḁn. Zie ook *Aangroeien*.

Meerderheid. *De —, het meerendeel*, sè abḁnnjaqan.

Meerderjarig, zie *Manbaar*.

Meerendeel, zie *Meerderheid*.

Meermalen, zie *Dikwijls*.

Meesmuilen, zie *Grimlachen*.
Meest. *Het allermeest, het allertalrijkst*, sè njaq-bąnnjaqan. *Op zijn meest*, njaq-bąnnjaqna. Zie ook *Meestal*.
Meestal, *meestentijds*, *meest*, sabbhąnna.
Meestentijds, zie *Meestal*.
Meester, en *meesteres*, zie *Heer* en *Patroon*. —, *schoolmeester*, mestĕ̦r.
Meestermaken (*zich*) *van* iemand, iemand *als gevangene medevoeren*, mèghąq(p).
Meetkunde, elmò òkor.
Meetroede, kor-òkor of òkòran.
Meewarigheid, zie *Medelijden*.
Mei, mèi-.
Meid, bhąrĕ̦ng bineq met sarĕ̦ng bineq A. Van een aanzienlijke, zie *Dienstmeid*.
Meineed, sompa sala-.
Meisje, kanaq bineq. Als vocatief: djhĕ̦bbhing.
Mejuffer, en *Mejuffrouw*, zie *Juffrouw*.
Mekka, mĕ̦kka-.
Melden, zie *Kennisgeven*.
Melding. *Van* iets *melding maken*, *over* iets *spreken*, ngòtjaqaghi(k). Zie voorts bij *Bericht*..
Melk, aeng-sòsò of aengnga sòsò.
Melken, mèret(p).
Melkkoe, sapè pèrèdhąn ook — kampor.
Melkweg. *De* —, bintang ngajsòngajan.
Melodie, zie *Zangwijze*.
Memorie, zie *Geheugen*.
Mengen, *vermengen*, *ondereenmengen*, bijv. een veelheid van ingrediënten, njampor(tj) of matjampor(p). Mede voor: iets *mengen* of *voegen bij* iets anders, njamporraghi(tj). *Zich mengen in* iets, roq-nòroq(t). *Vermengd*, *dooreengemengd*, *door elkander heen*, atjampor.
Mengsel, *samenstelling*; *compositie van goud met rood koper*, suwasa. *Mengsel* van twee ingrediënten bijv., tjampòran.
Menigeen, bąnnjaq òreng (sè) of òreng bąnnjaq (sè).
Menigmaal, zie *Dikwijls*. *Hoe menigmaal*, bąrąmpa kalè.
Menigte, *een menigte*, *in menigte*, bąnnjaq. *Een ontelbare menigte*, samèmĕ̦ng ook saonggúq of wel sakèpĕ̦k. *In menigte* of *in massa verspreid liggen*, van menschen, van lijken op een slagveld, van vruchten, enz., ĕ̦ndjhąląpaof njalapa-.
Mennen, *van* het voertuig *als koetsier optreden*, ĕ̦nggusiri, enz.; zie *Koetsier*.
Mensch, *persoon*, òreng. *Mensch*, *menschelijk wezen*, *schepsel dat*

men mensch noemt, manossa ook djalĕmma-manossa.

Menschenschuw, tòḍusan.

Menschlievend, *goedertieren,* mòra-.

Merg, in de beenderen, somsom.

Mergel, *roode,* zooals gebruikt wordt bij »zegelen", gintju-.

Merk, *teeken,* tòra- of tanḍha ook tatĕngngĕr.

Merkbaar, *zichtbaar,* katara.

Af en toe zichtbaar, van iemand die in het water ligt en aan 't zinken toe is, dùlpoqdulan. Zie ook *Merkelijk.*

Merken, iets *voorzien van een onderkenningsteeken, een merkteeken maken op* of *in* iets, nòraè(t) of nanḍhai(t) ook nĕngngĕrrè(t). *Gemerkt, geteekend,* katòra-.

Merkelijk, *merkbaar, kennelijk, kenbaar,* tètèla.

Merrie, zie *Paard.*

Mes, tòḍiq B. P. = laddhing S. P. *Scheermes,* tòḍiq panjòkor, enz. met — pamaras A. T. *Mes* of *mesje,* dat o. a. door timmerlieden wordt gebruikt om hun arbeid wat bij te werken, in 't algemeen waar men allerlei dingen mede bewerkt of knutselt, pijol.

Mes dat bij de besnijdenis wordt gebruikt, tòḍiq panjonnat, enz. *Tafelmes,* tòḍiq mèdja, enz. *Het mesje waarmede men de rijst snijdt,* njèanjè B. P. = rangghapan S. *Pennemes, zakmesje,* pelmes of penmes ook pennes.

Messing. zie *Koper.*

Mest, bhuṭok. *Mesten, bemesten,* ĕmbhuṭok.

Mesten, zie *Mest.*

Mesthoop, zie *Vuilnishoop.*

Met, *benevens, mitsgaders, en ook, ook, en daarbij, zoomede, mede, te zamen, samen,* laban of ban ook kalaban A. K. en sarĕng A. Ook sarta. *Met, er bij, bij zich hebben,* ngangghùj(a) of nga'angghùj(k) met ngagĕm(a) A. T.

Metaalmengsel voor sommige muziekinstrumenten, ghangsa.

Meteen, *bij deze gelegenheid, bij dezelfde gelegenheid, tevens,* sakalè ook sakalen.

Meten, *afmeten* iets, ngòkor(ò). *Meten, opmeten* een stuk grond, njĕngkal(tj). *Meten* (met een inhoudsmaat), nakĕr(t) ook ngòlak(k). *Zóó, dat de maat precies gevuld is tot den rand en niets meer,* maras(p) sè nakĕr.

Metgezel, met wien men dagelijksch omgaat, kanṭeq. *Gezel, makker, maat, kameraad,* ook *compagnon, deelgenoot,* bharĕng of rĕng-bharĕngngan met sarĕng A.

Metselaar, tòkang batò.

Metselen, *in steen optrekken*, masang(p) bhąta. *Gemetseld steenen, van steen*, temboq.

Metselspecie (kalk, zand en water), lóló- B. = lòlò- S. P.

Metselsteen, *baksteen*, bhąta. *Natuurlijke metselsteen*, wit van kleur, bątò kombhu-.

Metselwerk, temboqan.

Meubel, *meubelen*, bąkakas — = bhąkakas — = pakakas bĕngkò.

Meubelen, *van het benoodigde huisraad voorzien* een huis of kamer, maratĕng(p).

Meubelmaker, in 't algemeen *iemand die in hout werkt*, tòkang kadju.

Mevrouw, als betiteling van de getrouwde vrouw van een Europeaan of Chinees, njònja-.

Miauwen, zie *Mauwen*.

Middag, *des middags*, *midden op den dag*, bhĕḍḍhúk.

Middagmaal, zie hiervoor *Maal*, *Maaltijd* en ook *Eten*.

Middagmalen, zie hiervoor *Eten*.

Middel, *dat men uitdenkt om tot iets te geraken of iets gedaan te krijgen*, akal of akkal ook karèna-. *Middel tegen* iets, ook fig., tambhą. *Door middel van*, zie *Met*. *Middel*, *hulpmiddelen*, benoodigd voor iets, sarat. *Door alle mogelijke middelen*, *zooveel mogelijk*, sangĕnneng-ngĕnnengnga of sakĕnneng-kĕnnengnga met sakèngeng-kèngengnga A. *Middel van bestaan*, zie *Broodwinning*. Zie ook *Kapitaal*, *Weg* en *Wijze*.

Middel, *lijf*, tĕngnga-.

Middelbaar, zie *Middelmatig*.

Middelerwijl, *inmiddels*, *terwijl*, *intusschen*, *tijdens*, mongpong of mompong. Ook voor *middelerwijl*, *te gelijkertijd*, sambi.

Middelmatig, *tamelijk*, *gematigd*, *middelbaar*, sĕḍḍhĕng.

Middelpunt, zie *Midden*.

Middelste. *De — van drie, vijf, zeven*, enz. van broeders of zusters, panĕngnga-.

Middelvinger, tondjhúq tĕngnga-.

Midden, *het midden*, *middelpunt*, tĕngnga- of ngaq-tĕngngaqan ook bhąk-tĕngnga-. *In* of *op het midden*, è-tĕngngana, enz. *Midden op den dag*, *het midden van den dag*, zie *Middag*.

Middennerf. — *van een palmblad*, lentè.

Middernacht, tĕngnga-malĕm.

Mier, bilís. Ook bilĕs B. P. *Witte mier*, raprap. *Vliegende witte mier*, djhąddjhąląng. *De koningin van de witte mieren*, ghĕmmè.

Miereneter, tangghiling B. = tanggîling S. P.

Mierenleeuw, rùt-sûrùt B. = rot-sòrot S. P.

Mij, zie *Ik*.

Mijden, zie *Wijken*.

Mijlpaal, *paal*, de afstand tusschen twee op elkander volgende mijlpalen, gew. 400 R. R., ĕppal.

Mijn, *mijne*, sang of tang vóór het bepaalde woord te plaatsen; zooals: sang-anaq, *mijn kind*. In de beleefde vormen zegt men: *het kind van mij*. Zie voorts de spraakkunst § 288.

Mijnenthalve, zie *Mijnerzijds*.

Mijnerzijds, *mijnenthalve*, *wat mij betreft*, mon sengkoq.

Mijnheer (Europeaan), tuwan.

Mikken, *door er langs te zien*, *met* een geweer, blaaspijp of pijl. *mikken op* iemand of iets, ngèlĕng(è).

Mild, mòra- of lambhąq.

Mildheid, kamòraqan ook kalambhąqąn.

Millioen, djuta. *Een millioen*, sadjuta.

Min, *voedster*, ènja.

Min, *onaanzienlijk*, *laag*, *gemeen*, *gering*, kèneq. Zie voorts *Weinig*.

Minder, *minder zijn*, kòrang. *In aantal minderen*, *minder in getal worden*, ngòrangè.

Mindere, zie *Geringe*.

Minderen, zie bij *Minder*. *Minderen*, *dalen in* prijs, tòron.

Minnaar, *minnares*, zie *Geliefde*.

Minst. *Op zijn —*, zie *Minstens*.

Minstens, *ten minste*, *op zijn minst*, dhiq-sakòdhiqna, enz.; zie *Beetje*. Ook pĕs-apĕṣsa.

Minuut, mĕnnet. *Minuut* van een brief of ander geschrift, tòrònan ook koppè-.

Minzaam, *innemend*, *vriendelijk*, voor ieder een paar woorden ten beste hebben, rètjè- ook rètjêjan.

Mirakel, zie *Wonder*.

Mis, zie *Missen* en *Verkeerd*.

Misbaar. *Met —*, zie *Luide*.

Misdaad, *misdrijf*, sala- ook dhusa.

Misdadiger, òreng sè dhusa (sala-).

Misdoen, *zich* ergens in *vergissen* of *bedriegen*, ook *verkeerd doen*, kalèrò.

Misdracht, zie *Miskraam*.

Misdrijf, zie *Misdaad*.

Misduiden, njalaqaghi(s) of masala-(p).

Misgunnen, aèrè. Iemand *iets misgunnen*, ngèrè.

Mishagen, mij, u, hem, taq sòka = taq sòkaq met taq kasòkan A. T.

Mishandelen, *smartelijk doen lijden*, *martelen* iemand, nganêjadją(k). Zie ook *Onrecht plegen*.

Mishandeling, *onrechtmatige behandeling*, *wreedheid*, kanêjadją.

Mishebben, s a l a- of k a l è r ò.

Miskennen, *niet erkennen*, t a q n a r è m a (t). *Miskennen, niet willen kennen, verloochenen*, m a-b ą n n è- (p).

Miskraam, *misdracht. Een miskraam hebben*, k a l a b u w ą n. Ook k a g h ą g g h ą r ą n B. P.

Misleiden, zie *Bedriegen* en *Beetnemen.*

Misloopen, zie *Mislukken.*

Mislukken, en *Mislukt*, t a q d h ą d-d h i. —, wanneer het object als doel niet getroffen wordt, omschreven door van het object te zeggen: t a q ė k ĕ n n e n g met t a q k è n g e n g A.

Mismaakt, zie *Misvormd.*

Mismoedig, s o s s a-. Zie ook *Droevig, Kleinmoedig* en *Moedeloos.*

Mismoedigheid, k a s o s s a q a n.

Misnoegd, *knorrig, uit zijn humeur*, r è r è n g ĕ n = n g ĕ n-r è n g ĕ n. Zie ook *Wrevelig.*

Misschien, *allemet, wellicht, mogelijk*, a m e q ook p ò l a m e q of — m a q.

Misselijk, *dronken, bedwelmd*, m a-b ú q ook m ĕ n d h ĕ m. Door de betelnoot bij het betelkauwen, t a l ò-. *Misselijk*, zoodat men neiging heeft om te braken, n g a l ĕ n n j ĕ r —, *op 't punt te braken*, b ĕ k- n g ĕ m b ĕ k. Zie ook *Duizelig.*

Missen, *zijn slag, worp of stoot missen, niet raken;* ook *niet geraakt*, l ò p o t. Zie ook *Mislukken. Mis, fout, verkeerd gedacht*, k a-l è r ò. *Het mist niet, het zal zeker geschieden, zonder twijfel*, t a q b u r ú n g.

Missen, *ontberen*, b h u t ò- ook k a k ò r a n g a n.

Missen, *het verlies lijden* of *komen te lijden van* iemand of iets, k a è l a n g a n.

Misslag, *fout, feil*, k a s a l a q a n. Zie ook *Schuld.*

Mist, *nevel*, b ú n - a b ú n B. = b ú n - a r b ú n S. P.

Misverstaan, *verkeerd verstaan*, bijv. een bevel dat wordt gegeven, s a l a - a r t ė of — p a n-g a r t e n.

Misvormd, *mismaakt, gebrekkig van lijf* of *leden*, t a q b ą l u d j ą. Ook t a q ḍ h ĕ s s a B. = t a q ḍ h i s s a B. P.

Mits, *mits dat, als slechts, als maar, indien maar*, a s a l ook s o q.

Mitsdien, zie onder *Gevolg.*

Mitsgaders, zie *Met.*

Modder, *slijk, slik*, t j ĕ l l o t. *Bemodderd, beslikt*, a b ú ḍ ḍ h ą k t j ĕ l l o t. *Modderig, slijkerig*, bijv. van een weg, a t j ĕ l l o t ook l ĕ ḍ ḍ h ú k. *Slijk, slib*, aangevoerd door of achtergebleven uit een overstrooming, b ą l ĕ t.

Modderig, *slijkerig*, zie onder *Modder.*

Mode, a d h ą t.

Model, óm iets naar te maken, *voorbeeld, staal*, tòladhḁn ook tjontò of ĕmmal. *Iets als zoodanig aan* iemand *geven*, njontôwè = ngĕmmalè = nòladhi.

Moed, *moedbetoon, dapperheid, heldhaftigheid*, kabḁngalan.

Iemand *wat moed inspreken, bemoedigen, een hart onder den riem steken*, mabḁngal(p).

Iemand *wat moed inspreken, opdat hij durft vechten*, ngadjḁmè(a).

Moedbetoon, zie *Moed*.

Moede, zie *Vermoeid*. *Het moede worden, het opgeven*, pĕgghĕl.

Moedeloos, *mismoedig, terneergeslagen*, van hart of gemoed, sossa- ook rĕntĕk.

Moederkoek, *placenta*, tamònè.

Moederloos, zie *Wees*.

Moedernaakt, zie *Naakt*.

Moedervlek, *doodvlek*, loq-pòloqan. *Met een moedervlek*, van een kind, loq-pòloqĕn.

Moedig, *dapper, heldhaftig, manhaftig, manmoedig*, bḁngalan.

Moedwillig, *opzettelijk*, èsaddjhḁ. *Moedwillig, plaagziek, balddadig*, nakal.

Moei, zie *Tante*.

Moeielijk, *lastig, ingewikkeld, moeitevol, bezwaarlijk*, abhút ook malarat of sara.

Moeielijkheid, *verlegenheid, zwarigheid*, pakèbu-. *Moeielijkheden, zorgen, verdriet, leed*, kasossaqan.

Moeite, *zorgen, bestommering, hinder, bezwaar, bezwaren, lasten*, sossa-. *Die veroorzaken, bemoeielijken*, masossa-(p).

Moeitevol, zie *Moeielijk*.

Moer, *bezinksel* van water, dhḁqkĕddhḁq. Van koffie of palmwijn, ḍhu-kĕḍḍhu.

Moeras, *moerasgrond*, zie *Poel*.

Moerasschildpad, ra-kòra.

Moerassig, zie *Poel*.

Moesson, òsom. *De Oostmoesson*, het droge seizoen, nèmor. *De Westmoesson*, de regentijd, nambhḁrḁq.

Moestuin, kĕbbhún sajóran.

Moeten. *Het is een* —, *het moet volstrekt*, taq kĕnneng (ngĕnneng) ĕndjḁq met taq kèngeng bhúntĕn A. *Het is geen moeten*, taq masṭè. Zie voorts bij *Behooren*.

Mogelijk, zie *Kunnen* en *Misschien*. *Hoe is 't* —, *'t is niet* —, tarmeq.

Mogen, *geoorloofd, toegestaan worden* of *zijn*, ngĕnneng(k) ook ollè- met kèngeng A. en kaèdhijḁn = kaèdhinan A. T. (door een meerdere). *Het moge zijn, ik bid u, wees*, mandhḁr K. en mòghḁ of ghḁ-mòghḁ A. K. met malar- mandhḁr A.

Mohammed, mòhammad.

profeet Mohammed, n a b b h i m ò h a m m a d. Zie ook *Islam*.

Mohammedaansch, i s l a m = e s s l a m ook s ĕ l l a m.

Moker, zie *Hamer*.

Molen, *molensteen*, voor suikerriet, g h i l i n g a n. Voor maïskorrels, p a g h i l i s ạ n. Zie ook *Handmolen*.

Molensteen, zie *Molen*.

Molentje, *windmolentje*, e n t ĕ r-r a n.

Molesteeren, zie *Kwaad doen*.

Mollig, zie *Poezelig*.

Mom, *masker*, *momaangezicht*, t ò-p e n g. *Gemaskerd*, a t ò p e n g. *Gemaskerd dansen*, n ò p e n g.

Momaangezicht, zie *Mom*.

Mompelen, *fluisteren*, a k ò t o q. *Mompelend*, *dof*, *hoorbaar maar onverstaanbaar spreken*, zie bij *Dof*.

Mond, t j ò l o q met p a ḍ h ạ q ạ-r ạ n A. T.

Mondbehoeften, zie *Eten*.

Mondharp, gemaakt van bamboe, g i n g g ú n g B. = r e n d h í n g S. P.

Monding, *uitwatering* van een rivier, l ò n g a p B.

Mondkost, zie *Eten*.

Mondspoelen, a k ĕ m m o r.

Mondvol, zie *Hap*.

Monster, *staaltje*, t j o n t ò.

Monteering, m a n t è r e n g.

Mooi, *schoon*, *fraai*, *sierlijk*, *net*, van iets, b h ạ g h ú s ook wel b h ĕ t t j e q met s a è- A. Mo[oi]

schoon, *welgeschapen*, *knap*, v[an] iemand van het mannelijk [ge]slacht, b h ạ g h ú s. Van [een] vrouw of meisje, r a d d h i[...]. *Schoonheid*, *fraaiheid*, *sierlijkheid*, respectief k a b h ạ g h u s[an] en k a r a d d h i n a n. *Mooi en fij[n]* van iets kleins of van een klei[ne] vrouw, k a d j ú n d j ú n. *Het [is] mooi, 't is wat te zeggen, k[ijk] nu eens aan*, een uitroep v[an] spijt, verstoordheid, teleurste[l]ling of wel verdriet, b h ạ r[...]. *Zich mooi maken*, *mooi uitdossen*, a d h ạ n d h ạ n ook a ḍ i n ĕ[...] met a b h u s a n a A. T.

Moor, iemand afkomstig van het vaste land van Indië, ò r e n[g] k ò d j h ạ.

Moorden, m a t e q è (p). *Verwoe[d] moorden*, n g a m o k (a).

Moordenaar, s è m a t e q è ò r e n g.

Moot, k ĕ r r a q. *Een moot*, s a-k ĕ r r a q.

Mopperen, zie *Pruttelen*.

Morgen, (tijd, van af het aanbreken van den dag tot den vollen dag), *ochtend*, *ochtenstond*, *'s morgens*, *'s ochtends*, *'s morgens in de vroegte*, g h i q - l a g g h u of g h u-l a g g h u = g h u-a g g h u. *Morgen*, *op den eerstvolgenden dag*, *den volgenden morgen*, *den volgenden dag*, l a g g h u n a. Ook g h ạ l ạ g g h ú q B. P. = l à g-g h ú q P. = l ạ g g h ú q B. *Mor-*

gen ochtend, morgen vroeg in den ochtend, lagghuna ghìq-lagghu, enz. *Morgen heel vroeg,* in den imperatief, bijv. *moet jij komen,* lagghuna palagghuwi bạqna sè ḍạq-kan̆naq. *Van morgen,* ghĕllạq ghìq-lagghu.

orgenavond, lagghuna lĕm-malĕm.

orgengebed, zie *Gebed.*

orgenlicht, sijang. *Het aanbreken van den dag,* paddjhạr ook pòtè-tèmor.

orgenstond, zie hiervoor onder *Morgen, 's Morgens in de vroegte.*

orren, *murmureeren, klagen,* angonngònan.

orsdood, *in eens dood,* matè bhạbhạr-pèsan.

orsen, ten aanzien van het vleesch of een lekkernij, par-tjalaper. —, ten aanzien van de rijstkorrels, abutèran.

orsig, zie *Vuil.*

ortier, zie *Vijzel.*

os, naar mos gelijkend groen, kot-lòkot of mot-lòmot. *Bemost, met mos begroeid,* akot-lòkot, enz.

osch, zie *Musch.*

oskee, masdjìd ook masèghit.

ossel, zie *Oester.*

osterd, mostĕr.

ot, het insekt van dien naam, ngĕtngĕt.

otregen, zie *Stofregen.*

Mottig, zie *Pokdalig.*

Mouw, zie *Arm.*

Mozes, mòsa-.

Muf, *duf, duf ruiken,* amĕng ook apĕk.

Muil, *muilen,* met hielen, tjanèla. *Geborduurde* ook *Chin. muil of slof,* zonder hiel, kasùt.

Muildier, zie *Muilezel.*

Muilezel, *muildier,* pranaghạnna hèmar.

Muilkorf, bhạlúngsoq B. = bạlúngsoq S. = bạrúngsoq P.

Muilpeer, tampèleng.

Muis, *rat,* tèkos.

Muizengat, rongkangnga (of lòbạngnga) tèkos.

Muizenval, djhĕbbhạk. Een soort muizenval, met een strik, pĕṭṭat.

Mul, *los,* van grond, arḍúng. Grond *goed loswerken,* ma'arḍúng(p). *Mul, fijn,* van zand, zie *Fijn.*

Munt, *geslagen geld,* pessè-. —, *stempel,* tòlessa pessè-. *Gangbare munt,* pessè padju.

Muntbiljet, zie *Geld.*

Munten, *toeleggen, het op* iemand *toegelegd* of *gemunt hebben,* ngara-(a).

Muntslaan, njèṭaghi(tj) pessè-.

Muntstuk, zie *Geld* en *Munt.*

Murmureeren, zie *Morren.*

Musch, *mosch,* karèdjạ = karèdjà B. P. = ridjạl S.

Muskaatnoot, pa'ala.

Muskiet, rĕngngeq. Een kleine soort muskiet, rĕgghu.

Muskus, ḍhiḍhis.

Muskusdier, *civetkat*, tangghạlúng.

Muts, kottja.

Muur, paghạr temboq ook paghạr bạtô.

Muzelman, òreng es(s)lam of — sĕllam.

Muziek, Europeesche strijk- en blaasinstrumenten, musik = mòsík. *Muziekinstrumenten, stel, inlandsche*, tabbhuwạn.

Muzikant, bespeler van inlandsche instrumenten, nadjạghạ. Voor medespeler bij een gezelschap kunstenmakers, pandjhạk. Bij Europeesche muziek, pamusighạn = pamòsighạn.

N.

N. N., *zeker iemand*, sèanò. *De heer N.*, tuwan anò.

Na, *nadat, na het afgedaan zijn*, saĕllana met saĕmponna T. en sa'amponna A.

Naad, *zoom*, kĕllem. Zie ook *Barst*.

Naaien, adjhạíq. Iets *naaien, aannaaien*, ĕndjhạíq.

Naaigoed, zie *Naaiwerk*.

Naainaald, zie *Naald*.

Naaister, tòkang-djhạiq.

Naaiwerk, *naaigoed*, nog onder handen of reeds gereed, djhạíqạn.

Naaizijde, bĕnnang sottra.

Naakt, *ontbloot*, *geheel naakt* of *moedernaakt*. *spiernaakt*, abạngkang. Iemand *ontkleeden, naakt uitkleeden, geheel ontblooten*, ook fig. bijv. een onderhoorige, door hem bij zijn vertrek alle geschonken kleederen weer te ontnemen, ĕmbạngkangè.

Naald, *naainaald*, ook *de naald van een kompas*, djhạrúm.

Naaldenkoker, bạḍḍhạna djhạrúm.

Naam, *benaming*, njama met asma A. T.

Naamloos, taq anjama.

Naamstempel, tjap-njama.

Naamteekening, tanḍhạ of tanḍhạ-tanang met tanḍhạ asta of astaqan A. T.

Naäpen, zie *Nadoen*.

Naar, *gaan* of *zijn naar*, ka ook ḍạq of ḍạqka.

Naarstig, *volhoudend naarstig*, *door niets te ontmoedigen, onverdroten*, talatèn. Ook dhạlạten B. P. Zie ook *IJverig* en *Trouw*.

Naarstigheid, zie *Naarstig*.

Naast, è-sĕddhiqna. *Ten naasten bij*, zie *Ongeveer*. *Naast zich hebben*, asanḍhing. Iemand of iets, bijv. een wapen, ngasanḍhing(k).

Naastbestaande, *bloedverwant*, sanaq of sanaq-bhąrądją ook bhąlą.

Naberouw; *spijtig* of *rouwig*, *spijt* of *berouw hebben*, kasta.

Nabij, zie *Dichtbij*.

Nabijheid. *In de —*, zie onder *Dichtbij*. *Zich uit de nabijheid van* iemand *begeven*, iemand fig. gespr. *ontvluchten*, ĕ̦ndjhąuwi.

Nablijven, *achterblijven*, tjettjer met kadhingghąląn A.

Nabootsen iemand of iets, nèrò(t) ook nenḍhą(t).

Nabootsing, *namaaksel*, *navolging*, tèrôwan, enz.

Nabouwen alles, en wel als verschijnsel of uitvloeisel van zekere zenuwziekte, lata-. Zie ook *Napraten*.

Naburig, zie hiervoor *Dichtbij*.

Mabuurschap, zie hiervoor *Dichtbij*.

Nacht, *'snachts*, malĕ̦m. *Verleden* (*gepasseerde*) *nacht*, malĕ̦mma. *Den geheelen nacht door*, samalĕ̦m bhĕ̦nteng. *Middernacht*, tĕ̦ngnga-malĕ̦m.

Nachtbroek, zie *Broek*.

Nachtmerrie. *De — hebben*, ètompaq ap-saqap.

Nachtronde, ronḍą ook pattrol-kalèleng.

Nachtuil, zie *Uil*.

Nachtwacht, *Nachtwaker*, in een wachthuis, pattrol. Idem, in een woonhuis, òreng-kĕ̦mmet.

Nachtwaker, zie *Nachtwacht*.

Nadat, zie *Na*.

Nadeel, zie *Schade*.

Nadeelig, zie *Schade*.

Nademaal, *aangezien*, *vermits*, *daar*, sarèna of saĕ̦rrèna = sarrèna.

Nadenken, zie *Denken* en *Overleg*.

Nader, lĕ̦bbi paraq of aparaqan. *Kom nader*, kannaqan met koq-antôwan T. en kaqkantôwan A. Zie ook *Naderen*.

Naderen, *naderkomen*, iemand of iets in de nabijheid *naderen*, maraqè(p) ook njĕ̦mmaqè(s). Iemand *doen naderen*, *nader doen komen*, iets *naderbij brengen*, maparaq(p), enz. *Naderen*, *op* iemand *toegaan* of *afkomen*, mapak of mapaghi(p).

Naderhand, zie *Later*.

Naderkomen, zie *Naderen*.

Nadoen iemand, nèrò(t) ook nenḍhą(t). Iemand *naäpen*, rò-nèrò, enz.

Nadrukkelijk, *uitdrukkelijk*, van verbieden of een verbod, bhąngĕ̦t met sangĕ̦t A.

Nagaan, *in de bijzonderheden gadeslaan* of *nazien*, zie *Zien*.

Nagaan, *bepeinzen*, mekkèrè(p) met ngaghąli-(k) A. T.

Nageboorte, tamònè.

Nagel van een vinger of teen, van een klauw, bijv. van een

tijger of vogel, k ò k ò. Zie ook *Spijker*.

Nagel, *kruidnagel*, t j ĕ n g k è-.

Nagenoeg, *tamelijk*, *nogal*, a h ą k of s ĕ m m ò. *Nagenoeg*, *ongeveer*, *zoo ongeveer*, *zoo te naasten bij*, b i t a r a ook r a-k è r a.

Nagerecht, *vruchten*, *fruit*, *ooft*, w ą q-b u w ą q ą n of b u b u-w ą q ą n.

Nageslacht, *nakomelingen*, a n a q-p ò t o.

Nahouden. Iets, bijv. medicijnen *er op nahouden*, zoodat men die in voorraad heeft, n a r ò-(t) ook n j e m p ĕ n(s). Zie verder *Houden*.

Najagen, *nazetten*, n g o d d h ą k (ò). Ook n a b ą n g (t) B. P.

Nakomelingen, zie *Nageslacht*.

Nakomen een verbintenis of gelofte, n g ò k ô w è (k) of n ĕ p t ĕ b-b h i (t) = n ĕ t t ĕ b b h i (t).

Nalaten, *niet langer doen*, *verzuimen*, ĕ n d h i n a met ĕ n d h í n g-g h ą l of ĕ n d h i g g h ą l A.

Nalatenschap, *wat iemand achterlaat bij zijn sterven*, s a n g k o l. Zie ook *Erfstuk*.

Nalatig, *onverschillig*, *achteloos*, *slordig*, t e b b h i r.

Nalatigheid, zie *Nalatig*.

Nalezing. — *houden van* de padi op het geoogste rijstveld, *van* de vruchten aan een boom ook *van* aardvruchten, n g a s a k of n g a s a g h i (a).

Naloopen, iemand of iets *achterna gaan*, n j ò s o l (s). Zie ook *Najagen*.

Namaals, *hier namaals*, è a c h è r a t. *Hier en hier namaals*, è d h ú n-n j a-a c h è r a t.

Namelijk, *te weten*, *en wel*, m a r a met k a d h i A.

Namiddag. Hiervoor heeft men geen algemeene benaming. Wel spreekt men van l e n g s e r of s e n g l e r, d. i. den tijd van 1—3 uur; van a s a r, om 3—5 uur; l ĕ m-m a l ĕ m, om 5 uur tot den tijd van zonsondergang. Zie verder *Avond*.

Namiddaggebed, s a m b h ą d j ą n g-a s a r, enz. Zie *Gebed*.

Nangka, een vrucht, n a n g k a.

Nap, *bakje van hout*, t a n g-b i n-t a n g a n S. P. = b i n t a n g a n B. P.

Napluk, zie *Nalezing*.

Napraten iemand, zooals een kind dat wel doet, ĕ n r a n g-è r a n g è. Zie ook *Nadoen*.

Naricht, zie *Bericht*.

Narijden iemand, bijv. in zijn werk, n g a t a k (a).

Naslaan, zie *Opzoeken*.

Nasleep, *gevolg*, *uitvloeisel*, k a-d h ą d d h i j ą n.

Nat, *vochtig*, b ą s ṣ a- = b ą t t j a-. Iets *nat maken*, *bevochtigen*, m a b ą s s a-(p), enz. Iemands hoofd *nat maken*, door begieten, ĕ n g g h ú s g h ú s.

Nat, doornat, van de kleederen of van een kleedingstuk dat men aan heeft, bijv. door een regenbui, kèpè- of kòpò-. Id. van al de kleederen, ook lontes. *Nat geworden,* van zout, suiker, enz., bijv. door opneming van vochtdeelen uit de lucht, bhḝnnjè- B. = bhinjè- S. P. *Zich de vingers nat maken,* voor het eten, opdat de rijst er niet aan zal blijven kleven, of na het eten tot reiniging, abą̆ssò- met atòrò- A. T.

Zie ook *Bevochtigen.*

Natuur, *aard, aanleg, inborst, geaardheid,* bą̆bą̆tḝk = bą̆tḝk ook adhą̆t of martabhą̆t.

Van aard, van natuur, uit zijn aard, ḍhą̆sar ook lakar, of padjhą̆t S. P.

Natuurlijk, zie *Algemeen.*

Nauw, *eng, geen plaats, bekrompen,* ròpet ook tjòpeq. *Nauw, te nauw,* bijv. van schoenen, kleederen, een hoed, een ring, enz., sḝksḝk ook sḝrrḝt.

Nauwgezet, ngastètè. — *en ijverig,* tḝmmḝn.

Nauwgezetheid, zie *Nauwgezet.*

Nauwkeurig, *nauwlettend,* tètè-. *Nauwkeurig,* bijv. tot in de kleinste bijzonderheden, van vragen, nètè-.

Nauwsluitend, zie *Sluitend.*

Navel, budjhḝl met pòsḝr A. T.

Navelband, zie hiervoor *Luier.*

Navelbreuk. *Die hebben en daardoor uitzetting van den navel hebben,* budúng B. = budhúng S. = abudjhḝlkḝnnong P.

Navelstreng, tontònan. Het stukje dat men bij de geboorte aan het kind laat, budjhḝl met pòsḝr A. T.

Navolgen iets, nèrò(t) ook nenḍhą̆(t). Zie ook *Volgen* en vergelijk bij *Nabootsen* en *Nadoen.*

Navolgenswaardig, pantḝs ètèrò, enz.

Navolging, zie *Nabootsing.*

Navorschen, zie *Zoeken.*

Navraag, zie *Onderzoek.*

Navragen, zie *Vragen.*

Nazetten, zie *Najagen.*

Nazien, *nagaan,* zie *Zien.*

Neb van een vogel, zie *Snavel.*

Nederdalen, tòron.

Nederdrukken iemand of iets, in eigenl. zin, nḝkkḝt(t).

Nederdruppelen, zie *Drup.*

Nedergeworpen, zie *Omgevallen.*

Nederhalen, *omlaag halen,* matòron(p).

Nederhurken, nengkong(t).

Nederig, *onderdanig,* rḝnḍą̆-. Ook rḝnḍhą̆- B.

Nederkomen, *naar beneden komen,* zie *Afdalen. Nederkomen, terechtkomen van boven naar beneden op* iemand of iets, ḝngghą̆gghą̆ri of ngaghą̆gghą̆ri(k).

Nederlaag. *De — lijden*, zie *Overwonnen.*

Nederland, *Holland*, n a g h ğ r ğ b ğ l ğ n d h ğ.

Nederlander, b ğ l ğ n d h ğ.

Nederlandsch, b ğ l ğ n d h ğ.

Nederlaten, *omlaagbrengen*, m a-t ò r o n (p). *Zich nederlaten, zich langzaam nederlaten, zich laten afglijden, zich langzaam laten afglijden*, n g a l ò s o t. *Van een* »lentjak" (bank) bijv., n g a l ò-s ò d h i (k).

Nederleggen, *zich nederleggen*, bijv. om te gaan slapen, m a r o b-b h u-(p). Iemand of iets *nederzetten, nederleggen*, bijv. op een tapijt of mat, n j a b ğ q (s). Iets *tijdelijk ergens nederzetten* of *nederleggen, om het later weder terug te halen*, n a r ò- (t) of n j e m p ĕ n (s). Zie ook *Leggen.*

Nederliggen. *Door elkander* —, t j a r-k a t j e r ook t j a r-b ğ l ğ-t j e r. Zie verder *Liggen.*

Nederslaan, zie *Dichtslaan.*

Nedersmijten iets of iemand, ĕ m b h ğ n t e n g.

Nederstorten, zie *Ploffen.*

Nedervallen, *van boven nederkomen*, g h ğ g g h ğ r. *Nedervallen*, »*instorten*, r o b b h u-.

Nederwaarts, k a-b ğ b ğ-.

Nederzetten. *Zich* — ergens buiten een hoofdplaats of dorp en waar geen vestiging is; *een dorp stichten*, a ḍ h u ḍ h u k ò-. *Zich* —, van een vogel, n e n g-g h ğ q (t).

Nederzijgen, bijv. van aandoening of tengevolge van een plotseling opkomende duizeligheid, zie *Nedervallen.*

Neef, *nicht, kind van een broeder* of *zuster*, p a n a k a n (rèb ğ q ğ n). *Neef, nicht, oom's* of *tante's kind*, s a p ò p ò. *Neefs* of *nichts kinderen, oom's* of *tante's klein-kinderen*, p a n a k a n s a p ò p ò.

Neen, ĕ n d j ğ q met ĕ n t ĕ n T. en b h ú n t ĕ n A.

Neerslachtig, *mismoedig, bekommerd*, s o s s a-.

Neet, *neeten*, t ĕ l l o r r a k ò t ò of — t ò m a.

Negen, s a n g a q of s a s a n g a q.

Negenderlei, s a n g a n g b ğ r n a.

Negentien, s a n g a-b ĕ l l ğ s.

Negentig, s a n g a n g p ò l ò-.

Neger. *Australische* —, ò r e n g p u w a-p u w a. *Afrikaansche* —, b ğ l ğ n d h ğ t j ĕ l l ĕ n g.

Neigen, *zich neigen* ten westen, namelijk na de middaghoogte te hebben bereikt, van de zon, t ò r o n. Voor *neigen, zich buigen*, zie *Buigen.*

Neiging, *genegenheid, begeerte, lust*, t ĕ r r ò- met k a s ò k a n A. T.

Nek, zie hiervoor *Hals* en *Nekholte.*

Nekholte, holte boven aan den nek, t j ĕ p p l e n g.

Nemen, om het voor zich te houden, *wegnemen, opnemen, oprapen*,

n g a l a q (k) met m o n ḍ h ú t (p) A. T. *Stilletjes wegnemen*, hetzij om het te stelen, hetzij enkel om het te gebruiken, n j a l e p (s) of n j è l e p (s). Een veelheid van zich ergens bevindende dingen *wegnemen*, bijv. om te zien of iets er onder ligt; pannen van het dak *nemen* of *wegnemen*, enz., n g a n g l o t (a). *Oprapen, bijeenrapen* vruchten die afgevallen zijn, m è l ẹ̀- (p). Iets *van het vuur nemen*, *afnemen* ook *uit het vuur* of *heete asch nemen*, ĕ̥ m b ą t a q. Zie ook *Aannemen* en *Krijgen*.

Nergens, è-ḍ í m m a-ḍ í m m a t a-ḍ ą q.

Nering, *handel*, l a k ò-d h ą g h ą n g of l a l a k o n-d h ą g h ą n g.

Nest, zooals van een vogel ook van een muis, l è b ú n. *Nesten maken*, *nestelen*, a l è b ú n. *Eetbare vogelnestjes*, s ĕ̥ r r a n g-b û r ù n g. *Nest van witte mieren en de hoop aarde door witte mieren opgegraven*, g h u m o q.

Nestelen, zie *Nest*.

Net, *keurig*, *keurig net*, b h ą g h ú s.

Net, om vogels, herten te vangen, d j h ą r í n g. *Net*, *werpnet*, zeker soort van vischnet, d j h ą l ą. *Achter het net visschen*, k a r è a n g a r.

Neteldoek, d û r r ij à s of d û r j à s.

Netelig, *moeielijk*, *lastig*, *bezwaarlijk*, m a l a r a t.

Netjes, *in orde*, *alles goed geregeld*, t ĕ̥ p p a q.

Netto, *zuiver*, van winst, b h ĕ̥ r s è-.

Neuriën, a r ĕ̥ n g r ĕ̥ n g.

Neus, è l o n g met p a n g a m b h ú n g A. T. *Haviksneus*, *arendsneus*. *spitse*, *welgevormde neus*, è l o n g n a r t j e n g. *Platte neus*, è l o n g b h i r t a q. *Wipneus*, è l o n g t ò m a n g. *Door den neus*, van iemands spreken, bijv. wegens verkoudheid, s ĕ̥ n g s ĕ̥ n g; anders in ergeren graad als een gebrek, d h ú n g s ĕ̥ n g. Zie ook bij *Spreken*.

Neusdoek, *zakdoek*, s a p-ò s a p, ook s a p t a n a n g of s a t t a n a n g S. P., met s a p l a ṭ è A. T.

Neusgat, l ò b ą n g n g a è l o n g.

Neusloos, b h ú n g n g a n g.

Neusscheidsel, *neusschot*, l a t-è l a t.

Neusschot, zie *Neusscheidsel*.

Neuswijs, ò-m a t a ò (p) met n e n g-m a ò n e n g (p) A.

Neut, *neuten* van hout of metselwerk onder de bewanding van een huis, b h ą b h ą t o r. Van hout of steen onder een pilaar, s ĕ̥ n ḍ h i.

Nevel, zie *Mist* en *Dauw*.

Nevelachtig, *nevelig*, van het iemand of iets zien, m a n g-r a m a n g. Van het zichtbaar zijn van iets, p a t-l a p a t. *Nevelachtig*, *niet helder schijnen*, van de maan ook van een licht, s ò r ĕ̥ m = ò r ĕ̥ m.

Nevelig, zie *Nevelachtig.*

Nevens, *met, zoomede,* sarta. Zie ook *Naast.*

Nicht, zie *Neef.*

Niemand, taḍąq òreng.

Niemendal, in antwoord op een vraag als deze: »wat moet je?" taq arapaqa of taq paq-arapaqa met taq anapêja T. en taq apanapaqa A. Zie voorts *Niets.*

Niet, in een ontkennenden zin, taq. *Niet zijn; er is niet; is er niet; niet voorhanden zijn,* van iets, taḍąq. *Niet zijn* iemand of iets, laen of bąnnè-.

Nietig, *onaanzienlijk, van weinig belang* of *onbeduidend,* kèneq.

Niets, *niemendal.* — *doen,* taq pa'apa, enz. *Er is* —, taḍąq pa'apa, enz. Voor »*eigenlijk niets*", t. w. in antwoord op een vraag als de volgende: »wat is er van uw verlangen", taq arapaqa, enz.; zie *Niemendal.*

Nietsbeteekenend, *niets om het lijf hebben,* van iemands woorden of spreken, kòsong.

Niettegenstaande, zie *Ofschoon.*

Niettemin, *echter,* parandhineng.

Nieuw, anjar. *Nieuw, nog niet gebruikt* of *aangebroken,* ghìq-taq luwang.

Nieuweling, òreng anjar.

Nieuwerwetsch, *hedendaagsch, naar den laatsten smaak,* adhąt satija.

Nieuwigheid, *nieuwe gewoonte,* adhąt anjar.

Nieuwjaar (Europ. of Chin.), taon bàru-. Zie ook bij *Vasten.*

Nieuwsgierig, tę̆rrôwan taôwa met kasòkanan mêjar-saqa(p) A. T.

Nieuwspapier, sòrat-kabąr (of kabàr).

Nieuwstijding, zie *Bericht.*

Niezen, *fniezen,* assìm.

Nijdig, *wangunstig van aard,* aèrêjan.

Nijpen, iets *met een nijper houden* of *knellen,* ę̆ndjhipet = ę̆ndjhipeq.

Nijper, zie *Tang.*

Nijver, ook *arbeidzaam, ijverig,* bhądjhę̆ng ook radjìn.

Nikkel, ook *nikkelen,* pasisi-. *Nikkelen* horloge, ook nèkę̆l.

Nimf, bidhąddhąri. Ook bidąddąri S.

Nimmer, zie *Nooit.*

Nipa, een palmboom, bhunjok.

Noach, eigenn., ę̆nnò.

Noch, zie *Niet.*

Nochtans, parandhineng. Zie ook *Evenwel.*

Noemen iemand als medeplichtige, nję̆bbhùt(s) njamana. Iemand of iets zus of zoo *noemen,* njamaè. Zie ook *Benoemen* en *Heeten.*

Nog, *nog steeds, voortdurend,* ghìq of lagghìq. *Nog, nogmaals, andermaals; nog wat, nog meer,*

p ò l è-. *Nog niet,* g h i q-t a q of g h i-t a q met b ĕ l l ú n of g h i q b ĕ l l ú n A.

Nogmaals, zie *Nog.*

Nokbalk, t ò l a n g-b u b ú n g.

Nokbedekking van een huis of derg., b u b ú n g. *Die aanbrengen,* ĕ m b u b ú n g.

Nood, *nooden, ontberingen, kommerlijke omstandigheden,* k a m a l a r a d h ạ n.

Nood, *zwarigheid, moeielijkheid, benauwdheid, benardheid,* p a k è b u-.

Noodeloos, zie *Onnoodig.*

Noodig, zie *Noodzakelijk.*

Noodigen, zie *Uitnoodigen.*

Noodklok, *alarmklok,* zie *Signaalblok.*

Noodlot, *beschikking, voorbeschikking,* t a k d i r.

Noodlottig, zie *Ongelukkig.*

Noodzakelijk, *noodig, plichtmatig;* ook *noodzakelijkheid,* p a r l ò = f a r l ò. Zie ook *Plicht. Niet strikt noodzakelijk,* s o n n a t. Mede voor *noodzakelijk, noodwendig, behoeven, behoort, behooren,* k ò d h u of m a s ṭ è = m o s ṭ è.

Noodzaken, m a k s a (p).

Nooit, *nimmer,* t a q t a ò met t a q ò n e n g A. *Nooit van zijn leven,* t a q t a ò s a k a l è, enz.

Noord, *het Noorden,* ḍ ạ d j ạ. *Benoorden,* è-ḍ ạ d j ạ n a. *Naar het Noorden, Noordwaarts,* k a-ḍ ạ d j ạ. *Zich ergens in het Noorden bevinden,* n g a ḍ ạ d j ạ.

Nopens, zie *Betreffende.*

Norsch, *stuursch, grommig,* b h ĕ n g n g e s ook k ĕ r r ĕ n g. *Zoo zijn* of *zich zoo gedragen jegens* iemand, ĕ m b h ĕ n g n g è s è, enz. Zie ook *Grimmig.*

Nota, zie *Rekening.*

Notaris, n ò t a r i s = n o t t a r i s.

Noteeren, zie *Schrijven.*

Notitie, zie *Aanteekening. Notitie nemen van* iemand of iets, m a r d u l i-(p). *Van* iemand of iets *geen notitie nemen,* ĕ n ḍ ạ q ạ n g n g a g h i.

November, n ò p e m b ĕ r = n ò f e m b ĕ r.

Nu, *tegenwoordig, op dit oogenblik,* s a t i j a met s a t o n t ò of s a n o n t ò T. en s a m a n g k e n of m a n g k e n A.

Nu, dezer dagen (met nadruk), s a t i j a r i j a. Zie ook *Thans. Nu eens .... dan eens,* s a k ĕ d d j h ạ q .... s a k ĕ d d j h ạ q. *Nu en dan,* k u w a t-k u w a t. *Nu ja* (toegegeven dat), i j ạ b h ĕ n ḍ ĕ r. *Nu niet, nu nog niet, niet maar zoo haastig, wacht eerst,* g h ạ l l û q g h ạ l l u met m ĕ n g k e n g h ạ l l u T. en m a n g k e n ḍ h i m e n A.

Nuchter, g h i q-t a q a s a r a p.

Nuk, *nukken, kuur, gril,* p ò l a- ook t e n g k a-.

Nut, *profijt,* a s e l ook g h u n-

ook nog pa'asèlan of paghunaqan. Mede voor *nut, baat, vrucht,* paèdą-.

Nutteloos, *zonder nut,* taq-pa-'asel ook taq-paghuna of taq-paèdą- = taqpa-asel, enz.

Nuttig, *heilzaam, leerzaam,* bądą asella ook apa'asel, enz.

Nuttigen, zie hiervoor *Eten* en *Drinken*.

O.

O! *o jé! och!* ó. *O! och!* voor een vocatief, é ook è.

Oblie, òpak ghulúng B. = kuwî ròkoq S. = ras-karas P.

Oceaan, zie *Zee*.

Och! adû = adûh. Zie ook *Ei*. *Och! och! helaas!* aḍû èmanna! *Och wat!* anèngan. *Och! kijk!* djhĕllíng ra B. P. = abą ra S. P.

Ochtend en *ochtendstond,* zie *Morgen*.

Ochtendkrieken, paddjhąr. Het tijdsverloop van af ongeveer twee uur 's nachts tot circa 4 uur in den ochtend, lengsermalĕm. Van circa 4 uur in den ochtend tot dat het licht wordt, sobbhu-.

Ochtendster, bíntang-tèmor.

October, oktòbĕr.

Odeur, *welriekend water,* mennjaq (roqom). Iets *met een welriekend water bevochten,* mennjaqè.

Oebi, een soort eetbare wortel, òbi.

Oefenen, *zich oefenen in* iets, zooals een kunst of wetenschap, ook door lezen, bijv. *in* den Koran, ngadjhi(a) met maos A. T.

Oester, *mossel,* kĕrrang. De gewone of zoogenaamde eetbare soort, tèrĕm. Een langwerpige soort is kèdjhíng.

Oesterschelp, kòleqna tèrĕm, enz.

Oever, *zeeoever, kust,* pengghír sèreng. *Rivieroever*, pengghír sòngaj.

Of, *of wel,* òtabą ook atabą.

Offer, ergens geplaatst, bąqsabąq. Ergens *op* een heilige plaats iets *tot offer brengen*, bąq-njabąqi.

Offeren, zie *Offergave*.

Offergave, in geld, bij een sterfgeval, salabąt. Id. bij het einde van de groote vasten, pettra-. *Voor* een doode *een offergave geven, offeren,* njalabądhi. *De* pettra *betalen,* apettra-.

Offermaaltijd, *offermaal, maaltijd, gegeven in voldoening aan religieuse voorschriften* of *voorvaderlijke gebruiken* of wel *naar aanleiding van de een of ander gebeurtenis*, sanḍhĕkka- of salamĕddhạn. *Zoo'n maaltijd geven*, asanḍhĕkka- of asalamĕddhạn. *Offermaal ter gedachtenis van of voor de rust der zielen van de afgestorven betrekkingen*, rĕbbạ-. *Voor* de afgestorven betrekkingen *zoo'n maaltijd geven*, ĕnrĕbbại. *Offermaal op den honderdsten dag van* iemands *overlijden geven*, njatòsè(s).

Offerschaaltje, *offerschoteltje*, padhupaqan.

Officier, opsir = òpĕssir.

Ofschoon, *niettegenstaande, ondanks, hoewel, al is het, alhoewel*, naddjhạn of sanaddjhạn = naddjạn, enz. ook maskè. Ook nog masghi B.

Oksel, kalentjĕbbhạn B. P. = kalèmòngan S. P.

Olie, mennjaq. Iets *olieën, van olie voorzien*, mennjaqè. *Door koking olie bereiden uit* het geraspte vleesch van klappervruchten, ngalĕttek(k).

Oliekan, bạḍḍhạna mennjaq.

Oliepers, *de inlandsche oliepers*, palampeqan. *Uit* katjang bijv. *olie persen*, ĕnlampeq.

Oliesteen, waarop men bijv. een scheermes aanzet, ghạngsijan.

Olieverf, zie *Verf*.

Olifant, ghạdjhạ-.

Olijfolie, *slaolie*, mennjaq saladà.

Om, zie bij *Opdat, Oogmerk* en *Gezind*. *Om*, bijv. in — *de drie dagen*, sabbhạn laq tĕllò arè. *Om en om*, zie *Beurt*. *Om strijd, om het hardst*, bijv. loopen, djhúng ghạntjangan. Zie ook *Uit*.

Omarmen, *omhelzen, de armen om* iemand *heenslaan*, ĕngghĕllúq. — bijv. een dief, opdat hij niet kan wegloopen, ĕnrĕkkĕp. *Elkander omhelzen, omarmen, de armen slaan om den hals van iemand, die van zijn kant hetzelfde doet*, patang-ghĕllúq. Zie ook *Omvatten*.

Ombinden, zie *Omdoen*.

Ombuigen, *omslaan* het uiteinde van iets, bijv. van den ijzeren stang dien men in een haak wil doen eindigen, nĕkkoq(t). Zie ook *Omgebogen*.

Omdat, *omreden, want, aangezien, doordien, daar*, sabạb = sĕbbạb of amarghạ. Ook karanà.

Omdoen, *ombinden om de lendenen* iets, een buikband of iets anders, ngasabbhúq(k) met ngapanengsĕt(k) A. T.

Omdraaien, *zich draaien om een c*

apeddhĕl. *Omdraaien* iets, bijv. den sleutel in het slot, mòtĕr(p). *Het hoofd omdraaien, omwenden,* zie *Omzien. Omdraaien* iets, bijv. den hals van een vogel, maleq(p).

Omdragen, *met zich —, hebben,* verdriet of derg, njandhąng (s).

Omdrentelen, zie *Drentelen.*

Omdrogen, *afvegen,* ngĕssot(k).

Omgaan, *zijn, verkeeren* met iemand, akantè = akanteq.

Omgaan, *rondgaan, rondloopen,* alengleng ook apeddhĕl.

Omgang, *omgangen om den tempel te Mekka,* tawąp. *Die omgangen doen,* atawąp. *Rechtbank van omgang,* rat sambàng = — sambhąng.

Omgebogen, *zich ombuigen,* bijv. van de punt van een mes, bilúq.

Omgedraaid, bijv. van iemands arm door een val, apaleq.

Omgekeerd, tabhąlík. Zie ook *Daarentegen* en *Omkeeren.*

Omgevallen, *nedergeworpen, op den grond liggen.* bijv. van een boom, een schutting, enz., robbhu-.

Omgeven iemand, zie *Omstuwen. Omgeven* of *omringen,* gezegd van een sloot, een greppel of schutting, ĕnlenglèngè. Van bijen, wespen, vliegen of derg, iemand of een dier of iets *in groot aantal omgeven,* ngaròbúng(k) B. P. = ngarebbhúng(k) S. Iemand, bijv. een persoon in een zeldzame kleederdracht, ook iets, bijv. de door een koopman uitgestalde waren *omgeven,* ĕngghąrĕbbhúng = ĕngghąribbhúng ook ngaròbúng, enz. (Zie boven).

Omgevouwen, van een blad in een boek, alĕppet ook alèpĕt.

Omhakken. *In zijn geheel —, omhouwen* een plantsoen ook bamboestoelen, ĕnrabąs ook ĕmbhąbhąt.

Omhalen, *omverhalen* een huis of derg, zooals bij brand om den voortgang te beperken, marobbhu-(p).

Omheen, *rond, in 't rond,* sakalenglengnga.

Omheinen, maghąr of maghąri(p).

Omheining, *heg, omtuining,* paghąr. Zoo een als wordt gemaakt rondom een graf, om losloopend vee van daar af te weren, kèdjhíng B.

Omhelzen, zie *Omarmen.* Een godsdienst *omhelzen,* mandjhing (intransitief).

Omhooggaan, bijv. van den prijs van iets, zie hiervoor *Stijgen.*

Omhouwen, zie *Vellen* en *Omhakken.*

Omhullen, zie *Hulsel.*

Omhulsel, zie *Pak.*

Omkappen, zie *Vellen.*

Omkeeren iets, zooals een kleedingstuk, ĕmbhąlík. Iets dat

ergens ligt, bijv. een lap gedroogd vleesch, ĕ m b ḁ l i q. *Zich omkeeren*, terwijl men ligt, a b ḁ l i q. *Herhaaldelijk* of *telkens omkeeren* in den slaap, a g h ḁ-límbḁng = bḁng-ghḁlímbḁngan. Een rijdier, voer- of vaartuig *omkeeren*, ĕ m b h i l ú k. Zie ook *Omwenden*.

Omkijken, zie *Omzien*.

Omklemmen. Zijn drager *met de beenen* —, n g ĕ l l e q (k). Idem *met de armen*, n j a m b h ĕ l l ú t (s).

Omkomen, door een ramp, t è b ḁ s.

Omkoopen iemand, n g o m b h ḁ l (ò) of n g o m b h ḁ l i.

Omkrabben, zie *Krabben*.

Omkrullen, zie *Opkrullen*.

Omlaag, *naar omlaag*, k a-b ḁ b ḁ-.

Omleiden, zie *Rondleiden*.

Omliggen, *omgebogen*, van de snede van een wapen, b h i-l ĕ n g B. Zie voorts *Vallen*.

Omloopen, *om zijn*, van een weg, a l e k k o q of a t è k o n g.

Ommezien, zie *Oogenblik*.

Omringen, zie *Omgeven*, *Omsingelen* en *Omstuwen*.

Omroeren de rijst, nadat ze uit de trechtervormige mand (r a-b u n a n) is gedaan, waarin ze is gestoomd, n g a r k a r (k). *Omroeren* de rijst, als ze half gaar is, nadat ze van het vuur is genomen en in een aarden of houten bak (p a n g a r ô w a n) gedaan, n g a-r ò (a). Suikerstroop, om ze te doen dik worden, ook het beslag van sommige soorten van gebak *omroeren*, *klutsen*, ĕ n g-g h ḁ l ú j. Zie ook nog *Roeren*.

Omschudden, bijv. een spaarpot met geld er in, een flesch met water, n g o n t j a n g (k). Gestampte rijst op een wan ten einde de bolsters af te scheiden, n a m p è (t). Idem ten einde de onontbolsterde korrels af te scheiden, n g e n t ĕ r (è).

Omsingelen, *insluiten* iemand of iets, ook *belegeren* een stad of vesting, n g e p p o n g (k). Ook n g ĕ p p o n g (k) B.

Omslaan de bladen *van* een boek, ĕ m b ú k k a q. Een mat of tapijt, bijv. zoekende naar iets, ĕ n-l e n g k a p. Zie ook *Omvouwen*.

Omslachtig, t a l a n d j h ḁ n g ḍ ḁ l l u.

Omslag, dien men maakt van een feest, plechtigheid, enz., ĕ ḍ ḍ ó-B. *Er een omslag van maken*, zich niet tot het strikt noodige bepalen, n g a n g g h ú j (a) ĕ ḍ ḍ ó- B.

Omslag, *overtrek*, *enveloppe*, b h ú n g k o s ook b h ú n d h ú q.

Omslagdoek, t. w. een lange smalle sjaal, r è m o n g of m a n t ĕ l.

Omslingeren, *omstrengelen*, *stoeiende*, *vechtende* of *worstelende omslingeren*, *elkander omstrengelen*, a k è k e t. Zie ook *Omwinden*.

Omstandig, l a n d j h ḁ n g.

Omstandigheid, h a l ook p a r-k a r à.

Omstooten iets, *tegen* iets *stooten*, bijv. bij het willen nemen van iets anders, ĕndhúmpak.

Omstorten, robbhu-.

Omstreek, *omtrek, in den —, in 't rond*, sakalenglengnga.

Omstreeks, zie *Omtrent.*

Omstrengelen, zie *Omslingeren* en *Omwinden.*

Omstrikt, fig. *aan het lijntje, bedrogen*, kapantjeng. *Omstrikt*, zoodat men ergens te gast zijnde niet spoedig naar huis gaat hetzij omdat men het er goed heeft als anderszins, kĕnneng tanĕn.

Omstuwen, *omringen* iemand, ngapeng ook ngapèngè(a).

Omtrek, zie *Omstreek.*

Omtrent, *omstreeks, naar gissing*, ra-kèra.

Omtrent, *dichtbij, nabij*, paraq.

Omtrent, *betreffende* een persoon of een zaak, ḍąri ook mongghu-.

Omtuimelen, *onderstbovenluimelen, omvertuimelen, vallen*, bijv. van iemand die door een schot is getroffen, ĕndjhúngpalet of ĕndjhúmpalet.

Omtuining, zie *Omheining.*

Omvademing, *omvatting met de armen, zoodat de handen elkander raken*, als maat, ghĕllúq. *Één omvademing*, saghĕllúq.

Omvallen, *de oogen niet meer open kunnen houden*, van slaap, alijĕp. Zie voorts *Vallen.*

Omvatten iemand of iets, ĕngghĕllúq. *Omvatten, in de armen sluiten met hevige gemoedsbeweging*, ngampĕl(a).

Omvergooien, *omverwerpen* iets, marobbhu-(p).

Omverhalen, zie *Omhalen.*

Omvertuimelen, zie *Omtuimelen.*

Omverwerpen, zie *Omvergooien.*

Omvoeren, zie *Rondleiden.*

Omvouwen, *omslaan* iets, nĕkkoq(t).

Omwenden, zie *Omkeeren, Omdraaien* en *Omzwaaien.*

Omwentelen, meddhĕl(p).

Omwerken iets zooals grond, ĕmbąlíq.

Omwerpen, marobbhu-(p).

Omwikkelen iets met iets, ĕmbhúngkos ook ĕmbhúndhúq. *Omwikkelen, bewikkelen* met bladeren of de bladscheede van een boom, bijv. een flesch of derg., ĕmbhąlúngsoqè of ĕmbhąlusoqè B. = ĕmbąlúngsoqè S. = ĕmbąrúngsoqè P. *Omwoelen, omwinden* met touw voor de stevigheid, iets waar het saamgevoegd of gelascht is; een kist met een netwerk van rottan of touw: het hoofd *stijf omwikkelen* met een doek, ĕmbhĕtbhĕt of ĕmbhĕtbhĕddhi. Zie ook *Omwinden* en *Wikkelen.*

Omwinden, *omslingeren, omstrengelen* iets *om* iets, ĕnleqleqè.

Omwoelen, zie *Omwikkelen*.

Omwroeten, zie *Krabben* en *Wroeten*.

Omzetten geld, m a b u ḍ ú q (p) ook m a d j h ḁ l ḁ n (p).

Omzichtig, zie *Voorzichtig*.

Omzien, *omkijken*, a t ò l è-. *Naar* iets of iemand *omzien, omkijken*, n ò l è-. *Niet omzien naar iemand, fig.*, t a q n ò l è-.

Omzwaaien, zie *Omkeeren*.

Omzwikken, *omslaan*, van voet of hand, bijv. doordien men is uitgegleden, t a p a l e q.

Onaangenaam, t a q n j a m a n met t a q s a è- A.

Onaangenaamheid, *onaangename omstandigheden*, k a s o s s a q a n ook p a k è b u-.

Onaangeroerd, eten *laten staan*; werk *onaangeroerd laten liggen*, ĕ̥ n d h i n a met ĕ̥ n d h í n g g h ḁ l A.

Onaangesneden, b u t ò- of t a q l u w a n g.

Onaangezuiverd, van een schuld of belasting, a k a n t o n. Van een belasting, ook a t o n g g h ḁ q.

Onaanzienlijk, zie *Klein* en *Min*.

Onachtzaam, zie *Achteloos*.

Onafgebroken, zie *Onophoudelijk*.

Onbarmhartig, *wreed*, k a n ê j a d j ḁ.

Onbebouwd, *onbeplant*, van grond, zie *Braak*.

Onbedekt, *niet gedekt, toegedekt* of *overdekt met een deksel*, t a q è t ò p ô w è.

Onbedorven, *rein*, s o t t j è.

Onbeduidend, zie *Klein*. *Onbeduidend, niets om het lijf hebben*, van iemands woorden, k ò s o n g.

Onbegrensd, *grenzenloos, eindeloos*, van iets, zooals liefhebben, t a-ḍ ḁ q ĕ̥ n g g h ḁ n n a.

Onbehoorlijk, *niet naar behooren, niet zooals het voegt*, t a q p a t o t of — p a n t ĕ̥ s met t a q s a è- A. Zie ook *Verkeerd*.

Onbekommerd, *zonder zorgen*, m a r ĕ̥ m B. = l a r ĕ̥ m P.

Onbeleefd, *lomp*, *niet hoffelijk*, *zonder plichtplegingen*, bijv. van een woord of van spreken, k a s a r.

Onbepaald, t a q t a n t ò.

Onbeplant, zie *Onbebouwd*.

Onberispelijk van gedrag, p a t o t ook p a n t ĕ̥ s met s a è- A.

Onbeschaamd, *geen schaamte kennen, van schaamte niets afweten*, t a q t a ò t ò ḍ ú s (of m a l ò).

Onbescheiden, zie *Vrijpostig*.

Onbeschoft, zie *Ongemanierd* en *Vrijpostig*.

Onbeschroomd, zie *Vrijmoedig*.

Onbesneden, *de voorhuid hebbende*, van de roede, k ò l o p.

Onbestendig, bijv. van iemands gemoed, t a q p a g g h ú n.

Onbesuisd, *onberaden*, t a q a n ḍ í q d h u g h ḁ-k è r a.

Onbevallig, zie *Stijf*.

Onbevolkt, *onbewoond*, *woest*, k ò s o n g ook k ò ṭ o n g.

Onbevredigd, van hart of gemoed, s o s s a-.

Onbewegelijk, mĕddhĕt.
Onbewimpeld, zie *Ronduit.*
Onbewolkt, zie *Helder.*
Onbewoond, zie *Onbevolkt.*
Onbezet, zie *Ledig.*
Onbezoldigd, taq agądji-, enz., zie *Traktement.*
Onbezonnen, zie *Ondoordacht.*
Onbillijk, zie *Onrechtmatig. Onbillijk behandelen*, zie *Onrecht plegen.*
Onbruikbaar, taq pa'asel of — paghuna.
Onbuigzaam, zie *Stijf.*
Ondank, zie *Ondankbaarheid.*
Ondankbaar, taḍąq tarèmana of — panarèmana.
Ondankbaarheid, zie *Ondankbaar.*
Ondanks, zie *Ofschoon.*
Ondenkbaar, *niet te gelooven, absurd*, mòhal of mostael.
Onder, è-bąbą- of è-bąbąna. Zie ook *Onderhoorig.* Iets *onder zich hebben*, dat het eigendom is van een ander, kaĕngghunan of kangghunan.
Onderdaan, kabulą ook abdhi. *Onderdaan zijn*, ngabulą of ngabdhi. Iemand *dienen* of *onderdanig zijn*, ngabuląi of ngabdhiqi.
Onderdanig. *Geheel* of *in allen deele* — aan iemand, asò-mòdjúd. —, *afhankelijk*, atĕllok. Zie ook *Nederig.*
Onderdistriktshoofd, asistenbądhąna.
Onderdoen, *het onderspit delven*, *onderdoen* in iets voor iemand of iets, kala- ook kabún.
Onderdompelen een mensch of iets, njĕllĕttaghi(tj). Iemand of iets *ergens onderdompelen en weder er uit halen*, njangrĕp(tj).
Onderdrukken, *onrecht aandoen*, nganêjadją(k).
Onderdrukking, kanêjadją.
Ondereenmengen, zie *Mengen.*
Ondereinde. — *van den stam*, kabhúngka-.
Onderen. *Van onderen*, ḍąri-bąbą-.
Ondergaan, zie *Ondergang.*
Ondergang, *verval*, karòsaghąn. *Ondergang, ondergaan*, van de zon, tjompĕt-arè; van de maan, tjompĕt-buląn.
Ondergeschikte, *dienstbare mindere*, kantja ook òreng. Vergelijk bij *Geringe.*
Ondergraven een boom of derg., van een dier, zooals bijv. een varken, njongkar(s). *Ondergraven om te stelen*, ĕngghubąng.
Onderhandelen, *beraadslagen*, arĕmbhąk = arĕmbhąghąn.
Onderhanden. Iets — *nemen* of *hebben*, ĕnlakònè.
Onderhoorig *aan, in het gebied van*, kabhąbą- of èbhąbą- (parenta-). Iemand of iets *onder zich hebben, besturen*, ngabhąbą-.

Onderhoorige, zie *Ondergeschikte*. *Onderhoorigen, de onderhoorigen* van een regent of distriktshoofd, d. w. z. de bevolking van zijn regentschap of distrikt, sè ka-bhąbą-. Zie ook *Geringe*.

Onderhoorigheid. Iemands —, t. w. de afdeeling, het distrikt of dorp, waarover hij gesteld is, ghút-tĕgghudhąn = ghúq-tĕgghúqąn.

Onderhoud, èngon. Zie ook *Onderstand*.

Onderhouden. *Zich —, redeneeren, praten* met iemand, tjaq-ngò-tjaq(ò) of abhąnta-. Ook adjànḍon B. P. = atjatja- S. P.

Onderhouden, *voorzien van het noodige, den kost geven*, ngè-ngònè(è). Zie ook *Houden*.

Onderkaak, langghĕm.

Onderkomen. *Geen — of geen tehuis hebben*, taq pabĕngkò of taq paĕngghún.

Onderlegger, het een of ander, bijv. eenige in elkander gelegde vellen papier, dat men legt onder het papier dat men wil beschrij-ven, lampen.

Onderling, *malkander, weder-zijdsch*, salang = saleng of patang ook ghąntè, bijv. *slaan*, salang pòkol. Zie voorts de Spraakkunst § 282.

Onderloopen, ĕantjap bąqą- of ka'antjabhąn bąqą-.

Ondernemen iets *gewaagds* of *wanhopigs*, nèkad(t).

Onderneming, *landelijke onder-neming*, pĕrsil = pĕrsel.

Onderofficier, *sergeant*, sĕrsan = sarijan.

Onderpand, ghąḍhi. Iets *als onderpand stellen* of *geven*, maghąḍhi(p) of ĕngghą-ḍhijaghi.

Onderregent, patè- ook wel papatè-.

Onderrichten, *onderricht geven, zeggen hoe te handelen, geven aan* iemand *zijn instructie*, ĕm-burúk ook ĕmbuląng. Zie ook *Leeren*.

Onderrichting, zie *Les*.

Onderscheid, *verschil, verschillen*, katjek of bhidhą. Zie voorts *Ander*.

Onderspit. *Het — delven*, zie bij *Onderdoen* en *Verliezen*.

Onderstaand, sè è-bąbą rija.

Onderstand, ondĕrstan. Zie ook *Onderhoud* en *Traktement*.

Onderstboven. — *halen* alles, om iets te zoeken, njalsal(s). *Onderstboven, 't onderstboven staan*, bijv. van een bamboezen koker (watervat), nongngĕp(t). Iets, zooals bijv. zoo'n bamboe *'t onderstboven zetten*, manong-ngĕp(p). *Onderstboven tuimelen*, zie *Omtuimelen*.

Onderste. — *gedeelte*, bąbąna.

Onderstellen, zie bij *Gissing*.

Ondersteunen, *helpen*, *bijstaan*, *schragen* iemand, ook iets *door stutten in den goeden stand terugbrengen*, nòlòngè(t). In beide beteekenissen ook: njarondha(s). *Ondersteunen*, *stutten*, *schooren*, nondjhang(t).

Ondersteuning, *bijstand*, *hulp*, pètòlong. —, *stut*, *schoor*, djhang- tondjhang.

Onderteekenen, nandhai(t) met ĕnlabhĕddhi A. T.

Onderteekening, tandha = tandha-tanang met tandha-asta of labhĕt A. T.

Ondertusschen, *middelerwijl*, *terwijl*, *terwijl nog*, mongpong = pongpong ook mompong = pompong.

Ondervinden, *ondergaan*, *ervaren*, nĕmmònè = nĕmmôwè(t) met mangghíqi(p) A. *Rampen ondervinden*, *beleven*, nĕmmò tjèlaka met mangghi-(p) tjèlaka A. Zie ook *Vinden*.

Ondervinding, *ervaring*, panĕmmò met pamangghi- A.

Ondervragen, ook *verhooren*, *in het verhoor nemen* iemand, mareksa(p). Iemand *scherp ondervragen*, nètè-(t). Ook nog voor *ondervragen*, *een vraag doen*, atanja met mareksa A. T.

Ondervraging, *onderzoek*, papareksan.

'**erweg**, *op wey*, è djhalan.

Onderwerp. — *van een wajang-vertooning*, lakò.

Onderwerpen. *Zich volkomen* — aan iemands bevelen, asòmòdjúd. Zooals van een land of rijk: *zich onderwerpen*, *zich overgeven*; *onderworpen*, atĕllok. *Zich met gelatenheid aan zijn lot onderwerpen* of *aan hetgeen het zal zijn*, assra- = passra- of tarèma = narèma ook halal.

Onderwijl, *terwijl*, ghíq ook lagghíq.

Onderwijs, zie bij *Leeren*.

Onderwijzen, zie *Leeren*.

Onderzoek, in schrift gebrachte uitkomst of bevinding van een verhoor of ingesteld onderzoek, zie *Ondervraging*. *Onderzoek*, *navraag*, pamareksa.

Onderzoeken *naar* iets, bijv. *naar* de zieken in een dorp, mareksa(p). Mede voor iets *inspecteeren*, *een onderzoek instellen naar* iets, bijv. *naar* hetgeen ergens voorviel, ngòmisi-(k). *Geneeskundig onderzoeken* de publieke vrouwen, ngòreq(k). Zie ook nog *Onderzoek*.

Ondeugd, *slechtheid*, kadjhubaqan.

Ondeugend, *ongezeggelijk*, *ongehoorzaam*, van een kind, mĕllĕr. *Ondeugend*, *stout*, nakal.

Ondienstig, taq paghuna.

Ondiep, bijv. van een put, een

gat of een wond, nengkeq. Zie ook *Doorwaadbaar.*

Ondoenlijk, *niet te doen*, taq èkğnneng met taq kèngeng A.

Ondoordacht, *blind, onbezonnen*, taḍąq ra-kèrana. Zie mede *Onnadenkend.*

Onduidelijk, bijv. van iemands gezicht, zoodat hij de menschen of voorwerpen niet duidelijk ziet of onderscheidt, langarğn ook bątò-langarğn of buta-langarğn. *Onduidelijk, onduidelijk zichtbaar; flauw gezien worden* door den afstand, mat-lamat. Zie ook *Schemerend.*

Onecht, van een kind, zie *Echt.*

Onedel, *laag, gemeen*, djhubąq.

Oneenig, *niet zijn één van zin, niet harmoniëeren*, van twee personen, taq saradjúq. Gezegd in een fig. uitdrukking: bąḍą ka-bąrąq, bąḍą ka-tèmor.

Oneer, *schande*, tòḍús of malò.

Oneerbiedig, taq ormat.

Oneffen, *niet effen*, bhąq-djhğl-bhing = bhąq-djhílbhing. *Oneffen, voelbaar ongelijk, niet plat*, van een mat, deken of derg., door dien er iets onder geraakt is of ondergeschoven, mantòkol of manḍhughúl.

Onervaren, *onverstandig, onnoozel*, bhuḍhu.

Onervarenheid, *onverstand*, kabhuḍhuwąn.

Oneven, van een getal, ghąndjhil.

Onfatsoenlijk, zie *Ongepast.*

Ongaar, matta-.

Ongaarne, taq rğnna.

Ongebruikt. — *staan, liggen*, van iets, taq èloq-aloq.

Ongedeerd, zie *Behouden.*

Ongedresseerd, *ongeoefend*, pa-'adjhąrąn.

Ongeduldig, taq sabbhąr.

Ongedurig, *onrustig*, van iemands hart of gemoed, als een gevolg van hevig verlangen naar iemand of iets, bąríngsang ook pòsang.

Ongehoorzaam, *ongezeggelijk*, zie *Ondeugend.*

Ongehuwd, nangghądjąng. Ook ghądjąng = ghąghądjąng B.

Ongekookt, matta-.

Ongeldig, zie *IJdel.*

Ongelegenheid, kasossaqan ook pakèbu-. *Daarin verkeeren*, kasossaqan ook nğmmò(t) pakèbu-.

Ongelijk, taq padą A. K. met taq samè- A. — in grootte of lengte, ook tangteng. *Niet even gelijk van dikte*, van een touw, teng-ghğtteng. *Ongelijk van gewicht*, van twee bij elkander behoorende voorwerpen, ghindjhúl. *Ongelijk, hobbelig, met hier en daar kleine verhevenheden of hoogten*, van een weg of plein, zie *Oneffen.*

Ongelijk. — *krijgen, in het ongelijk gesteld worden,* nĕmmò(t) sala-. Iemand *in het ongelijk stellen, ongelijk geven,* njalaqaghi.

Ongelooid, *onbewerkt,* van leder, matta-.

Ongeloovige, d. w. z. ieder die geen Mohammedaan is; *ongeloovig, de Moh. Godsdienst niet belijden,* kaper = kafer.

Ongeloovigen, bhąngsa kaper.

Ongeluk, *ramp, rampspoed, onheil, tegenspoed, bezoeking; ongelukkig, een ongeluk krijgen, door een ramp* of *ongeluk getroffen,* tjèlaka = tjalaka = tjèlakaq, enz. ook bhąląi of kaler. Iemand *een ongeluk bezorgen,* iemand *in het ongeluk storten,* matjèlaka(p), enz.

Ongelukkig, zie *Ongeluk.*

Ongemak, zie *Ongelegenheid.*

Ongemakkelijk, *onaangenaam,* taq njaman met taq saè- A. *Ongemakkelijk, zwaar,* bĕrrąq.

Ongemanierd, *lomp, onbelcefd, onbeschoft,* kòrang adjàr of — adjhąr ook — adhąt of taq taò adhąt.

Ongemeen, zie *Zeer.*

Ongemotiveerd, *zonder reden, zonder goed motief,* tadąq sĕbbąbbhą = — sabąbbhą.

Ongenegen, *ongezind iets te doen,* zie *Ongaarne.* Zie ook *Onwillig.*

Ongeoefend, zie *Ongedresseerd.*

Ongeoorloofd, *verboden door de godsdienstige wetten,* haram. *Ongeoorloofd en strafbaar door andere dan de wereldsche machten,* taq bhĕttjeq met taq saè- A.

Ongepast, *onfatsoenlijk,* taq pantĕs of taq patot ook taq bhĕttjeq met taq saè- A.

Ongeregeld, taq tĕppaq.

Ongerust, *zich ongerust maken, zich verontrusten, ongerustheid voeden,* kabąter = kòbąter ook mangmang. Zie ook *Angstig* en *Beducht.*

Ongerustheid, zie *Angst* en *Beduchtheid.*

Ongeschikt, *onbetamelijk, ongepast,* taq pantĕs of taq patot.

Ongeschonden, *gaaf, nog niet gebruikt* of *aangebroken,* butò- of taq luwang.

Ongespleten, *in zijn geheel,* van een bamboe, londjhurąn.

Ongestadig, taq pagghún.

Ongesteld, zie *Ziek.*

Ongestoord, *rustig, op zijn gemak, niet gejaagd,* sĕnnĕng.

Ongetemd, zie *Ongedresseerd.*

Ongetwijfeld, *uitgemaakt, buiten twijfel,* karuwan ook tantò

Ongeveer, *zoo ongeveer,* kèra ra-kèra. Zie ook *Nagenoeg.*

Ongevoelig, zie *Hardvochtig.*

Ongevoerd, zie *Voering.*

Ongewapend, *geen wapens bij zich hebben* zijnde op weg of op reis

ngalònjong = njong-kalò-njòngan B. ook ngontjel(k) B.

Ongezeggelijk, *weèrbarstig*, *niet willen*, *onvatbaar voor goeden raad*, *onverbeterlijk*, *stijfkoppig*, *ongevoelig voor vermaning* of *bedreiging*, zie *Ondeugend*.

Onheil, zie *Ongeluk*.

Onheilspellend, *ongelukkig*, van een dag of datum, naqas.

Onjuist, zie *Verkeerd*.

Onkosten, zie *Kosten*.

Onkruid, *gewas*, tòtombuwạn = bu-tombuwạn. —, op een erf, dat verwijderd moet worden om dit schoon te krijgen, rombu = bu-rombu.

Onkunde, *onwetendheid*, kabhuḍhuwạn.

Onkundig, *onnoozel*, *dom*, *onwetend*, bhuḍhu ook bughúng = bòngol of gĕnḍĕng.

Onkwetsbaar, *schotvrij*, tĕgghu-. *Onkwetsbaarheid*, katĕgghuwạn.

Onlangs, *zooeven*, *pas*, bhuru. *Onlangs*, op een tijdstip van denzelfden dag, doch meer verwijderd van den tegenwoordigen tijd dan bhuru: ghĕllạq. Op een tijdstip als 't ware tusschen bhuru en ghĕllạq in gelegen: lạq-ghĕllạq bhuru. Zie ook *Kortelings*.

Onlusten, zie hiervoor *Oorlog*.

Onmacht, *gebrek aan lichaamskrachten*; *onmachtig*, *krachteloos*, ròghu-. *Onmacht*, *bezwijming*, ook *onmachtig*, *bezwijmd*, kalĕngngĕr = tasèlĕp met kasambhĕt A. T.

Onmachtig, *niet in staat*, als een tijdelijk gebrek van het lichaam of van den geest, taq ngĕnneng met taq kèngeng A. *In 't gehcel niet in staat*, als een blijvend gebrek van het lichaam of van den geest, taq taò met taq òneng A. Zie ook *Onmacht*.

Onmededoogend, taq nèsĕr.

Onmiddellijk, ladjhu of satija kija.

Onmogelijk, mòhal of mostael. *Iets wat onmogelijk is*, *willen* of *najagen*, katkat ngonḍhu nangghĕr.

Onmondig, ghíq-taq akel-bhạllik.

Onnadenken, *ondoordacht*, *gedachteloos*, *onbezonnen*, taḍạq dhughạ-kèrana.

Onnoodig, *niet noodig*, *niet behoeven*, *noodeloos*, taq òsa-.

Onnoozel, *dwaas*, *gek*, *halfgek*, èdhạn ook sasar. Zie ook *Onkundig*.

Onnut, *van geen nut*, *vruchteloos*, taq paèdạ- ook taq paghuna.

Onontbeerlijk, parlò = farlò.

Onoogelijk, door het verschieten der kleur, bạlúkbúk. Van een schrift door inktvlekken, tjambrạk.

Onophoudelijk, *achtereen, al maar door, aanhoudend, zonder ophouden*, taq tjokbą ook taq katęk ambu-. *Al maar doorgaan met* iets, antĕng. *Onophoudelijk*, van het kirren, zingen of fluiten van een vogel in de kooi, tjombhu- of djhúmbhu-.

Onoplettend, *niet opletten, niet goed uit-* of *toekijken*, bijv. van den koetsier van een rijtuig, tebbhír. Zie ook *Zorgeloos*.

Onoprecht, zie *Dubbelhartig*.

Onopzettelijk, taq èsaddjhą.

Onoverlegd, kòrang pekker of taḍąq pekkerra.

Onpartijdig, adhíl.

Onraad, *verwarring*, ghighir = èngĕr.

Onrecht. *Onrecht plegen, onrechtmatig* of *onbillijk behandelen, mishandelen*, nganêjadją(k).

Onrechtmatig, *onbillijk, hard*, zie *Onrechtvaardig*.

Onrechtvaardig, taq adhil.

Onredelijk, *onbillijk*, zie *Onrechtvaardig*.

Onrein, *onzindelijk*, van iemand, djhĕbbhą. —, door zich na den coïtus niet te baden, hadąs ook djunob of djinabąt. *Onrein, onreinheid*, volgens de godsd. wetten, nĕddjhis = nadjhís. Zie ook *Vuil*.

Onrijp, matta-.

Onrustig, apòla- ook atengka-. —, *beweeglijk*, zittende of te bed liggende, aghąlisĕng. —, *angstig*, van een dier, ghirąs. — *kloppen*, van het hart, ḍhĕk-g(h)ąḍhĕgghąn. —, *gejaagd*, zoodat men niet rustig kan blijven zitten, maar ieder oogenblik opspringt en heen en weer loopt, bąringsang ook pòsang. Zie ook *Ongedurig*.

Ons, zie *Wij*.

Onschuldig, bhĕrsè atèna ook taq anḍiq kasalaqan.

Onsmakelijk, *niet lekker*, taq njaman met taq saè- A.

Onsterk, kòrang kuwat of kòrang kòkò-. Van touw, ĕttom. *Onsterk*, van een geweven stof, rènjeq.

Ontberingen, zie *Nood*.

Ontbieden, *verzoeken te komen* iemand, ngòlok(ò) ook ngatò(k) of ngatôwè met ĕndhikanè of nembhąli(t) A. T. (een' mindere), of anders ngatòrè(a) lengghi-, enz. A. T. (een' meerdere). Zie ook *Roepen*.

Ontbijt, hetgeen men gebruikt of nuttigt om zich te ontnuchteren, sarap.

Ontbijten, *zich ontnuchteren*, asarap.

Ontbinden, *losbinden* iets, van dat waaraan het is gebonden, njottjòlè(tj).

Ontbladerd, zie *Bladerloos*. *Ont-*

bladeren, zich ontbladeren, van een bloem, **rokrok**.

Ontbloot, zie *Naakt*.

Ontblooten een zwaard bijv., zie *Trekken*. De borst *ontblooten*, door het baatje open te maken, zoodat het open hangt, **ĕnlabhạk**. Zie voorts *Naakt*.

Ontbolsteren de rijst in het gat van het rijstblok, **nòtò(t)**. Een vrucht *ontbolsteren, schillen*, **ngombíq(k)**.

Ontbranden, *in brand geraken, vuur vatten*, **èkĕlloq apoj**. Zie ook *Brand*.

Ontbreken, *niet aanwezig, niet voorhanden*, **taḍạq**. *Er ontbreekt niets aan*, **la tĕppaq**. *Het ontbrekende*, **kòrangnga**.

Ontdekken, *aantreffen*, **nĕmmò(t)** met **mangghi-(p)** A. Zie ook *Betrapt*.

Ontdoen (*zich*) *van* iets, door verkoop, **mataḍạq(p)**. *Van* iets, zooals een slechte gewoonte *zich ontdoen, van* iets *zich vrij maken*, **ĕmbuwạng**. *Zich ontdoen van* iemand, iemand *verwijderen* of *ontslaan*, **ĕnlĕppas** of **malĕppas(p)** ook **makaluwar(p)**. Voor *zich ontdoen van de kleeding*, zie *Ontkleeden*. Zie ook nog bij *Naakt*.

Ontduiken, *ontgaan, ontwijken*, bijv. zijn verplichtingen, **adhina** met **adhíngghạl** A.

Ontelbaar, zie *Talloos*.

Ontevreden. — *met zijn lot*, **taq narèma**. Zie ook *Knorrig*.

Ontfermen (*zich*) *over* iemand, iemand *begenadigen*, **nganèsĕrrè(k)** ook **ngabĕllạsi(k)**.

Ontferming, zie *Deernis*.

Ontfutselen, *heimelijk ontnemen* iets, **njalep(s)** of **njèlep(s)**.

Ontgaan, *vermijden*, **njengkèrè(s)**. Zie ook *Ontduiken*.

Ontginnen, een bosch *openkappen*, **ĕmbhạbhạt** of **ĕnrabạs**. —, *aanleggen grond tot* sawah bijv., **aghạbạj** met **abhạḍhi** A.

Onthaal, wat aan een gast als onthaal wordt voorgezet, **sòghu-**. Iemand *onthalen*, **njòghu-** of **njòghuwi**.

Onthalen, zie *Onthaal*.

Onthalzen, zie *Onthoofden*.

Ontheffen, *ontslaan*, **malĕppas(p)**.

Onthoofden, *onthalzen*, **nòghĕl(t) leqerra**.

Onthouden, *in zijn geheugen bewaren* iets, **ngèngaqè(k)** met **ngèmòdhi(è)** A..

Onthouden (*zich*) van een of andere drank of spijs, om de een of andere reden, **njĕgghạ-(tj)**. *Zich onthouden van het een of ander levensgenot* of wel *sommige levensbehoeften, bij wijze van Gode welgevallige handeling, ergens op een eenzame plaats*, **atapa**.

Onthutst, zie *Ontroerd*.

Ontijdig, n g a ḍ a̧ q (a). *Ontijdig dood geboren*, g h a̧ g g h a̧ r.

Ontkapen, zie *Ontfutselen*.

Ontkennen, *loochenen, niet erkennen*, iets gedaan te hebben, m o n g k e r (p).

Ontkiemen, t o m b u -. Rijst in korrels *ter ontkieming* op de kweekbedding of op een droogveld in den grond *leggen*, n a b ú r (t). Idem rijst in heele aren op de kweekbedding, n g ò r e t (ò).

Ontkleeden (*zich*), *zich uitkleeden, ontdoen van de kleeding*, n g o k k a l (ò) — = ĕ m b ú k k a l — ook ĕ m b ĕ t t j a t a n g g h ú j j a̧. Zie ook bij *Naakt*.

Ontkomen, zie *Bevrijd*.

Ontladen, *de lading lossen*, zie *Lossen*.

Ontlasting. — *hebben*, zie *Kakken*.

Ontluiken, *ontloken*, van bloemen, m ĕ k k a r.

Ontmaagden, een maagd *van hare eer berooven*, ĕ n r ò s a k. Voor zijn eigen bruid *ontmaagden*, ook ĕ m b h ĕ t t j e q è. *Ontmaagd, haar maagdom kwijt*, t a ḍ a̧ q k a n g ò ḍ a̧ q a̧ n n a of t a ḍ a̧ q p a r a b a̧ n n a.

Ontmannen, en *Ontmand*, zie *Gelubd*.

Ontmoedigd, k è n e q - a t è met k è n e q - g h a̧ l i - A. T.

Ontmoeten, *tegenkomen*, aankomende van tegenovergestelde kanten, met iemand *een ontmoeting hebben, kennismaken*, a t ĕ m m ò = t a t ĕ m m ò ook a p a p a k = t a p a p a k met a p a n g g h i - of t a p a n g g h i - A. *Elkander ontmoeten, samenkomen, met elkander samenkomen*, p a k - p a p a g h a̧ n A. K.

Ontmoeting, zie *Ontmoeten*. *Gaan, om een ontmoeting te hebben met* iemand, n ĕ m m ò n è (t) A. K. Zie ook *Wedervaren*.

Ontnemen. *Met geweld* —, *ontrooven* iemand iets of iets iemand in diens huis, ĕ n r a m p o k. Idem, op den weg, ĕ m b h i g h a̧ l. Zie ook *Ontfutselen* en *Ontrukken*.

Ontnuchteren (*zich*), zie *Ontbijten*.

Ontoereikend, t a q t j ò k o p ook t a q m ĕ n ḍ a̧ n g of wel n a n g g h ú n g (t)

Ontpakken, zie *Ontsluiten*.

Ontploffen, zie *Uitbarsten*.

Ontroerd, *onthutst, ontroeren, niet op zijn gemak*, a s a l a m b ĕ r r a̧ n t ĕ k - k ĕ t t ĕ g g h a̧. Zie voorts *Ontrust*.

Ontroeren, zie *Ontroerd*.

Ontrollen, zie *Uitspreiden*.

Ontrooven, zie *Ontnemen*.

Ontrouw, bijv. van een overeenkomst, belofte of verbindtenis, ook *bedrog*, l è t j e k met t j e d d h r a̧ A. T.

Ontruimd, *ledig, niet geoccupeerd*, k ò s o n g of k ò ṭ o n g.

Ontrukken, *met geweld ontnemen* iets aan iemand, ĕnrĕbbhúq.

Ontrust, *zich ontrusten*, *ontsteld*, *zich ontstellen*, takĕrdjhąt. Ook kaghit B. P. Iemand of een dier *doen ontstellen*, *verschrikken*, matakĕrdjhąt(p), enz.

Ontrusten (*zich*), zie *Ontrust*.

Ontschieten, *vergeten*, *het vergeten zijn*, loppa ook kaloppaè of kaloppaqan met chèlap of kalep A.

Ontslaan, *afdanken* een onderhoorige, ĕnlĕppas = malĕppas(p) ook mą'ambu-(p). *Ontslagen*, *ontzet* uit zijn betrekking of den dienst, *afgezet*, lĕppas ook ambu-.

Ontslagbrief, sòrat lĕppasan.

Ontslagen, *afgezet*, zie *Ontslaan*.

Ontslapen, zie hiervoor *Sterven* bij *Dood*.

Ontsluiten, *openen*, ĕmbúkkaq = mokkaq(b).

Ontsnappen, *hard wegloopen*, buru. *Ontsnapte* of *ontvluchte gevangene* of wel *dwangarbeider*, bhurún.

Ontstaan. *Vlinders zijn uit rupsen ontstaan*, mon kappĕr dhąddhina ḍąri òlaq of mon kappĕr kadhąddhijąnna òlaq.

Ontsteken, *aansteken* een licht, de lamp, de kaars, zie *Aansteken*.

Ontsteking, *ziekelijke* —, zie *Ontstoken*.

Ontsteld, zie *Ontzet* en *Ontrust*.

Ontstellen, zie *Ontrust*, *Ontzet* en *Schrikken*.

Ontstemd, *onpleizierig gestemd*, *wrevelig*, ngĕn-rèngĕn = rèrèngĕn.

Ontstoken, *gezwollen*, *opgezwollen*; *ontsteking*, bąrą-.

Ontucht, zina- of djhina-. — *plegen*, azina-, enz.

Ontvallen, *kwijt raken*, *het verlies lijden* of *komen te lijden van* iets of iemand, kaèlangan.

Ontvangen, *beuren*, *aanvaarden*, narèma(t) ook atampa met amonḍhi A. T. (van een meerdere). Iets *ontvangen*, *in ontvangst nemen*, narèma ook nampanè met monḍhi A. T. (van een meerdere). Iemand die aankomt *ontvangen*, bijv. met kogels, ngambąqi(a) sanapan. Iemand die aankomt *een eindweg tegemoet gaan*, *om hem in te halen*, ngambąq(a) of mapaghi(p).

Ontveld, van de tong, tengevolge van het eten of drinken van iets warms, ook van de huid, kòlot. *Ontveld*, *gedrukt*, bijv. van den rug van een paard door het zadel, bhąkbhąk.

Ontvlammen, *opvlammen*, ngòlap(k).

Ontvlieden, zie *Ontvluchten*.

Ontvluchten, *ontvlieden*, *zich wegmaken*, buru. Zie ook nog bij *Bergen* en *Ontsnappen*.

Ontvoeren, *met iemand of iets hard wegloopen*, ĕ n g g h i b ą b u r u ook ĕ m b h u r u w a g h i. *Ontvoerd, geschaakt*, b u r u t a t t a b ą n.

Ontvouwen, *openen*, ĕ m b ú k k a q. *Ontvouwen, uitleggen, uiteenzetten*, m a t ĕ r r a n g (p) of n ĕ r r a n g n g a g h i.

Ontvreemden, *nemen*, om het voor zich te houden, n g a l a q (k) met m o n ḍ h ú t (p) A. T.

Ontwaken, zie *Opstaan uit den slaap*.

Ontwaren, zie *Zien*.

Ontwend, zie *Verleerd*.

Ontwijken, *op zijde gaan*, n j è s è- (s) of n j e n g k e r (s) ook n j e m p a n g (s) of n j e n g l a- (s). Zie ook *Ontgaan*.

Ontworteld, b (h) ú n g k a r. *Ontwortelen, rooien*, m a b (h) ú n g k a r (p).

Ontwricht, van een der ledematen, r ò g h ą.

Ontzag, *eerbiedige schroom*, o r m a t = h o r m a t.

Ontzegelen, ĕ m b ú k k a q l a g g h ą. Voor een brief *ontzegelen* i. d. z. van dien *openen*, ĕ m b ú k k a q.

Ontzeggen, *afslaan, weigeren*, n a m p e k (t).

Ontzet, *ontsteld, zich ontzetten, ontstellen*, t a k ĕ r d j h ą t. Ook k a g h í t B. P. Zie ook *Ontslagen*.

Ontzetten, zie *Verlossen*. *Zich ontzetten*, zie *Ontzet*.

Ontzetting, *ontroering*, zie *Ontzet*.

Ontzien, *eerbiedigen, een eerbiedige vrees hebben voor*, a o r m a t of n g o r m a t k a.

Ontzinken, *verdwijnen*, bijv. van den moed, è l a n g.

Onvast, van loopen, zie *Wankelend*.

Onveilig, r ù s ù- = r ò s ò-.

Onveranderd, *onveranderlijk, hetzelfde*, p a g g h ú n. —, *niet te bewegen*, *onverzettelijk*, p a g g h ú n — of t ĕ p t ĕ p k a r ĕ b b h ą.

Onverkoopbaar, van handelsartikelen, t a q p a d j u.

Onvermengd, zie *Onvervalscht*.

Onvermijdelijk, zie *Bepaald*.

Onversaagd, *onverschrokken*, t ĕ g g ĕ r. Zie ook *Moedig*.

Onverschillig. — *omtrent zijn werk* of *ambtsverrichtingen, lauw*, s a b h ą r ą n g a n s è a l a l a k o n. Zie ook *Nalatig*.

Onverschrokken, zie *Onversaagd*.

Onverstand, zie *Onervarenheid*.

Onverstandig, zie *Onervaren*.

Onvervalscht, *onvermengd*, *echt*. *Van onvervalschten adel*, t j ĕ r r è. Zie ook *Puur*.

Onverwachts, *onvoorziens*, *eensklaps*, d h ą d h ą k-s a k a l a ook n g ĕ r d j h ą t.

Onverwijld, *oogenblikkelijk*, d h ą d h ą k-s a k a l a.

Onverzettelijk, zie *Onveranderd*.

Onvoldaan, van iemands hart of gemoed, zie *Knorrig*.

Onvoldoende, zie *Ontoereikend*.
Onvolkomen, zie *Onvolledig*.
Onvolledig, *onvolkomen*, *onvoltallig*, ghąndjhil.
Onvoltallig, zie *Onvolledig*.
Onvoorziens, zie *Onverwachts*.
Onvriendelijk, *zuur*, van iemands gelaat of voorkomen, marĕng-ngot(p). Zie ook *Bar*.
Onvruchtbaar, van vrouwen, kèpaq laqassa ook djhu-bĕng. Van land, kadjąl. Van wijfjesbeesten, djhubĕng.
Onwaar, *bezijden de waarheid*, *verkeerd*, van hetgeen iemand zegt, sala-. Zie ook *Liegen*.
Onwaardig, *laag*, *min*, *onaanzienlijk*, èna.
Onwaarheid, *leugen*, kalètjè-ghąn.
Onweder, *de bliksem*, kèlap. *Door het onweder getroffen*, ètappor kèlap. Ook nog voor *weerlichten*, en *het weerlicht*, ḍhąp-kĕḍḍhąp.
Onwelluidend, taq njaman sòwarana.
Onwelvoegelijk, taq pantĕs of taq patot.
Onwetend, *dom*, zie *Onkundig*.
Onwetendheid. *Omtrent iets onwetendheid, er niet van af te weten*, *voorwenden*, bhru-ma-tambhru-.
Onwettig, zoo als van een godsdienstige handeling, taq ĕssa-.
Onwijs, *niet goed wijs*, èdhąn ook sasar.
Onwillig, taq ĕnḍąq of taq ghĕllĕm met taq pòron A. en taq kasòkan A. T. *Wederspannig*, *zich onwillig betoonen*, *weigeren*, *weigerachtig*, bijv. om te voldoen aan een last, mòkò-. Van een trek- of lastdier: *niet vooruit willen*, voorts van een opgejaagd wild dat wordt gedreven: *niet langer willen loopen*, mòghùk. *Wederspannig, zich niet willen onderwerpen* of *overgeven*, bhąngghą B. = bąghą S. Zie ook *Achteloos*.
Onwilligheid, *weerspannigheid*, zie *Onwillig*.
Onzeker, taq tantò. — van zijn zaak, *in het onzekere zijn* omtrent iets, mangmang of ĕmmang.
Onzin, *gekkepraat*, tjalaṭò. — *praten*, *gekkepraat uitslaan*, njalaṭò. Zie ook *IJlen*.
Ooft, *fruit*, *vruchten*, wąq-bu-wąqąn of bubuwąqąn.
Oog, *oogen*, mata met tèngal A. en sòtja A. T. *De oogen niet open kunnen houden*, bijv. doordien men verblind wordt door licht of uit schaamtegevoel, sòlap. *Loopende oogen hebben*, ngesnges. *Oog van een naald*, lòbąngnga djhąrùm. *Oog van een dobbelsteen*, matana

ḍḁḍu. Iets *in het oog hebben gekregen*, bijv. een korreltje stuifzand, djhḁrĕppĕn.

Oogappel, bighina mata ook bḁiqna —. Zie ook nog *Hartelust.*

Oogenblik, *voor een uiterst korten tijd*, sakĕddjhḁq ook sakĕḍḍhḁp-mettra. *Op het verkeerde oogenblik*, sala-mangsa. *Van het oogenblik af dat*, mòlaè. *Ieder oogenblik*, sakĕddjhḁq-sakĕddjhḁq.

Oogenblikkelijk, zie *Onverwijld.*

Ooghaartje, *ooghaartjes*, bulukèdjhḁq.

Ooghoek, *hoek van het oog*, sòpasò.

Oogklep, *oogkleppen*, *oogleder*, van een paard, tòpòng B. P. = tòtòpong S. P.

Ooglid, *oogleden*, bḁlḁkòdhḁn.

Oogmerk, zie *Bedoeling.*

Oogst, zie *Opbrengst* en *Rijstoogst.*

Oogsten, mòlong(p). Suikerriet —, nĕbbḁng(t). Zie verder *Rijstoogst.*

Oogstteeken, d. w. z. het teeken, dat men wil gaan oogsten, een soort wimpel, bhúl-ombhúl.

Oogsttijd, òsomma mòlong. Voor *de rijstoogst*, òsom anjè.

Oogwater, pĕrra-.

Oogwenk, *lonk*, kĕddhĕp = kèdhĕp. *In een oogwenk, eventjes maar*, sakĕddjhḁq. *Een wenk met de oogen geven, een oogje geven aan* iemand, ngĕddhĕbbhi, enz.

Oogwit, zie *Bedoeling.*

Ooievaar, bhḁngoj.

Ooit, zie *Immer.*

Ook, *insgelijks*, kija met djhughḁn A.

Oom, oudere broeder van vader of moeder, òbḁq met rama A. T. *Oom*, jongere broeder van vader of moeder, paman met anom A. T. Gewestelijk is: ghúttè.

Oor, kòpeng met karna A. T. *Oor, handvatsel*, ghúq-tĕgghúq.

Oord, *landstreek*, tana-.

Oordeel, *verstand, beleid, vernuft*, pekker ook bhudhi = bhúddhi. Zie ook onder *Gissing. Het laatste oordeel, de dag der opstanding*, arè kijamat ook bhḁr-kijamat of dhina ḍibuḍi.

Oordeelen, *schatten*, zie onder *Gissing.*

Oorknop, zie *Oorkrab.*

Oorkrab, *oorknop, oorsieraad*, sĕntar met mĕllar A. T. *Het schroefje* of *plaatje aan de achterzijde van het oor*, òler. *Het pennetje* of *schroefje aan de oorkrab, dat door het oor wordt gestoken*, ghḁghḁng. *Oorkrab zonder steen*, sĕntar tompè B.

Oorlepeltje, keq-tjongkeqna kòpeng.

Oorlog, *strijd, gevecht,* p ĕ r r a n g. *Oorlogen, strijden, vechten,* a p ĕ r-r a n g. *Vechten, oorlogen tegen* iemand, iemand *bevechten,* m ĕ r-r a n g è. *De heilige oorlog,* p ĕ r-r a n g s a b i l (= s a b b h í l).

Oorlogen, zie *Oorlog.*

Oorlogschip, k a p a l-p ĕ r r a n g.

Oorpeuter, zijnde een slagpen van een vogel, ontdaan van de veertjes, met uitzondering van die aan de punt, k ĕ r-ò k ĕ r.

Oorring, a n t e n g of t e n g-a n t e n g. Die door mannen, veelal aan het linkeroor, gedragen worden, ook k ò l a n g S. P.

Oorsieraad, wat gedragen wordt boven het oor, zooals bijv. een bloem, s o m p e n g. Zie ook *Oorkrab.*

Oorsmeer, t a è n a k ò p e n g.

Oorsprong, *begin,* a s a l of a s a l-m ò l a. *Oorsprong* of *plaats* van oorsprong, *bron,* van een rivier of stroom, s o m b h ĕ r.

Oorspronkelijk, a s a l l a of a s a l-m ò l a n a.

Oorveeg, *muilpeer,* gegeven met de vlakke hand, t a m p è l e n g. Iemand *een oorveeg of zoo'n muilpeer geven,* n a m p è l e n g.

Oorzaak, *beweegreden, drijfveer, aanleiding, aanleidende oorzaak, reden,* a s a l of a s a l-m ò l a ook m ò l a = m è l a of m a r g h ạ.

Oost, *oostelijk,* t è m o r. *Oostwaarts op, oostwaarts gaan,* k a t è m o r. *Zich ergens ten oosten van den spreker bevinden,* n g a t è m o r.

Oosten, zie *Oost.*

Oostmoesson, zie *Moesson.*

Oostzijde, p e n g g h í r t è m o r.

Ootmoedig, *nederig,* r ĕ n ḍ ạ-. Ook r ĕ n ḍ h ạ- B.

Op, *verbruikt,* t a ḍ ạ q. *Tot het laatste stukje toe op,* b h ạ n a s ook t ĕ b b h ạ. Iets *opmaken, verbruiken,* m a t a ḍ ạ q (p), enz.

Op, voorz. van plaats, è ook n ĕ n g of wel n ĕ n g è.

Opbeuren, zie *Opfleuren.*

Opblazen, iets, ook de wangen *opblazen,* m a k ĕ m b ú n g (p).

Opborrelen, zie *Opwellen.*

Opbreken, zie *Uittrekken* en *Vertrekken.*

Opbrengen het eten, dat *in orde op tafel zetten,* n g a t o r (a).

Opbrengen iemand, bijv. naar de hoofdplaats, n g è r e n g n g a g h i (è).

Opbrengst van een bouwveld, *oogst,* p a 'a s e l = a s e l ook b h ú k t è. — van iets dat men verkocht of waarvan men de opbrengst verkocht heeft, van vruchtboomen en aanplantingen, o l l è-.

Opdammen water, n a m b h ạ q (t). *Het opgedamde water,* a e n g t a m b h ạ q ạ n.

Opdat, *ten einde, om,* s ò p a d j ạ ook a m b r i- = a m m r è- of s o p p r è-.

Opdraaien een lamp, *ophalen* de pit van een inl. lamp, n j ò g h u (s).

Opdracht, *verzoek, bestelling, last*, bĕkkas. *Opdracht* van iemand om eerst na zijn dood uitgevoerd te worden, ook bąsijat. Zie ook *Zending*.

Opdragen iets aan iemand of iemand iets, hem tot gevolmachtigde makende of stellende, ĕmbąkkellaghi. *Opdragen, verzoeken, belasten, bestellen, gelasten*, ĕmbĕkkas.

Open, *geopend*, abúkkaq ook kabúkkaq. *Open, met een gaping of gapingen*, van een zolder of deur bijv., doelende op de planken daarvan, bhĕngghąng. Voor *open, met een gat er in*, bijv. van een dak, bhutol. Zie ook *Opengekrabt* en *Opengescheurd*. *Open, onbeplant* of *weinig beplant*, van een veld of bosch, tèghąr. *Open, heen en weer dwalen*, van de oogen, abhąlingas. *Met de ooyen open, de oogen open doen, hebben* of *houden*, mĕllaq. Iets *openmaken, openen*, ĕmbúkkaq. Zie ook *Openhangen*. Iets zooals een deur *geheel openzetten, open laten staan*, nattang(t), ook nattar(t) of nartar(t) B. P. *Met open mond, met den mond wijd open, den mond wijd open doen*, anganga. Zie ook nog *Opengaan*.

Openbaar, *duidelijk*, *blijkbaar*, tatèla.

Openbaren een geheim, ĕmbúkkaq ook makaluwar(p). Zie ook *Ruchtbaar*.

Openbreken iets, bijv. een kist met een hefboom, nguwel(k) ook nguwet(u).

Openen, *openmaken*, zie *Open*.

Opengaan, *zich openen, zich ontsluiten*, van een bloem, zie *Ontluiken*.

Opengekrabt, *opengereten*, bhąlangrat B. P. = bhąngrat S. B. In ergere mate: bhąlúr. Voor *opengereten, van elkander gereten op verschillende plaatsen*, van een kleedingstuk, tarbhis. Zie ook *Geschaafd* en *Opengescheurd*.

Opengescheurd, *opengereten*, *gebarsten*, *geheel stuk*, van de voeten (onderaan), ali-dhĕlli-.

Openhangen. *Een opengehangen baadje aan hebben*, alabhąk. Zie verder *Ontblooten*.

Opening, *die toegang verleent; de opening die ontstaat, als men een deur openzet*, *ingang*, *toegang*, ook van een erf; *deur, poort*, labąng. —, *gat, holte* in een boom of bamboe, rongkang. *De opening van een schuifknoop*, sampòkêjan. —, *gat* in een muur bijv., lòbąng. *De gegraven — voor de fondamenten van een huis* of derg., pandĕmmen. *Een deuropening* of derg., *een toegang, ingang* ergens *aan-*

brengen, ĕ n l a b ą n g è. *Een opening* of *gat maken in* iets, ĕ n l ò b ą n g è. Zie ook nog *Gat*.

Openkappen een bosch, het bosch ergens —, ĕ m b h ą b h ą t ook ĕ n r a b ą s. Een bamboezen schutting, bewanding of derg. *openkappen*, bijv. om zich een doortocht te banen, n a t a s (t). Verg. bij *Opensnijden*.

Openmaken, zie onder *Open*.

Opensnijden, *doorsnijden*, zie *Openkappen* en *Snijden*.

Opensperren, *wijd*, de oogen, ook *wijd opengesperd*, *wijd geopend*, van de oogen, m a n t j ĕ l l a q (p) ook n j a m p ĕ l l a q (tj).

Openspouwen, zie *Opsplijten*.

Openstaan, zie onder *Open*.

Openzetten, zie onder *Open*.

Opeten, zie hiervoor *Eten*.

Opfleuren, *opbeuren*, iemand *trachten op te vroolijken* of *op te beuren*, m a l è p o r (p).

Opgaaf, *opgave*, *aantooning*, *verklaring*, k a t ĕ r r a n g a n.

Opgaan, *opkomen*, van zon of maan, o m b ą r.

Opgave, zie *Opgaaf*.

Opgehoopt, *met een kop er op*, van rijst, zout en derg. in de maat, m a r ò d j ú n B. = m a r o n d j ú n g P. = m a r ò b ú n g S.

Opgekruld, *een weinigje opgelicht*, van de bovenlip, s o m b ą n g. Van de onderlip, d h ą l b i-. *In ergen graad opgelicht*, van de boven- of onderlip, a b h ą l i ţ ţ e q.

Opgeloopen, *gezwollen*, *dik*, van iemands gelaat, tengevolge van een slag of een ziekte, b ą l g h ĕ m. Zie ook *Gezwollen*.

Opgelost, zie *Vloeibaar*.

Opgeruimd, *lustig*, *vroolijk*, b h u n g a- ook p è r a k. Gezegd van hart of gemoed, en zoo ook voor *verruimd*, s ĕ n n ĕ n g.

Opgeruimdheid, *tevredenheid*, k a b h u n g a q a n ook k a s ĕ n n ĕ n g n g a n.

Opgescheurd, zie *Scheur* en ook nog *Opengescheurd*.

Opgestapeld, zie *Stapel*.

Opgetogen, *verrukt*, t j e q b h u n g a n a.

Opgeven een taak, zie *Geven*.

Opgewassen, a t a n ḍ h i n g = s a t a n ḍ h i n g (b ą n).

Opgewekt, zie *Opgeruimd* en *Lustig*.

Opgezet, zie *Gezwollen*.

Ophalen, *uit het water halen* iets of iemand, n g a n g k e s (a).

Ophanden, p a r ĕ p p ĕ k = p a r ĕ k p ĕ k.

Ophangen, zie *Hangen*.

Ophappen, zie *Happen*.

Ophebben, zie *Aanhebben*.

Opheffen een betrekking bijv., m a t a ḍ ą q (p). Zie voorts *Oplichten*.

Ophelderen, *inlichten*, m a t ĕ r r a n g (p).

Opheldering, *inlichting, toelichting,* k a t ĕ̤ r r a n g a n.

Ophemelen, *op een hooger voetstuk plaatsen dan past,* m o n d j ú n g (p).

Ophijschen, *opsteken* een vlag, een kooi aan een staak, n g o n d j h ú k (ò).

Ophoogen, *aanaarden* de plek ergens waar men wil bouwen of planten, n e m b h ú k (t).

Ophouden, *uitscheiden, blijven staan, halt houden,* a m b u- met r è r e n = l è r e n A. T. *Ophouden* of *uitscheiden met* iets, n g a m b u w i, enz. Iemand of iets *doen ophouden, doen* of *laten uitscheiden,* m a 'a m b u- (p) of n g a m b u w a g h i, enz. *Ieder oogenblik ophouden* of *blijven staan* onder het loopen, b u-a m b u w a̤ n, enz. Iemand of iets, bijv. een rijtuig (door hem die het bestuurt) of een paard (door den ruiter) *doen ophouden, doen staan,* m a 'a m b u- (p) of n g a m b u w a g h i. *Opgehouden hebben,* van den regen of met regenen, t ĕ̤ r r a n g. Zie ook *Verblijven.*

Ophouden, *klaarhouden* de hand om iets te ontvangen, n a n ḍ a̤- (t). Om iets, bijv. regenwater op te vangen, n a r a ḍ a̤- (t) P. = n a-ḍ a̤- (t) B. S.

Opium, zie *Amfioen. Opium rooken,* a m a d h a̤ t met n ĕ̤ ḍ ḍ h a̤ (t) t j a n d h u A. en a ḍ h a̤ q a̤ r a n d h u A. T.

Opklaren, van het weder, t ĕ̤ r r a n g.

Opklauteren, zie *Klimmen.*

Opklimmen, van klimplanten, a r a m b h a̤ t of n a l a r (t). Zie voorts *Klimmen* en *Kruipen.*

Opkomen, van hetgeen is gezaaid of van een opslag, t o m b u-. *Opkomen,* d. w. z. in de periode dat de kwaal opkomt, van iemands kwaal, k ò m a t ook ḍ a̤ t ĕ̤ n g k ò m a d d h a̤. *Weder opgekomen* of *weder opgewekt* van een kwaal of ziekte die men kwijt was, k a p ò l ê j a n. *Opgekomen,* d. w. z. dat het eventjes boven den grond komt, van alles dat uit pitten opkomt, m ĕ̤ r g h í q. Zie ook *Opgaan.*

Opkoopen iets, n ĕ̤ b b h a̤ s (t). Zie ook *Koopen.*

Oplaten een vlieger, n g ò t j o l (ò).

Opleggen iemand een boete, n g ĕ̤ n-n è n g è (k). Zie ook *Leggen.*

Opleiding, hetgeen aan iemand wordt gedaan om hem wat te laten leeren, zoodat hij vooruit kan komen, p a m a l a r.

Oplettend, n g a s t è t è.

Oplichten, *optillen, opheffen* iets, n g a n g k a q (a) of n a t e n g (t) = n g a t e n g (a). Het kleedje *oplichten* of *opnemen,* bijv. om zijn behoefte te doen, m e n g-k e s (p). *Oplichten* iets met iets dat men als hefboom bezigt, n g û n ḍ i l (û). Iets bijv. een mat,

eheel of gedeeltelijk *oplichten*, om er onder te kijken, njong-kaq (s). *Aan een kant opgelicht, aan een kant opwaaien* of *opwippen*, zoodat het onderste boven komt, van een mat bijv., aleng-kap.

lichten, *tot de dupe maken iemand*, ĕnlîntjùng ook nga-pòsè(a).

likken, zie *Likken*.

loopend, zie *Driftig*.

lossen, zie *Uitvinden* en *Smelten*.

maken, *uitputten* iets, mata-dąq(p) ook ngabiq(a) of mabhąnas(p) of wel ma-tĕbbhą(p).

merken, zie *Aanmerken* en *Weten*.

meten, zie *Meten*.

nemen, zie *Oplichten*. Zie voorts *Beschouwen* en *Nemen*.

noemen, zie *Opsommen*.

offeren, zie *Offer*.

onthoud, onverschillig waar-door, bijv. als men gereed staat een tocht te aanvaarden, aral.

passen, zie *Passen* en *Voorzichtig*.

passend, *zuinig*, *spaarzaam*, *op de kleintjes passen*, masĕrraq-an(p). —, *zich goed gedragend, niet nalatig*, ngastètè.

passer, *oppasster* van een klein kind, zie *Verzorgen*. *Oppasser*, beambte door het Gouvernement verstrekt aan een civiel ambte-naar, ook *politieoppasser*, òpas.

Opperbest, zie *Voortreffelijk*.

Opperhoofd, *hoofd*, *chef*, pang-radją.

Oppermachtig, zie *Vrijmachtig*.

Oppervorst, ratò pangradją.

Oprapen, zie *Nemen*.

Oprecht, djhudjhúr.

Oprechtheid, kadjhudjhurąn.

Oprichten (*zich*), *oprijzen*, uit een liggende houding, djhą-ghą met abungò A. T. Een lange stok, bamboe of paal, bijv. een vlaggemast *oprichten, planten*, iets *recht overeind zetten*, manaddhĕk(p) of ma-mandjhĕng(p).

Oprijzen, *omhooggaan*, van een vlieger, lòmok. Zie ook *Oprichten* en *Opstijgen*.

Oprispen, adĕrrąp.

Oproepen, *verzamelen*, *bij elkander roepen*, bijv. de bewoners van een dorp naar de hoofdplaats, makompol(p) ook mapò-long(p), enz., zie *Verzamelen*.

Oproer, *onlusten*, zie hiervoor *Oorlog*.

Oproermaker, zie hiervoor *Plunderaar*.

Oprollen een mat of derg., ĕng-ghulúng. *Opgerold*, van een mat of derg., aghulúng. Touw en derg. tot een rol winden, ĕngghulĕng. —

het haar, zich kappen op de wijze der inlandsche vrouwen, aghĕllúng met aòkĕl A. T. Het haar, ĕngghĕllúng, enz.

Opruien, *stoken*, *kwaadstoken*, dhu-ngaddhu(a).

Opruimen, *de dingen op hun plaats zetten* of *leggen, in orde rangschikken*, nata(t).

Oprukken, *op marsch gaan*, adjhạlạn met alòmampa- A. T.

Opscheppen. *Met beide handen* — iets, zooals koffie, kiezelzand, zout of derg., ĕnrakoq. Zie ook *Scheppen.*

Opschik, *sieraden*, panganggghúj met agĕmman A. T.

Opschorten zijn onderkleed, zijn broek of de mouwen van het baatje *opstroopen* om vrijer in de bewegingen te zijn, mengkes(p). *Zijn onderkleed* bijv. *opgeschort en opgestroopt hebben*, apengkes.

Opschrift, zie hiervoor *Schrift.*

Opschrijven, zie *Schrijven.*

Opschrikken, zie *Schrikken*. Een dier of dieren die men ergens van daan wegjagen wil, *opschrikken, doen schrikken*, ĕngghĕrsa-.

Opschudding, ook *in opschudding, in rep en roer*, ghighír ook èngĕr.

Opschuiven van zijn plaats, *zich* of iets *een weinig verplaatsen*, ngerset(è). Iemand *van zijn plaats doen opschuiven*, mangerset(p). Zie ook *Wijken.*

Opsieren, zie *Optooien.*

Opslaan, *openen* een boek, ĕmbúkkaq. *Opgeslagen, geopend*, abúkkaq ook kabúkkaq. *Opslaan* den hengel, njĕntaq(s).

Opsluiten, *kerkeren*, *in arrest zetten, gevangen zetten* iemand, ook bijv. in een kamer, ĕnlompĕt.

Opsnijden, zie *Liegen.*

Opsnuiven, bijv. een bloem, ook water, njĕrgúq(s). Ook njĕrghúq(s) B.

Opsommen, *opnoemen* iets, ngòtjaqaghi(k).

Opsparen (geld), narò-(t) of njempĕn(s). Zie ook *Spaarpot.*

Opspelen, *geducht aangaan*, ghighir of èngĕr.

Opsplijten iets, njĕkka-(tj) of mĕkka-(p) ook njèbạq(s). Een groote vrucht met een zachte schil, zooals bijv. een nangka-vrucht, ook mòrak(p). Een kokosnoot, njĕkka- of mĕkka- ook nampong(t).

Opsporen, *zoeken* iemand of iets, njarè(s) of njareqè(s). Zie ook *Opzoeken.*

Opspringen, *van schrik, met een sprong op de beenen komen, opvliegen, op zij springen, achteruit springen*, ook *van schrik opspringen en wegijlen*, bijv. uit een kamer, ĕmbhạlạḍhạs.

Opstaan *uit den slaap, ontwaken,* djhąghą met abungò A. T. Iemand *doen opstaan uit den slaap, doen ontwaken, wakker maken,* ĕndjhąghąi met ĕmbungôwè A. T. *Opstaan, rechtstandig staan,* naddhĕk of mandjhĕng met ngadhĕk of djhumĕnnĕng A. T. Van een staart, nottjĕr of nottjeng ook mĕţţat. Zie ook *Oprichten.*

Opstanding, zie bij *Oordeel.*

Opstapelen, zie *Stapel.*

Opsteken, zie *Aansteken* en *Ophijschen.*

Opstel, zie *Letterarbeid.*

Opstellen, zie *Schrijven.*

Opstijgen, van rook of damp ook van een vogel, ngolbúq. Zie ook *Oprijzen.*

Opstoken, *opzetten* iemand, dhungaddhu(a).

Opstoomen, *gaar stoomen* rijst in een bamboezen mand (rabunan), ĕndjhąrąng. Idem, in een aarden pot (sobbhlughąn), njobbhlúk(s).

Opstoppen het water, zie hiervoor *Opdammen.*

Opstrijken de knevels, malong(p). Zie ook *Tegenspreken.*

Opstroopen, zie *Opschorten.*

Opstuivend, zie *Opvliegend.*

Opteekenen, *aanteekenen* iets, njaţĕddhi(tj).

Optellen, ĕngghúngghúng ook ĕndjùmblà-.

Optillen, zie *Oplichten.*

Optocht. *In — worden rondgevoerd* of *rondgaan,* zooals bijv. bruidegom en bruid, ngarak(a).

Optooien, *opsieren, tooien. Zich —,* adhąndhąn met abhusana A. T. *Zijn dos aandoen* iemand, ĕndhąndhąnè, enz.

Optrekken *tegen* den vijand, mapaghi(p). Zie ook *Aanvallen. Zich optrekken met behulp van* het een of ander dat men vastgrijpt of vasthoudt, uit een zittende houding, zoodat men komt te staan, mangghúq(p). *Optrekken met een ruk aan* de teugels een paard, als het struikelt en zal gaan storten, njĕntaq(s) ook njĕnḍhąl(s).

Optuigen, makeqè(p). Voor *opzadelen* zie aldaar.

Opvangen iets dat valt of wordt geworpen, iemand die valt, njangghąq(s). Zie ook nog *Ophouden* en *Vatten.*

Opvatten iemands werk of bedrijf, zoodat men doet hetgeen hij deed; een verhaal dat men afbrak, nĕrrossaghi(t). Zie ook *Opvatting* en *Wanen.*

Opvatting, *gedachte,* panĕmmò met pamangghi- A., ook panarèma of panampa. Iets *opvatten* zus of zoo, narèma(t) of nampanè(t).

Opvegen iets, een plaats *vegen met den bezem,* njapôwè(s).

Opveilen, *verkoopen,* matabạr(p).

Opvlammen, ook *beginnen op te vlammen,* van een vuur, rĕbbhạng.

Opvliegen. *Tegen elkander* —, als voorspel van het eigenlijke gevecht, van vechthanen, bhạrabhạrạn. Vechthanen *gedurende eenige oogenblikken laten vechten,* om te zien of ze elkander staan, ngabhạr. *Opvliegen tegen de tralie's van de kooi,* om er uit te komen, van een vogel, aghạlubhúk. —, *de lucht in vliegen, omhoogvliegen,* zie *Opstijgen.* Zie ook *Vliegen.*

Opvliegend, zie *Driftig.*

Opvoeden een kind, malar(p).

Opvoeren, *ten tooneele voeren* iemand of iets, van den tooneelvertooner (ḍhạlạng), ĕnḍhạlạngngaghi. Iemand of iets, zooals in een fabel of vertelling, ĕndhungengngaghi, enz.; zie *Fabel.* De belasting of rechten die van iets moesten worden betaald, *opvoeren,* manaeq(p) of maongghạ-(p).

Opvolgen, *nakomen,* nĕptĕbbhi(t) = nĕttĕbbhi(t).

Opvolger, zie *Vervanger.*

Opvouwen, zie *Vouwen.*

Opvreten, zie *Vreten.*

Opvullen, ngesseqè(è).

Opwaaien, zie *Oplichten.*

Opwaarts, ka-'attas.

Opwachting. *Zijn — maken,* zie *Verschijnen.*

Opwarmen, *warm maken* spijzen, ngangaq(a) = ma'angaq(p) ook manasè(p).

Opwekken, zie bij *Komen* en *Wekken.*

Opwekken, *uitnoodigen* tot iets, iemand, ngadjhạk(a) met ngatòrè(a) A. T. (een meerdere).

Opwellen, *wellen,* van water, njombhĕr(s) ook mombúl. Zie ook bij *Opstijgen.*

Opwinden een uurwerk, mòtĕr(p).

Opwippen, zie *Oplichten.*

Opzadelen een paard, ma-kapaè (p). Zie ook *Optuigen.*

Opzamelen, mapòlong(p) of makompol(p). Zie ook *Opzoeken.*

Opzeggen *de zegenspreuk over den profeet,* matja(b) salawat met maos salawat A. T. *Opzeggen, uitspreken een gebed* of derg., matja dhuwạ, enz. ook adhuwạ. Zie ook *Prevelen.*

Opzenden, zie *Zenden.*

Opzet. *Met* —, èsaddjhạ. *Met — iets doen,* njaddjhạ.

Opzetten, zie *Opstoken.*

Opzetten, *klaarzetten* spijzen, ĕnrampat. *Opgezet, klaargezet eten,* rampadhạn. *Een proces opzetten, op touw zetten,* aghughạt.

Opzetten, *ronding beginnen te krijgen*, van vrouwenborsten, mengkel.

Opzetten, van de zee bij vloed, ĕrrop. Van de rivier, sòrong.

Opzettelijk, èsaddjhą.

Opzicht. *Ten opzichte van*, mongghu ḍąq.

Opzichter, zie *Opziener*.

Opzien tegen een te verrichten arbeid, omdat het zoo moeielijk is, wàswàs B. = wąswąs P.

Opziener, *opzichter*, zie *Mandoer*.

Opzijn, zie *Opstaan*.

Opzitten, *te paard stijgen*, nompaq(t) met nèteqè(t) A. T.

Opzoeken, *zoeken*, zie *Opsporen*. *Opzoeken*, *inzamelen* afgevallen vruchten, njèrap(s).

Opzuigen *van* iets, njĕpsĕp(s).

Opzwellen, zooals van de wang, bijv. bij kiespijn, bąlghĕm.

Oranjeappel, djhĕrrúk manes.

Orde, *regel*, tata. *In orde*, *geregeld*, *netjes*, atata. Iets *in orde brengen*, zoodat het gebruikt kan worden, mab(h)ĕttjeq(p). Menschen *plaatsen*, *doen neerzetten in de orde*, *voorgeschreven door het een of ander;* iets *in orde* of *zooals dat behoort plaatsen*, iets *ordenen*, troepen *in orde scharen*, nata(t).

Ordelijk, *geregeld*, *naar behooren*, *naar den regel*, zie *Orde*.

Ordenen, *in orde brengen*, zie *Orde* en *Schikken*.

Order, zie *Last*.

Ordeteeken, *ridderorde*, bíntang.

Orkaan, *storm*, *stormen*, kalangbúsbús of kaleng-búsbús.

Os, sapè kabhirijąn.

Oud, *bejaard*, *bedaagd*, ook van iets, tuwa met sĕppò- A. T. *Stokoud*, *overoud*, *oud en afgeleefd*, noq-nònoq of noq-rònoq. Van een man, ook keqkakeq en van een vrouw, ook neq-nèneq. Voorts voor *oud*, *den ouderdom hebben van*, aòmor met ajûs(s)wà- A. T. *Oud*, niet meer in staat om te werken, ròpò. *De oude*, *de moeder*, van dieren, korbhi. *Oud en jong*, tuwa-ngòḍą. *De* (*het*) *oudste*, sè waq-tuwaqan. *Het oudste kind*, sarijang met pò-sĕppôwan A. T. *Het oude kopergeld*, uit duiten enz. bestaande, pessè ladju. Zie ook *Oudje*.

Ouder, zie *Ouders*. *Van ouder tot voorouder*, tòron-tòmòron.

Ouderdom, òmor met jûs(s)wà- A. T.

Ouderloos, zie *Wees*.

Ouders, ĕmmaq-ĕmbúq met rama-èbhu A. T. Zie ook *Vader*. Iemands *ouder*, *ouders* of *oudelui*, òreng-tuwana.

Ouderwetsch, tjara adhąt kòna of — — lambąq.

Oudje (man of vrouw), òbąq.

Ouds. *Van* —, ḍąri lambąq of ḍąri biląn.

Oudtijds, *in vroeger tijden,* djhąman lambąq ook — kòna of — biląn.

Over, *na verloop van,* laq-ĕllaq. *Over,* zooals in: »*over* een land *gaan*" of »*over* een plaats *gaan*", lèbąt è. *Over* of *op elkander,* ook *over elkaar heen zitten,* zie *Dubbel. Over, meer,* lĕbbimet langkong A. *Over en weer,* salang = saleng of patang ook ghąntè. Zie ook *Overig* en *Overschieten.*

Over, *betreffende,* mongghu-.

Overal — *heen, heinde en ver, aan alle plaatsen, overal,* saparan-paran ook man-kamman met man-koqamman T. en man-kaqkamman A.

Overblijfsel, karè met kadhingghąląn A.

Overblijven, *resteeren, resten, rest nog, er rest nog,* akarè met kadhingghąląn A. *Overblijven, stil blijven* ergens of bij iemand, ambu- met lèren of rèren A. T. Zie ook *Blijven* en *Overschieten.*

Overbrengen, *transporteeren* een gevangene naar een plaats, ngatĕrraghi(a). Zie ook *Verplaatsen.*

Overdadig, *al te veel,* van eten of gegeten hebben, bąląngkètĕngngĕn.

Overdekken, zie *Deksel.*

Overdenken, zie *Denken.*

Overdenking, *overlegging, beraad,* pekker met ghąli- A. T.

Overdoen, *voor de tweede maal* of *andermaal* iets, menḍhughąbąj.

Overdracht, zie *Overgave.*

Overdragen, zie *Overgeven.*

Overdreven, zie *Zeer.*

Overdrijven. *Overgedreven en elders vallen,* van regen, njalengseng.

Overdwars, zie *Dwars.*

Overeenkomen, adjhąndjhi. Zie ook *Kloppen.*

Overeenkomst, *afspraak,* djhąndjhi. Voorts voor *overeenkomst, verbindtenis, contract,* bijv. van huur of verhuur, sòrat pardjhąndjhijąn.

Overeenstemmen, *met elkander kloppen,* van berekeningen, gezegden, enz., van iemands verklaring met die van een ander, tjòtjok. *Overeenstemmen, in overeenstemming* met iets, *harmonieëren, passen,* atembhąng of satembhąng (bąn).

Overerven een ziekte, van iemand; ook *zoo overgaan,* van een ziekte, katòrònan.

Overgaan, zie *Overerven.*

Overgave, *overdracht,* panjèren.

Overgeven, *overdragen, overhandigen* iets aan iemand, ĕndjhuluwaghi. Iemand iets *over-*

geven, overdragen, overhandigen, ĕndjhuluwi. Ook nog voor *overgeven, afgeven, overleveren* iemand, bijv. een dief of iets, bijv. zijn schuld aan iemand, njĕrraqaghi(s). *Overgeven* iemand, zooals zijn verstooten vrouw aan hare ouders of iets, zooals zijn werk of zijn betrekking, of iets dat men in bruikleen heeft gehad, njèrennaghi(s). *Zich* of iemand of iets *overgeven* aan iemands wil of welbehagen, assra- ook passra-. Zie ook *Aanbieden* en *Onderwerpen.*

Overgieten iets, njèlen(s) ook nuwang(t). Zie ook *Schenken.*

Overgrootmoeder, zie *Overgrootvader.*

Overgrootvader, ook *overgrootmoeder,* djudjúq.

Overhaast. — *en daardoor slecht verricht,* ghąntjang taq njapoq bilís.

Overhalen den haan van een geweer, dien *spannen*, ngongghąqaghi(ò). —, *overhellen,* naar stuur- of bakboord, van een vaartuig, mèreng.

Overhalen iemand tot iets, ĕmbudjúq. Idem, door hem te vleien, ngòman(ò).

Overhandigen, zie *Overgeven.*

Overhangen, *afhangen,* van een bamboe, een tak, enz., mĕnnot.

Overheen. — *loopen* ergens, nĕrrak(t).

Overheerlijk van smaak, neqmat.

Overhellen, bijv. van boomen, onḍúng. Van een gebouw dat op vallen staat, ḍhudjúng.

Overhemd, kamèdją = kòmèdją.

Overhoop, *door elkander, onderst-boven, in wanorde,* asalsal.

Overhoopgooien, njalsal(s).

Overig, *over, nog voorhanden,* ghíq bąḍą.

Overijld, kabhuru. Ook kasòsò B. = kasusu S. P.

Overkoken, van water, ngalkal(k) kangsè ngaluwa-.

Overkomen, zie *Gebeuren.*

Overladen, *te zwaar laden* een vaar- of voertuig, masarat(p). *Overladen, te zwaar beladen,* van een vaar- of voertuig, sarat.

Overlaten. *Aan zich self* — iemand of iets, *nooit gaan kijken naar* of *zich in 't geheel niet bemoeien met* iemand of iets, taq ĕnreksaghi of taq mardulijaghi(p). *Ik laat het aan uw oordeel* of *inzicht over,* mangsa bhurunga of — bhądjhąnga. *Overlaten voor* iemand iets, zooals eten, werk of winst, ĕndhinaè met ĕndhíngghąli A. Iets voor iemand *overlaten,* ĕndhinaqaghi met ĕndhíngghąllaghi A. Zie ook *Overschieten.*

Overleden, zie *Sterven* en *Wijlen*.
Overleg, *nadenken, overleg en oordeel*, dhughạ-kèra of kèra-kèra.
Overleggen, *raad houden*, zie *Bespreken* en *Voorstel*.
Overlegging, zie *Overdenking* en *Bespreking*.
Overleveren, zie *Overgeven*.
Overlijden, zie *Sterven* en *Wijlen*.
Overluid, bhạngĕt — of kadjạ sôwarana.
Overmaken, *overzenden*, zie *Zenden*.
Overmatig, *al te veel*, kabạnnjaqan of kabạnnjaqĕn. Zie ook *Bovenmate*.
Overmoedig, *overmoedig zich aanstellen* tegen iemand, kabạngalĕn (ka).
Overmorgen, (sa)ḍu-malĕm. *De dag na overmorgen*, (sa)tĕllò-malĕm. Daarna: (sa)ĕmpaq-malĕm, enz.
Overnachten, *den nacht doorbrengen*, ngènĕp(è) met kèlĕm A. T. *Op* een veld *om den aanplant te bewaken*, nòghuwi(t). Zie ook *Logeeren*.
Overnemen iets, uit een boek of geschrift, mĕṭṭal(p).
Overoud, zie *Oud*.
Overpeinzen, mekker(p) met ngaghạli-(k) A. T.
Overplanten, zie *Planten*.
Overrijp, zie *Rijp*.
Overschieten, zie *Overblijven*.
Overschot, zie *Overblijfsel*.
Overschrijven een brief of aantooning, nòron(t).
Overslaan iemand of iets, ĕnlengkaè ook ĕnlèbạdhi.
Overslaan, van vuur, ngòlap(k). Van een ziekte of epidemie, ngallè-(a) of nòlar(t).
Overspel, *ontucht*. —, *ontucht plegen*, azina- = adjhina-. Ook abàndreq B. P. = amettra S. P. Van de wederhelft die de dupe is, èpazinaqaghi, enz.
Overspelig, azinaqan = adjhinaqan, enz.
Overstaan. *Ten — van, in bijzijn van*, è-aḍạqna met è-adjunanna A. T.
Overste, zie *Hoofd*.
Oversteken een rivier, aĕntas. Zie ook *Overvaren*.
Overstorten van den eenen zak in den anderen, bijv. rijst, ook een vat, kuip of derg. *leegstorten*, nottaq(t). *In* een vat, kuip of derg. iets *overstorten*, nottaqè. Zie ook *Schenken*.
Overstroomen, zie *Water*.
Overstrooming, *vloed*, bạqạ- ook bạndjìr.
Overtollig, lĕbbi- met langkong A.
Overtolligheid, *wat te veel is*, kalĕbbijạn, enz.
Overtreden een verbod, nĕrrak(t). Ook ĕnlanggàr B. P. = ĕnlanggạr S. P. *Een bevel* of

voorschrift —, *niet opvolgen*, mòkò- ook taq nòroq(t) parenta-.

Overtreffen, *voorbij streven* iemand of iets, ngongkòlè(ò).

Overtrek (zakvormig) voor iets, *sloop* voor een kussen, òlĕs. Zie ook *Omslag*.

Overtrekken, zie bij *Beslaan* en *Voeren*.

Overvaartplaats, tas-ĕntasan.

Overvallen of *getroffen door* iets, bijv. *door* den regen, *door* de duisternis, *door* een watervloed, *door* de koorts, *door* een ramp, *door* de gasten omdat men nog niet klaar is, ètjapoq. *Door* een ramp, ook èkĕnneng met kèngeng A.

Overvaren *een rivier*, zie *Oversteken*. *De zee overvaren*, n̄jabbhrąng(s). *Overvaren met een huurvaartuig*, nambhąng(t).

Overvloed. *In* —, zie *Overvloedig*. *Ten overvloede*, zie *Daarenboven*.

Overvloedig, *in overvloed*, bąnnjaq. *Overvloedig, bij menigte hangen*, van de vruchten aan een boom, ook van iemands woorden en slimme zetten (akal), lĕbbhąq. Zie ook *Rijkelijk* en *Ruim*.

Overwegen, *in overweging* of *in aanmerking nemen* iets, nembhąng(t).

Overweging, *consideratie*, tembhąngan. —, *meening*, pekker met ghąli- A. T.

Overwinnaar. — *zijn in den strijd*, *het winnen*, *overwinnen*, ûnggùl — ook mĕnnang pĕrrangnga. *Overwonnen in den strijd*, *het onderspit delven*, *het verliezen*, *de nederlaag lijden*, kala- ook kabûn. Iemand *overwinnen*, makala-(p), enz.

Overwinnen, zie *Overwinnaar*.

Overzenden, zie *Zenden*.

Overzetten iemand of iets, maĕntas(p). Zie ook *Vertalen*.

Overzien iets, om mogelijke fouten er in te ontdekken, nètènè(t).

P.

Paai, *termijn van betaling*, bąktò-(na) ĕmbądjąr.

Paaien iemand, iemand *lekker maken*, *in slaap wiegen met woorden en beloften*, los-ngĕllos(ĕ).

Paal, *stok*, *in den grond gedreven en waaraan men een beest vastlegt*, paṭṭòghąn. Ook pantòghąn B. Zie ook *Stijl*.

Paalworm, kapang.

Paar, bijv. van kousen, schoenen en derg., *span*, pasang. *Paar*, *een man en zijn vrouw*, *echtpaar*; van dieren: *een mannetje en wijfje*, lakeq-bineq. *Een*

paar van duiven, ook *een echtpaar*, s a d j h u ḍ h u.

Paard, d j h ḁ r ḁ n. *Merrie*, d j h ḁ r ḁ n b i n e q. *Merrie, die reeds geworpen heeft*, d j h ḁ r ḁ n k o r b h i. *Hengst*, d j h ḁ r ḁ n l a k e q. *Dekhengst*, djhḁrḁn padjhḁntḝn. *Ruin*, d j h ḁ r ḁ n k a b h i r i j ḁ n. *Rijpaard*, d j h ḁ r ḁ n t o m p a q a n met d j h ḁ r ḁ n t è t ê j a n A. T. *Lastpaard, pakpaard*, djhḁrḁn bḁlíddjhḁqḁn. *Trekpaard*, voor een wagen, d j h ḁ r ḁ n p a r a t a q a n. Idem, voor een kar, d j h ḁ r ḁ n p a d j i k a r a n. *Tournooipaard*, d j h ḁ r ḁ n p a s ḝ n n è n a n. *Heerenpaard*, d j h ḁ r ḁ n k ò r ò n g a n. *Bediendenpaard*, d j h ḁ r ḁ n t o n ḍ h ḁ n. *Gouvernements postpaarden*, d j h ḁ r ḁ n p o s.

Paardenjongen, zie *Staljongen*.

Paardenstal, g h ḝ ḍ ḍ h u g h ḁ n. Ook k ḝ ḍ ḍ h u g h ḁ n B. S.

Paardetuig, pakêjan. Ook bhḁabbhḁ- B.

Paarlemoer, k è m a.

Paarsch, b u n g ò.

Pachten iets, n g ḝ p p a k (ḝ).

Pachter, s è n g ḝ p p a k.

Pad, *weg*, ook fig., d j h ḁ l ḁ n. *Pad dat daalt, pad waarlangs men afdaalt*, bijv. in de rivier, r o n-t ò r ò n a n. Iemand *het pad* (fig.) *wijzen om vooruit te komen*, n ò d h u w i (t) d j h ḁ l ḁ n.

Paddestoel, die uit den grond opschiet, k ò l a t. *Bezet met paddestoelen, met paddestoelen er op*, a k ò l a t.

Paf, klanknabootsing van het vallen van iets zwaars, t a b b h ú k.

Page, in 't algemeen iemand behoorende tot de omgeving van een ander, bij wien hij zoo in dienst is, *volgeling*, p a n a k a b ḁ n = n a k a b ḁ n.

Pak, *bundel*, waarvan het hulsel een stuk papier of een blad is, b h ú n g k ò s a n. *Pak* of *pakje*, waarvan het hulsel is een doek, bijv. hoofd- of zakdoek, een baatje of derg., b h ú n t ḝ l l a n = b h ú n t è l a n. *Pak* kleeren, zie *Stel*. *Pak* tabak, zooals in de waroengs wordt verkocht, t a m p a n g. *Pak* zwermers, b h ḁ t a. *Een zoo'n pak*, s a b h ḁ t a. *Pak* arren- of lontarpalm-suiker, t j a b h ḁ k.

Pakdrager, k u l i- of k ò l i-.

Pakhuis, *magazijn*, g u ḍ à n g = g u ḍ ḁ n g.

Pakhuismeester, *magazijnmeester*, m a n t r è-g u ḍ à n g, enz.

Pakken, zie *Grijpen* en *Inwikkelen*. Iemand *in het haar pakken*, ḝ n g g h ú m b h ḁ q. Iets *stijfvol pakken*, bijv. een kist met iets, bijv. kleeren, een mand met gras, enz., n j ḝ t t j ḝ d d h i (tj). *Met* iets iets *stijfvol pakken*, n j ḝ t t j ḝ t.

Pakket, zie *Pak*.
Pakpaard, zie *Paard*.
Palankijn, djhampana.
Paleis, *verblijf van een vorst*, karaton of kaḍhaton.
Paling, *aal, aaltje*, bĕllúq. Een groote soort, panglètjen B. = bĕllúq lètjen P. = kanglètjen S.
Paljas, zie *Potsenmaker*.
Palm, *palm van de hand*, dhapaqna tanang ook talapaqna —. Zie ook *Arm*.
Palmachristi, naam van een boom, kalèkè.
Palmsap, t. w. *arren-* of *lontarpalmsap*, laqang.
Pan, *ijzeren*, met ooren, badjhan. *Aarden pan* met ooren, kòbali. Zie voorts *Pot*.
Pand, ghaḍhijan.
Pandan, een plant, panḍan.
Pandjeshuis, *lombard*, pàk-ghaḍhin of wel ghaghaḍhin.
Pannenbakkerij, paghĕntèngan.
Pannetje, pantji- = bàntji-.
Panter, matjan toltol.
Pap, *brij*, tadjhín. *Op* iets *een pap leggen*, iets *pappen*, bijv. een gezwel, nadjhín. *Brij*, gezegd als een hoedanigheid van slecht gekookte rijst, naseq njajnjaj.
Papaja, *carica papaja*, kates.
Papegaai, ṭaṭat.
Papier (Eur. en Chin.), dhalubang. *Vloeipapier*, (dhalubang) pangĕssap. *Inlandsch papier*, zoogenaamd *Javaansch papier*, dhalubang kadju.
Pappen, zie *Pap*.
Paradijs, sôwargha.
Paraplule, zie *Regenscherm*.
Parasol, zie *Regenscherm*.
Pardon, pangàpòra.
Pareeren, *afwenden*, *afweren*, nangkes(t).
Parel, mòtijara = mottijara.
Paren, zie bij *Gemeenschap*.
Parfumeeren iets, bijv. kleederen met bloemen, ngĕmbhangè(k); met odeur, mennjaqè; door bewierooking, ĕndhupaè.
Parkiet, zie *Papegaai*. Een kleine parkietsoort, salenḍhít.
Particulier, patikĕllir = partikĕllir.
Partij (iemands), d. w. z. iemand die tegen hem is opgewassen of waartegen hij is opgewassen, tanḍhing.
Partijdig, taq adhíl.
Partje, *vakje* van een vrucht, zooals de chinaasappel (djhĕrrúk), lòneng B. = lònè- S. P. *Een zulk partje*, salòneng, enz. *Partje* van een witte ui, djhalu. *Een zulk partje*, sadjhalu.
Pas. *Van* —, *juist ter snede*, kabhĕnḍĕrran met kalĕrrĕssan A. *Te — komen, van nut zijn*, baḍa ghunana of — asella.

Pas, *zooeven*, zie *Onlangs*.

Paspoort, *reispas*, (sòrat) pas.

Passagegeld, zie *Vracht*.

Passement, *belegsel*, *kantwerk*, *boordsel*, *galon*, renḍḁ S. P. = rendhḁ B. *Passement* ergens aan, bijv. aan een baatje, pasmen. Iets, bijv. een baatje *voorzien van passement* of *kantwerk*, masmènè = ĕ̥nrenḍḁi, enz.

Passen, van een kleedingstuk, van een ring, sĕ̥ḍḍhĕ̥ng. Zie ook *Gepast*, zoomede *Geschikt* en *Overeenstemmen*.

Passen op iets, bijv. op het huis, adjḁgḁ ook atòghu. *Op* iemand of iets *passen*, een zieke *oppassen*, ĕ̥ndjḁgḁ ook nòghu. *Op* een aanplant, alleen nòghu.

Passend, zie *Gepast*.

Passer, djhḁngka.

Pastoor, zie *Geestelijke*.

Paternoster, zie *Rozekrans*.

Patroon, *baas*, *meester*, *bazin*, *meesteres*, lòra-.

Pauw, mĕ̥rrak.

Pees, òraq. — *van een boog*, talèna ghḁnḍhibḁ.

Peg, *houten nagel*, kantjeng. *Met een peg* of *houten nagel in* of *aan elkander doen sluiten*, t. w. houtwerken, ngantjeng.

Peilen een water of de diepte van een gat, ĕ̥ndjhḁdjhḁghi.

Peillood, djhḁk-djhḁdjhḁk.

Peilloos, *grondeloos*, taq èkĕ̥nneng djhḁdjhḁghi.

Peinzen, zie *Denken*.

Pekel, aeng-budjḁ-.

Pelgrim, haddjhi.

Pellen, zie *Schillen*.

Pen, *schrijfpen*, kallam. *Stalen pen*, ĕ̥ppen. — van een stekelvarken, bulu. *De bamboezen pen* van braadvleesch, soddjhin.

Pendule, zie *Klok*.

Pennehouder, ghḁghḁngnga ĕ̥ppen.

Pennemes, zie *Mes*.

Pens van een dier, bhḁbhḁt.

Penseel, *kwast waarmede men verft*, pamòlas.

Pensioen, pansijùn = pangsijùn. *Gepensionneerd*, apansijùn, enz.

Penwortel van een boom of plant, ramoq-ghḁseng. *Een penwortel maken*, aramoq-ghḁseng.

Peper. *De zachte dikke Spaansche* —, tjabbhi radjḁ. *Zeer kleine, maar uiterst heete en prikkelende zachte Sp.* —, tjabbhi lèteq. *De harde lange Sp.* —, tjabbhi djhḁmò, ook — ongghu- B. *Zwarte* —, saqang. Zie ook *Staartpeper*.

Peperhuis van een blad of een stuk papier, tjonţong.

Per. *Per man*, *per persoon*, tongsettong(nga) = tong-parsettong(nga).

Percenten, *perceptieloon,* pĕrsen.

Percussiedopje, ḍûpis B. = lûpìs B. = lûtjìs B. P. = ĕḍḍùp P.

Permissie, zie *Toestemming.*

Pers, t. w. *de inlandsche oliepers,* palampeqan.

Persen, bij afgang hebben, ook bij bevallen, aĕddjhĕn. Iets *persen* in iets, bijv. een kurk in een flesch, een pen in houtwerk, njompĕttaghi(s) masĕr-rĕt (p).

Persoon, *individu,* òreng.

Persoonlijk, *in eigen persoon,* dhibíq.

Peststank, bạu abhạḍhuwàngan = — abhạṭuwàngan.

Pet, zie *Hoed.*

Peterselie, tarsèli- B. P. = mottarsili S.

Petroleum, mennjaq-tana- = — ĕggàs = — lantong.

Peulvrucht, *boon, erwt,* bûntjis. Zie ook *Aardvrucht.*

Piek, *speer, spies, lans,* tombhạk. *Daarmede steken,* nombhạk. Een soort — met een weerhaak, lĕmbhing. *Daarmede steken,* ĕnlĕmbhíng. Zie ook *Werpspies. Tournooilans, lans zonder ijzeren punt,* djhĕgghúl B. = djhĕgghulạn P. *Spies,* gepunte bamboe waarmede men wilde varkens bevecht en dolle honden afmaakt, ghạrạngghạng.

Piepen, zie *Sjilpen. Piepen,* bijv. van een deur, kĕrridhạn.

Pijl, pana-. *Boog, schietboog,* ghạnḍhibạ ook kanḍhibạ. *Met pijl en boog schieten,* iemand of iets *met een pijl treffen, op* of *naar* iemand of iets *met een pijl schieten,* mana-. *Met pijl en boog naar het doel schieten,* anaq-panaqan. *Pijltje,* waarmede men schiet met behulp van de blaaspijp, pasĕr.

Pijlkoker, bạḍḍhạna pana-.

Pijlspits, bèḍor = bèḍòràn.

Pijn, *smart, pijnlijk,* sakeq. *De bijtende pijn,* die een wond doet, *bijtend pijn doen,* pĕddhi-. *De bijtende pijn* die het knijpen met de vingers of een slag met een dun voorwerp, bijv. rottan doet, *zoo bijtend pijn doen,* pĕllĕs. *Overal pijnlijk,* van het lichaam, sakeq sabhạdhạn.

Pijnigen, masakeq(p).

Pijnlijk, zie *Pijn.*

Pijp, *Turksche,* hûggà- = ûggà- = ûggạ-. *Chineesche,* ontjúj. *Tabakspijp,* pipa = bipa. *Sigarenpijp,* mostek. Zie ook *Goot.*

Pikdonker, zie *Duister.*

Pikken, *bijten,* van een vogel, njottjoq(tj) ook njolpeq(tj). Van een eend of gans, njòtjor(tj).

Pikoel, benaming van een gewicht van 100 kati's of 125 Amst. ponden, pèkol.

Pikzwart, zie *Zwart*.

Pilaar, *steenen*, pèlar. *Houten pilaren*, pangpang B. P. = tjạngghạ- S. P. *De vier houten middenpilaren*, saka = sasaka. *De andere houten pilaren*, sòkò-rabạ.

Pin, houten, kantjeng. *In* iets *een houten pin slaan* of *drijven*, ngantjeng.

Pinangboom, bhúngkana pènang.

Pinangnoot, pènang.

Pink, *kleine vinger*, ṭek-ĕnṭèghạn. Ook ĕnṭek B.

Pis, *urine*, kemmè- met bhạnjò A. en sĕnnè A. T.

Pisang, ghĕḍḍhạng.

Pisangblad, ḍạúnna ghĕḍḍhạng. Zie ook *Blad*.

Pisblaas, mè·kĕmmêjan.

Pislucht, *pisstank, naar pis stinken*, laseng.

Pispot, pespot = píspot.

Pissen, *wateren*, aķĕmmè- met abhạnjò A. en asĕnnè A. T. Iets *bepissen*, *tegen* of *op* iets *wateren*, ngĕmmeqè, enz. *Het water loozen in den slaap*, als een hebbelijkheid, ngompol. *Ieder oogenblik moeten wateren*, tjĕrtjĕr.

Pistool, pestol.

Pit van een lamp of kaars, sombhu. Zie voorts *Kern*.

Plaag, *epidemie*, kamaran = kòmaran.

Plaagziek, dhudjạn tjò-ngòtjò(k).

Plaat, zie *Schilderij*. *De plaat poetsen, zich uit de voeten maken*, ĕmbhạlurút.

Plaats, *plek waar* iemand *zich ophoudt* of iets *zich bevindt*, kĕnnĕngngan ook ĕngghún met kalengghijạn B. P. = kalongghuwạn S. P. als A. T. *Veel plaats innemen*, bijv. van in een koffer gepakte kleederen omdat ze niet netjes gevouwen en op elkander gelegd zijn, rangka.

Plaatsbekleeder, *plaatsvervanger*, bạkkel. Zie ook *Opvolger*.

Plaatsen, *stellen, leggen* of *zetten* iets ergens, bijv. geld op een tafel, een kleedingstuk in een kast of kist of ook geld in een beurs, njabạq(s). *Op* een tafel bijv. geld *leggen*, enz., njabạqi. Zie voorts *Zetten* en *Voorzien*. Iets tegen iets aan, bijv. een tafel tegen den muur, nalpĕttaghi(t) (ka).

Plaatsvervanger, zie *Plaatsbekleeder*.

Placenta, zie *Moederkoek*.

Plagen, *storen, kwellen, het lastig maken* iemand, iets *niet met rust laten*, rok-ngèrok(è).

Plaid, zie *Deken*.

Plak, *plakje*, zie *Schijf*.

Plakkaat, *algemeen bevel, last aan allen*, ḍhạng-onḍhạng.

Plakken, zie *Kleven.*

Plan, *oogmerk*, saddjhạ of karȩp met karsa A. T. Zie voorts bij *Gezind* en *Voornemen.*

Plank, papan. *Plank in een graf*, ḍhingḍhing-arè.

Plant, zie *Gewas.*

Planten, *aanplanten* iets, namȩn (t). Padi-plantjes uit een kweekbedding *overplanten*, mandjhạq (p). Iets *beplanten*, een rijstveld *beplanten met visch*, ngòbuwi(ò) djhukoq. *Het een of ander planten*, atatamȩṇnan. Een vlag *planten*, manaddhȩk(p), enz. Zie *Oprichten.*

Plas. *Een* — of *plassen vormen*, bijv. van bloed, ngalambạ-. Voorts *aan een grooten plas liggen*, van vloeistoffen of van iets in breiachtigen toestand, asalamparan.

Plasregen, òdjhạn dhȩrrȩs.

Plassen, van iemand die in het water is, eng-aèngan. *In ondiep water met de voeten*, akètjak.

Plat, *plat en dun*, bijv. van sommige vruchtpitten, enz., peppeq ook ghȩppeng. —, van een bord of schotel, tjampar of tjemper. —, van een zak nadat die geledigd is, kȩlpes.

Plat, *zonder plichtplegingen*, van woorden of taal, kasar.

Plegen, zie *Gewoonte.* Zie ook *Bedrijven.*

Pleiaden, *het zevengesternte*, kortèka.

Plein, het vierkante, veelal met wegen doorsneden, voor het overige met gras begroeide, voor de woningen van regenten, lon-alon.

Pleister, palestȩr.

Pleisteren, *halthouden*, ambumet rèren of lèren A. T.

Pleisterplaats, zie *Rustplaats.*

Pleizier, zie *Genoegen. Pleizier hebben in zijn leven*, zie *Lustig. Dat doet mij pleizier*, als toeroep om leedvermaak uit te drukken, sokkor. *Zulks tot* iemand *zeggen*, njokkorraghi.

Pleizierig, zie *Aangenaam.*

Plek, zie *Plaats.*

Plengen, zie *Storten.*

Plicht, *noodzakelijk*, *verplichtend*, *plichtmatig*, *verplicht*, bạdjìb = wạdjìb.

Plichtmatig, zie *Plicht* en *Noodzakelijk.*

Plichtshalve, *niet uit eigen beweging*, dhạrma.

Ploeg, zooals op de rijstvelden wordt gebruikt, nangghạlạ. *Ploegen*, anangghạlạ. Een veld *ploegen*, *beploegen*, ȩnnangghạlạ. Een veld *voor de eerste maal beploegen*, ȩnrȩmbhạng. *Voor de tweede maal*, ȩmbạlìq.

Ploegbeest, sapè — of kȩrbhùj panangghạlạqạn. Een dier,

bijv. een buffel *als ploegbeest gebruiken,* m a n a n g g h ạ l ạ (p).
Ploegen, zie *Ploeg*.
Ploeghout, het hout van de ploegschaar, dat dient om de aarde op zij te werpen, p a n e m p a l.
Ploegijzer, zie *Kouter*.
Ploegstaart, b ú n t o q n a n a n g g h ạ l ạ.
Plof, *paf*, klanknabootsende woordjes voor vallen of vallen uit de hoogte, t a l b h ú s ook t a b b h ú k. *Op den grond ploffen, neerploffen, den grond meten,* t a l b h u s ạ n, enz. Iemand *op den grond doen ploffen, den grond doen meten,* m a t a l b h ú s (p), enz. *Zich neerploffen, zich laten vallen,* bijv. op den grond, m a l a b u- (p).
Ploffen, zie *Plof*.
Plomp, klanknabootsend woordje, zie *Plof*. *Plomp, zonder vormen,* g h ĕ r r ạ-.
Plompen, *in het water vallen,* t a t j a b b h ú r. Ook t a d j h ạ b b h ú r B. P. Iemand of iets *in het water werpen* of *plompen,* m a t j a b b h ú r (p), enz. *Zich in het water werpen,* a t j a b b h ú r, enz.
Plooi, *met plooien zitten,* bijv. van een naaiwerk, k ĕ r s o q. *Plooien, plooien inleggen,* n g ĕ r s o q.
Plooien, zie *Plooi*.
Plotseling, zie *Eensklaps*.
Pluim, *vederbos,* d j h ạ m b h ú l.
Pluimage, b u l u.
Pluimstrijker, zie *Vleier*.
Pluizen, *uitpluizen, uit elkand[er] pluizen* katoen bijv., n i r a s (t)
Plukken, *afplukken* een blad, bloem, een takje of een vrucht, m ĕ ṭ ṭ e k (p). *Plukken, oogsten, inoogsten,* m ò l o n g (p).
Pluksel, t i r a s of r a s-t i r a s a[n], ook r a m b u.
Plunderaar, b à r à n ḍ à l.
Plunderen, zie *Rooven*.
Plunje, zie *Kleeding*.
Pochen, zie *Zwetsen*.
Poeder. — *van kalk,* b h u b h ú[l]. — *van koffie,* b ú b ù q. Ie[ts] *tot poeder* of *gruis maken, ve[r]gruizelen,* m a l ĕ s s a- (p).
Poel, *moeras, dras,* r a b ạ.
Poetsen, zie *Schuren*.
Poezelig, *mollig,* g ĕ m m o q. Va[n] een kind, ook g ạ l ĕ m p ĕ n g.
Poëzie, t. w. *geschrift* of *boe[k] in gebonden stijl,* b ạ b ạ t j a[n]. *Liedje, gezang,* k è d j h ú n g o[ok] s a e r.
Pof, zie *Plof*.
Poffen, *braden,* in 't algemee[n], n ò n ò (t). —, in de heete asc[h], n g o b b h ú k (ò). —, in het vuu[r], ĕ n g g h ạ r u s o k. *Braden, roos[teren],* in een aarden pan, n j a n g n g a r (s).
Pogen, *probeeren,* ĕ n d j h ạ d j h ạ[.] Ook n j a t j a k- (tj) S. P.
Pokdalig, *mottig, geschonden va[n] de pokken,* t j a r ò m o q oo[k] t j a r ò k o n g.

Pokken, zie *Pokziekte.*

Pokstof, *inentpokstof,* bhibhit.

Pokziekte, *pokken,* sakeq tjatjar ook — abu-. Een euphemistische benaming voor pokken is: parèngan.

Polijsten, iets *wrijven met rampĕllas-bladen,* nampĕllas(t) B. = ngampĕllas(a) S. P. Een zilveren of gouden voorwerp *polijsten,* njangleng(s). Staal *polijsten,* ngossò-(ò).

Politie, pulisi- = palèsi-.

Politiebureau, kantor-pulisi-, enz.

Politoer, palitùr. *Politoeren* iets, malitùr.

Pollepel, van klapperdop, sĕnḍúq.

Pols, tĕk-kĕttĕk. *Dat gedeelte van den arm, waar zich de pols bevindt,* paghĕllangan.

Polsen, *uithooren* iemand, mantjeng(p).

Pomp, kompa. *Pompen,* ngompa.

Pompelmoes, djhĕrrùk matjan.

Pompen, zie *Pomp.*

Pompoen, *kalebas,* labu.

Pond, ĕppon.

Ponjaard, *pook, inl. dolk, kris,* kĕrres met abinan A. T.

Pook, zie *Ponjaard.*

Poort, zie *Opening. De poorten,* gemeenlijk slechts twee pilaren waarvan een aan ieder kant van den weg, *aan de ingangen van de hoofdplaatsen,* labang ghaliḍhighan.

Poos. *Een* —, sakĕddjhaq.

Poot van een dier, ook van een meubel, sòkò. Vergelijk bij *Hoef* en *Klauw.*

Pootstok, een korte stok waaraan men een punt heeft gemaakt, kandjhĕng.

Pop, *figuur die de gedaante heeft van een mensch,* reng-òrèngan. —, die de gedaante van een kind heeft, ook naq-anaqan. Zie ook *Beeld. Groote pop,* tot verschrikking der wilde varkens of vogels op de velden geplaatst, panakòdhan = patakòdhan. *Pop, popje,* waaruit de vlinder of kapel voortkomt, tanòkĕr. Ook anṭùng B.

Popelen, *snel kloppen,* van het hart, ḍhĕk-ghaḍhĕgghan.

Poreus, *het vocht doorlaten,* van een aarden vat, een kruik, dakpan, of derg., bharĕsbhĕs.

Porren, zie *Steken.*

Port van een brief, prangku- = frangku-.

Portefeuille, *brieventasch,* partĕppel S. B. = ĕpplat P.

Portemonnaie, van leder of metaal, tèpaq. Idem, van panḍanbladeren, paq-lòpaq.

Portie, zie *Deel.*

Portier, *deurwachter,* djaga labang of kĕmmet labang. *Portier* van een rijtuig, labang.

Portret, zie *Schilderij.*

Post, ook i. d. z. van *poststation, wisselplaats van paarden,* ĕppos. *Een post,* afstand of lengteweg van een poststation tot het andere, saĕppos. Zie ook *Rang, Werk* en *Waardigheid.*

Post, *posten* van een deur of venster, adhĕk.

Postbode, òpas-pos.

Postelein, zekere groente, karòkot.

Postillon. — *d'amour, liefdebode,* kalabạngan.

Postkantoor, kantor-pos.

Postmeester, *Europ. chef van een postkantoor,* tuwan kòmíspos.

Postpaard, djhạrạn-pos.

Postpapier, dhạlubạng-pos.

Poststation, zie *Post.*

Postuur, *gestalte, houding,* paĕnnĕng of bhạngon ook bhạtang. Zie ook *Voorkomen.*

Postwagen, rata-pos.

Postzegeltje, *frankeerzegeltje,* prangku- of frangku-.

Pot, *ketel, van ijzer,* tè-kètè. *Hooge koperen pot,* waarin de rijst wordt gestoomd, dhạngdhạng. *Hooge aarden pot,* om rijst in te stoomen, djhạrạngan. *Aarden pot,* met deksel om rijst in te koken, kontong; een grootere soort is: pòloq. *Aarden pot,* zonder deksel om bijv. zout in te bewaren, tjètè. *Aarden pot met een buik,* voor water, pĕlteng ook bhudjúng. *Groote gebakken pot,* voor water, zooals men wel in de badkamer vindt, djhạmbhạngan.

Poten, *met behulp van den pootstok* iets, zooals bijv. maïs, nadjhuwaghi(t).

Potloot, poqlot.

Potsenmaker, *paljas, clown,* lòlòtjon = tjon-lòtjon.

Potten, *bewaren, wegleggen, wegsluiten,* njempĕn(s) of narè(t).

Praal, zie *Opschik.*

Praatachtig, zie *Babbelaar.*

Praatje, *praatjes,* zie *Verzinsel.*

Pralen, *zich laten voorstaan* of *verhoovaardigen op* iets, ngèdhirraghi(è).

Praten, zie *Spreken.*

Predikant, pandhita.

Prediken, in de moskee, matja(b) chotbạ-.

Predikstoel, in de moskee, membhạr.

Prent, ghạmbhạr.

Present, *zich bevinden,* bạdạ.

Presenteerblaadje, bàki- ook lampan.

Presenteeren, zie *Toereiken.*

President, prèsiden = prisiden.

Pressen, maksa(p).

Pret, *pret hebben,* bhunga- ook pèrak of sòka. *Pret maken,* kan-sòkan.

Prevelen, *opzeggen, uitspreken* een tooverbede of tooverformulier, ĕmbątĕk.
Priem, *pen,* tjòtjoq.
Priemen, *doorboren,* njòtjoq(tj).
Priesterleerling, santrè.
Priesterschool, panjantren. *De priesterschool bezoeken,* njantrè. Zie ook bij *School.*
Priesterwijk, pakaòman.
Prijs, *waarde, het kostende van iets,* arghą ook rĕgghą. *Voor iets een prijs bepalen, bepalen wat iets moet kosten,* ngadjhiqi(a) of ngarghąi, enz.
Prijsgeven, zie *Offer.*
Prijzen, *lof toezwaaien,* zie *Lof.*
Prijzenswaardig, *loffelijk,* pantĕs èalĕm.
Prikkelend, *piquant van smaak,* pĕḍḍhĕs.
Prikken, zie *Steken.*
Prins, *vorstenzoon, koningskind,* anaq-ratò met pottra-ratò A. T. *Kroonprins,* zie aldaar. *Prins,* als titel en wel de hoogste die door het Gouvernement aan een regent wordt verleend, pangèran. Zie ook *Vorst* en *Regent.*
Prinses, pottrè.
Privaat, djhąmbhąn = padjhąmbhąn. Op het erf, ook kakos, of wel djùmblĕng B.
Proces, *procedure, procedeeren,* enz., zie bij *Twist.*
Proces-verbaalboek, *journaal, rol,* buku-rol.
Proclameeren, zie *Zeggen.*
Procuratie, *volmacht,* sòrat-kabąsa B. P. = — kuwasa S.
Procureur, pokkrol = pûkkrùl.
Produceeren iets, mabąḍą(p).
Proef, *proefneming, proeve,* partjòbàqàn. Iets *beproeven, een proef nemen met* of *van* iets, iemand *op de proef stellen,* ĕndjhądjhąl ook njòbhą(tj) = njòbàq(tj). Iemand *beproeven, op de proef stellen,* bijv. om te zien of hij werkelijk braaf is, njòbhą = njòbàq.
Proeven eten, drinken ook tabak, ĕnrassaè. Iets *proeven,* door daarvan een weinig te nemen, njeptjep(tj).
Profeet, nabbhi.
Profijt, zie *Nut.*
Pronken, zie *Pralen.*
Prooi, kakan met tĕḍḍhą A.
Prop, *op de lading van een geweer, pistool* of *kanonnetje,* ĕnnal. Zie ook *Stop.*
Propositie, zie *Voorstel.*
Proppen, *stijfvol* iets, bijv. kleederen in iets, bijv. een kist, njĕttjĕt(tj).
Propvol, met menschen, *stampvol,* ḍĕkḍĕk ook adjhĕddjhĕl.
Proviand, zie *Teerkost.*
Provisiekamer, sĕppen.

Pruim, de tabakspruim, waarmede men, na den sirihpruim in den mond te hebben gestoken, de tanden wrijft, sòsor.

Pruttelen, *mopperen,* bijv. bij het ontvangen van een last, ĕngg̡aruwĕng ook ĕngg̡arĕndĕm.

Psalm. *De psalmen van David,* djhg̡búr = zg̡búr. *Het boek der psalmen,* kètab-djhg̡búr, enz.

Publiek, *openbaar, ontdekt, gemerkt,* katĕmmò = katĕmmon met kapangghi- A.

Puffen, van de warmte, kapanasĕn.

Puik, zie *Juweel.*

Puimsteen, *drijfsteen,* bg̡tòkambg̡ng.

Puist (etterend), *zweer,* budhún B. P. = bubudhún S. Ook pòrò-sèghi P. Zie ook *Bultje.*

Punt, *scherpe hoek,* katjoq. — *lager dan dat waar men zich bevindt,* van een rivier, ondjhúr; van het land, lĕmbg̡-. —, van een mes of ander wapen, van een doorn, potlood, naald, enz., kontjoq.

Punt, *stuk, deel van een onderwerp,* bg̡b.

Puntig, zie *Spits.*

Pupil van het oog, bighi ook bg̡íq.

Purgatie, *purgeermiddel,* bg̡rgàsi- = parg̡si-. Iemand *een purgatie geven,* ĕmbg̡rgàsi-, enz.

Purper. *Zich purperrood kleuren,* bijv. van het gelaat, mennar of menḍg̡r ook maqar.

Put, *waterput,* sòmor.

Putemmer, tembg̡.

Putten, *met een emmer,* nembg̡(t).

Putwater, aeng-sòmor.

Puur, *louter, niets dan,* bg̡lulu = malòlò.

Python, een slang, òlar sabg̡.

R.

Raad, zie *Voorstel* en *Waarschuwing.*

Raad. *Lid in den — van Ned.-Indië,* èdĕller = dĕller.

Raadhouden, zie *Voorstel.*

Raadplegen, zie *Voorstel.*

Raadsel, bhg̡k-tĕbbhg̡ghg̡n.

Raadselachtig, *duister,* taq tĕrrang.

Raadsvergadering, zie hiervoor *Vergadering.*

Raadvragen, menta(p) parĕmbhg̡ghg̡n, enz.; zie *Vragen.*

Raadzaam, *voordeelig, heilzaam, dienstig,* b(h)ĕttjeq met saè- A.

Raaf, zie *Kraai.*

Raak, *geraakt,* kĕnneng = èkĕnneng met kèngeng A.

Raar, *zeldzaam, zonderling, wonderbaarlijk*, a n è-.

Raaskallen, zie *Razen*.

Rabarber, k a l ĕ m b à q.

Rad, zie *Wiel*.

Rad, *gauw*, van spreken, zie *Gauw*. Van lezen of zingende lezen, n j a r a t t j a t (tj).

Radeloos, b h i n g o n g; in meerderen graad ook wel eens: b h u n g ĕ n g B.

Raden, zie *Wedden* en *Waarschuwen*.

Radijs, l ô b à q B. S.

Rag, *spinrag*, k a n t è- = k a r a b ą q. *Berookte* —, b ą n g-s a b ą n g.

Raisonneeren, van een mindere die door zijn meerdere of een meester de les wordt gelezen, a p a p a n B. = a p a n p a n S. P. *Tegen* een meerdere, enz., m a p a n è, enz., of m a d h u n è (p) = m a d h u w i.

Raken, *treffen, doel treffen, aanraken* iets of iemand, n g ĕ n n e n g (k) met k è n g e n g A. *Met* iets iemand of iets *raken* of *treffen*, m a n g ĕ n n e n g (p), enz. Iemand of iets met iets *raken* of *treffen*, m a k ĕ n n e n g (p), enz. Iemand of iets *in het voorbijgaan raken, aanraken*, n j a r è b h í t (s). *Aan* iets *raken* (er niet afblijven), l o q-n g a l o q (a). *Geraakt, gesnapt, gepakt*, è k ĕ n n e n g met k è n g e n g A. *Raken in* bijv. gevaar, n ĕ m m ò (t) met m a n g g h i-(p) A. *Rakende*, zie *Aangaande*.

Ram, ĕ m b í q (la)l a k e q.

Ramboetan, *nephelium lappaceum*, de vrucht, b ú n g l o n B. P. = r a m b u t a n S.

Ramen, *gissen, schatten*, n a k s e r (t) of n a p s e r (t).

Rammelen, van geld, k a r o n g s a n g a n. Van iets anders dan geld, bijv. een metalen ketting, g à r û n d j à n g a n. Voorts *rammelen, rammelend, rinkinken, rinkelen*, van gebroken glazen bijv., k ĕ r t j a n g a n = k ĕ r s a n g a n ook k ĕ r ṁ a n g a n. *Rammelen, den mond roeren als een ratel*, n g a t j a p a k ook n g a t j è p e k. Zie ook *Babbelen*.

Ramp, zie *Ongeluk*.

Rampspoedig, t j è l a k a = t j a l a k a = t j è l a k a q, enz. ook b h ą l ą i of k a l e r.

Rampzalig, *verdoemd, slecht*, m a s a k a t.

Rampzalige, *deugniet*, ò r e n g m a s a k a t.

Rand, p e n g g h i r. — van een hoofddoek, p a n g a ḍ h ą. *Gevlochten* — van een mat, k a l a b h ą n g a n B. — van een ronde mand (t è n o n g), *onderrand* als voetstuk ook *zoo'n rand* aan een inlandschen hoed. b í n g k ĕ r.

Rang, *graad*, *post*, *bediening*, *waardigheid*, pangkat met kadjhĕnnĕngngan A. T.
Rangschikken, zie *Schikken*.
Rank. *Tenger en lang*, van het lichaam van een vrouw (als mooi voorgesteld), parseng. Idem van een man, djhúntaj.
Rans, zie *Garstig*.
Ranselen, zie *Beuken* en *Slaan*.
Rantsoen, tjatò. *Dagelijksch* —, eten en drinken dat een soldaat of gestrafte wordt verstrekt, ook rangsùm. Aan een gestrafte, ook djàḍong. Iemand *een zeker* — *geven*, *verstrekken*, *rantsoeneeren*, njatôwè, enz.
Rantsoeneeren, zie *Rantsoen*.
Rap, zie *Vlug*.
Rapport, rĕppot. Zie ook *Mededeeling*. *Rapporteeren*, *rapport indienen*, arĕppot. Iets *rapporteeren*, *van* iets *rapport indienen*, ĕnrĕppottaghi.
Rapporteeren, zie *Rapport*.
Ras, *soort*, *geslacht*, bhąngsa.
Ras, *welhaast*, *spoedig*, lĕkkas met engghąl A.
Rasp, parot. Iets, bijv. een klappervrucht *raspen*, marot.
Raspen, zie *Rasp*.
Rasterwerk — *van bamboe tot om- en afsluiting in de zee om visch te vangen*, laqa.
Rat, zie *Muis*.
Ratelen, van het onweder, pijaran ook tjĕṭṭaran of tjĕṭtòran.
Rattenkruid, bąrąngan.
Rauw, matta-.
Ravijn, *afgrond*, *diepte*, *kloof*, lat-ĕlladdhą ghunong.
Ravotten, *stoeien*, aghądjąq.
Razen, van water, ngalĕppĕk (k) ook (doch doffer) ĕngngąlĕbbĕk.
Razen. — *en tieren*, *razend boos*, *woedend*, *verwoed*, anaksò-. *Razen*, *raaskallen*, van een krankzinnige, ook bijv. door de hevige koorts, ngaranjam B. P. = ngarònjam S. Zie ook *IJlen*.
Reaal, een bedrag van twee gulden, rêjal = lêjar.
Rebel, zie hiervoor *Plunderaar*.
Recepis, een gulden zilver of honderd centen, rìspìs.
Recht, *gerechtigheid*, adhil. *Recht*, *vonnis*, *uitwijzing*, pòtòsan. *Het Mohammedaansche recht*, hòkom. Zie ook *Rechtspraak*.
Recht, *juist*, *waar*, bhĕnḍĕr met lĕrrĕs A.
Recht, *niet krom* of *gebogen*, *rechtlijnig*, lòros ook ngĕntjĕng. —, van het knippen met een schaar, ladjhir. *Rechtmaken*, malòros (p), enz. *Recht*, *naar behooren*, *zooals dat behoort*, bijv. van den gang van iemand die niet gebrekkig is, tĕppaq. *Te*

recht, naar behooren, pantĕ̥s = patot met saè- A.

Rechtaan, van het loopen, djhúntrong ook njongtjong. Zie ook *Rechtstreeks*.

Rechtbank. — *van omgang*, rat sambàng = — sambhăng. *De priesterraad*, rat aghăma. Zie ook *Landraad*.

Rechten, *vonnissen* iemand, mòtòsè(p) parkarana.

Rechtens, *van rechtswege, gerechtigd tot* iets, bĕ̥nnang. —, *billijker wijze*, bhĕ̥nḍĕ̥rră met lĕ̥rrĕ̥ssa A.

Rechter van den priesterraad, hakem. Zie ook *Lid*.

Rechter, het tegenovergestelde van *linker*, zie *Rechts*.

Rechtmaken, zie *Recht*.

Rechtmatig, zie *Billijk*.

Rechtop, *staande, niet overhellende*, bijv. van een schutting, zie *Loodrecht*.

Rechts, *aan den rechterkant, ter rechterzijde*, è kangan. —, *rechter*, sè kangan. —, *naar den rechterkant*, bijv. kijken, ka kangan. — *en links van* iemand *zich plaatsen* of *zich bevinden*, ngapeng(a).

Rechtschapen, djhudjhúr.

Rechtsgeding, *rechtszaak*, parkara.

Rechtskosten, băraghăddhă parkara.

Rechtsomkeert. — *maken*, telkens als hij er kans toe ziet, van een vechthaan, abhăksa.

Rechtspraak, *vonnis*, zie *Recht*.

Rechtstreeks, *regelrecht, regelrecht zich begeven* naar iemand, zonder zich te laten aandienen, tĕ̥rros. Zie ook *Rechtaan*.

Rechtsvordering, *eisch, aanklacht*, ghughăt. *Tegen* iemand *een rechtsvordering instellen*, ĕ̥ngghughăt.

Rechtszaak, zie *Rechtsgeding*.

Rechttoe. —, *rechtaan*, zie *Rechtstreeks* en onder *Loopen*.

Rechtuit, zie *Rechttoe*. —, *onbewimpeld*, tĕ̥rros-tĕ̥rrang.

Rechtvaardig, adhíl.

Reconvalescent, zie *Herstellende*.

Redden, iemand *helpen* uit verdriet, moeielijkheden of ellende, ook iemand *een handje helpen* bij een werk, nòlong(t) of nòlòngè. *Uitredding, redding, hulp*, pètòlong. Een ander *uit het water helpen*, en fig. ook ergens *uitredden* of *uithelpen*, ngangkes(a).

Redding, zie *Redden*.

Rede. Iemand *in de* — *vallen*, njalkoq(s).

Redelijk, *doordat beterschap intreedt*, van een zieke, ghăngghăng. Mede voor *redelijk wel, het redelijk maken*, van een zieke, penḍhăq = penḍhă.

Reden, zie *Oorzaak*. *Om* —, zie *Omdat*.

Redeneeren, zie *Spreken*.
Redeneering, zie *Bespreking*.
Reebok, keddhȩng.
Reede, *haven*, *ankerplaats*, palabbhuwȩn.
Reeds, zie *Al*.
Reeks, zie *Rij*.
Reet, zie *Gaping*.
Regeeren, zie *Besturen*.
Regeering, naghȩrȩ.
Regel (schrift of druk), ghȩrís. Op een veld, *in den vorm van dakjes opgehoogde regels aarde*, waarop òbi en derg. wordt geplant, tembhúk.
Regel, zie *Gewoonte*. *Zooals dat de regel is, zooals zulks vastgesteld is*, bȩrȩmma kapprana. Zie ook nog *Regeling*.
Regelen, zie *Schikken*.
Regeling, *regel*, *bepaalde werkwijze*, *bepaalde wijze waarop wordt gedaan* of *gehandeld*, bij het doen van iets, atòran.
Regelmatig, *geregeld*, *ordelijk*, atata.
Regelrecht, zie *Rechtstreeks*.
Regen, *regenen*, *het regent*, òdjhȩn. *Zware regen*, òdjhȩn dhḝrrḝs en in heviger mate, ook òdjhȩn radjȩ. *Regen bij heldere lucht en zonneschijn*, òdjhȩn panas. *Regenen en waaien*, òdjhȩn angen. Iets *laten natregenen*, *beregenen*, iets *in den regen leggen* of *zetten*, ngòdjhȩnnaghi.
Regenboog, anḍȩng. Volgens sommigen is die in het oosten wordt waargenomen anḍȩng, die in het westen kòkòbúng, en die in het midden van den hemel bhȩbhȩṭang.
Regenscherm, *zonnescherm*, padjúng met songsong A. T. *Zoo'n scherm gebruiken, boven zich houden*, apadjúng, enz. Iemand *zoo'n scherm boven het hoofd houden*, madjungè, enz. *Paraplule, parasol van zijde* of *katoen*, *niet van papier*, padjúng lòwò- ook -- bhȩbbhuru.
Regent, *Inlandsch hoofdambtenaar*, rḝggen ook bhupatè of dhupatè.
Regentschap, bhȩbȩna bhupatè, enz.
Regentijd, *het natte jaargetijde*, nambhȩrȩq. Ook nembhȩrȩq S.
Regenwater, aeng-òdjhȩn.
Register, règestḝr of rèhestḝr.
Reiger, een soort die zich in de rijstvelden ophoudt, dhȩlkoq.
Reiken, *met de hand in de hoogte naar* iets of *tot aan* iets *toe*, ḝndjhȩngò B. P. = ḝndjhȩngngò S. *Ver genoeg reiken tot aan* iets, nogghȩ. *Zoover* of *zoo hoog als men reiken kan*, als men staat, sapadjhȩngòwḝn = sapadjhȩngòwan, enz.
Reikhalzend, zie onder *Verlangen*.

Rein, *zuiver* van hart, s o t t j è. Zie ook *Schoon.*

Reinheid, zie *Rein.*

Reinigen (*zich*), van een vrouw die de stonden heeft gehad, a b h ą b h ĕ r s è-. Na den bijslaap, a d ù s. *Zich het hoofd reinigen,* a t ò l ò met a k a r a m a s A. T. Zie voorts *Schoon.*

Reis, zie *Gang.*

Reisgeld, zie *Teerkost.*

Reisgenoot, b h ą r ĕ n gn g a s è a d j h ą l ą n a n.

Reiskoffer, *koffer van leder,* k ò p ĕ r.

Reiskosten, b ą r ą g h ą d d h ą s è a d j h ą l ą n a n.

Reislustig, d h u d j ą n a d j h ą-l ą n a n.

Reispas, zie *Paspoort.*

Reistasch, van leder, aan een riem gedragen, e n ḍ o n g.

Reizen, *op reis,* zie *Gaan.*

Reiziger, *wandelaar,* ò r e n g a d j h ą l ą n a n.

Rekel, zie *Reu.*

Rekenboek, b u k u è t ò n g a n of — è t o n g.

Rekenen, zie *Berekenen. Rekenen op* iets, m a s ṭ ê j a g h i (p) of n a n t ô w a g h i (t). *Te rekenen als* of *onder,* k a è t o n g.

Rekening, *nota,* r è k ĕ n n e n g. *Rekening houden met* iets, zoodat men er zich naar gedraagt, n e m b h ą n g (t). Iets *voor zijn rekening nemen,* n a n g g h ú n g (t). Zie ook *Rekenen.*

Rekken, zie *Medegeven* en *Uitrekken.*

Religie, zie *Godsdienst.*

Reliquie, fig. *kostbaar voorwerp,* p ò s a k a.

Remschoen, p e t-d j h ą p e t.

Renbaan, p a n g ĕ r r a b h ą n.

Rennen', *hardloopen, het op een loopen zetten,* b ĕ r k a q. Van een paard, n j o n g k l a n g (tj). Van een rund of buffel, a k ĕ r r a p. Een paard *doen* of *laten rennen,* m a n j o n g k l a n g (p). Een rund bijv., n g ĕ r r a p. *Met* iemand of iets *hard wegloopen,* ĕ n g g h i b ą b u r u, ook ĕ m b h u r u w a g h i B. P.

Rente, *interest,* p e s s è b u ḍ ú q. Ook p e s s è a n a q a n B. *Renten, rente doen,* van uitgezet geld, a b u ḍ ú q, ook a m a n a q B.

Repareeren, *herstellen, in orde brengen, heelen, weder in goeden* of *bruikbaren staat brengen* iets, m a b (h) h ĕ t t j e q (p).

Reppen. *Zich — en weren,* om den boel te beredderen, a t j è k ò-. Zie ook bij *Haasten.*

Resident, r ĕ s s i ḍ e n = r è s i ḍ e n = r i s i ḍ e n ook (gewestelijk) k a r s i ḍ e n = k a r s i d e n of k a r s i d i n.

Residentie, landstreek of provincie onder het bestuur van een resident, k a r è s i ḍ è n a n.

Ressorteeren. — *onder, behooren tot,* k a b h ą b ą-.

Rest, zie *Restant*.

Restant, *rest*, k a r è = r è - k a r è.

Resten, *resteeren*, zie *Overblijven*.

Resultaat, zie *Gevolg*.

Reu, *rekel*, p a t e q (l a) l a k e q.

Reuk, *lucht*, *geur*, b ą u.

Reukwater, m e n n j a q r o q o m ook n j a q-m e n n j a q.

Reukwerk, *wierook*, d h u p a.

Reukzeep, s a b h ú n r o q o m.

Reus, zie *Demon*.

Reutelen, *den reutel hebben*, van iemand die engborstig, asthmatiek is, ook van een stervende, n g a l ĕ r k ĕ r.

Rheumatiek, s a k e q t ò l a n g ook — n j o q n j o q of — n j o q n j o q a n.

Rhijnwijn, a n g g ù r - a s ĕ m.

Rib, *ribben*, r ò s o q.

Richten, *pointeeren* een kanon, een pijl, m a t ĕ p p a q (p) k a. Een geweer of pistool *op* iemand of iets, n g è l ĕ u g (è). Een toover-formulier of bezwering, m a-s a n g (p).

Richtig, *juist*, *nauwkeurig*, t ĕ p-p a q.

Richting, van een vallend voorwerp, t è b h ą.

Ridderorde, zie *Ordeteeken*.

Rieken, *stinken*, a b ą u (b ą s ĕ n g).

Riem, zie *Roeispaan*. — *gesneden van een buffelhuid*, d j h ą n g ĕ t B. = d j h ą n g ĕ t t a n S.

Riet, *bamboeriet*, zie hiervoor *Bamboe*.

Rietfluit, s ò l e n g.

Rietgras, het lange rietgras onder den naam *glagah* algemeen bekend, g h ą l ą g h ą s. Het lange en dunne, in het Javaansch *alang-alang* genoemd, l a l a n g.

Rietsuiker, g h u l ą (n a) t ĕ b b h u.

Rif, zie *Koraal*.

Rij, *lijn*, *regel*, *reeks*. d j h ą r-d j h ą r ook d j h ĕ r d j h ĕ r. *Een rij of rijen vormen*, *op een rij staan* ergens, a d j h ą r d j h ą r, enz. Iets *op een rij plaatsen*, *zetten*, enz., ĕ n d j h ą r d j h ą r, enz.

Rijden, *zitten op* een dier of voertuig, een rijdier *berijden*, n o m p a q (t) of n o m p a q è met n è t e q è (t) A. T. Een paard *berijden zonder zadel* of *dekkleed*, ĕ n l a g h ą r.

Rijdier, *voertuig*, *vaartuig*, t o m-p a q a n met t è t ê j a n A. T. *Mohammeds rijdier*, het rijdier waarop Mohammed volgens den Koran ten hemel is gevaren, m a n o q b ú r r ą k.

Rijgen, *met den rijgsteek naaien*, iets *rijgen*, om het vervolgens te naaien, ĕ n d j h ą l u d j h ú r. *Geregen*, *met den rijgsteek genaaid*, a d j h ą l u d j h ú r.

Rijk, n a g h ą r ą.

Rijk, *vermogend*, s ò g h i- of m a m p ò ook k a j a-. Zie ook *Bemiddeld*.

Rijkdom, *vermogen*, k a s ò g h i j ą n ook k a k a j a q a n.

Rijkelijk, *overvloedig*, *grootelijks*, b ą n n j a q ook e b b h ą q.
Rijksdaalder, r î n g g i t ook r e n g g î t.
Rijksgebied, *landschap*, *gewest*, t a n a-.
Rijksgroote, *rijksgrooten*, p o n g-g h ą b ą.
Rijkssieraden, p a t j a r a.
Rijm, k è d j h ú n g ook s a e r.
Rijmen, *in gebonden stijl schrijven*, n g a r a n g(k). Fig. *rijmen*, *overeenstemmen*, t j ò t j o k.
Rijp, ook fig. van overwegen, m a s s a q. *Door en door rijp*, van vruchten, l ḝ b b ą s. *Half rijp*, zoover rijp dat ze kunnen geplukt worden om vervolgens weggeborgen geheel rijp te worden, van vruchten, m e ḍ ḍ h ą n B. = m a ḍ ḍ h ą n S. P.
Rijpaard, zie *Paard*.
Rijpen, *doen* of *laten rijpen*, m a-m a s s a q(p). Vruchten — doorze, nadat ze zijn geplukt, een paar dagen ergens in te laten liggen, n g ò k ḝ p (ò).
Rijsbezem, bezem gemaakt van de middelnerven van *arren-* of *kokos*-bladen, p ò - s a p ò l e n t è.
Rijst, *nog in de aren*, p a ḍ i. — of *rijstkorrels nog in den bolster*, l a q a s. *Ontbolsterde* —, b h ḝ r-r ą s. *Gebroken ontbolsterde rijstkorrel*, m a l ò k o q. *Gekookte rijst*, n a s e q. — *die van de laatste maal rijstkoken en rijsteten overschiet*, n a s e q s ḝ g g h ą ook n a s e q b ą ḍ h ą n g. *Kleefrijst*, zekere soort van rijst die, als ze gekookt is, bijzonder kleverig is, p a l ò t a n. *Half gaar gestoomde rijst*, rijst die na van het vuur te zijn genomen, besproeid wordt met warm water en vervolgens omgeroerd in een aarden vat (p ḝ n n a j), a r ô w a n. *Gestoomde* —, die men laat in een suikerbroodachtigen vorm waarin ze uit de mand komt, m. a. w. die men geen omroerproces heeft doen ondergaan, t o m p ḝ n g. *Gekookte en vervolgens gedroogde* —, t j a n g k a r o q. *Rijst met sop*, n a s e q - k u w a- B. = n a s e q - s ò ḍ u S. P. De rijst *in het sop doen*, n g u w a è(k). *In het sop de rijst doen*, n g u-w a q a g h i. *In een aarden pot gekookte rijst*, in plaats van gestoomd, n a s e q t a n a q. *Rijst zoo koken*, a t a n a q. Zie voorts *Stoomen*. Zie ook bij *Handvol*.
Rijstbaal, zie *Baal*.
Rijstblok, langwerpig, r o n d j h ą-n g a n. Een kleine ronde soort heet l ḝ s s o n g.
Rijstepap, t a d j h í n b û b ù r B. P. = b h ú b b h ú r S.
Rijstgebrek. Ergens — *zijn*, l a e p.
Rijstgewas, p a ḍ i.
Rijsthalm, zie hiervoor *Aar*.
Rijstkoken, zie onder *Rijst*.

Rijstmaat *van klapperdop*, zooals men in de huishouding dagelijksch gebruikt, b h ạ ṭ o k.

Rijstoogsten, *de rijst oogsten*, *inoogsten* of *snijden*, a n j è. Een veld of een gedeelte daarvan *oogsten* of *snijden*, of rijst *oogsten*, n g a n j è. *Rijst met behulp van anderen* (*snijdsters*) *oogsten*, a p a'a n j è.

Rijstschuur, *padischuur*, l o m-bhûng. Rijst *opschuren*, *opslaan in een schuur*, n g o s s a j (ò).

Rijststamper, g h ĕ n t o n g.

Rijststengel, zie *Rijststroo*.

Rijststroo, *rijststengel*, r ò m a n. *Rijststroo* of *rijststengel op het veld*, d h ạ r ạ m i j a n.

Rijstveld, waarop de rijst tusschen dijkjes besloten wordt uitgeplant, en dat kunstmatig wordt besproeid, s a b ạ-. *Rijst bouwen op zulke gronden*, a l a k ò s a b ạ-. *Rijstveld dat geen sabạ is*, p a g h ạ-g h ạ q ạ n. *Rijst bouwen op zulke gronden*, a l a k ò g h ạ g h ạ.

Rijstvelddijkje, zie bij *Dijk*.

Rijstvogeltje, *rijstdiefje*, g h ạ l t e q. *Het jongen*, *jonge rijstvogeltje*, g h ạ l t e q t j a r a t t j a t (naar het geluid). *Oud rijstvogeltje met witte vlekken* (s ĕ n g k a n g) *op den kop*, g h ạ l t e q s ĕ n g k a n g.

Rijstwater, het water waarin rijst is gekookt, a e n g-t a n a q.

Rijten, *scheuren*, *barsten*, *splijten*, van vruchten of van aardewerk, m a r ĕ n g n g a- ook b ĕ l l ạ-. Van vruchten ook, m a r ò k a-. Van den grond, r ĕ g g h ạ.

Rijtuig, *wagen op vier wielen*, r a t a. *Huurrijtuig*, *huurwagen op vier wielen*, r a t a s è w a n of — s è w a q a n.

Rijtuigzweep, s a m b o k B. = s a m b ù k P. = t j a m b ú k S.

Rijzen, van het deeg van gebak, brood en derg., m a r ò b h ú k. Van gebraden maïskorrels, k ĕ m-b ạ n g. Van gekookte rijst, n a n g k a r. Zie voorts *Stijgen* en *Uitgezet*.

Rijzig, zie *Lang*.

Rillen, zie *Beven* en *Huiveren*.

Rimpelen, *gerimpeld*, van iets, k ĕ r s o q ook k è r o q. Van de huid, alleen k è r o q.

Ring, *vingerring*, s ĕ l l o q met s ĕ s s ĕ r A. T. *De eigenlijke* — d. w. z *de* — *zonder helgeen er in gevat is*, b h ạ n-ĕ m b h ạ n n a s ĕ l l o q. — *haak*, *knop*, of derg., waaraan men iets optrekt of, bijv. van een venster, dichttrekt, l o q-s ĕ l l o q. *De bamboezen* — in een inl. hoed, b i n g k ĕ r. — *van touw* of derg., die men in de enkels doet om ze tegen elkander te houden bij het beklimmen van een gladden boom, k a l a s.

Ringen een boom, om dien te doen sterven, n g ò l e t (k).

Ringkraag (witte), die bij dieren

soms door een speling der natuur den hals omgeeft, kalong of long-kalong B. P. = kakalong S.

Ringvinger, d. i. de vinger waaraan althans vrouwen gewoonlijk een ring dragen (mannen doen zulks in den regel aan den wijsvinger), tondjhúq-manes.

Ringworm, zie *Dauwworm*.

Rinkelen, zie *Rammelen*.

Rinkinken, zie *Rammelen*.

Rinsch, tjèloq.

Riool, *goot onder den grond*, ĕggot.

Rist, bijv. van aan een lat geregen visschen, toqor = toqòran. — van voetzoekers, renteng.

Ritselen, van het water, karèsèghạn. —, van bladeren, ook karasaghạn.

Rivier, sòngaj.

Robijn, mèmèra-.

Rochelen, zie *Fluim*.

Roede. *Rhijnlandsche* —, ĕrru- of ĕrru renlan.

Roede, *mannelijk lid*, zie *Schaamdeel*.

Roeien, abĕllạ- ook aḍhạdjúng.

Roeiriem, zie *Roeispaan*.

Roeispaan, *roeiriem*, bĕllạ- ook ḍhạdjúng.

Roekeloos, *al te stout* of *dapper*, kabạngalĕn.

Roemen, *prijzen*, *lof toezwaaien*, ngalĕm(a).

Roemer, *kelk*, *kelkje*, *glas om uit te drinken*, gĕllàs-ènom.

Roepen, iemand *ontbieden*, *vragen om te komen*, ngatò(k) of ngatôwè ook ngòlok(ò) met ĕndhikanè A. T. *Bij herhaling roepen*, *aanhoudend* —, bijv. opdat iemand zal komen, lokòlòghạn of tò-katôwan. *Luid* —, aèraq ook aeṭṭaq. — *tot* God, of *tot* vader of moeder, njambhạt(s) of njĕbbhút(s). Zie ook *Fluiten* en *Schreeuwen*.

Roer van een schip, kamòḍhi.

Roeren iets, zooals bijv. pap, terwijl ze op het vuur staat, ĕngghạlúj. Zie ook *Omroeren*.

Roerganger, *stuurman*, djhurumòḍhi.

Roerloos (van schrik), zie *Verstomd*. — *blijven*, zie *Verstommen*.

Roerspaan, *roerstok*, lúj-ghạlúj.

Roest, bijv. *ijzerroest*, taèna bĕssè ook tataen. *Verroest*, *roestig*, *roesten*, atataen.

Roesten, zie *Roest*.

Roestig, zie *Roest*.

Roet, lètjĕng B. P. = lèṭĕng B. = lèsĕng B. = lèngĕs B. S. = langĕs S.

Roezemoezig, *niet wel geregeld*, bijv. van een feest, taqrò-karôwan.

Roffelen, van een trom, agạrạdạk.

Rog, (djhukoq) parè.

Rok. *Inlandsche* —, samper met sendjhạng A. T. *Europ.*

vrouwenrok, ĕ r r o k. *Europ. zwarte heerenhok,* r ô k i-.

Rol, zooals van touw, ijzerdraad, enz., g h u l ú n g ook g h u l ĕ n g of g h u l u n g a n, enz. — van laken, lijnwaad enz., ĕ r r o l ook g h ĕ b b h ú k = t ĕ b b h ú k. Zie ook *Oprollen. De rol* bij een rechtbank, ĕ r r o l. Zie ook *Proces-verbaalboek.*

Rolkussen, g h u l í n g. Ook g h u-g h u l í n g S.

Rollen, bijv. van een klappervrucht, een ei, enz., a g ạ l ú n ḍ ú r = a g ạ l ú n ḍ ú n g. *Heen en weer* —, van een rond voorwerp, ḍ ú r-g ạ l ú n ḍ u r ạ n, enz. Als voren, zonder van plaats te veranderen, bijv. van een vat, a g h ú n d j ạ l. Iets, zooals bijv. een inl. sigaartje —, *samenrollen,* m è l ĕ s (p). — over den grond, over de vloermat, enz., bijv. van een muntstuk, a g ạ l í n ḍ í n g. Van een weenend kind of van spelende kinderen, a g h u l ú q ook a g h u l ú r. — *langs de wangen, biggelen,* van de tranen, a d h ạ r i b i s ạ n. Iemand — bijv. in een mat, ĕ n g g h u l ú n g (b ạ n). *Zich om en om* —, *zich* —, van een paard, a g h u-d j ạ n g. Zie ook *Wentelen.* Iets *voortrollen,* ergens heen *laten rollen,* m a g ạ l ú n ḍ ú r (p), enz.

Rollen, iets iemand *afhandig maken,* bijv. in het gedrang, n j è l e p (s) = n j a l e p (s).

Rommelen, van het onweder, *donderen,* a g h ạ l u ḍ h ú k. Van den buik, t j ò r ò d h ạ n = t j ĕ r r ò d h ạ n.

Rond, *bol, bolrond,* b ú n g k o l Cilindrisch, b ú n g k o l-l a n-d j h ạ n g. *Rond,* — *opgezet,* van den buik, k ĕ m b ú n g.

Rond, *in 't rond, in de rondte, eenmaal rond,* a l e n g l e n g. Ergens *rondgaan, rondloopen, rondvliegen,* ĕ n l e n g l è n g è. Ergens, bijv. voor een huis, waar men niet durft binnengaan, *rondloopen, heen en weer loopen,* a k a l e n d j ạ r.

Rondbazuinen, zie *Rondvertellen.*

Ronddeelen, zie *Deelen.*

Ronddraaien, bijv. van de wijzers van een klok, a l e n g l e n g. Van een windmolentje, een tol, enz, a p e d d h ĕ l. De wijzers van een klok *ronddraaien,* m a l e n g-l e n g (p). Een tol bijv., m a p e d-d h ĕ l (p). Zie ook *Ronddraven.*

Ronddragen, zie *Rondvertellen.*

Ronddraven, van een paard, a l e n g l e n g. Zie ook *Ronddraaien.*

Ronddwalen, zie *Rondloopen* en *Rondzwerven.*

Ronde, r o n ḍ ạ = r o n ḍ à. *De — doen,* a r o n ḍ ạ, enz. Idem, van ambtenaren: *een tournee maken, op tournee zijn, op inspectie zijn in hun afdeeling,* n g ò m è s i- (k).

Rondgaan. *In optocht — of rondgevoerd worden*, zooals o.a. geschiedt met bruidegom en bruid, n g a r a k (a). Zie ook *Rond* en *Rondleiden*. *— om hun kunsten te vertoonen* of *wel om te zien of er zijn die een vertooning begeeren*, van kunstenmakers en derg., alalabąng, ook a b à r à n g B. P.

Rondkijken, *om zich heen zien, links en rechts, naar alle kanten rondkijken*, zooals bijv. iemand doet, die onverwachts wordt aangesproken zonder dat hij den spreker ziet, of uit vrees, n g a q-dj h i n g ğ r.

Rondklinken, ğ m b h ğ n ḍ h i j a g h i.

Rondkruipen, zie *Kruipen*.

Rondleiden, *omvoeren, omleiden* een mensch of iets, m a l e n g l e n g (p).

Rondloopen, *de rondte doen*, zie *Rond*. *—, ronddraven, rondspringen*, van een paard dat bijv. uit den stal is ontsnapt, *rondloopen*, ergens bijv. in een kamer, van een dier, zooals een muis, a p e d d h ğ l.

Rondom, *aan alle zijden*, s a k a l e n g l e n g n g a.

Rondslenteren, *lanterfanten*, a l ą n d j h ą l ą n a n. Zie ook *Slenteren*.

Rondspringen, *her- en derwaarts springen*, t j a q-l o n t j a q a n.

Rondstrooien, zie *Strooien*.

Rondnit, *vrijuit, onbewimpeld, recht voor de vuist*, s a d j h ą r b ą n a ook s a b ą k t j a n a. *— spreken, — het zeggen, rondborstig er voor uitkomen*, n g ò t j a q s a d j h ą r b ą n a, enz. Iets *— vertellen*, zijn schuld *— of onbewimpeld belijden*, ğ n d j h ą r b ą q a g h i, enz.

Rondvertellen, *rondzeggen, rondbazuinen* iets, t o r-n ò t o r r a g h i (t).

Rondvliegen, zie *Vliegen en Rond*.

Rondzeggen, zie *Rondvertellen*.

Rondzwerven, *zwerven, swalken, rondd/walen*, buiten zijn woonplaats, a l a l a n a. Van iemands gedachten, a t j a ŋ g k a-.

Ronken, als een zeer plat woord voor slapen, a ḍ h ğ k k o k. Zie ook *Snorken*.

Rood, m è r a-. Iets *rood maken, rood kleuren*, ğ m m è r a- ook m a m è r a- (p). *Lichtrood*, m è r a n g ò ḍ ą. *Donkerrood*, m è r a t u w a. *Roodzien, rood er uitzien*, n g a m è r a-.

Roodeloop, *bloeddiarrhee*, s a k e q m e n d j h ğ n.

Roodkleuren, zie *Rood*.

Roodmaken, zie *Rood*.

Roofvaartuig, p a r a ò-g ğ n ḍ o n g of — b h ą d j h ą k.

Rooien, zie *Ontwortelen*.

Rook, *walm, wasem, stoom*, k ò k o s of u w a q. Ook ò k o s S.

Rooken, een sigaar *rooken*, a r ò k o q met n ğ ḍ ḍ h ą (t) r ò k o q A. en a ḍ h ą q ą r r ò k o q A. T.

Rooken, rookwolken opzenden, van een vuur, ngòkos(k).

Rookerig, abąu kòkos. —, *brandig*, van vleesch, bhąrą-ngas; van rijst bijv., angos.

Roos, een bloem, (kĕmbhąng) ĕrrùs. *Rozenstruik*, bhúng-kana ĕrrùs. *Roos* of *schilvers op het hoofd*, salĕssa-. *Met zulke schilfers*, van het hoofd of van den persoon, asalĕssa-.

Rooster (ijzeren), pamangghą-ngan.

Roosteren, *op een rooster* of *aan een spitje*, maugghąng(p). Iets, bijv. koffieboonen *in een ijzeren pan*, njangngar(s). *Hetgeen wordt geroosterd* of *aan een spit gebraden*, ghąng-pangghąng.

Rooven, *plunderen, leegplunderen*, ĕmbàràndàl. *Straatroof plegen*, ĕmbhighąl.

Roover, zie *Muiter*.

Roskam, rok-kĕrrok.

Roskammen, ngĕrrok(k).

Rot, *rottig, rotten*, buḍu. —, van vruchten, búttjoq of bússoq ook lotṭoq.

Rotlucht, bąu buḍu.

Rots, zie *Koraal*.

Rottan, *rotting*, pandjhąlín. Ook mandjhąlín S.

Rotten, zie *Rot*.

Rotting, zie *Rottan*.

Rottingslag, *rottingslagen op de billen*, als straf door een rechter opgelegd, pòkol-sapò. *Iemand rottingslagen geven op de billen*, mòkol-sapò.

Rouw, *droefheid, verdriet, smart, leed*, sossa-. Ook kasossaqan.

Rouwig, zie *Spijt*.

Royaal, *goedgeefsch*, lambhąq. Ook bhąląbhą-. B. *Ongemotiveerd royaal* of *ongemotiveerd goedgeefsch*, rûjal.

Rozekrans, *paternoster*, tasbhi. *Den — aflezen*, aḍhikker.

Rozenolie, mennjaq ĕrrùs.

Ruchtbaar, — *gemaakt* of *geworden*, van een zaak, kappra-. — *maken, openbaren, vertellen* iets, makappra-(p) ook nga-kappra-(k).

Rug, bąląkang. *Het bovendeel van den* —, búgghik. — van een mes, tonḍíng. *Met den — gekeerd* naar iemand of iets, mongkor. *Den rug toekeeren aan* iemand of iets, mongkòrè(p). *Met de handen op den* —, asèkot konḍíng. *Een ingevallen, ingebogen — hebben*, ngĕddjĕng. *Een hoogen — maken*, van een kat, markong.

Ruggegraat, *wervelkolom*, bąru-ghúk ook ghĕrdhúng.

Ruien, van een vogel, ngòrak(ò). Zie ook *Veer*.

Ruig, zie *Borstelig*.

Ruigte, zie *Struikgewas*.

Ruiken, *door middel van den reuk iets waarnemen*, *van* iets

lucht te ruiken krijgen, *in den neus hebben* of *krijgen*, n g è- ḍ i n g (k) b ḁ u n a. *Ruiken aan* iets, iemand of iets *beruiken*, n j i j o m (tj) met n g a m- b h ú n g (a) A. T. *Onaangenaam* —, van iets, a b ḁ u b ḁ s ĕ n g of — b ḁ t j ĕ n g. *Uit den mond* —, a b b h ḁ b ḁ s ĕ n g, enz.

Ruilen, zie *Wisselen*.

Ruim, *niet sluitend*, ook wel voor *te wijd*, van een ring, hoed, enz., l o r g h ḁ-. — *zitten*, van een baadje of een broek, n g a l o r b ò- ook g à l o r b ò-. *Het* — *hebben*, *in goeden doen*, m a m p u- ook m a m p ò. Zie ook *Breed*.

Ruimte. *De* — *ergens onder*, b ḁ b ḁ n a of b ḁ b ḁ q ḁ n n a. *De* — *ergens boven*, a t t a s s a of a t t a s a n n a. *De* — *ergens voor*, a ḍ ḁ q n a of a ḍ ḁ q ḁ n n a met a d j u n a n n a A. T. *De* — *ergens achter*, b u ḍ i n a of b u ḍ i j ḁ n n a met b í n g k e n g n g a of b í n g k è- n g a n n a A. en p o n g k ò r a n n a A. T. *De* — *ergens aan den kant*, è r e n g n g a of è r è n g a n n a. *De* — *onder een slaapplaats* of *toonbank* (l e n t j a k), b h ḁ r u m a-. Zie ook *Tusschenruimte*.

Ruin, zie *Paard*.

Ruischen. *Zwaar* of *sterk* —, ĕ n g- g h ḁ r u ḍ ú q = n g a r ò ḍ ú q (k). Zie ook *Ritselen*.

Ruit, van een venster, k a t j a.

Ruiten, *ruitenkaart*, ò b í n.

Rukken. Iets *uit de handen* van iemand —, ĕ n r ĕ b b h ú q. *Aan* iets *rukken*, *een ruk geven*, n j ĕ n t a q (s) ook n j ĕ n ḍ h ḁ l (s).

Rukwind, a n g e n b h ḁ r ḁ t.

Rumoeren, zie *Gedruisch* en *Leven*.

Rund, s a p è. *Stier*, *bul*, s a p è l a k e q. *Koe*, s a p è b i n e q. *Wilde stier*, b h ḁ n ṭ e n g.

Rundvleesch, d j h u k o q-s a p è.

Rups, ò l a q.

Rusland, r ù s l a n.

Rust, *uitrusten*, *rust*, a m b u- met l è r e n of r è r e n A. T. *Geen* — *hebben*, van iemand die gepijnigd wordt door smart of verdriet, — *noch duur hebben*, bijv. *niet rustig kunnen blijven zitten*, b ḁ r i n g s a n g ook p ò s a n g. *Geen* — *hebben*, van iemand door smart of verdriet, ergens stil bewegingloos zittende, *geen* — *hebben*, omdat een verlangen dat men koestert, onvervuld blijft, n g a r ĕ n g k ĕ n g. *Zich geen* — *gunnen*, *geen* — *nemen*, t a q b u-a m b u w ḁ n met t a q r e n-l è r è n a n, enz. A. T. Zie ook nog *Plagen*.

Rustbank, zie *Bank*.

Rusteloos, *in rustelooze beweging*, van iemand of een dier ook van een vlieger, m o s s e q.

Rustig, *veilig*, k ĕ r t a. —, *kalm*, *bedaard*, *op zijn gemak*, *het* — *hebben*, t ò m a n è n a- = t ò-

maqnèna-. —, *tevreden*, t a-r ĕ m t ĕ m of t a r ĕ n t ĕ m. Zie ook *Ongestoord*.

Rustplaats, *pleisterplaats*, bu-ambuwąn = pa'ambuwąn met ren-lèrènan, enz. A T.

Ruw, *voor het gevoel*, bijv. van een djatiblad, kasap. — *te werk gaan*, — *omspringen*, bijv. *met* andermans dieren, ĕ n ḍ ą n-b ą-ḍ ą n n a g h i of ḍ ą n-ĕ m b ą ḍ ą n-n a g h i.

Ruzie, padhu.

Ruziemaker, òreng apadhuwąn.

S.

Sabel, zie *Zwaard*.

Sabelen, zie *Zwaard*.

Saffloers, *wilde saffraan*, kasombhą.

Sago, het meelachtig merg van sommige planten en palmen, saghu.

Saizoen, *getijde*, mòsem ook masa.

Salak, *de vrucht van de salacca edulis*, salak.

Salaris, *maandelijksche bezoldiging*, ghądjhi- S. P. = gądji- B. P. Ook bąląndjhą. *Dagelijksche bezoldiging*, bąląndjhą.

Saldo, *rest*, *overschot*, r è-k a r è. *Wat men te vorderen* of *uitstaande heeft*, pèòtang.

Salpeter, sanḍhąbą ook budją bąląndhą.

Samen, *te zamen*, *te gader*, *bijeen*, *vereenigd*, apòlong ook akompol. Zie ook *Gezamenlijk*.

Samenbinden, *in een bundel* of *bos*, iets, zooals bijv. brandhout, ngentèngè(è). Zie ook *Binden*.

Samenbrengen, mapòlong(p) ook makompol(p).

Samendoen, *voegen*, *mengen* iets bij iets anders, matjambúr(p).

Samengaren, zie *Verzameld*.

Samengedrongen, zie *Kort*.

Samenhangend, van goed gekookte rijst, kòmĕl.

Samenkneden, zie *Mengen*.

Samenkomen, zie *Ontmoeten*.

Samenlasschen, zie *Lasschen*.

Samenscholen, apòlong ook akompol. Aan de oppervlakte van het water, van visschen, abhąbu-.

Samenspannen, *gemeene zaak maken*, *een lijn trekken*, saradjúq.

Samenspreken, zie *Spreken*.

Samenstellen een letterarbeid, zie *Schrijven*.

Samentreffen *met* iets, noddjhu(t) of noddjhunè ook kabhĕn-ḍĕrrąn met kalĕrrĕssan A.

Samentrekkend *van smaak*, zie *Wrang*.

Sandaal, *sandalen,* of *lederen zolen,* die aan de voeten worden gehouden met behulp van een vrij breeden, soms fraai bewerkten, lederen band, tarompa- met tètêjan A. T. *Houten sandalen,* met een lederen band, pattjaq met tètêjan A. T. *Houten sandalen,* met een houten of metalen knop, ghąmparan met tètêjan A. T.

Sandelhout, tjanḍhąna.

Sap, van vruchten, aeng.

Sarong, samper sarong met sendjhąng sarong A. T. *Met een — aan,* asarong of asamper-sarong, enz. Zie ook *Rok.*

Sarren, zie *Tergen.*

Satan, sètan ook ibblîs = bhğllís.

Satijn, sîttìn.

Saucijs, zie *Worst.*

Schaaf, pasa- B. P. = salasar S. *Schaven, afschaven,* masa-, enz.

Schaal, zie *Weegschaal.* —, *platte schotel,* bàsi-. — *met deksel,* bàsi-tòtop of bàsi-kòḍúng.

Schaaldier. Tot de schaaldieren met éénkleppige schaal behooren: tjongtjong, tjangtjang, bhutaq, ormang, enz.; met tweekleppige schaal of schelp: tèrğm (rond), kèdjhíng (lang), enz. Zie ook *Oester.*

Schaamdeel, kamaluwan. *Mannelijk* —, palaq met palanangan A. en ğmmas A. T. *Vrouwelijk* —, pòkè met bądhunan A. T. *De plaats boven de schaamdeelen,* tampoq.

Schaamplaat, *van metaal,* die voor de schaamdeelen van een nog naakt loopend jong meisje aan een bandje om de heupen hangt, poq-tapoq B. P. = poktapok S.

Schaamte, *bedeesdheid, verlegenheid,* tòḍús ook malò. —, opgewekt door een misdaad of schanddaad, ook birąng of kabirąngan.

Schaap, ğmbeq = ğmbiq. Zoogenaamde vetstaart, ğmbeq gibàs, enz.

Schaar, ghúnteng. — van een kreeft of krab, kampeq.

Schaarsch, *zelden,* rangrang.

Schabrak, zie *Dekkleed.*

Schacht van een lans, lanḍhijąn.

Schade, *verlies, nadeel,* rògi- = rugi- of karògijąn, enz. ook tòna. — of *verlies lijden,* in tegenstelling met winnen, rògi-, enz. ook tòna. Iemand *schade, verlies* of *nadeel veroorzaken, schaden, benadeelen, deren,* marògi-(p), enz. *Nadeelig*, ğnrògijaghi, enz.

Schaden, zie *Schade.*

Schaduw, *lommer, in de* —, van een plaats, naong ook aop — *geven aan* een plaats, naòngè,

enz. — *zoeken onder* iets, *zich in de — plaatsen* of *in de — zitten van* iets, bijv. *van* een boom, anaong ka bąbąna ook ngaop — —. Iets *in de — plaatsen,* manaong(p) ook mangaop(p). —, *schaduwbeeld, schim,* djąng-bądjąngan.

Schaken, een vrouw of meisje *stilletjes uit huis weghalen,* mĕlloq(p).

Schamen (*zich*), *verlegen worden,* tòḍús ook malò. Wegens een misdaad, ook birąng.

Schampen, *slechts even raken,* van een kogel of derg., njarèbhit(s).

Schande, *oneer,* birąng ook kabirąngan. Iemand — of *oneer aandoen, te — maken,* mabirąng(p).

Schandelijk, *gemeen, laag,* nesṭa = nespa.

Schans, zie *Fort.*

Scharen, *ordenen,* ngator(a).

Scharnier, *hengsel,* engsel.

Schat, *schatten, voorwerpen van waarde,* radjhą-bhąrąna.

Schateren, *lachen dat het schatert,* zie bij *Lachen.*

Schatten, *oordeelen,* zie onder *Gissing.* —, *taxeeren, waardeeren,* nakser(t) = napser(t).

Schatting, *taxatie,* taksèran = tapsèran. —, *cijns,* opgebracht door of geheven van een veroverd land, òpĕt.

Schaven, zie *Schaaf.*

Schavuit, b(h)ąngsat = bàngsat.

Schedel, bhąluṭòghąn.

Scheede, *foudraal* van een zwaard of inlandsche dolk, bąrąngka. Van een piek, salòbhungan. Van een mes, van hout, bamboe of leder, salòṭong B. = salòkòbhąn S. P.

Scheef, van iemands nek, hals, tèleng of nèleng. — *geplaatst,* van iets als bewaarplaats, alleen nèleng. —, *met den kop zijwaarts,* van een vlieger, alleen tèleng. —, van den mond, pèrot. —, bijv. van iemands gezicht, van een mat en derg., bilúq. Iets, bijv. een lijn *scheef trekken,* goed *scheef knippen,* mabilúq(p). — *staan,* bijv. van een huis, onḍúng. Zie ook *Schuin.*

Scheel, *loensch, scheelkijken,* lenglang.

Scheenbeen, tòlang-aḍu.

Scheepsjongen, djòngos.

Scheerder, tokang-tjòkor.

Scheermes, zie *Mes.*

Scheiden iets of twistende of wel vechtende personen ook een vrouw van haar man, mèsa-(p). *Gescheiden van* iemand of iets, apèsa bąn. *Van elkander scheiden, van elkander afgaan, zich scheiden,* van iemand of van echtgenooten, apèsa-. Twee personen — *door zich er*

tusschen te bevinden, twee voorwerpen — *door iets anders er tusschen te plaatsen*, n g ĕ l-laqè (ĕ). —, *van elkander* —, *uiteengaan,* b h u d j ą r. Iemands *gescheiden vrouw,* b ą l ą n d j h ą r. *Gescheiden vrouw die maagd is gebleven,* b ą l ą n d j h ą r tanang. *Van* zijn vrouw *gescheiden leven*, van een man, n a m b h ą n g (t). Iets *vaneenscheiden,* bijv. lang rietgras door de halmen rechts en links met de handen vaneen te leggen, om er tusschen te kijken naar iets of om er zich een weg door heen te banen, n j a l u w è-(s) ook m i j a k (p). *Zich vaneenscheiden,* van een menigte om plaats te maken voor een rijtuig bijv., dat voorbij moet gaan, a p i j a k. Zie ook *Scheiding.*

Scheiding *van tafel en bed*, t a m b h ą n g k a t è ḍ u n g a n. Zie verder *Scheiden.*

Scheiding, *grensscheiding,* b ą t ĕ s ook ĕ n g g h ą n.

Scheidteeken, p a d d h ą.

Schel, zie *Helder.* —, van de stem, zie *Doordringend.*

Schelden, a p ê s ô w a n of m è m è s ò-.

Schelen, *ontbreken,* k ò r a n g. —, *verschillen,* b h i d h ą ook k a t j e k. *Het kan mij niet schelen, wat kan het mij schelen,* p a r d u l i a p a.

Schelm, zie *Booswicht.*

Schelmerij, *listen en streken,* a k a l-b h ą n g s a t. Zie ook bij *Sluw.*

Schelpdier, zie *Schaaldier.*

Schemerachtig, *schemerend,* zie *Schemeren.*

Schemeren, *schemerachtig,* ook *schemerend, onduidelijk,* van het gezien worden van iemand of iets, m a n g-r a m a n g.

Schemering, *morgen-* of *avondschemering,* r è b ĕ n g.

Schenden, *bederven,* ĕ n r ò s a k (opzettelijk) en ĕ n r ò s a k k a g h i (onopzettelijk).

Schenkblad, zie *Blad.*

Schenkel, *dij,* p ò k a n g.

Schenken, zie *Schenking.* Zie ook *Geven.*

Schenken, *op* of *in* iets *gieten* iets, bijv. water, n j è l è n è (s) ook n u w a n g è (t). Iets *overgieten, overstorten, schenken* uit iets in iets anders; iets *uitschenken, uitgieten;* wijn of derg. *inschenken,* rijst of koffie *uitstorten,* uit zak of mand en de koffie bijv. op den vloer van het pakhuis, n j è l e n (s). Een vloeistof, ook n u w a n g. Iets dat geen vloeistof is, ook n o t t a q (t).

Schenking, s a n ḍ h ĕ k k a-. Iemand *bij schenking* iets *afstaan,* n j a n ḍ h ĕ k k a è. Iets *bij schenking afstaan,* iets vrijwillig of wel omdat zulks voorgeschreven is, *wegschenken* of *weggeven,* n j a n ḍ h ĕ k k a q a g h i. Zie ook *Gift.*

Schepeling, òreng kapalan.

Scheplepel *van klapperdop met een houten steel,* tjanṭeng. — *van een klein stuk klapperdop met een houten steel,* sĕnḍúq.

Schepnet, roq-tjaroq ook sonḍhit. *Visschen, visch vangen met een schepnet,* njaroq, enz.

Scheppen water of ook rijst, koffie enz. uit een zak, njĕlloq(tj) Idem met de hand, njaoq(tj). *Water scheppen* met iets uit iets om dit schoon te maken, bijv. uit een put, een bak, ook uit iets om het droog te maken, bijv. uit een vaartuig, ngòras(k).

Schepper, *God*, sè amorbhą djhąghąt. Zie verder *Emmer.*

Schepsel, *creatuur*, mahlok. Tegenover God, kabulą.

Scheren, iemand bijv. de knevels *afscheren*, njòkor(tj) met maras(p) A. T. (een' meerdere).

Scherf, *scherven* van glas, blinkend aardewerk of porcelein, bhĕllíng. *Niet blinkend scherf,* bijv. van een aarden pot, tabingkar B. P. = tambikar S.

Schering *van een weefsel,* ḍirijąn.

Scherm, zie *Schut.*

Schermen, een soort van schermen met rottingen, aòdjhúng. — met de handen of met zwaarden, asilat ook mĕntjaq.

Scherp, *puntig, goed snijdend, het scherp, de scherpe kant* van een mes, sabel of derg., tadjhĕm.

Scherp, *duidelijk*, van de figuren bijv. op behangsel of derg., abbhrą. —, *goed*, van iets, zooals met pijl en boog schieten, tĕppaqan = tĕppadhąn. —, *duidelijk*, tĕrrang. *Scherpziende* en fig. *doorziende, zich niet bedriegen* in iets, abąs. — *naar* iemand of iets *uitkijken*, ngabąssaghi met nèngalè(t) A. en ngòladhi(ò) A. T. —, *bijtend*, van een vocht, zooals van een sterken drank, sĕrrĕng.

Scherpen, matadjhĕm(p) of nadjhĕmmè.

Scherprechter, zie *Beul.*

Scherpziende, zie *Scherp.*

Scherpzinnig, *schrander*, lanḍhĕp — S. P. = landhĕp pekkerra B.

Scherts, ghądjąq. *Schertsen*, *gekheid maken met woorden*, aghądjąq. *Met* iemand *schertsen*, iemand *eens willen beetnemen*, ĕngghądjąqi ook tjò-ngòtjò(k).

Schets, *schetsteekening*, ḍhąsar. — *op een »bhąṭek"*, rengrèngan. *Een — op een »bhąṭek" maken,* arengreng.

Schetteren, van een trompet, ngaṭèṭet(k).

Scheur, *gescheurd*, *opgescheurd*, *ingescheurd*, bhĕḍḍhą-. *Gescheurd*, en wel over een aan-

merkelijke lengte, *met een groote scheur*, bijv. van een kleedje, suwak. *Met een kleine scheur*, tjarreq. Zie ook *Scheuren*.

Scheurbuik, *spruw*, srijawàn B. *De spruw*, waar kinderen soms aan lijden, ghuwa̯mĕn.

Scheuren, *gescheurd*, *zie Scheur*. Iets *in stukken* —, zijn prooi *verscheuren*, van een wild dier, bhit-njĕbbhit(s). Mede voor iets *verscheuren*, *doen scheuren*, mabhĕḍḍha̯-(p) = ĕmbhĕḍḍha̯-. Iets, zooals een kleed, *een weinig scheuren*, matjarreq(p). Een kleed *over een aanmerkelijke lengte scheuren*, masuwak(p) of njuwak. Zie ook nog *Afscheuren*.

Scheutig, zie *Mild*.

Schichtig, *schuw*, van dieren, kĕsset.

Schielijk, zie *Spoedig*.

Schier, *bijna*, zie *Bijkans*.

Schieten *op* iemand of iets, iemand of iets *beschieten*, iemand of een dier *met een schot treffen*, *doodschieten*, ĕmbhĕḍḍhíl B. P. = nengghar(t) S. P. — *door* het water, van een boot, mijak(p).

Schiften, *afscheiden*, *afzonderen*, malaen(p).

Schiften, *geschift*, *verzuurd*, tjèloq.

Schijf, *snede* van suikerriet, ĕrrĕs. *Schijfje*, *koekie* lontarsuiker, tjabha̯k.

Schijfwiel, bijv. van een kist, ga̯línḍing. Van een kist, ook kalottrò. Zie ook *Wiel*.

Schijn. *Naar allen* —, *naar het schijnt*, *naar men zou zeggen*, sĕmmòna. *Den* — *aannemen van* iets ook *van* iets anders te doen dan men inderdaad doet, ḍha̯-kenḍha̯ = ţa-kanţa of pè-apè. Ook wa-kuwa B. P.

Schijnen, *helder* —, van zon of maan, sènat ook tèraq. Van een klein licht gezien op verren afstand, lek-mĕllek.

Schik. *In zijn* —, zie *Verheugd*.

Schikken, *ordenen*, *regelen*, *inrichten*, *in orde brengen*, ngator(a) ook nata(t). *Zich er in* —, *zich er aan onderwerpen*, echlas ook halal of assra- = passra- ook wel tarèma = narèma.

Schikking, atòran.

Schil, ook *binnenschil* van vruchten of van aard- en peulvruchten, kòleq. *De bekleeding van bamboe*, tjalompreng B. = tapè P.

Schild, *beukelaar*, ook fig., tameng.

Schilder, *verver*, tòkang-ĕttjet.

Schilderen, iemand of iets *uitteekenen*, *van* iemand of iets *een afbeelding maken*, ĕngghambha̯r. —, *verven*, ngĕttjet ook mòlas(p).

Schilderhuis, mònjèdha̯n.

Schilderij, *tafereel*, *schilderstuk*, g h ḁ m b h ḁ r.

Schildpad, zie *Moerasschildpad*, *Rivierschildpad* en *Zeeschildpad*.

Schildwacht, bij het leger, s a- k ì l w a q.

Schilferen, van de huid, s e t s e t.

Schillen, *pellen*, een vrucht *ontdoen van de schil*, n g o m b í q (k). Een kokosnoot of een lontarvrucht, n g o r p a s (k).

Schilvezel, zie *Vezel*.

Schim, zie *Schaduw*.

Schimmel, als kleur van een paard, ḍ h ḁ b ú k. *Een* —, d j h ḁ r ḁ n ḍ h ḁ b ú k. Zie voorts *Paddestoel*.

Schimp, zie *Smaad*.

Schimpen, zie *Smaden*.

Schip, *vaartuig*, k a p a l.

Schipper, zulk een die als gezagvoerder meevaart, zonder eigenaar van het vaartuig te zijn, d j h u r ḁ g h ḁ n l a o t. (d j h u r ḁ g h ḁ n ḍ h ḁ r ḁ t is de eigenaar van het vaartuig die niet meevaart, hoewel hij anders ook als d j h u r ḁ g h ḁ n l a o t kan optreden).

Schitteren, zie *Blinken*.

Schitterend, zie *Blinken*.

Schoeisel, zie *Schoen*.

Schoen, *laars*, *schoeisel*, s a p a t u- met t è t ê j a n s a p a t u- A. T.

Schoenborstel, s ĕ k k a q n a s a p a t u-.

Schoenmaker, t ò k a n g-s a p a t u-.

Schoffel, zie *Spade*.

Schofttijd, van werklieden, l a ù t.

Schok. *Een* — *krijgen van schrik of ontsteltenis*, *een* — *krijgen*, *geschokt worden*, zooals bij het hooren van iets, b h i j ḁ s ḁ n.

Scholier, *leerling*, m ò r e d = m û r i d.

Schommel, *wieg*, û n d j à n B. P. = o n d j ḁ n S. P. Zie ook *Schommelen*.

Schommelen, van een vaartuig, ook bijv. van een emmer die aan een touw hangt, van een vlieger waarvan het touw stuk is gegaan, van dronken menschen, a g ḁ l í m b ḁ n g. Zie ook *Slingeren*. Een schommel of een wipstoel *heen en weer* —, n g û n d j à n (û), enz., zie *Schommel*.

Schommelstoel, zie *Wipstoel*.

School, s a k ò l a q a n ook p a m ò l a n g a n. *Schoolgaan*, a s a k ò l a. Zie ook *Priesterschool*.

Schoolbehoeften, b h ḁ k a k a s-s a k ò l a.

Schoolgaan, zie *School*.

Schoolmeester, Europ. of Inl., m e s t ĕ r. Inlandsche —, ook g h u r u.

Schoon, zie *Mooi*. — van afplukken van vruchten, van plukken van een kip, *rein*, *zuiver*, van winst, b h ĕ r s è-. —, van wieden, —, d. w. z. dat er niets blijft zitten, van scheren, —, *van onkruid gezuiverd*, van een veldplek ergens of een aanplant,

—, *niet vuil*, van een erf of aanplant, *schoon op*, *schoon weg*, ook lènjè. —, *glad*, van met olie ingesmeerd haar, lènjè. Een erf of aanplant bijv. *schoon-maken*, malènjè (p) of mabhğrsè (p). —, *helder*, van de stem, njareng = ranjeng.

Schoonbroeder, *zwager*, ook *schoonzuster*, *zwagerin*, èpar.

Schoondochter, zie *Schoonzoon*.

Schoonheid, *fraaiheid*, kabhaghusan.

Schoonmaken, zie *Schoon*.

Schoonmoeder, zie *Schoonvader*.

Schoonvader, ook *schoonmoeder*, mattuwa.

Schoonzoon, ook *schoondochter*, mantò.

Schoonzuster, zie *Schoonbroeder*.

Schoor, zie *Stut*.

Schoorsteentje van een geweer of pistool, panòmangan ook sò-sòsò.

Schoot van een zittend mensch, rèbaqan. Iemand *op den — nemen* of *hebben*, ğnrèba ook mangkò (p).

Schop, platte houten of ijzeren, om ergens liggende vuilnis uit de voeten te brengen, soq-sossoq.

Schoppen, *achteruit* —, van ongeduld met een of twee achterpooten, van een paard ook van iemand met een voet, ngğtteq (k). *Op zij uit trappen* of —, van iemand of van een viervoetig dier met een achterpoot, njèpak (s). — *met de voorpooten*, van een paard, ngandjhğng (k). —, *een schop* of *trap geven*, bijv. *tegen* iemands borst, *een schop geven aan* iemand (met vooruitbrengen van den voet), iets *vooruitschoppen*, ngatjar (k). Ook ğngghğndjha- B. P. Zie ook *Knieholte*.

Schor, zie *Heesch*.

Schorpioen, *huisschorpioen*, bruin van kleur en vergiftig, kala. *Huisschorpioen*, zwartachtig van kleur en niet vergiftig, kaladjğngkeng (= — djğnking B.). *Bosch-* of *tuinschorpioen*, groot, zwart van kleur en vergiftig, kala-mangghа B. = kalang-mangghа P.

Schors zie *Bast*.

Schorsen een ambtenaar, ma'-ambu-(p).

Schorten, *haperen*, *ontbreken*, kòrang. *Wat schort er aan*, apana sè kòrang = sè kòrang apana of kòrang apana.

Schot, *houten beschot*, ghğddjhùk B. P. = ghğbbhlùk S.

Schot. — *geven aan* een vlieger, ngòlor (ò) — ook njòlor (s) talèna.

Schotel, *vleeschschotel*, bàsi-. *Vierkante, platte, van bamboe gemaakt*, zooals men o.a. bij offer-

maaltijden gebruikt, a n t j a k. *Groote, langwerpig- ronde schotel, rijstschotel,* p a n d j h ą n g. *Grof, rood, aarden schoteltje,* waarin spaansche peper tot »t j è n g è" wordt gereed gemaakt en veelal ook voorgediend, t j ò b í k. *Schoteltje onder een kopje,* l è p e r. *Schoteltje* van een inl. lamp, waarin zich de olie met de pit bevindt, t j a l ò p a k S. = t j a l ò p a g h ą n S. = t a l ò p a g h ą n B. P.

Schotvrij, zie *Onkwetsbaar.*

Schouder, b h ą u.

Schouderbedekking, *epaulet, schouderkwast,* p ò l e t.

Schouderblad, *schouderbladen*, b ą l i k a t.

Schouderkwast, zie *Schouderbedekking.*

Schouw, *schouwing, bezichtiging, opneming, onderzoek,* p a m a r e k s a q a n ook k ò m i s i -.

Schraag, *stut, bok,* d j h ą n g-t o n d j h ą n g B. P. = w a k-t u w a k S. P.

Schraal, van grond, k a d j ą l.

Schraapzuchtig, zie *Gierig.*

Schragen, zie *Ondersteunen* en *Stutten.*

Schrander, zie *Scherpzinnig.*

Schransen, *veel eten, zich te goed doen,* m ĕ l l a k s è n g a-k a n.

Schrapen, *afschrapen, afkrabben,* n g ĕ r r e k (k). — *aan het buitenvlak,* zooals bijv. zout bij de aanmaak, n g a e s (k).

Schrede, *stap,* t e n d h ą k.

Schreef, zie *Streep.*

Schreeuw, — *om hulp* of *van pijn*, ţ a r a t ook ţ u w a t. — *bij het roepen van iemand,* è r a q. — *bij het weenen,* t j ĕ r r e n g. *Schreeuwen, zulk een — geven,* respectief a ţ a r a t of a ţ u-w a t, a è r a q en a t j ĕ r r e n g. *Schreeuwen*, van een varken, a g u w e k B. P. = a k ô w e k S. = a k ô w e n g S. *Schreeuwen, een keel opzetten,* van een kip die bijv. gegrepen wordt, a k a o k ook a k i j o k.

Schreeuwen, zie *Schreeuw.*

Schreien, *tranen storten* of *vergieten, huilen, weenen,* n a n g e s (t) met m ò l a r A. T. Iemand of iets *beschreien, betreuren, weenen van aandoening om* iets of iemand, n a n g è s è met m ò l a r è A. T. *Om* iets *weenen*, ook n g a t a n g e s (k) met n g a-m ò l a r (k) A. T. *In koor schreien,* van kinderen, a b h ą-r i j à k of ĕ m b h ą r i j à k. *Zacht, niet luid* —, n j a r è b i- ook a g i n g g i n g of a n g e q n g e q.

Schrift, *geschrift, geschrijf*, in 't algemeen *geschreven* of *geteekende figuren,* t ò l e s met s ĕ r r a t A. T. Zie ook *Teekenen.*

Schriftuur, *een geschreven iets, brief, briefje,* s ò r a t met s ĕ r r a t

A. T. *Dienstbrief*, sòrat-ḍinĝs, enz.

Schrijfbehoeften, zie *Schrijfgereedschap*.

Schrijfcassette, *schrijflessenaar*, *blikken trommel tot berging van schrijftuig*, lasnar = lesnar.

Schrijfgereedschap, *schrijfbehoeften*, bhąkakas-nòles, enz.

Schrijflessenaar, zie *Schrijfcassette*.

Schrijfpen, vervaardigd van een een steel of pen uit de harige vezels van den arenpalm, kallam. Zie ook *Pen*.

Schrijftrommel, zie *Schrijfcassette*.

Schrijfvertrek, kantòran.

Schrijnwerker, zie *Timmerman*.

Schrijven, een brief —, iets *beschrijven*, nòles(t) met njĝrrat(s) A. T. Een brief — *aan* iemand, nòlèsè met njĝrradhi A. T. Zie ook *Teekenen*. Iets *opschrijven*, *noteeren* of *aanteekenen*, *van* iets *aanteekening houden*, nòlèsè met njĝrradhi A. T. —, een letterarbeid *opstellen*, een verhaal in dichtmaat (bąbątjan) —, ngarang(k) ook ngangghít(a).

Schrijver, *klerk*, *secretaris*, tjarek ook djhuru-tòles. *De* —, *de dichter*, *de auteur* van een werk, sèngarang, enz. Zie ook *Dichter*.

Schrikachtig, *spoedig schrikken*, kĝddjhidhąn.

Schrikkelijk, nakoqè(t).

Schrikken, *verschrikt worden*, *ontstellen*, *verbaasd*, *verwonderd*, *versteld*, *verrast*, ook *getroffen* door iets, takĝrdjhąt of ngĝddjhit(k). Ook wel kaghit B. P. Iemand *doen schrikken*, *verschrikken*, *verschrikt maken*, *een schrik aanjagen*, *verrassen*, matakĝrdjhąt(p), enz.

Schroef, sĝkkrùp ook òlèran. *Schroeven*, *inschroeven*, njĝkkrùp ook ngòler.

Schroefdraaier, òbhing B.

Schroeien, zie *Zengen*.

Schroeven, zie *Schroef*.

Schromen, *duchten*, takoq.

Schroomvallig, zie *Schroomen*.

Schub, sesseq. *Geschubd*, asesseq. Een visch *schubben*, njesseq.

Schubben, zie *Schub*.

Schuddebollen, zie onder *Schudden*.

Schudden *aan* iets, iets *doen schudden* of *trillen*, ngonḍhu-(ò) —, *trillen*, *heen en weder gaan*, *zich schuddend bewegen*, zooals van een huis bij het lossen van een kanonschot door de luchtdrukking, van den grond bij een aardbeving, van een rijtuig op een hobbeligen weg, aonḍhu-. *Het hoofd* —, bij een weigering of ontkenning, auweng ook akèpĝk. Idem van verwondering, alleen akèpĝk. Speelkaarten —, njottjò-(tj). Een

vuurtouw —, om de asch te verwijderen, n a k ṭ a k (t).

Schuier, *borstel,* s ĕ k k a q. *Kleerborstel,* s ĕ kk a q n a d h a n-d h a n a n. *Schuieren, afschuieren, afborstelen,* n j ĕ k k a q.

Schuieren, zie *Schuier.*

Schuif, waarmede in een inlandsch huis de deur wordt gesloten, van hout of bamboe, p a l a n g. *Houten* — van een kraal, s a l ò r o k. *De schuiven van een* kraal *dicht schuiven,* n j a l ò r o k.

Schuifgordijn, zie *Gordijn.*

Schuifknoop, r a q-d j h i r a q. *De lus, de opening,* s a m p ò k ê j a n.

Schuilen, *kruipen, gekropen zijn onder de vleugels van de moeder,* van jonge vogels, n j a l o s s o q (s). *Onder de vleugels van* de moeder *schuilen,* n j a l o s s o q è. Zie ook *Verbergen.*

Schuilplaats, *schuilhoek, bergplaats,* p a n g e r r ĕ m m a n ook p a n g è t ĕ g g h a n.

Schuim, k a p o q.

Schuimbekken, n g a b h ú k.

Schuimen, n g a p o q ook a k a p o q.

Schuin, *scheef, hellen, schuin afloopen,* m è r e n g. Van hetgeen schuin is afgekapt of afgesneden: è t j a n g r a t. *Schuin afloopen onder een kleinen hoek,* van een dak, t a r a-; *onder een grooten hoek,* meer loodrecht, k ò t j o r; in ergeren graad, bijna loodrecht, l ò p o k. Van iemands schouders, o n g k ò- of s o l k ò-.

Schuit, zie *Vaartuig.*

Schuitevoerder, *stuurman,* p a n-ḍ h i g h a.

Schuiven, *voortschuiven, voortduwen, kruien,* n j ò ṭ o k (s) ook n j ò r o n g (s). *Langs* iets —, *zich —, strijken,* n j a r è b h i t (s). *Zich zachtkens aan* —, terwijl men ligt of zit, a e n g s ĕ r. Zie ook *Schuif.*

Schuld, in geld of goed, ò t a n g. — *hebben, schuldig* aan iemand geld of goed, a ò t a n g. *Restant schuld,* wat nog te betalen blijft, r è-k a r è ook k a k a r e n of k a n t o n met k a d h i n g-g h a l a n A.

Schuld, *vergrijp, misslag, fout, feil, misdrijf, zonde,* ook *schuld hebben, misdreven hebben, schuldig,* s a l a- ook d h u s a. Iemands —, ook k a s a l a q a n. Iemand *de* — *geven* of *toeschrijven,* n j a-l a q a g h i.

Schuldeloos, t a q-p a d h u s a of t a q p a-d h u s a.

Schuldenaar, met betr. tot geld of goed, s è a ò t a n g.

Schuldig, zie *Schuld.*

Schuldvordering, wat men te vorderen of uitstaande heeft, p ê ò t a n g.

Schuren, *afschuren, wrijven, poetsen;* iets *oppoetsen door wrijven* of *schuren,* n g ò s o k (k) ook n g o s s ò- (ò) of n g o s s ô w è.

Langs iemand of iets *in het voorbijgaan schuren*, njerghing (s) = ĕngghirseng.
Schurft, kòreng. *Schurftig*, kòrèngĕn ook rengkòrèngĕn.
Schurftmijt, òlaqna kòreng.
Schurk, zie *Booswicht*.
Schut, *scherm*, om het inkijken ergens in een kamer te beletten, *kamerschut*, bąrąna.
Schutsel, zie *Schutting*.
Schutsweer, zie *Dam*.
Schutter, tòkang-ĕmbhĕḍḍhil B. P. = — nengghąr S. P.
Schutting, *schutsel*, *afschutting*, zooals om een terrein, teneinde bijv. loosloopend vee daaruit te houden, ḍhąng-aḍḍhąng.
Schuur, *rijstschuur*, lombhúng.
Schuw, *wild*, *bevreesd voor den mensch*, van een dier, kĕsset. Zie ook *Onrustig*.
Schuwen, *verfoeien* iemand of iets, bądjhíq(ka) ook samĕngnget (ka).
Secretaris, sekkrĕttaris ook sèkĕttaris.
Sedert. — *een jaar ben ik hier*, la ollè sataon sengkoq sè bąḍą ḍinnaq.
Sein, zie *Teeken*.
Sekreet, kakùs = kakos ook djhąmbhąn = padjhąmbhąn.
Sekse, bhąngsa.
Seldery, saladdri-.
Seltserwater, aeng bąląndhą.
September, septembĕr.
Sergeant, sersan = sĕrsan = sarĕssan ook sarêjan.
Servet, sĕrbet. — of *doekje*, *waarmede een cadeautje dat men op een presenteerblaadje aanbiedt*, bijv. vruchten, *wordt overdekt*, sasap.
Siam, eigenaam, sijĕm.
Sidderen, zie *Beven*.
Sieraad, *opschik*, pangangghúj met agĕmman A. T.
Sierlijk, zie *Net* en *Mooi*.
Sigaar (inlandsche), ròkoq. *Manillasigaar* en *Europeesche sigaar*, ròkoq manèla. Ook wel ròkoq dĕbbàk P.
Sigarendoos, zie *Sirihdoos* en *Tabaksdoos*.
Sigarenkoker, bąḍḍhąna ròkoq.
Sigarenpijp, zie *Pijp*.
Signaalblok, zijnde een uitgehold langwerpig blok hout waarop, terwijl het hangt, met een korten dikken knuppel wordt geslagen, en zulks als alarmsein of wel om den tijd aan te geven; als *brandklok* of *alarmklok* doet het alzoo mede dienst, ghĕnḍhungan. Een kleine soort van bamboe die men bij het patrouilleeren in de hand houdt, is ţùngţùng of ţongţong.
Sijpelen. Van een kruik bijv. of een dak, waaruit of waard-

het water sijpelt, bhąrĕsbhĕs.
Sik, *kinbaard*, zie *Baard*.
Sikkel, zijnde een grasmes, areq. Ook saḍąq S. P. In B. is saḍąq een groote areq.
Simpel, *half wijs*, sasar ook lą-ghiląĕn of èdhąn.
Sinaasappel, djhĕrrúk matjan.
Singel, *buikriem*, *buiksingel*, *zadelriem* aan een zadel, ambhĕn.
Sirih, *betelblad*, sèrè-.
Sirihbakje, bakje van bladeren, hout of metaal, voor de verschillende ingrediënten van den sirihpruim, mènangan B. P. = pamènangan S.
Sirihdoos, van leder of blik, mede *tabaksdoos* of wel *sigarendoos*, tèpaq.
Siriheten, *sirihpruimen*, mèna(p) met mòtjang A. T.
Sirihpruim, *betelpruim*, pènang-masaq. *Reeds gekauwde sirihpruim*, sĕppa-.
Sirihspog, dhúbbhąng.
Siroop, zie *Stroop*.
Sissen, bijv. van den visch dien men met olie of boter in de pan braadt, ĕssĕngngan ook ĕssrĕngngan.
Sits, tjita- = djita. *Gestreept sits*, tjita pòleng, enz. *Geruit sits*, tjita dàm-ĕddàman, enz. *Gebloemd sits*, *sits met een figuurtje* of *bloempje*, tjita kĕmbhąngan, enz.
'aal. *Lange* —, die door de vrouwen wordt gedragen, als ze uitgaan, van uitheemsch maaksel, ĕttjal. *Lange, smal opgevouwen doek* of *sjaal* als sieraad, anders pendjhúng met sĕmmĕgghąn A. T. Idem *om er een kind* of *wel iets in te dragen*, bhąn-ĕmbhąn. *Korte sjaal*, rèmong ook mantĕl.
Sjalot, bhąbąng mèra-.
Sjees, penḍi-.
Sjilpen, *piepen*, van een vogel, tjettjèdhąn.
Sjorren, *een touw slaan om* iets, naleqè(t).
Sjouwer, zie *Koeli*.
Slaaf, òreng bĕllijąn.
Slaags, *aan het vechten*, *worstelen*, atòkar. *Gewapend strijden*, *vechten*, atjarok. Idem, *in den oorlog*, apĕrrang.
Slaan, iemand of iets *een slag toebrengen*, *naar* iemand of iets *slaan*, mòkol(p) = nòkol(t) ook malò(p). Iemand —, *ranselen*, *slagen toebrengen*, ĕmbhĕsbhĕs ook moppo-(p). Verg. bij *Rottingslag*. — *met een karwats*, njamĕttè(tj). *Met* iets, zooals een sabel of wel rotting, *rechts uit* of *links uit van zich* —, njèbhĕttaghi(s). *Naar* iemand of iets — met een sabel, njèbhĕt. *Iets, waarmede men slagen toebrengt*, bijv. knuppel, enz., kol-

p ò k o l, enz. Iemand *met de vuist* —, n g a n t ĕ m (a). Idem, met den uitgestrekten arm als straal een horizontalen cirkel beschrijvende, n j e n ṭ ĕ m (s), ook n ĕ r k ĕ m (t) of n g ò ṭ ĕ m (k) P. = ĕ n g g h u ṭ ĕ m B. Idem, met de vuist een rechte lijn beschrijvende, *op* de borst, n j ò-d o k (s) B. = n j ò ḍ o k (s) P. = n j ò d o q (s) P. = n j ò ṭ o k (s) S. *Op* het voorhoofd, ĕ n g-g h u t j ò-; *op* het gelaat of den mond, n o r k o p (t). — *met een zwaai naar* iemand of iets, met iets of met den rug van de hand, ĕ n g g h i b h ĕ n g. — *op* een bekken, de gebedstrom, enz., n a b b h u- (t). Iemand *met een zwaai tegen den grond* of *tegen iets aan* —, ĕ m b h ą n t e n g of ĕ m b h ą n t e n g n g a g h i. *Slaan in* iets, van den bliksem, zie *Schieten*. Iemand of iets *met de vlakke hand* of *met iets vlaks* —, ĕ n g g h ĕ p p a q. —, *een tik geven*, van een hoornbeest, met de horens, n j a m b ą n g (s). Van een wild varken, met de slagtanden, n j è n g a t (s) B.

Slaap, *slapen*, van het hoofd, l e n g-p è l è n g a n.

Slaap, die zich onder het slapen in de ooghoeken vormt, b i l ą q.

Slaapdronken, ḍ ą p-ò ḍ ą b h ĕ n.

Slaapkop. *Een* — *zijn*, *vaak slapen*, t è ḍ u n g a n. *Een* — *zijn*, *niet gemakkelijk te wekken*, b h ą l u b h u-.

Slaapplaats, *slaapstede*, *bed*, *ledikant*, k a t è ḍ u n g a n ook r a n d j à n g of r a n d j ą n g met p a s a r ê j a n A. T. Iemand *een slaapplaats geven*, ook een kind *naar bed brengen*, m a t è ḍ ú n g (p) met m a s a r è (p) A. T.

Slaapstede, zie *Slaapplaats*.

Slabbetje, voor kinderen, u t u-.

Slachten een dier, door afsnijding van den hals, n j a m b h ĕ l l i- (s) ook ĕ m b h ĕ l l i-.

Slachthuis, zie *Slachtplaats*.

Slachtplaats, *slachthuis*, d j h ą-g h ą l ą n of p a d j h ą g h ą l ą n, enz., zie *Slager*.

Slag, *soort*, b h ą n g s a. —, i. d. z. v. *geluid* van iets, s ô w a r a. I. d. z. v. *klap met de vlakke hand* (tegen het hoofd, den wang of den slaap), t a m p è l e n g. I. d. z. v. *gevecht*, p ĕ r r a n g. I. d. z. v. *schade*, *verlies*, *nadeel*, k a r u g i j ą n = k a r ò g i j ą n. *Geen slag hebben* van, *niet terecht kunnen* met iets, *onhandig*, g h ú g g h ú q.

Slagader, *polsader*, *pols*, t ĕ k-k ĕ t t ĕ k.

Slagen, zie *Worden*.

Slager, *vleeschhouwer*, (t ò k a n g-) d j h ą g h ą l B. P. = (t ò k a n g-) d j ą g ą l S. *Het beroep van slager uitoefenen*, ĕ n d j h ą g h ą l, enz.

Slagpen, in de vleugels van een vogel, s o m b i S. = ĕ l l a r B

Slagregen, òdjhąn dhĕrrĕs.

Slagtand van een varken, tijger, hond, enz., sijong. *Slagtand* van een varken, ook sèngat B.

Slagveld, zie *Vechtplaats.*

Slak, koqol. Een groote soort is ghúndhąng. *Slak*, die in de boomen leeft, *boomslak*, tjang-tjang of bhurúq-tjang-tjang.

Slaken iemands banden, iemand *loslaten, in vrijheid stellen*, ĕnlòtjòdhi.

Slang, òlar.

Slangenvenijn, òpas.

Slank, *dun van middel*, rampeng.

Slaolie, zie *Olijfolie.*

Slap, van koffie en thee, taq kĕrras. Van thee, ook ngòḍą. *Slap, uitgeput*, door den honger of een ziekte, ghĕddhúr.

Slapen, tèḍúng met asarè A. T. Plat: aḍhĕkkok of alengkĕr. Iemand *in slaap brengen, doen inslapen*, matèḍúng(p) met masarè(p) A. T. *Door den slaap overmeesterd worden, inslapen, insluimeren*, tatèḍúng, enz. *Slapen*, van een lichaamsdeel, ghąríngghíng.

Slaperig, katonḍu- ook ngantok. Zie ook *Langzaam.*

Slavin, òreng bineq bĕllijąn.

Slecht, *kwaad, leelijk, van geen goede kwaliteit, boos, gemeen, verachtelijk, laaghartig*, djhubąq. — *in zijn soort*, van lijnwaad in den handel, kòkòḍhín. — *van gezicht, slechte oogen hebben*, rabĕng.

Slechten, *gelijk* of *effen maken*, marata(p). Zie ook nog *Afbreken.*

Slechtheid, *boosheid, laaghartigheid, laagheid, gemeenheid*, kadjhubąqąn.

Slechts, *maar, evenwel, nochtans*, angeng of aneng = nangeng. —, *alleenlijk*, njeng = neng of pèraq ook tjòma- of wel mong = among. —, *alleenlijk, maar, dan maar*, bhąi, ook bhąín B. P., met b(h)isaos A.

Sleepen, *voorttrekken*, iemand of iets *langs den grond sleepen*, ngèret(è).

Slegge, zie *Hamer.*

Slenteren, *drentelen, ronddrentelen*, akalendjąr.

Slepen, *achterna, over den grond*, van het touw waaraan een beest, bijv. een paard is gebonden, of van den staart, ngèlet(è) ook ngalèlet = akalèlet.

Slet, *lichtekooi*, sondhĕl ook djàlàng of lûnţé-.

Sleuren, zie *Sleepen.*

Sleutel, sòrok.

Sleutelbeen, *schouderbeen*, sasalang S. = lang-salang P. = lang-salangan B.

Sleutelgat, lòbąngnga sòrok.

Slib, zie *Modder.*

Slijk, zie *Modder*.

Slijm, mèroq S. P. = òsĕ̤ng S. *Met slijm*, van den neus, amèroq, enz.

Slijmerig, van brij of pap, lentat.

Slijpen, *wetten*, *aanzetten*, op een slijpsteen met olie of water, ĕ̤ngghạngsè ook ngassa-(a). Op een slijpplank zonder olie noch water, malot(p).

Slijpplank, pamalot.

Slijpsteen, ghạngsêjan. *Draai-slijpsteen*, ghạríndhạ = ghuríndhạ.

Slik, zie *Modder*.

Slikken, *slokken*, *inslikken*, *door-slikken*, ngalòḍúq(k) ook ĕ̤ngghạlunjoq.

Slim, *leep*, pentĕ̤r.

Slinger, om mede te werpen, sembạn. *Naar* iemand of iets *met een slinger werpen*, njembạn. Iets, zooals een steen, *met een slinger werpen* naar iemand of iets, of *met* een slinger *werpen*, njembạnnaghi.

Slingeren, *heen en weer* —, *schommelen*, *wiegelen*, *wiegen*, aondjạn S. P. = aûndjàn B. P. —, van een boot, zie *Schommelen*. —, zooals dronken menschen, loopende, wel doen, en men ook wel doet, zittende in een rijtuig of vaartuig, aongghạq. —, *kronkelen*, *niet recht toe recht aan loopen*, van een weg, alúq-bilúq ook aṭong-bínṭong. Zie ook *Heen en weer gaan*.

Slingerplant, zie *Kruipplant*.

Slinksch, zie *Slecht* en *Sluw*.

Slobberen, *opslobberen*, *eten*, van een gans of eend, njòtjor(tj).

Sloep, zie *Boot*.

Slof, zie hiervoor *Muil* en voorts *Nalatig*.

Slok, zie *Teug*.

Slokken, zie *Slikken*.

Sloop van een kussen, zie *Overtrek*.

Sloot, zie *Leiding*.

Slordig, ook *Slordigheid*, zie *Nalatig*.

Slot, zooals aan een deur, *deur-slot*, taraptap. Zie ook *Hang-slot* en *Einde*.

Sluier, zooals de vrouwelijke badji's dragen, bûrgùq.

Sluimeren, *in den half slapenden toestand*, die gewoonlijk aan het vast inslapen voorafgaat, tarĕ̤d-dhĕ̤p ook talijĕ̤r.

Sluipen, njamar(s). Iemand *sluipende naderen*, bijv. willende hem pakken of een slag toe-brengen, noq-ngònoqè(k).

Sluiphoek, vanwaar men iets of iemand beloert, panjenḍhĕ̤m-man.

Sluitboom, *sluithout*, bijv. van een deur of venster, palang. *Sluit-hout aan het weefgetouw*, *rug-boom*, paot.

Sluiten, *op slot doen*, *afsluiten*, in

't algemeen iets *sluiten met hetgeen zich daaraan bevindt tot sluiting*, n g o n t j è (k) of n g a n t j e n g (k) ook n j ò r o k (s). *Gesloten, op slot*, a k o n t j è, enz. Een deur *sluiten*, n ò t o p (t) ook n g e n t ĕ p (è). *Met de houten schuif*, m a l a n g (p). Een boek, bedgordijnen enz., n g æ n t ĕ p. *Gesloten, dichtgeschoven* van schuifgordijnen bijv., a e n t ĕ p. Iets *doen sluiten, kleven, plakken, lijmen* aan of tegen iets anders, een brief *sluiten, cacheteeren*, n ò t o p (t) ook ĕ n d j h i l í t. *De oogen sluiten*, m ĕ d d h ĕ m. *Den mond* —, a è g h ĕ m. Een doode *dien* —, m a è g h ĕ m (p). — aan iets, *sluitend*, r a p ĕ t. Iets aan iets *doen* —, bijv. de eene vloermat aan de andere, m a r a p ĕ t (p). Zie ook nog *Gesloten*.

Slurf of *tromp* van een olifant, t a n a l è B. P. = t ò n a l è S.

Slurpen, *slurpende drinken*, n j a r ò ṭ o t (s) of n j a r ò ḍ ú t (s).

Sluw. — *en slecht, schelmerij plegen*, s a l e n t ĕ r. *Niet knap maar* —, b a n n è p e n t ĕ r: s a l e n t ĕ r.

Smaad, *schimp, hoon*, è n a.

Smaak, r à s s a. *Weer — of trek in eten beginnen te krijgen*, van een zieke, n g ò-a n g ò.

Smachten, *snakken, watertanden*, n g a l è t j e r.

Smaden, *schimpen, smalen*, m a è n a (p).

Smak, t a b b h ú k. *Met een* — uit de hoogte vallen, van menschen, groote dieren en groote voorwerpen, bijv. op den grond, t a b b h u g h a n. Iets ergens *met een smak plaatsen*, ĕ n d h í l b h a s.

Smakelijk, n j a m a n met s a è- A. *Zeer smakelijk*, n e q m a t. Zie ook *Lekker*.

Smakeloos, zie *Flauw*.

Smaken, bijv. van vleesch, *naar* iets —, a r a s s a.

Smakken, *nedersmakken op den grond*, iets of iemand, ĕ m b h a n t e n g of ĕ m b h a n t e n g-n g a g h i. — *met de lippen*, a k ĕ t t j a p.

Smal, zie *Nauw*.

Smaragd, d j a m ĕ r r ù t = d j u m ĕ r r ù t.

Smart, zie *Leed*.

Smarten, *zeer doen, kwetsen*, è k a s a k e q.

Smeden, a p a n ḍ h i of m a n ḍ h i.

Smederij, zie *Smidse*.

Smeeken, *bidden*, zie hiervoor *Vragen*. Zie ook *Gebed*.

Smeekschrift, r ĕ k ķ e s of s ò r a t r ĕ k k e s ook r e k k e s, enz.

Smeer, voor schoenen en raderen, s ĕ m m e r. Zie verder *Smeren* en *Vet*.

Smelten, *oplossen*, bijv. een metaal, ook suiker, ĕ n l ĕ d d j h ú r. *Ge-*

smolten, lĕddjhạr of lĕssa- ook antjor.

Smeltkroes, mòsa-.

Smeren, *strijken op* iets, schoenen of een wagenrad, njĕmmer(s) — brood, *met boter,* mòbuwi (p) mantèghạ.

Smerig, zie *Vuil.*

Smeulen, van een vuur, ghíq bạḍạ marḍạna.

Smid, *ijzersmid,* panḍhi ook tòkang-bĕssè. *Smid zijn, het beroep van smid uitoefenen,* manḍhi of apanḍhi.

Smidse, *smederij, werkplaats van een smid,* panḍhijạn.

Smijten, zie *Werpen.*

Smoorlijk. — *verliefd, verzot,* ghilạ.

Snakken, zie *Smachten.*

Snaphaan, sanapan. Zie ook *Geweer.*

Snappen, *snateren,* zie *Babbelen.*

Snateren, zie *Snappen.*

Snavel, *sneb* van een vogel, tjottjoq.

Sneb, zie *Snavel.*

Snede, *snee,* kĕrraq.

Snedig, zie *Bedreven.*

Snees, zie *Twintigtal.*

Snel, zie *Gauw* en *Spoedig.* Voorts nog bij *Hard.*

Snellen, *hardloopen,* bĕrkaq.

Sneuvelen, *sneven,* zie *Sterven.*

Sneven, zie *Sneuvelen.*

Snid, *model, fatsoen,* pòtòngan ook sèkòdhạn.

Snijden iets, ngĕrraq(k). Vleesch of een lekkernij —, ook njeksek(s). Hout of bamboe *in smalle reepjes* of *kleine stukjes snijden,* ĕnrèdjhi-. Stof *snijden,* in het fatsoen der kleederen, mòtong(p) ook njèkot(s). Zie ook *Afsnijden* en *Rijstoogst.*

Snijwerk, òkèran. Iets *met snijwerk opsieren, besnijden,* ngòker.

Snikken, sèghumĕn.

Snip, bhĕrkeq.

Snipper, zie *Lap.*

Snoeien een boom, ĕmbhĕrseqè.

Snoepen, *een weinig afnemen* van klaarstaand eten, adjhạlạmet. Ook men-tjalèmènan B. *Van* iets *snoepen,* ĕndjhạlạmèdhi.

Snoer, *koord,* talè.

Snoet, *snuit,* van een varken, paard, hond, rund of buffel, tjonţong. *Een — hebben,* atjonţong.

Snoeven, zie *Zwetsen.*

Snood, zie *Slecht.*

Snoodaard, zie *Booswicht.*

Snor, zie *Knevel.*

Snorken, *ronken,* ngĕrrok(k).

Snorren, bijv. van een pijl of een kogel, tjuwĕngngan.

Snot, mèroq B. P. = òsĕng S.

Snotten, *snot loozen,* asessè B. = aòsĕng P. met asessè P. als A. T.

Snottig, van iemands neus, amroq B. P. = aòsĕng S.

Snotteren, zie *Snotten*.
Snotterig, zie *Snottig*.
Snuffelen, van een hond, aòngĕ̤s. Iets *snuffelende beruiken*, *besnuffelen*, ngòngĕ̤s. *Snuffelen in* iets, bijv. *in* een cassette naar geld, iets *doorsnuffelen*, njaloksak(s).
Snuif, bhạkò-sĕ̤rgúq.
Snuit, zie *Snoet*.
Snuiten *den neus*, zie *Snotten*.
Snuiven, zooals men doet bij verkoudheid of als men huilt, ook tabak, njĕ̤rgúq(s). Zie ook *Brieschen*.
Sober, *matig* in het eten, taq mĕ̤llak.
Societeit, ròma-bòlà- ook kamar bòlà-.
Soendanees, òreng sonḍhạ of — súnḍà.
Soendaneesch, sonḍhạ of súnḍà.
Soep, ĕ̤ssop = ĕ̤ssùp. — *bereiden*, aĕ̤ssop, enz. *Van* vleesch — *bereiden*, ngĕ̤ssop, enz.
Soja, kètjap.
Sok, zie *Kous*.
Soldaat, sarḍạḍu ook anaqkompĕ̤nnè. *Inlandsche soldaat*, ook pardjhuridhạn.
Soldeeren, mattreqè(p).
Soldeersel, pattrè.
Soldij, gạdji- B. P. = ghạdjhi- S. P.
Som, *totaal*, ghúngghúng ook djùmblà-. Zie voorts *Veel*.
Somber, *mismoedig*, *treurig*, sossa-.
Sommige, *eenige*, sabạnnè-.
Soms, *somtijds*, *somwijlen*, *nu en dan*, tarkaḍhạng of kaḍhạng = kala- kaḍhạng ook kuwat-kuwat.
Somtijds, zie *Soms*.
Soort, *aard*, bhạngsa. *Veelsoortig*, *allerhande soort*, *van verschillende soorten*, abạ-ròbạ ook ana-bạrna. *Allerlei* of *allerhande soort van; met alle soorten van*, *allerlei*, *allerhande*, saròbạna ook sabạrnana. *Van allerlei soort door elkander*, gezegd bijv. van de borden die iemand bezit, tjaròtjòbhạn B. = tjaroktjòghạn S. P.
Soortgelijk, akanṭa (of mara) ruwa.
Sorteeren, mèlè-(p).
Souple, zie *Buigzaam*.
Souvenir, zie *Aandenken*.
Spaak, *spaken* van een wiel, ratjaq. *Spaak in 't wiel*, zie *Beletsel*.
Spaander, *spaanders*, tatal. *Spaanders afhakken van* brandhout, malpal(p).
Spaarpot, tjèlèngan = lengtjèlèngan. Geld *in een — doen*, *opsparen*, njèlèngè.
Spaarzaam, zie *Oppassend*.
Spade, *schoffel*, lanḍúq. *Daarmede werken*, alanḍúq. Een

stuk grond *daarmede bewerken*, ĕ n l a n ḍ ú q.

Spalk, bijv. om een gebroken arm of been, d j h a̧ l a̧ p e n g. Een arm of been *spalken*, *bespalken*, ĕ n d j h a̧ l a̧ p e n g.

Spalken, zie *Spalk*.

Span, de afstand van den top van den duim tot dien van den middelsten vinger, k è l a n. —, zooveel als men met duim en voorvinger kan overspannen, t j ĕ n g k a n g. —, *paar*, van dieren, p a s a n g.

Spannen een boog ook een doek of een stuk huid, m ĕ n ţ a n g (p). Een touw — of *uitspannen*, m a t a n j ĕ n g (p). Netten —, m a s a n g (p). Zie ook *Strak* en *Web*. *Gespannen* of *uitgespannen touwtjes aan een vlieger*, k ĕ n ţ ĕ n g.

Spannen paarden voor een rijtuig, runderen voor een ploeg, m a s a n g (p). *Gespannen*, van trekdieren, a p a s a n g.

Sparen, *wegleggen*, *sparende overleggen*, *besparen* geld, n j e m p ĕ n (s) ook n a r ò - (t).

Spartelen, bijv. in het water, k a j r a k a j a n = g ú j - r a g u j a̧ n. Van visschen op het droge, a t e q - l ĕ t t e q a n.

Spatbord, boven een wiel, ḍ ĕ n g t a n ḍ ĕ n g n g a r a t a.

Spatten, van een vloeistof of van vuur, ĕ n l ĕ t t e q. Ergens *spatten*, *bespatten*, ĕ n l ĕ t t e q è. Iets of iemand *met een vloeistof bespatten*, ook n g ĕ t t ĕ s s è (k) B. P. = n g è t ĕ s s è (k) S. P.

Specerijen, zie *Kruiderijen*.

Specht, t o q - b a̧ l a̧ t o q.

Specie, *klinkend geld*, p e s s è - k o n t a n.

Speeksel, zie *Spog*.

Speelgoed, waarmede men zich amuseert of speelt, e n - m a è n a n.

Speelkaart, zie *Kaart*.

Speeltuig, *muziekinstrument*, t a b - b h u w a̧ n.

Speen, *spenen*, zie *Aambeien* en *Tepel*.

Speer, zie *Piek*.

Spek, g h a̧ d j h i n a b a̧ b i of — t j è l e n g.

Spel, *openbare vermakelijkheid*, k a r a m m â j a n = m e n - r a m m e n.

Speld, p a n è t i - = p a n i t i -. — of *naald van bamboe*, om een blad waarin iets gepakt is, mede dicht te spelden, b h i t e n g B. S. = d j h i t e n g B. P.

Speldenknop, t j è ţ a g g h a̧ p a n è t i -.

Spelen, zooals kinderen dat doen, — een of ander kunstspel, — *om geld*, *dobbelen*, a m a e n. — *met* iets, n g a m a e n (k). — *en dartelen*, van visch, p o r - k a t j è p ò r a n.

Spellen, n g è d j h a̧ - (è).

Spenen een kind, m è s a - (p) of m è s a è.

Sperren. *De beenen wijd vaneen* —, nattang(t). *De oogen wijd open* —, ook *wijd openstaan*, van iemands oogen, mandhĕllik (p).

Spiegel, katja met pangòladhạn A. T. *In den — zien, zich spiegelen*, akatja met apangòladhạn A. T. — fig., katjakĕbbhạng.

Spiegelen (*zich*), zie *Spiegel*.

Spiegelgevecht, *met tournooilansen*, sĕnnènan. *Een — met tournooilansen houden*, asĕnnen.

Spiegelglad, *glimmen als een spiegel*, bijv. van het haar van een paard, nadat het is schoongemaakt, ook van het haar van een vrouw door olie, lènjè.

Spier, òraq.

Spiernaakt, zie *Naakt*.

Spies, zie *Piek* en *Werpspies*.

Spijker, *nagel*, pakò. Iets *spijkeren, aanspijkeren, met spijkers* of *nagels bevestigen, vastspijkeren*, makò.

Spijkeren, zie *Spijker*.

Spijs, *eten, voedsel, spijzen*, kakan met tĕḍḍhạ A. en ḍhạqạr A. T. *Voeder* van dieren, pakan. *Spijzigen, te eten geven aan* iemand, ook een dier *voederen*, makanè.

Spijskamer, *provisiekamer*, sĕppen.

Spijt, *berouw hebben* of *gevoelen, inkeeren* tot zich zelf, *spijtig* of *rouwig*, kasta. *Het spijt me, het spijt mij maar*, sengkoq kasta.

Spijtig, *rouwig*, zie *Spijt*.

Spijze, zie *Spijs* en *Eten*.

Spijzigen, zie *Spijs*.

Spikkel, *stippel*, tetteq B. = tîttìq P.

Spin, bạ-labbạ B. = bạ-labạ S. P. *Boomspin*, een zwarte soort spin, ghạghạtteng = ghạgghạtteng.

Spinazie, tarnaq B. = tarnjaq S. P.

Spinnen, van een kat, aḍĕrrĕng. —, *garen maken*, zie *Garen*.

Spinneweb, zie *Web*.

Spinnewiel, kantêjan.

Spinsbek, sôwasa.

Spion, ta-mata ook tĕllek = tatĕllek.

Spit, bamboezen of houten, soddjhìn.

Spits, *puntig, scherp, gepunt*, bijv. van een stalen pen, tadjhĕm. — *toeloopen*, djhúngret. Iets *puntig* of *spits maken*, matadjhĕm(p) of nadjhĕmmè.

Spitsboef, b(h)ạngsat = bàngsat.

Spitsvondig, zie *Scherpzinnig*.

Spitten, ngalè(k). Ook ngallè(k) B.

Spleet, *ravijn, kloof*, lat-ĕḷḷaddhạ ghunong.

Splijten, zie *Barsten, Klieven* en *Scheuren*.

Splinter. *Zijn met een — er af,* bijv. van een tafel, ghúmbing. *Met een grooteren — er af,* ghĕ̥mpal.

Splitsen, zie onder *Twee.*

Spoed. *Met —,* van een beweging, ghḁntjang; anders lĕ̥kkas. — of *haast gaan zetten, aanzitten achter* iets, malĕ̥kkas (p). Iemand die iets moet halen of die moet komen, *tot meerder — maken aanzetten,* maghḁntjang (p). *Met allen —, in allerijl, in agitatie* iets *doen,* ĕ̥mbhḁrĕ̥ntĕ̥ngngè.

Spoeden (*zich*), zie *Haasten* en *Reppen.*

Spoedig, *welhaast, gauw, onverwijld,* dhuli. Ook tòlè B. Zie ook *Spoed* en *Gauw.*

Spoel, zie *Weversspoel.*

Spoelen. *Den mond —,* akĕ̥mmor.

Spog, *speeksel,* tjòpa- met èdhu A. T. — *in den mond,* èbĕ̥r. Zie voorts *Sirihspeeksel* en *Spuwen.*

Sponning, ghĕ̥ttĕ̥p = tĕ̥pghĕ̥ttĕ̥p.

Spook, *spooksel, geest,* sètan ook lalĕ̥mbhút.

Spoor, *voetspoor, indruksel van den voet van mensch of dier,* lòlos of lampat. —, *sporen van toegebrachte slagen* of *wonden,* ook *spoor* van een wild, van een vermist, bijv. gestolen dier of goed, alleen lampat. Het spoor *willen bijster maken,* nòpôwè(t). —, *om een rijpaard aan te zetten,* sĕ̥ppùr. *Gespoord,* nganghúj(a) sĕ̥ppùr. *Spoor, sporen* van een haan, kalkoen, enz., djhḁlu.

Spoortrein, *spoorwagen,* rataapoj ook sĕ̥ppùr.

Spoorwagen, zie *Spoortrein.*

Sport van een ladder, ghighi.

Spot, *honende spot,* pangòtjò of patjò-ngòtjò. *Met* iemand *den spot drijven, spotten,* tjò-ngòtjò (k).

Spotten, zie *Spot.*

Spotziek, paròtjaq.

Spouwen, *splijten,* zie *Openspouwen.*

Spraak, *taal, woord,* bhḁsa ook òtjaq. *Ter sprake komen,* van een zaak die men als afgedaan heeft beschouwd, òḍíq pòlè-.

Spraakzaam, *innemend, minzaam, vriendelijk,* rètjè-.

Sprakeloos, *stom,* bui.

Sprank, zie *Vonk.*

Spreekwijze, *spreekwoordelijk gezegde,* parèbhḁsa = parèbhḁsan = parbhḁsa, enz., ook salòka.

Spreekwoord, zie *Spreekwijze.*

Spreeuw. Een soort —, djhḁlḁk.

Sprei, ook *beddelaken,* sĕ̥pprè-.

Spreiden, *uitspreiden* een doek, ĕ̥mbḁrbḁr = ĕ̥mbirbir. Een mat, ngampar(a).

Spreken, *zeggen, praten,* ngòtjaq (ò) met ngandhika A. T.

Tot een meerdere: **mator.** *Redeneeren, praten, samenpraten, een gesprek voeren,* tjaq-ngòtjaq, ook adjànḍon B. P. = atjatja- S. P. *Zacht samenpraten,* aghunĕmman. *Over* iemand of iets *spreken* of *redeneeren,* iemand of iets *bespreken,* ngòtjaq(k) met ĕnḍhąbuwaghi A. T. Iemand in zijn huis ergens over *gaan aanspreken,* nompò(t). *Door den neus spreken,* als gebrek, dhúng-sĕng. Zie ook *Neus. Spreken op harden, forschen* of *barschen toon;* iemand *zoo toespreken,* njĕntak(s). Iets *uitspreken,* iets *zeggen* van iemand of iets, ngòtjaqaghi(k) met ĕnḍhąbuwaghi A. T. *Met* iemand *spreken, beraadslagen* over een zaak die men bijv. voorstelt, ĕnrĕmbhąghi.

Sprenkelen, zie hiervoor *Besprenkelen.*

Spreuk, zie *Spreekwoord.*

Springen, *zijn sprong nemen, een sprong nemen,* alontjaq. *Op en neder springen, heen en weer springen,* bijv. van kikvorschen, tjaq-lontjaqan. *Op* iemand of iets *toespringen, om hem* (*het*) *te grijpen,* van een dier, zooals een tijger, njarghĕp(s). *Naar* iets *omhoog springen,* om het te bemachtigen, ĕndjhúltoq. *In het water springen,* adjhąbbhúr = atjabbhúr. *Over* iemand of iets *heenspringen,* ĕnlontjaqè. Zie ook *Barsten* en *Dartelen.*

Springtij, *springvloed,* aeng-sòrong. *Opzetten,* van de zee bij vloed, sòrong.

Sprinkhaan, bąląng.

Sproet, blijvend vlekje op de huid, taèna lalaq.

Sprokkelen, *hout sprokkelen,* njarè(s) teq-ròteq.

Sprong, palontjaq. Zie voorts *Springen.*

Sprookje, dhungeng B. P. = dhúngngeng S. P.

Spruit, *jonge* —, bĕlta-. Van de bamboe, rĕbbhúng. —, *scheut* van den pisang of van curcuma, buḍúq. —, *jong malsch blaadje,* dat ook door menschen wordt gegeten, lampòdjąng of ompossa lampòdjąng.

Spruw, zie *Scheurbuik.*

Spuit, sĕrpot of sĕmprot. Iemand of iets *bespuiten,* njĕrpot, enz. *Er uit spuiten,* van het bloed, njĕmbhúr(s).

Spuiten, zie *Spuit.*

Spuwen, atjòpa- met aèdhu A. T. *Op* iemand of iets *spuwen,* iemand of iets *bespuwen,* njòpaè met ngèdhuwi A. T. Iets *uitspuwen,* njòpaqaghi met ngèdhuwaghi A. T. *Bij herhaling spuwen,* atjòpaqan met aèdhuwąn A. T.

Spuwpot, patjòpaqan met paèdhuwąn A. T.

Staak, *stok*, zooals men bijv. bij erwten plaatst, pandjhĕ̦rrąn. De *stok* van een hengelroede, ghąląghąrąn. *Lange staak*, *waaraan de kooi met een tortelduif er in wordt opgeheschen*, pangondjhughąn.

Staal, bądjhą. Zie ook *IJzer*.

Staal, *monster*, tjontò.

Staan, *gaan staan*, *opstaan*, naddhĕ̦k ook mandjhĕ̦ng met ngadhĕ̦k of djhumĕ̦nnĕ̦ng A. T. *Staan blijven*, *halt houden*, ook *sta*, als toeroep, ambumet rèren of lèren A. Ţ. Iemand *doen stilstaan* of *staande houden*, *doen halt houden*, ma-'ambu-(p), enz. *Staan blijven*, van water, ngandhĕ̦k (a). Van iemand die een sprong wil nemen, ook fig. *staan blijven* voor iets, er voor *staan*, *er niet mede terecht* of *voort kunnen*, kandhĕ̦k. *Niet kunnen staan*, gedurende eenige oogenblikken, van iemand die wil gaan staan, na eerst met gekruiste beenen te hebben gezeten, ook van een kip wier pooten lang gebonden waren, djhąngkangĕ̦n B. *Staan blijven*, *ten deele*, van schuld, akanton. *Gedeeltelijk laten staan*, *gedeeltelijk onbetaald laten* een schuld, ngantònè. *Staan boven* iemand, zie *Meerdere*. *Spichtig staan*, van planten, bĕ̦rnjeng. *Staan*, *in erectie*, van de roede, tjĕ̦ngghąng ook òdíq. *Staan met zijn velen ergens*, van menschen en huizen, adjhąrĕ̦kdjhĕ̦gghąn. *Niet goed in de rij staan*, van tanden, sòlè. Zie ook *Liggen* en *Zitten*.

Staart, búntoq. —, *haarvlecht* van een Chinees, kontjer ook wel, doch plat: búntoq of tjatjeng.

Staartpeper, *piper cubeba*, kamòkos.

Staartriem, apos-bhúntot.

Staat, *aantooning*, sĕ̦ttat.

Staat, *toestand*, *gesteldheid*, kabądąqąn. *In staat tot* iets, *in staat* of *bekwaam genoeg*, om iets te doen, kĕ̦llar ook kabąbą of kuwat.

Staatsiekleed, *hofkleed* van hofbeambten of aanzienlijken ook door een bruidegom of bruid gedragen, rapeq met kampò-A. T.

Stad, het gedeelte binnen de poorten, koţţa.

Staf, *wandelstok*, tongkĕ̦t, ook dhúngkĕ̦t B. P., met tĕ̦kkĕ̦n B. P. = djhúngkat S. als A. T.

Staken iets, ma'ambu-(p) met malèren (p) A. T.

Staketsel, paghąr.

Stal, *kraal*, voor beesten, kan-

ḍ h ą n g. *Paardenstal,* zie aldaar.

Staljongen, zie *Stalknecht.*

Stalknecht, *staljongen, paardenjongen,* p a d j h ą r ą n a n.

Stalletje, *verkoopplaats,* b ą r ú n g.

Stam, *boomstam,* b h ú n g k a-. *De stam van den pisang,* g h ą d h ĕ b-b h ú n g.

Stam, *geslacht,* b h ą n g s a. *Van geslacht op geslacht overgaan,* r o n-t ò m ò r o n.

Stamelen, zie *Stotteren.*

Stampen onontbolsterde rijst (paḍi) of gebraden koffie *in het rijstblok,* n ò t ò (t). Ontbolsterde rijst (bhĕrrąs) —, n j ĕ r r ò-(tj). Iets *tot meel* —, *fijn stampen,* n ĕ p p o n g (t). — *op* de aarde, ĕ n g g h ĕ r d j h ą-. Zie ook *Stampvoeten.*

Stamper, *rijststamper,* g h ĕ n t o n g.

Stampvoeten, van boosheid of toorn, a g h ą g h ĕ r d j h ą-. Zie ook *Stampen.*

Stampvol, zie *Propvol.*

Stand, in de maatschappij, zie *Aanzien.*

Standaard van een inlandsche lamp, d h ĕ k-a d h ĕ k B. = d j h ą k-e n d j h ą k B. P. = t o n g g h ą g h ą n S. = t e n d j h ą k S. = t e n g-g h ú q S. P.

Standbeeld, r e n g-ò r è n g a n.

Standvastig, p a g g h ú n n g ĕ n-a n g ĕ n n a.

Stang, *gebit, bit,* voor een paard, k a-ḍ h ą l i B. S. = k a ḍ ḍ h ą l i B. P.

Stank, ook *stinken, stinkend,* b ą s ĕ n g ook b ą t j ĕ n g. Van water, b ą n g ĕ r. *Stank voor dank krijgen, met dank beloond worden,* n g o n t ĕ p (k) b ą n k ĕ m b h ą n g è b ą l ĕ s t a è of wel n a m b ú q (t) b ą n k ĕ m-b h ą n g è b ą l ĕ s a t j a n.

Stap, zie *Schrede* en *Val.*

Stapel, *hoop,* t o m p o q a n. Van aarde of zand, in 't algemeen van wat uit losse deeltjes bestaat, t e m b h u g h ą n. *Aan een stapel* of *hoop liggen, opeengestapeld,* bijv. ook van een menigte menschen die ergens bij elkander zitten, a t o m p o q. Van voorwerpen van verschillende soorten, ook a t o m p a n g t e n ḍ h i-. Van aarde of zand bijv., a t e m-b h u g h ą n. *Zich opstapelen, zich opgestapeld hebben,* van schulden of bezigheden, a t o m-p o q. Iets *opstapelen, stapelen,* n o m p o q. Aarde of zand bijv., n e m b h ú k.

Stapelen, zie *Stapel.*

Stappen, zie *Klimmen.* — aan wal, uit een bootje, o n g g h ą-.

Staren, iemand *aanstaren,* m a n-d h ĕ n g (p). *Aanhoudend,* van het staren, t j ĕ n g n g ĕ n g.

Staroogen, zie *Staren.*

Statig, *langzaam, bedaard,* a l o s. —, *trots met opgeheven hoofd gaan* of *loopen,* a l a n g a q.

Statuur, zie *Lichaamsbouw*.

Steeds, *steeds maar*, bhąi met b(h)isaos. Mede voor *steeds door, voortdurend, altijd maar, altijd maar door*, pagghún. Zie ook *Onophoudelijk* en *Telkenmale*.

Steek, *het steken met een gepunt voorwerp*, panjòtjò-. *Met een naald* of dergel., panjòtjoq. Zie verder *Steken*. *Steek onder water*, parsĕmmon. Iemand *een steek onder water geven*, njĕmmònè(s). Zijn werk *in den steek laten* om iets anders te *d*oen, ĕndhina met ĕndhingghąl A.

Steekspel, sĕnnènan. *Aan een — deel nemen*, asĕnnen.

Steel van een spade (lanḍúq), dhąurąn. *Steel, stok*, waarbij men iets vasthoudt, ghúq-tĕgghúq. — van een vrucht, dąląnggidhąn B. = talanggidhąn B. = talangkèdhąn S. P. = talangkètan S. —, *stengel* van een bloem of blad, ghąghąng.

Steen, *gesteente*, *keisteen*, bątò. *Steenen, van steen*, ghĕḍḍhúng, in: bĕngkò ghĕḍḍhúng, *steenen huis*. *Steen, edelgesteente, gesteente, diamant, gevat* of *gezet in iets*, mata. *Steen*, *vlakke steen*, waarop men iets, bijv. medicijnen, fijnwrijft, lèghąn. *De zwarte steen in den tempel te Mekka*, sadjąràlúl-aswąd.

Steenbakkerij, pangobbhąrąn bhąta.

Steenkolen, arĕng-bątò.

Steenmarter, een soort van wilde kat, marmar. Een kleinere soort is mòsĕng.

Steenpuist, budhún B. P. = bubudhún S. Ook pòrò-sèghi P.

Steenrots, bątò karang.

Steiger, zie *Stelling*.

Steigeren, *op de achterbeenen gaan staan*, van een paard, ngandjhĕng(k). *Onophoudelijk steigeren*, djhĕng-kandjhĕngngan.

Steil, *steil op* of *afloopen*, van een terrein of weg, *steilte*, dhúr-djhĕt.

Steilte, *bergwand, hooge* of *steile rivieroever*, zie *Steil*.

Stek, tjangkok.

Stekel, zie *Doorn*.

Stekel, *stekels* van een stekelvarken, bulu.

Stekelvarken, zie *Egel*.

Steken, *porren* iemand of iets of *naar* iemand of iets, — met een wapen, bijv. een speer, njòtjò-(tj). Iemand *steken* of *prikken*, bijv. van een stekelvarken met de stekels, van een persoon met een naald of dergel., njòtjoq (tj). *Naar* iets *steken* met iets langs dat niet gepunt is, ngar-djhu-(a). *Naar* iemand of ie

naar omlaag steken met een wapen; *zoo stekende* met een koevoet den grond *graven*, ĕmbhudjhĕk. *Met* een wapen naar iemand *steken*, njòtjòwaghi. *Steken, gestoken*, bijv. van een stok in den grond, nantjĕk(t) = nattjĕk(t) = nantjĕp(t). Iets ergens *steken*, bijv. een stok in den grond, een speld op het kussen, nantjĕkkaghi, enz. Iets ergens *onder* of *tusschen steken, duwen, stoppen*, njossoqaghi(s). *Steken, liggen* of *zitten* ergens in of tusschen in, tasĕllĕp. Iets ergens in of tusschen in *steken*, *leggen* of *plaatsen*, njĕllĕppaghi. Iets, een bloem bijv. *steken achter het oor*, ngasompeng(k). *Ergens uitsteken*, van het hoofd, bijv. uit het raam, ngòngol. Het hoofd *steken*, bijv. uit het raam, mangòngol(p). Een ring *steken* aan den vinger, mòbu-(p) of masang(p). *Steken*, van een bij of wesp, njĕngngaq(s). *Steken*, van pijn, tjoq-njòtjoq. *Steken, bijtend pijn doen*, bijv. van de gewonde hand waarop een bijtend vocht is gestort, pĕddhi-.

Stel van kleeren of knoopen, paradhĕk. — van muziekinstrumenten, bhąrungan.

Stelen, ngètjoq(k). *Bestolen*, kamalèngan. *Gestolen* (attributief), kètjoqan. Iets over dag *heimelijk stelen*, njèlep(s) = njalep(s). Zie ook *Kapen*.

Stellage, *stellages*, voor muziekinstrumenten, pangkon.

Stellen, zie *Plaatsen*.

Stellig, zie *Zeker*.

Stelling, *steiger*, ghąq-tengghąq.

Stelpen bloed, ma'ampĕt(p). *Gestelpt*, van het bloed, ampĕt.

Stelt, *stelten*, ghąmpangan. *Op stelten loopen*, nompaq(t) ghąmpangan.

Stem, zie *Geluid*.

Stemmen muziekinstrumenten, matot(p) B.

Stemming. *In een treurige* of *onaangename* —, zie *Droevig*. *In een vroolijke* —, zie *Lustig*.

Stempel, werktuig tot stempelen, pangĕttjap of pangĕttjabhąn. —, *cachet* van een brief, *etiket* van een flesch of derg., *afdruk* van een stempel, ĕttjap. Iets *stempelen, bestempelen, bezegelen, op* iets *een stempel afdrukken*, iets *met een stempel merken*, iets, bijv. een flesch of derg. *voorzien van een etiket*, een stuk, bijv. een pas *voorzien van een stempel*, *stempelen*, ngĕttjap.

Stempelen, zie *Stempel*.

Stenen, zie *Zuchten*.

Stengel, zie *Steel*.

Ster, *gesternte*, bintang. *Vallende* of *verschietende* —, bin-

tang ngallè-. *De morgenster,* bíntang-tèmor. *Staartster,* bíntang-kòkos.

Sterk, *krachtig,* kuwat. Van hout, ghąli-. Van tabak, ampḝk. Van koffie en thee, kḝrras. Zie ook *Duurzaam.* —, *prikkelend,* van een lucht zooals van tabak, sḝrrḝng. — *en samentrekkend van smaak,* kḝttar. — *vooruitspringend,* van iemands voorhoofd, noqnong ook bhḝnnol of gąnol. Zie ook *Kracht.*

Sterkte, *kracht, lichaamskrachten,* kakuwadhąn.

Sterrenhemel, *uitspansel,* langngeq.

Sterrenkunde, *sterrenwichelarij,* elmò falak.

Sterrenkundige, *astroloog,* ahli falak.

Sterven, *gestorven, dood,* matè(p) A. K. met adhínggha̧l dhúnnja A. en sèdhą of wąfat A. T. Voor *sterven* ook: mòlè ka rahmattúlla-, d.i. *terugkeeren tot de barmhartigheid Gods;* ook wel: napaq ka djhąndjhina of ook: napaq ka karsana alla-. Plat voor *sterven, gestorven, dood,* is: tompḝs of bhąngka. Iemand *dooden, het leven benemen,* mateqè(p). *Plotseling sterven, plotseling doodblijven,* matè ngadhąąhąk. *Aan den dood toe zijn, op sterven liggen,* paraq matêja. *Achtereenvolgens dood,* bijv. van een kudde, apatêjan of matêjan. *Sterven van smart* of *hartzeer, gestorven van verdriet,* matè palòlòsḝn B. = — paròròsḝn P. Zie ook *Morsdood.*

Stervensstond, zie *Levenseind* en *Stervensuur.*

Stervensuur, *stervensstond,* zie *Uur.*

Steun, stevigheidsmiddel aangebracht langs of tegen iets anders, panjḝkkḝn ook pangòkò-. *Tegen* iets *een steun aanbrengen,* manjḝkkḝnnè(p), enz.

Stevel, *laars,* satiwḝl B.

Stevig, *hecht, vast, sterk,* sḝkkḝn ook kòkò-. —, *hard, niet zacht,* van visch, vleesch, iemands vleesch, enz., lijaq. Iets — *maken,* — *vastmaken,* masḝkkḝn(p), enz.

Stichten, zie onder *Nederzetten.*

Stiefbroeder, ook *stiefzuster,* tarètan kabąllún.

Stiefkind, *stiefdochter* of *stiefzoon,* anaq kabąllún met pottra kabąllún A. T.

Stiefmoeder, ḝmbúq kabąllún met èbhu kabąllún A. T.

Stiefvader, ḝmmaq — B. P. mamaq kabąllún S. met rama kabąllún A. T.

Stiefzuster, zie *Stiefbroeder.*

Stier, zie *Rund.*

Stijf, *niet te buigen,* fig. *onb*

zaam, van het hart of gemoed, kakò ook ghĕrrą-. Van een doode en van een dood dier, alleen ghĕrrą-. —, *stram*, van voeten of hand, van de laatste bijv. door lang aan een stuk door te hebben geschreven, pĕndḍĕt. —, *dik*, van pap, inkt, enz., kĕttjĕng. Van olie, tèḍúng. — *uitstaan*, van den staart van een hond, ook van dien van een paard dat telt, nottjeng(t) ook nottjĕr of mĕţţat(p). —, *in erectie*, van de roede, zie onder *Staan*.

Stijfhoofdig, pĕngkò-.

Stijfkop, òreng pĕngkò-.

Stijfkoppig, zie *Stijfhoofdig*.

Stijfsel, bhúbbhúr of tadjhín bhúbbhúr.

Stijgbeugel, sangghą-bĕḍḍhi. *Stijgbeugelriem*, talèna sangghą-bĕḍḍhi.

Stijgen, op een rijdier, in een rijtuig, draagstoel of boot, nompaq(t) met nètè(t) A. T. Een rijdier bijv. *bestijgen*, nompaq of nompaqè met nèteqè A. T. *Stijgen* of *komen uit het water* of *uit een gat*, moqdúl(p). *Stijgen*, *rijzen*, van een vlieger, njòsol. Van den prijs van iets, anaeq of ongghą-. Van water, alleen ongghą-. Zie ook *Klimmen* en *Verhooging*.

Stijl, *paal*, van hout of bamboe, pangpang B. P. = tjangghą- S. P. —, bijv. waarop, als een buffelkar is uitgespannen, men het vooreind of het achtereind van den boom doet rusten, ka-tongka. —, *paal* (hout of bamboe) van een schutting, radjhĕk.

Stikdonker, zie *Stikduister*.

Stikduister, *stikdonker*, pĕttĕng alèmònan ook — tjalèmòdhąn. Zie ook *Duister*.

Stikken, met de naald, njĕtteq(s).

Stikkend, *om iemand te doen stikken*, van de warmte, loqngĕlloq.

Stikvol, ĕbbĕk.

Stil, *zich stilhouden*, *zwijgen*, *zich niet bewegen*, *in rust*, ĕnnĕng met mendhĕl A. T. —, *heel zacht vlietend*, van water, ţek-kaleţţèghąn ghilina ook sek-karèsèghąn—. *Doodsch* —, *niet levendig*, zooals van een plaats, sĕppè. *Zich doodstil houden*, mĕddhĕt. —, *niet scheeuwerig* of *dwingerig*, van een kind, njalam.

Stilhouden, *stilstaan*, ambu- met rèren of lèren A. T. Zie ook onder *Staan*. *Zich stilhouden*, zie *Stil* en *Zwijgen*.

Stillen, *doen ophouden*, ma'ambu-(p).

Stilletjes, zie *Heimelijk*.

Stilstaan, zie *Stilhouden*. —, *niet loopen*, van een uurwerk, matè

(p). —, van iemands mond, ĕ n n ĕ n g.

Stilstaand, van water, n g a n ḍ h ĕ k (a).

Stilzitten, *zonder een woord te spreken*; *zwijgen*, m ĕ d d h ĕ t. Zie ook *Zwijgen*.

Stilzwijgen, zie *Zwijgen*.

Stinken, zie *Stank*.

Stinkmuis, t è k o s d j h u l i n g.

Stip, *punt*, t e t t e q B. = t î t i q P.

Stippen, zie *Dompelen*.

Stipt, *nauwkeurig*, *nauwlettend*, t è t è- ook n g a s t è t è.

Stobbe, zie *Stomp*.

Stoeien, van menschen, ook van dieren, zie *Ravotten*.

Stoel, *zetel*, k o r s è. *Schommelstoel*, k o r s è-ù n d j à n of k o r s è-g ô j à n g. *Luierstoel*, k o r s è-m a l ĕ s. *Stoel* van de bamboe, k ĕ r r ĕ n g = k ĕ r-r ĕ n g n g a n. *Stoelen*, *zich tot een stoel vormen*, van sommige planten en bijv. van de rijst, a b u ḍ ú q.

Stoep, ḍ h ą k-o n ḍ h ą k.

Stoet, *gevolg*, p a n g è r e n g. *Een — vormen*, zie *Achter elkander Gaan*.

Stof, — op een weg, a b u. *Met — bedekt*, *bestoven*, *stofferig*, b ą ḍ ą a b u n a. *Van iets het stof afslaan*, ĕ n g g h ĕ b b h ĕ s.

Stoffer, p ò-s a p ô ook s a p ò.

Stofferig, van een weg, n j a r b u. Zie ook *Stof*.

Stofregen, *motregen*, *stofregenen*, r è s e q. Ook r è m e s B. = r è t e s S. P. Fijner dan »*rèseq*" is g h ą r i m e s. Een middelsoort is r è s e q b u ḍ ú q.

Stok, zooals men bij het zaaien van maïs bezigt, om er gaten in den grond mede te maken, k a n d j h ĕ n g. Den grond *daarmede bewerken*, n g a n-d j h ĕ n g. *Korte* —, die soms bevestigd is aan de gebitten van twee naast elkander gespannen paarden en die ze belet elkander te bijten, —, aangebracht langs het touw waaraan een hond wordt geleid (het touw wordt ook wel door een bamboe gehaald), k a-l è ṭ e k. *Daarvan voorzien*, van paarden of een hond, a k a l è ṭ e k. Paarden of een hond *daarvan voorzien*, n g a l è ṭ e k.

Stokoud, n o q-n ò n o q ook n o q-r ò n o q.

Stollen, *stremmen*, *gestold*, *gestremd*, k ĕ t t j ĕ n g. Zie ook *Stijf*.

Stolp, *hangstolp*, s a t ò l ĕ p.

Stom, b u i. — *van verbazing*, b ą g ĕ g g ĕ n = b ą g ĕ g g ĕ n n ĕ n B. = b h ą g h ĕ g g h ĕ n, enz. P. = t a b h ą g h ĕ g g h ĕ n S. P.

Stommerik, *onverstand*, *ezel*, ò r e n g g ĕ n ḍ ĕ n g of — b u-g h ú n g ook — g u d ú n g of = b ò n g o l.

Stomp, *bot*, van wapens, t o m p o l

—, *stobbe* van een gevelden boom, tongghąq.

Stompen, *met de vuist slaan*, zie *Slaan*. Zie ook *Durven*.

Stompzinnig, *traag van bevatting*, gĕndĕng, enz. Zie *Stommerik*.

Stond, *uur*, *oogenblik*, *tijdstip*, bąktò. Ook wąktò = wàktò S.

Stonden, zie hiervoor *Maandstonden*.

Stoom, zie *Damp* en *Rook*.

Stoomboot, kapal-apoj.

Stoomen, *rijst gaar* — *in een mand* (*rabunan*), adjhąrąng.

Stoornis, aral.

Stooten tegen iets, bijv. tegen het bruggenhoofd, van een vaartuig, ook van iemand, met het hoofd, ta'antor ook taghĕntos. —, *een stoot geven met het hoofd*, ngantor. —, van een bok, rund enz., ook njòghúk (s) of njòḍhúk(s) ook wel ngandús(a). Iets *met de hand* —, ĕnḍhúkkal. —, van een geweer, mòkol(p). Zie ook *Aanstooten*.

Stop, *prop*, sompĕt. Iets *stoppen*, *dichtstoppen*, *met een stop sluiten*, een flesch *kurken*, njompĕt. Een stop of prop ergens *opzetten* of *insteken*, njompĕttaghi.

Stopflesch, gàlbàs.

Stoppel, *rijststoppels*, op het veld gebleven, dhąrąmijan.

Stoppen, *vullen* een matras, ngesseqè(è). *Met stopverf stoppen*, ĕnḍhĕmpol. Iets — *dichtnaaien*, nîsiq(t).

Stopverf, ḍhĕmpol.

Storen, zie *Plagen*. *Zich aan iets* —, *om iets zich bekreunen*, mardulijaghi(p).

Storm, *stormen*, bhąrąt.

Stormen, zie *Storm*.

Storten, *uitstorten*, bij toeval, ma-nompa-(p) = maḍúmpa-(p). *Zoo gestort*, *uitgestort*, ḍúmpa- of nompa-. Zie ook *Besproeien*. — met opzet, nottaq (t). *Zoo gestort*, *uitgestort*, atottaq. — *in de diepte*, *naar beneden rollen*, talĕbbhu. *Zich* —, *aanstuiven op* iemand of iets, njandhĕr(s). *Zich* — *op* zijn prooi, en die *grijpen*, van een roofvogel, njaop(s).

Storten, *op de knieën vallen*, van een paard, labu aḍhĕkkong.

Stortregen, òdjhąn dhĕrrĕs.

Stotteren, *stamelen*, *hakkelen*, ghúgghúq.

Stout, van een kind, zie *Lastig*. —, *driest*, *vermetel*, bąngalan.

Stoutheid, *vermetelheid*, *stoutmoedigheid*, kabąngalan.

Stoutmoedigheid, zie *Stoutheid*.

Stoven, met broodsuiker, njĕttùp(s). Bijv. pisangs —, met Inlandsche suiker, ngòlĕk(k). Zie ook *Koken*.

Straal van de zon, *lichtstraal*, sònar. —, zooals van goud

verguldsel, edelgesteenten, enz., **k a r ğ ḍ ḍ h ą p.** — van een vloeistof, **t a n t j ğ l.** *Met een — loopen,* **n a n t j ğ l.**

Straat, zie *Weg.*

Straathoer, zie *Hoer.*

Straatroover, **b h i g h ą l.** *Straatroof plegen,* **ğ m b h i g h ą l.**

Straf, *bestraffing,* door den rechter opgelegd, **ò k o m = ò k ò m a n** ook **h ò k o m**, enz. Iemand *straffen, straf opleggen, veroordeelen, vonnissen, rechten,* **n g ò k o m.** Mede nog voor *straf* in 't algemeen, **s ğ t t r a p.** *Straffen,* **n j ğ t t r a p.** Zie ook *Kastijding* en *Streng.*

Straffen, zie *Straf.*

Strak, *gespannen, aangehaald, stijf gespannen,* van een touw, **t a n j ğ n g.** —, van een horlogieveer, zoodat het horlogie moeilijk op te winden is, **l i j a q.**

Straks, *zoo aanstonds, zoo meteen,* **d ą g g h í q** of **d h ą g g h í q.** Ook **ḍ h ą g g h í q** B. P.

Stralen, van de zon, van het licht, **s ò n a r.** *Stralend en flikkerend,* van een edelgesteente bijv., **n g a r ğ ḍ ḍ h ą p (k).**

Stram, zie *Stijf.*

Strand, *zeeoever,* **s è r è n g a n** ook **p e n g g h i r-s è r e n g.**

Stranden, **n a b h ą k.**

Streek, *landstreek, gewest,* **t a n a-.** —, *veeg,* **k ğ s s ò d h ą n.** —, *list,* **a k a l = a k k a l.** *Schurkachtige* — of *list,* **a(k)k a l s a l e n t ğ r.**

Streelen, *strijken over* iets, **n g ğ l l o s (ğ).**

Streep, zooals op gestreept goed of op een deken, **p ò l e n g.** *Met inkt, potlood* of *krijt getrokken* — of *lijn, kras, schreef,* **g h ą r i s.** *Zoo'n* — of *lijn trekken; krassen,* **ğ n g g h ą r i s.**

Strekken *tot* iets, **m è n a n g k a.**

Strekking, *bedoeling,* **m a k s o d** ook **p a r l ò = f a r l ò.**

Stremmen, *beletten, verhinderen,* **m a l a n g (p).** Zie ook *Stollen.*

Streng, *gestreng, kort aangebonden, straf,* **b h ğ n g n g e s** ook **k ğ r r ğ n g.** Iemand — *behandelen, tegenover* iemand *kort aangebonden zijn,* **ğ m b h ğ n g n g è s è,** enz. — *de hand houden aan bevelen,* door ze onophoudelijk weder in te scherpen en de overtreders te straffen, **k ğ n t j ğ n g.**

Streng, van garen, **ù n d ì r.**

Streng, onderdeel van een paardentuig, **e s t r e n g.**

Strengelen, zie *Vlechten.*

Streven *naar* iets, iets *pogen te bewerken,* **n g a m b r i-(a)** ook **n j o p p r è-(s).**

Stribbelen, *zich tegen* iets *aankanten,* **m ò k ò-.**

Striem. *Met een* —, van de huid, **m a l e n ḍ ą n g.**

Strijd, zie *Oorlog. Met zichzelf in*

— *zijn, balanceeren,* mangrò B. = makkrò- P.

Strijden, zie *Oorlog.*

Strijder, zie hiervoor *Soldaat.*

Strijdperk, zie *Vechtplaats.*

Strijken, *met een strijkijzer* iets, njaddrika(s) of njattrika (s). —, zooals met de hand, *over* iets, ngòsap(ò). Zie ook *Bespelen.* —, *heenstrijken met de hand,* langs den muur, langs een deur of derg., zooals een blinde wel doet, ĕnraghą- ook ĕngghąghą-.

Strijkijzer, saddrikaqan of sattrikaqan.

Strijkstok, voor een viool, sokkòsok.

Strik, *lus,* tanĕn B. P. = taĕn S. Zoo een, dien men vasthoudt, rąq-djhirąq. Een dier *met een — vangen* of *trachten te vangen,* respectief: nanĕn, enz., en ĕndjhirąq.

Strikken, *met een strik vangen,* zie onder *Strik.*

Strikt, zie *Nauwgezet.*

Stroef, *niet glad, niet glibberig,* sĕbbhĕl.

Strontje, *een strontje hebben,* van iemands oog, bíntel.

Stroo, zie hiervoor *Rijststroo.*

Strooien, *rondstrooien, uitstrooien,* nabúr(t). *Met gele rijst vermengd met geldstukken —, te grabbel gooien,* ĕmbuwąng lor-kangkong B. P. = — lor-òlor-kangkong S. P. *Ten behoeve van* een te besnijden kind of een lijk dat grafwaarts gebracht wordt, *zoo geldstukken te grabbel gooien,* ĕnlor-kangkòngè. Iemand of iets *bestrooien,* naburi. Zie ook *Voederen. Gestrooid liggen,* in een richting, tengevolge van een accident, bijv. van geld, door het scheuren van den zak die ergens heen gebracht wordt, atjarettjèdhąn. *Overal gestrooid liggen,* tjar-katjer ook tjar-bąlątjer.

Stroom, *rivier, beek,* sòngaj.

Stroomafwaarts, ka ondjhúr.

Stroomen, van het water in een leiding of ergens heen, aghili-. *Langzaam —, vlieten, zacht vlieten,* van water, ţek-kaleţ-ţèghąn ook sek-karèsèghąn. Water ergens *heen leiden,* water *afvoeren, doen wegstroomen, afleiden,* maghili-(p). *Rijkelijk vloeien, gutsen,* van het sap van den lontar- of arenpalm, van het zog bij vrouwen en de melk bij dieren, van het bloed bij de maandstonden, dhĕrrĕs. *Stroomen,* ergens uit, bijv. van het water uit een vijver, ngaluwa-. *Aan komen stroomen, komen opzetten* of *aanzetten, aanstroomen* ergens, van een groot aantal personen of dieren, ngè-

ler of ler-kèlèran. Zie ook *Rollen*.

Stroomopwaarts, ka òlò.

Stroop, *siroop*, die met water vermengd, wordt gedronken, sĕttrùp. —, de strooperige vloeistof waaruit de suiker wordt verkregen, kèlang B. P. = tangghuli S. P. *Uit de suiker gedruppelde* —, tètes.

Strop, talè. Een veroordeelde *den strop om den hals doen*, naleqè leqerra.

Strot, *gorgel*, *keelgat*, ghĕrrungan.

Struik, *plant*, tòtombuwąn = bu-tombuwąn. *Struiken*, *rüigte*, bu-rombu.

Struikelen, tapalètjoq.

Struikgewas, zie *Struik*.

Struikroover, *straatroover*, bhighąl.

Studeeren, *de priesterschool bezoeken*, njantrè(s).

Studeervertrek, zie *Schrijfvertrek*.

Student, *leerling*, mòred = mùrid. *Priesterleerling*, santrè.

Stug, zie *Stuursch*.

Stuip, *stuipen*, ook *een stuip krijgen*, van een kind, sabąn.

Stuit, *stuitbeen*, zie *Kruis*.

Stuiten, zie *Weerhouden*.

Stuiter, zijnde een aan twee kanten plat geslepen en met olie gevulde kamèrè-vrucht, kònjĕrran.

Stuiven, *in stof opgaan*, ngarbhĕs(a).

Stuk, *stuks*, bighi. Voor meer dan één stuk, ook bígghíq. *Een stuk*, sabighi. *Twee stuks*, ḍu bighi of ḍu bigghíq. *Een stuk*, *een snede*, sakĕrraq. *Stuk*, *stuks*, van matten, papier, hoofddoeken en dergel., lambąr. Van pisang- of palmbladen, kongkong. Van bamboe, rotting en suikerriet, londjhúr. Zie ook *Brok*. *Met een stukje er uit* of *er af*, *zóó zijn*, van een bord bijv., ghúmbíng. Idem, van een tafel en derg., ghĕmpel. *Met een groot stuk er uit*, respectief: ghúmbąng en ghĕmpal. *Stuk*, *aan stukken*, *gebroken*, bhąsa-. *Stuk*, *met een gat er in*, van een bamboezen koker, een aarden of porceleinen schotel en derg., ook van een zak, een mand, enz., bhutol.

Sturen, zie *Besturen* en *Zenden*.

Stut, *schoor*, djhąng-tondjhąng B. P. = wak-tuwak S. P. *Tegen* of *aan* iets *een* — *plaatsen* of *aanbrengen*, iets *stutten*, nondjhąng, enz. —, onder een brug, antrò. —, *schoor van den nokbalk*, djhúngandjhúng.

Stutten, zie bij *Stut*.

Stuurman, op een schip, sattrîman. Van een vaartuig, djhuru-mòḍhi. Zie ook

Loods en *Roerganger*.

Stuursch, *stug, niet voorkomend,* angkò-. *Een stuursch* of *boos gezicht zetten,* bijv. omdat er iets is dat niet bevalt, maròḍu ook marĕngngoq(p) = marĕngngot(p). Zie ook *Norsch*.

Stuw, zie *Dam*.

Suf, *van ouderdom, suffen, versuft,* ngalòlè.

Suffen, zie *Suf*.

Suiker, ghulą. *Kandijsuiker*, ghulą-bątò. *Broodsuiker*, ghulą-paser ook — sĕkkar of — pòtè-.

Suikerpakhuis, guḍàngnga ghulą.

Suikerpot, ḍhą-bąḍḍhąna ghulą.

Suikerriet, tĕbbhu.

Suikerzoet, manes mara ghulą.

Suizebollen, kapèlĕngngĕn ook kapèlĕngngan.

Suizen, *fluiten,* van den wind, ngalĕssĕr(k). Van den storm, ĕngghąruḍúq = ngaròḍúq(k). Van de ooren, tjuwĕngngan. Van iets, zooals bijv. den stok waarmede men zwaait, bhijĕssąn.

Sukkelen, zie onder *Ziek*.

Sulfer, zie *Zwavel*.

Sultan, soltan.

Sultane, ratò.

Sumatra, eigenn., sòmattra = sumattra.

Sussen, *trachten te sussen, bedarend toespreken, trachten neer te zetten,* malèpor(p). Een kind *sussen* of *trachten te sussen*, hem iets *wijsmakende,* pos-ngapòsè(a).

Syllabe, zie *Lettergreep*.

Syphilis, ook *aan — lijden*, sakeq mata-kaò. In de laatste beteekenis ook: ètjapoq — of ook èkĕnneng — met kèngeng mata-kaò A.

T.

Taai, zoodat het niet breekt of scheurt; ook van vleesch: *niet malsch,* lijaq. —, van hout, kòmĕl. —, van iemand, i. d. z. dat het leven, zooals wij zeggen, in hem verroest is, abit òmorra ook landjhąng-òmor.

Taak, zie *Deel*.

Taal, zie *Spraak*.

Tabak, bhąkò.

Tabaksdoos, zie *Sirihdoos*.

Tabakspijp, zie *Pijp*.

Tabakspruim, waarmede men, na de sirihpruim in den mond te hebben gestoken, de tanden wrijft, sòsor.

Tabbaard, djubà- of djubą-.

Tachtig, bąllúng pòlò-.

Tafel, mèdją. *Ronde tafel*, mèdją búntĕr. *Laag tafeltje*,

om, gezeten op den grond en de beenen gekruist, *op te schrijven* of *aan te lezen*, mèdjạ-tòles. *Van bamboe gemaakt tafeltje tot uitstalling van waren*, lentjak. *Tafel* gezegd voor *een, hetzij op den grond, hetzij op een tafel aangerecht offermaal* of *maal*, rampadhạn. *Een tafel*, sarampadhạn.

Tafelblad, papanna mèdjạ.

Tafeldekken, nòtop(t) mèdjạ.

Tafelkleed, tòtobbhạ mèdjạ.

Tafellaken, tapplak.

Tafeltje, zie *Tafel*.

Tafereel, zie *Schilderij* en *Verhaal*.

Tak van een boom, rantjaq. — *met een of meer zijtakken*, tjangka-. *Getakt, met zijtakken*, van een boom ook van de horens van een hert, atjangka-.

Talent, *bekwaamheid, kennis, kunde*, kapentĕrran.

Taling, bạlibis.

Talisman, *amulet*, *behoedmiddel*, djhimat ook zimat. —, dat bij het spel- geluk aanbrengt, zijnde twee afgekapte koppen van dieren die elkander gebeten hebben, meer bepaald die van een slang en een kikvorsch, van een slang en een tuinhagedis of ook wel van twee slangen, tjaqaq.

Talloos, *ontelbaar veel*, saonggùq ook sakèpĕk of samèmĕng.

Talmen. *Niet talmen*, taq talangkè-.

Talrijk, zie *Veel*.

Tam, *mak*, *niet schuw*, tòtot = nòtot. Een dier *temmen*, *mak maken*, matòtot(p), enz.

Tamarinde, ook *de rijpe vrucht*, assĕm ook attjĕm. *De jonge vrucht*, kòmantjer of mantjer, ook kamantjer B. P. *De halfrijpe vrucht*, kòmaḍhúng = kamaḍhúng = maḍhúng.

Tamarindeboom, zie *Tamarinde*.

Tamboer, tambûr.

Tamboerijn, slechts aan een kant met trommelvel overtrokken, tĕrbhạng. *Groote* —, búrḍạ. *De tamboerijn bespelen*, nĕrbhạng of nabbhu tĕrbhạng.

Tamelijk, *nog al*, *vrij*, abạk. Zie ook *Middelmatig*.

Tand, *tanden*, ook die van een kam, een zaag, enz., ghighi met bạdjhạ A. T. *Getand*, *met tanden*, aghighi, enz.

Tandakken, *op inlandsche wijze dansen*, als een beroepsbezigheid, atanḍạq. Van mannelijke personen, op een feest of uit blijdschap, atangdhạng. *Dansen met* of *tandakken met* een dansmeid, madju-(p).

Tandborstel, sĕkkaqna ghighi.

Tandeloos, *geheel* of *nagenoeg alle tanden en kiezen kwijt zijn*, ngolngol. *Een, twee, een paar tand*-

of *kiezen missen,* d h ą n g n g a q. *Meer dan een paar tanden verliezen, op verschillende plaatsen* d h ą n g n g a q *zijn,* r o n g n g a q. *Een of meer tanden verliezen,* van een kam bijv., alleen r o n g n g a q.

Tandestoker, k e q-t j o n g k e q n a g h i g h i.

Tandpijn, s a k e q-g h i g h i met s o n g k a n-b ą d j h ą A. T.

Tandvleesch, g h u s è.

Tang, zooals de smid, de goudsmid en de koperslager gebruiken, p e t-d j h i p e t of p e q-d j h i p e q. Iets *met een tang houden,* ĕ n-d j h i p e t, enz. *Tangetje, om zich de baardhaartjes uit te trekken,* zie *Baardtangetje.*

Tante, *moei,* oudere zuster van vader of moeder, ò b ą q met è b h u A. T. —, jongere zuster van vader of moeder, b h í b b h í q met è b h u A. T.

Tapijt, zie *Karpet.*

Taptoe, t a p t u.

Tarief, t a r i p = t a r i f.

Tarten, *uitdagen,* n a n g t a n g (t).

Tarwe, g à n d ù m ook d ą r i g u.

Tarwemeel, t ĕ p p o n g g à n d ù m of — d ą r i g u.

Tasch, die aan een koord of riem over den rug wordt gedragen, e n ḍ o n g.

Tastbaar, *duidelijk, bewezen,* t ĕ r r a n g ook n j a t a.

Tasten *in* een zak, pot of opening, n g g h ĕ l l u. —, *op den tast voelen in den donker naar* iets, ĕ n r a-g h ą- ook ĕ n g g h ą g h ą-. — *en voelen, rondgaan, overal tastende en voelende,* zooals in een kamer, zoekende naar iets achter, onder of op het huisraad, of zooals een blinde dat doet als hij loopt, g h ą q-r a g h ą q ą n, enz.

Taxeeren, zie *Schatten.*

Teeder, *zwak,* van iets of iemand, r ò n j e q. Zie verder *Lief.*

Teef, p a t e q (b i) b i n e q.

Teeken, *blijk, zichtbaar bewijs,* waaraan men iets onderkent of wat dient tot aanduiding van iets, t ò r a- of t a n ḍ h ą ook t a t ĕ n g-n g ĕ r. *Hoorbaar bewijs, sein dat geslagen wordt,* alleen t a n-ḍ h ą of t a t ĕ n g n g ĕ r. *Teekenen, blijken geven van* iets, *betoonen,* iets *toonen, doen blijken van* iets, n a n ḍ h ą q a g h i ook n ò d h u w a g h i (t) of n è l a q-a g h i (t). *Teekens, goede* of *slechte in het haar, punt als plaats van scheiding in het haar,* van menschen en paarden, p a l ò-s ĕ r r a n = p a l è s ĕ r r a n.

Teekenen, iets *voorzien van zijn handteekening,* n a n ḍ h ą i (t) ook n è k ĕ n (t) met ĕ n l a b h ĕ d-d h i A. T. *Figuren met gesmolten was teekenen op* een doek, ĕ m b h ą ţ e k met n j ĕ r r a t (s) A. T. *De zoo geteekende figuren op een doek* of *doek zoo met figuren geteekend,* b h ą ţ e k.

Teekening, g h ạ m b h ạ r. Zie ook *Teekenen.*

Teelt, *het verbouwen, het planten,* l a k ò t a n è.

Teen, g h ạ r i g h i q n a s ò k ò. *Groote teen,* pol-ĕ m p ò l a n'n a s ò k ò. *Op de teenen loopen* of *staan,* n e t t e n g (t).

Teer, de vloeistof van dien naam, ĕ t t e r. Iets *met — bestrijken, teren,* n g ĕ t t e r.

Teerkost, *proviand, reisgeld,* s a n g ò. Voor *reisgeld* ook p e s s è-s a n g ò. Iemand iets *voor de reis mede-geven, reisgeld* of *teerkost mede-geven,* n j a n g ô w è = n j a-n g ò n è.

Tegel, *groote, vierkante,* u b i n B. S. = m ô b i n S. P. = m u b i n S. P.

Tegen, zie hiervoor *Met.*

Tegengaan, zie *Tegenwerken.*

Tegengift, p a n a b ạ r.

Tegenhouden, *dwars in den weg komen* iemand of iets, n j a-ḍ h ạ n g è (t j). Iets — *in zijn vaart,* bijv. een wagen die van een hoogte afdaalt opdat het dalen langzaam geschiede, n a-h a n (t). Zie ook *Inhouden* en *Wederhouden.*

Tegenkanten, zie *Tegenwerken.*

Tegenkomen, zie *Ontmoeten.*

Tegenover. — *elkaar zich bevinden,* a d d h u a ḍ ạ q. Zie ook *Jegens.*

Tegenpartij, *wederpartij,* m ò s ò-. *Op zijn — ingaan, vooruitdringen,* n g a n g s ĕ k (a).

Tegenspartelen, zie *Tegenkanten.*

Tegenspoed, zie *Ongeluk* en *Wederwaardigheid.*

Tegenspreken, *wederleggen, opstrijden,* m a d h u i (p).

Tegenstreven, *wederstreven, weerstand bieden, zich verzetten,* a l a b ạ n.

Tegenvracht, aan een draagstokeind, l a q d j ạ n = l a d d j ạ n. *Aan* hetgeen zich bevindt aan een der einden van een draagstok *een tegenvracht geven,* ĕ n l a q-d j ạ n è, enz.

Tegenwerken, *tegenkanten, tegengaan, tegenspartelen,* m a l a n g (p) of m ĕ l l a n g (p).

Tegenwoordig, zie *Nu.* —, *aanwezig,* b ạ ḍ ạ.

Tegenzin. — of *weerzin hebben,* of *geen lust meer hebben* in iets; *beu er van zijn, walgen* van iets, *zijn bekomst er van hebben, genoeg er van hebben,* b h u s ĕ n (k a). *Gauw ergens een tegenzin in hebben* of *krijgen,* als karaktertrek, b h u s ĕ n-n a n.

Tehuis, *volkomen tehuis* in iets, p a h a m ook p a n ḍ é-(k a).

Telegraaf, zie *Draad.*

Telegraafkantoor, zie *Draad.*

Telegraaflijn, zie bij *Draad.*

Telegram, s ò r a t-k a w a t of t é l ĕ g g r à m.

Teleurgesteld *in zijn blijde verwachting*, karè angar.

Telg, zie *Kind.*

Telkenmale, zie *Telkens.*

Telkens, *telkenmale, telkens als, ieder keer als*, sabbhạn.

Tellen menschen, dieren of voorwerpen, ngètong(è) = ĕmbitong ook ĕmbilạng. Bijv. in een dorp de menschen (huisgezinnen en zielen) *tellen*, njatjaè(tj). *Licht tellen* iets waarvan men de er aan verbonden bezwaren niet kent, ngentengngaghi(è).

Tellen, van een paard, aḍhijạn. *Hard* —, aĕṭṭel. Een paard *doen tellen, in de tel doen gaan*, ma'aḍhijạn(p) en anders, vlugger: maĕṭṭel(p).

Telling, ètòngan of bitòngan ook bilạngan.

Temet, *al te met*, zie *Soms.*

Temmen, *mak maken*, zie *Tam.*

Tempel. — *in de groote moskee te Mekka*, kaqbà-tùlla-.

Tenger, van het lichaam, kèneq. *Tenger en mooi*, van een vrouw, kadjùndjún.

Tent, bijv. van linnen dien men ergens opslaat, om onder dak te zijn, tattarop.

Tenzij, zie *Behalve.*

Tepel, pĕnṭel.

Terechtkomen, *te land komen ergens*, napaq of ḍạpaq ook andhúk ka met sampè- als facultatief A. —, *aankomen*, van dat waarmede men smijt tegen iets, ngĕnneng(k) met kèngeng A.

Terechtstellen, *veroordeelen, rechten*, ngòkom(ò).

Terechtwijzen, zie *Leeren.* *Terechtwijzing*, zie hiervoor *Les.*

Teren, zie bij *Teer.*

Tergen, *plagen, sarren*, tjò-ngòtjò(k).

Term, *bewoording*, *benaming*, njama.

Termijn. — *van betaling bij op krediet koopen*, djhạndjhi.

Ternederslaan. *Ternedergeslagen*, zie *Kleinmoedig.*

Terong, *solanum melongena, de vrucht*, tĕrrong. De kleine ronde soort, tĕrrong pĕrrat.

Terras, tana aonḍhạk.

Terrein, zie hiervoor *Grond* en *Plaats.*

Terstond, *dadelijk, zoodra*, sanalèkana ook (dh̀ạ)dhạksakala. *Terstond, nu terstond*, satija kija.

Terug, *maakt plaats, wijkt*, zie *Terugdeinzen.* *Heen en terug*, op denzelfden dag, atòlakbạli.

Terugbegeven (*zich*), *heengaan*, ondhúr.

Terugbetalen, zie *Teruggeven.*

Terugblijven, *achterblijven*, tjettjer. Idem, bij ongeluk, niet met opzet, tatjettjer.

Terugbrengen, *wederbrengen*, mabąli(p).

Terugdeinzen, njòrot(s).

Teruggaan, zie *Terugkeeren.*

Teruggeven, zie *Terugbrengen.* Geld *terugbetalen*, njĕrra-(s). *Teruggeven (hetgeen er over is) van* het geld dat men als verkooper in betaling voor iets ontvangen heeft, njòsoqè(s).

Terughouden, zie *Wederhouden.*

Terugkeeren, *terugkomen*, *wederkeeren*, *wederkomen*, *teruggaan*, abąli. —, ergens *naar toe*, — *naar* iets om het te halen, ĕmbąlíqi.

Terugkomen, zie *Terugkeeren* en *Terugvliegen.* — *op het verlangen dat men koestert, die begeerte niet langer hebben*, kĕrtjĕt.

Terugkrijgen, *wederbekomen*, *weder in het bezit raken* of *komen van* iemand of iets, nĕmmò(t) met mangghi-(p) A.

Terugnemen een verstooten vrouw, ĕmbąlíqi.

Terugschuiven de schuif van een deur, ĕmbĕttjat.

Terugtrekken, *achteruitwijken*, zie *Terugdeinzen.*

Terugvliegen, *terugkomen*, van den steen die met kracht tegens iets aan wordt geworpen, ook van een kogel, *terugspringen in den vorigen stand*, bijv. van een tak dien men aantrok en weer los liet, mĕntal(p). Iemand *treffen*, van zulk een steen of kogel, mĕntalè.

Terugzenden, *wederzenden*, mabąli(p).

Terwijl, zie *Onderwijl* en *Middelerwijl. En dat terwijl*, zie *Daarbij.*

Testament, zie *Beschikking.*

Tets, mèpĕl.

Teug, *slok*, tjĕlgĕk = tjĕlgĕgghąn. *Bij teugen drinken*, ngènom tjĕlgĕgghąn.

Teugel, *teugels*, apos. *Het touw dat, na aan het gebit te zijn vastgemaakt en tusschen de voorbeenen door te zijn gehaald om het lijf van het paard dat geleid wordt, wordt gewonden*, sottrè. Zie ook *Leisel.*

Tevens, zie *Meteen.*

Tevreden, *bevredigd*, *rustig*, tarĕmtĕm = tarĕntĕm. Zie ook *Voldaan.* —, *vergenoegd*, sĕnnĕng.

Tevredenheid, *vergenoegdheid*, kasĕnnĕngngan. Zie ook *Opgeruimdheid.*

Thans, zie *Nu.*

Thee, ĕttè-.

Theeblad, bàki-.

Theeketel, zie hiervoor *Ketel.*

Theekopje, tjangker.

Theepot, van verglaasde aarde, mòrong. Aarden theepotje, bruin, van Chineesch maaksel, tèkò of patèkòwan.

Tichelsteen, bhąta.

Tien, sapòlò-.

Tienduizend, s a l a k s a. *Tienduizendtal*, l a k s a.

Tiental, p ò l ò-. *Tientallen*, *bij tientallen*, a p ò l ô w a n.

Tieren, van iets dat geplant is, ò ḍ i q.

Tijd, *tijdperk*, *eeuw*, d j h ą m a n ook z ą m a n. — *van den dag*, *uur van den dag*, b ą d j ą-. *De — van*, *tijdens*, b ą d j ą- ook b ą k t ò. Bijv. *tijdens het dag zijn*, b ą d j ą s i j a n g. — of *tijdstip van* of *voor* iets, m a s a of ò s o m. — *van beraad*, *uitstel*, t î m p ó- = t e m p ò-. *De — voor het morgengebed*, b ą k t ò s o b b h u-. *Voor het middaggebed*, b ą k t ò d û h ù r = — d u h ú r = — l û h ù r, enz. *Voor het namiddaggebed*, b ą k t ò a s a r. *Voor het avondgebed*, b ą k t ò è s a. *Kort bij het bepaalde tijdstip*, p a r ĕ k-p ĕ k = p a r ĕ p p ĕ k. *Op zekeren tijd*, è s e t t o n g b ą k t ò (= t e m p ò-). *Ten tijde dat*, *tijdens*, *toen*, t a t-k a l a of n a l è k a ook b h ą-r ĕ n g met s a r ĕ n g A. *Te dier tijd*, *toen ter tijd*, *op dat tijdstip* of *moment*, *destijds*, *toenmaals*, è b ą k t ò d j ą ḍ i j ą. *Ten allen tijde*, zie *Steeds*. *Geen tijd hebben*, *geen gelegenheid hebben* voor iets, t a q k ò b h ĕ r. Ook — k è b h ĕ r S. P. *In dezen tijd*, a l a m s a t i j a. *In dien —*, l a m d j ą ḍ i j ą. *De oude —*, *in ouden —*, *oudtijds*, a l a m l a m b ą q. *De tijd*, t. w. drie maanden en tien dagen, *waarbinnen een van haar man gescheiden vrouw niet mag hertrouwen*, e d d ą-. Zie ook *Weduwstaat*. Iemands —, *uur*, *stervensuur*, b ą d j ą- of b ą k t ò ook d j h ą n d j h i.

Tijdelijk, zie *Voorloopig*.

Tijdens, zie *Tijd* en *Middelerwijl*.

Tijding, zie *Bericht*.

Tijdrekening. *De christelijke —*, t a o n b ą l ą n d h ą. Zie ook *Jaartal*.

Tijdstip. *Op dat —*, zie onder *Tijd*.

Tijdsverloop, *tusschentijd*, ĕ l l a q ook ĕ l l a t.

Tijger, m a t j a n. *Gestreepte koningstijger*, m a t j a n l a r e n g. *Gevlekte tijger*, zie *Panter*.

Tijgerval, d j h ĕ b b h ą g g h ą m a t j a n.

Tikje. *Een — geven aan* iemand met iets, bijv. met den zakdoek, hetzij stoeiender wijze, hetzij om dien persoon te doen opkijken of omkijken, ĕ n g g h ĕ b b h ĕ s.

Tikken, bijv. van een klok, ṭ e k-ṭ e k ṭ è g h ą n.

Tilbury, p e n ḍ i-.

Tillen, *optillen*, *opheffen*, n g a n g-k a q (a) ook n a t e n g (t) of n g a t e n g (a).

Timmeren, zie *Maken*.

Timmerman, t ò k a n g-k a d j u.

Tin, zie *Blik*.

Tinnegieter, p a n ḍ h i g h ú n g. Zie ook *Koperslager.*

Tint, *kleur,* r ò b ą ook b ą r n a.

Tip, *punt,* k o n t j o q. — van een onderkleed of hoofddoek, ook p o n t j a.

Tiranniek, d h ĕ n g g h i.

Titel, d j h u d j h u l ú k. Iemand *den — verleenen,* bijv. van radhin, ĕ n d j h u l u g h i.

Tjilpen, t j i t t j i d h ą n.

Toch, *dan,* a r a- of a r a p a met n a- of a n a p è T. en p a n a- of a p a n a p a A. —, met den nadruk, bijv. zooals in: *toch* bleef hij in het leven, *bij slot van rekening,* p a r a n d h i n e n g.

Tocht, zie *Gang.*

Tochtgenoot, b h ą r ĕ n g met s a r ĕ n g A.

Toe, *gesloten, toegesloten,* a t ò t o p ook a e n t ĕ p. Zie ook *Komaan.*

Toebereiden vleesch, m a s s ạ q ook n g ò l a- (ò). — *diverse spijzen, eten koken,* a b h ĕ ṭ ṭ ĕ k.

Toebidden Iemand *heil* —, m ò- d j h i j a g h ị (p). Zie ook *Gebed.*

Toebinden, zie *Binden.*

Toedeelen, goede gaven, van God, a p a r e n g.

Toedekken, zie *Bedekt.*

Toeeigenen (*zich*), *voor zich nemen* iemands goed, n g a l a q (k) met m o n ḍ h ú t (p) A. T.

Toefluisteren, zie *Fluisteren.*

Toegaan, zie *Afkomen.*

Toegang, zie *Opening.*

Toegenegenheid, k a l è b u r ą n ook k a n è s ĕ r r a n.

Toegesloten, zie *Toe.*

Toegestaan, zie *Verhoord.*

Toegeven, *botvieren, den vrijen teugel laten aan* een wil, begeerte of zijn toorn, n ò r ò d h i (t): —, *bijpassen,* bij een ruilhandel, n j ò s o q (s).

Toegevend, voor een andermans fouten of verkeerdheden, n g a b- b r u- (k) of n g a b b r u w ą n.

Toegift, bij het koopen, e m b u-. Bij een ruilhandel: s ò s o q.

Toegooien iemand iets, niet om hem daarmede te raken, n g o n- t a l è (ò). Alsvoren iets iemand —, n g o n t a l l a g h i.

Toegrauwen, *toesnauwen* iemand, n j ĕ n t a k (s) ook n j ĕ n g n g o l (s).

Toehouden, zie *Toereiken.*

Toejuichen, bijv. iemand die danst, n j ò r a k (s).

Toekijken, *zien naar* een vertooning of iets derg., n e n g g h u (t) met n è n g a l è (t) A. en n g ò l a- d h i (ò) A. T. *Stilletjes blijven — naar iemand* of *iets, zonder te helpen* of *er zich mede te bemoeien,* a ḍ ą n g n g a l. Als voren *naar* iemand of iets zooals een brandend huis *stilletjes blijven* —, ĕ n ḍ ą n g n g a l è.

Toeknoopen, zie *Knoop.*

Toekomen. Iets zooals een brief, een pakje of derg. *doen —, doen geworden* aan iemand, m a n a p a q

(p) = madąpaq(p) ook manandhúk(p) met masampè-(p) als facultatief A.

Toekomende, *toekomstig*, zie *Later*.

Toekomstig, zie *Toekomende*.

Toelaten, *zijn gang laten gaan*, ĕndhina met ĕndhínggh ąl A. —, *zijn toestemming geven*, ĕnlellanè met ngèdhíqi(è) A. T.

Toeleg, *voornemen*, pangara- ook saddjhą.

Toeleggen. *Het op iemand of iets toegelegd of gemunt hebben*, ngara-(a).

Toelichten, matĕrrang(p).

Toelichting, zie *Opheldering*.

Toeluisteren, zie *Hooren*.

Toen, als voegwoord, bhąrĕng met sarĕng A. —, als bijwoord, è-ḍiją met è-koqḍiją of è-koqiją T. en è-kaqḍiją = è-kaqiją A. Zie ook onder *Tijd*.

Toenemen, zie *Vermeerderen*. — in iets, sadjąn ook saloq.

Toenmaals, zie onder *Tijd*.

Toepassen een raad of voorschrift, nòroq(t).

Toereiken, *toesteken*, *toehouden*, *toeschuiven*, *aanreiken*, *aangeven*, *presenteeren* iemand of iets, ĕndjhuluwaghi. Iemand iets of iemand —, ĕndjhuluwi.

Toereikend, zie *Voldoende*.

Toeren, zie *Wandelen*.

Toerusten, *zich uitrusten*, *toerustingen maken*, ĕndhąndhąnè sangò.

Toeschreeuwen, zie *Schreeuwen*.

Toeschrijven *aan* iemand iets, iemand of iets een hoedanigheid — of wel *noemen* zus of zoo, ngòtjaq(k) ook njamaè.

Toeschuiven, zie *Schuiven* en *Toereiken*.

Toesnauwen, zie *Toegrauwen*.

Toespeling, zie *Zinspeling*.

Toespijs, *vleesch*, bij de rijst, djhukoq. —, *gebak* of *lekkernij*, bij de koffie, tambûl, ook patjèdhąn B. —, *bij de rijst, gemaakt van fijngewreven Spaansche peper, een weinig »trasie" en zout*, tjèngè-. Wordt daarbij iets anders toegevoegd, bijv. geraspte klappervrucht, dan heet het: sambhĕl. — *bij de rijst*, *bestaande in diverse soorten van bladen* of ook *radijs*, lalap.

Toespreken, zie *Spreken*.

Toespringen, zie *Springen*.

Toestaan, *vergunnen*, *goed vinden*, *bewilligen*, *geven*, ĕmbąghi- met marengngaghi(p) A. T. *Als het mij gegeven wordt*, mon parĕng (of pènarĕng) karsana alla-. Zie ook *Vergunnen*.

Toestand, zie *Staat*.

Toesteken, *toehouden* iets aan iemand opdat hij het bijv. zal aannemen, zie *Toereiken*.

Toestel, bhąkakas = pakakas ook parabhút.

Toestemmen, zie *Toestemming*.

Toestemming, *verlof*, *vergunning*, *bewilliging*, *permissie*, lella met èdhi A. T. —, enz. *hebben*, kalellan met kaèdhijąn of kaèdhinan A. T. *Zijn — geven*, *gedoogen*, *toestemmen*, *vergunning verleenen aan* iemand, ĕnlellanè met ngèdhinè = ngèdhíqi A. T. *Met uw verlof*, *met uw permissie*, *pardon*, bij het binnentreden van iemands woning of bij het passeeren van iemand, kaulą-non = ghąląnon.

Toetsen, *keuren* goud of zilver, ngòdji(ò).

Toetssteen, *keursteen*, bątòpangòdjijąn.

Toevallig, *het treft juist*, *dat treft goed*, kabhĕndĕrrąn met kalĕrrĕssan A. Mede voor —, *juist geviel het*, *trof het*, *het treft*, noddjhu(t) of pènoddjhu ook noddjhunè.

Toevertrouwen iets of iemand aan iemand, nèteppaghi(t) ook matòroq(p). *Aan* iemand iemand of iets, nètèbhi ook matòroqè.

Toevlucht. — *zoeken bij* iemand, ngongseqè(ò).

Toevluchtsoord, *wijkplaats*, pangongsêjan.

Toevoegen *aan* iets, iets *vermeerderen*, njembu of njembuwi (s).

Toevoegsel, sembu.

Toevouwen, ĕnlèpĕt = ĕnlĕppet. Zie ook *Vouwen*.

Toewaaien, zie *Bewaaien*.

Toewijding. *Met* —, *geheel toegewijd*, *geheel leven voor* iemand of iets, masettong ka.

Toezeggen, *beloven*, *zich verbinden*, adjhąndjhi. Iemand iets — bijv. hem te zullen benoemen, ĕndjhąndjhiqi. Iets iemand *toezeggen*, ĕndjhąndjhijaghi. Iemand *laten beloven* iets te doen, madjhąndjhi(p). Zie ook *Belofte*.

Toezegging, *belofte*, *verbindtenis*, djhąndjhi = pardjhąndjhi.

Toezicht. — *houden*, zie *Toezien*.

Toezien, *toezicht houden op* iemand of iets, nòghu of nòghuwi (t) ook ĕndjągą.

Tol, het kinderspeelgoed, kèkêjan. *Als een — in de rondte draaien*, van iemand gezegd, apeddhĕl mara kèkêjan.

Tolk, *translateur*, djhuru-bhąsa of djhúr-bhąsa.

Ton, zie *Vat*.

Tondel, zie *Zwam*.

Tong, djhilą- met èlat A. T. *Een lange — hebben*, *zijn mond niet kunnen houden*, ghątĕl tjòloqna. *Over de — gaan*, van iemand, èkòtjaq. *Een*

fluweelen — hebben, manes òtjaqna.

Tooi, angghùj met agĕmman A. T.

Tooien (*zich*), *zich kleeden, aankleeden*, adhąndhąn met abhusana A. T. Iemand —, *zijn dos aandoen*, ĕndhąndhąnè met ĕmbhusananè = ĕmbhusanaè A. T.

Toon, *geluid, klank*, sòwara.

Toon. *Ten toon spreiden*, zie *Vertoonen*.

Toonen, zie *Teekenen* en *Vertoonen*.

Toorn, *drift*, naksò- met dhuka of bhĕndhu A. T. *Toornig, boos* of *driftig worden* of *zijn*, anaksò- ook sĕḍḍhi- met bhĕndhu, enz. A. T. Mede voor *toorn, gramschap, verstoordheid*, hąwą-naksò-.

Toornig, zie *Boos* en *Toorn*.

Toorts, zie *Fakkel*.

Toovenaar. *Boosaardige* —, tòkang-sèher. Zie ook *Goochelaar*.

Tooverbede, zie *Toovergebed*.

Tooverboek, boek inhoudende tooverformulieren, tooverbeden, enz., parembhùn.

Toovergebed, *tooverspreuk, tooverbede*, dhuwą ook djhąpa. *Over* iemand of een lichaamsdeel *die prevelen*, ĕndhuwąi ook ĕndjhąpaè.

Tooverkunst. *Boosaardige tooverkunsten*, elmò-sèher.

Toovermacht, zie *Wondermacht*.

Tooverm iddel, bestaande in een toovergebed, adjhi. Zie ook *Talisman*.

Tooverspreuk, zie *Toovergebed*.

Top, bijv. van een vinger of van een berg, kontjoq. —, *kruin*, van een berg of boom, ook: tjet-ontjet B = tjek-ontjek P. = tjol-ontjol S. *Heel hoog, tot aan den* —, van het beklimmen van een berg of boom, ngakontjoq = ngontjoq ook ngontjet, enz.

Tor, op palmboomen, tabąngbùng. —, in den grond, wąng-ghuwąng.

Toren, bij een moskee, *minaret*, manara-.

Tornen, *lostornen* wat genaaid is, ĕmbùkkaq djhąiqna.

Tortel, zie *Tortelduif*.

Tortelduif, *tortel*, een kleine soort, kètèran. —, een groote soort, pòtĕr.

Tot, *tot aan toe, tot .... toe*, napaq = ḍąpaq ook nandhùk(ka) met sampèals facultatief A. — *nog toe*, — *nu toe*, napaq(ka) satija. Zie ook *Bestemd voor*.

Totdat, *zoodat*, kangsè of kongsè = kangseq, enz., of wel takĕr ook dhąlą- met kantos A.

Totaal, *te zamen, de som*, ghùngghùng ook djùmblà-.

Tournee. *Een — maken, op — zijn*, van ambtenaren, zie *Ronde.*

Tournooi, sĕnnen of sĕnnènan.

Tournooilans, zie *Piek.*

Tournooipaard, zie *Paard.*

Touw, *band, koord, lijn,* in 't algemeen *alles wat bij wijze van touw, om iets mede te binden* of *mede vast-, dicht-,* of *aan te binden wordt gebezigd,* talè. — *van vezels,* tampar. — *maken, — draaien,* maleq(p). —, *dat een rund* of *buffel door den neus wordt gedaan,* tjòngar B. = tòngar S. P. *Er is geen — aan vast te maken,* taq èkĕnneng tĕgghúq òtjaqna.

Traag, *niet houden van werken,* dhąlmos ook lĕmmos of mòmos.

Traan, *tranen,* aeng-mata A. K. met aeng-sòtja A. T. *De tranen in de oogen hebben* of *krijgen,* bĕng-rĕmbĕng. *Tranen storten,* zie *Schreien.*

Traan, mennjaqna djhukoq.

Trachten, — *te krijgen* of *te treffen,* ngara-(a). Zie voorts de spraakkunst § 157.

Traktement, *loon, bezoldiging, onderstand,* gądji- B. P. = ghądjhi- S. P. Iemand *bezoldigen,* ook *onderstand geven,* ĕnggądji-, enz.

Traliewerk, zie *Hekwerk.*

Translateur, zie *Tolk.*

Transporteeren, van iemand, ook voor een nest iets, van een vogel, ngangkoq(a). Iets, zooals bijv. zijn goed bij verhuizing, ook ngallè-(a).

Trant. *Naar den — van,* tjara of mara ook akanța met kadhi of kadhiją A.

Trap, ḍhąk-onḍhąk.

Trappen, iemand *trappen, op* iemand *trappen,* iets *vertrappen, vertreden,* neddhąq(t).

Trasie, het kwalijk riekend preparaat uit visch of garnalen, atjan.

Traverseeren, van een paard, njèrek(s). Een paard *doen —,* manjèrek(p).

Trechter, tjòrong.

Tred, *schrede, stap,* tengkaq ook tendhąk.

Trede van een stoep of trap, tonḍhą.

Treden, zie *Trappen.*

Treffen, zie *Raken. Treffen,* van den *bliksem,* zie *Schieten.* Zie ook *Toevallig.*

Trekkebekken, van vogels bij het paren, ama-mama-.

Trekken iemand of iets, *sleepen, voorttrekken* ergens heen, *aan* iets *trekken,* nadjhąq(t) ook narek (t). *Trekken,* d. w. z. *al trekkende vasthouden,* bijv. iets dat iemand in de hand houdt of *aan* de kleederen van iemand die wil voortgaan, ĕnḍhąnḍhąn. Iemand *aan zijn haar —, —*

aan het haar van het hoofd, ĕngghùmbhąq. Iets *met een ruk* —, njĕnḍhąl(s). *Krampachtig* — *met de pooten*, van een dier, bijv. van een half doode kip die op den grond ligt; *krampachtig* — *met de beenen*, van iemand op den grond liggende; *krampachtig* — *met het lijf*, van een rups ook van iemand die schrikt, akĕrdjúq. —, *een trek doen aan* een sigaar, njĕrgúq(s). Zie ook *Aftrekken* en *Uittrekken*. —, van houtwerken, zie *Werken*. Een wapen, bijv. een zwaard uit de scheede, ngònos(ò). Mede voor een zwaard of derg. —, *ontblooten*, ĕnlabúng. *Bloot, getrokken, met een getrokken wapen*, alabúng. *Zich aan* de knevels —, malong(p).

Trekker, aan een schietgeweer, teq-pĕtteq.

Treknet, groot, djhąlą. *Daarmede visschen*, adjhąlą of ĕndjhąlą.

Trekpaard, zie *Paard*.

Trekpot, zie *Theepot*.

Trens, *gebit* voor een paard, kaḍhąli B. S. = kaḍḍhąli B. P. — *bezet met scherpe punten*, zooals de inlanders veelal bezigen bij wijze van gebit voor een rijpaard, ka(ḍ)ḍhąliranga.

Treuren, *treurig*, zie *Kommer*.

Treurig, zie *Kommer*.

Treurigheid, zie *Kommer*.

Treuzelen, zie *Talmen*.

Trillen, zie *Beven* en ook *Schudden*.

Trippelen, *met het hoofd* of *den kop vooroverg ebogen*, bij het vlug loopen, van iemand en van een kip, ngalònok.

Troebel, *drabbig*, kĕttò- ook lĕkkò-. Een of ander vloeistof — *maken*, makĕttò-(p), en ...

Troep, zie *Zwerm*.

Troepen, *krijgsvolk*, bhąlą.

Troepshoofd, kapala-pĕrrang.

Troetelkind, *een Benjamin*, anaq mastèka.

Troffel, tjèṭok.

Trom, tambûr. *De trom roeren*, nabbhu-(t) tambûr ook nambûr. *Langwerpige* —, zeker muziekinstrument, ghĕnḍhąng. *Ze bespelen*, nabbhu ghĕnḍhąng of ĕngghĕnḍhąng.

Trommel, om iets in te bergen, talòmĕr.

Trommer, respectief: panambûrąn en paghĕnḍhąngan. Zie *Trom*.

Trompet, sarompet. Ook salompret B. P.

Troost, panglèpor.

Tros, ghúnḍhúng. —, van pisangs, lontar-, palmvruchten en van klappernoten, tonḍún. *Trossen vormen, aan trossen zitten*, aghúnḍhúng.

rotsch, zie *Hoovaardig*.

rouw, *getrouw*, e s t ò. *Trouw*, van het bewaren van geheimen, sèḍhĕm. *Niet te goeder* —, zie bij *Trouweloos*.

rouweloos, *zich — gedragen*, t a q m a n t ĕ p. — *gezind jegens* iemand, *niet ter goeder trouw*, s a l a t è k a d k a.

rouwen, *huwen*, *een huwelijk aangaan*, a k a b í n met a n è k a- A. —, *getrouwd*, van een man, a b i n è met a r a d j i A. T. Van een vrouw, a l a k è met a r a k a A. T. *Met elkander getrouwd*, van den man en de vrouw, a l a k è-b i n è. *Huwelijk*, k a b í n met n è k a- A. Een vrouw of meisje *trouwen*, n g a b í n. Iemand *uittrouwen*, ook van den priester: een paar of iemand *trouwen*, *in het huwelijk verbinden*, m a k a-b í n (p) met m a n è k a- (p) A. Een vrouw of meisje *uittrouwen*, *doen huwen*, m a l a k e q è (p). Een man of een jongeling *uittrouwen*, *doen huwen*, m a b i n e q è (p). Mede voor iemand *uittrouwen*, *uithuwelijken*, onder het vieren van een bruiloftsfeest, eig. iemand *kamantan* (bruid of bruidegom) *maken*, n g a m a n-t a n n a g h i (k). Een vrouw of meisje *ten huwelijk vragen*, *een huwelijksaanzoek richten tot* een vrouw of meisje, m e n t a (p) k a b í n n a of — t ĕ m m ò n a.

Trouwkosten, *trouwgeld*, te betalen aan den priester, b ą r ą g h ą t-k a b í n ook o n g k o s —.

Tuchtigen, *kastijden*, n j e k s a (s).

Tuig, van een paard, b h ą-a b b h ą- B. = p a k ê j a n P.

Tuimelen, *omtuimelen*, *onderstboven tuimelen*, ĕ n d j h ú n g p a l e t = ĕ n d j h ú m p a l e t.

Tuin, k ĕ b b h ú n. *Koffietuin*, p a k a b ą q ą n. *Groententuin*, p a s a j û r a n.

Tuinjongen, *tuinman*, t ò k a n g-k ĕ b b h ú n.

Tuinman, zie *Tuinjongen*.

Tuit, bijv. van een trekpot, t j o t t j o q.

Tuitelig, bijv. van een tafel, l e r n j o t B. P. = e r n j o t S. P.

Tuk, zie *Begeerig*.

Tulband, zooals de Arabieren en hadji's dragen, ḍ h ą s ṭ a r ook s û r b à n.

Turen, *oplettend uitkijken naar* iemand of iets, m a n d h ĕ n g (p).

Turk, ò r e n g-t û r k i-. *Turksch* t û r k i-.

Turkoois, b é r ù s B. P. = p è r o s S. P.

Tusschen, *tusschen in*, i. d. z. van bijv. *tusschen* hemel en aarde, ê-a n t a r a n a ook è-n g a q-t ĕ n g n g a q a n n a.

Tusschenbeide, *tamelijk*, *middelmatig*, s ĕ ḍ ḍ h ĕ n g.

Tusschenman, d. w. z. de man met

wien een verstooten vrouw trouwt, voordat zij weer door den man die haar verstooten heeft, tot vrouw mag genomen worden, sè ngĕllat P. = sè ngĕllĕt S. *Als tusschenman een huwelijk aangaan*, ngĕllat (ĕ) P. = ngĕllĕt(ĕ) S.

Tusschenpersoon, *bemiddelaar*, bąkkel.

Tusschenruimte, antara ook ngaq-tĕngngaqan. Mede en mitsdien ook voor *ruimte* bijv. tusschen de rijen van een aanplant, ĕllaq = ĕllat. Iets *plaatsen*, bijv. stoelen, *met tusschenruimten*, ngĕllaq(ĕ), enz.

Tusschensteken, *tusschenvoegen*, *diep insteken*, njĕllĕppaghi(s). —, *tusschenzetten*, *tusschenleggen*, njĕlpettaghi(s).

Tusschentijd, ĕllaq of ĕllat. *Met tusschentijden en niet geregeld door*, bijv. van het werken aan iets, alaq-ĕllaq, enz.

Tusschenvoegen, zie *Tusschensteken*.

Tusschenzetten, zie *Tusschensteken*.

Twaaf, ḍuwą-bĕlląs = ḍu-bĕlląs.

Twee, ḍuwąq ook ḍuḍuwąq. *Tweede*, *ten tweede*, *secundo*, kaḍuwą parkara. Iets *in tweeën deelen*, *splitsen*, *halveeren*, marò(p). Iets *in tweeën splijten*, njèbąq(s). *Zich in tweeën splitsen*, van een groep menschen, een vlucht vogels, enz., apèsat of mèsat. *Zich in twee armen splitsen*, *tweearmig*, van een rivier of water, atjangka-.

Tweearmig, van een rivier, zie bij *Twee*.

Tweede, zie *Twee*.

Tweedracht, *In* —, taq-ròkon ook apadhuwąn.

Tweegevecht, in den oorlog, pĕrrang-tanḍhíng. —, *duel*, met de rottan, òdjhúng.

Tweeling, *tweelingen*, kĕmbhąr.

Tweesprong, als aanwijzende benaming van een zeker punt op een weg, zie hiervoor *Viersprong*.

Twijfelachtig, taq mastè.

Twijfelen, *in het onzekere zijn*, bijv. of iemand wel inderdaad de gezochte persoon is, mangrò B. = makkrò- P.

Twintig, ḍuwą pòlò- = ḍu pòlò-. *Een en twintig*, salèkor, *twee en twintig*, ḍulèkor, enz. *Vijf en twintig*, ook saghąmeq.

Twintigtal, *snees*, van gebatikt goed en sits, kòḍhi. *Een twintig stuks*, van derg. stoffen, sakòḍhi.

Twist, *procedure*, enz., parkara. *Twisten*, *procedeeren*, enz., aparkara. *Om iets twisten*, *over iets een proces voeren*, enz., markaraqaghi.

Twistappel, sè èkapadhu. Zie ook bij *Kibbelen.*

Twisten, apadhu ook atòkar. *Over elke kleinigheid —*, apadhuwąn of atòkaran. Zie voorts *Twist.*

Twistziek, apadhuwąn ook bhąngkĕrra-.

Twistzoeken, zie bij *Kibbelen.*

U.

U, zie *Gij.*

Ui, *uien,* bhąbąng. Een soort kleine witte uien, (bhąbąng) butjaj S. P. = ghutjaj B. = kutjaj B.

Uier van een dier, sòsò. — van een melkkoe, kampor.

Uil, *nachtuil,* bhĕllúk.

Uit, *afwezig, niet te huis,* taḍąq è bĕngkò.

Uit, *gebluscht,* van een vuur, *uit, om, verstreken,* van de maand, matè (p). —, *gedaan hebben met* spreken bijv., *gedaan, afgeloopen* van iets, zooals de voorlezing van een brief of derg., marè met rampong A. T. —, *ten einde, uitverteld,* van een verhaal, tammat. *Een verhaal uitvertellen*, adhungeng satammaddhą.

Uit, *van, afkomstig van,* ḍąri. —, *ter oorzake van, uithoofde,* ḍąri of sabąb = ḍąri-sabąb of wel amarghą ook pòlana. — *den weg! weg!* toeroep, ondhúr. — *alle macht, zoo hard mogelijk,* sakuwat-kuwaddhą.

Uitbakenen, zie *Baken.*

Uitbarsten, *vaneenbarsten*, ĕnlĕddhúq.

Uitblazen, zie *Uitdooven.*

Uitblijven, *lang —*, van iemand die is uitgezonden, tĕp-antĕp lĕmpong of — tjĕllot.

Uitblusschen, zie *Uitdooven.*

Uitborstelen, njĕkkaq(s).

Uitbotten, *uitloopen,* tombu-. Van een stronk of afgekapten stam, njĕlbhiq(s). Van suikerriet, bijv. na den oogst, njòlang(s).

Uitbraaksel, òta-.

Uitbraken, aòta-.

Uitbreken, van veel zweet, ngĕrraj. Zie verder *Afbreken.*

Uitbrengen, *aan den dag brengen* een geheim, ĕmbúkkaq. *Uitgebracht, aan 't licht gebracht, ontdekt,* van een geheim, abúkkaq.

Uitbroeden een ei, van een hen bijv., nĕttĕssè(t) = nĕstĕssè (t).

Uitdagen, *ten strijde dagen,* nangtang(t) ook nantang(t). Iemand —, nangtangè, enz.

Uitdeelen, *ronddeelen* iets, ĕ n-dhúqúm. Zie verder *Deelen*.
Uitdelgen, zie *Uitroeien*.
Uitdenken, zie *Denken*.
Uitdijen, *uitgedijd*, zie *Uitzetten*.
Uitdoen, *uitnemen* iets ergens, makaluwar(p). Zie ook *Uitdooven*.
Uitdooven, *uitdoen*, *uitblazen*, *uitblusschen* een lamp, njĕrrop (s). Ook njarèpò(s) B. P. Zie ook *Uit*.
Uitdossen, *mooi uitdossen*, ĕn-dhąndhąnè met ĕmbhusanaè of ĕmbhusananè A. T. (een' aanzienlijke). *Sierlijk*, *deftig uitgedost*, *mooi* of *zwierig gekleed*, gàrång. Zie ook bij *Mooi*.
Uitdrijven, zooals vee, naar de weide, zie *Drijven*.
Uitdrogen, *eerst nat*, *nu droog worden*, dhąddhi kĕssap. Zie verder *Droog*.
Uitdrukkelijk, zie *Nadrukkelijk*.
Uitdrukken, *uitknijpen*, bijv. een zweer of gezwel, mètjeq(p).
Uitdrukking, zie *Spreekwijze* en *Zeggen*.
Uitduiden, *aanwijzen*, atòdhu- ook adhudhu-.
Uiteen, *uit elkander*, bijv. van een meubelstuk, abĕttjat. Van een bundel, tastas. Iets *uit elkander nemen*, ĕmbĕttjat, enz. *Uit elkander gaan, naar alle kanten weggaan*, van een aantal personen, abhąlĕssaran ook bhudjąr. *Uit elkander gaan*, van iets dat gestort is, atabująn of nabúj. Zie voorts *Scheiden*.
Uiteengaan, zie *Uiteen*.
Uiteinde, zie *Einde*.
Uiten, zie *Uitspreken*. Mede voor *uiten*, *zeggen*, *uitspreken*, bijv. hetgeen men op het hart heeft of weet, ĕn-lahîrraghi.
Uiterlijk, *voorkomen*, ròbą. *Wezen*, *gelaat*, *wezentrekken*, iemands *aanschijn*, òlat. *Uiterlijk* van iemand die boos is, òlat djhąmò. — van een vreesachtig mensch, òlat djhąri-. Zie verder *Uitwendig* en ook nog *Voorkomen*.
Uitermate, zie *Zeer*.
Uiterst, *bij uitstek*, zie hiervoor *Buitengewoon* en voorts *Zeer*.
Uitgaaf, *uitgaven*, voor aankoop van levensmiddelen, bąląndjhą. Voor een arbeid, bąrąghąt ook ongkos.
Uitgaan, *er op uitgaan* of *zijn*, *om het noodige voor zijn bestaan te zoeken* of *om wat te verdienen*, rè-sarêjan. *Er op uitgaan* of *zijn zonder bepaald doel*, *er zoo maar eens op uitgaan of zijn*, aląn-djhąląnan.
Uitgebreid, zie *Uitgestrekt*.
Uitgedroogd, zie *Droog*.
Uitgehold, zie *Ingedrukt*.

Uitgehongerd, zie *Honger hebben.*

Uitgeleide. Iemand — *doen*, ngatĕr(a).

Uitgeleiden, zie *Uitgeleide.*

Uitgemaakt, *zeker*, *werkelijk*, njata.

Uitgenomen, zie *Behalve.*

Uitgeput, *verzwakt*, tengevolge van gebrek aan voedsel, lompò-. —, *verzwakt*, door ziekte of vermoeienis, ghĕddhúr. Zie mede bij *Krachteloos* en *Slap.*

Uitgescheurd, zie *Scheur.*

Uitgeslagen, zie *Beschimmeld.*

Uitgestorven, *ledig*, *onbewoond*, sĕppè. —, *zonder nakomelingen*, van een familie, matè(p) mòtjoq.

Uitgestrekt, *ruim*, *breed*, bijv. van een veld, lèbąr. Zie ook nog *Groot.*

Uitgeteerd, *vel en been zijn*, reggík S. P. = gąriggàk B.

Uitgeven geld ook de benoodigde hoeveelheid van iets, zooals uit de provisiekamer, makaluwar (p). *Uitgegeven, besteed*, kaluwar. Een zekere som *uitgeven voor aankoop van levensmiddelen*, ngabąląndjhą(k). Iets als onkosten *uitgeven*, ngabąrąghąt(k) ook ngaongkos(k).

Uitgezonderd, zie *Behalve.*

Uitgieten, zie *Schenken.*

Uitglijden, tabhąląttjar. —, op *iets ronds of kantelends trappende*, tapalètjoq. Zie ook *Afglijden.*

Uitgooien, *weggooien*, *wegwerpen*, ĕmbuwąng.

Uitgraven, zie *Graven.*

Uithalen, zie *Nemen.* Zie ook *Graven, Uitnemen* en *Uitpakken.*

Uithelpen, zie *Redden.*

Uithooren, zie *Polsen.*

Uithouden, *dulden*, *kunnen uithouden*, *kunnen hebben* of *verdragen*, *kunnen volhouden*, *kunnen uitstaan*, bijv. honger of pijn, bĕtta- ook kuwat.

Uithuwelijken, zie *Trouwen.*

Uitkappen, den top van een boom of heester of dien *voor een gedeelte afkappen*, nòkoq(t).

Uitkeeren, *afgeven*, *ter hand stellen* iets, ĕmbąghi- met marengnghagi(p) A. T. (van een meerdere) en ngatorraghi(a) A. T. (van een mindere).

Uitkiezen, *uitzoeken*, mèlè- (p).

Uitkijken, *oplettend naar* iemand of iets, mandhĕng(p) ook ngabąs(a) of ngabąssaghi met ngòladhi(ò) A. T.

Uitkleeden, zie *Ontkleeden.*

Uitkloppen, zie *Uitschudden.*

Uitknijpen, zie *Uitdrukken.*

Uitkomen, *terechtkomen*, *komen* ergens, napaq = ḍąpaq ook nandhúk (ka) met sampè- facultatief A.

Uitkomen, ergens vandaan, kaluwar. Van eieren, tĕḍḍhąs.

Van baard en knevels ook van de hoorns van hoornbeesten, tombu-.

Uitkomst, *uitslag, afloop,* kadhąd-dhiją n. —, *redding,* pètòlong.

Uitkoopen, *vrijkoopen, loskoopen,* nĕbbhús(t).

Uitkrabben iets, ngĕrrek(k).

Uitlachen, zie *Bespotten* en *Lachen.*

Uitlaten (*zich*) *over* iemand, ngòtjaq(k).

Uitleenen geld of goed aan iemand maendjhąm(p). Voor geld *uitleenen,* ook maòtang(p).

Uitleggen, *verklaren* iets, ngar-têjaghi(a).

Uitlegging, *verklaring, beteekenis,* èbąrąt = èbhąrąt ook tĕgghĕs.

Uitloopen, van een gewas, zie *Uitbotten.*

Uitlooper, bijv. van suikerriet, sòlang. *Uitlooper van een stronk* of *afgekapten stam,* sĕl-bhíq.

Uitmaken. *Het maakt niets uit, het komt er niet op aan, het is er hetzelfde om*, taq dhąddhi pa-'apa.

Uitmunten, zie *Uitsteken.*

Uitmuntend, tjeq bhĕttjeqna. — van gedrag, òtama.

Uitnemen, zie *Nemen.*

Uitnoodigen, *noodigen* iemand, om een feest bij te wonen, ngon-djhąng(ò). Iemand *uitnoodigen, noodigen* tot iets, nga-djhąk(a).

Uitoefenen *het beroep* of *bedrijf van,* dhąddhi. Zie voorts de Spraakkunst § 162, 3°.

Uitpakken kleederen uit een kist of kast, om bijv. naar iets te zoeken, ngokkal(ò).

Uitpersen, zie *Uitwringen.*

Uitpeuteren iets, ook *zich* de tanden —, njongkeq(tj). Zie ook *Uitsteken.*

Uitplanten, zie *Planten.*

Uitpuilen, *uit het hoofd puilen*, van de oogen van iemand die bijv. woedend kwaad is, man-tjòrĕng(p). Tengevolge van een ziekte, mondhúl.

Uitputten, zie *Opmaken. Zich* —, *zijn uiterste krachten inspannen*, ngabbhijaghi(k) kakuwa-dhąnna.

Uitredden, ook *uitredding*, zie *Behouden* en *Redden.*

Uitrekenen, zie *Berekenen* en *Rekenen.*

Uitrekken de vingers of teenen *om ze te laten kraken,* njĕt-tot(tj). *Zich uitrekken, zich rekken,* akalijaq.

Uitroeien, *verdelgen*, *uitdelgen*, matompĕs(p). *Verdelgd, uitgeroeid,* tompĕs.

Uitroepen, ngòtjaq(ò). —, *roepende uitventen* iets, mata-bąr(p).

Uitrukken, *te velde trekken,* van

velen, ĕnlòrok. Troepen *doen uitrukken,* malòrok (p). Zie ook *Uittrekken.*

Uitrusten, van vermoeienis, ambumet rèren = lèren A. T. Zie ook *Rust.* Iemand *uitrusten voor de reis,* njangôwè = njangònè (s).

Uitrusting, *het noodige tot een tocht* of *reis,* sangò.

Uitscheiden, zie *Ophouden. Schei uit,* een toeroep, ĕlla- met ĕmpon T. en ampon A.

Uitschelden, zie *Schelden.*

Uitscheppen, zie *Scheppen.*

Uitschrappen, zie *Doorschrappen.*

Uitschreeuwen, zie *Schreeuwen.*

Uitschudden, *berooven van zijn kleederen* iemand, ĕmbạngkangè.

Uitschudden, *uitslaan, uitkloppen, afkloppen* iets zooals matten, kleederen enz., ĕngghĕrbhạj. *De vleugels uitslaan, uitspreiden,* aghĕbbhĕk. De vleugels *uitslaan,* ĕngghĕbbhĕkkaghi.

Uitslaan, zie *Beschimmelen* en *Uitschudden.*

Uitslag, zie *Uitwerksel.* — *op het gelaat,* die zich veelal vertoont omstreeks het tijdstip der huwbaarheid, djhạrạbạq. *Bedoelden — hebben,* adjhạrạbạq.

Uitslijten, door het gebruik, sèkeng

Uitslorpen, *er uit zuigen,* bijv. een ei uit den dop of koffie uit den kop, njaròṭot (s).

Uitsluiten iemand, bij een uitdeeling, taq mamèlò (p).

Uitsnijden, zie *Afsnijden.*

Uitspannen een beestenhuid, om ze zoo te laten drogen, mĕntang (p). Zie ook *Spannen.*

Uitspansel, *firmament, zwerk,* langngeq.

Uitspatten, ĕnlĕtteq.

Uitspoelen, *met water* iets, bijv. een flesch of kan, om ze zoodoende schoon te maken, ngòraè (k).

Uitspraak. *Rechterlijke —, beslissing, afdoening, vonnis,* pòtòsan. Zie ook *Straf.*

Uitspreiden kleederen of derg., bijv. om ze te laten drogen; goed om het te bezichtigen, de zeilen *ontrollen,* ĕmbạrbạr ook ĕmbirbir. Een mat *uitspreiden, ontrollen,* ngampar (a). *Zijn takken breed* of *wijd uitspreiden,* van een boom, rampaq. *Uitgespreid,* van een waaier, de hand, mĕkkar. Een waaier, de hand *uitspreiden,* mamĕkkar (p).

Uitspreken. — *een verstooting over* een vrouw, nèbhạnè (t) tĕllak. Iets *uitspreken* of *zeggen,* ngòtjaqaghi (k) met ĕnḍhạbuwaghi A. T. *Elkander niet laten uitspre'* arĕbbhúq òtjaq.

Uitspruitsel, zie *Uitlooper.*

Uitspuiten, een vechthaan bijv. *bespuiten uit den mond* met water, nj ĕ m b h ú r (s). Iets, bijv. het water waarmede men den mond heeft gespoeld, *uit den mond doen spuiten* of *uitspuiten*, nj ĕ m b h ú r r a g h i.

Uitspuwen iets dat men in den mond heeft, bijv. het stukje schil van een vrucht, een tabakspruim enz., m a l u w a-(p) Een vloeistof, bijv. het sirihspeeksel, n j ò p a q a g h i (t j).

Uitstaan, zie *Uithouden.*

Uitstappen, uit een rijtuig, t ò r o n.

Uitsteken, *uitpeuteren, lospeuteren*, met iets puntigs, n j o n g k e q (tj). Met iets plats, n j o s s o q (s). *Uitsteken*, van de tong, n g ò n j o l (k). De tong *uitsteken*, m a-n g ò n j o l (p) = n g ò n j o l-l a g h i. *Tegen* iemand *de tong* —, n g ò n j ò l è. — *boven andere voorwerpen*, n g a d j h ú l. —, van een tak aan een boom, er —, van het been, bijv. van een rib, gebroken bij een val, m ĕ l s a t. — *boven alle anderen, uitstekend, uitmuntend*, p o n-d j h ú l. Ook b h ú n d j h ú l S. P.

Uitstekend, zie *Uitsteken.*

Uitstel, t e m p ò-. Iemand — *verleenen, tijd geven*, n e m p ô w è. Mede voor *uitstel*, bijv. van betaling, d j h ą n d j h i ook s ò m a-ą = s a m a d j ą.

Uitstellen, *verschuiven, op den langen baan schuiven* iets, t a q l a d j h u ĕ n l a k ò n è.

Uitstooten, iemand *uit het gezelschap stooten* of *verdrijven*, n o n ḍ h ú n g (t).

Uitstorten, zie *Schenken* en *Storten.*

Uitstralen, *afstralen*, van een hemellichaam ook van een licht, s è n a t.

Uitstrijken, bijv. deeg op een plank, m è r e t (p).

Uitstrooien, zie *Strooien.*

Uitstroomen, van water, zie *Stroomen.*

Uittarten, zie *Uitdagen.*

Uitteekenen iemand of iets, ĕ n g g h ą m b h ą r.

Uittellen, zie *Tellen.*

Uittrekken, *uitrukken, trekken* iets uit de scheede, n g ò n o s (ò). Iets, zooals een tand, een veder, een haar, een plant, een spijker ook een schoen, ĕ n d h ą b ú q.. Mede voor een tand —, n a d j h ą q (t). De haartjes van baard of sik, met behulp van een speciaal tangetje, n g a n g g h ú q (a). De pąḍiplanten *uittrekken*, om ze te gaan uitplanten op het veld, n g a d j h ú q (a).

Uittrouwen, zie *Trouwen.*

Uitvallen, van een ergens in gevatten steen, t j o l p a k = t j o p-p l a k. —, *er afvallen, neervallen*, van een veelheid van voorwerpen, zooals haren, bladeren, vruchten,

r o n t ò-. —, *aan 't uitvallen,* van een bloem, r o k r o k. —, *uitgevallen,* van een tand, r o n g n g a q. *Dat moge uitvallen zooals het wil, de uitkomst moge zijn zooals het wil,* s a d h i-d h ḁ ḍ ḍ h i n a b h ḁ i.

Uitvaren *tegen* iemand, ĕ̥ n g g h i-g h i r i.

Uitvegen, *wegvegen* iets, bijv. dat op een lei is geschreven, n g ò s a p (ò).

Uitverkoopen zijn voorraad, van een handelaar, ĕ̥ n l è l a n g = ĕ̥ n l î l a n g.

Uitvertellen, zie onder *Uit.*

Uitvinden, *oplossen door zoeken* iets, n ĕ̥ m m ò (t) met m a n g g h i-(p) A.

Uitvliegen, van vogels, om den kost te zoeken, n g a m b h ḁ r (a). Ergens heen, n g a m b h ḁ r i.

Uitvloeisel, zie *Uitwerksel.*

Uttvlucht, *vond,* a k a l = a k k a l.

Uitvoeren, ĕ̥ n l a k ò n è met ĕ̥ n l a m p a q a g h i A. T.

Uitvoerig, l a n d j h ḁ n g.

Uitvragen, n j a q-n a n j a q a g h i (t) met s a-m a r e k s a (p) A. T.

Uitwasemen, zie *Uitwaseming.*

Uitwaseming, k ò k o s. Ook ò k o s S. *Uitwasemen,* zooals van den grond, n g ò k o s.

Uitwasschen, zie *Wasschen.*

Uitwatering, zie *Monding.*

Uitweg, *gat, middel om uit een onaangenamen toestand te geraken,* d j h ḁ l ḁ n. Iemand *een uitweg wijzen,* fig., n ò d h u w i (t) d j h ḁ l ḁ n.

Uitwendig, l a h î r. *Uiterlijk en innerlijk, niet slechts met den mond en voor het oog, maar oprecht en welgemeend,* l a h î r-b h ḁ t e n.

Uitwerken, m a d h ḁ d d h i (p) of ĕ̥ n d h ḁ d d h i j a g h i.

Uitwerking, *uitwerksel, uitvloeisel, gevolg, uitslag,* k a d h ḁ d d h i j ḁ n.

Uitwerpen een net, n j a m b ḁ n g-n g a g h i (s).

Uitwijken, *wijken naar den kant van den weg,* n j è s è-(s) ook n j e m p a n g (s) of n j e n g l a-(s). Zie ook *Wijken.*

Uitwijzen, *vonnis slaan,* m ò t o s (p).

Uitwijziging *in rechten,* zie *Uitspraak.*

Uitwringen iets, bijv. het haar, na het te hebben gewasschen, m ĕ̥ r r ĕ̥ s (p).

Uitzeilen, zie *Zeil.*

Uitzenden iemand, om iets te doen, bijv. om een brief te brengen of om iemand aan te zeggen dat hij moet komen, n j ò r ò-(s) met n g o n k o n (k) of m a k o n (p) A. T.

Uitzetten, *grooter worden, zwellen,* m ĕ̥ k k a r. —, *rijzen, uitgedijd,* van maïs die gebraden wordt, k ĕ̥ m b ḁ n g. —, *uithalen* de stem, n a d j h ḁ q (t) ook n a r e k (t). Iets, zooals een ladder —, m a s a n g (p) ook m ò b u-(p

Uitzien, *verlangend uitzien*, zie bij *Wachten*. *Er wit, zwart*, enz. —, ngapòtè-, ngatjĕllĕng, enz. Zie de Spraakkunst § 192.

Uitzijpelen, zie *Doorzijpelen*.

Uitzoeken, mèlè-(p).

Uitzonderen, malaen(p).

Uitzondering. *Met — van*, zie hiervoor *Uitgezonderd* bij *Behalve*.

Unster, ḍhaṭjen.

Urine, zie *Pis*.

Uur, *uren*, ĕddjham. Iemands *uur, stervensuur*, djhandjhi ook patè. *Op dit uur, op dit uur van den dag*, badja satija ook — tija.

Uurwerk, *klok*, ĕddjham ook lontjeng.

V.

Vaag, zie hiervoor *Onbepaald*.

Vaak, zie *Dikwijls* en *Telkenmale*.

Vaak. — *hebben, vakerig, slaperig*, katonḍu- ook ngantok.

Vaalt, *vuilnishoop*, pa-sarpa- S. P. = sarpaqan B. P.

Vaam, *zie Vadem*.

Vaandel, mandira B. P. = manḍira S. = panḍira S.

Vaardig, *vlug, bedreven, handig*, parèkas ook akas of tangghinas.

Vaart, *voortgang, vervolg*, ladjhu of paladjhu. *Met een —, in een —*, van rennen, abhĕrrúng of ĕmbhĕrrúng. Zie ook *Varen*.

Vaartuig, paraò. Zie ook *Schip*.

Vaarwel. — *zeggen, afscheid nemen* van iemand, apamèdhan = apa'amèdhan (ka).

Vaatdoek, ĕllap ook sap-òsap.

Vaccinateur, mantrè-tjatjar.

Vaccineeren, *inenten* iemand, njongkeq(tj).

Vacht, kòleq.

Vadem, *vaam*, een lengtemaat gelijk aan den afstand tusschen de toppen van de middelste vingers, als men de armen uitstrekt, ḍĕppa. *Een vadem*, saḍĕppa.

Vader, ĕmmaq B. P. = mamaq S. met rama of kai- A. T. Voor iemands *vader* of iemands *ouders*, ook wel òreng-tuwa.

Vaderloos, zie *Wees*. Van het kind dat na 's vaders dood is geboren, jatim = djàtim.

Vadzig, zie *Lui*.

Vagebond, zie hiervoor *Landlooper*.

Vak, in een kast, van een bouwveld, enz., kòṭak. —, *schijfvakken* van een bijenkorf, kalapkap of kalapkabhan.

Vakerig, zie *Vaak*.

Vakje, zie *Partje*.

Val, *knip*, djhĕbbhak. Die *zetten* of *plaatsen*, een vogelknip

ergens *hangen*, masang(p) ook mòbu-(p).

Valies, zie hiervoor *Reistasch*.

Valkkleurig, *lichtgeel*, van een paard, kĕ̥mbhạng-ghạmbhír.

Vallen, *omvallen, op den grond vallen*, als men loopt; *vallen uit de hoogte*, bijv. uit een boom of wel van een paard, van iemand, labu-. Iemand *zoo laten vallen*, malabu-(p). *Vallen, omvallen*, van iets dat staat, bijv. van een boom, ook van iemand die zit of staat, hetzij dat zulks door een ander bewerkt wordt of niet, bijv. door een slag of door een flauwte, robbhu-. Iemand of iets *zoo laten vallen*, marobbhu-(p). *Uit de hoogte vallen*, van iets, bijv. van een haarnaald uit het kapsel, ghạgghạr. Iets *uit de hoogte laten vallen*, maghạgghạr(p). *Vallen, storten, tuimelen, plompen in het water*, van iemand, atjabbhúr. *Op* of *in* iets *vallen*, ook: *op* of *in* iets iets *laten vallen*, maghạgghạri. *Zich op den grond laten vallen* of *werpen*, van iemand die loopt of staat, *zich uit de hoogte laten vallen*, malabu-. *Achterover vallen, achterover slaan*, labu ĕ̥ngghĕ̥ntang. *Voorover vallen*, labu napang(t). *Voorover vallen, voorover slaan, zoodat het gelaat met den grond in aanraking komt*, labu njòkĕ̥m. *Vallen in een droppel* of *spat*, van een vloeistof, njaptjap(tj). Zie ook bij *Druppel*. *Vallen, er uitvallen*, bijv. van de rijst uit de aar, van tabak uit een pak, aghúrghúr. *Stuksgewijze* of *wel de* (*het*) *een na den* (*het*) *ander vallen*, bijv. van knoopjes die aangeregen zijn, atjarettjèdhạn. *Vallen, op den grond vallen*, bijv. van een nog al groote vrucht, bijv. een kokosnoot, uit den boom, tabbhughạn ook talbhusạn. Van iets kleins, bijv. een geldstuk, op iets zachts, tjapplĕ̥gghạn. *Herhaaldelijk, voortdurend*, ook *in massa vallen*, bijv. van de vruchten van een boom, aghạgghạrạn. *Er uit gevallen*, van een ergens ingeslagen spijker, lòtjot, ook ḍutjot B. P.

Valsch, palsu-. Van iemands spreken, ook lètjek met tjeddhrạ A. T. *Valsch haar*, als een staart bij elkander gebonden, dat een vrouw in haar haar steekt omdat het niet lang genoeg is, sòpak met tjamara of tjòmara A. T.

Van, *van af*, ḍạri.

Van, *toebehoorende aan*, anḍiqna met ghạḍhuwạnna A. en ka'aghunganna A. T. Ook ka, zooals in „borgen of leenen (aòtang) *van* iemand".

Vaneensplijten. *Vaneengespleten*, bijv. van het oog van een naald, van een doorboord oor, tj·

teng. *Zulks bewerken*, matjalteng(p).

Vangen, of *trachten te vangen*, bijv. een vogel, mèghąq(p). Een muis *vangen* of *trachten te vangen*, van een kat, njarghḝp(s) ook ḝnḍhḝkkḝp. Een insekt, zooals bijv. een vlinder met iets, zooals bijv. een zeef *vangen* of *pogen te vangen*, njaroq(tj). Idem, door met de hand er naar te strijken, njambąng(s). *Met een hap vangen* of *willen vangen*, zooals een hond een vlieg, ḝndjhąlghḝp B. Een vogel of vogels *met gom, hars* of derg. *vangen* of *willen vangen*, ḝnlètjang.

Vanille, panili- of fanili-.

Vanwege, zie *Door*.

Varen *in* een vaartuig, nompaq(t) met nèteqè(t) A. T. Zie ook *Zeil*.

Varken, *zwijn*, bąbi-. *Wild* —, tjèleng.

Varkensborstel, buluna bąbi.

Varkensvleesch, djhukoq-bąbi.

Vast, *niet veranderen*, bijv. van den prijs van iets, pagghún. —, *zeker, stellig, vaststaan, zonder twijfel*, tantò = tamtò ook tḝptḝp = tḝttḝp. —, *gewoon*, ten opzichte van den gang zooals van een paard dat gewoon is te tellen, enz. of ten aanzien van het eten of drinken van iemand, matò-. — *van vleesch* of *spieren*, van het lichaam gezegd, kḝssḝt. Zie ook *Gewend, Regel* en *Stevig*.

Vastbinden, zie *Binden* en *Vaststeken*.

Vasten, apôwasa, ook apasa B. P., met asijam A. T. *Beginnen te —, een begin maken met de —*, nampanè(t). *De — ontijdig breken, zich ontnuchteren, na te hebben gevast*, mòka-. *De — naar het voorschrift breken, na den geheelen dag te hebben gevast*, abhuka.

Vastenmaand, zijnde de 9ᵉ maand van het Moh. jaar, buląn pôwasa ook — ramadàn = — ramadąn = — ramḝllan = — ròmadàn, enz. De dag waarop het einde van de vastenmaand wordt gevierd, tḝllasan.

Vastentijd, pḝgghḝngngan.

Vasthaken, *haken* iets *aan een haak*, ngaeqaghi(k).

Vasthouden, zie *Vatten*.

Vasthoudend, zie *Gierig*.

Vastklemmen. *Zich — met armen en beenen, zich zoo hangen*, asanappḝl. *Aan* iemand of iets, njanappḝllè.

Vastmaken, *bevestigen* het einde van een touw waarmede men bijv. door middel van omwinden iets aan iets anders heeft verbonden, mateqè(p). Iets *stevig —, vastzetten*, makòkò-(p) ook masḝkkḝn(p). Zie verder *Binden* en *Vaststeken*.

Vastraken. — *aan den grond, aan den grond geraakt, vastzitten*, van een vaartuig bij laag water, kanḍhg̥s.

Vastspelden, zie *Vaststeken*.

Vaststeken, *vastspelden* iets, njatĕ̥t(tj).

Vaststellen iets, nantôwaghi(t).

Vastzetten, *stevig plaatsen*, zie *Vastmaken*.

Vastzitten, zie *Vastraken*.

Vat. *Groot —, groote ton, legger*, lègĕ̥r.

Vatten, *in de hand nemen, aanvatten en dan vasthouden, in de hand hebben* iemand of iets, nĕ̥gghúq (t) met ngastanè(a) A. T. Iemand *vatten, arresteeren, in hechtenis nemen*, een dier dat losloopt *opvangen*, mèghg̥q(p) ook njanḍhg̥k(tj). Zie ook *Grijpen* en *Begrijpen*.

Vechten, *strijden, kampen*, met wapens, atjarok. Iemand of een dier *doen* — of *kampen*, met een ander, ngaddhu(a). *Met de vuisten* —, patangantĕ̥m. *Verwoed* —, — *als een razende*, ngamok(a). — *man tegen man*, in den oorlog, apĕ̥rrang-tanḍhing. Zie ook *Oorlog*. —, van een hond met een kat, aghg̥rg̥ng.

Vechtersbaas, nommer één als het op vechten aankomt, lalakeq of keq-lakeq.

Vechthaan, adjg̥m addhuwg̥n. — *met kunstsporen*, adjg̥m sabúng of — sabungan.

Vechtplaats, *strijdbaan*, een kring waar binnen een kampstrijd gehouden wordt, pakalangan.

Veder, zie *Veer*.

Vederbos, zie *Pluim*.

Vederloos, of zoo goed als —, van een hoen, gûnḍil B. = ghúnḍhíl S. P.

Vee, runderen, buffels, paarden of schapen, èbín.

Veearts, ḍoktĕ̥r-hèwan ook ḍoktĕ̥r-binatang.

Veel, *velen, in groot aantal, talrijk, in menigte*, bg̥nnjaq ook sanjaq-bg̥nnjaqna. *Veel, in menigte*, van mieren (ook witte), rupsen en wurmen, ngarĕ̥mmĕ̥t ook njarĕ̥mmot. Van rupsen in een boom of gewas, ook ngarempeng(k). *Al te* —, bijv. van het afsnijden of wegsnijden van iets dat breed of dik is, kabg̥nnjaqĕ̥n. *Te — gegeten hebben*, bg̥ng-kètĕ̥ngngĕ̥n B. = bg̥lg̥ng-kètĕ̥ngngan S. P. —, *talrijk*, van iemands kinderen, van iemands bedienden, ook van de dieren die iemand er op nahoudt, ngĕ̥rbhús. —, *talrijk*, van de personen of voorwerpen die zich ergens bevinden, ook ebbhg̥q.

Veelal, *vaak*, sĕ̥gghút met sĕ̥rreng A.

Veeleer, *veelmeer, liever, eerder,*

iets *liever willen* of *willen doen*, angor = angoq = bhąngoq = bhąlíq ook angòran, enz. Iets *liever doen* of *willen doen*, ook palaor = palor = lampò-. Zie ook *Verkieslijk*.

Veellicht, ameq met manabi A.

Veelmeer, zie *Veeleer*.

Veelsoortig, zie *Soort*.

Veeltijds, *veelvuldig*, zie *Veelal*.

Veelvuldig, zie *Veel* en *Veeltijds*.

Veer, zooals van een horloge, *knipveer, springveer*, ĕppir ook ĕbbhir. —, *veder, veeren*, bulu. *De afgevallen vederen bij het ruien*, òrak. *Met veeren, veeren hebben, gevederd*, abulu. *Nog de nestveeren hebben*, van vogels of kuikentjes, abulungòḍą. *Met steil opstaande veeren*, van een kip, sòrong.

Veeren, van een draagstok of vonder, not-pĕnnòdhąn.

Veergeld, pessè tambhąngan.

Veerman, *veerlieden*, zooals aan een overvaart, tòkang-nambhąngè.

Veerschuit, *veerboot, pont*, paraò tambhąngan.

Veertien, (ĕm)paq-bhĕlląs.

Veertig, (ĕm)paq pòlò-.

Veest, *wind*, kĕntoq. *Een* — of *wind laten*, akĕntoq.

Veestal, kanḍhąng.

Vegen, zie *Opvegen*.

Veger, pò-sapò of sapò.

Veilen, *op vendutie* of *publiek verkoopen*, ĕnlèlang = ĕnlîlang.

Veiling, *verkooping*, lèlang = lîlang.

Veinsaard, *huichelaar*, met betrekking tot de Moh. godsdienst, mònafek.

Veinzen, *huichelen*, *voorgeven*, *voorwenden*, ḍhą-kenḍhą = ṭa-kanṭa of pè-apè. Ook wel wa-kuwa B. P.

Vel, *huid*, kòleq. — *en been zijn*, zie *Mager*. — folio of schrijfpapier, lĕmper.

Veld, *bouwveld*, tĕgghąl of talon. Zie ook *Rijstveld*.

Veldgewas, tatamĕnnan = mĕn-tamĕnnan.

Veldmuis, *aardmuis*, tèkos alasan.

Veldslag, pĕrrang.

Velen, *verdragen*, zie *Uithouden*.

Velerhande, zie *Velerlei*.

Velerlei, *velerhande*, ana-bąrna ook abą-ròbą.

Vellen, *omhakken, omkappen, omhouwen* een boom of een bamboe, mòghĕr(p).

Vendukantoor, kantor-lèlang.

Vendutie, zie *Verkooping*.

Venijn van een slang, òpas.

Venijnig, zie *Giftig*.

Venkel, addhąs.

Vennoot, bhąrĕng met sarĕng A.

Venster, djànḍèlà = djąnḍèlà ook djànèla, enz.

Vensterglas, katja.
Venten, *te koop aanbieden,* matabąr(p).
Venter, zie *Zetbaas.*
Venusziekte, mata-kaò = ta-kaò.
Ver, *verwijderd, ver af,* ook *afstand, verte,* djhąu-. Voor *ver, verwijderd, ver af,* van een plaats die men bereiken wil, ook tambhąn of nambhąn. *Een gezicht* —, sapadjhĕllingan. Zie voorts de spraakkunst § 249. — *hoorbaar,* van een geluid, lantò ook lantė B. P. *Om het verst,* bijv. schieten met pijl en boog, djhúng djhąuwąn. *Verder, verder verwijderd,* adjhąuwąn. *Te ver drijven, te — gaan, te — gedreven,* talandjúk.
Veraangenamen, masĕnnĕng(p).
Verachtelijk, zie *Slecht.*
Veraf, zie *Ver.*
Veranderen, *anders worden,* aòbą- of aòbhą-. —, *anders maken,* ook zijn gedragslijn of gezindheid, ngòbą- = ngòbhą-. Zie ook *Verwisselen. Veranderen van plaats, zich verplaatsen,* ngallè-(a).
Veranderlijk, *van daag dit, morgen dat willen, wispelturig* mangrò B. = makkrò- P.
Verantwoorden, *voor zijn rekening nemen,* nangghúng(t).
Verbaasd, *verwonderd, zich verbazen, zich verwonderen,* hèran ook mĕngngaq of ghĕtton of ook wel kasambúq.
Verband, *lasch,* sa(m)bhungan = tabhungan. *Uit zijn ververband, gescheurd, gespleten,* bhĕddjhąt.
Verbannen, bij gerechtelijk vonnis, iemand *veroordeelen tot dwangarbeid, buiten de plaats der veroordeeling,* ĕmbuwąng.
Verbazen (*zich*), zie *Verbaasd.*
Verbeelden (*zich*) iets, of iets *denken van* iemand of iets, zie *Meenen* en *Voorstellen.*
Verbeelding, *voorstelling, waan,* sangka ook sangghu-.
Verbeiden, *afwachten,* aḍąnteq K. = ananteq K. ook ngantos(a) A. K. Iemand of iets *verbeiden,* ĕndąnteq, enz.
Verbergen (*zich*), *zich verstoppen, verschuilen,* ngerrĕm(è) ook ngètĕk(è). Iemand of iets —, *wegstoppen, achterhouden,* ngerrĕp(è). *Zich ergens in of onder verstoppen,* van een mensch of dier, njalossoq(s). Idem ergens in of onder, njalossoqè.
Verbeteren, *in behoorlijken staat brengen* iets, mab(h)ĕttjeq(p) A. K. en masaè-(p) A.
Verbeurdverklaren, zie *Confisqueeren.*
Verbieden iets ook iemand iets, ĕnlarang of ngalang(a) = ĕnlanglang ook wel malang

(p) = m ĕ l l a n g (p). *Verboden*, zie *Ongeoorloofd.*

Verbijsterd, *in de war*, b h i n g o n g ook p ò s a n g of g h i p ò- = g h i m ĕ n g. *Zeer* —, m ĕ n g- m ĕ n g. Zie ook *Verward.*

Verbijsteren, m a b h i n g o n g (p).

Verbijten de smart of pijn die men lijdt zoodat men niet kermt of jammert, n g a m p ĕ t (a) ook ĕ m b ĕ t t a q a g h i.

Verbinden, *vereenigen, samenvoegen* iets, n g a n ṭ e q (k). *Zich* —, zie *Toezeggen. Nauw verbonden, één zijn door vriendschap, verkleefd*, a k a n ṭ e q of a k a n ṭ è.

Verbindtenis, zie *Overeenkomst* en *Toezegging.*

Verbitterd *op* iemand, n g a s ĕ ḍ- ḍ h í q i (k).

Verbitteren, m a s ĕ ḍ ḍ h i -(p) met m a b h ĕ n d h u (p) A. T. (een meerdere).

Verbleeken, zie *Bleek.*

Verblijd, b h u n g a-.

Verblijf, *plaats* of *plek waar* iemand of een dier *zich ophoudt* of *bevindt*, ĕ n g g h ú n ook k ĕ n n ĕ n g n g a n met k a l e n g- g h i j ạ n B. P. = k a l o n g- g h u w ạ n S. P. als A. T. Zie *Gevestigd* en *Verblijven.*

Verblijven, ergens *zich ophouden, zijn verblijf houden*, n g ĕ n g- g h u n è (ĕ) of n g ĕ n n ĕ n g n g è n g a l e n g g h i q i (k), . *Tijdelijk* —, *verblijf houden, huizen bij* iemand, m[...] ḍ h u g h i (p). Iemand *bij* z[...] *doen* —, *huizen*, n g ĕ n g g h u[...] (ĕ). Van iemand bij wien e[...] ander verblijft, k a ĕ n g g h u n a[...] Van iemand bij wien een an[...] tijdelijk verblijft, k a p o n ḍ h[...] g h ạ n.

Verblind, door den gloed of gla[...] s ò l a p. *Verblinden, verblinde[...]* m a s ò l a p (p) of n j ò l a[...] p a g h i.

Verblinden, zie *Verblind.*

Verbloemd, *bedekt*, zoodat men n[...] rechtstreeks zijn verlangen kennen geeft, s è ḍ h ĕ m o[...] ò m o m = ò m o n g.

Verbloemen, *verhelen, bewimpel[...]* n j è ḍ h ĕ m (s) ook m a ò m o[...] (p), enz.

Verbluft, *stom van vrees, schrik, verbazing*, b ạ g ĕ g g ĕ n of b[...] g ĕ g g ĕ n n ĕ n B. = b h[...] g h ĕ g g h ĕ n of b h ạ g h ĕ[...] g h ĕ n n ĕ n P. = t a b h ạ g h ĕ[...] g h ĕ n S. P.

Verbod, *verboden zaak, onder e[...] verbod zijn* of *niet mogen*, m[...] betrekking tot iets, bijv. h[...] eten van het een of ander, om d[...] het onheil zou aanbrengen, l[...] r a n g a n.

Verbond, *contract, verdrag*, p a[...] d j h ạ n d j h i j ạ n.

Verborgen, *geheim, bovennatuu[...] lijk, het menschelijk verstand* [...] *boven gaand, en daardoor verb[...]*

zingwekkend, g h ą'i b. Zie voorts *Verbergen*.

erbouwen iets, n a m ĕ n (t).

erbranden, *er den brand in steken*, n g o b b h ą r (ò). Zie ook *Branden*. *Verbrand door de zon*, t j ĕ l l ĕ n g ḍ ą r i p a n a s.

erbrassen, w ą n g - ĕ m b u w ą n g p e s s è -.

erbreiden, *zich vermenigvuldigen*, van een plant of gewas, *zich verbreiden* of *verspreiden*, uit een plaats op het lichaam over het geheele lijf, van een huidziekte, n j a r a p o q.

erbrijzeld, *vermorzeld*, a n t j o r ook r ĕ m m o k. Iets, bijv. een glas —, iets *vermorzelen*, m a - 'à n t j o r (p), enz.

erbrijzelen, zie *Verbrijzeld*.

erbruiken, *verbruikt*, zie *Op*.

erdedigen (*zich*), *weerstand bieden*, a l a b ą n.

erdeeldheid. — *hebben*, *in verdeeldheid leven* met iemand, a m ò s ò -.

erdeelen de door iemand nagelaten goederen, *onder zijn erfgenamen*, *op den voet van het Moh. erfrecht*, van den priester gezegd, ĕ m b ą r i s. —, *afdeelen* (door dijkjes) *een vak van* een rijstveld, n g ò ṭ a g h i (k). Zie voorts *Deelen*.

erdelgen, m a t o m p ĕ s (p). *Verdelgd*, t o m p ĕ s.

erdenken, zie *Verdenking*.

Verdenking, *achterdocht*, *vermoeden*, p a n a r k a. *Verdenking koesteren*, *achterdocht voeden*, *verdenken*, *betichten*, *beschuldigen*, n a r k a (t).

Verder, *wijders*, b ą n p ò l è -.

Verderf, k a r ò s a g h ą n.

Verderven, *in het verderf storten*, *ongelukkig maken* iemand, m a t j è l a k a (p).

Verdiend, zie *Verdienen*.

Verdienen, *waardig*, *verdiend*, *behooren*, p a n t ĕ s ook p a t o t. —, *winst hebben met* of *op* iets, o l l è o n t o n g ḍ ą r i.

Verdiepen (*zich*), *in gedachten over* iets, iets *overdenken* of *bepeinzen*, m e k k è r è (p) met n g a g h ą l i - (k) A. T.

Verdikken, van vloeistoffen, d h ą d d h i k ĕ t t j ĕ n g.

Verdolen, zie *Verdwaald*.

Verdonkeren, zie *Verduisteren*.

Verdoofd, *slapen*, van een lichaamsdeel, g h ą r i n g g h i n g = g h ą r i n g g h i n g ĕ n.

Verdoold, zie *Verdwaald*.

Verdooven, *maken dat men niet meer hoort*, m a t è n g ĕ l (p).

Verdord, *verdroogd*, k ĕ r r e n g.

Verdraagzaam, s a b b h ą r.

Verdraaien, *valsch*, *verkeerd uitleggen*, m ò t ĕ r (p).

Verdrag, zie *Verbond*.

Verdragen, *verduren*, *kunnen hebben* of *verdragen*, zie *Uithouden*.

Verdriet, *kommer, leed, zorgen,* kasossaqan.
Verdriéten, masossa-(p).
Verdrietig, zie *Droevig.*
Verdrijven, *wegjagen* een dier, ngagghą(a). Een kip, ook ĝngghĝssò. Iemand, non-ḍhúng(t). Iets —, *doen verdwijnen* of *verloren gaan,* ma-èlang(p).
Verdringen, *van de plaats dringen* iemand, ĝnḍhĝssĝk = njĝḍḍhĝk(s).
Verdrinken, *verdronken,* matè(p) talĝllĝp of — tasellĝm. *Zich* —, matè atjabbhúr of — adjhąbbhúr. Een mensch of een dier —, mateqè njabbhúr.
Verdroogd, zie *Droog.*
Verdrukken, nganêjadją(k).
Verduidelijken, nĝrrangngaghi (t).
Verduisterd, *verduisterde,* van goed of goederen gezegd, gĝllàp.
Verduistering, zie *Eklips.*
Verdunnen vloeistoffen, ma'annjong(p).
Verduren, zie *Doorstaan* en *Verdragen.*
Verdwaald, *verdoold, den rechten weg kwijt, afgedwaald, afdwalen, verdolen, verdwalen,* tabhąbhąs ook talambhąs of kasasar = tasasar.
Verdwalen, zie *Verdwaald.*
Verdwijnen, *verloren gaan, wegraken, verdwenen,* èlang. *Verdwenen, weg,* van verdriet, zorgen, smart of hartzeer, lèpor. *Spoorloos verdwenen, weg,* van iets dat te zoek is, mosna. Iets *doen verdwijnen* of *verloren gaan,* zie *Verdrijven.*
Vereelt, zie *Eelt.*
Vereenigen, zie *Verzameld.*
Vereenvoudigen een verhaal, een berekening, marengkĝs (p).
Vereeren, ngormat(ò) ook ngadjhíqi(a). *God* —, *door aanbiddend zich neder te buigen,* asòdjúd.
Vereffenen, *afdoen* een geldschuld, ĝnlònasè. *Het geschil bijleggen tusschen* twee personen, ma'akor(p).
Vereffening, *betaling,* pambądjąr.
Vereischte, zie *Voorwaarde.*
Verf, pòlas. Zie ook *Olieverf.*
Verflauwen, *verminderen,* kòrang.
Verflensd, zie *Verwelkt.*
Verfoeielijk, pantĝs djhąq èkabądjhíqąna òreng.
Verfoeien, *haten,* bądjhíq ook sòmĝngnget = samĝngnget. Zie ook *Schuwen.* Iemand —, *haten,* ngabądjhíqi(k), enz.
Verfomfaaien, *verfomfaaid,* van kleederen, zie *Verfrommeld.* In den zin *dat de frischheid er af is,* bijv. van een baadje, als men het vrij lang heeft gedragen,

masĕm B. = ngasĕm P. = lasĕm S.

Verfrisschen, *verkwikken,* van de reuk van iets, van het baden of drinken, matĕgghĕs(p). Zie ook *Verkwikt.*

Verfrommelen, *verfrommeld,* van papier en kleederen, kĕrsoq ook kèroq.

Vergaan, zie *Bedorven.*

Vergaderen, zie *Verzameld.*

Vergadering, *vergadering houden, vergaderd,* zie *Verzameld.*

Vergeeflijk, kòdhu èpòra.

Vergeefs, *nutteloos, vruchteloos,* partjòma- = taq-paghuna.

Vergeetachtig, loppaqan.

Vergelden, *wreken, wraaknemen,* ĕmbạlĕs. Iemands *dood wreken,* ĕmbạlĕs patèna. *Het goede dat iemand bewezen heeft, vergelden,* mamollè- (intransitief). *Wraak, vergelding, wedervergelding, loon,* pambạlĕs.

Vergelding, zie *Vergelden.*

Vergelijk, *overeenkomst,* pardjhạndjhijạn. Zie ook *Overeenkomst.*

Vergelijken iemand of iets bij iets, ĕmbhạnḍhing = nanḍhing (t) (bạn). Een geschrift —, collationneerender wijze met een ander; gewichten, inhoudsmaten, enz. —, met derg. gewichten, inhoudsmaten, enz., bijv. zoutmaten met de zoogenaamde slapers, zulks tot verificatie van bedoelde maten, njòtjokkaghi (tj). *Vergeleken met,* ook kalabạn.

Vergelijking, *voorbeeld,* òpama. *De vergelijking kunnen doorstaan* met hem of haar, abhạnḍhing = atanḍhing ook atembhạng.

Vergenoegd, zie *Tevreden.*

Vergenoegdheid, zie *Tevredenheid.*

Vergeten, ook *zich vergeten,* loppa met hèlap of kalep A. Voorts nog voor *vergeten,* van iets, ook *het vergeten zijn,* van iemand, kaloppaqan A. K. = kaloppaè A. K.

Vergeven, zie *Vergiffenis.*

Vergeving, zie *Vergiffenis.*

Vergezellen iemand, ngatĕr(a) = ngatĕrraghi. — iets, alleen ngatĕrraghi.

Vergieten *tranen,* zie *Schreien.*

Vergif, ratjon ook tòbạ. Zie ook *Venijn.*

Vergiffenis, *vergeving, verschooning, genade,* apòra = pangapòra = sapòra ook pangabbru-. Iemand — *schenken, verschoonen, genade schenken, begenadigen,* iemand iets *vergeven,* iets iemand *vergeven,* ngapòra, enz. of ngabbruwi(k). *Ik smeek om vergeving, vergeef het mij,* njoqòna(s) apora, enz. *Vergeef mij, excuseer mij, met uw permissie,* bijv. bij het voorbij

njoqòna ma'af = — ma'ap ook — maqlùm ook kaulḁnon = ghḁlḁnon. Voor *om vergeving smeeken*, ook atòbhḁt.

Vergiftigen, ĕnratjon of nòbḁ (t).

Vergissen (*zich*), ergens *in*, bijv. *in* den weg, kalèrò.

Vergoeden, nĕmpôwè(t). *Het moeten* —, katĕmpôwan. Iets *doen vergoeden* door iemand, *verhalen* op iemand, nĕmpôwaghi (ka).

Vergramd, zie *Toornig*.

Vergrijp, zie *Schuld*.

Vergrooten iets kleins, maradjḁ (p). — iets groots, maradjḁqḁn (p) = maradjḁi(p). *Aan* iets iets *toevoegen*, iets *vermeerderen*, njembu(s) = njembuwi.

Vergruizelen, zie *Poeder*.

Vergulden een koperen of zilveren voorwerp, njadùr (s) ook njĕmpò-(s) ĕmmas.

Verguldsel, paradhḁ.

Vergunnen, zie *Toestaan*.

Vergunning, zie *Toestemming*.

Verhaal, *geschiedenis*, kanḍhḁ ook tjarèta. — *van de stichting van een rijk*, bhḁbhḁt. *Vertellen, verhalen*, akanḍhḁ, enz. Iemand iets *verhalen, vertellen*, nganḍhḁi, enz. Iets aan iemand *vertellen* of *verhalen*, nganḍhḁqaghi, enz.

Verhaasten, zie *Versnellen*.

Verhalen, zie *Verhaal* en *Vergoeden*.

Verheerlijken, *lof prijzen* God, alleen of met velen, door opnoeming van de heilige namen en eigenschappen Gods, bep. ook door het herhaaldelijk opzeggen van de geloofsbelijdenis, aḍhikker. *In andere bewoordingen dan die van de geloogsbelijdenis*, anasîd.

Verheffen *tot den rang* of *de waardigheid van*, mangkat(p). — *tot een hooger rang* of *betrekking* iemand, ngangkat (a) ook maonggḥḁ-(p) pangkaddhḁ.

Verhelen, zie *Verbloemen* en *Verzwijgen*.

Verhelpen, *herstellen*, mab(h)ĕttjeq(p) A. K. met masaè-(p) A.

Verhemelte, *gehemelte*. *Het zachte* —, tjĕṭṭak. *Het harde* —, langet P. = alĕt S.

Verheugd, *blijde*, bhunga- ook pèrak. Iemand *verheugd maken*, *verheugen*, mabhunga-(p), enz.

Verheugen, zie *Verheugd*.

Verheven, *luisterrijk*, *heerlijk*, van God, moldjḁ.

Verhinderd, *belet worden* door iets, ka'aralan. Zie ook *Beletsel*.

Verhinderen, *tegenhouden* iemand of iets, ngalang(a) = ĕn-

langlang ook malang(p) of mĕllang(p). Zie ook *Verbieden.*

Verhindering, aral.

Verhit, door het eten van iets dat verhittend of te verhittend is, zooals van spaansche peper, arassa pĕḍḍhĕs. Idem door te veel gebruik van kalk bij het sirihkauwen, arassa bąqąng. *Verhit, warm,* van het gelaat, kapanasan.

Verhittend, *heet* door veel peper, van een spijs, pĕḍḍhĕs.

Verhoeden, zie *Verhinderen.*

Verholen, *verborgen,* samar.

Verhoogen, *hooger stellen* een prijs, maonggghą-(p). Zie voorts *Hoog* en *Leggen.*

Verhooging, *opklimming, stijging,* bijv. van rang, van iemands bieden, enz., ongghą-.

Verhoor, papareksan = papareksaqan.

Verhooren een gebed, narèma(t). Voor *verhoord,* van een gebed, door God, katarèma ook kabbhúl. *Verhoord, toegestaan,* van een verzoek of bede, tĕkka of katĕkkan. Zie ook *Ondervragen.*

Verhoovaardigen, zie *Hoovaardig.*

Verhuizen, ngallè-(a). Ergens *naar toe verhuizen,* een ander huis *gaan betrekken,* ngalleqè (a). *Ieder oogenblik verhuizen, dan hier dan daar wonen;* ook *nu bij dien, dan bij dezen zijn,* van een bediende, lè-allèjan.

Verhuren, zie *Huren.*

Verijdelen, maburúng(p) = mabûrùng(p).

Verjaardag, *dag van geboorte, onafhankelijk van den datum,* zoo bijv. de dinsdag voor hem die op een dinsdag is geboren, katĕrbíqąn of katĕrbhidhąn met kalahiran A. T.

Verjagen, zie *Verdrijven.*

Verkeerd, *heilloos, zondig,* maqsijat. *Verkeerd, onbehoorlijk,* ook *verkeerd doen,* kalèrò. *Verkeerd, niet goed, mis, fout,* ook *verkeerd doen,* sala-. *Den verkeerden, slechten, kwaden weg opgaan, van den rechten weg afwijken, zich slecht gedragen,* masala-(p). Iets *verkeerd, fout noemen* of *verklaren,* njalaqaghi.

Verkeerdheid, *fout,* kasalaqan.

Verkeeren, *zijn verblijf houden* ergens, ĕnnĕng of bąḍą. Zie ook *Verblijven* en *Omgaan.*

Verkennen, *poolshoogte gaan nemen,* (heimelijk), nĕllèghi(t) = nèlèghi(t).

Verkieslijk, zie *Veeleer.*

Verkiezen, zie *Kiezen.*

Verklagen, zie *Klacht.* Iemand *verklagen,* zie *Aangeven.*

Verklappen. *Zich —, onvoorzichtig zijn geheim uitbrengen,* talottjor.

Verklaren iets, ngartêjaghi(a). *Zich verklaren, zich opponeeren tegen* iets, taq rĕmbhąk. Zie ook bij *Mededeelen.*

Verklaring, *interpretatie,* artè. Zie ook *Mededeeling.*

Verkleeden (*zich*), als man van een vrouw, en als vrouw van een man, amenḍhą. Iemand *verkleeden, andere kleederen aantrekken, voorzien van andere kleederen,* njalènè(s). *Zich verkleeden, verwisselen van kleederen,* asalen.

Verkleefd, *gehecht* aan iemand, lòloq (ka). Zie ook *Verbinden.*

Verkleinen, *klein maken,* makèneq. *Kleiner maken,* makèneqan(p) = makèneqè(p).

Verkleumd, *gevoelloos van de koude,* ghąringghing of gharingghingĕn.

Verkleuren, *verschieten,* lontor.

Verklikken, *alles gaan aanbrengen,* mamadhúl(b). Iets of iemand, madhúllaghi. *Aan* iemand iets of een persoon, madhuli.

Verkoelen (*zich*), *buiten zitten om een frisschen luchtstroom te krijgen,* bijv. 's avonds na een warmen dag, ngen-ngangen (a).

Verkondigen, ngabąlą-(k) met aḍhąbu- A. T. (van een aanzienlijke) en mator òneng A. T. (aan een meerdere).

Verkoopen, *van de hand zetten, debiteeren* iets, ĕndjhuwąl. *Te koop bieden,* adjhuwąl. Iets *verkoopen in 't klein,* njòṭek (tj). Zie ook *Handel.*

Verkooping. *Openbare —, vendutie,* lèlang = lîlang *Op vendutie gekocht,* bhąrąng lèlangan. Iets *op vendutie* of *publiek verkoopen,* ĕnlèlang.

Verkorten, *kort maken,* mapanḍąq(p) of mapenḍąq(p). *Korter maken,* mapanḍąqąn (p) = mapanḍąqi(p), enz.

Verkouden, *verkoudheid,* kalesma.

Verkoudheid, zie *Verkouden.*

Verkrijgbaar, ergens, bijv. op de markt, bąḍą.

Verkrijgen, *krijgen, behalen, bekomen, erlangen,* ollè-. *Verkregen, gekregen,* èkaollè- of èkollè-. Iets, of iemand tot echtgenoot *krijgen,* ngaollè-(k), enz Iemand iets *doen verkrijgen* of *machtig worden,* mangaollè-(p), enz.

Verkwijnen, zie *Verleppen.*

Verkwikken, zie *Verkwikt.*

Verkwikt, *opgeleefd, opgefrischt,* sĕgghĕr = sĕggĕr. Iemand *verkwikken, doen herleven, krachten geven,* van voedsel of drinken, masĕgg(h)ĕr(p).

Verkwisten, zie *Verbrassen.*

Verlagen, *laag maken,* mapanḍhąp(p). Zie ook *Vernederen. Lager maken,* mapanḍhąbhi (p) = mapanḍhąbhąn(p).

Verlamd, *niet te gebruiken*, *als dood*, voor goed, van een arm of been, m a t è (p). Idem, bij wijlen, tè-m a t ê j ĕ n.

Verlangen, *begeeren*, *wenschen*, *willen*, t ĕ r r ò- ook a k a r ĕ p met k a r s a A. T. Iets, of iemand tot echtgenoot *verlangen*, *begeeren*, n g a t ĕ r r ô w è (k) of n g a k a r ĕ b b h i (k) met n g a r s a q a g h i(k) A. T. *Reikhalzend verlangen iemand terug te zien en weer eens met hem te zijn*, k ĕ r r o n g k a.

Verlaten, *alleen laten* iemand, iets, bijv. een stuk grond *verlaten*, *aan zich zelf overlaten*, ĕ n d h i n a met ĕ n d h i n g g h ą l of ĕ n d h i g h ą l A. *Verlaten*, *leeggeloopen*, van een dorp, s ò b ú n g.

Verleden. — *Maandag*, nu een week geleden, s ĕ n n e n a ḍ ą q. — *maand*, b u l ą n a ḍ ą q. — *jaar*, t a o n a ḍ ą q.

Verleerd, *het ontwend zijn*, en er daardoor niet vlug mede te recht kunnen, g h ú g g h ú q.

Verlegen, zie *Beschaamd* en *Gebrek*.

Verleiden, *bepraten*, *om kwaad mede te doen*, iemand, ţ o q n g ĕ ţ ţ o q è (k) P. = ţ ù q-ĕ n g g ĕ ţ ţ ù q i B. Zie ook *Lokken*.

Verlekkerd, zie *Happig*.

Verlengen, *lang maken*, m a l a n d j h ą n g (p). *Langer maken*, m a l a n d j h ą n g a n (p) = m a l a n d j h ą n g è (p). *Verlengen*, *aanzetten*, *aanknoopen*, *aanlasschen*, n j a m b h ú n g (s) of n j a b h ú n g (s) ook n a b h ú n g (t). Zie ook *Lasschen*.

Verleppen, *verkwijnen*, *verlept*, *verkwijnd*, *verflensd*, van een bloem of blad ook van iemand, è l o p.

Verlicht, zie *Licht*.

Verlichten, m a ḍ h ą m m a n g (p). Zie ook *Belichten*.

Verlichting, *beterschap*, ḍ h ą m m a n g.

Verliefd, *smoorlijk verliefd*, g h í m b h ą n g ook g h i l ą. *Verliefde*, *minnaar*, *minnares*, k a b (h) ĕ t t j è g h ą n. *Verliefd maken*, m a g h í m b h ą n g (p), enz.

Verliefde, zie *Verloofd*.

Verlies, zie *Schade*.

Verliezen, *kwijt raken*, *hebben verloren* of *zijn kwijtgeraakt* iets, k a è l a n g a n of k è l a n g a n. *Alles kwijt zijn*, *alles verloren hebben*, bijv. door het spel of door brand, b h ą n a s b h ą r ą n g n g a. *Het verloren hebben*, *de verliezende partij zijn*, *het onderspit delven*, bij vechten of worstelen, k a l a- ook k a b ú n. Zie ook *Overwinnen in den strijd*. Het iemand *doen verliezen*, m a k a l a-(p), enz.

Verlof. — *vragen om heen te gaan*, of *terug te keeren*, a m e t ook a p a m è d h ą n = a p a'a m è d h ą n. *Verlof vragen om t*

te keeren, amet mòlè-, enz. Zie ook *Toestemming.*

Verlokken, zie *Lokken* en *Vleien.*

Verloochenen iemand, *bij zekere gelegenheid doen alsof men hem niet zag* of *niet kende*, mabąnnè-(p). Zie ook *Ontkennen* en *Verzaken.*

Verloofd, abhąkalan (bąn). Zie ook *Verloven.*

Verloofde, bhąkal met patjangan S. P. als A. T.

Verloop. *Na — van*, bijv. twee dagen, ĝllaq ook ĝllat.

Verloopen, zie *Verloop.*

Verloren, zie *Verliezen* en *Vervallen.*

Verlossen, *in vrijheid stellen*, maburu(p). *Naar buiten brengen*, bijv. uit de gevangenis, ĝnlĝp-pas ook makaluwar(p). *Verlost* van het hartzeer, den kommer of het verdriet dat kwelde, èpaèlang sossana. Iemand ergens van *verlossen*, ergens *uitredden, uithelpen*, nòlong(t) of nòlòngè. Zie voorts *Baren.*

Verloven *aan elkander* kinderen, van de wederzijdsche ouders, ĝnbhąkallaghi. Zie ook *Verloofd.*

Vermaak, *genoegen, pleizier*, bhunga- of ngaq-bhungaqan.

Vermaard, zie *Alombekend.*

Vermagerd, zie *Mager. Erg —*, als gevolg van een ziekte, gíng-tĝngginĝn.

Vermakelijkheid, *vermakelijkheden*, karammêjan of menrammen. *Ter eere van* iemand *die doen plaats hebben*, nangghąqaghi(t) (ènangghąqaghi).

Vermaken iets, ĝmbąríssaghi.

Vermalen, zie *Kauwen.*

Vermanen iemand, *terzake van het onvoegzame van gedragingen*, ròngarôwè(a). Iemand *vermanen en waarschuwen voor de heillooze gevolgen*, masèngaq(p).

Vermaning, zie *Les.*

Vermannen (*zich*), iets te doen, èngal-bąngallaghi.

Vermeenen, zie *Meenen.*

Vermeerderen iets, njembu(s) = njembuwi. *Vermeerderen, aanwassen, toenemen in* iets, atambą = atambà.

Vermeerdering, *aanwas*, tambą = tambà.

Vermeesteren, zie hiervoor *Bemachtigen.*

Vermelden, zie *Noemen.*

Vermengen, zie *Mengen* en *Gemengd.*

Vermenigvuldigen een getal, mòkol(p). *Twee met drie —*, mòkol ḍuwąq ka tĝlloq. *Zich —*, van een plant of gewas, zie *Verbreiden.*

Vermenigvuldiging van getallen, pòkòlan.

Vermetel, zie *Stout.*

Vermetelheid, zie *Stoutheid.*

Vermeten (*zich*), zie *Verstouten.*

Vermicelli, witte, laksa ook sûqùn. —, gele, ğmmi- B. P. = ğmmė- S. P.

Vermijden, zie bij *Wijken.*

Verminderen iets, bijv. iemands maandelijksch loon, ngòrangė (k). *Verminderd, afgenomen*, bijv. van iemands krachten, na ziek te zijn geweest, kòrang.

Verminkt, zie *Gebrek.*

Vermissen, zie onder *Verliezen.*

Vermits, sabạb = sğbbạb ook amarghạ.

Vermoedelijk, zie *Denkelijk.*

Vermoeden, zie *Gissing* en *Verdenking.*

Vermoeid, *moede, afgemat, mat*, lğssò. *Doodmoede, doodelijk vermoeid, zeer vermoeid*, lempò-.

Vermoeidheid, *vermoeienis*, lğssò.

Vermoeien, malğssò(p).

Vermogen, *vermogend*, zie *Macht* en *Rijk.*

Vermolmd, van hout, rğtto ook marokpok. Van hout en een dakbedekking van bladeren, ook mòpok.

Vermommen (*zich*), om niet herkend te worden, njambúr(tj).

Vermoorden iemand, mateqė(p).

Vermorsen, zie *Verspillen.*

Vermorzelen, zie *Verbrijzelen.*

Vermouth, birmot.

Vernederen (*zich*), *voor* of *tegenover* iemand, marğnḍạ-(p) ka.

Vernemen, *bericht of tijding krijgen*, ollė kabàr. Zie ook *Hooren.*

Vernielen, *verwoesten*, met opzet, ğnròsak. Idem, onopzettelijk, ğnròsakkaghi. *Vernield, verwoest*, ròsak.

Vernietigen iets, van het vuur of van het water bijv., ngabiq (a) ook mataḍạq(p).

Vernieuwen, zie *Vervangen.*

Vernuft, zie *Oordeel* en *Verstand.*

Vernuftig, *ingenieus, vindingrijk, begrip en verstand hebben van allerlei zaken*, pentğr. Zie ook *Verstandig.*

Veronachtzamen iemand, ğnḍạqạngngaghi.

Veronderstellen, ngėra(k) ook njangka(s) of njana-(s) of wel njakkra(tj).

Verongelijken, *onrechtmatig* of *onbillijk behandelen* iemand, mabhidhạ(p).

Verongelukken, tjėlaka = tjalaka = tjėlakaq, enz.

Verontreinigen, zie *Bevuilen.*

Verontrusten (*zich*), zie *Ongerust.*

Verontschuldigen (*zich*), zie *Vergeving.*

Veroordeelen, zie onder *Straf.*

Veroorloven iemand iets, ğnlellanė met ngėdhinė = ngėdhiqi(ė) A. T.

Veroorzaken, *de oorzaak zijn, maken dat* iets *gebeurt*, madhạddhi(p) ook ğngghạbạj of ngaghạbạj(k) met ğm-

bhạḍhi of ngabhạḍhi(k) A.

Verordenen, *bepalen* iets, nantôwaghi(t).

Verordering, *bepaling*, geschreven of gedrukt, *algemeen bevelschrift*, sòrat ḍhạng-onḍhạng. Zie ook *Last*.

Veroveren, ngaollè-(k) of ngollè-(k) ook ngĕnneng(k).

Verpachten, *verhuren* een stuk grond, ĕndjhuwạl.

Verpanden, *in pand geven* iets, ĕngghạḍhijaghi = maghạḍhi(p). *In pand gegeven*, ghạḍhijạn.

Verplaatsen, *overbrengen* iets of iemand, bijv. een ambtenaar *verplaatsen*, *overplaatsen*, ook *zich verplaatsen*, *verhuizen*, ngallè-(a). Iets of *zich een weinig verplaatsen*, ngerset(è). Zie ook *Verschieten* en *Vertalen*.

Verplanten, ngallè-(a) tatamĕnnan.

Verplegen, zie *Verzorgen*.

Verplicht, en *Verplichtend*, zie *Plicht*.

Verpoozen, *verwijlen*, ambu-met lèren = rèren A. T.

Verpoozing, zie *Rust* en *Tusschentijd*.

Verpoppen, zie *Pop*.

Verraderlijk, zie *Boosaardig*.

Verrassen, zie *Schrikken*. *Verrast*, *verrast worden*, bijv. van een wild in het leger door den jager, tadjhughúk.

Verregaand, *uitermate*, bhạngĕt met sangĕt A., ook tjeq gevolgd door het adjectief substantivisch gebruikt; bijv. *verregaand stout*, bhạngĕt — of tjeq nakalla.

Verrekijker, sĕmprong ook kèkĕr. *Daardoor zien naar* iemand of iets, njĕmprong, enz.

Verrichten, zie *Bedrijven* en *Doen*.

Verrichting, zie *Gedrag* en *Werk*.

Verroeren (*zich*), zie *Bewegen*.

Verroesten, en *Verroest*, zie *Roest*.

Verrot, zie *Bedorven*.

Verruilen, mòrop(p) B. P. = maòrop(p) S.

Verruimen. *Verruimd van gemoed*, zie *Opgeruimd*.

Verrukken, en *verrukt*, zie *Opgetogen*.

Vers, van den Qoran, ajạt.

Versaagd, takoq.

Versch, i. d. z. van *pas aangebracht*, bijv. van provisiën, anjar. *Niet versch*, *van den vorigen dag*, bijv. van water, bạdju- B.

Verschaald, zie *Bedorven*.

Verschaffen, zie *Geven*. *Verschaffen*, *er iets doen zijn*, *maken* of *zorgen dat* iets *er is*, iets *produceeren*, mabạḍạ(p).

Verschalken, zie *Beetnemen*.

Verscheiden, zie bij *Sterven*.

Verscheiden, *veel*, *talrijk*, bạnnjaq. *Verscheiden*, *veelsoortig*, ana-bạrna ook abạ-ròbạ.

Verscheuren. *Verscheurend, den mensch aanvallen en hem verscheuren,* van sommige dieren, dhudjạn òreng. Zie voorts *Scheuren.*

Verschieten, *dooreenvloeien, verschoten, dooreengevloeid,* lontor. *Verschieten, zich verplaatsen,* van de eene plaats naar de andere, van een ziekte of kwaal, ngallè-(a).

Verschijnen, *zijn opwachting gaan* of *komen maken* bij een meerdere; *zich begeven,* bijv. om een klacht in te dienen, naar iemand, zooals een hoofd van bestuur, een rechter, enz., atjabís. Iemand *doen verschijnen, voorbrengen in de tegenwoordigheid* van, *stellen* voor een aanzienlijke of meerdere, njabissaghi ook ngatorraghi (a) (ka).

Verschil, katjek ook bhidhạ. *Verschil in de maat,* bijv. *in de lengte,* alleen katjek. Zie ook bij *Onderscheid.*

Verschillen, *verschillend, niet overeenstemmen, niet hetzelfde,* katjek ook bhidhạ.

Verschillend, zie *Verschillen.*

Verschoonen, zie *Vergiffenis.*

Verschooning, zie *Vergiffenis.*

Verschrikkelijk, nakoqè(t) ook marèngessaghi.

Verschrikken, zie *Schrikken.*

Verschroeid, zie *Geschroeid.*

Verschrompelen, *verschrompeld,* van vruchten, bladeren ook de huid van oude menschen, kèroq.

Verschuilen, zie *Verbergen* en *Wegschuilen.*

Verschuiven, zie *Uitstellen.*

Verslaafd *aan* iets *en daardoor een sterken trek hebben tot* iets, kataghijạn.

Verslag, zie *Mededeeling.*

Verslagen, zie *Bedorven, Kleinmoedig* en *Overwonnen. Verslagen kijken,* zie hiervoor *Bedrukt.*

Verslapen (*zich*), tabhạbhạs.

Verslapt, *machteloos, zwak,* ghĕddhúr.

Versleten, van kleeren, matten en derg., tuwa. —, van muntstukken, schoenen, sandalen, sèkeng.

Verslikken (*zich*), *het eten in de verkeerde keel krijgen,* palĕddhĕn B. P. = malĕddhĕn S. Idem, *een vloeistof,* tasĕrnaq. *Een stuk been* of *vischgraat in de keel krijgen,* tapĕllang.

Verslinden, zie *Verscheuren* en *Vreten.*

Versmaden, nampek(t).

Versnapering, kakanan met tatĕḍḍhạn = tĕḍḍhạqạn A. en ḍhạqạrạn A. T.

Versnellen, *verhaasten* eens anders of eigen gang, ook (den gang van) een rijtuig, maghạntjang(p).

Verspannen, njalènè(s) djhạrạn.

Versperd, *gesloten*, *vol*, *verstopt*, s ĕ k s ĕ k.

Versperren de deur of een weg, n ĕ b b h ĕ n g (t).

Verspillen, ĕ m b u w ą n g.

Verspreid, *zich verspreiden overal heen*, a k a l a r k a r a n. *Verspreid liggen*, *gestrooid liggen*, bijv. van verloren geld langs den weg, a t j a r e t t j è d h ą n. *Hier en daar verspreid*, *hier en daar een*, van de huizen ergens, m è d j h i.

Verspreiden (*zich*), zie *Verspreid*. *Zich verspreiden*, over het geheele lichaam, van een huidziekte, bijv. de pokken, t o n g r a p. *Als een loopend vuurtje rondgaan*, van een bericht, zie *Verbreiden*. Iets *verspreiden*, *rondzeggen*, *bekend maken*, m a k a p p r a- (p) of n g a k a p p r a-(k). Bevelen van de overheid, door afkondiging, n g o n ḍ h ą n g n g a g h i (ò).

Verstaan, zie *Begrijpen*.

Verstaanbaar, *duidelijk*, *begrijpelijk*, t ĕ r r a n g.

Verstand, *vernuft*, a k a l of a k k a l. Mede voor *begrip*, *besef*, p a n g a r t ê j a n. Voor *verstand dat men ergens van heeft*, *kennis*, ook p a n g a t a ò met p a n g a ò n e n g A. *Verstand hebben* van iets, t a ò met ò n e n g (k a) A. *Dat gaat mijn verstand te boven*, ĕ n g k o q g h ą'i b o n g g h u-. Zie ook *Oordeel*.

Verstandeloos, zie *Mal*.

Verstandig, *vernuftig*, *geestig*, *knap*, p e n t ĕ r.

Versteld, zie *Schrikken*.

Verstellen, zie *Lappen*.

Versterken, m a k u w a t (p). Van voedsel of drinken, m a s ĕ g g (h) ĕ r (p).

Verstijfd, zie *Stijf*.

Verstoken *van* iets, *gebrek hebben aan* iets, *verlegen zijn om* iets, b h u t ò-.

Verstomd, *roerloos* (van schrik), zie *Verbluft*.

Verstommen, *roerloos neerzitten*, m ĕ d d h ĕ t.

Verstoord, zie *Boos* en *Wrevelig*.

Verstoordheid, zie *Toorn* en *Wrevel*.

Verstooten, *de verstooting uitspreken over* een vrouw, n è b h ą n è (t) t ĕ l l a k ook ĕ m b u w ą n g. *Verstooting in den bepaalden vorm uitgesproken door een man over zijn vrouw*, t ĕ l l a k.

Verstooting, zie *Verstooten*.

Verstoppen, zie *Verbergen*.

Verstopt, van iets, zooals een gat of opening of tuit van een ketel, a s o m p ĕ t. *Verstopt*, van een rivier, k a n ḍ h ĕ k. *Verstopt in den neus*, tengevolge van verkoudheid, blijkbaar aan de stem, ook van de stem zelf, p è l ĕ k ook p ĕ n g p ĕ n g. *Verstopt*, *niet willen trekken*, van een sigaar, t a q d j h u r ą-. Zie ook *Versperd*.

Verstouten (*zich*), n g a l-b ą n g a l.

Zich verstouten tegenover iemand, ĕmbąngalè of ngabąngalè (k). *Zich verstouten iets te zeggen,* tjòmanṭaka.

Verstrekken iȩts, *in voldoende hoeveelheid,* bijv. voedsel en deksel, njòkòbhi (tj).

Verstrijken. *Verstreken, afgeloopen,* bijv. van het oogsten, marè ook lòbąr. Idem, van een vertooning, lòbąr ook òbús. Zie ook *Uit.*

Verstrikken iemand, ĕndjhąląsottra ook ngak(k)alè(a). *Verstrikt* fig., kĕnneng ak(k)al. Zie voorts *Strik.*

Verstrooid, *verspreid zijn* of *liggen,* d. w. z. niet bij elkaar in een wijk, van de huizen, bijv. der Chineezen op een hoofdplaats, mèdjhi.

Verstuiken. *Verstuikt,* tasalaò B. P. = tasalêjò S.

Versuft, zie *Suf.*

Vertalen, *overzetten, overbrengen,* mĕrtal (p). *Overzetten in 't Madoereesch,* madhurąqaghi.

Vertegenwoordigen, ĕmbąkkèlè.

Vertegenwoordiger, bąkkel.

Vertellen, en *vertelling,* zie *Kennisgeven, Ronduit* en *Verhaal.*

Verteren, van vuur, ngakan(k) met nĕḍḍhą(t) A. *Spoedig verteerd,* van een voorraad, tarapas.

Vertier, *aftrek.* — *hebben,* lakò.

Vertoeven, *verblijven, ophouden,* bąḍą. *Vertoeven, wachten,* ananteq of aḍąnteq K. ook ngantos(a) A. K.

Vertoonen (*zich*), *zich laten zien,* ngaton (k). Iets *laten zien, toonen, vertoonen,* matengghu (p), en aan een meerdere, ngòlattaghi (ò). *Zich als een donkere massa vertoonen,* van iets groots, malanḍĕng.

Vertooning, ghún-tengghún = tatengghún.

Vertragen, *de snelheid van* iets *verminderen,* malaon (p).

Vertrappen, zie *Trappen.*

Vertreden, zie *Trappen.*

Vertrek, *kamer,* pangkeng ook kamar.

Vertrekken, *afreizen, opbreken,* mangkat. Voor *vertrekken, heengaan, weggaan,* ook adjhąląn met alòmampa- A. T. Iemand *doen vertrekken, doen opbreken,* mamangkat (p). *Vertrekken, zich verwijderen uit iemands tegenwoordigheid,* ondhúr ook njengghą-(s). *Heengaan zonder iets te zeggen, stilletjes weggaan,* ĕmbhulús B. *Vertrek* (imperatief), ĕlla kassa.

Vertrokken, *gerimpeld, met rimpels,* van het gelaat van iemand die zich boos maakt, marĕngngot (p).

Vertrouwd *met* iets door oefening, ahli.

Vertrouwelijk, *van nabij kennen, intiem, vertrouwelijk omgaan* met iemand, *van nabij bekend zijn,* (door vertrouwelijken omgang) met iemand, a t o n g (b ą n).

Vertrouwen, *zich verlaten op* iemand of iets, *vertrouwen, gelooven,* m a r t j a d j ą (p). Iemand of iets *om op te vertrouwen bij een gevecht,* d h ĕ l-a n d h ĕ l. *Vertrouwen,* dat men in iemand stelt, k a p a r t j a d j ą q ą n.

Vervaard, *angstig,* t a k o q.

Vervaardigen, zie *Maken.*

Vervallen, *in verval,* bijv. van een huis, r ò s a k. *Vervallen, verloren,* van verpande en niet op tijd geloste goederen, è l ą n g.

Vervangen, *aflossen* iemand, ĕ n g-g h ą n t è. Iets *vervangen, remplaceeren, in zijn geheel vernieuwen,* ĕ n g g h ą n t e q è.

Vervanger, *opvolger,* g h ą n t è. Krachtens opdracht of volmacht, b ą k k e l. *Optreden, ageeren als vervanger, vervanger zijn voor* iemand, ĕ m b ą k k è l è. Zie ook *Vervangen.*

Vervelen (*zich*), g h ą n g g h ú q.

Vervellen, van een slang, a t a n ò l ò-d h ą n S. = a s a n ò l ò d h ą n B. P.

Verven, n g ĕ t t j e t (ĕ) ook m ò l a s (p). De randen van de oogen (van de beneden-oogleden) *verven,* n j ĕ l l a q è (tj).

Verver, t ò k a n g-ĕ t t j e t of — p ò l a s.

Ververschìng, *lekkernijen,* bij het drinken van thee of koffie voorgezet, t a m b û l. Ook p a t j è-d h ą n B.

Vervliegen, van een geur of reuk, n g a b h ą t.

Vervloeken, zie *Vloek* en *Vloeken.*

Vervloeking, zie *Vloek.*

Vervoeren, zie *Verplaatsen* en *Verleiden. Vervoerd door drift* of *door de hartstochten, verleid, verstrikt door den duivel,* k ĕ n-n e n g g h u ḍ h ą n a s è t a n.

Vervolg, zie *Voortgang. In den vervolge,* zie *Voortgaan.*

Vervolgen zijn verhaal, m a t ĕ r-r o s (p). Zie ook nog *Voortgaan* en *Voortgang.*

Vervolgen, *nazitten, achtervolgen* iemand of een dier, n g o d d h ą k (ò). Ook n a b ą n g (t) B P.

Vervolgens, zie *Voorts.*

Vervreemden, zie *Verkoopen.*

Vervroegen, iets, zooals bijv. een feest *doen plaats hebben vroeger dan aanvankelijk het plan was,* n g a n g s ĕ k (a).

Vervullen. *Vervuld,* van een wensch of verlangen, k a b b h ú l ook t ĕ k k a of k a t ĕ k k a n. Zie ook *Gestand doen, Uitvoeren* en *Vervangen.*

Verwaand, *zich heel wat inbeelden,* r a d j ą-t j è ṭ a k ook a n g k ò- of m a-k ò m a.

Verwaarloozen iemand, *naar*

iemand *hoegenaamd niet omkijken,* ĕ n ḍ ą q ą n g n g a g h i.

Verwachten, *hopen,* n g a r ĕ p of r ĕ q-n g a r ĕ p(a) met n g a d j h ą p (a) **A.**

Verwachting, *hoop,* p a n g a r ĕ b b h ą n met p a n g a d j h ą b h ą n **A.**

Verwant, *verwanten, aanverwanten, familie, personen die men rekent tot zijn familie,* k a d h ą n g b ą r g h ą ook s a n a q = n a q-s a n a q of s a n a q-b h ą r ą d j ą.

Verward, *in de war, verbijsterd, onrustig, niet gerust,* van hart, gemoed of gedachten, b h i n g o n g ook p ò s a n g. *Verward, met elkander verward* of *verwisseld,* zie *Verwisseld. Verward, in de war,* van het hoofdhaar, van touw, garen en derg., ook van dienstboeken, bijv. van pakhuisboeken, voorts *verward, duister,* van hetgeen iemand voorbrengt of aanvoert, a s a l e n g k a q. Iets, bijv. touw *in de war maken, verwarren,* m a s a l e n g k a q (p). *Verward, verwarren* met den voet of de voeten in touw of derg., t a s a r e m b h ĕ t.

Verwarmen, m a p a n a s (p). Spijzen, n g a n g a q (a).

Verwarren, zie *Verward* en *Verwisselen.*

Verwedden, n a r ô w a g h i (t) of n g a t a r ò- (k).

Verwekken een kind, van de moeder, n g a r a n a q (k). *Verwekt,* è k a r a n a q. Zie voorts *Wekken.*

Verwelken, *verwelkt, verflensd,* è l o p.

Verwelkomen, zie *Heil.*

Verwennen. *Verwend, bedorven, dwingerig,* van een kind, p a r o n d j h i. *Verwennen,* van de ouders, m a p a r o n d j h i (p).

Verwenschen, zie *Vloeken.*

Verweren, *weerstand* of *tegenstand bieden,* a l a b ą n.

Verwerven, o l l è-.

Verwijderd, zie *Ver.*

Verwijderen. *Weggaan, zich verwijderen,* o n d h ú r ook n j e n g g h ą (s). *Zich van* iemand of iets *verwijderen,* n g o n d h u r i, enz. Iets van iemand of iets *verwijderen,* iemand of iets *verwijderen, op een afstand doen zijn* of *blijven, verwijderd doen blijven,* m a o n d h ú r (p), enz. Iets *van zich verwijderen* of *van zich doen,* ook *van* iets of *van* zijn vrouw *zich vrij maken,* ĕ m b u w ą n g. Zie ook bij *Ver, Vertrekken* en *Wijken.*

Verwijlen, zie *Verpoozen.*

Verwijten, zie *Beknorren.*

Verwisselen, *verwarren* iets met iets, *verward, met elkander verwisseld* of *verward,* k a l è r ò. *Verwisselen, veranderen van* kleederen, naam, enz., a s a l e n. Zie ook *Verkleeden, Vervangen* en *Wisselen.*

Verwittigen, n g a b ạ l ạ - (k) met ğ n ḍ h ạ b u w a g h i A. T.

Verwoed, zie *Razen* en *Tieren*. *Verwoed aanvallen en vechten*, n g a m o k (a).

Verwoest, zie *Vernield*.

Verwoesten, zie *Vernielen*.

Verwonderd, zie *Schrikken* en *Verbaasd*.

Verwonderen (*zich*), zie *Verbaasd*.

Verwonderlijk, *verwonderingswaard*, *bewonderingswaardig*, *wonderbaarlijk*, g h ạ'í b.

Verwurgen, zie *Wurgen*.

Verzadigen, *verzadigd*, *zát*, k ğ n n j a n g met s a b h ğ k B. = s a m p è- S. P. als A. *Verzadigd* van het drinken van iets, t ò b ú k. Plat voor *verzadigd* van het eten is: b ğ r d h ạ- (p ğ r r o q n a). *Verzadigen* de maag, m a k ğ n n j a n g (p), enz.

Verzaken iemand, m o n g k e r (p). Zie ook *Verloochenen*.

Verzamelen. *Verzameld*, *vereenigd*, *bijeen*, *bij elkander*, a p ò l o n g ook a k o m p o l. *Herhaaldelijk vergaderen* of *samenkomsten houden*, bijv. om een zaak te bespreken, a p ò l ò n g a n of a k o m p ò l a n. Iets *verzamelen*, *samengaren*, *bij elkaar brengen*, m a p ò l o n g (p) ook m a k o m p o l (p) of n g o m p o l l a g h i. Voor *roepen*, *verzamelen*, personen *zich doen vergaderen* of *bijeenkomen*, ook m ğ k p ğ k (p) of m ğ k p ğ k k a g h i. De ergens voor benoodigde ingrediënten, van ieder zooveel dat noodig is, *verzamelen*, ğ n r a t j e k.

Verzameling, *vergadering*, *vereeniging*, *feest*, k o m p ò l a n.

Verzegelen, n g ğ t t j a p (ğ).

Verzekerd, zie *Zeker*.

Verzengen. *Verzengd*, *verdord* of *verdroogd*, bijv. van de bladen van een boom of struik, k ğ r r e n g.

Verzetten (*zich*), tegen iemands wil, m o n g p a n g (p). *Tegen* iemands wil, m o n g p a n g è. Zie ook *Verdedigen*.

Verzilveren een koperen voorwerp, n j ğ m p ò- (s) s a l a k a.

Verzinnen, zie *Denken*.

Verzinsel, *praatjes*, ò t j a q g h ạ b ạ j ạ n.

Verzoek, *bede*, *vraag*, p a m e n t a A. K. met p a n a ḍ ḍ h ạ T. en p a n j o q o n A. T. (tot een meerdere) en p a m o n ḍ h ú t A. T. (van een meerdere). Zie ook *Opdracht*.

Verzoeken, iets *vragen*, *aanvragen*, *aanzoeken*, *afsmeeken*, m e n t a (p) A. K. met n a ḍ ḍ h ạ (t) T., n j o q o n (s) en m o n ḍ h ú t (p) A. T. Zie boven. Iemand *verzoeken te komen*, bijv. om te assisteeren als geluige, m e n t a (p) ḍ ạ t ğ n g n g a. Idem, *aan* een meerdere, n g a t ò r è (a). Iemand *verzoeken*, *trachten te*

verleiden, ĕ n g g h u ḍ h ą. Zie ook *Verleiden*.

Verzoenen. *Verzoend*, wanneer de vriendschap geheel hersteld is, a k o r. —, in zoover dat men met elkander praten wil, zonder dat de vriendschap geheel hersteld behoeft te zijn, s a r m ò-. *Verzoenen*, respectief (zie boven): m a'a k o r(p) en m a s a r m ò-(p).

Verzorgen, *verplegen, voorzien van het noodige* iemand, ĕ n r a b ą d h i.

Verzorger. — *en oppasser, verzorgster en oppasster* van een klein kind, en die, als het kind groot is, gewoonlijk als volgeling (volgelinge) in dienst blijft, m o n g m o n g of ĕ m-b h ą n.

Verzot, op iemand, g h i l ą. Op iets, bijv. spelen, t j e q d h u-d j ą n n a.

Verzuimen, zie *Nalaten*.

Verzuurd, zie *Zuur*.

Verzwakken, bijv. van een drank, è k a t a q-k u w a t (ò r e n g). Zie ook *Zwak*.

Verzwaren, zie *Bezwaren*.

Verzwering. *Zweer* of *zweren aan de voetzool*, b h u b h ú l. *Daaraan lijden*, b h u b h u l ĕ n. *Zweer, zweeren op het hoofd*, b ú r t j a q. *Daaraan lijden*, b ú r t j a q ĕ n.

Verzwijgen, *achterhouden, verhelen, maar stilletjes voor zich houden* iets, n j è ḍ h ĕ m(s).

Verzwikken, zie *Verstuiken*.

Vest, *kamizool dat onder het baadje wordt gedragen*, k ò t a n g. *Europ. vest*, r o m p i- = r ú m p i-.

Vestigen (*zich*), *zich nederzetten* ergens, waar nog geen vestiging is, a ḍ h u ḍ h u k ò-. Zie ook *Gevestigd*.

Vet, *dik en vet, welgedaan, goed in 't vleesch*, l ĕ m p ò-. *Vet, smeer*, g h ą d j h i- ook p ĕ l l ĕ m. *Vet*, bijv. van visch, a g h ą d j h i- ook a p ĕ l l ĕ m. *Vet van zich geven*, onder het gebraden of geroosterd worden, van daar mede voor *heel vet*, van op dergelijke wijze behandelde visch of vleesch, n g a-r ĕ n n j ĕ m. Zie ook *Lijvig*.

Veter, p i t a.

Veulen van een paard, b h ĕ l l u.

Vezel. *De harige vezels van den arrenpalm*, ĕ d d h ú k. *De vezels, de schilvezels van de klappernoot*, s ĕ p p ĕ t.

Vezelbast. *In water geweekte — van den waroeboom* tot bindmateriaal, l u w e q.

Vier, ĕ m p a q ook p a q-ĕ m p a q. *Vier à vijf*, ĕ m p a q l è m a q. *Met hun vieren*, k a ĕ m p a q.

Vierde. *Een —, een kwart*, s a-p a r a p a t of s a p a r r a p a t.

Vieren een touw, n g ò l o r (ò) ook n j ò l o r(s).

Vierkant, p a s a g h i = m a s a g h i.

Viersprong, *kruisweg*, t a p a-ḍ ą n g ḍ ą n g B. P. = t a p a k-ḍ ą n g ḍ ą n g S.

Vijand, Iemands — in een gevecht, m ò s ò-. *Vijand, de vijanden* van iemand of van iemands geslacht ook van een zekere diersoort, s a t t r ò ook m ò s ò-. *In vijandschap leven, elkander vijandig zijn,* a t r o n-s a t t r o n = a t o n-s a t t r o n. Ook nog voor *vijandig staan tegenover* iemand, *in vijandschap zijn met* iemand, n g a m ò s ò- (k) of n g a s a t t r ò (k).

Vijf, l è m a q of l è l è m a q. *Met hun vijven,* k a l è m a.

Vijftien, l è m a-b ĕ l l ą s.

Vijftig, l è m a p ò l ò- ook s è k ĕ t (of s a è k ĕ t S.).

Vijl, k è k e r. *Vijlen, afvijlen,* iets *bevijlen, afvijlen,* n g è k e r. Iemand de tanden *vijlen,* de tanden *stomp maken,* m a p a r (p) met ĕ n g g h ú k s e r A. T. *Afgevijld,* van de tanden, a p a p a r met a g h ú k s e r A. T.

Vijlen, zie *Vijl.*

Vijver, groote en gegraven, b h ą l ú n g b h ą n g = b h ą l ú m b h ą n g. —, waarin men visschen ter voortteeling heeft gedaan, *vischvijver,* t a m b h ą q.

Vijzel, *mortier,* van steen of hout, l ĕ s s o n g. Zoo'n soort, als waarin de sirihpruim ten behoeve van reeds tandelooze personen wordt gestampt, met het stampertje, t j ò-t j o t-t j ò-.

Villen, *afhalen, afstroopen* een geslacht dier, n g ò l e t (k).

Vin. *Staartvin,* b ú n t o q. *Zijvin, buik- en rugvin,* k a l è p a t B. P. = g h i b h í s S.

Vinden iemand of iets ook een list of den dood, iemand of iets *aantreffen, ondervinden* moeielijkheden, geluk, ongeluk, zegen enz., n ĕ m m ò (t) met m a n g g h i- (p) A. *Er wat op vinden,* n ĕ m m ò a k k a l, enz.

Vindingrijk, zie *Vernuftig.*

Vinger, g h ą r i g h í q met r a d j h ú n g A. T. *Een vinger* lang of diep, s a n j a r è.

Vingerglas of *vingerkom,* zooals men aan tafel bezigt tot afspoeling der vingers, k ò b h u g h ą n = p a n g ò b h u g h ą n.

Vingerhoed, a n ţ o k.

Vingertop, zie *Top.*

Viool. *Inlandsche,* r ĕ b b h ą t. *Europ.* —, b i j ò l a.

Visch, d j h u k o q. *Gedroogde gezouten visch,* g h ĕ r r ą n g. Idem, *in kleine stukken gesneden en zoo verkocht,* r i-g h ĕ r r i-. *Ghĕrrąng maken,* a g h ĕ r r ą n g. *Van* een visch *die maken,* ĕ n g g h ĕ r r ą n g. »Ghĕrrąng" *in stukken snijden,* ĕ n g g h ĕ r r i-.

Vischkorf, mand met wijden buik en nauwen hals, k ĕ m b u B. P. = k è r e n g S. P.

Vischnet, zie hiervoor *Net.*

Vischvijver, zie *Vijver.*

Visschen, mèghąq(p) djhukoq. *Met een werpnet visschen*, visch *met een werpnet vangen*, ĕndjhąlą. *Visschen, visch vangen, door afdamming en drooglegging van het water*, nabu(t).

Visscher, tòkang-mèghąq-djhukoq. *Visscher met een werpnet*, tòkang-(a)djhąlą.

Visschersboot, paraò pamadjąngan = — padjąngan. *Met zoo'n boot ter vischvangst gaan* of *zijn*, madjąng(p).

Vitten, *laken, berispen*, njatjat (tj) ook njalè(tj) = njĕlla (tj).

Vizier van een vuurwapen, pangèlĕngngan.

Vizier, *grootwaardigheidsbekleeder, eerste minister*, patè- = papatè-.

Vlaag. *Een — van verstandsverbijstering* of *vlagen van verstandsverbijstering hebben*, kasòsòbhąn.

Vlag, *banier*, zie *Vaandel*.

Vlaggemast, pangondjhughąnna mandirą, enz.

Vlak, *vlek, smet*, bùḍḍhąk. *Met een vlak* of *vlakken*, bijv. van een kleedingstuk, abùḍḍhąk. *Een witte — op het oog hebben*, buląr. *Gevlakt, gevlekt, gespikkeld*, van een tijger, toltol. Van een vogel of hoen, bhąrąntak ook bąrąkbąk.

Vlak, *niet komvormig*, tjemper. Zie ook *Gelijk*. *Vlak, niet vooruitstekend*, van het voorhoofd, djhĕppak. *Vlak, plat*, van een zij-, boven- of benedenvlak van een voorwerp, tampaq. *Plat, nagenoeg plat, niet rond*, van iemands achterste, ngantjot. *Vlak, effen, goed glad zitten*, bijv. van het behangsel op of tegen den muur; *vlak, gelijk, effen, niet oneffen*, van iets, rata. Iets *effenen* of *gelijk maken*, marata(p). Een stuk hout of een bamboe *aan een zij gelijk maken, gelijk kappen, zoodat zoo'n uiteinde vlak is*, nampaqè.

Vlakte, *vlak land, dal, laagland*, in tegenoverstelling met berg- of hoogland, lĕmbą-. *Opene* of *weinig begroeide vlakte, onbebouwd veld, ver van bewoonde streken gelegen*, ra'ara- of tĕgghąl-ra'ara-.

Vlam, *vlammend, vlammen*, rĕbbhąng of rabąk. Ook rĕbbhu S. Een vuur *helder doen opvlammen*, marĕbbhąng(p), enz. *Vlammen*, van de oogen, bijv. van een kat, mantjòrong(p).

Vlammen, zie *Vlam*.

Vlecht van garen, zijde, enz., ùndìr.

Vlechten bamboe en dergelijke ook iets, zooals bijv. een mat, nganam(a). Den rug of de zitting van een stoel, ngĕrram(ĕ). Het haar —, nganggh íq(a).

Voorts voor *vlechten, strengelen*, ngûndìr(û).

Vlechtwerk, bhąrąng èkaqan. *Vlechtwerk van bamboe*, bijv. tot bescherming der dekplanken van een brug, saksak. Van een stoel of rottingbank, ĕrram. Iets, bijv. een mand (als vlechtwerk) *maken*, ngèkaq(è).

Vledermuis, *kleine*, bhąbbhuru. Zie ook *Hond*.

Vleesch, van mensch of dier; van een visch: de deelen, andere dan graten, ingewanden enz., dhąghing. *Vleesch* van een vrucht met een groote pit of met groote pitten, zooals van een mangga, nangka, doerian, enz., lòngon. *Vleesch als spijs*, djhukoq. *Gedroogd lap vleesch*, ḍhingḍhing. *Dat maken*, aḍhíngḍhing. *Van* vleesch *dat maken*, ĕnḍhingḍhing. *Malsch vleesch*, puwĕr.

Vleeschhouwer, zie *Slager*.

Vleeschnat, kalḍu-.

Vleien, *vleitaal spreken*, iemand *vleien*, om iets van hem te krijgen of opdat hij iets zal doen of nalaten, (los-)ngalòsi(a).

Vleier, *pluimstrijker*, tòkang-losngalòsi.

Vleierij, zie *Vleitaal*.

Vleitaal, òtjaq pangalos.

Vlek, zie *Vlak*.

Vlekkeloos, *rein*, *zuiver*, sottjè.

Vlerk, zie *Vleugel*.

Vleugel, *vlerk*, *wiek*, ook v. e. kapel, bąngbąng. Ook kalembąng B. S. = lembąng B. P. Zie ook *Schuilen*.

Vlieg, lalaq. Zekere groene vliegsoort die op krengen en derg. aast, lalaq bhąnè-. Een kleine vliegsoort, rĕgghu.

Vliegen, *opvliegen*, *wegvliegen*, van een vogel, ngabbhĕr(a). Van een hoen, ook njapsap(s). *Met* iets, *met* zijn prooi *wegvliegen*, ĕngghibą ngabbhĕr. Iets *doen wegvliegen*, een vogel *laten wegvliegen* of *vliegen*, mangabbhĕr(p). *Voor* iemand *wegvliegen*, mangabbhĕrraghi(p). *Rondvliegen*, *er uitvliegen*, van de vonken die uit een vuursteen worden geslagen, ĕnlĕtteq.

Vlieger. ladjąngan B. P. = djąng-ladjąngan of kòpeqan S.

Vliering, *zolder*, lòteng.

Vlies, kòleq.

Vlieten, zie *Stroomen*.

Vlijen, *schikken*, *ordelijk plaatsen*, nata(t).

Vlijt, zie *IJver*.

Vlijtig, zie *IJverig*.

Vlinder, zie *Kapel*.

Vloed, zie *Hoogwater* en *Overstrooming*.

Vloeibaar, zie *Dun*.

Vloeien, zie *Stroomen*.

Vloeipapier, zie *Papier*.

Vloek, *vervloeking*, laqnat. *Ge-*

troffen door den vloek van Allah, vervloekt, kĕnneng laqnat.

Vloeken, *vervloeken* iemand, ngastò(a) ook ĕmbhạstò.

Vloer, tana-. *Planken vloer* van een stal of kraal, ghạlạḍhạk.

Vloermat, *van rotting*, lantaj.

Vlok, op den kop van een pauw of ook wel van een kip, djhạmbhúl.

Vloo, kòtòna pateq.

Vlot, van bamboe, ghitek B. P. = bhitek S. = bhiṭek S.

Vlucht. *De — van den profeet* in het jaar 622; *begin en naam van de Moh. Jaartelling*, hiddjrạt = íddjrạt.

Vluchteling, *ontvluchte gevangene*, bhurún.

Vluchten, zie bij *Bergen* en zie ook *Wegvluchten*.

Vlug, *gezwind, haastig, met spoed, snel*, zie *Gauw, Spoedig* en *Vurig*. *Vlug, vlug van bevatting*, tarbhuka. Ook mĕngka P. = mĕngkò- B. *Vlug, behendig, fiksch, rap, knaphandig*, tangghinas ook akas of parèkas. Idem, om zich van iets meester te maken, ghạssaq. *Haastig, haastig* of *stevig doorstappende*, van iemands gaan, ngalèneng (k). Van het hard loopen, (pabĕrkaq) of van een vlucht (pangabbhĕr), santaq.

Vocht, aeng.

Vochtig, zie *Nat. Nog niet goed droog, klam*, bijv. van nat geregend en te drogen gehangen goed, ḍhĕmmĕl B. = bhạḍhĕk P.

Vod, rambíng = bing-rambing = bíng-rambingan.

Voeden, *te eten geven*, bijv. *aan* vrouw, kinderen en bedienden, van het hoofd van het gezin, ngèngònè(è).

Voeder, *eten*, pakan met tĕḍḍhạ A.

Voederen, makanè(p) met nĕḍḍhại(t) A.

Voedsel, zie *Eten. Voedsel en deksel*, sanḍhạng-pangan.

Voedsterling, zie bij *Aannemen*.

Voegen. *Zich — naar* het verlangen of den wil van iemand, nòroq(t) ook nòrot(t) met ngèreng(è) A. T. (*naar* een meerdere). —, *behooren*, masṭè. Iets *voegen* of iets *doen* bij iets anders, njambúrraghi(tj).

Voegzaam, als zijnde in overeenstemming met iets, *voegen, lijken, betamen, betamelijk, behoorlijk, gevoegelijk, eigenaardig*, pantĕs ook patot.

Voelen iets, ghúq-nĕgghùq(t) met ngastanè(a) A. T. *Voelen met hand, voet* of *stok, voordat men den voet neerzet*, bijv. zooals een blinde wel doet, ṭekòṭèghạn ook ṭek-kòṭèghạn.

Voelhoorn, sòngot.

Voeren, iemand *het eten in den*

mond brengen, ğndhuląng. **Iets** *voeren, voorzien van een voering, van binnen overtrekken* of *bekleeden*, ğnlamènè. *Gevoerd*, alamen. *Voeren* en *medevoeren*, zie *Brengen* en *Leiden*.

Voering, *bekleedsel, bekleeding*, zooals van een jas, lamen. Zie ook *Voeren*.

Voerman, gusir B. P. = kòser S. P.

Voertuig, zie *Rijdier*.

Voet, *been*, ook *voet* van een mand bijv., sòkò met padhą A. T. Iemands *voet* als lengtemaat door hem gebezigd, pğttjak. *Een voet* in dien zin, sapğttjak. Iets *met den voet opmeten*, mğttjaghi. *Te voet gaan, voeteeren*, aḍhąrąt B. P. = adhąrąt S. P. = adhąrąq S. P.

Voetangel, zie *Angel*.

Voeteeren, zie *Voet*.

Voeteneinde, ondjhúr.

Voetspoor, lampaddhą sòkò ook lòlos.

Voetzoeker, zie *Vuurwerk*.

Voetzool, dhąpaqna sòkò. Ook talamaghğnna — P.

Vogel, manoq.

Vogelen, *vogels vangen met een vogelnet*, zie *Net*. *Met een strik*, zie *Strik*.

Vogelknip, voor het vangen van duiven of rijstvogels, talkop P. = tangkop S.

Vogelnest, zie *Nest*.

Vogelnet, zie *Net*.

Vogelverschrikker, panakot = panakoq.

Vol, *gevuld*, ebbhąq ook possaq. *Vol, geheel*, van een dag of nacht, bhğnteng. In 't algemeen van tijdsbepalingen, ghğnnaq. *Vol*, van de maan, pornama. *Geheel vol* ergens, zoodat er geen ruimte meer is om nog iets te zetten of te plaatsen; *propvol, stampend vol* met menschen of goed, bijv. van een kamer, sğksğk = sğssğk. *Vol*, van iemands haar, baard of knevels, ghąmbhąq. *Vol, gevuld*, van rijst, maïs, peulvruchten, ook van een neet, mğrras. Zie ook nog *Versperd*.

Volbloed, ṭòṭoq.

Volbrengen, zie *Uitvoeren*. *Volbracht*, zie *Klaar*.

Voldaan, *tevreden, bevredigd, tevreden gesteld*, van het hart of gemoed van iemand die toornig was, tjğllğp.

Voldoen een geldboete, zie *Betalen*. Zie ook *Inwilligen*. *Voldoen aan* den eisch van een ander, nòrot (t).

Voldoende, *toereikend, genoeg*, tjòkop ook mğnḍąng. *Voldoende hebben om te leven*, alleen tjòkop. Zie ook *Naar behooren*. Iets, bijv. een klein tractement *voldoende doen zijn; het met iets*

zoo aanleggen dat het voldoende is, m a t j ò k o p(p), enz.

Voleinden, m a m a r è (p) met m a r a m p o n g(p) A. T.

Volgeling, p a n g è r e n g. Zie voorts *Page*.

Volgen een weg, een rivier, het spoor van een mensch of dier, enz., ook iemand of iets *navolgen, met* iemand *medegaan, medenrijden*, enz., n ò r o q (t). —, *gehoorzamen*, n ò r o q (t) ò t j a q. Iemand *volgen* in iets, zooals *in den dood*, n ò r o q m a t è. Iemand *achteropvolgen*, iemand *overal volgen waar hij zijn schreden wendt*; iemand *als zijn schim volgen*, n ò r o q-b ú n t e q. *Volgt, nu volgt*, bijv. een ander verhaal, n j a n ḍ h ą k (t j) k a. *Als volgt, op deze wijs*, zie *Zoo*.

Volhandig. *Het — hebben*, è m o q ook r è p o t. Zie ook *Druk*.

Volharden, *volhardend*, b h ą n-d h r ĕ n g ook b h ą l ą n d h r ĕ n g. Voor *volharden, persiteeren bij* iets, k ò k ò- ook p a g g h ú n.

Volhouden, zie *Uithouden*.

Volk, *natie*, b h ą n g s a.

Volkomen, *volledig, volmaakt*, van iemands genoegen, s a m p o r n a. Zie ook *In allen deele*.

Volkrijk, zie *Levendig*.

Volledig, zie *Compleet* en *Volkomen*.

Volleerd, *het godsdienstonderwijs genoten hebben*, c h a t a m.

Volmaakt, zie *Volkomen*.

Volstaan. — *met water* ergens, b h ĕ t t j ĕ r ook k ĕ t t j a-.

Volstrekt. — *niet, in geenen deele, geenszins*, t a q p è s a n of t a q p è s a n-p è s a n.

Voltallig, zie *Compleet*.

Voltooien, zie *Klaar*.

Volwassen, zoodat men geen kind meer is, b h ą l l i k ook a k ę l-b h ą l l í k.

Volzin, zie *Zin*.

Volzitten, zie *Vol*. *Volzitten met bloed*, d j h ą r-g h ą d j h í r ḍ ą r ą-. *Stijf volzitten*, van vruchten of bloemen, l ĕ b b h ą q.

Vond, zie *List*.

Vonder, *smal brugje*, slechts door voetgangers te passeeren, t è t è. *Over een vonder gaan*, n è t è.

Vondst, *vinding*, iets dat gevonden wordt, s è è t ĕ m m ò.

Vonk, *brandend deeltje*, l ĕ t t è q n a a p o j. *Sprank, door de lucht vliegende* of *voortvliegende*, t ò-l a t ò.

Vonnis, p ò t ò s a n. Zie voorts bij *Rechtspraak, Straf* en *Uitwijzen*.

Vonnissen, zie *Straf* en *Uitwijzen*.

Voogd, *de mannelijke nabestaande wiens toestemming gevorderd wordt opdat een meisje* of *vrouw kan trouwen*, b ą l l i. *Voor* een meisje of vrouw *als zoodanig optreden*, ĕ m b ą l l í q i.

Voor, *vooraan*, è-a ḍ ą q met è-a ḍ j u n a n A. T. (v

meerdere). Iets *voor zich hebben*, *voor* iets *zich plaatsen* of *bevinden*, n g a ḍ h ĕ b b h i (a). Zie ook *Bestemmen*.

Vooraan, zie *Voor*.

Vooraf, *van te voren*, è-ḍa̧q-aḍa̧qna.

Voorbarig, *vooruitloopen*, *vooruitloopend*, *al te haastig*, lantjang. *Voorbarig handelen tegenover* iemand, ĕnlantjangè.

Voorbedachtelijk, *met opzet*, èsaddjha̧.

Voorbede, zie *Heil*.

Voorbeeld, *exempel*, tjontò of ĕmmal ook tòladha̧n. Ook *voorbeeld* tot afschrik of navolging, tĕppalòpè S. = tapĕlòpè- B. P.

Voorbehoedmiddel, panòlak.

Voorbereidselen. — *maken*, willende op reis gaan, ook wel voor een feest of de ontvangst van een gast, iets *tot dat doel gereed houden*, maranta (p).

Voorbeschikken, zie *Beschikking*. *Voorbeschikt*, zie *Bepaald*.

Voorbeschikking, zie *Beschikking*

Voorbijgaan, *voorbijkomen*, lèba̧t.

Voorbijkomen, zie *Voorbijgaan*.

Voorbijstreven, zie *Overtreffen*.

Voorbrengen, zie *Present*.

Voordat, sabĕllúnna.

Voordeel, *baat*, ontong ook kaontòngan zoomede asel of ghuna. *Voordeel aanbrengen aan* iemand, *voordeelig*, ngontòngè of ngontongngaghi = maontong (p). *Met voordeel*, *met winst*, van handel drijven, *gelukkig in den handel* of ook *in het spel*, pòdjhúr. Zie ook nog *Winst*.

Voordeelig, zie *Voordeel* en *Voorspoedig*.

Voordezen, zie *Eertijds*.

Voordoen iemand iets, njontôwè (tj).

Vooreergisteren, katĕllò malĕmmanna.

Vooreerst, *primo*, *ten eersten*, saparkara ook sakalè. Zie de spraakkunst § 273.

Voorerf, zie *Erf*.

Voorgaan, *met voorbeeld en leering*, dha̧ddhi panòdha̧n. Zie ook *Voorganger*.

Voorganger, *leidsman*, panòdha̧n. Iemand *tot voorganger hebben*, apanòdha̧n. *De voorganger in het gebed*, èmam.

Voorgeven, *zeggen te zijn*, *vertellen dat men zus of zoo is*, of *dat* iets *van hem is*, ngakò (a) of ngangkĕn (a). Ook nog *voorgeven*, *voorwenden*, *doen voorkomen*; *voorwendende*, *onder voorwenden*, *kwansuis*, ḍha̧-kenḍha̧ = ṭa-kanṭa of pè-apè. Ook wa-kuwa B. P.

Voorgevoelen. *Voorgevoeld worden*, van iets, èkarassa = èghara̧ssa.

Voorhanden, ba̧ḍa̧.

Voorhebben, asaddjha̧.

Voorheen, zie *Eertijds.*
Voorhoofd, ḍ a̧ i met b a̧ d h a̧ n a A. T.
Voorhuid. — *van het membrum virile,* k o n t j o q n a p a l a q.
Voorkennis, *Met – van,* t ĕ r r a n g ḍ a̧ r i.
Voorkeur. *Bij —, liever,* zie *Veeleer.*
Voorkomen, *aanschijn, aanzien, het uiterlijk* van iemand of iets, b h a̧ n g o n, ook en dit mede voor *kleur,* r ò b a̧ = r ò p a. Mede nog *voorkomen, uiterlijk* van iemand, t j a d j a̧.
Voorkomend, *vriendelijk,* r è t j è-.
Voorliegen iemand iets, ĕ n l è-t j è g h i.
Voormaals, zie *Eertijds.*
Voormalig, zie *Gewezen.*
Voormeld, zie *Bovengemeld.*
Voormiddag, g h í q l a g g h u = g h í q a g g h u.
Voornaam, zie *Aanzienlijk.*
Voornamelijk, zie hiervoor *Hoofdzakelijk.*
Voornemen, *plan, intentie,* n i j a t ook s a d d j h a̧ of p a n j a d d j h a̧. *Het voornemen hebben, van plan zijn* iets te doen, a n i j a t ook a s a d d j h a̧. Iets *voornemen, het plan vormen tot* iets, n j a d d j h a̧ of n i j a d h i. Zie ook *Gezind.*
Voornoemd, s è l a è k a s ĕ b b h ú t b h u r u.
Voorop, zie *Vooruit.*
Voorouder, zie *Ouder* en *Voorouders.*
Voorouders, k a k e q-n è n e q-m u j a n g ook d j ú q-ḍ j u ḍ j ú q of l a l u h ú r = l a̧ l û h ụ r.
Vooroverbuigen (*zich*), terwijl men zit voor een meerdere, m ĕ r k o n g.
Vooroverslaan, zie *Vallen.*
Vooroverv allen, zie *Vallen.*
Voorpoot van een viervoetig dier, s ò k ò-a ḍ a̧ q.
Voorraad. — *voor de reis, teerkost, proviand, reisgeld,* s a n g ò.
Voorschieten, *geldleenen, in mindering van een later te betalen som,* a b h ĕ r r í q p a n d j h ĕ r.
Voorschot, *handgeld,* p a n d j h ĕ r.
Voorschrift, zie *Les.*
Voorslaan, zie *Voorstel.*
Voorslag, zie *Voorstel.*
Voorspellen, *voorzeggen* iets, n ĕ b-b h a̧ k (t). Zie ook *Aanduiden* en *Waarzeggen.*
Voorspiegelen iemand iets, zie *Lokken.*
Voorspoed, *heil,* b h a̧ k d j h a̧ = b h a̧ d d j h r a̧. Mede en dit ook voor *fortuin, welvaart,* k a s a-l a m ĕ d d h a̧ n. Zie voorts *Geluk* en *Zegen.*
Voorspoedig, zie *Voorspoed.* Voor *gelukkig* met betrekking tot iets, zooals bijv. visch vangen, p ò-d j h ú r. *Voorspoedig, uitnemend groeien* of *opgroeien,* d j h ú r b h u.
Voorspreken, *helpen, de hand boven*

het hoofd houden iemand, n ò-lòn gè(t).

Voorstaan. *Zich laten* —, zie *Hoovaardig*.

Voorste. *De* (*het*) —, pangadąqna ook pangngadąqna.

Voorstel, *voorslag, propositie, raad*, rĕmbhąk = rĕmbhúk. Een zaak *bespreken, over* iets *beraadslagen* of *raad houden*, ngarĕmbhąk(k), enz. Voorts nog voor *raad houden, beraadslagen, overleggen*, arĕmbhąghąn, enz. Iets *voorstellen, voorslaan*, aan een meerdere, ngatorraghi(a) rĕmbhąk.

Voorstellen, zie *Voorstel* en *Voorstelling*.

Voorstelling, *die men zich in zijn gemoed maakt*, van het wezen of het zijn van iets of dat van iemand dien men begeert, panjepta. *Zich voorstellen, zich verbeelden*, njepta(tj). Iemand, een kunstenmaker, danser, enz., *een voorstelling laten geven*, ook de wajang *laten vertoonen*, nangghąq(t). Zie ook *Verbeelding* en *Waan*.

Voorsteven ook *achtersteven* van een vaartuig, tjanţek.

Voortaan, *in den vervolge*, laen kalè ook sakalè- agghiqna.

Voortbrengsel, *voortbrengselen, opbrengst*, asel ook bĕttò.

Voortdrijven, *vooruitdrijven* een dier, ngalang(a).

Voortdringen, *opdringen*, ngangsĕk(a).

Voortdurend, *bestendig, steeds blijven, al maar door, steeds maar door, aanhoudend*, pagghún ook tĕptĕp = tĕttĕp.

Voortduwen, zie *Schuiven*.

Voorteeken, alamat ook lamat. Ook *voorteeken*, bijv. natuurverschijnsel dat iets voorspelt, *voorbeduidend* of *op iets wijzend teeken*, rą-ghąrą.

Voortgaan, *zijn weg vervolgen*, tĕrros ook ladjhu of bhątjot. *Voortgaan met* iets, waar men reeds aan bezig was, iets *vervolgen, voortzetten*, matĕrros(p) of maladjhu(p). Zie ook *Voortgang* en *Voorwaartsgaan*.

Voortgang, *vervolg* van iets waarmede een begin is gemaakt, tĕrròsan.

Voortkruipen, zie *Kruipen*.

Voortloopen. *In den blinde* —, nòroq(t) sapadjhąląnna sòkò.

Voortmaken, *met* iets dat men onder handen heeft, het *met spoed afmaken*, ĕmbhądjhĕngngè.

Voortreffelijk, *opperbest*, tjeq b(h)ĕttjeqna.

Voortreffelijkheid, zie *Goedheid*.

Voortrollen, zie *Rollen*.

Voortrukken, madju- B. = madjhu P.

Voorts, *vervolgens, daarop*, pas of ladjhu ook pas-ladjhu.

Voortschrijden, zie *Voortgaan*.
Voortschuiven, zie *Schuiven*.
Voortsleepen, en *voortsleuren*, zie *Sleuren*.
Voorttrekken, zie *Sleepen*.
Voortzetten, zie *Voortgang* en *Voortgaan*.
Vooruit, *voorop*, ka-'aḍa̤q.
Vooruitgaan, zie *Beter* en *Voorwaartsgaan*.
Vooruitkomen, zie *Voorwaartsgaan*.
Vooruitloopen, zie *Voorbarig*.
Vooruitschieten, *voortrennen*, *het op een loopen zetten*, van een paard, abhĕ̤rrúng of ĕ̤mbhĕ̤rrúng.
Vooruitschoppen, zie *Schoppen*.
Vooruitzeggen, *schatten*, nakser (t).
Vooruitzicht, zie *Verwachting*.
Voorvaderlijk, ron-tòmòron.
Voorvechter, pang(ng)aḍa̤qna pĕ̤rrang.
Voorvinger, tondjhúq-dhúddhing B. = — dhudhing S. P.
Voorwaar, zie onder *Waarheid*.
Voorwaarde, *beding*, *vereischte*, sarat. *Onder de voorwaarde*, djha̤ndjhi ook angghĕ̤r. Iemand *tot voorwaarde stellen* iets te doen, madjha̤ndjhi (p).
Voorwaarts. — *gaan*, *vooruitgaan*, *vooruitkomen*, *vorderen*, van iets, zooals bijv. van den handel die men drijft, abubúl. Iets *doen vooruitgaan* of *vooruitbrengen*, mabubúl (p). Zie ook *Voortgaan*.
Voorwenden, zie *Voorgeven*.
Voorwendsel, *dekmantel*, *masker*, pangalèngan. Iemands *voorgeven*, pangakò ook panganggkĕ̤n.
Voorzanger, zie *Voorganger*.
Voorzeggen, *dicteeren* iets iemand, ngòtjaqaghi(k) met ĕ̤nḍha̤buwaghi A. T. Zie ook *Voorspellen*.
Voorzeker, zie *Zeker*.
Voorzichtig, *omzichtig*, *behoedzaam*, *bedachtzaam*, *attent*, tè-ngatè(a). Iets *met voorzichtigheid*, *omzichtigheid* of *attentie doen*, ngatêjaghi(a). *Voorzichtig! voorzichtig aan! wees voorzichtig*, sèngaq tèngatè ook wel alleen sèngaq. Ook nog voor *voorzichtig*, *op zijn tellen passen*, pradja̤tna. Dit laatste ook voor *Voorzichtigheid* en *Omzichtigheid*.
Voorzichtigheid, zie *Voorzichtig*.
Voorzien, iemand *voorzien* van het noodige, bijv. van gereedschap, njòkòbhi(tj) of matjòkop (p). Een huis van stoelen bijv. —, een waterkaraf van water, het haar van olie, het sirihblad van kalk, in 't algemeen iets van iets dat als 't ware daarbij behoort *voorzien*, mòbuwi(m) Een tuin van wegen, den v

van een ring, de ooren van oorkrabben, een ring van diamanten, ook masangè(p). Een beurs van geld *voorzien*, ook njabǎqi (s). Zie *Plaatsen*. *Van* iets iets *voorzien*, respectief: mòbu-, masang en njabǎq (zie boven).

Vorderen, zie *Eischen* en *Voorwaartsgaan*.

Vordering, zie *Eisch*.

Voren. *Van* —, *te* —, zie *Vooraf* en *Voorheen*.

Vorig, zie *Vroeger*.

Vork, waarmede men eet, karpu- = gàrpu- ook tjòtjoq.

Vorm, *fatsoen*, bhǎngon ook ròbǎ = ròpa. *In den vorm zijn van* iets, *den vorm hebben van* iets, abhǎngon, enz. *Eenvormig, van dezelfde gedaante*, saròbǎ = saròpa. *Vorm*, waarin iets gemaakt of gegoten wordt, panjèṭaghǎn. *Vorm, vormen*, geboden door de welwillendheid, tata. *Niet in de vormen*, taqpa-tata of taqpatata. *Tegenover* iemand *de vormen in acht nemen*, ngormadhi(ò).

Vorschen, zie *Zoeken*.

Vorst, ook *vorstin*, ratò. *Vorst, koning*, ook *koningin*, radjhǎ. Iemand *tot zijn vorst* of *vorstin maken*, ngaratò(k). *Over* een land *als vorst* of *vorstin heerschen*, ĕnratôwè ook ĕnratònè.

Vorstelijk. — *gewaad*, angghùj karadjhǎqǎn.

Vorstin, zie *Vorst*.

Voud, *voudig*, zie *Dubbel*.

Vouwbeen, pangĕrraqna dhǎlubǎng.

Vouwen, *dichtvouwen* een brief, ĕnlèpĕt of ĕnlĕppet. Kleederen en derg. *opvouwen*, ook nampè-(t).

Vraag, patanja = pètanja of partanjaqan met pamareksa A. T. *Vraag* aan een meerdere, pêator. *Vraag, gestelde vraag, vraagstuk* bij het examineeren, sòbǎl = su'ǎl. Zie ook *Verzoek*.

Vraagal. —, *vrager zijn* of *aanhoudend vragen*, omtrent een of vele zaken, njanjel ook tjòmel.

Vraagbaak, patanjaqan met pamareksaqan A. T.

Vraagstuk, zie *Vraag*.

Vracht, *passagegeld*, bij vervoer te water, tambhǎngan. Bij vervoer te land, sèwa-. *Vracht, last, lading*, buwǎdhǎn.

Vrachtpaard, zie *Paard*.

Vragen, *een vraag doen*, atanja met mareksa(p) A. T. Iemand *een vraag doen*, nanjaè met mareksa(p) A. T. Iets *vragen, naar* iets *vragen* of *vernemen*, nanjaqaghi met mareksa of mareksanè A. T. Iets *vragen*, zooals geld, menta(p) met mondhùt(p) A. T. Aan

een meerdere, njoqon(s). Zie ook *Verzoeken. Aanhoudend om iets vragen,* zoodat men het iemand lastig maakt, bijv. van een kind aan zijn moeder of vader of van een vrouw aan haar man, njè-nganjè(a). Zijn moeder of vader (van een kind) of haar man (van een vrouw) *zoo aanhoudend om iets vragen,* ook: *om iets zoo aanhoudend vragen,* njeq-nganjeqè.

Vrager, zie *Vraagal.*

Vrede. *In vrede leven, de vrede weten te bewaren, vrede stichten,* zie *Eensgezind. In een tijd* of *tijdperk van vrede,* van een rijk, kĕrta. *Vrede zij u, vrede zij ulieden,* assalamò'alaèka of assalamò'alaèkùm. Zie ook bij *Begroeten.*

Vreemd, *zeldzaam, zonderling, zonderbaar,* ook *wonderbaarlijk,* zoodat men zou gaan denken aan een wonder of tooverij, bijv. van een goocheltoer, anè-. Zie ook *Verwonderlijk.*

Vreemde, *vreemdeling, iemand van een andere plaats,* òreng mantja ook dhạghing tòmempel. *Vreemde, geen familie, andere, andere menschen,* bạnnè sanaq.

Vrees, zie *Angst.* Iemand *vrees aanjagen* of *zulks trachten,* matakoq(p).

Vreesachtig, takoqan = takòdhạn ook ghirạsạn of ghĕrrạbhạn.

Vreeselijk, *afschuwelijk,* marèngessaghi. *Vreeselijk, angstwekkend,* nakoqè(t).

Vreezen, zie *Angstig* en *Bang.*

Vrek, òreng-tjĕrreq.

Vrekkig, *schraapzuchtig,* zie *Gierig.*

Vreten, *opvreten, verslinden,* van een dier, ngakan(k) met nĕḍḍhạ(t) A. *Vreten,* als zeer plat voor eten, abhạḍhúk ook abhạngkaj. Iets, ĕmbhạḍhúk, enz. ook ngònjoq(ò).

Vreugde, *blijdschap,* bhunga- ook kabhungaqan.

Vriend, sòbàt. *Vrienden zijn, vriendschap sluiten, in vriendschap leven* met iemand, asòsòbàdhạn = aparsòbàdhạn ook atan-tarètanan of b(h)ĕttjeq. *Intieme vriend,* sòbàt kĕnṭĕl. *De vrienden van den profeet,* sahabhạt.

Vriendelijk, zie *Voorkomend.*

Vriendschap. — *sluiten, bevriend* met iemand, zie *Vriend.*

Vrij, *vrijaf hebben, niets te doen hebben,* nganghùr. Zie ook *Los* en *Tamelijk. Vrij, niet dienstplichtig,* mardhika.

Vrijaf. — *hebben,* zie *Vrij.* Zie ook *Vrijgeven.*

Vrijbuiter, zie *Muiter.*

Vrijdag, djhumaqat of djùm'at.

Vrijen, zie *Verloofd.*

Vrijgeven, *vrijaf geven,* ĕulellanè

ambu- met ngèdhíqi — of ngèdhinè(è) — A. T.

Vrijheid. — *hebben* iets te doen, zie *Geoorloofd.*

Vrijkoopen, zie *Loskoopen.*

Vrijlaten, zie *Vrijgeven.*

Vrijmachtig, *oppermachtig,* kabąsa of kòbąsa B. P. = kuwasa S. *De Vrijmachtige, de Oppermachtige,* betitelingen van God, sè kabąsa, enz., ook sè amasèsa B.

Vrijmaken, zie *Loskoopen.*

Vrijman, gebezigd van een gepasporteerden soldaat of een inl. ambtenaar die ontslagen is uit 's Lands dienst, parèman.

Vrijmoedig, *onbeschroomd,* tjòmanṭaka.

Vrijpostig, *ongeoorloofd vrij, onbeschoft,* tjangkòlang ook kòrang adjàr of — adjhąr. Voor *vrijpostig, ongeoorloofd vrij, driest, onbescheiden,* zooals door zonder verlof iemands goed te gaan gebruiken, tjalòngaq.

Vrijstaan, zie *Geoorloofd.*

Vrijuit, zie *Ronduit.*

Vrijwaren, *behoeden, bewaren,* ĕnraksa.

Vrijwillig, *uit eigen beweging,* karĕbhhą dhibíq ook sad-djhąna —.

Vroedvrouw, doorgaans mede *baker,* ḍhukon.

Vroeger, zie *Eertijds.*

Vroegrijp, *vroeg,* van rijst (paḍi), lagghu. Van maïs, lĕkkas.

Vroegtijdig, lagghu of ghulagghu = ghu-agghu.

Vroolijk, zie *Lustig.*

Vroom, zie *Godsdienstig.*

Vrouw, òreng (bi)bineq. *De vrouw* van een man, binè met ròbhiją- A. en radji A. T. *Zich een vrouw nemen,* abinè met aròbhiją- en aradji A. T. *Vrouw en kind* (*kinderen*), anaq-binè. *Aan* zijn vrouw *een* of *meer mede-echtgenooten geven,* mamaḍuwaghi(p) of mabinĕjaghi(p), enz.

Vrouwelijk, bineq of bibineq.

Vrouwelijkheid, zie *Schaamdeel.*

Vrucht, *vruchten* in 't algemeen, wą-buwą- of wąq-buwąqąn. *De vrucht* in betrekking tot den boom, de plant of het gewas, buwą-. *De vrucht* van iemands arbeid of eigen vlijt, kadją. Zie ook *Nut. Lang vrucht geven,* van een boom, apa'asel.

Vruchtbaar, *dikwijls baren,* vooral van dieren, mĕrdhi.

Vruchtdragen, abuwą-.

Vruchteloos, *te vergeefs,* partjòma- ook taq-paghuna. *Vruchteloos, zonder vrucht* of *succes,* van iemands uitgang ter jacht, ter vischvangst, enz., sangkal. Zie ook *IJdel* en *Onnut.*

Vruchttros, zie *Tros.*

Vuig, *slecht,* djhubąq.

Vuil. *Het* — *in de huid* van men-

schen, kĕddhąq bhąngkal. Id. van de tanden en het mannelijk teellid, ţong-lòţong. *Het vuil onder de nagels,* kĕddhąqna kòkò. *Het vuil in de ooren,* taèna kòpeng. —, *smerig, goor, morsig,* bijv. van de plek waar men zit, kĕddhąq ook kòtor. Van het lijf, alleen kĕddhąq. Bijv, van een nog niet schoon gewasschen bord waarvan is gegeten, kòtor. —, van een ei dat bebroeid is, maar nog niet is uitgekomen, ghąrąng ook sambhurughąn.

Vuilnis, zie *Afval.*

Vuilnishoop, plaats waar men de vuilnis dagelijks wegwerpt, zie *Vaalt.*

Vuist, pĕrghĕmman.

Vullen iets, geheel of gedeeltelijk, ngesseqè(è). Zie ook *Stoppen. Vullen tot bovenaan toe, tot aan den rand staan, tot aan den rand toe vullen,* bijv. van het water in een vijver, ngèper of per-kèpèran. Zie ook *Vol.*

Vulsel, essè. Ook èsen B.

Vunzig, *nat, vochtig,* bąssa = bąttja. —, *bederven,* bąu. Van gekookte rijst, hąrùj.

Vuren *uit* een vuurwapen, een vuurwapen *afschieten,* ngòtjol (ò). Zie ook *Afvuren.*

Vurig, *vlug, levendig,* van een dier, zooals een paard, kĕrras. Zie ook *Onrustig.*

Vuur, apoj. Een pot of pan *op het vuur zetten,* ngandhĕl (a). Vuur *aanleggen,* vuur *aanmaken,* ngòḍíqi (ò).

Vuurhaard, waar het vuur in ligt en de pot of ketel wordt opgezet, tòmang.

Vuurpot, *aarden,* kĕrrĕn.

Vuurslaan, ngĕţţek(k).

Vuurslag, steen, staal en lont, pangĕţţek. *Het staal,* bądjhą pangĕţţek.

Vuursteen, bątò pangĕţţek.

Vuurtouw, *lont,* òpĕt.

Vuurvlieg, nang-kònang. Ook kòkònang S.

Vuurwapen, zie *Geweer.*

Vuurwerk, *zwerm, voetzoeker,* leng-tjèlèngan. Een groote soort is mĕrtjon.

W.

Waaien, met kracht van den wind, bhąrąt. *Zich doen gevoelen, waaien,* van een zachten luchtstroom of wind, ngalĕssĕr of sĕr-kalĕssĕrran.

Waaier, kĕppaj. *Zichzelf verkoelen met een* —, akĕppaj. Iemand, ngĕppaj.

Waakzaam, *nauwkeurig achtgeven,* ngastètè ook tè-ngatè(a).

Waan, zie *Verbeelding.*

Waanwijs, zie *Verwaand.*

Waar, *juist, recht, naar waarheid,* bhĕ̦nḍĕ̦r met lĕ̦rrĕ̦s A. Van hetgeen iemand zegt of vertelt, ook tĕ̦ppaq. *Dat is waar ook,* zoowel in zijn spottenden zin en beteekenis, als wanneer het gebruikt wordt door iemand die zich iets herinnert, è (of ò) ija̦.

Waar? *op welke plaats? alwaar,* ḍimma met koqimma T. en kaqimma of kaqḍimma A. *Waar ook,* ḍimma bha̦i met koqimma bha̦i T. en kaqimma b(h)isaos A. *Van waar?* ḍa̦ri ḍimma, enz. *Waarheen?* kamma met koqamma T. en kaqamma of kaqkamma A.

Waar, *koopwaar,* dha̦gha̦ngan.

Waarborgen, *borg zijn* of *blijven,* nangghúng(t).

Waarde. — *aan* iets *hechten,* ngadjhiqi(a). Zie voorts *Prijs.*

Waardeeren, *schatten,* nakser(t). Zie ook *Achten.*

Waardig, *deftig,* van een man, angkrĕ̦ng = ga̦ntĕ̦ng = angga̦q = gàgàq = ga̦ga̦q = sògha̦q = dja̦ggra̦q. Ook sĕ̦ngngĕ̦r B. P. Zie ook *Verdienen.*

Waardigheid, *ambt, post,* pangkat met kadjhĕ̦nnĕ̦ngngan A. T. Zie ook *Rang.*

Waardoor? (ḍa̦ri) saba̦b apa.

Waarheen? zie *Waar.*

Waarheid. *In —, waarlijk, werkelijk, wezenlijk, inderdaad,* njatana = sanjatana ook (sa)bhĕ̦nḍĕ̦rra̦ met (sa)lĕ̦rrĕ̦ssa A. Verder voor *in waarheid, wezenlijk, voorwaar,* sa ongghuna.

Waarlijk, zie *Waarheid.*

Waarmaken, *bewijzen, aantoonen,* njataqaghi.

Waarmede? ba̦n apa.

Waarna, sa'ĕ̦llana met saĕ̦mponna T. en sa'amponna A.

Waarnemen, *plaatsvervangen,* ĕ̦mba̦kkèlè.

Waarnemer, *vervanger,* ba̦kkel. Bij een offermaal, sasèlè-.

Waarom? zie *Waardoor.*

Waarschijnlijk, *denkelijk, vermoedelijk,* ra-kèra of kèrana.

Waarschuwen, *raden, waarschuwend raden* iemand, masèngaq (p).

Waartoe? zie *Waarvoor.*

Waarvoor? *waartoe? ten welken einde?* parlòna apa ook bha̦kal apa of èkagha̦ba̦ja̦ apa.

Waarzeggen, omtrent de toekomst iets *voorspellen,* mètangè(p) of nĕ̦bbha̦k(t).

Waarzegger, pètangan of tòkang-tĕ̦bbha̦k.

Wacht, pakĕ̦mmet. *De — hebben* of *houden,* (na zonsondergang) ergens, bijv. aan een pakhuis, akĕ̦mmet. *De — in een wachthuis,* pattrol. *De — betrekken* of *hebben in een wacht-*

huis, apattrol ook atòghúr. Zie ook *Waken*.

achten, *afwachten*, *zitten te wachten*, *wachten op* iemand of iets, ĕ n ḍ a̧ n t e q K. en n g a n t o s A. K. Iemand of iets *verlangend wachten*, *verlangend uitzien naar* iemand of iets, r ĕ p-n g a r ĕ p (a) A. K. en ngadjha̧p(a) A. *Wacht*, toeroep, dha̧llûq = ĕllûq ook dha̧llûq djha̧q ĕnḍi- = dha̧llûq djha̧q ĕnḍĕr enz., of laon ook wel laon dhja̧q ĕnḍi-, enz. met mĕngken T. en mangken A.

achthouden, zie *Wacht hebben* en *Waken*.

achthuis aan de wegen, kārḍu- = gha̧rḍu-. Ook tòghúr.

agen, *bestaan*, *zich wagen*, nèkad(t).

agen, zie *Rijtuig*.

agenkamer, kamar-rata.

agenpaard, zie *Paard*.

agenspoor, lòlossa — of lampaddha̧ rata.

agenvracht, buwa̧dha̧nna rata.

aggelen, *heen en weer waggelen*, *wiebelen*, bijv. van een steen waar men op gaat staan, van een tafel of een stoel die niet vaststaat, ga̧ndja̧l-ga̧ndjil.

ajang, de pop en ook vertooning van dien naam, ba̧dja̧ng. *De — vertoonen*, aḍha̧la̧ng.

Wajangspeler, de man die de wajang vertoont, ḍha̧la̧ng.

Waken, *bewaken*, *de wacht houden*, adja̧ga̧. Zie ook *Wacht* en *Zorgen*.

Wakker, *wakker worden*, *ontwaken*, ngèḍing of djha̧gha̧ tèḍúng met abungò of abungò sarè A. T. *Nog wakker*, *nog niet naar bed*, ghiq taq tèḍúng ook ngèḍing. Iemand *wekken*, *doen ontwaken*, ĕndjha̧gha̧i met ĕmbungôwè A. T. (een' meerdere). *Niet wakker zijn te krijgen*, hha̧lubhu-. Voor *ontwaken*, zie ook nog *Opstaan uit den slaap*.

Wal, zie *Oever*. *De vaste wal*, in tegenstelling met de zee of het vaartuig, ḍha̧ra̧dha̧n B. P. = dha̧ra̧dha̧n S. P. De goederen waarmede een schip is geladen, *op den wal brengen*, matòron (p).

Walgelijk, zie *Vuil* en *Walgingwekkend*.

Walgen, zie *Tegenzin*.

Walgingwekkend, ékaba̧djhíqi òreng.

Walm, kòkos (of òkos S.). Ook uwaq.

Walmen, ngòkos.

Walvisch, lùdàn B.

Wan, zie *Zeef*.

Wanbedrijf, *misdrijf*, dhusa ook kasalaqan.

Wand, *wanden*, *bewanding* v

hout of *gevlochten bamboe*, tabíng. Zie ook *Beschot*.

Wandelaar, zie *Reiziger*.

Wandelen, *toeren*, apalĕssir ook abąsijar. Zie ook *Gaan*.

Wandelstok, tongkĕt, ook dhúngkĕt B. P., met tĕkkĕn B. P. = djhúngkat S. als A. T.

Wandluis, ghąląta.

Wanen, zie *Meenen*.

Wang, *wangen*, pèpè.

Wangedrag, kalakôwan djhubąq.

Wangunstig, zie *Afgunstig*.

Wanhopig, sompĕk.

Wankelen, *wankelend*, *onvast op de beenen*, van een mensch of dier, ĕmbhąlíndhir B. = tabhąlíndhir P. Zie ook het volgende woord en *Waggelen*.

Wankelmoedig, *wankelen*, *weifelen*, èbu-.

Wanluidend, taq njaman. Van de taal waarin iets is geschreven, van de in een geschrift gebezigde woorden en uitdrukkingen, taq tĕppaq òkarana.

Wanneer? *tegen wanneer?* bilą A. K. met biląèpon A. *Wanneer*, *zoo wanneer*, bilą ook samangsana.

Wannen, zie *Zeef*.

Wanorde, ook *wanordelijk*, *verstoord*, van den geregelden en geordenden toestand, rûsó-. Zie ook *Opschudding*.

Wanordelijk, zie *Wanorde*. —, *i de war*, bijv. van pakhuisboeken taq tĕppaq.

Want, zie *Omdat*.

Wantrouwen. — *voeden*, ta partjadją.

Wapen, *wapenen*, sandjhąta *Scherp wapen*, ghąghąman.

Wapperen, van een vlag of derg. akĕbbąr. Iets *laten* —, makĕbbąr(p). *Iets dat men, m het aan een stok of paal te hebben bevestigd, laat heen en weer* —, bhúl-ombhúl. Zie ook *Vlag*.

War. *In de* —, taq karuwan of taq rò-karuwan. *In de* — *raken*, onder het optellen bijv., bhingong. Idem, door de drukte, bijv. onder het in veiligheid brengen van goederen uit een huis dat in brand is, ook ghipò-.

Waringinboom, bąringen.

Warm, *heet*, ook *het warm hebben*, panas. *Het erg warm hebben*, òdjąng ook lalak. *Brandend heet*, van den dag, panassa loq-ngĕlloq(k). *Warm*, *geen gevoel van koude hebben*, angaq. Iets *warmen*, *warm maken*, ma panas(p). *Zich warmen bij een vuur*, akendu. *Zich warmen*, *koesteren in het zonnetje*, akan tang.

Warmen, zie *Warm*.

Warmte, *hitte*, panas.

Wars, zie *Afkeerig*.

Wartaal, òtjaq matjètjot.
Was, malan.
Waschman, *waschbaas*, tòkang-sassa- ook panatu-.
Waschtafel, mèdją pespot.
Wasem, zie *Rook*.
Waskaars, en *Waslicht*, zie *Kaars*.
Wasschen, *met water schoonmaken* kleederen, njassa-(s). Het binnenste van iets, bijv. een flesch, een bord —, ngòraè(k). Een meubel, zooals een tafel, een stoel of ook den vloer —, ngassaè(a). De rijst die of het vleesch dat gekookt zal worden, ook een lichaamsdeel —, ĕmbąssò-. *Zich het hoofdhaar* —, atòlò met akaramas A. T. *Zich het lijf* —, zie *Baden*. *Zich het gelaat* —, araop met atĕkkas B. = aḍąmò- S. P. als A. T. Iemand, een ander *het gelaat* —, ĕnraòbhi, enz. *Zich de handen of voeten* —, abąssò- met atòrò- A. T. *Zich het achterste — na een ontlasting, zich — na een waterloozing*, akèla-.
Wassching. — *vóór het gebed*, búllu. *Die verrichten*, ngalaq (k) búllu. *De wassching met aarde, bij gebrek aan water*, tająmmom = tająmmong. *Die verrichten*, atająmmom, enz.
Wassen, *opzetten*, van het water, sòrong.
Wat? vragend voorn. van zaken, ook *wat voor?* vragende naar een persoon of zaak, apa met napè T. en panapa = pònapa A. *Al wat, onverschillig wat*, sabhąrąng of sambhąrąng ook sabhąrąngan, enz.
Water, aeng. *Met —, met — er in*, bąḍą aengnga. *Ongekookt* —, bijv. put- of bronwater, bijv. voor drink- of waschwater, aeng matta- ook aeng tjĕllĕp. *Warm* —, aeng biddhąng ook — panas. *Het* —, in tegenstelling met het vaste land, laòdbąn. Iets *in het — doen*, bijv. de geschilde aardappels in het water waarin men ze wil koken, njabbhúr(tj). Iets *geheel* of *gedeeltelijk in het* — of *onder een vloeistof leggen* of *plaatsen*, bijv. hout, alvorens dat als bouwmateriaal te bezigen, ĕmbĕggha- ook ĕnrĕmrĕm. Een rijstveld *onder — zetten*, nòrap (t). *Onder — zetten, overstroomen, bereiken*, van water, ngantjap(a). *In — gekookt*, verbonden met de benaming van hetgeen is gekookt, kĕlla (n a). *Het — in den mond krijgen, watertanden*, zich verbeelden iets dat heel zuur is te proeven, ngalètjer èbĕrrą.
Waterbak. *Gemetselde* —, djĕḍḍing ook djhĕḍḍhing.

Wateren, zie *Pissen.*

Waterig, door te groote toevoeging van vloeistof, zie *Dun.*

Waterkeering, zie hiervoor *Dijk.*

Waterkookketel, zie *Ketel.*

Waterkruik, ghĕnḍhi. Ook kĕnḍhi B. S.

Waterleiding, *kanaal,* lèkè-. Ook soksok S. P. *Kanaaltje,* kèlèkêjan.

Watermeloen, samangka = sòmangka.

Waterpokken, (sakeq) ròteng.

Waterpot, zie *Pispot* en *Pot.*

Waterput, zie *Put.*

Waterschepper, van blik of van klapperdop en dan met een houten steel, tjanṭeng.

Waterslang, zwart, òlar-aeng.

Watertanden, zie *Water.*

Waterval. *Kleine waterval,* gewoonlijk kunstmatig met behulp van een bamboe, waar het water doorstroomt, gevormd, pantjòran.

Watervat, *bamboezen koker,* búngbúng.

Watervloed, *vloed,* bąqą- ook bàndjir = bąndjir.

Waterzuchtig, meer bep. *het water in den buik hebben,* van een vrouw, bhusong.

Web van een spin, *spinneweb,* karabąq of kantè-.

Wed, zie hiervoor *Buffelwed.*

Wedde, *bezoldiging,* zie *Traktement.*

Wedden, *een weddenschap aangaan, raden,* atarôwan. *Op* iemand of iets, bijv. een vęchthaan *wedden,* narôwè.

Wederafstaan, zie *Teruggeven.*

Wederbekomen, zie *Terugkrijgen.*

Wederbrengen; zie *Terugbrengen.*

Wedergade, tanḍhing. *De — zijn* van iemand of iets, atanḍhing (bąn). Transitief: nanḍhingè. Zie ook *Gelijke.*

Wedergeven, zie *Teruggeven.*

Wederhelft, van echtelieden, ook *een van de twee elkander completeerende gelijksoortige gedeelten,* saladją of saladjąqąn.

Wederhouden, zie hiervoor *Weerhouden.*

Wederkeeren, zie *Terugkeeren.*

Wederkomen, zie *Terugkeeren.*

Wederleggen, zie *Tegenspreken.*

Wederom, *al weder, weêr,* pòlè-.

Wederpartij, zie *Tegenpartij.*

Wederspannig, zie *Onwillig. Wederspannigheid,* zie *Onwilligheid.*

Wederstaan, en *wederstand bieden,* zie hiervoor *Weerstand bieden.*

Wederstreven, zie *Tegenstreven.*

Wedervaren, *lotgevallen, avonturen, ontmoetingen,* lalakon met lalampa- A. T. Zie ook *Gebeuren.*

Wedervergelding, zie *Vergelding.*

Wedervinden, nĕmmò(t) pòlè-.

Wederwaardigheid, *tegenspoed,* katjèlakaqan = katjalakaqan.

Wederzenden, zie *Terugzenden.*

Wederzien, *elkander weder ontmoeten*, atĕmmò pòlè-.

Wedloopen, *wedrennen*, zie *Rennen.*

Wedrennen, zie *Rennen.*

Wedstrijd. — *tot het behalen van een uitgeloofden prijs*, bijv. een meisje tot vrouw, sajĕmbąrą. *Zoo'n wedstrijd houden*, asajĕmbąrą.

Weduwe, door den dood, randhą. Zie voorts *Scheiden.*

Weduwnaar, door den dood, dhudhą.

Weduwstaat, d. w. z. de tijd dat een vrouw wier man is overleden, weduwe moet blijven, voordat zij mag hertrouwen, t. w. 4 maanden en tien dagen, eddą-.

Wee, *pijn, smart, wee worden van den honger*, pĕddhi-. *Wee, ongeluk, ramp*, katjèlakaqan = katjalakaqan.

Weefgetouw, bhąkakas — of pakakas tĕnnon.

Weefsel, nog onder handen of reeds afgewerkt, tĕnnònan.

Weegluis, zie hiervoor *Wandluis.*

Weegschaal, tembhąngan.

Week, mengguu. *Een week* samenggu. *Een week, van een zekèren dag tot denzelfden dag gerekend*, tĕmmò dhina. *Een week van vrijdag tot vrijdag gerekend*, sadjhumaqat. Zie ook *Zacht.*

Weeken, in water, *in het water plaatsen*, zie onder *Water.*

Weemoedig, *droevig, treurig*, sossa- ook rĕntĕk.

Weenen, zie *Schreien.* Plat voor *weenen*: njarèbi-.

Weerbarstig, zie *Ongezeggelijk.*

Weerhaak, in 't algemeen, eqkaeq. *Aan een kooi*, tel-tjantel. *Aan een hengel*, pantjeng. *Aan een harpoen*, saeng.

Weerhouden, *tegenhouden, terughouden, tegengaan, afhouden* iemand, zie *Tegenwerken. Weerhouden om te gaan*, ngandhĕk (a). Iemand *weerhouden, tegenhouden, stuiten* in zijn loop, sprong enz., naghĕnnè (t). *Weerhouden worden, terug-* of *tegengehouden worden*, door een omstandigheid die zich voordoet, bijv. door regen, kandhĕk. *Zich weerhouden om* iets *te doen, zich goed houden*, bijv. om niet te schreien, ngampĕt(a) (sè nangèsa).

Weerkaatsen. *Weerkaatst*, van een geluid, arò-sarôwan S. P. = arò-njarôwan B.

Weerlicht, dhąp-kĕddhąp. Ook lą-bhillą B. P. Zie ook *Onweder.*

Weerlichten, (bądą) dhąp-kĕddhąp, enz.

Weermiddel, het kan ook een toovermiddel of tooverformulier zijn, voor ziekte in het gewas, een

ramp of ongeluk, enz., panòlak of tòtòlak.

Weerstand. — *bieden, wederstaan*, alabạn. Iemand, ĕnlabạn.

Weerzin, zie *Tegenzin.*

Wees. — *zijn, vader-* of *moederloos*, koqong. — *zijn, vader- en moederloos, ouderloos*, koqong búntĕr.

Weetgierig, ĕnḍạq ka bạburughạn.

Weg, djhạlạn of lòrong. *Groote weg, heerbaan, heerweg*, embong = embúng. *Baan, straat, pad, doorgang*, ook fig. in den zin van *middel, aanleiding*, djhạlạn. *Weg noch steg weten, verdwaald*, kasasar of tasasar. *Bijweg, zijweg*, djhạlạn — of lòrong sempangan. Iemand *op den weg* of *aan den gang helpen*, zie *Voorgaan. Elk zijn eigen weg* of *gang gaan*, nòroq(t) karĕbbhạ dhibíq. *Uit den weg gaan, uit den weg brengen* of *zetten*, zie *Wijken. In den weg staan, versperren*, masĕksĕk(p) djhạlạn. *Weg, verdwenen*, èlang of taḍạq. Zie ook nog *Verdwijnen. Weg*, toeroep, zie *Ga* bij *Gaan* en *Uit. Van den rechten weg afwijken*, zie *Verkeerd.*

Wegbrengen, zie *Brengen* en ook *Wijken.*

Wegdrijven, van regenwolken, èlang of taḍạq.

Wegen, *afwegen*, nembhạng(t). *Wikken en wegen*, bhạng-nembhạng. Zie ook *Zwaar.*

Wegens, zie *Door.*

Wegfladderen, zie *Fladderen*

Weggaan, zie *Vertrekken* en *Verwijderen.*

Weggeven, zie *Schenken.*

Wegglijden, *wegvallen*, bijv. van zand of kiezelsteenen van onder de voeten van iemand die op een hoop zand of dergelijke steenen klimt, ghudjúr.

Weggooien, zie *Wegwerpen.*

Wegjagen, *afjagen* iemand van de plaats waar hij zich bevindt, maondhúr(p) ook nonḍhúng (t). Iemand *wegjagen, uit den dienst jagen*, nonḍhúng. Een dier *wegjagen*, ĕngghĕrrạ.

Wegkapen, *ter sluiks wegnemen*, njalep(s) = njèlep(s).

Wegkrimpen, zie hiervoor *Krimpen.*

Wegleggen, zie *Bergen.*

Wegloopen, van een plaats, *de plaats poetsen en zich begeven naar elders*, buru. Ook mengghạt B.

Wegmaken. *Zich heimelijk* —, zie *Wegloopen.*

Wegnemen, zie *Nemen.*

Wegraken, zie *Verdwijnen.*

Wegrollen, zie *Rollen.*

Wegruimen, zie *Wijken.*

Wegschuilen (*zich*), *zich verschuilen*, zie *Bergen. Achter iets zich*

verschuilen, om niet gezien te worden, n g a l e n g (a).

Wegsluiten, zie *Bergen*.

Wegsmijten, zie *Wegwerpen*.

Wegsnijden, *afsnijden* gras met een grasmes, n g a r e q (a). Onkruid, ook bijv. een maïsaanplant, ĕ n r a b ą s.

Wegstoppen, zie *Verbergen*.

Wegstroomen, zie *Stroomen*.

Wegtrekken iemand van de plaats waar hij zich bevindt, bijv. zit, n j ĕ n ḍ h ą l (s) ook n j ĕ n t a q (s).

Wegvegen, zie *Uitvegen*.

Wegvliegen, zie *Vliegen* en ook *Klapwieken*.

Wegvluchten, *ontvluchten*, *zich uit de voeten maken*, zie *Wegloopen*.

Wegwerpen, *wegsmijten*, *weggooien*, ĕ m b u w ą n g.

Wegwijzer, zie *Gids*.

Wegzakken, zie *Wegzinken*.

Wegzenden, *uit den dienst zenden*, zie hiervoor *Wegjagen*. Zie voorts *Zenden*.

Wegzinken, in het water, t a l ĕ l l ĕ p. *Wegzakken* in den modder, t a t j ĕ l l ĕ t. Iets of iemand *in den modder doen wegzakken*, n j ĕ l l ĕ t t a g h i.

Weide, d. w. z. een vlak terrein van eenige uitgestrektheid, slechts met gras, hier en daar ook met struikgewas en derg., begroeid, b h u l ą k B.

Weiden, *grazen*, *afgrazen*, *afęten*, *voedsel zoeken*, van een huisdier, a s a b b h ą. Zie ook *Hoeden*.

Weifelen, è b u-.

Weigeren, *afslaan*, t a q g h ĕ l l ĕ m, enz., zie *Willen*. — *om schuld te bekennen*, m o n g k e r (p) ook n g a l e n g (a).

Weinig, *luttel*, *gering*, *niet veel*, *een weinig*, *een beetje*, s a k ò d h i q. Ook s a ḍ h i ḍ ḍ h i q B. P. = s a k ò n e q S. P. Mede voor *een beetje*, *een weinig*, *een ziertje*, s a d j h í m b i q of s a b i g h i. Iets *doen*, bijv. iets *eten*, *aan* iets *arbeiden* of iets *bearbeiden*, iets *geven*, bijv. voedsel *geven*, *bij beetjes*, *bij kleine gedeelten*, n g è n j e t (è) = n g è n j e q (è).

Wekelijks, s a b b h ą n m e n g g u.

Wekken, *opwekken*, *verwekken*, *bewerken*, m a d h ą d ḍ h i (p). Zie voorts *Wakker*.

Wel, *bron*, s o m b h ĕ r.

Welaan, zie *Komaan*.

Welbehaaglijk, s ĕ n n ĕ n g.

Welbehagen, *genoegen*, *welnemen*, k a s ĕ n n ĕ n g n g a n. Zie ook *Welgevallen*.

Welbespraakt, *welsprekend*, *wel ter tale*, p e n t ĕ r t j a q-n g ò t j a q (ò). Ook, doch alleen van mannen, t j a r a p t j a p.

Weldaad, *gunst*, k a b (h) ĕ t t j e q a n A. K. met k a s a ê j a n A.

Weldadig, *goedgeefsch*, *mild*, l a m b h ą q. Ook b h ą l ą b h ą- B.

Weldra, zie *Eerlang* en *Spoedig*.

Weleer, zie *Eertijds*.
Welgedaan, zie *Vet*.
Welgemaakt, *welgeschapen, zonder gebreken*, lòsè
Welgemoed, sĕnnĕng.
Welgeschapen, zie *Welgemaakt* en *Mooi*.
Welgesteld, *in goeden doen, er goed in zitten*, andíq. Van een land of rijk, ghĕmma- of kĕrta ook raddjhạ.
Welgevallen, *welbehagen* (iemands), kasòkaqan ook kasĕnnĕngngan. Iemands *welgevallen verdienen* of *trachten te verdienen*, ngalaq(k) atèna.
Welgevormd, zie hiervoor *Welgeschapen* en *Mooi*.
Welgezind, b(h)ĕttjeq pekkerra of (atèna).
Welhaast, zie *Eerlang* en *Spoedig*.
Welk? *welke?* (è-)kĕmma met (è-)koqĕmma T. en (è-)kaqĕmma = (è-)kaqkĕmma A. Zie ook *Waar?*
Welkom, zie *Heil*.
Wellen, zie *Opwellen*.
Wellevend, *beleefd*, taò tata of — adhạt. Iemand *wellevend behandelen*, nataè, enz.
Wellicht, *allicht*, zie *Misschien* en *Waarschijnlijk*.
Welluidend, njaman sôwarana.
Welnemen, zie *Welbehagen*.
Welopgevoed, zie *Wellevend*.
Welriekend, roqom.
Welsprekend, zie *Welbespraakt*.
Welstaan, zie *Welvoegelijk*.
Welstand, zie *Welvaren*.
Welvaart, zie *Voorspoed*.
Welvaren, zie *Welvarend*. Mede voor *welvaren, welzijn, welstand*, salamĕt of kasalamĕddhạn.
Welvarend, *gezond, welzijn, fiksch*, bạrạs met saè- A.
Welvoegelijk, *welstaan*, pantĕs A. K. ook patot A. K. met saè- A.
Welzijn, zie *Welvaren*.
Wemelen, zie *Krioelen*.
Wenden (*zich*), tot een meerdere, zie bij *Mededeelen*. *Van een vaartuig den steven zijdelings wenden*, zijn paard *wenden*, mèngò-(p).
Wenk. — *met de oogen*, zie *Oogwenk*.
Wenkbrauw, *wenkbrauwen*, ales met membhạ A. T.
Wenken *met de hand*, om te komen of te naderen, akòbạq. Iemand, ngòbạqi.
Wensch, zie *Verlangen*.
Wenschen, zie *Verlangen*.
Wentelen (*zich*), *op den grond*, agulúr B. = aghulúr P. *Zich om en om wentelen*, bijv. op bed, pang-ghạlímpangan. *Wentelen*, van een paard, aghudjạng.
Wereld, alam. *De —, deze —*, alamdhúnnja.
Wereldkundig, *notoir, algemeen bekend*, van iemand, kalonta.

Weren, *zoeken te* — onheil, ziekte, schade aan het gewas enz, (ook met behulp van een tooverformulier), nòlak(t).

Werk, *makelij, arbeid, verrichtingen, diensten* of *werk, door* iemand *in zijn betrekking gepresteerd,* ghąbąj of pangghąbąj. Verder voor *werk, bedrijf, beroep, beroepsbezigheden, post, betrekking,* ook lakò. *Goed werk,* amal. Zie ook *Liefdewerk. Werk ter hand nemen,* zie *Werken. Werk zoeken,* asarè lakò (of ghąbąj, enz.).

Werkbaar, zie bij *Werken.*

Werkbaas, ĕbbàs.

Werkelijk, *werkelijk waar,* ongghuwąn. Zie ook *Waarheid.*

Werkelijkheid, zie *Waarheid.*

Werkeloos, *geen werk hebben, niets te doen hebben,* ngangghúr.

Werken, *arbeiden, werk ter hand nemen, wat uitvoeren,* alakò = apangghąbąj of alakò ghąbąj ook alalakon. *In staat tot werken* (in de administratie *werkbaar* genoemd) *en vallende in de heerendiensten,* kuwat. Een dier *laten werken,* malakò(p).

Werking, zie *Eigenschap.* Iets *in werking brengen,* bijv. een regeling, ĕnlakònè.

Werkloon, ombhąląn.

Werkman, *ambachtsman,* tòkang. In 't algemeen *loondienaar,* òreng bhuru- B. P. = — bhuruwąn S.

Werktuig, bhąkakas = pakakas ook parabhút.

Werkzaam, zie *IJverig. Steeds werkzaam,* tadąq ngangghúrrą.

Werpen, *gooien* met iets *naar* iemand of iets, om te raken, nambúq(t) of ngòtĕp(k) = ngontĕp(k). Ook ngantĕp(a) P. *Met* iets werpen, nambúqąghi, enz. *Werpen naar* iemand of iets, met iets langs, bijv. een stok, njarampang(s) of njampat. (s). Met een speer, njattjaq(tj) *Naar* iemand *gooien met handen vol tegelijk,* bijv. met zand of steentjes, nampĕgghi(t). *Spelende gooien,* bijv. met steenen, búq-tambúqąn, enz. *Zich in het water* of *vuur werpen, zich in het water* of *vuur laten vallen,* atjabbhúr ook alabbhu-. Iets op iets of tegen iets, bijv. tegen een steen aan *werpen,* iemand of iets *op den grond werpen,* met een smak, ĕmbhąnteng of ĕmbhąntengngaghi. Iets of iemand, bijv. zijn tegenpartij *van zich afwerpen,* ngèpattagbi(k). Iemand of iets *werpen* in het water, in een put, in het vuur, njabbhúr of matjabbhúr(p). *Naar* iemand

iets werpen, om het te geven of af te geven, ngontalè(ò). Iets naar iemand zoo *werpen*, ngontallaghi. Een hoeveelheid van zaken *her- en derwaarts werpen, onderst boven smijten*, tal-ngontallaghi. *Hier en daar geworpen, door elkander geworpen*, tjar-katjer. *Het steentje* of *iets derg. waarmede men bij sommige spelen werpt naar het doel*, angghująn.

Werpnet, zeker soort vischnet, djhąlą.

Werpspies, zooals men wel gebruikt op de wildezwijnenjacht, met een weerhaak, saeng. Zonder een weerhaak, lĕ̥mbbing.

Wervelkolom, zie *Ruggegraat*.

Wervelwind, zie *Wind*.

Weshalve, *om die reden*, ḍąri sabąb ruwa.

Wesp, zie *Bij*.

West, *westen*, bąrąq. *Zich ergens in het westen bevinden*, ngabąrąq.

Westelijk, (djhu-) bąrąqna.

Westenwind, (angen-) bhąrąt. *De tijd, dat de westenwinden waaien*, mòsem bhąrąt.

Westmoesson, zie *Moesson*.

Westwaarts, ka-bąrąq.

Wet, *de Mohamedaansche*, hòkom. *Wet, landsverordening*, parenta- of parnata ook ḍhąngondhąng.

Wetboek, kètab hòkom.

Weten, *kennis dragen, afweten, weten door aanschouwen, weten hoe het ergens gesteld is, hoe het met iets gelegen is*, taò met òneng A. en mêjarsa(p) A. T. *Geweten worden, bekend, gezien*, kataôwan met kaònèngan A. en kapêjarsa A. T. Iets *weten, met* iets *bekend zijn*, ngataôwè(k) met ngaònèngè(k) A. en ngapêjarsa(k) A. T. *Er wat op weten*, anḍíq ak(k)al. *Dat weet ik niet, ik kan het niet zeggen, dat zou ik niet kunnen zeggen*, taq taò met bikan T. en taqòneng ook sòpè = sòpen A. en kòrang pareksa of dhukadhąlĕ̥m of wel ka-dhąlĕ̥m A. T. (tot een meerdere). *Te weten, als daar zijn*, mara met kadhi of kadhiją A. Zie ook *Namelijk*.

Wetenschap, zie *Kunde*.

Wetten, zie *Slijpen*.

Wettig, omdat aan geen der religieuse voorschriften is te kort gedaan, van het gebed, vasten, trouwen, enz., ook *wettig afgedaan*, van een koop, ĕ̥ssa-.

Weven, atĕ̥nnon. Iets *weven*, nĕ̥nnon.

Weverskam, sĕ̥rrat.

Weversspoel, lèrèngan.

Wezen, *wezentrekken*, zie *Uiterlijk*.

Wezenlijk, zie *Waarheid*.

Wezenstrek, zie *Wezen*.

Wie? voornaamwoord van personen, s a p a met s è r a T. en p a s è r a = s a p a s è r a A. *Al wie*, pa-s a p a, enz. *Wie is dat? wie is daar? wie is dat daar?* s a p a of s a p a r u w a, enz.

Wiebelen, zie *Waggelen*.

Wieden, a r a ò-.

Wieg, zie *Schommel*.

Wiegelen, zie *Slingeren*.

Wiegen, zie *Slingeren*.

Wiek, zie *Vleugel*.

Wiel, *rad*, r ò ḍ ạ. Zie ook *Schijfwiel*.

Wier, zie *Zeewier*.

Wierook, *reukwerk*, d h u p a.

Wig, *keg*, om hout te klieven, p a d j h i. Hout *daarmede klieven*, m a d j h i. —, om de harige schil van een kokosnoot mede af te steken, s o m b h ạ t. *Van een kokosnoot de schil daarmede afsteken*, n j o m b h ạ t.

Wij, *wijlieden*, met uitsluiting van den 2^{en} persoon, te omschrijven door: s e n g k o q b ạ n s a k a b b h i n a b h ạ r ĕ n g. —, met insluiting van den 2^{en} persoon, s e n g k o q b ạ n b ạ q n a k a b b h i-.

Wijd, *verafgelegen*, zie *Ver*. —, *ruim*, *breed*, k ĕ b b h ạ n g ook l è b ạ r. Van een stuk grond, alleen l è b ạ r. —, *ruim*, *te wijd*, *niet sluitend*, van een kleedingstuk, n g a l o r b ò-. Van een ring, een hoed, enz., l o r g h ạ-. *Wijd uit elkander*, van iemand's schrift bijv., r a n g r a n g. *Wijd openstaan* of *geheel open*, van een deur, a ṭ ṭ a ṭ ṭ a n g = a ṭ a ṭ ṭ a r. Een deur *wijd openzetten*, *wijd open laten staan*, n a ṭ ṭ a n g, enz. *Wijdbeens loopen*, bijv. zooals een knaap doet die pas besneden is, n a ṭ ṭ a n g p a d j h ạ l ạ n n a ook n g è k a-. *Wijdbeens staan*, *zitten* of *liggen*, alleen n a ṭ ṭ a n g. *Wijd open*, — *geopend*, van een oog of de oogen; *met de oogen* — *open*, m a n t j ĕ l l a q (p) of n j a m p ĕ l l a q (t j) ook m a n t j ò r ĕ n g (p).

Wijders, b ạ n p ò l è-.

Wijdloopig, l a n d j h ạ n g.

Wijdte, *ruimte* of *afstand* tusschen twee dingen, ĕ l l a q ook a n t a r a.

Wijf, zie hiervoor *Vrouw*.

Wijfje van dieren, s è (b i) b i n e q.

Wijk van een plaats, k a m p o n g. *De wijk nemen*, zie onder *Wijken*.

Wijken, *uitwijken*, *zich verplaatsen*, om plaats te maken voor iemand of iets, n j è s è- (s) ook n j e n g l a- (s) of n j e m p a n g (s). *Opschuiven*, met zijn stoel bijv., n g e r s e t (è). *Van zijn plaats geweken*, van een meubel, a e r s e t. *Van elkander geweken*, *niet goed aansluiten*, bijv. van tot een deur samengevoegde planken, b h ĕ n g g h ạ n g. Voor *wijken*, *de wijk nemen*, *zich verwijderen* van de plaats die men inneemt,

n j e n g k e r (s). Meer bep. in den zin van *zich bergen, de vlucht nemen* ergens heen of ergens in, willende zich bijv. aan opgedragen werk onttrekken, n j e n g g h ạ - (s) ook o n d h ú r. Iets *doen wijken, uitwijken,* iets *verplaatsen,* om plaats te maken voor iemand of iets anders, m a n j è s è - (p), enz. ook m a n j e n g k e r (p). Iemand *doen opschuiven* m a n g e r s e t (p). Iets *wegruimen, uit den weg brengen* of *zetten,* ook iemand *verwijderen* ergens van daan, m a n j e n g g h ạ - (p) of m a o n d h ú r (p). Iets, zooals slechte handelingen *mijden, vermijden te begaan,* ook iemand *mijden, voor* iemand *uit den weg gaan,* en *voor* iemand *de wijk nemen,* n j e n g k è r è ook n j e n g g h ạ i of n g o n d h u r i.

Wijkmeester, k a p a l a k a m p o n g ook a p e l.

Wijkplaats, zie *Toevluchtsoord.*

Wijlen, *overleden, zaliger,* s è m a t è met s è m a r h ù m A. T. *Bij het leven van,* g h í q d j h ĕ n n a d d h ạ met g h i q s ô w a r g h ạ n a A. T.

Wijn, a n g g ù r.

Wijnflesch, b h u t o l l a a n g g ù r.

Wijnglas, g ĕ l l à s - a n g g ù r.

Wijnstok, b h ú n g k a n a a n g g ù r.

Wijs, *verstandig,* p e n t ĕ r ook b h ạ n g k e t.

Wijsheid, *verstand, oordeel, beleid,* k a p e n t ĕ r r a n ook k a b h ạ n g k è d h ạ n.

Wijsvinger, t o n d j h ú q - d h u d h i n g S. P. = — d h ú d d h i n g B.

Wijten, *betichten, beschuldigen,* n a r k a (t).

Wijze, *middel om tot iets* of *om er te komen, middel waardoor iets geschiedt,* d h ạ d h ạ l ạ n ook l a n t a r a n. Zie ook *Weg. Wijze van doen, handelwijze, manieren,* t e n g k a - ook p ò l a - of t e n g k a - p ò l a -. *Op de gewone* of *gebruikelijke wijze,* s a k a p p r a n a. *Naar de wijze van, op de wijze van,* zie *Zooals. Op die wijze,* zie *Zooals dat.*

Wijzen ergens *op, met den vinger wijzen op* iemand of iets, ĕ n d h u d h i n g S. P. = ĕ n d h ú d d h i n g B. *Op* iets *wijzen* of *duiden,* iets *beteekenen,* a l a m a t. *Op* iemands *fouten wijzen, neerkomen, die releveeren,* n g ò t j a q (k) s a l a n a. Zie ook *Aanwijzen.*

Wijzer van een uurwerk, d j h ạ r ú m.

Wijzigen, zie *Veranderen.*

Wikkelen (*zich*), *zich slingeren,* van een touw of dergel., a b h u l ĕ t. *Om* dè beenen of voeten, ĕ m b h u l ĕ d d h i.

Wil van God, i r à d à t = i r à d ạ t. *Uiterste wil,* zie *Beschikking. Uit vrijen wil, niet half gedwongen,* van geven, h a l a l ook e c h (c h) l a s. *Zijn eigen wil doorzetten,* n ò r o q (t) k a r ĕ b-

bhą dhibíq. Zie voorts *Verlangen*. *Om de wil van, ter wille van Allah,* karana alla-.

Wild, zie bij *Onrustig, Schuw* en *Woest.*

Wildernis, zie *Bosch*.

Willekeur. *Naar —, geheel naar welbehagen,* sa(ka)rĕp-karĕbbhą.

Willen, *hetgeen een ander wil, er toe gezind* of *genegen, geneigd, goedvinden, er behagen in scheppen* iets te doen, ghĕllĕm ook ĕnḍąq met pòron A. en karsa of kasòkan A. T. *Niet willen,* en dit ook bijv. van een rijtuig dat het niet vooruit wil, taq ghĕllĕm, enz. *Zoo God wil,* ensa alla- = èsaq alla-. Zie ook nog onder *Wil* zoomede bij *Verlangen*.

Willens, *van zins, van plan,* tĕrrò- met karsa of kasòkan A. T. *Willens en wetens,* èsaddjhą.

Willig, *genegen* tot iets, ĕnḍąq ook sòka = sòkaq met pòron A. en karsa of kasòkan A. T. *Willig gezocht,* lakò ook ghąrús.

Willigen, *hooger worden in prijs,* ongghą rĕgghąna.

Wimpel, zie hiervoor *Wapperen.*

Wimper, zie *Ooghaartje.*

Wind, *de wind,* angen. *Dwarelwind, wervelwind,* kalang-búsbús = kaleng-búsbús. *In den wind slaan* lessen, vermaningen of geboden, mongpang (p).

Winden het garen *op den garenwinder,* ngondhąr(ò).

Windmolentje, als kinderspeelgoed ook wel als vogelverschrikker op de rijstvelden, entĕrran.

Winkel, gehouden door een Europeaan of Chinees, tuku- B. P. = tòkò- S. P. Gehouden door een Inlander, bąrúng. *Winkelier, bąroenghoudster,* sè abąrúng. *Tokohouder,* Europeaan, tuwan-tuku-, enz. Id. Chinees, tjèna-tuku-, enz. *Een bąroeng houden,* abąrúng.

Winkelhaak, zie *Haak.*

Winkelier, zie onder *Winkel.*

Winnen, *het winnen,* met betrekking tot spelen, procedeeren, enz., mĕnnang.

Winst, *voordeel, gewin,* ook *met winst,* ontong. Van het handeldrijven, ook bhąṭè. *Winst* op iets, kaontòngan. *Winst hebben met* of *op* iets, ngaontong (k). *Winst* op geld dat men bijv. heeft uitgezet, buḍúq, ook anaqan B.

Wip, *hengel,* zooals men die heeft aan een put, ghúnḍąl.

Wipstoel, *schommelstoel,* korsègòjàng = — ùndjàn.

Wis, zie *Zeker.*

Wispelturig, zie *Veranderlijk.*

Wisschen, *afwisschen,* zie *Afv*

Wissel, *wisselbrief*, (s ò r a t) w è s ḛ̆ l.

Wisselen, iets bijv. geld *wisselen, inwisselen*, iets *verwisselen, inruilen*, m ò r o p (p). *Een land* of *meer landen gewisseld hebben*, p o n g k a q. Zie ook *Vervangen*.

Wisselpaard, d j h a̰ r a̰ n-a n g l ò- d h a̰ n.

Wisselplaats *van paarden*, zie *Post*.

Wit, *blank*, p ò t è-. *Er wit uitzien*, n g a p ò t è-.

Witten, zie *Kalk*.

Wittevloed, ḍ a̰ r a̰ p ò t è-.

Woeden, n g a m o k (a). *Woedend*, zie *Razen*.

Woelen, zie *Wentelen*. *Door elkander woelen*, bijv. van de menschen op de markt, a b a̰ n g-s a l ḛ̆ b b ú n g = a b a̰ n g-l ḛ̆ b-b ú n g. *In het zand woelen*, van een paard, zie *Krabben*.

Woensdag, (a r è) r ḛ̆ b b h u.

Woerd, *mannetjes eend*, b h i b h í k (l a) l a k e q B. = è t e k — S. P.

Woest, van grond, b a̰ n ḍ ú n g. —, *verward, door elkander zitten*, van haar of baard, b a̰ l ú s b ú s.

Woestijnbewoner, zie *Bedoeien*.

Wol, ook *wollen, van wol*, b u l u.

Wolk, *wolken*, o n ḍ ḛ̆ m. Ook m e g g h a̰ B. = m è g h a̰ S.

Wolkenhemel, b a̰ n g-a b a̰ n g.

Wollen, zie *Wol*.

Wollig, *als de wol van een schaap*. van hoofdhaar, zie *Krulhaar*.

Wonde, *kwetsuur*, meer bepaald die veroorzaakt door een huidziekte, ook *met een wonde, gewond*, l ò k a. *Wonde, groote wonde*, veroorzaakt door een scherp wapen, ook *met zulk een wond, zoo gewond*, t a t ò. Iemand of een dier *een wond toebrengen, wonden*, van een ander persoon of van iets, respectief: m a l ò k a (p) en m a t a t ò (p).

Wonden, zie *Wonde*. Zie ook *Geschaafd*.

Wonder, *mirakel*, s è a g h a̰ b a̰ j g h a̰'í b.

Wonderbaarlijk, zie *Vreemd* en *Verwonderlijk*.

Wonderolie, zie *Castorolie*.

Wondheeling, *genezende*, van wonden, b a̰ r a̰ s met s a è- A.

Wonen, ergens, zie *Gevestigd* en *Huis*.

Woning, zie *Huis*. — *verleenen*, zie *Huisvesting*.

Woonachtig, zie *Huis*.

Woonplaats, *domicilium*, k ḛ̆ n n ḛ̆ n g-n g a n met k a l e n g g h i j a̰ n B. P. = k a l o n g g h u w a̰ n S. P. als A. T. Ergens *zijn domicilium hebben*, n g ḛ̆ n n ḛ̆ n g n g è met n g a l e n g h í q i, enz. A. T.

Woord, iemands *woorden*, ò t j a q met ḍ h a̰ b u- of p a n g a n d h i k a A. T. Zie ook bij *Zeggen* en voorts bij *Spraak*.

Worden, d h a̰ d d h i. Zie voorts de spraakkunst § 195.

Worm, *ingewandworm, buikworm*,

t j a t j e n g. *Wormen hebben, aan wormen lijden,* t j a t j è n g ĕ n.

Wormkruid, d j h a m ò-t j a t j e n g.

Worst, *saucijs,* s ù s i s.

Worstelen, *zich in allerlei bochten wringen,* om uit iemands handen te ontkomen of los te komen, a g h u d j h ĕ n g.

Wortel van een boom of plant ook van een tand of kies, r a m o q. —, *staartwortel* zijnde het dikke vleeschachtige deel in den staart van een dier zooals een paard, b h ú n g k a n a b ú n t o q.

Woud, zie *Bosch.*

Wraak, zie *Vergelding.*

Wrak, *met gebreken, beschadigd, verminkt,* r ò s a k.

Wraken, *afkeuren,* n j a t j a t (t j) ook n j ĕ l l a (t j).

Wrang, *samentrekkend van smaak,* p a k a q. Zie ook *Zuur.*

Wrat, t e r-b u t e r. *Wrattig, wratten hebben, met wratten,* t e r-b u t è r ĕ n ook è t ĕ m m ò t e r-b u t e r.

Wrattig, zie *Wrat.*

Wreed, zie *Onrechtmatig.*

Wreedheid, zie *Mishandeling.*

Wreken, zie *Vergelden.*

Wrevelig, *verstoord, knorrig, misnoegd, gemelijk, korzelig,* n g ĕ n-r è n g ĕ n = r è r è n g ĕ n. *Wrevelig worden, toorn voelen opkomen in hart* of *gemoed,* n g ò-b h a l a t è n a.

Wrijten, zie *Krakeelen.*

Wrijven, *inwrijven* iets met iets, iets *wrijven* met een schuursteen of dergel, n g ò s o k (k) of n g ò-s o t (k). Iets *afwrijven,* om het schoon of droog te maken, met een lap of derg., n g ĕ s s o t (k). Iemand *wrijven, drukken,* zie *Masseeren.* Iets *tusschen de palmen van de handen wrijven, fijn wrijven, zich* de oogen *wrijven,* met het platte van de hand of wel met de mouw, n g ò t j ĕ k (k). *De palmen der handen ronddraaiend tegen elkaar wrijven,* m ò s o t (p) t a n a n g. *Zich wrijven, zich schuren* tegen iets, bijv. tegen een heining, van iemand of een dier, a g h ú r s o n g. Zie ook *Schuren.*

Wrikken, zie *Loswrikken.*

Wringen *de handen,* l ĕ s-m è l ĕ s (p) t a n a n g. *Zich heen wringen door* iets, bijv. *door* een bamboezen heining, n j a l ò n ò d h i (s). *Zich wringen* van pijn, a l e q-p a l e q ook (doch in sterkere mate) a p ĕ l-d j h ú m p ĕ l. Zie ook *Worstelen.*

Wroeten, *omwroeten* den grond of een plant, van een varken, n j o n g k a r (s). Zie voorts *Krabben.*

Wrok. — *voeden* tegen iemand, g h a r ĕ t g h ĕ d d h ĕ n (k a).

Wurgen, *verwurgen,* door met de hand de keel dicht te knijpen, n j ĕ k k ĕ l (t j).

Z.

Zaad, *zaadkorrel*, zie *Kern*. *Zaad, zaadplant* van een gewas of plant, bijv. tabak, n è-b i n è-. *Het mannelijk zaad*, p ğ d d j h u met m a n n è A. en k a m a- - A T.

Zaadbal, b ą í q n a — of b i g h i n a p ğ l l e r. *Slechts een zaadbal hebben*, s a l e r.

Zaadkorrel, zie *Zaad*.

Zaag, d j h ą r g h ą d j h i B. P. = g h ą r g h ą d j h i P. = g h ą r ą-g h ą d j h i S.

Zaaien, *uitzaaien*, n a b ú r (t).

Zaak, *aangelegenheid, rechtszaak, actie, kwestie, artikel*, p a r k a r a = p r a k a r a. *Een actie instellen*, a p a r k a r a, enz.

Zaakgelastigde, *gevolmachtigde*, b ą k k e l.

Zacht, *zachtmoedig, zachtaardig*, s a b b h ą r. —, *dof*, van de stem, door demping van het aangeboren stemgeluid, l a o n. —, van een kussen, matras of van de huid, ğ m p o q B. P. = ğ m-p o k S. Van goed rijpe vruchten, b ú r n j ò-. Van wat goed gekookt is; *malsch* van vleesch (ook ongekookt); *niet hard, week*, van hout, als eigenschap van de houtsoort, ook van grond, p u w a-. Van iets zooals bijv. klei, l è-t j a q. *Zacht* of *zacht vallen*, van den regen, r è s e q. Ook r è m e s B. = r è t e s S. P. *Zacht en liefderijk, zoet*, van spreken, m a n e s.

Zachtaardig, zie *Zacht*.

Zachtmoedig, zie *Zacht*.

Zadel, *rijzadel*, p a-k a p a B. P. = k a k a p a S. B.

Zadelen, p a-n g a p a è, enz.

Zadelkussen van een inlandsch zadel, k a s ò r a n.

Zadelmaker, t ò k a n g-k ò l e q.

Zadelriem, zie *Singel*.

Zagen, ğ n d j h ą r g h ą d j h i, enz., zie *Zaag*. *Zagen*, zooals men moet doen, wil men een touw met een bot mes doorsnijden, ğ n-ḍ h i l ḍ h í l. *Zagend*, van het ademhalen van iemand die aamborstig is of wiens keel vol slijm is, ook van het ademhalen van een kat, n g e k-s ğ r n g è g h ą n ook (doch doffer) n g o k-s ğ r n g ò-g h ą n.

Zak, *groote*, van vezelstof, k a-r o n g. Iets zooals bijv. rijst, koffie *in zakken doen, zakken*, n g a r ò n g è. *Zak, zaklinnen, voor geld*, k a m p è l a n. *Zakje voor geld* of *in een buisje*, k a n ţ o n g. *Zakje voor geld*, ook p o n d j h í n. *Van touw vervaardigde en met groote mazen gewerkte buidel*, k a n ţ o n g — of p o n d j h í n r a d j h ú t.

Zakdoek, zie *Neusdoek*.

Zakken, *gezakt*, van water, o n g-

rot. —, *in zakken doen*, zie *Zak*. Zie ook *Laag*.

Zalf, in 't algemeen een uitwendig, bij wijze van smeersel, aangewend geneesmiddel, bĕḍḍhą q met kònjò A. T. Voor het lijf, (bĕḍḍhąq) parĕm, enz. Voor het aangezicht als schoonheidsmiddel, (bĕḍḍhąq) pòpor, enz. Voor het voorhoofd, pèles. Voor het onderlijf, tapĕl.

Zaliger, zie *Wijlen*.

Zamelen, *inzamelen* aardvruchten of andere vruchten, mòlong(p). Brandhout, enz., ngalaq(k) ook njarè(s).

Zamen. *Te* —, zie *Samen*.

Zand, bĕḍḍhi.

Zangwijze, *melodie, tĕmbangwijze*, laghu B. = laghu- P. (S.). Zie ook *Dichtmaat*.

Zat, *zijn bekomst er van hebben*, bhusĕn. Zie ook *Verzadigd*.

Zaterdag, (arè) sabtò = sattò.

Ze, zie *Hij* en *Zij*.

Zede, tata ook adhąt.

Zedig, zie *Eerzaam*.

Zee, *oceaan*, taseq. In eenige vaste uitdrukkingen ook: saghąrą, namelijk in: tĕngnga saghąrą, *volle zee, diepe zee*, waarvoor ook: aròngan, en in: ĕmbudjąi saghąrą, van een vruchtelooze handeling. *De zee*, in onderscheiding van *het vaste land*, zie *Water*.

Zeef, waardoor men een vloeistof zijgt, pasarèngan of panjarèngan. *Van bamboe gevlochten wan* waarop de rijst wordt gezuiverd, ghąḍḍhąng. *Van bamboe gevlochten wan* om zand te zeven, èrek. *Zeef* om meel te zeven, pangadjądhąn. Een vloeistof *zeven*, njareng. Zand, ngèrek. Meel, ngadjąt(a). Rijst *wannen*, om ze van het kaf te zuiveren, nampè(t). Rijst *wannen*, om ze van de fijne zemelen (búqŭq) te zuiveren, ĕnḍiqḍiq (= ĕnḍiḍḍiq B. P.).

Zeehandelaar, zijnde zelf gezagvoerder op zijn vaartuig, djhurąghąn = djhąrąghąn.

Zeekrab, kapèteng B. P. = kapèṭeng S.

Zeeoever, zie *Kust* en *Strand*.

Zeep, sabhún = sabùn. Iets *inzeepen*, njabhún, enz. *Zich inzeepen*, asabhún, enz.

Zeepaardje, djhukoq rąn-djhąrąnan.

Zeepboom, zekere boomsoort, bhùngkana lĕrrĕk. *De vrucht*, lĕrrĕk.

Zeer, *uitermate, bij uitstek, uitstekend, bijzonder, grootelijks, buitengemeen, ongemeen, hevig, erg, geducht*, zooals: *zeer stout*, nakal ḍąllu = — ḍillu (= — dhąllu = — dhillu = — ghąllu = — ghíllu B. P.) ook: talèbąt nakal of tanakalḍąllu, enz. of ook wel bhą-

ngĕt nakalla of tjeq nakalla met sakalangkong nakal = sakalangkong nakalla of sangĕt nakalla A. Van de warmte, loq-ngĕlloq(k). Van het licht, bijv. van de maan, ngĕntar = tar-kĕntaran. *Uiterst, bij uitstek,* bijv. van iemands schoonheid of lieftalligheid, taq djhąmaq-djhąmaq. *Zeer doen, bezeeren* iemand, masakeq(p). *Zeer doen, zeer willen doen* (fig.) iemand, ook met een goede bedoeling, bijv. om hem tot een ander inzicht te brengen, ook mapĕddhi-(p). *Niet heel erg,* taq patè. *Zeer, erg, hevig, bedenkelijk,* van ongesteld of ziek zijn, sara met sąngĕt A. T. *De allerergste,* bijv. van slechte handelingen, sè bąq-djhubąqąn dhibiq.

Zeeroover, bhądjhąk ook gĕndong.

Zeeschildpad, pĕnnjò.

Zeewier, waarvan men door koking een spoedig stollende, gebonden vloeistof verkrijgt, die gebruikt wordt bij het maken van geleien, gudir.

Zeeziek, mabúq. In hevige mate, mĕndhĕm. Zie ook *Dronken.*

Zegel, *gezegeld vel* of *blad papier,* sègĕl = sigĕl.

Zegelen, ngĕttjap(ĕ).

Zegen van iemand of van God, bhĕrkat ook sabąb. Zie ook *Heilbede.*

Zegenen, *zijn zegen en heilbede medegeven aan* iemand, ĕndhuwąi = ĕndu'àè.

Zegenbede, zie *Heil.*

Zegepralen, mĕnnang pĕrrangnga.

Zeggen. Iemands *zeggen, wat* iemand *zegt* of *spreekt,* òtjaq met dhąbu- of pangandhika A. T. Tot een meerdere, ator = pèatòran. *Men zegt, naar men zegt, zooals het gerucht gaat,* òtjaqna of bĕrtana. Zie ook *Spreken. Van* iemand of iets *zeggen,* ngòtjaq(k) of ngòtjaqaghi(k) met ĕndhąbuwaghi of ngandhikaqaghi A. T. *Van* iemand iets kwaads *zeggen,* ngòtjaqè(k). Iemand iets *zeggen,* ĕmbąląi met ĕndhąbuwi A. T. Een meerdere iets *zeggen,* ngatòrè òneng. *Hetgeen gezegd wordt in een brief,* mònjèna sòrat. *Bij zichzelf zeggen,* ngòtjaq è-dąlĕm atè met adhąbu- (of ngandhika) è-dąlĕm ghąli- A. T. *Eens gezegd, blijft gezegd,* tjòpa mon ghąggbąr, taq kĕnneng èdjhiląt pòlè-. *Geen boe of ba zeggen,* nĕng-ĕnnĕng met mendhĕl A. T.

Zegswijze, zie *Uitdrukking.*

Zeil van een schip, *huiszeil,* ladjąr. *Zeilen, uitzeilen, onder zeil*

gaan, varen, op zee gaan, een tocht over zee doen of *gaan doen*, a l a d j ą r. De zeilen *stellen*, ĕ m b h ą b b h ą r. *Varen, op zee varen, gewoon te varen*, als een beroepsbezigheid, a l a l a d j ą r ą n = a l a d j ą r ą n.

Zeildoek, *grof doek*, m ò ţ a.

Zeilen, zie *Zeil*.

Zeker, *wis, stellig, zonder twijfel, bepaald, bekend*, k a r u w a n ook t a n t ò of m a s ţ è. Zie ook *Vast*. *Zeker, een feit zijn*, t ĕ r r a n g. *Van iets zeker, verzekerd zijn*, n a n t ô w a g h i of m a s ţ ê j a g h i.

Zekerheid, k a t a n t ô w a n. — *hebben* aangaande iets, t ĕ r r a n g (k a).

Zelden, zie *Schaars*.

Zeldzaam, zie *Vreemd*.

Zelf, *in eigen persoon, van zelf*, d h i b í q ook d h i r í q.

Zelfs, zie *Wat meer is*, onder *Meer*.

Zelfzuchtig, *eigenbelangzuchtig*, ĕ n ḑ ą q ò ḑ i q k a d h i b í q.

Zemelen, zie *Bolster*.

Zendeling, zie *Bode*.

Zenden, *sturen, overmaken, overzenden, wegzenden*, a k è r e m. Iemand of iets *zenden*, bijv. een arrestant *opzenden*, n g è r e m. Aan een meerdere, n g a t o r r a g h i (a). *Aan* iemand iets *zenden*, n g è r è m è. *Aan* een meerdere iets of iemand, n g a t ò r è (a). *Bezending*, als geschenk, k è r è m a n. Aan een meerdere, t o r-a t o r. Iemand *zenden* ergens heen, om daar het een of ander te verrichten, n j ò r ò- (s) met m a k o n (p) of n g o n k o n (k) ook n g ò t o s (ò) A. T.

Zengen, gevogelte, om het gemakkelijk te kunnen plukken, *schroeien*, ĕ m b i d d h ą n g.

Zes, ĕ n n ĕ m of n ĕ m-ĕ n n ĕ m ook m ĕ n n ĕ m. *De (het) zesde, ten zesde*, k a ĕ n n ĕ m m a.

Zestien, n ĕ m-b h ĕ l l ą s.

Zestig, s a b i d h ą k.

Zetel, zie *Stoel* en *Zitplaats*.

Zetelen, *gevestigd zijn*, b ą ḑ ą met a l e n g g h i- B. P. = a l o n g g h u- S. P. als A. T.

Zetten. Iets — tegen iets aan, bijv. een tafel tegen den muur, m a n a l p e q (p). Iets *recht overeind* —, m a m a n d j h ĕ n g (p) ook m a n a d d h ĕ k (p). Iets zooals een stok — tegen den wand, m a n j a n ḑ ą r (p). Zie ook *Zitten*. Koffie of thee —, n g a n d h ĕ l (a). Een rijstveld *onder water zetten*, n ò r a p (t) of n ò r a b h i. *Onder water gezet*, van een rijstveld, a t ò r a p.

Zeug, b ą b i (b i) b i n e q.

Zeven, p e t t o q of p a p e ţ t o q. *Met hun zevenen*, k á p e t t ò.

Zeven, *ziften, wannen*, zie *Zeef*.

Zeventien, p e t t ò-b ĕ l l ą s.

Zeventig, p e t t o n g p ò l ò-.

Zich, a b ą q n a K. en b h ą d h ą n n a

A. K. *Zich zelf*, abąqna dhibiq, enz.

Ziek, *ongesteld, krank*, ghĕrring ook sakeq met anglò- A. en songkan A. T.

Ziekelijk, *af en toe ziek, sukkelen*, sakeqan A. K. met songkanan A. T.

Ziekenhuis, zie *Hospitaal*.

Ziekte, *kwaal*, in betrekking tot den zieken persoon, zie *Ziek*. *Ziekte*, in 't algemeen, ghąghĕrring of panjakeq = panjaket. *Vallende* —, djąnadjąnĕn B. P. = djąm-adjąmĕn S.

Ziel. —, in bevolkingsregisters en derg., òreng. Zie ook nog *Geest*.

Zieltogen, asakarat.

Zien, *te zien krijgen*, ngabąs(a). Ook adjhĕlling B. P. Iemand of iets *zien, te zien krijgen*, ngabąs, ook ĕndjhĕlling B. P., met nèngalè(t) B. P. als A. en ngòladhi(ò) B. P. = nangalè(t) S. als A. T. *Zien, aanschouwen, ontwaren, bemerken, bespeuren* iemand of iets, B. P.: ngatèla(k) = ngatèlaq(k) of ngatèlaqè (k) = nganèlaqè(k) = nganalè(k) of nganaleqè(k) met nèngalè(t) A. en ngòladhi(ò) A. T. Voor *zien, ontwaren, bemerken, bespeuren* iemand of iets, ook ngatąòwè(k) of nganaòwè(k). Iemand of iets *aanzien, aankijken* of *gadeslaan, naar* iemand of iets *kijken*, ngabąssaghi, ook ĕndjhĕllingngaghi B. P., met nèngalè(t) B. P. als A. en en ngòladhi(ò), enz. A. T. Idem, *zonder blikken*, mandhĕng(p). *Zien, kijken naar* iemand of iets uit iets, bijv. een raam, ngongngang(ò). *Zien, met het eene oog toegeknepen, langs* iets, bijv. een liniaal, om te onderzoeken of het recht is, ngèlĕng(è). *Zien, komen zien naar* iets, zooals een vertooning in het openbaar, ook een aanplant, nengghu(t) met nèngalè(t) B. P. als A. en ngòladhi(ò), enz. A. T. *Naar alle kanten rondzien* of *kijken*, zooals bijv. wel iemand doet die ergens passeert waar het onveilig is, ngas-bhąlingasan. *Goed zien*, ook *goed te zien*, palasdhą. Iets *in de bijzonderheden nazien, nagaan* of *gadeslaan*, nèlang(t). Zie ook *Opmerken*. *Met groote oogen grimmig kijken*, mantjĕllaq(p) = njampĕllaq(tj) ook mantjòrĕng(p). Idem *naar* iemand, mantjĕllaqè, enz. *Niet kunnen zien, niet van zich af kunnen zien*, omdat men zelf in het licht zijnde, in het donker kijkt, sòlap. *Met wenden van het hoofd zien* of *kijken*

naar iemand of iets, n ò l è· (t).

Ziertje. *Een* —, zie *Weinig.*

Zichtbaar, *in 't zicht, zich vertoonen,* katon. —, van de maan, voor het eerst na donkere maan, tangghąl. Zie ook *Merkbaar.*

Ziften, zie *Zeven.*

Zij, voornw. 3e persoon, zie *Hij.*

Zijde, sottra. *Half zijden stof,* zooals men wel gebruikt voor een baadje, ğggrim.

Zijde, *kant,* pengghir. —, van het lichaam, door de ribben ingenomen, lambhúng. *Scherpe kant,* zooals die van de bhąlingbhing-vrucht, *scherpe rug,* zoo als die van een mager rund, gąligir. *Op de zijde,* van liggen en van zitten of staan, *met de zijde* tegen iets of *niet rechtop,* mèreng. *Aan de eene zijde, aan de andere zijde,* saladjąna = saladjąqąnna. *Zijde, de zijkant,* bijv. van een huis, èreng. *Op zijde gaan,* njèsè-(s) ook njengla-(s) of njempang(s). Iets *naar de zijde* of *naar den kant voeren,* zoodat het niet in den weg staat, manjèsè-(p), enz.

Zijgevel, zie *Gevel.*

Zijn, *ergens zijn,* bąḍą. *Er* iets *doen zijn, maken* of *zorgen dat* iets *er is,* mabąḍą(p). Ook voor *zijn,* als resultaat van *het worden,* dhąddhi. *Zijn, te zamen zijn* met, *de metgezel zijn* van iemand, abhąrğng (bąn) met asarğng A.

Zijn, bezittelijk voornaamwoord, ook *haar, hun,* a of na met èpon A. als suffix; na komt steeds voor achter een open of slechts door q gesloten woord: zie de spraakkunst § 54.

Zijpad, zie *Zijweg.*

Zijweg, zie *Weg.*

Ziltig, zie *Zout.*

Zilver, *zilveren,* salaka ook pèraq. *Zilvergeld,* ook pessè pòtè-.

Zilveren, zie *Zilver.*

Zilvergeld, zie *Zilver.*

Zin. Iemand *in alles wat hij verlangt* of *wil den zin geven,* nòrot(t) sakarğbbhą. *In* een vrouw of man *zin hebben,* ngakarğbbhi (k) met ngasòkanè(k) A. T. *Een van zin, eenparig,* sarğmbhąk.

Zin, *beteekenis* van iets, zooals een toespeling of zinspeling, artè ook maqna- of maksod. Zie ook *Beteekenis.*

Zin, *volzin,* òkara.

Zindelijk, *proper* van aard, rğssek.

Zingen, *fluiten,* van een vogel, amònjè. Van een rijstvogeltje, asijol. Zie voorts *Liedje.*

Zink, ğsseng.

Zinken, *gezonken, onder water,* van iets, njellğm(s). —, *naar de diepte gaan* (onbedoeld), van menschen en dieren, tasellğr-

talĕllĕp. —, van een vaartuig, talĕbbhu ook karĕm.

Zinnebeeld, èbạrạt ook bibạrạt.

Zinsnede, in poëzie, paddhạ.

Zinspeling, *toespeling*, parsĕmmon. *Die maken op* iemand, njĕmmònè.

Zitbankje, *laag*, djhạngkaq.

Zitplaats, *zetel*, katòḍjúqạn = katòdjudhạn met palengghijạn = kalengghijạn, enz. A. T. Zie *Zitten*.

Zitten, *gaan zitten, gezeten zijn*, tòdjúq met alengghi- B. P. = alongghu- S. P. als A. T. *Gezeten zijn*, ook djúq-tòdjúq. *Zitten, gaan zitten op* iets, bijv. *op* een stoel, ook *in* iets, bijv. *in* een koepel, ngatòdjúqi(k) = ngatòdjudhi(k) met ngalengghiqi(k), enz. A. T. Iemand *laten zitten, doen plaats nemen, uitnoodigen te gaan zitten*, matòdjúq(p) met malengghi-(p), enz. A. T. *Zitten in de tegenwoordigheid van een meerdere*, atjabis of njabis. *In zoo* iemands *tegenwoordigheid*, njabisi. *Zitten, met de beenen kruiselings onder het lijf geslagen*, asèla. *Zóó, maar met de knieën min of meer naar boven gericht*, asèla pangghúng. *Zitten*, zooals gemeenlijk de vrouwen, t. w. *met beide beenen bij elkander geplaatst en naar achteren getrokken*, atempò-. *Zóó, maar met de beenen van elkander geplaatst*, atempò kataq. *Zitten* of *liggen met de beenen recht voor zich uit*, ngondjhúr(ò). *Met één been recht voor zich uit*, ngondjhúr saladjạ. *Met opgetrokken knieën zitten*, aḍạrúkkong. *Zitten, zich steunende* of *leunende op een rechtuit gestoken arm waarvan de hand plat op den grond ligt*, asandhuwạ. *Wijdbeens zitten* of *staan*, naṭṭang (ṭ) ook aḍạrạkkang. *Zitten tegen* iemand *aan*, van iemand, njanḍạri(s). *Zitten*, van een vogel, vlieg, kapel, enz., nengghạq(t). *Rechtop zitten*, ngadjĕng. *Zitten* of *staan in een hoekie* of wel *stijf tegen den wand, willende zich zoo klein mogelijk maken*, nalpeq(t). Ook njalpèpeq (s) B. *Door elkander zitten*, van iemands haar, salbút. *Er in zitten, niet op zijn gemak, zich angstig maken*, kèneq-atè met kèneq-ghạli- A. T.

Zitting, van een college, zie *Verzameld*.

Zoek. — *zijn, weg*, èlang.

Zoeken, *naar* iets, met den zin van *trachten te krijgen, er aan zoeken te komen*, njarè(s). *Naar* iets dat zoek is of *naar* iemand, ook njareqè. *Zoeken, vorschen naar* iets tot kennis en wetenschap, mareksa(p). Iets

overal in hoekjes en gaatjes zoeken, rè-sarêjan. Iemand of iets, *iedereen ondervragende en overal snuffelende, zoeken,* ngòbhĕ̦s (ò). Zie ook nog *Opzoeken.*

Zoenen, zie *Kussen.*

Zoet. — *van smaak,* manes. *Zoet, niet ondeugend,* van een kind, b(h)ĕ̦ttjeq A. K. en saè- A. *Zeer zoet, overzoet van smaak,* njĕ̦pnjĕ̦p. *Uiterst, al te zoet van smaak,* kamanèsĕ̦n. *Zoeten, aanzoeten,* mamanes(p).

Zoetjes, zie *Allengs* en *Langzaam.*

Zoetvloeiend, zie hiervoor *Aangenaam.*

Zog, zie hiervoor *Melk.*

Zog, zie *Zeug.*

Zolder, zie *Vliering.*

Zon, *de zon,* arè.

Zondag, (arè) ahad ook menggu.

Zonde, ook *zondigen* en *zich bezondigen,* dhura̧ka = dhăra̧ka. *De weg der zonde,* djha̧la̧nna dhura̧ka.

Zonder, taqkaţek of taqkaḍhik met taqmahi A.

Zonderbaar, zie *Vreemd.*

Zonderling, zie *Vreemd.*

Zondig, zie *Verkeerd.*

Zondigen, zie *Zonde.*

Zonneblind, van iemand, kapĕ̦ttĕ̦ngngĕ̦n.

Zonneklaar, tĕ̦rrang sakalè.

Zonnescherm, zie *Regenscherm.*

Zonsondergang, tjompĕ̦t-arè.

Zonsopgang, mĕ̦ttò-arè.

Zonsverduistering, zie hiervoor *Eklips.*

Zoo, *op deze* of *die wijs,* (ḍa̧q-) ba̧rija̧ = ḍa̧q-rija̧ = ḍa̧q-ija̧ met (ḍa̧q-)ba̧rintò = ḍa̧q-rintò = ḍa̧q-intò T. en sapanèka A. Ook sakaqintò = sakaqḍintò S. P. als A. *Zoo* groot, *zoo* lang, *zoo* veel, saba̧rija̧ (radja̧na, enz.) met saba̧rintò T. en sapanèka (= sakaqintò, enz. S. P.) A. *Zoo goed als,* sasat.

Zooals, *overeenkomstig, invoege als,* ba̧ra̧mma, enz.; zie *Hoe. Zooals dat,* mara ruwa, enz. *Zooals dit,* mara rija, enz.

Zoodat, *zoozeer, in die mate, tot .... toe, tot aan toe,* zie *Totdat. Zoodat, bijgevolg,* dha̧ddhi.

Zoodra, zie *Terstond.*

Zoogen, zie *Zuigen.*

Zool, gha̧mparan met tètĕ̦jan gha̧mparan A. T.

Zoom, kĕ̦llem. *Met een zoom,* akĕ̦llem. *Zoomen,* ngĕ̦llem. *Aangezette zoom,* palèpet. *Met zulk een zoom,* apalèpet. *Zoo zoomen,* malèpèdhi.

Zoomen, zie *Zoom.*

Zoon, anaq (la)lakeq met pottra (la)lakeq A. T.

Zooveel, zie *Zoo. Zooveel als, bij wijze van, te rekenen als,* kaètong. Mede voor *zooveel moge*

lijk, zooveel doenlijk, saollè-ollè-.

Zoozeer, zie *Zoodat.*

Zorgelijk, *onrustbarend,* ngabạ-tèrè(k).

Zorgeloos, *slordig, onoplettend, achteloos,* zie *Nalatig.*

Zorgen, *waken voor* iets of iemand, ğnraksa ook ğnrabạdhi. Voorts nog: *zorgvuldig zorgen, zorg dragen voor* iemand of iets, *voor* iemand *in allen deele zorgen, zoowel voor zijn lichamelijke behoefte als voor de ontwikkeling van den geest,* maratènè(p).

Zorgvuldig, tètè-.

Zot, *van zinnen beroofd, gek,* zie *Krankzinnig. In een toestand verkeeren grenzende aan krankzinnigheid,* ten gevolge van verdriet en hartzeer, ròḍğk P. = ròḍhğk B. Zie ook *Onverstandig.*

Zout, budjạ-. *In* iets *zout doen, zouten, inzouten,* ğmbudjại. *Zout, gezouten, ziltig, hartig,* assen = attjen.

Zoutachtig, van water, anta.

Zouteloos, *smakeloos,* zie *Flauw.*

Zouten, zie *Zout.*

Zoutmaat, *de zoutmaten* aan een zoutpakhuis, panakğrran.

Zoutvat, bạḍḍhạna budjạ-.

Zoutwater, aeng assen.

Zoutpakhuis, guḍàng — of guḍạng budjạ-.

Zoutpakhuismeester, mantrè-budjạ- ook mantrè-gàrğm.

Indien een Europeaan, tuwan-pakes.

Zuchten, *zuchten loozen,* aon-djhúq — of ngondjhúq njabạ. *Zuchten, stenen,* asğrrò.

Zuid, *het zuiden,* laoq. *Naar het zuiden, zuidwaarts, naar het zuiden gaan,* ka-laoq. *Bezuiden,* è-laoqna. *Zich in het zuiden bevinden,* ngalaoq.

Zuidwaarts, zie *Zuid.*

Zuidzee, taséq laoq.

Zuigeling, *heel klein kind,* bhạ-djíq = bhạbhạdjíq.

Zuigen, van een kind of van een dier, njòsò(s). Een kind, een jong *zoogen, laten zuigen,* njò-sòwè. *Op* iets *zuigen, aan* iets *zuigen, van* iets *opzuigen,* ngè-sğp (è) ook njğpsğp (s) of njğssğp(s). Ook voor *aan, op* iets *zuigen, lurken,* ngğnnjot (k).

Zuinig, eten en zich kleeden *op zijn zuinigst doen,* zie *Oppassend.*

Zuiver, zie *Schoon.*

Zuiveren terrein van struiken en derg., ruigte en onkruid door wegkapping of afkapping met een kapmes of derg., ğnrabạs. *Schoon, geheel gezuiverd,* van grond, lènjè. Een beplant terrein *met een werktuig van onkruid zuiveren,* ğnraò-. Boomwol *zuiveren van de pitten,* ma-lòsğr(p). Zie ook nog *Zuive-*

ring van goederen, zoomede *Schoon* en *Schoonmaken*.

Zuiverend, zie *Afdrijvend*.

Zuivering. — van goederen, zekere religieuse belasting, d j h ą k a t. *Van* iets *die betalen*, goed of goederen *zóó zuiveren*, ĕ n d j h ą-k a d h i.

Zulk, *zulke*, zie *Zooals* (*dat* of *dit*).

Zulks, zie *Die*.

Zullen, *zouden*, b h ą k a l K. en b h ą ḍ h i A. K.

Zundgat van een kanon, l ò b ą n g-n g a p a n ò m a n g a n. Van een geweer of pistool, l ò b ą n g n g a s ò-s ò s ò.

Zus, zie *Zoo*.

Zuster, t a r è t a n (b i) b i n e q. Voor *volle zuster*, *halfzuster*, *oudere zuster* en *jongere zuster*, zie bij *Broeder*.

Zuur, *wrang*, *verzuurd*, t j è l o q. *Zuur*, *onvriendelijk*, van iemands gelaat of uiterlijk, zie bij *Onvriendelijk*.

Zuurdeeg, bij gegiste rijst of cassave (t a p a j), r a g h i.

Zuurkijken, zie *Boos*.

Zuurzak, *anona muricata*, de vrucht, n a n g k a m ô r i s ook n a n g k a e n g l a n.

Zwaaien een wapen, m ò l a n g (p). *Met de armen zwaaien*, onder het loopen, a l î m b à j B. P. = a l è m b ą j S. P. Iets dat men in de hand heeft *zwaaien*, *heen en weer zwaaien langs het lijf*, ĕ n l î m b à j j a g h i, enz.

Zwaar van gewicht, *zwaarte*, *gewicht*, b ĕ r r ą q. *Zwaarte*, *gewicht* van goud en zilver, ook *zwaar*, van iemand of een lijk, b h u b h ú t. Van ziek ook van gewond zijn, s a r a met s a-n g ĕ t A. T. Van ziek zijn, ook p a r a n a. Van knevels, haar en baard, g h ą m b h ą q. Van iemands stem, r a d j ą. Van iemands mooie stem, ook a g h ú r. Van een arbeid, b ĕ r r ą q ook s a r a. Van tabak, a m p ĕ k. *Zwaar in het hoofd*, bijv. van verkoudheid of door niet te hebben geslapen, b ĕ r r ą q-t j è ț a k, zie *Hoofd*. *Zwaar geladen*, *diep geladen*, van een vaartuig, s a r a t. Zie ook *Zwaarlijvig*.

Zwaard, *sabel*, *degen*, p ĕ ḍ ḍ h ą n g. *Met een zwaard* of *sabel slaan*, *sabelen*, m ĕ ḍ ḍ h ą n g. *Met* een zwaard *slaan*, m ĕ ḍ ḍ h ą n g-n g a g h i.

Zwaarlijvig, *corpulent*, *vet*, *zwaar*, l ĕ m p ò-.

Zwaarmoedig, s o s s a-.

Zwaarte, zie *Zwaar*.

Zwaarwichtig, *zeer belangrijk*, r a d j ą.

Zwager, zie *Schoonbroeder*.

Zwagerin, zie *Schoonbroeder*.

Zwak, *niet sterk*, l è t j a q of l ĕ m-m e r ook g h ĕ d d h ú r. *Zwak*,

verzwakt, van de oogen; *zwak van gezicht*, *niet goed meer kunnen zien*, r a b ĕ n g.

Zwalken, zie *Rondzwerven*.

Zwaluw, d h ạ d d h ạ l i.

Zwam, verkregen van den arren, k è b ú l B. P. = r a b ú q S.

Zwang. *In — zijn*, d h ạ d d h i a d h ạ t.

Zwanger, en van een dier: *bezet*, n g a n ḍ ú n g (k) met b ạ b ĕ r r ạ q A. en b h u b h ú t A. T. Een vrouw, voor men ze trouwt of die men niet wil trouwen, *zwanger maken*, n g a n ḍ u n g è A. K. *Van een kind zwanger gaan*, een kind *in den schoot besloten houden*, n g a k a n ḍ ú n g (k) A. K.

Zwarigheid, zie *Moeielijkheid*.

Zwart, t j ĕ l l ĕ n g. Ook t j e l l ĕ n g B. *De tanden zwarten*, *zwart maken*, a b h ạ n j o n B. P. = a s è s e k S. met a s è s e k B. P. als A. T. Zie voorts *Donker*.

Zwartsel, t. w. zeker preparaat waarmede men de tanden zwart maakt, b h ạ n j o n B. P. = b h ạ b h ạ n j o n S.

Zwavel, *sulfer*, b ạ l i r ạ n g.

Zweep, p ĕ t t j o t. Verg. *Karwats*. *Met een zweep een slag geven*, *zweepen*, m ĕ t t j o t. Zie ook *Rijtuigzweep*.

Zweepen, zie *Zweep*.

Zweer, ook *met een zweer*, van een lichaamsdeel, m o r n a n g. Zie ook *Verzweringen*.

Zweet, p ĕ l l ò- met k a r è n g ĕ t A. T. *Zijn in een bad van zweet*, k ò p ò b ạ n p ĕ l l ò-.

Zweeten, a p ĕ l l ò- met a k a r è n g ĕ t A. T.

Zwellen, *opbollen*, m a l ĕ n ṭ o n g ook m a ṭ o ṭ ṭ o n g. In ergere mate, bijv. van den buik, m a l ĕ n ḍ h ú n g. Zie ook *Uitzetten*.

Zwemmen, a l a n g n g o j. *Naar iemand of iets toe zwemmen*, ĕ n l a n g n g ò j è.

Zwenken zijn paard, zie hiervoor *Wenden*.

Zweren, zie *Eed*.

Zwerk, zie *Uitspansel*.

Zwerm, zie *Vuurwerk*.

Zwerven, zie *Rondzwerven*. *Rusteloos heen en weer zwerven*, van de oogen, a l i j ĕ r of j ĕ r-l i j ĕ r r a n.

Zwerver, *landlooper*, ò r e n g p a l a n t j ò n g a n.

Zwetsen, *snoeven*, *pochen*, *grootspreken*, g h ĕ n ḍ h ạ k. Idem, daarbij nog *uittartende taal voerende*, a s ò s o m b h ạ r ook a k a k a d j h ú n.

Zweven. — *in de lucht op zijn wieken drijven*, van een vogel, n g a t a n g (k). *Over den grond zweven*, *een lichten bevalligen gang hebben*, n g a l è n e n g (k).

Zwichten, *onderdoen*, k a l a- ook k a b ú n.

Zwiepen, *heen en weer zwiepen*, zie *Slaan*.

Zwierig. — *gekleed,* zie *Uitdossen.*

Zwijgen, *stilzwijgen, niets zeggen, den mond houden,* n ĕ n g-ĕ n-n ĕ n g met m e n d h ĕ l A. T. Iemand *doen zwijgen, zich doen stil houden,* muziek of muziek-instrumenten *doen zwijgen,* m a-ĕ n n ĕ n g (p). *Zwijgen, zich stil houden,* van personen die rumoer maakten of van het rumoer, è s ĕ p B. P. = ĕ s s ĕ p S.

Zwijm. *In — vallen* of *zijn,* zie *Bewusteloos worden.*

Zwijn, zie *Varken.*

Zwikken, *achterover* of *op zij zwikken,* van een kind welks hoofdje achterover of op zijde valt om-dat men dat niet steunt bij het opnemen van het kindje, t a-r o ń g g ą q.

Zwoegen, *hijgen van vermoeienis,* n g a n g s o r.

VERBETERINGEN EN BIJVOEGSELS.

Onder **Aangezicht.**	In pl. v. ook lees: A. en
» **Aanslaan.**	» » » aghąúng ... enz. lees: zie *Blaffen.*
» **Aap.**	» » » *bruine* lees: *muisgrauwe*
» »	Voeg in als slot: ook — bhuḍhĕ̜ng. *De geelbruine aap,* tòkang B. P. = tokkang S.
» **Aardnoot.**	Voeg in achter katjang: B. P. = òtoq tjèna S.
» **Achillespees.**	In pl. v. seq-biseq lees: òraqna tombĕ̜t S. P. = — tongkaq B. P.
» **Achter.**	Voeg in achter ḍi-buḍiją n: enz. » » » ka-b'uḍi: enz. » » » ḍąri-buḍi: enz.
» **Achterkamer.**	Moet vervallen: buḍi
» **Afbreken.**	In pl. v. *iets van (uit)* een voorwerp, lees: iets met de hand,
» »	» » » Idem *een stukje,* lees: Idem *van* iets een stukje,
» **Afbreuk.**	» » » maròghi lees: marògi-
» **Afdanken.**	» » » *gedaan geven,* van lees: *gedaan geven aan*
» **Afgunstig.**	» » » èrè lees: aèrè
» **Afhandelen.**	Voeg in als slot: met marampong(p) A. T.
» **Afluisteren.**	» » » » met mèrĕ̜ngngaghi A. en mèjarsaqaghi(p) A. T.
» **Alom.**	» » » » met è-ma-koqímma T. en è-ma-kaqḍímma of è-ma-kaqímma A.
» **Als.**	In pl. v. A. lees: facultatief A.
» **Architraaf.**	Voeg in achter pamèkol: B. P. = lambhąng S. P.
» **Aschwater.**	In pl. v. ląnḍhą. lees: zie *Loog.*
» **Bak.**	» » » ḍuląng. lees: bíntangan B. P. = tangbíntangan S. P.
» **Barak.**	» » » *caserne,* tangsi-. lees: zie *Caserne.*
» **Bedgordijn.**	» » » kalambu ... enz. lees: zie *Gordijn.*
» **Begeerig.**	» » » ghíndhrąng ook ghíntrang. lees: zie *Haken.*
» »	Moet vervallen: Iemand door iets *begeerig, tuk maken,* maghíndhrąng(p). enz.
» **Begeerlijk.**	In pl. v. ĕ̜ngghíndhrąngngaghi, enz. lees: maghímbhąng(p). enz.; zie *Haken.*
» **Begeven.**	» » » njapot(s) ook njanḍąq(s). lees: ngentarè (è).

Onder	Berisping	In pl. v. *les, vermaning,* pabur*ú*k. lees: bhạng-om-bhạng met dhạdhukan A. T.
»	Bevinding.	Voeg in als slot: met pamangghi- A.
»	Bijwijf.	In pl. v. of lees: met
»	»	» » » met lees: of
»	Bil.	» » » zie *Achterste.* lees: bạngkong.
»	Bladerloos.	Voeg in achter ngartjang: P. = kartjang B. S.
»	Blanketsel.	Voeg in als slot: ook bĕḍḍhạq met kònjò A. T.
»	Blijven.	In pl. v. zich eenmaal gevestigd zijn, lees: eenmaal gevestigd zijn,
»	Blind.	» » » kètjèk — lees: kêtjĕk —
»	Blinddoek.	» » » waarmede men ... enz. — tòpong. lees: zie hiervoor *Deksel.*
»	»	» » » nòpòngè. lees: zie hiervoor *Bedekken.*
»	Bloem.	Voeg in achter kĕmbhạng: met sĕkkar A. T.
»	Bloot.	Moet vervallen: of ĕnlènjè.
»	Bode.	Voeg in achter lap-òlap: B. = moqamoq P. = tjòtjòlok S.
»	Bolstaartkip.	» » » tokkọng: B. P. = — tòkong S. P.
»	Boom.	In pl. v. bhúngka lees: bhúngka-
»	Boven.	» » » = bhúndjhúl. lees: (= bhúndjhúl S. P.).
»	Cent.	Moet vervallen: *Een voor een halve duit,* ghutok.
»	Clitoris.	Voeg in als slot: met entĕn A. T.
»	Deken.	In pl. v. òlĕs A. T. lees: òlĕs B. = kĕmmol P. als A. T.
»	Denken.	Voeg in als slot: met ngaghạli-(k) A. T.
»	Dokter.	In pl. v. ook doktĕr. lees: (ook doktĕr B.).
»	Domicilium.	Voeg in als slot: met kalengghijạn B. P. = kalongghuwạn S. P. als A. T.
»	Doodloopend.	Voeg in achter tjoṭṭoq: S. P. = tjòṭoq B.
»	Doof.	» » » kòpok S. P.: Een euphemistische uitdrukking voor *doof* is kòrang pangèḍíng en van daar ook: kòrang pamèrĕng A. en kòrang pamêjarsa A. T.
»	Doorschijnend.	» » » naraḍạng(t): B. P. = njaraḍạng S.
»	Doorzicht.	Voeg in als slot: met pangaòneng A. en pamêjarsa A. T.
»	Doorzichtig.	Voeg in achter naraḍạng(t): B. P. = njaraḍạng S.
»	Drup.	In pl. v. apĕrra. lees: apĕrra-.
»	Eerst.	Voeg in achter ghíllu: met ḍhimen of ḍhingen A.
»	Eertijds.	Voeg in als slot: met (ghíq) ḍhimen of (ghíq) ḍhingen A.
»	Eindje.	In pl. v. ook tongghạq. lees: S. P. = tongghạq B.
»	Els.	» » » naróbhạn, lees: naròbhạn,
»	Enkel.	» » » tjĕṭṭek. lees: seq-biseq. Ook tjatjĕṭṭek S.
»	»	Voeg in achter bhại: met b(h)isaos A.
		» » » padjhạlạn: met palòmampa- A. T.

Onder **Geboren.**	In pl. v. lahír lees: lahîr
» **Gedicht.**	Voeg in achter nĕmbhąng: met maos A. T.
» **Gekronkeld.**	» » » alongkĕr: B.
» **Gekruld.**	In pl. v. palekkĕr. lees: zie *Krulhaar.*
» **Gelasten.**	Voeg in achter njòrò-: met makon(p) of ngonkon (k) A. T.
» **Gemeenschap.**	Voeg in achter ngapòlong(k) tèḍúng: met ngarasmen(k) A. T.
» **Gereed.**	In pl. v. saḍiją- lees: saḍiją
» **Gezwel.**	Voeg in achter kalendjhĕrrąn: B. P. = kalendjhĕr S.
» **Grafplankjes.**	Voeg in als slot: met pasĕkkaran A. T.
» **Heden.**	In pl. v. lat-djàlit = lą́t-djąlít. lees: lat-djàlit B. P. = lą́t-djąlít P. = ląr-gąlír S.
» **Hulg.**	Voeg in achter nel-manèlan: B. P. = líq-djhĕllíqąn S.
» **Jonggetrouwden.**	In pl. v. ook pangantan. lees: (ook pangantan S. P.).
» **Kaal.**	» » » of ghúnḍúl. lees: B. = ghúnḍúl S. P.
» **Klappertanden.**	» » » ngòṭak. lees: ngòṭak ghighina ook ngètek(è) — of ngĕttĕr(k) —.
» **Koper.**	Voeg in achter tambhąghą: B. en achter dhímbbąghą: S. P.
» **Kracht.**	In pl. v. bhąnṭĕng-òrĕng B. = bhąngkolĕng P. lees: van iemand die lang en groot is, bhąngkòlĕng, ook bhąnṭĕng-òrĕng B.
» **Krijgen.**	» » » kaḍątĕngngąn. lees: kaḍątĕngngan.
» **Kropgezwel.**	Voeg in achter rèsa: S. P. = barisa B.
» **Kruin.**	» » » ĕmbún-ĕmbunan: met mĕrtjò A. T.
» **Krulhaar.**	In pl. v. tek-bhątíntek. lees: tek-bhąlíntek.
» **Lang.**	» » » *Lang groot en zwaar,* ... enz. lees: *Lang, groot en sterk,* van personen, bhąngkòlĕng, ook bhąnṭĕng-òrĕng B.
» **Later.**	Voeg in achter *in het vervolg*: laen kalè. —, over eenige maanden. ląn-biląn. — over eenige jaren, paghíq ook
» **Machtiging.**	» » » kòbąsa: B. P. = kuwasa S.
» **Mager.**	In pl. v. tangkòlongnga lees: tangkèlongnga
» **Minuut.**	Moet vervallen: tòronan ook
» **Moeten.**	Voeg in achter taq kĕnneng (ngĕnneng) ĕndjąq met: taq kĕnneng (ngĕnneng) ĕntĕn T. en
» **Nagel.**	» » » kòkò: met kanaka A. T.
» **Nagenoeg.**	In pl. v. bitara lees: bitara-
» **Nageslacht.**	» » » — pòto. lees — pòtò.
» **Nest.**	Voeg in achter sĕrrang-bûrùng: B. = sarangbûrùng P.
» **Neusloos.**	» » » bhúngngang: P. = ghąrumong B. = marghuwąng S.

Onder Omdoen.	In pl. v. ngapanengsĕ̦t lees: ngapanjengsĕ̦t
» Ooghaartje.	Voeg in als slot: met èdhĕ̦p A. T.
» Ooglid.	Voeg in achter bą̦lą̦kòdhą̦n. B. P. = bą̦lukòdhą̦ S. P.
» Pilaar.	In pl. v. tją̦nggha̦- lees: tjanggha̦-
» Pis.	» » » kemmò- lees: kĕ̦mmò-
» Plunderaar.	Voeg in achter bàràadàl: B. P. = bą̦rą̦ndą̦l S.
» Presenteerblaadje.	In pl. v. lampan. lees: nampan.
» Regenscherm.	Voeg in achter lòwò-: B. P. en achter bhą̦bhhuru. P. = — kaen S.
» Rug.	Moet vervallen: *Het bovendeel van den* —, búggh.k.
» Ruggegraat.	In pl. v. ook ghĕ̦rdhúng lees: B. P. = búgghik S. P.
» Scheerder.	» » » tokang- lees: tòkang-
» Slaan.	» » » moppo- lees: moppò-
» Slijpen.	Voeg in achter malot(p): P. = matpat(p) S.
» Snoeien.	Voeg in als slot: of nottò-(t) rautjaqna.
» Sprei.	In pl. v. sĕ̦pprè-. lees: sĕ̦pprè.
» Sprokkelen.	Voeg in achter teq-ròteq: B. P. = — rontjeq S.
» Sterven.	» » » ngadhą̦dhą̦k: P. = — kadhą̦dhą̦k B. S.
» Stijgen.	In pl. v. nètè lees: nèteqè.
» Stikdonker.	» » » ook — tjalèmòdhą̦n. lees: (ook — tjalèmòdhą̦n P.).
» Stinkmuis.	Voeg in achter djhulíng: Ook — djhúddjhulíng S.
» Stofregen.	In pl. v. buḍúq. lees: búqúq.
» Studeeren.	» » » njantre lees: njantrè
» Tasten.	» » » ĕ̦nggghĕ̦llu. lees: ĕ̦nggghĕ̦llu-.
» Tros	» » » lontar-, palmvruchten lees: lontar-palmvruchten
» Varken	» » » bą̦bi-. lees: bą̦bi.
» Ver.	» » » ook lantè B. P. lees: (ook lantè B. P.).
» Vergiffenis.	In pl. v. njoqòna(s) apora, lees: njoqòna(s) apòra,
» Verjaardag.	» » » katĕ̦rbbhidhą̦n lees: katĕ̦rbidhą̦n
» Verlaten.	» » » ĕ̦ndhíghą̦l lees: ĕ̦ndhígghą̦l
» Vermolmd.	» » » rĕ̦tto lees: rĕ̦ttò
» Verwachten.	» » » rĕ̦q-ngarĕ̦p lees: rĕ̦p-ngarĕ̦p
» Verwijderen.	» » » njenggha̦ lees: njenggha̦-
» Verzoeken.	» » » monḍhût lees: monḍhút
» Voelen.	» » » ghúq-nĕ̦gghùq lees: ghúq-nĕ̦gghúq
» Wachten.	» » » laon dhjją̦q lees: laon djhą̦q
» Waterbak.	» » » ook djhĕ̦ḍḍhíng. lees: (ook djhĕ̦ḍḍhíng B.).
» Weerlicht.	» » » lą̦-bhillą̦ lees: lą̦-bhillą̦-
» Wijd.	» » » aṭṭaṭṭang lees: aṭaṭṭang

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 05858 8271

